ACADEMIA WITTEBERGENSIS AB ANNO FUNDATIONIS MDII. FESTO DIVI LUCAE DIE XIIX. MENS...

Gottfried Suevus

Liber minus obvius, quem Cl. Reimmanus in Biblioth. Hist. Literar. p. 211. vocat Opus eximium, è Tabulis publicis Academiae excerptum.

ACADEMIA WITTE-BERGENSIS

AB

Anno Fundationis

cIↄ Iↄ II.

Festo Divi Lucæ die XIIX. Mens. Octobr. usquè ad Annum

cIↄ Iↄc LV.

Quo ipso, supra seculi sui secundi dimidium, annos tres complevit;

CONTINENS

Privilegium Imperatoris, Bullam Papalem, Conservatoria, Nomina Rectorum, Illustrium, Nobilium, aliorumquè egregiorum una cum Numero Inscriptorum. Catalogo Professorum & Promotorum in omnibus Facultatibus & Epistolarum, aliarumq; rerum memorabilium annotatione.

ACCESSERUNT

INSCRIPTIONES WITTEBERGENSES,

usq; ad d. annum cIↄ Iↄc LV.

EDITORE

GOTTFRIDO SUEVO, Leorino Siles.

Cod. Prof. Publ.

****

WITTEBERGÆ

IMPENSIS & LITERIS MICHAELIS WENDT.

LECTURIS OMNIBUS.
S. P. D.

SIsto Tibi, Benivole Lector, imò Literario Orbi universo præsentem exhibeo ACADEMIAM WITTEBERGENSEM, cujus fama & celebritas insignis cum pervagata jam dudum terrarum Orbem fuerit, ipse etiam specialius consignare quædam & per summa saltem laudum capita decurrendo, exponere in publicum, decrevi. Et primo quidem Legitimationem, ut JCti loquuntur Academiæ nostræ si requiras. Non temerè aut fortuitò casu protrusa in lucem est, incluta hæc literarum Nutrix; Sed post DEI sapientissimè cuncta gubernantis, singularem providentiam & curam ortus suos FRIDERICO III. Electori Saxoniæ, æternæ laudatissimæq; memoriæ Principi debet, cujus eximias laudes, tùm alij ex Antecessoribus peculiari scripto sunt prosecuti jam pridem, tum illud, quasi compendium quoddam summarum virtutum ac laudum, tacendum minimè est, quod anno supra millesimum quingentesimum, decimoq; & nono; oblatum sibi Imperium Romanum ingenti animo recusavit, suoq; suffragio CAROLUM V. qui

& potitus rerum deinceps est, designavit. Ille itaq; virtutum omnium genere cumulatissimus Ptinceps, Studium generale, sive Academiam vel Universitatem hoc in loco constituere, consilio exquisito prorsus & sapienti, quod cognominis ipsi maximo jure inditum hæsit, in animum induxit suum, omine & successu, quod eventus docuit, auspicatissimo & felicissimo. Natales suos Academia refert ad annum millesimum quingentesimum & secundum, ejusdemq; anni diem decimum octavum Octobris, Divo Lucæ sacrum ac festum; quibus Natalibus legitimandis producit Privilegium Imperatoris MAXIMILIANI I. Invictissimi (penes quem potestatem Academias erigendi, confirmandi, Privilegiisque muniendi consistere; verissimè & nullo contradicente existimatum hucusque semper est.) Producit & Bullam *Julij* Pontificis Romani, non quod opus eadem præcisè esset (Contrarium enim Te, LECTOR, docebit Ordinatio Cam. Imper. p.1. tit.3. ibi, in Universitäten / welche zum wenigsten von unsern Vorfahren / Römischen Käysern und Königen der itzigen Käys. Mäjest. oder uns confirmiret) sed quod pro statu & moribus illorum temporum omitti eam non posse ex persuasâ quadam necessariâ Religione crederetur. Et ne quid ad habilitandum (ita loquimur) hoc nomen deesset. Munita præterea incedit Academia variis Confirmationibus, Conservatoriis, Subconservatoriis, Cardinalis, nec non Episcopi, Abbatis, Præpositi, quorum singulorum nomina, quibusque Privilegiis ac immunitatibus egregiè ornata atque aucta sit Universitas hæc: Ipsa Diplomata clarius exhibebunt. Quot porrò Legibus, quot Sanctionibus, quot saluberrimis & ad continendam in officio literariam pubem uti-

utilissimis Constitutionibus & Mandatis firmata, stabilita, & in hunc usque diem inconcussa duret ac perstet Academia nostra, prolixius in præsenti exponere, nihil attinet; Felicitatem verò Academiæ insignem non possum non vel brevissimis contemplari ac lætabundus mirari. Annum agit & explevit nuper per Dei gratiam; centesimum, quinquagesimumque ac tertium. Bellis non semel ac peste tentata, aliò migrare coacta est, dissipata sæpius docentium atque discentium cohorte, dissidiis, in Religionis negotio & contentionibus sollicitata non parum, sibi tamen mox restituta, pristinum recepit vigorem, fideique ac religionis puritatem, pulsis & profligatis erroribus, constanter asseruit, id unicè & vigilantissimè agendo, ne sub specioso aliquo prætextu nova suspecta aut erronea dogmata irrepant, quæ singulari sapientiæ vel acuminis cujusdam specie ac titulo suaviter discentium animis insinuent se, ac imperitis facilè imponant. Numerat *Facultas Theologica*, post B Lutherum & Melanchtonem, Bugenhagios suos, sive Pomeranos, Jonas, Crucigeros, Eberos, Hunnios, Lyseros, Mylios, Gesneros, Rungios, Hutteros, Frantzios, Meisneros, Försteros, Balduinos, Martinos, Röberos. *Juridica* suos Gödenos, Schurfios, Klingios, Goldsteinios, Schneidewinos, Wesenbecios, Beustios, Teuberos, Rauchbaros, Zangeros, Heigios, Reusneros, Personios, Beckmannos, Försteros, Strauchios, Grossios, Taubmannos, (quorum omnium ut & aliorum JCtorum Wittebergensium Vitam ac famam peculiari scripto, dante Deo propediem recensebo) *Medica*, post Martinum Pollichium Mellerstadium, primùm Academiæ Rectorem, suos Schurfios, Fendios, Curiones, Milichios,

Peuceros, Albertos, Schatones, Hettenbachios, Jessenios, Sennertos, Tandleros, Schalleros, Nymmannos, Pelshoferos. *Philosophica* suos Velcuriones, Rudingeros, Schindleros, Jöstelios, Siberos, Taubmannos, Rhodomannos, Velstenios, Wanckelios, Rhodios, Franckenbergeros, Trostios, Schmidios, Nigrinos &c. Eruditione ac scriptis in suâ quemque arte clarissimos viros. Quantò discentium commodo & fructu partes suas in omnibus Facultatibus exequantur, qui hodiè docent, tum ij norunt optimè, qui docentibus assident frequentes, tùm posteri, ad quos id perventurum est gratâ mente prædicabunt. Jam numerus eorum, qui in civitatem Academicum assumpti sunt, in quantitatem insignem excrevit. Inscriptique Matriculæ Academicæ intra seculum integrum, alterumque dimidium cum tribus annis reperiuntur 67858. quos inter tot Principum, Comitum, Baronum, Nobilium, Illustrissima atque Illustria Nomina præfulgent, quæ singula ut & eorum Nomina, qui postea singulari eruditionis laude, in publicâ honorum luce constituti claruerunt, in quantum quidem, id mihi cognitum esse potuit, sub singulis semestribus expressa reperies. Cæterum quos ita in sinum suscepit Academia, eos egregiè quoquè fovit ac enutrivit: ita, ut tanquam fœcundissima mater, in omnibus Facultatibus felicissimo partu enixa sit, & enitatur hodiè, viros & Juvenes, eruditione, rerumque pulcherrimarum scientiâ cumulatissimè præstantes, ut in eo laudis & felicitatis genere, superiorem aliam, credo, nec parem habeat Academia nostra. Promoti sunt (Academico enim, dum de rebus Academicis loquimur vocabulo, uti placet) ab illo quem diximus Fundatio-

nis

his anno, in Facultate Theologica ad 154. In Juridicâ, ad. 132. In Medica ad. 157. In Philosophicà ad 7467. Præter eos, qui in superioribus Facultatibus Licentiam tantùm assumendi gradum adepti sunt, aut in Indicibus Antecessorum, ex in advertentiâ quadam, non reperiuntur annotati. Sceptra Academica præter eos, quos ex Professoribus ordo consuetus tangebat, multoties gesserunt Illustrissimæ atque Illustres Personæ, quarum ut & Rectorum cujusque Facultatis Nomina seorsim recensuimus. Inter Illustrissimos hosce, maximè commemoranda Illustrissimi Saxoniæ Ducis AUGUSTI administratio est, quæ in Jubilæum seculare Academicum Anno 1602. incidens, Promotione gratuita 64. Magistrorum Philosophiæ, sumptu Rectoris Magnificentissimi nobilitata fuit. Ista, similiaque alia memoratu digna in Matriculis Academiæ & Facultatum Libris consignata, quarum Catalogum proximè sequentes paginæ exhibebunt, succisivis horis sub tantâ negotiorum publicorum imminente mole excerpere, Tibique *Lector Amice*, communicare volui, imò debui. Non gloriolæ cujusdam aucupandæ studio, sed ut Almæ Matris Academiæ, quæ ante hos XX. annos huc me venientem excepit primùm, ante XII. annos gradu Doctoris, ante XI. ferè annos, Professoriis, aliisque deinceps functionibus & honoribus publicis ornavit & auxit, Ejus, inquam, famam inclutam ac celebritatem, filiali quodam gratitudinis debito obstrictus, quoad ejus fieri per me poterat, proveherem ulterius & æternitati consecrarem. Deniq; pro complemento quasi *Inscriptiones Wittebergenses*, sub finem operis adjeci: quodquidem, Novum aliquod aut MEUM non vendito, cum idem antea præstiterit Balthasar Mentzius

tzius, Saxo: Edito Syntagmate Epitaphiorum Anno hujus seculi quinto. Et post eum Joachimus Hagmeierus, Hamburgensis Anno 1638. Et nuperrimè Dn. Andreas Sennertus, Linguar. Oriental. P. P. Collega, Compater & Amicus meus honorandus. Id tamen, hoc institutum quod attinet, sedulus egi, ut præter eas omnes, quas illi tradiderunt, multò plures Inscriptiones, summâ curâ investigatas, & quidem ultra 335. exhiberem, de quo Lecturis, evidenter constare poterit. Utere interim Benivole Lector liberali hac opera (præter quam nihil omninò meum Tibi spondeo) & si per otium evolvere licuerit, Fastos & Annales hos Academiæ Wittebergensis, recole simul Clarissimorum Virorum quos produxit, aut aluit Witteberga memoriam: nec non beneficia ingentia ac summa, quæ Benignissimum Numen, in hanc Academiam cumulatè contulit, quæquè ab illa iterum in totum Christianum orbem uberrimè dimanarunt, apud animum Tuum gratus expende, utquè porrò sub Illustrissimâ Domo Saxonica Felicitas Academiæ florentissima perpetuaquè sit: intimis mecum precibus ora atquè contende. Scriptum Wittebergæ, Calendis Decembr. Anno reparatæ, & hoc ipso Mense majore devotione recolendæ gratiæ CIↃ IↃC LV.

DESIGNATIO
Rerum memorabilium, in hoc opere comprehensarum.

37 De

60. De Sydere novo in Asterismo Cassiopeæ recensio & Judicium. sub Anno 1572. X.

61. De deliriis Sacramentariis Theologorum quorundam hujus Academiæ. sub Anno 1574. X. & Y.

62. De numero Stipendiariorum, aucto ab Electore Augusto. sub Anno 1578. Y.

63. De subscriptione Formulæ Concordiæ & litibus circa eam tunc vertentibus. sub Anno 1581.

64. De Præside in Disputationibus inauguralibus Facultatis Juridicæ adhibendo. sub Anno 1587. Z.

65. De Jure Præposituræ Clödensis Academiæ asserto. sub Anno 1589. Aa.

66. De conventu Lipsiensi in negotio Religionis & opere Visitationis Ecclesiarum Electoratus. sub Anno 1592. Aa.

67. De controversiâ Theologorum Wittebergensium cum D. Samuele Hubero. sub Anno 1593. Bb.

68. Mandatum Friderici Wilhelmi, Electoratus Sax. Administratoris, de Subscriptione articulorum Visitationis. sub dato Torgaw den 6. Martij 1594. Bb.

69. De transportatione Bibliothecæ in Collegium Augusti, & loci Scabinatus, in Collegium Juridicum. sub Anno 1598. Bb

70. Friderici Taubmanni, Carmen ad Johannem Zangerum, JCtum & Ordinarium, cum is Magistratu abiret, sub Anno 1599. Cc.

71. Inscriptio Dn. Dn. AUGUSTI, Ducis Saxoniæ &c. unà cum Aulicis & familiaribus ejus. sub Anno 1600. Cc.

72. Carmen D. Salomonis Gesneri tunc Rectoris, pro ingressu, Ducis Augusti. ibid.

73. Rectoratus, Augusto Duci oblatus. sub Anno 1601.

74. De itinere Theologorum Wittebergensium ad Colloquium Ratisbonense suscepto. 1601. Cc.

75. De Juramento Religionis, & Professoribus & omnium Facultatum Adjunctis præstito. ibid.

76. De celebratione Jubilæi secularis Academiæ. sub Anno 1602, die Lucæ Evangelistæ. *Dd.*

77. Pro-

91. D. Leonhardus Hütterus, Rectoratum domi oblatum, ob morbum, Antecessori commisit ut Pro-Rectori, in præsentiâ omnium Collegarum. sub Anno 1616. Oo.

92. De Jubilæo Evangelico Lutherano relatio, unà cum Instructione, Mandato Electorali & Intimatione Academicâ. sub Anno 1617. Oo. Pp. Qq.

93. Augusti Buchneri, Comici Senarij de motu Pragensi, aliisq; sub ipsius Rectoratu actis. Anno 1618. Qq.

94. De obitu D. Friderici Balduini, & successione D. Pauli Röberi. sub Anno 1627. Rr.

95. Membrana inclusa sphæræ æneæ in fastigio novo turriculæ cochleatæ; in Cœnobio Augustinianorum quondam, hodie Collegio Augusti, inventa Anno 1629 in quâ de conversione & obitu Lutheri; ut & quomodo Collegium illud Luthero donatum, & postea ad Academiam pervenerit; unà cum Nominibus Professorum tunc temporis. sub anno 1629. Rr. Ss.

96. Intimatio Academiæ de Jubilæo Exhibitæ Confessionis Augustanæ. sub anno 1630. Ss.

97. Intimatio Academiæ super obitu Serenissimi Daniarum & Norweg. Hæreditarij Principis, CHRISTIANI V.

98. De coronatione Regis Daniæ FRIDERICI III. & Johannis Casimiri Regis Polon. & supplicio Caroli Stuarti, Magnæ Britanniæ Regis. sub anno 1648. Yy.

99. Intimatio Academiæ, ad Festum recuperatæ Pacis Germanicæ. d. 22. Julij. sub anno 1650. Yy.
unà cum Epigrammate RECTORIS. ibid.

100. De Comitiis Imperialibus Ratisbonæ habitis. sub anno 1653. Zz.

101. De Investiturâ D. Abrahami Calovij. sub anno 1654. Zz.

102. De obitu FERDINANDI IV. Regis Romanorum. ibid.

103. De ingenti aquarum eluvione. sub anno 1654. Zz.

104. De Novâ Dotatione Academiæ factâ à Serenissimo Electore Dn. Dn. JOHANNE GEORGIO. ibid.

105. Mandatum Electorale de celebrando Iubilæo Pacis Religiosæ,

giosæ de anno 1655. ad Consistorium Ecclesiasticum Wittebergense. sub anno 1655. Zz.

106. Notificatio Consistorij ejusdem ad Principes & civitates alias, jussu Electoris facta. sub eod. anno A a a.

107. Specialius Mandatum Serenissimi Electoris de celebrando Iubilæo unà cum Instructione, Proclamatione Formulâ precationis, & Academiæ Intimatione. ibid. & sub Bbb. Ccc.

108. Descriptio celebrati Iubilæi, in Academiâ & urbe VVittebergensi. sub Ccc.

109. Catalogus Promotorum Baccalaureorum Biblicorum. ibid.

110. Catalogus Sententiariorum; sive admissorum ad Sententias vel Lecturam Libri I. & II. Magistri Sententiarum. ibid & sub Ddd.

111. Catalogus Admissorum ad Formaturam seu Lecturam libri 3 & 4ti Sententiarum Lombardi. Ddd.

112. Catalogus Admissorum ad Licentiam in Facultate Theologicâ. ibid. & sub Eee.

113. Catalogus Doctorum in Facultate Theologicâ promotorum. Eee.

114. Catalogus Doctorum in utroq; Iure promotorum. Fff. & Ggg.

115. Catalogus Licentiatorum in utroq; Iure; qui gradum Doctoris assumpsisse non reperiuntur. sub Ggg.

116. Catalogus Doctorum in Facultate Medicâ promotorum. ibid.

117. Catalogus Licentiatorum in Facultate Medica, qui gradum Doctoris adepti non sunt. sub H h h.

118. Catalogus Decanorum & Numerus Promotorum in Facultate Philosophicâ ibid. & sub Iii.

119. Catalogus Illustrissimorum & Illustrium; qui Rectoratum Magnificentissimum susceperunt. I i i.

120. Nomina Rectorum Academiæ in Facultate Theologicâ. ibid.

121. Nomina Rectorum in Facultate Iuridicâ. sub Kkk.

122. No

PRIVI-

PRIVILEGIUM MAXIMILIANI IMPERATORIS.

MAXIMILIANUS, divina favente Clementia Romanorum Rex semper Augustus ac Hungariæ, Dalmatiæ, Croatiæ &c. Rex, Archidux Austriæ, Dux Burgundiæ, Lotharingiæ: Brabantiæ: Stiriæ, Carinthiæ Carniolæ, Lymburgiæ, Lucemburgiæ, Geldriæ, Landtgravius Alsatiæ, Princeps Sueviæ: Palatinus in Habspurg & Hannoniæ, Princeps & Comes Burgundiæ, Flandriæ, Tyrolis, Goritiæ, Holandiæ, Zelandiæ, in Kyburg, Arthesiæ, Namurci & Zutphaniæ, Marchio sacri Romani Imperij, ad Anasum & Burgoviæ, Dominus Frisiæ, Marchiæ Schlavoniæ, Mechliniæ, Portus Naonis & Salinarum: Notum facimus tenore præsentium universis, Cum inprimis ad hanc Romani imperij sublimitatem divino auspicio provecti, diligenter circumquaq; prospicere debeamus, ut scientiæ & bonæ artes, ac studia liberalia felicibus processibus sumant augmentum: Ex quibus divinæ sapientiæ hausto fonte, subditi nostri, & adregendam Rempublicam, & reliquis mortalium necessitatibus providendum reddantur aptiores. Potissimum cum omnium scientiarum tutela & Patrocinium, penes Romani Imperij moderatores consistat: Quin etiam ipsarum Professores dignis præmijs & honoribus atq; privilegijs afficientes, Gymnasia undiq; in sacro Romano Imperio institue-

instituerunt & erexerunt. Nos itaq; prædecessorum nostrorum vestigia imitantes, exhibita nobis nuper petitione, Illustris Friderici Ducis Saxoniæ, Sacri Romani Imperij Archimarescalci, Lantgravij Thuringiæ & Marchionis Misniæ, Principis Electoris & consangvinei nostri charissimi, ut ad præfatorum studiorum liberalium & bonarum artium incrementum, studium generale sive Universitatem, aut Gymnasium in Civitate Wittenberg. sub Dominio & Jurisdictione sua institueremus, & auctoritate nostra regia erigeremus & confirmaremus, ejus precibus morem gerere cupientes, attentis innumeris meritis à præfato Duce & præcessoribus suis nobis & sacro Imperio exhibitis & præstitis, Considerantes etiam quod præfata Civitas, non modo ex loci opportunitate instituendo Gymnasio commoda, sed & Incolis & finitimis eorundem locorum Universitatis studium ibidem necessarium sit: Ut Adolescentes ad studia & artes capescendas alacrius, nacta opportunitate vicini Gymnasij, incitentur & animentur, adhibito prius sano Principum, Comitum, Baronum, Procerum & Nobilium nostrorum Consilio, animo deliberato ex certa scientia & motu proprio, ac de plenitudine Regiæ nostræ potestatis: Universitatem, sive studium generale, & Gymnasium in præfata Civitate Wittenberg instituimus, ereximus, & tenore præsentium erigimus & instituimus volentes & decernentes. Quod Doctores quarumcunq; facultatum, & personæ idoneæ ad id, per præfatum Illustrem Ducem aut Successores ipsius, vel quibus id demandaverint deputandæ, possint & valeant in præfata Universitate in omnibus facultatibus, videlicet in sacra Theologia, in Utroque Jure, tàm Canonico quam civili, in artibus & medicina, nec non in Philosophia & quibuscunq; scientijs legere, & Lectiones, Disputationes & repetitiones publicas facere, Conclusiones palàm sustinere, ac præfatas scientias docere, Interpretari,

pretari, glossare & dilucidare, omnesq; actus Scholasticos exercere, eo modo, ritu & ordine, qui in cæteris Universitatibus & Gymnasiis publicis observari solitus est. Et quoniam ipsa studia eo feliciori gradu sument augmentum, si ingeniis & disciplinis ipsis suus honor, suus dignitatis gradus statuatur, ut emeriti aliquando digna laborum suorum præmia reportent. Statuimus & ordinamus, ut per Collegia Doctorum, à prænominato Illustri Duce in unaquaq; facultate instituenda, electis ad id idoneis, & præ cæteris excellentioribus in ipsis facultatibus, Doctoribus, hi qui ad sumendam palmam certaminis sui idonei judicati fuerint, adhibito per ipsos Doctores Collegii in unaquaq; Facultate prius pro more & consuetudine atq; solemnitatibus & ritu in cæteris Universitatibus observari solitis, rigoroso & diligenti examine, In quo conscientias ipsorum Doctorum cujuslibet Collegii onerari volumus, quos sub juramenti vinculo ad hoc adstringimus. In ea facultate quam edidicerint, & qui examini præfato se submiserint, & se pro more & juxta Statuta & Ordinationes per prænominatum Ducem fiendas, per aliquos dignos & honestos viros de gremio ipsius Collegii, præsentari fecerint, possint ad ipsum examen admitti, & invocata Spiritus Sancti gratia examinari: et si hoc modo habiles, idonei, & sufficientes ad id reperti & judicati fuerint, Baccalarii, Magistri, Licentiati sive Doctores, pro uniuscujusq; scientia & doctrina creari, & hujuscemodi dignitatibus insigniri, nec non per bireti impositionem, & annuli aurei, ac osculi traditionem, cæterisque Consuetis solemnitatibus investiri, & consueta ornamenta atq; insignia Dignitatum prædictarum tradi & conferri: Quodq; Doctores in eadem Universitate promoti & promovendi, debeant & possint. In omnibus locis & terris sacri Romani Imperii & ubiq; terrarum liberè omnes actus Doctorum, legendi, docendi, Interpretandi, &

 glossandi

glossandi facere & exercere omnibusq; & singulis gaudere & uti privilegijs praerogativis & exemptionibus, libertatibus, concessionibus, honoribus, praeeminentijs & favoribus ac indultis, Quibus caeteri Doctores, In Bononiensi, Senensi, Patavino, Papiensi, Perusino, Parisiensi ac Lipsiensi, ac alijs studijs privilegiatis promoti & insigniti gaudent & utuntur consuetudine vel de jure: Caeterum quo praefata Universitas sive Gymnasium suis gubernatum Magistratibus solidiori & firmiori sistat fundamento, damus & concedimus Doctoribus & Scholaribus in dicta Universitate existentibus aut futuris cum consensu praefati Ducis, aut Successorum suorum auctoritatem, & potestatem condendi & faciendi statuta & Ordinationes, juxta Consuetudinem caeterarum Universitatum, nec non creandi & eligendi Rectorem Scolarium, ac Syndicos, sive alios quoscunq; officiales universitatis, prout ipsis visum fuerit expedire & esse oportunum. Dantes & concedentes auctoritate nostra Regia, Rectoribus sic per eos eligendis & creandis facultatem & jurisdictionem in Scholasticos; nec non citandi, audiendi, judicandi, exequendi, puniendi, & omnes alios actus judicis Ordinarij exercendi & jus reddendi, Eximentes nihilominus Doctores & Scolares Universitatis praenominatae à jurisdictione & superioritate cujuscunq; potestatis aut judicis Ordinarij, sive cujuscunq; alterius, praeterquam à nostra & praefati Ducis ac Successorum suorum. Praeterea ut ipsa Universitas dignis fulcita praerogativis, nulli alteri, quantumvis vetustae & celebratae Universitati postponatur. Volumus & decernimus per praesentes, quod praenominata Universitas, nec non Doctores & Scholastici ac ibidem aliquam dignitatem seu gradum assumentes, gaudeant & potiantur, uti frui gaudere & potiri poßint & valeant. Omnibus & quibuscunq; gratijs, honoribus dignitatibusq; praeeminentijs, praerogativis, pri-

vis, privilegijs concessionibus ac immunitatibus favoribus & indultis, ac alijs quibuslibet, quibus Universitas Bononiensis, Senensis, Patavina, Papiensis, Perusina, Parisiensis & Lipsensis, ac alia studia, privilegiata, ac Doctores & Scholastici, sive promoti, aut aliqua dignitate sive gradu insigniti, gaudent aut potiuntur. Quomodolibet consuetudine vel de jure. Non obstantibus aliquibus privilegijs, indultis prærogativis gratijs, Statutis, Ordinationibus, Legibus, Constitutionibus, reformationibus, exemptionibus, aut alijs quibuscunq; in Contrarium facientibus. Quibus omnibus & singulis, ex certa nostra scientia præfata, animo deliberato & motu proprio derogamus & derogatum esse volumus per præsentes. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc nostræ creationis, Institutionis, fundationis, erectionis, indulti, gratiæ, derogationis, constitutionis, concessionis & privilegij gratiam infringere, aut ei quovis ausu temerario contraire, sive quomodolibet violare & infringere. Si quis autem hoc attemtare præsumserit, nostram & Imperij sacri indignationem gravissimam & pœnam centum marcarum auri puri, toties, quoties contra factum fuerit, se noverit, irremissibiliter incursurum, quarum medietatem Imperialis fisci nostri sive ærarij, reliquam verò partem injuriam passorum usibus decernimus applicari. Harum testimonio litterarum sigilli nostri consueti appensione munitarum. Datum in Civitate nostra Imperiali Ulma pridie nonas Julij, Anno Domini Millesimo, quingentesimo secundo. Regnorum nostrorum Romani decimo septimo. Hungariæ verò tertio decimo.

MAXIMIL. R.

Admandatum Domini
Regis *mpp.*
W. Serubendt *mpp.*

BULLA ROMANI PONTIFICIS.

Ulius Episcopus Servus Servorum DEI ad perpetuam rei memoriam, in superna Apostolica dignitatis specula divina dispositione collocati, inter curas multiplices, qua nostris continuè humeris incumbunt, illam potissimè amplectimur, per quam nostra provisionis auspicijs singula Ecclesia, prasertim collegiata dignioribus titulis, opitulante altissimo attollantur, ac Ministrorum idoneorum, qui in eis die noctuq́; DEO debitas laudes persolvant, ac Xpi fideles ad arcana cognoscenda dilucident indoctosq́; instruant, & ad benè beateq́; vivendum inducant, numero decorentur, & ut ad id tendentia vota fidelium pradictorum prasertim Principum nobis & Apostolica sedi devotorum optatum sortiantur effectum, opem & operam, quantum nobis ex alto conceditur efficaces impendimus, prout ad divini cultus augmentum & fidelium pradictorum devotionis excitationem ac animarum salutem & commoditatem cognoscimus in Domino salubriter expedire. Cum itaq́; sicut accepimus, in Kembergk & in Clöden ac Schliben Praepositura rurales nuncupata: nec non in Orlamunde ac in Aysfelth ac Schalcken, in Schmitberg, Libenwerde, Weyder & Jessen Parrochiales Ecclesia, & Capella in Cœmiterio Beata Virginis in Wittenbergk, Magdeburgens. Misnens. Moguntin. Herbipolens. & Brandeburgens respectivè Diœces. qua in jure Patronatus dilectorum filiorum, Nobilium virorum Friderici, Imperij Electoris & Johannis fratrum Saxonia Ducum existunt, certis modis vacaverint & vacent ad prasens. Et sicut exhibita nobis nuper pro parte Fride-

rici

rici & Johannis prædictorum petitio continebat, in oppido Wittenbergk temporali Dominio eorum Subjecto studium jamdudum tàm Imperiali quam etiam Legati de latere dictæ sedis, in illis partibus auctoritate fundatum universale viget, ac in eodem Oppido est una Collegiata Ecclesia satis insignis, ad quam præfati Fridericus & Johannes specialem gerunt devotionis affectum, & in qua unus Præpositus & nonnulli Canonici præposituram, Canonicatus, & præbendas etiam de eodem jure Patronatus ipsorum Friderici & Johannis obtinentes existunt, & sicut eadem petitio subjungebat, si Præpositura dictæ Ecclesiæ in Decanatum pro uno Decano, qui ad instar aliarum Ecclesiarum curam haberet, in divinis, & Capitulo praeesset, ac una alia (1) Præpositura & unus (2) Archidiaconatus ac una (3) Cantoria, nec non una (4) Custodia, & una (5) Scolastria, in dignitates ac unum officium, Syndicatus nuncupatum, & ex quinque vicarijs in eadem Ecclesia de jure Patronatus dictorum Ducum existentibus: quinque Canonicatus, & præbendæ Ducales, nuncupandi in eadem Ecclesia Collegiata perpetuò erigerentur, & eidem erigendæ Præposituræ in Kembergk & Archidiaconatui in Orlamunde & Cantoriæ in Aysfelth, & Scholastriæ in Schliben, ac Custodiæ in Clöden, nec non officio Syndicatus in Schmidberg, & prima Capellæ Cæmiterij, secundæ in Schalcken, tertiæ in Libenwerda, quartæ in Weyder, quintæ præbendis in Jessen, Parochiales Ecclesiæ hujusmodi etiam respectivè, perpetuo unirentur, annecterentur & incorporarentur. Profectò, ex hoc divinus cultus in dicta Ecclesia Collegiata susciperet incrementum, illiusque decori & venustati ac Universitati studij præfati commodo & utilitati oportunè consuleretur.   Quare pro parte Friderici & Johannis prædictorum asserentum, in Kembergk Sexaginta, & in Orlamunde quadraginta ac in Aysfelth quadraginta quinque &

in Schli-

in Schliben unius & viginti, ac in Clöden viginti octo, nec non in Schmitberg duodecim, & in Schalcken decem, ac in Libenwerde etiam decem, & in Weyder decem, ac in Jessen novem Ecclesiarum Parochialium, nec non Capellæ prædictarum decem florenorum auri, de Camera fructus reditus & proventus secundum communem extimationem, valorem annuum non excedere. Quodq; dilecti filij Capitulum dictæ Ecclesiæ Collegiatæ erectionibus hujusmodi faciendis jam consenserunt, nobis fuit humiliter supplicatum, ut Præposituram dictæ Collegiatæ Ecclesiæ in Decanatum pro uno Decano, qui ad instar aliarum Ecclesiarum curam in divinis habeat, Capituloq; dicti Collegij præsit, ac aliam Præposituram, & unum Archidiaconatum, unam Cantoriam, unam custodiam, unam Scolastriam & unum officium Syndicatus, pro uno qui illud tàm pro hujusmodi studio, quàm pro dicta collegiata Ecclesia exerceat & ex Vicarijs prædictis quinq; Canonicatus & præbendas ducales nuncupandas, in ipsa Ecclesia perpetuò erigere, nec non Præposituræ erigendæ in Kemberg & Archidiaconatus in Orlamunde ac Cantoriæ Aysfeltb, Custodiæ in Clöden, Scolastriæ in Schliben, & officio in Schmitberg, ac primæ Capellam Cæmiterij, secundæ in Schalcken, tertiæ in Libenwerde, quartæ in Weyder, quintæ in Jessen præbendis, Parrochiales Ecclesias hujusmodi similiter respectivè perpetuò unire, annectere, & incorporare, nec non quidem tàm pro ista prima vice, quam quoties ipsas dignitates officium Canonicatus, & præbendas hujusmodi sic erectas vacare contigerit, personarum ad illa electio & nominatio, ad Rectorem Universitatis, Magistros in Theologia, tàm seculares quàm religiosos, Jurium & Medicinæ Doctores actu legentes, Decanum Artisticæ facultatis, & duos alios de facultate Artium pro tempore ad Consilia deputatos, ac quinque Canonicos in præbendis Ducalibus nuncupandis, pro

tempore

tempore præsidentes, eisdem Friderico & Johanni Ducibus, ac pro tempore Principi Imperij hujusmodi Electori facienda, ita tamen quod ad Præposituram erigendam, unum qui Ordinarie in ipsa Universitate ad Decanatum, qui in decretis Dominicis diebus, ad Scolastriam, qui sextum librum Decretalium aut Clementinas in Jure Canonico ad Syndicatum Doctorem illi officio idoneum, qui librum Institutionum legere, & ad Archidiaconatum, qui in Ecclesia Collegiata prædicare & tribus vicibus in Ebdomada in Theologia legere, ad Cantoriam qui in Ecclesia Parrochiali prædicare festivis diebus, & etiam tribus vicibus legere, ad Custodiam, qui singulis sextis ferijs in Sacra Scriptura publicè disputare, Magistros in Theologia, & ad quinq; Canonicatus & prebendas Ducales, quinq; Bacallarios in Theologia, quorum primus serotinas disputationes Scolarium in Artibus temptare, alij quatuor juxta ordinationem Universitatis in Philosophia legere, In studio prædicto obligati existant, nominare & eligere teneantur. Et illorum sic nominatorum ac Electorum præsentatio, ad ipsum Principem Electorem, institutio verò ad Cancellarium dictæ Universitatis etiam pro tempore existentem pertineat, quodq; in Ecclesia Collegiata dignitatum. In Congregatione verò Universitatis facultatum ordines servare obligentur, ita quod utrobiq; Rector Universitatis, & post eum Cancellarius ante omnes locentur, ut sic per omnem modum unum Corpus ex Studio & Collegio prædictis fiat & constituatur, quodq; etiam ad ipsas Parrochiales Ecclesias sic unitas respectivè perpetui vicarij tàm pro prima vice, & quotiens vicarias hujusmodi vacare contigerit, per Consilium Universitatis præfatæ eligi & nominari, per Principem Electorem præsentari, & per illos ad quos institutio Rectorum ipsarum Ecclesiarum pertinuerit, institui debeant, etiam perpetuò statuere & ordinare, studijque & Collegij hujusmodi

 funda-

fundationem & Institutionem factas approbare & confirmare, aliasq; in præmißis oportunè providere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur, qui dudum inter alia voluimus, quod petentes beneficia Ecclesiastica alijs uniri tenerentur, exprimere verum animum valorem etiam beneficij cui aliud uniri peteretur. Alioquin unio non valeret & semper in unionibus Commißio fieret ad partes vocatis, quorum interesset, quiq; decorem & venustatem divinumq; cultum in Ecclesijs quibuslibet, præsertim Collegiatis insignibus, & in eis Ministrorum numerum literarum scientia præditorum commoditatibus, Principumq; votis hujusmodi consuli, sinceris desiderijs affectamus, Fridericum & Johannem præfatos à quibuscunq; excommunicationis, suspensionis & interdicti, alijsq; Ecclesiasticis sententijs, censuris & pœnis à jure vel ab homine quavis occasione vel causa latis. Siquibus quomodo libet innodati existunt, ad effectum præsentium duntaxat consequendum harum seriè absolventes & absolutos fore censentes, ac dignitatum officij Canonicatuum & Præbendarum hujusmodi erigendorum fructuum, redituum & proventuum veros annuos valores, præsentibus pro expreßis habentes, hujusmodi supplicationibus inclinati, Præposituram dictæ Ecclesiæ Collegiatæ in Decanatum pro uno Decano, qui ad instar aliarum Ecclesiarum Collegiatarum curam divinis habeat, & Capitulo dictæ Ecclesiæ præsit, ac aliam Præposituram, & unum Archidiaconatum, unam Cantoriam, unam Custodiam, unam Scolastriam in dignitates, & unum officium Syndicatus, qui illud tàm pro hujusmodi studio; quam pro Ecclesia collegiata præfata exerceat, & ex dictis vicarijs quinque Canonicatus & Præbendas Ducales nuncupatas in eadem Ecclesia, auctoritate Apostolica tenore præsentium, sine tamen alicujus præjudicio, dummodo dictus Fridericus Dux pro dote dignitatum officij, ac Canonicatuum

& præ-

& prabendarum hujusmodi, summam duorum millium ducatorum exponat, perpetuò erigimus; nec non eidem Praepositurae sic erectae in Kembergk & Archidiaconatui in Orlamünde ac Cantoriae in Aysfeldh, ac Custodiae in Clöden, & Scolastriae in Schlieben, & officio in Schmitberg, ac primae Capellae Camiterij, secundae in Schalcken, tertiae in Libenwerde, quartae in Weyder, quintae Prabendis in Jessen Parrochiales Ecclesias hujusmodi, quovis modo & ex cujuscunq; persona seu per liberas resignationes quorumvis de illis extra Romanam Curiam, etiam coram Notario publico & testibus, sponte factas, aut constitutionem felicis recordationis Johannis pp. XXII. Praedecessoris nostri, quae incipit: Execrabilis; *vel assecutionem alterius beneficij Ecclesiastici ordinaria auctoritate collati vacent, etiamsi tanto tempore vacaverint, quod earum collatio juxta Lateranensis Statuta Concilij ad sedem praedictam legitimè devoluta, ipseq; Parrochiales Ecclesiae, & Capella dispositioni Apostolicae specialiter reservatae existant, & dictae capellae cura immineat animarum, super eis quoq; inter aliquos lis cujus statum praesentibus haberi volumus pro expresso pendeat indecisa, dummodo tempore, datarum praesentium non sit in eis alicui specialiter jus quasitum, cum omnibus juribus & pertinentijs suis, auctoritate & tenore praemissis perpetuo unimus annectimus & incorporamus, ita quod liceat Praeposito, Archidiacono, Cantori, Custodi, Scolastico, Syndico & quinq; Canonicis, Canonicatus & Prabendas hujusmodi pro tempore obtinentibus, praefatis corporalem possessionem Parrochialium Ecclesiarum & capellae unitarum hujusmodi respectivè, per se vel alium, seu alios etiam propria auctoritate liberè apprehendere, illarumq; fructus reditus & proventus in suos ac dignitatum officij & Canonicatuum & Prabendarum hujusmodi sic erectorum, respectivè usus, & utilitatem convertere; Diaecesani*

 l.ci

loti & cujusvis alterius licentia super hoc minime requisita. Et insuper quod tàm pro ista prima vice, quàm quotiens dignitates officium Canonicatus & Prabendas hujusmodi erectas vacare contigerit, personarum ad illa sic vacantia electio & nominatio ad Rectorem Universitatis, Magistros in Theologia, tàm seculares, quàm religiosos Jurium & Medicinæ Doctores actu legentes, Decanum Artisticæ facultatis, & duos alios de facultate artium pro tempore ad Consilia deputatos, ac quinq; Canonicos in Prabendis Ducalibus pro tempore residentes: eisdem Friderico & Johanni Ducibus, & pro tempore Principi Electori facienda. Ita tamen quod ad Præposituram sic erectam, unum qui ordinariè in ipsa Universitate, ad Decanatum, qui in Decretis dominicis diebus ad Scolastriam, qui sextum librum Decretalium, aut Clementinas in Jure Canonico ad Syndicatum, Doctorem illi officio idoneum, qui librum Institutionum legere, & ad Archidiaconatum, qui in Ecclesia Collegiata prædicaré, & tribus vicibus in Ebdomada in Theologia legere: ad Cantoriam, qui in Ecclesia Parrochiali prædicare festivis diebus, & etiam tribus vicibus legere, ad Custodiam qui singulis sextis ferijs in Sacra Scriptura publicè disputare, Magistros in Theologia, & ad quinq; Canonicatus & Prabendas Ducales quinq; Baccalarios in Theologia, quorum primus serotinas disputationes scolarium in Artibus temptare, alij quatuor juxta ordinationem Universitatis in Philosophia in studio prædicto legere obligati existant: eligere & nominare Ducibus præfatis & pro tempore Electori Imperij teneantur, & illorum sic electorum, & nominatorum præsentatio ad ipsum Principem Electorem. Institutio verò ad Cancellarium præfatum etiam pro tempore existentem, pertineat, quodq; in Ecclesia Collegiata dignitatum in congregatione verò Universitatis Ordines servare facultatum obligentur, ita

ita tamen quod utrobique Rector Universitatis, & post eum Cancellarius ante omnes locentur, ut sic per omnem modum unum Corpus ex studio & Collegio prædictis fiat & constituatur: quodq; etiam ad ipsas Parrochiales Ecclesias sicut præfertur unitas respectivè perpetui Vicarij tàm pro ista prima vice, & quotiens vicarias hujusmodi vacare contigerit, per Consilium Universitatis præfatæ hujusmodi eligi & nominari, & per Principem Electorem præsentari, & per illos ad quos institutio Rectorum ipsarum Ecclesiarum pertinuerit, institui debeant, eisdem auctoritate & tenore etiam perpetuò statuimus & ordinamus. Et nihilominus studium, Collegium & Universitatem hujusmodi, illorumq; fundationem seu institutionem, sicut præfertur factas, approbamus & confirmamus, supplemusq; omnes & singulos defectus, si qui forsan intervenerint in eisdem, nec non Universitati: Collegio, illorumq; Magistris, Doctoribus, Scolaribus & alijs personis ejusdem, quod omnibus & singulis privilegijs, indulgentijs, prærogativis, exemptionibus, honoribus, gratijs, concessionibus, favoribus & indulis, quibus alia studia & eorum Magistri, Doctores, Scolares & aliæ personæ utuntur, potiuntur & gaudent, seu uti potiri, gaudere poterunt, quomodolibet in futurum uti, potiri & gaudere pariformiter, & absq; ulla differentia liberè & licite valeant, concedimus & indulgemus. Non obstantibus voluntate nostra prædicta ac felicis recordationis BONIFACII *pp. VIII. etiam Prædecessoris nostri, & alijs Apostolicis Constitutionibus, nec non dictæ Ecclesiæ Collegiatæ etiam juramento confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis & consvetudinibus contrarijs quibuscunq;. Aut si aliqui super provisionibus sibi faciendis de hujusmodi vel alijs beneficijs Ecclesiasticis in illis partibus speciales vel generales dictæ sedis vel Legatorum ejus literas impetrarint, etiamsi per eas ad inhibitionem,*

 tionem,

tionem, reservationem & decretum, vel aliàs quomodolibet sit processum, quas quidem litteras & processus habitos per easdem, & inde secuta quæcunq; ad Parrochiales Ecclesias & Capellam prædictas sic unitas volumus non extendi: sed nullum per hoc eis quoad assecutionem beneficiorum aliorum præjudicium generari, & quibuslibet alijs privilegijs, indulgentijs & literis Apostolicis generalibus vel specialibus quorumcunq; tenorum existant, quæq; præsentibus non expressa, vel totaliter non inserta, effectus earum impediri valeat, quomodolibet vel differri, & de quibus quorumq; totis tenoribus de verbo ad verbum habenda sit in nostris literis mentio specialis. Volumus autem quod propter unionem, annexionem, & incorporationem, prædictæ Parrochiales Ecclesiæ & Capella hujusmodi, debitis non fraudentur obsequijs, & animarum cura eis, & siqua Capella hujusmodi imineat nullatenus negligatur. Sed eorum congrue supportentur onera consueta. Et insuper nunc irritum decernimus & inane, si secus super his à quoq; quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attemptari. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam nostræ absolutionis, erectionis, unionis, annexionis, Incorporationis, statuti, ordinationis, approbationis, Confirmationis, Concessionis, indulti, voluntatis & decreti infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attemptare præsumpserit, indignationem Omnipotentis DEI *ac Beatorum* PETRI *&* PAULI, *Apostolorum ejus se noverit incursurum. Datum Romæ apud Sanctum* PETRUM. *Anno Incarnationis Dominicæ, Millesimo, quingentesimo septimo. Duodecimo Kl. Julij.*

Pontificatus nostri Anno quarto CCCCL.

Jr de Ghinucc.js P. Ghin. *V. de Phano.*

S. de Salza pro annata fl. vj. gr. I.

A de paz

A de Bucca CCCCL bellis F. de Imrc.

CONFIRMATIO UNIVERSITATIS A RAYMUNDO CARDINALI.

R*Aymundus, Miseratione divina sacrosanctæ Romanæ Ecclesiæ, & Sanctæ Mariæ novæ Presbyter, Cardinalis Gurcensis ad universam Germaniam, Datiam, Suetiam, Norwegiam, Frisiam, Prussiam, omnesq; & singulas illarum Provincias, Civitates, terras, & loca etiam sacro Romano Imperio in ipsa Germania subjecta, ac eis adjacentia Apostolicæ sedis de latere Legatus. Ad perpetuam rei memoriam, ex injuncto nobis à sancta sede Apostolica Legationis officio, intra nostræ mentis Archana revolventes, quam sustineat sancta mater Ecclesia propter Doctorum virorum carentiam graves jacturas, Ad ea libenter intendimus. Perq; multiplicatis studijs, sine quibus scientiæ acquiri non possunt bonorum virorum disciplinis sacrarum literarum & aliarum artium insudare cupientium, intentio ad debitum deducatur effectum, per quos tandem utraq; Respublica Autore Domino rectè posit gubernari. Exhibita siquidem nobis nuper pro arte Illustrissimi Principis Friderici Saxoniæ Ducis sacri Romani Imperij Electoris petitio continebat, quod cum ipse aliàs proindè attenderet quam multiplicem fructum in* Dei *Ecclesia & rebus nostræ Religionis bene dirigendis: Viri literati afferre & producere possint, ex singulari zelo ad literarum studia Universitatem quatuor facultatum generalem, in oppido Wittemberg, Brandenburgens. Dioces. suæ Ditioni subjecto, per dilectum nostrum Invictissimum* Maximilianum *Romanorum Regem, & ex illius certa scientia fundari, erigi, & Imperiali seu re-*

gio,

gio, privilegio, Autorisari obtinuit: prout in literis ipsius MAXIMILIANI Regis ritè desuper confectis plenius dinoscitur contineri. Et sicut eadem subjungebat petitio: Universitas quatuor facultatum generalis in dicto loco divina assistente gratia in solennitatibus, ac juribus & insignijs debitis erecta, Autore domino notabile susceperit, & majus in futurum speretur suscipere Incrementum. Verùm si fundationi & erectioni Regiæ, etiam Apostolici splendoris lumen accederet, Commoditatibus dictæ Universitatis, quibus perpetuis futuris temporibus tanquam firmo fundamento persistere posset, plurimum consuleretur. Ideò pro parte dicti Friderici Ducis & Principis Electoris, nobis fuit humiliter supplicatum.

Quatenus sibi pro dicti studij Manutentione opportunè consulere Auctoritate nostræ Legationis dignaremur. Nos igitur qui à teneris annis sacrarum literarum, & aliarum artium disciplinis intenti, votis illis per quæ virtutum & artium studia promoventur, libenter annuimus dicti Friderici Ducis supplicationibus inclinati fundationem & erectionem ac Regias desuper literas confectas prædictas, & prout illas concernunt. In eis contenta, & inde secuta quæcunq; cum omnium tàm juris quàm facti defectuum suppletione, si qui forsan intervenerint, in eisdem Auctoritate Legationis qua fungimur in hac parte autorisamus, confirmamus, ratificamus & approbamus. Ac præsentis scripti perpetuo præsidio communimus. Dantes & concedentes Rectori, quatuor facultatum, Decanis ac Doctoribus & Magistris Universitatis prædictæ, legendi, disputandi & Doctorales Magistralesq; & alios actus exercendi, Instar Universitatum in literis Regijs specificatarum plenariam facultatem, unà cum quorumcunq; officiorum & officialium necessariorum ordinatione & deputatione, cum Actibus & exercitijs, quibuscunq; ad solennem Universitatem quomodolibet opportunis,

decer-

decernentes nihilominus eadem Auctoritate, Quod Universitas illa Ipsiusq; Rector, quatuor facultatum Decani, Doctores, Licentiati, Magistri Baccalarij & Scolares, omnibus & singulis Privilegijs Juribus & Indultis tàm quoad actus Prælationis & præminentiæ: ac officij dictæ Universitatis, respectivè eorum quemlibet juxta conditionem sui gradus concernentes: quam dignitates cæteras & Beneficia Ecclesiastica obtinenda, quibus cæteri aliarum in Regijs literis designatarum Universitatum Rectores, Decani, Doctores, Magistri, Baccalarij & Scolares utuntur, potiuntur & gaudent. Ipsi quoq; & eorum in dicto studio successores perpetuis temporibus uti, potiri & gaudere possint, & valeant pronunc & infuturum. Quocirca dilectis nobis in Christo Præceptori Domus Sancti Anthonij in Liechtemberg, & perpetuò dicti oppidi Wittembergens. Ac officiali Brandeburgens. per hac scripta mandamus. Quatenus vos vel duo aut unus vestrum; per vos vel alium seu alios dictis, Rectori, Decanis, Doctoribus, Licentiatis, Magistris Baccalarijs & Scolaribus in præmissis efficacis defensionis auxilio aßistentes: Non permittatis eos contra concessionem, & confirmationem nostram hujusmodi quomodolibet molestari, Invocato etiam adhoc si opus fuerit Auxilio brachij secularis. Non obstantibus Constitutionibus & ordinationibus in Provincialibus & Synodalibus editis concilijs generalibus vel specialibus, cæterisque contrarijs, quibuscunq;. Nos enim ex nunc irritum decernimus & inane: si secus super his à quoquam nobis inferiori quavis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit, attemptari. In quorum fidem præsentes literas fieri, nostrique sigilli jußimus appensione communiri. Dat. Magdeburg, Anno incarnationis Dominicæ, Millesimo, Quingentesimo secundo. Quarto Non. Februarij. Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris & Domini nostri Domini Alexandri divina providentia Papæ Sexti. Anno undecimo.

C Jeor Fridavver.

CONFIRMATIO UNIVERSITATIS WITTENBERGENIS ALIA, A RAYMUNDO CARDINALI.

RAIMUNDUS, MISERATIONE DIVINA SacroSanctæ Romanæ Ecclesiæ &c. Sanctæ Mariænovæ Presbyter, Cardinalis Gurcensis, Ad Universam Germaniam, Datiam, Suetiam, Norwegiam, Frisiam, Prussiam, omnesq́, & singulas illarum Provincias Civitates, terras & loca etiam sacro Romano Imperio in ipsa Germania subjecta, ac eis adjacentia, Apostolicæ sedis de Latere Legatus, dilectis nobis in Christo Rectori, Doctoribus & Magistris insignis Universitatis oppidi Wittenbergen. Brandenburgen. Diœces. Salutem in Domino. Præclara virtutum merita, quibus apud nos fide digno commendamus testimonio. Nos inducunt, ut ea vobis favorabiliter concedamus quæ vestris commoditatibus conspicimus fore oportuna, sane pro parte vestra nobis porrecta petitio continebat, Quod licet Universitas vestra Regia Auctoritate ritè erecta. Et per nos nostræ Legationis auctoritate approbata fuerit & Auctorisata. Dubitetis tamen certis de causis erection: nec non approbation & Autorisation: easdem, quoad personas in sacris literis & de jure Pontificis promovendas, absq́ speciali sedis Apostolicæ auctoritate non sufficere, nobis supplicari fecistis. Quatenus vobis super his per literas specialis facultatis eadem Auctoritate Apostolica nobis concessa, providere dignaremur. Nos volentes vos præmissorum meritorum vestrorum intuitu, favore prosequi gratioso vestris in hac parte supplicationibus inclinati. Quæcunq; in sacrarum literarum & Juris Canonici facultatibus prædictis, quo ad graduum Collationem, & alias qualitercunq; Acta, facta & gesta Apostolica, quæ per literas specialis facul-

ealcatis Sanctissimi in Christo Patris & Domini nostri Domini Alexandri divina providentia Papæ sexti, fungimur, in hac parte confirmamus & ratificamus, Et vobis quod deinceps Legatione nostra, & eisdem literis specialis facultatis durantibus: In dictis duabus facultatibus illos, quos prævio examine idoneos repereritis. In Baccalarios & Doctores juxta vestras Ordinationes cum omnibus & singulis privilegiis & indultis, juxta gradus qualitatem promovere. Aliosque actus oportunos instar aliarum solemnium Universitatum facere & exercere possitis & valeatis liberè & licitè. Cujuscunque alterius Licentia, sedis Apostolicæ Auctoritate semper salva, minimè requisita. Non obstantibus Constitutionibus & Ordinationibus Apostolicis. Nec non in Provincialibus & Synodalibus editis Conciliis generalibus vel specialibus quibuscunque. In quorum fidem præsentes literas fieri nostrique sigilli jussimus appensione communiri. Datt. Magdeburgæ, Anno incarnationis Dominicæ Millesimo quingentesimo secundo, Quarto Non. Februarii. Pontf. Sanctissimi in Christo Patris & Domini nostri, Domini Alexandri divina providentia Papæ Sexti Anno Undecimo.

Jo Bernelt.

CONSERVATORIUM
JULII PAPÆ.

JULIUS EPISCOPUS SERVUS SERVORUM DEI, venerabilibus fratribus Misnens. & Brandengens. Episcopis, ac dilecto filio Abbati Monasterij Salfeldens. Moguntin. diœces. Salutem & Apostolicam benedictionem. Militanti Ecclesiæ licet immeriti disponente Domino, Præsidentes, circa curam personarum quarumlibet solertia reddimur indefessa soliciti, ut juxta debitum Pastoralis officij eorum occurramus dispendijs, & profectibus divina cooperante clementia salubriter intendamus. Sanè dilectorum filiorum universorum Rectoris, Doctorum Magistrorum & Scolarium Universitatis studij generalis in Wittenberg. Brandenburgen. diœces. Conquestione percepimus, quod nonnulli ArchiEpiscopi, Episcopi, aliiq́; Ecclesiarum Prælati & Clerici ac Ecclesiasticæ personæ tàm religiosæ, quàm seculares, nec non Duces, Marchiones, Comites, Barones, Nobiles, Milites & Laici: Communia Civitatum, Universitates Oppidorum, Castrorum, Villarum, & aliorum locorum, ac aliæ singulares personæ civitatum, & diœces. ac aliarum partium diversarum occuparunt & occupari fecerunt, Castra, villas & alia loca, terras, domos, possessiones, Jura, privilegia & jurisdictiones, nec non fructus, census, reditus & proventus dictæ Universitatis, & nonnulla alia bona mobilia & immobilia, spiritualia & temporalia, ad Rectorem, Doctores Magistros, & Scolares, nec non Universitatem prædictos spectantia, & ea detinent indebite occupata, seu ea detinentibus præstant auxilium & favorem, nonnulli etiam Civitatum, Diœces. & partium prædictarum, qui nomen Domini in vanum recipere non formidant, eisdem Rectori, Doctoribus

Magi-

Magistris, Scolaribus & Universitati super prædictis Castris, Villis & locis alijs terris, Domibus, possessionibus, juribus & jurisdictionibus, fructibus, censibus, redditibus & proventibus eorundem, & quibuscunq; alijs bonis mobilibus & immobilibus, spiritualibus & temporalibus, ac alijs rebus ad eosdem Rectorem, Doctores, Magistros & Scolares ac Universitatem spectantibus, multiplices molestias & injurias inferunt ac jacturas. Quare dicti Rector, Doctores, Magistri & Scolares nobis humiliter supplicarunt, ut cum eis valdè reddatur difficile pro singulis quarelis ad Apostolicam sedem habere recursum, providere ipsis super hoc paterna diligentia curaremus. Nos igitur, adversus occupatores, detentores, præsumtores, molestatores, & injuriatores hujusmodi illo volentes eisdem Rectori, Doctoribus, Magistris, Scolaribus & Universitati remedio subvenire, per quod ipsorum compescatur temeritas & alijs aditus Committendi similia præcludatur, discretioni vestræ per Apostolica scripta mandamus, quatenus vos vel duo aut unus vestrum per vos vel alium seu alios, etiam si sint extra loca in quibus deputati estis Conservatores & Judices præfatis Rectori, Doctoribus Magistris, Scolaribus & Universitati, efficacis defensionis, præsidio assistentes, non permittatis, eosdem super his, & quibuslibet alijs bonis ac juribus ad Rectorem, Doctores, Magistros, & Scholares, ac Universitatem prædictos spectantibus ab eisdem vel quibusvis alijs indebite molestari, vel eis gravamina vel damna seu injurias irrogari, facturi dictis Rectori, Doctoribus Magistris, Scolaribus & Universitati, cum ab eis vel Procuratoribus suis: aut eorum aliquo fueritis requisiti de prædictis, & alijs personis quibuslibet super restitutione hujusmodi castrorum, villarum, terrarum & aliorum locorum jurium, privilegiorum jurisdictionum ac bonorum mobilium

& immobilium, redituum quoque ac proventuum, & alio-rum quorumcunq; bonorum, nec non de quibuslibet molestijs, injurijs atq; damnis præsentibus & futuris, in illis videlicet, quæ judicialem requirant indaginem summarie, & de plano, sine strepitu & figura judicij, in alijs verò prout qualitas exegerit justitiæ complementum, occupatores seu detentores, præsumtores molestatores & injuriatores hujusmodi nec non contradictores quoslibet & rebelles; cujuscunque dignitatis gradus status, ordinis vel conditionis extiterint, quandocunq; & quotiescunq; expedierit auctoritate vestra per censuram Ecclesiasticam appellatione post posita compescendo, invocato etiam adhoc si opus fuerit auxilio brachij secularis. Et nihilominus legitimo super his habendis servatis processibus: Illos quos censuras & pœnas per vos pro tempore latas incurrisse constiterit, quotiens opus fuerit iteratis aggravare curetis. Cæterum si per summariam informationem super his per nos habendam, nobis constiterit, quod ad loca, in quibus occupatores, detentores præsumptores, molestatores, & injuriatores hujusmodi ac alios quos præsentes literæ concernunt pro tempore evocare contigerit pro monitionibus ipsis & citationibus de eis faciendis tutus non pateat accessus. Nos vobis citationes & monitiones quaslibet per Edicta publica locis affigenda publicis & partibus illis vicinis, de quibus sit verisimilis conjectura, quod ad notitiam citatorum & monitorum hujusmodi pervenire valeant: faciendi plenam & liberam concedimus tenore præsentium facultatem: ac volumus, & præfata auctoritate decernimus quod monitiones ac citationes hujusmodi sic factæ perinde citatos & monitos arcent, ac si eis personaliter insinuatæ & intimatæ extitissent. Non obstantibus tam felicis recordationis Bonifacij Pp. VIII. Prædecessoris nostri, in quibus cavetur, ne aliquis extra suam

Civita-

Civitatem & diœces. nisi in certis exceptis casibus, & in illis ultra unam dietam à fine suæ diœces. ad judicium evocetur: seu ne Judices & Conservatores à sede prædicta deputati extra Civitatem & diœces. in quibus deputati fuerint contra quoscunq; procedere: seu alij vel alijs vices suas committere, aut aliquos ultra unam dietam à fine Diœces. eorundem trahere præsumant, & de duabus dietis in Concilio generali edita, quomodo ultra tres dietas aliquis auctoritate præsentium non trahatur; seu quod de alijs quam de manifestis injurijs & violentijs, ac alijs quæ judicialem requirunt indaginem: pœnis in eos si secus egerint, & ad id procurantes adjectis Conservatores se nullatenus intromittant, quam alijs quibuscunq; Constitutionibus à prædecessoribus nostris Romanis Pontificibus, tàm de judicibus delegatis & conservatoribus quam personis ultra certum numerum ad judicium non vocandis, aut alijs editis, quæ nostræ possent in hac parte jurisdictioni aut potestati ejusq; libero exercitio quomodolibet obviare. Aut si aliquibus communiter vel divisum à prædicta sit sede indultum, quod interdici, suspendi vel excommunicari: seu extra, vel ultra certa loca ad judicium evocari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam & expressam ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem: & eorum personis locis ordinibus & nominibus proprijs & qualibet alia dicta sedis indulgentia generali vel speciali cujuscunq; tenoris existat, per quam præsentibus non expressam, vel totaliter non incertam nostræ jurisdictionis explicatio in hac parte valeat quomodolibet impediri, & de qua cujusq; toto tenore de verbo ad verbum habenda sit in nostris literis mentio specialis. Et insuper volumus & præfata auctoritate decernimus quod quilibet vestrum prosequi valeat articulum etiam per alium incboatum, quamvis idem in-

choans

choans nullo fuerit impedimento Canonico præditus. Quod que à dato præsentium sit vobis & unicuiq; vestrum in præmissis omnibus & eorum singulis ceptis & non ceptis, præsentibus & futuris perpetuata potestas & jurisdictio attributa: uti eo vigore, eaq; firmitate possitis in præmissis omnibus ceptis & non ceptis, præsentibus & futuris & pro prædictis procedere, ac si prædicta omnia & singula coram vobis cepta fuissent & jurisdictio vestra & cujuslibet vestrum in prædictis omnibus, & singulis per citationem & modum alium perpetuata legitimum extitisset, constitutione prædicta super Conservatoribus & alia qualibet in Contrarium edita non obstante: præsentibus perpetuis futuris temporibus valituris. Dat. Banoniæ Anno Incarnationis Dominicæ Millesimo quingentesimo sexto, duodecimo Kl. Januarij. Pontificatus nostri Anno quarto.

C. V. de Phanf.

A. Vives.
P. Fortis.
Jo Poggius.
Ca de parras.

L. purrus
R. Ciselius.
M. Vœga.
P. Gomiel.

De Palonjus.

SUB-

SUB CONSERVATORIUM EPISCOPI BRANDENBURGENSIS.

HIERONYMUS DEI ET APOSTOLICÆ *sedis gratia Ecclesiæ Brandeburgen. Episcopus, Judex & Conservator Jurium, Privilegiorum & libertatum venerabilium & egregiorum. Virorum Dominorum Rectoris, Magistrorum, Doctorum & Scolarium Almæ Universitatis Studij Wittebergen. à sede Apostolica concessorum, una cum nostris in hac parte Collegis infra scriptis cum clausula. Quatenus vos vel duo aut unus vestrum per vos vel alium seu alios. A dicta sede Apostolica specialiter deputatus, venerabilibus & circumspectis, ac egregijs viris Dominis Præposito, Decano, Cantori & Custodi Ecclesiæ Collegiatæ Wittenbergen. nostræ Brandenburgens. Diœces. Nobis in Christo devotis & sincerè dilectis salutem in Domino sempiternam & præsentibus fidem indubiam adhibere. Nostrisq; hujusmodi. Imò verius Apostolicis firmiter obedire mandatis. Literas sanctissimi in Christo Patris & Domini nostri, Domini Julij divina providentia, Papæ secundi, ejus vera Bulla plumbea cum cordula canapi more Roman. curiæ sub impendente sigillatas, sanas integras & illæsas. Non viciatas, non cancellatas, neq; in aliqua sui parte suspectas, sed omni prorsus vitio & suspitione carentes. Nobis pro parte præfatorum Dominorum Rectoris, Magistrorum & Scolarium Universitatis studij Wittenbergens. præsentatas: nos cum ea, qua decuit reverentia noveritis recepisse hujusmodi sub tenore. JULIUS EPISCOPUS, Servus Servorum DEI &c.*

(Hic insertum est, integrum Privilegium, quod repete ex præcedente Conservatorio Julij Papæ.) *Post quarum quidem literarum Apostolicarum præsentationem & receptionem.*

Nobis & per nos ut præmittitur factas, fuimus pro parte præfatorum Dominorum, Rectoris, Magistrorum, Doctorum & Scolarium Universitatis studij generalis Wittenbergensis, debita cum instantia requisiti. Quatenus ad executionem dictarum literarum Apostolicarum procedere dignaremur: ac curaremus juxta traditam nobis formam, sed quia nos tàm nostris quàm Ecclesiæ nostræ negotijs legitimè præpediti executioni hujusmodi ad præsens inter esse non valemus. Idcircò ne propter hoc earundem literarum Apostolicarum executio retardetur, de peritia circumspectionibus & legalitatibus vestris plurimùm confisi. Auctoritate Apostolica nobis in hac parte commissa, quoad præfatarum literarum Apostolicarum & in eis contentorum executionem, vobis Dominis, Præposito, Decano, Cantori & Custodi Ecclesiæ Collegiatæ Wittebergensis supra dictis, & vestrum cuilibet insolidum in hac parte vices nostras committimus, donec eas ad nos, in toto vel in parte duxerimus revocandas. Mandantes vobis cum præsentibus requisiti fueritis, aut alter vestrum fuerit requisitus, ita tamen quod unus vestrum alium non expectet, nec alter per alterum se excuset, procedatis, & quilibet vestrum procedat juxta traditam à sede Apostolica nobis formam, ac aliàs prout de jure fuerit procedendum; In quorum omnium & singulorum fidem & testimonium præmissorum præsentes nostras subdelegationis literas: sivè præsens publicum instrumentum exinde fieri, ac per Notarium publicum Scribamq; nostrum infra scriptum subscribi & publicari mandavimus, nostriq; sigilli jussimus & fecimus appensione communiri. Actum & Datum Berlin in Aula nostra Episcopali, Anno Domini millesimo quingentesimo octavo. Indictione undecima, Die verò Martis, septima mensis Martij hora vespertina, vel quasi Pontificatus sanctissimi in Christo Patris & Domini nostri, Domini Julii, divina providentia

Papæ

Papæ secundi, Anno quinto, præsentibus ibidem venerabilibus & circumspectis viris Dominis Petro Diricken, Decano. Nicolao Brosicken, Thesaurario Ecclesiæ Kathedralis Brandenburgensis & Andrea Huth, Presbytero vice plebano in Cotbuß Misnen. Diœces. ac alijs quam pluribus fide dignis testibus ad præmissa specialiter rogatis.

Et Ego JOHANNES DALHAUSENN, *Clericus Havelbergensis Diœces. publicus sacra Imperiali auctoritate Notarius, quia præsertarum literarum Apostolicarum præsentationi & receptioni, requisitioni & subdelegationi, omnibusq; alijs & singulis supra scriptis dum sic ut præmittitur fierent & agerentur una cum prænominatis testibus præsens interfui, Eaq; sic fieri vidi & audivi, ac in notam sumpsi, ideoq; hoc præsens publicum instrumentum sivè præsentes subdelegationes literas, manu mea propria conscriptas exinde confeci, subscripsi, publicavi, & in hanc publicam formam redegi signoq; & nomen meis solitis & consuetis una cum præfati Reverendi Patris & Domini, Domini Hieronymi Episcopi Brandeburgensis Judicis & Conservatoris appensione sigilli de ipsius mandato consignavi, rogatus & requisitus.*

CONSERVATORIUM ABBATIS SALVELDENSIS.

GEORGIUS DEI GRATIA ABBAS *Monasterij Sancti Petri & Salveldensis Ordinis Sancti Benedicti, Moguntinens. diœc. Judex & Conservator jurium privilegiorum & libertatum rerum & bonorum Magnifici venerabilium & honorabilium virorum Dominorum Rectoris, Doctorum, Magistrorum & Scolarium Almæ Universitatis studij Wittenbergens. Brandenbergens.*

gens.

genſ. Diœceſ. unà cum certis noſtris in hac parte Collegis cum illa clauſula: Quatenus vos vel duo aut unus veſtrum per vos vel alium ſeu alios &c. ſpecialiter deputatus à ſancta ſede Apoſtolica. Venerabilibus & circumſpectis viris Dominis Præpoſito, Decano, Scholaſtico & Cantori Collegiatæ Eccleſiæ Omnium Sanctorum in Wittenberg, Ac Decano Collegiatarum Eccleſiarum in Zerbſt dictæ Brandenburgen. Diœc. Et veſtrum cuilibet inſolitum, Salutem in Domino, & in commiſſis diligentiam debitam adhibere, noſtrisq; hujusmodi immò verius Apoſtolicis firmiter obedire mandatis. Literas ſanctiſſimi in Chriſto Patris, & Domini noſtri, Domini Julij divina providentia Papæ ſecundi: ejus vera bulla plumbea cum cordula canapis more Romanæ Curiæ impendentis bullatas ſanas & integras non vitiatas, non cancellatas, neq; in aliqua ſui parte ſuſpectas, ſed omni prorſus vitio & ſuſpitione carentes Nobis pro parte præfatorum Dominorum, Rectoris, Doctorum, Magiſtrorum & Scolarium Univerſitatis ſtudij Wittenbergenſis præſentatas. Nos cum ea qua decuit reverentia recepiſſe noveritis hujusmodi ſub tenore JULIUS Epiſcopus Servus Servorum DEI venerabilibus fratribus Miſnenſibus & Brandenburgenſibus Epiſcopis ac dilecto filio Abbati Monaſterij Salffeldenſis, Moguntin. Diœc. Salutem & Apoſtolicam benedictionem: Militanti Eccleſiæ licet immeriti, diſponente Domino Præſidentes, circa curam perſonarum quarumlibet ſolertia reddimur indefeſſa ſolliciti, ut juxta debitum Paſtoralis officij eorum occurramus diſpendijs & profectibus divina cooperante clementia ſalubriter intendamus. Sanè dilectorum filiorum univerſorum Rectoris, Doctorum, Magiſtrorum & Scolarium Univerſitatis ſtudij generalis in Wittenberg Brandenburgenſi Diœceſ. conqueſtionem percepimus, quod nonnulli Archiepiſcopi, Epiſcopi, alijq; Eccleſiarum Prælati & Clerici ac Eccleſiaſticæ

perſonæ

personæ tàm religiosæ, quàm seculares: Nec non Duces, Marchiones, Comites, Barones, Nobiles, Milites & Laici, communia civitatum, Universitates, oppidorum, castrorum, villarum & aliorum locorum ac aliæ singulares personæ civitatum, Diœcesium & aliarum partium diversarum occuparunt, & occupari fecerunt. Castra, villas & alia loca, terras, domos, possessiones, Jura, privilegia & Jurisdictiones. Nec non fructus, reditus, census & proventus dictæ Universitatis, & nonnulla alia bona mobilia & immobilia, spiritualia & temporalia, ad Rectorem, Doctores, Magistros & Scolares. Nec non Universitatem prædictos spectantia, & ea detinent indebitè occupata: seu ea detinentibus præstant auxilium, Consilium & favorem. Nonnulli etiam Civitatem & Diœcesin ac partium prædictarum, qui nomen Dominini invanum recipere non formidant, eisdem Rectori, Doctoribus Magistris & Scolaribus ac Universitati super prædicta castris, villis & locis, aliis terris & domibus, possessionibus, juribus & jurisdictionibus fructibus, censibus, reditibus & proventibus eorundem & quibuscunque aliis bonis mobilibus & immobilibus, spiritualibus, temporalibus ac aliis rebus ad eosdem Rectorem, Doctores, Magistros & Scolares ac Universitatem spectantibus, multiplices molestias & injurias inferunt ac jacturas. Quare dicti, Rector, Doctores, Magistri & Scolares nobis humiliter supplicarunt, ut cum eis reddatur valdè difficile pro singulis querelis ad Apostolicam sedem habere recursum: providere ipsis super hoc paterna diligentia curaremus. Nos igitur adversus occupatores, detentores, præsumptores, molestatores & injuriatores hujusmodi, illo volentes eisdem Rectori, Doctoribus, Magistris, Scolaribus & Universitati remedio subvenire, per quod ipsorum compescatur temeritas, & aliis aditus committendi similia præcludatur. Discretioni vestræ per Apostolica scripta man-

 pta man-

pter mandamus. Quatenus vos vel duo aut unus vestrum per vos vel alium seu alios, etiamsi sint extra loca, in quibus deputati sunt Conservatores & judices, præfatis Rectori, Doctoribus, Magistris Scholaribus & Universitati efficacis defensionis præsidio assistentes. Non permittatis eosdem super his & quibuslibet alijs bonis ac juribus ad Rectorem, Doctores, Magistros & Scolares ac Universitatem prædictos spectantibus, ab eisdem vel quibusvis alijs indebitè molestari, vel eis gravamina vel damna, seu injurias irrogari facturi dictis Rectori, Doctoribus, Magistris Scolaribus & Universitati, cum ab eis vel Procuratoribus suis aut eorum aliquo fueritis requisiti de prædictis & alijs personis quibuslibet, super restitutione hujusmodi Castrorum, villarum, terrarum & aliorum locorum, Jurium privilegiorum, Jurisdictionum ac bonorum mobilium & immobilium redituum quoque & proventuum & aliorum quorumcunque bonorum. Nec non de quibuslibet molestijs injurijs atque damnis præsentibus & futuris in illis videlicet, quæ juditialem requirunt indaginem summarie & de plano sive strepitu & figura judítij, in alijs verò prout qualitas exegerit justitiæ complementum, occupatores seu detentores, præsumptores, molestatores & injuriatores hujusmodi, nec non Contradictores quoslibet & rebelles cujuscunque dignitate status, gradus, ordinis vel conditionis extiterint, quandocunque & quotiescunque expedierit auctoritate nostra per censuram Ecclesiasticam appellatione postposita compescendo invocato etiam adhoc si opus fuerit auxilio brachij secularis. Et nihilominus legitimis super his habendis servatis processibus, illos quos censuras & pœnas per vos pro tempore latas incurrisse constiterit, quoties opus fuerit, iteratis vicibus aggravare curetis. Cæterum si per summariam Informationem super his per vos habenda vobis constiterit, quod ad loca in quibus occupatores, detentores, præsum-

præsumptores, molestatores & injuriatores hujusmodi & alios quos præsentes literæ concernunt, pro tempore evocare contigerit pro monitionibus ipsis & citationibus de eis faciendis tutus non pateat accessus. Nos vobis citationes & monitiones quaslibet per edicta publica locis affigenda publicis, & partibus illis vicinis de quibus sit verisimilis conjectura, quod ad notitiam citatorum & monitorum hujusmodi, pervenire valeant, faciendi plenam & liberam concedimus tenore præsentium facultatem, ac volumus & præfata auctoritate decernimus, quod monitiones & citationes hujusmodi sic factæ, perinde citatos & monitos arctent, ac si eis personaliter insinuatæ & intimatæ extitissent, non obstantibus tàm felicis recordationis Bonifacij Papæ VIII. prædecessoris nostri, in quibus cavetur, ne aliquis extra suam civitatem & Diœcesim, nisi in certis exceptis casibus, & in illis ultra unam dietam, à fine suæ Diœces. ad juditium evocetur: seu ne judices & conservatores à sede deputati prædicta extra Civitatem & Diœces. in quibus deputati fuerint, contra quoscunque procedere, seu alij vel alijs vices suas committere. Seu aliquis ultra unam dietam à fine Diœc. eorundem trahere præsumant & de duabus dietis in Concilio generali edita, dummodo ultra tres dietas aliquis auctore præsentium non trahatur. Seu quod de alijs, quàm dè manifestis injurijs & violentijs, ac alijs, quæ requirunt judicialem indaginem, pœnis in eos si secus egerint, & in id procurantes adjectis Conservatores se nullatenus intromittant, quàm alijs quibuscunq; constitutionibus à Prædecessoribus nostris Romanis Pontificibus, tàm de judicibus delegatis & conservatoribus, quàm personis ultra certum numerum ad juditium non vocandis, ut alijs editis, quæ vestræ possent in hac parte jurisdictioni aut potestati ejusq; libero exercitio quomodolibet obviare, aut si aliquibus communiter vel divisim à prædicta sit sede indultum, quod in-

terdici,

terdici, suspendi vel excommunicari, seu extra vel ultra certa loca ad juditium evocari non possint, per literas Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum de indulto hujusmodi mentionem, & eorum personis, locis & ordinibus, & nominibus propriis, & qualibet alia dictæ sedis generali vel spetiali indulgentia cujuscunq; tenoris existat, perquam præsentibus non expressam, vel totaliter non insertam vestræ Jurisdictionis explicatio in hac parte valeat, quomodolibet impediri, & de qua, ejusq; toto tenore, de verbo ad verbum habenda sit, in nostris literis mentio specialis. Et insuper volumus & præfata auctoritate decernimus, quod quilibet vestrum prosequi valeat articulum etiam per alium inchoatum, quamvis idem inchoans nullo fuerit impedimento Canonico præpeditus. Quodq; à dato præsentium sit vobis & unicuiq; vestrum in præmissis & eorum singulis cæptis & non cæptis præsentibus & futuris perpetua potestas & jurisdictio attributa, uti eo vigore eaq; firmitate possitis in præmissis omnibus captis & non cæptis, præsentibus & fututis & pro prædictis procedere, ac si prædicta omnia & singula coram nobis cæpta fuissent, & jurisdictio vestra & cujuslibet vestrum in prædictis omnibus & singulis per citationem & modum alium perpetuata legitimè extitisset constitutioni prædictâ super Conservatoribus, & qualibet alia incontrarium edita. Non obstante præsentibus perpetuis & futuris temporibus valituris. Datum Bononiæ, Anno Incarnationis Dominicæ Millesimo, quingentesimo sexto, duodecimo Kalend. Januarii. Pontificatus nostri Anno quarto.

Post quarum quidem literarum Apostolicarum præinsertarum præsentationem & receptionem nobis & per nos sic ut præmittitur factas, fuimus pro parte prædictorum Dominorum, Rectoris, Doctorum, Magistrorum & Scolarium Almæ Universitatis Studii Wittenbergensis prædictæ Brandenburgensis

burgensis Diœc. in præ insertis literis Apostolicis principaliter nominatorum debita cum instantia requisiti. Quatenus ad debitam earundem literarum & contentorum in eisdem executionem procedere, & eis in omnibus & singulis causis eorum justitiæ complementum ministrare dignaremur, juxta & secundum præinsertarum literarum apostolicarum continentiam, vim, formam & tenorem. Cum igitur Nos Georgius Abbas Judex & Conservator prædictis pluribus alijs nostris & prædicti nostri monasterij multipliciter præpediti negotijs omnibus & singulis causis & negotijs ipsorum Dominorum Rectoris & Universorum Doctorum Magistrorum & Scolarium commodè personaliter intendere & interesse nequeamus. Idcircò de vestris providentijs & circumspectionibus in Domino confidentes vos Præpositum Decanum, Scolasticum & Cantorem Omnium Sanctorum in Wittenbergk, & Decanum Sancti Bartholomæi in Czerbst Ecclesiarum dictæ Brandenburgens. Diœces. Et vestrum quemlibet insolidum. In omnibus & singulis causis & negotijs præfatorum Dominorum Rectoris, Doctorum, Magistrorum & Scholarium Universitatis studij Wittenbergensis, quoad omnia & singula nobis in præinsertis literis quomodolibet demandata & commissa in locum nostrum subdelegandos, substituendos & surrogandos duximus. Ac subdelegamus, substituimus & surrogamus DEI *nomine præsentium per tenorem vobisq; & vestrum cuilibet insolidum in causis & negotijs Rectoris, Doctorum Magistrorum & Scolarium prædictorum tenore præsentium committimus plenarias vices nostras, donec eas ad nos duxerimus revocandas. Vos nihilominus in Domino exhortamur, quinimò auctore Apostolica nobis commissa, & qua fungimur in hac parte, in virtute sanctæ obedientiæ, & sub excommunicationis pœna, quam in vos & vestrum quemlibet, si ea quæ vobis in hac parte committi-*

mus & mandamus, neglexeritis seu distuleritis contumaciter adimplere, trium tamen dierum canonica monitionum præmissa ferimus DEI nomine in his scriptis districtè præcipientes vobis & cuilibet vestrum insolidum mandantes. Quatenus cum super hoc vigore præsentium fueritis requisiti, aut alter vestrum fuerit requisitus, dictis Dominis, Rectori, Doctoribus, Magistris & Scolaribus Universitatis studij Wittenbergensis, conjunctim & divisim in hujusmodi eorum omnibus & singulis causis & negotijs faciatis & exhibeatis, & quilibet vestrum faciat & exhibeat juxta traditam seu directam à sancta sede apostolica in supra insertis literis apostolicis formam: debitum justitiæ complementum. Etsi contingat nos in aliquibus causis & negotijs Dominorum Rectoris, Doctorum, Magistrorum & Scolarium prædictorum communiter, vel divisim prædicta auctoritate aliquando procedere, de quo nobis potestatem plenariam reservamus. Nolumus tamen nec intendimus propter hoc commissionem nostram hujusmodi in aliquo revocare, nisi de ipsa revocationi in literis nostris spetialem & expressam fecerimus mentionem. Etiam per hujusmodi commissionem noluimus neq; intendimus nostris in aliquo præjudicare collegis, quo minus ipsi, aut eorum alter, hujusmodi tamen commissione sive subdelegatione salva remanente, possint, sive possit dicta auctoritate procedere, ubi quotiens & quando ipsis aut eorum alteri visum fuerit expedire, In quorum omnium & singulorum fidem & testimonium præmissorum præsentes nostras literas, sive præsens publicum instrumentum hujusmodi nostram commissionem in se continentes sive continens: exindè fieri & per Notarium publicum Scribamq; nostrum infra scriptum subscribi & publicari mandavimus. Nostrique sigilli jussimus & fecimus appensione communiri. Datum & actum Salveld in Monasterio & Abbatia nostris sub anno à Nativitate

Domini,

Domini, Millesimo, quingentesimo nono, indictione duodecima, die verò Mercurij, duodecima mensis Septembris, Pontificatus præfati, sanctissimi Domini nostri, Domini Julij Papæ secundi, Anno Sexto. Præsentibus ibidem, honorabilibus viris Dominis, Conrado Molitoris, Presbytero Bambergensi, & Johanne Hofeman Clerico conjugato, Numburgensis Diœc. testibus adpræmissa vocatis specialiter atque rogatis.

Et Ego SEBALDUS CZIGLER *de Nürenberga Clericus, Bambergensis Diœcef. Publicus Imperiali auctoritate Notarius, præfatiq; Reverendi Patris Domini Georgij Abbatis & Conservatoris, Executorisq; ac hujusmodi negotij coram eo Scriba, quia præinsertarum literarum apostolicarum præsentationi & receptioni, subdelegationi omnibusq; alijs & singulis præmissis dum sic ut præmittitur fierent & agerentur unà cum prænominatis testibus præsens interfui, eaq; omnia & singula sic fieri vidi & audivi, ac in notam sumpsi. Ex qua hoc præsens publicum Instrumentum manu alterius scriptum, subscripsi, publicavi, In hancq; publicam formam redegi, signoq; ac nomine & cognomine meis solitis & consuetis, una cum dicti Domini Georgij Abbatis Conservatoris & Executoris sigilli appensione signavi in fidem & testimonium omnium & singulorum præmissorum, rogatus & requisitus.*

SUBCONSERVATORIUM PRÆPOSITI MONASTERII SANCTI MAURICII, IN SUBURBIO NUMBURGENSI.

LEO EPISCOPUS SERVUS SERVORUM DEI. *Dilecto filio Præposito Monasterij Sancti Mauritij per Præpositum soliti gubernari in Suburbio Numburgensi, salutem & Apostolicam benedictionem. Du-*

dum felicis recordationis Julius Papa II. Prædecessor noster dilectis filijs Rectori, ac Universis Doctoribus, Magistris & Scolaribus Universitatis Studij generalis in Wittenbergk, Brandeburgens. Diœc. Contra quoscunq; inferentes eis in rebus & bonis, ac juribus ad eos spectantibus molestias vel jacturas, in forma quæ incipit: Militanti Ecclesiæ &c. Conservatoriam perpetuis futuris temporibus duraturam concessit, venerabilibus fratribus nostris tùm suis Misnensibus & Brandenburgensibus Episcopis. Ac Abbati Monasterij Salveldensis, Moguntinensis Diœces. eorum proprijs nominibus non expressis conservatoribus, deputatis prout in ipsius prædecessoris inde confectis literis plenius continetur. Cum autem sicut ipsi Rector, Doctores, Magistri & Scolares asserunt ex certis causis cupiant loco dicti Episcopi Brandeburgensis, alium eis Conservatorem deputari, pro parte Rectoris, Doctorum Magistrorum & Scolarium eorundem nobis fuit humiliter supplicatum, ut loco ipsius Episcopi Brandeburgensis aliquem alium Conservatorem in partibus illis deputare, & alijs eis in præmissis oportune providere de benignitate Apostolica curaremus. Quocirca discretioni tuæ per Apostolica scripta mandamus, quatenus in loco dicti Episcopi Brandeburgensis contra molestatores & injuriatores hujusmodi procedas juxta dictarum literarum continentiam & tenorem in omnibus & per omnia perinde ac si in illis ab initio Conservator deputatus fuisses. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, Millesimo quingentesimo tertio decimo, quarto idus Octobris. Pontificatus nostri Anno primo.

W. de Enckis pro Resp. — Leo de Valtin
P. Milliuz pro comp. — D. Scaputius.
B. Majus Protonot. — Jo. de Euskirchen.
Jo Coz.

DE PROCESSU INAUGURATIONIS ACADEMIÆ HÆC REPERIUNTUR.

A*Nno 1502. 18. Octobris Imperante Divo Maximiliano Romanorum Rege, Pontificatu Serenissimi Domini Nostri, Domini Alexandri Sexti ejus nominis, intronisata est Academia Albiorena, adhibitis solennitatibus & apparatu honestiori, modo quo id fieri decuit. Recepta enim est à providis hujus Oppidi Consulibus cum solenni processione in arce Jönia, ubi habita elegantissima oratione à Buschio Poëta ad Consules prædictos, processum est ad sacram ædem Parochialem divæ ipsius* DEI *genetricis, in qua decantabatur solennis missa de Sancto Spiritu, factusq; est sermo ad vulgum per D. Licentiatum Nicolaum Coburgensem Plebanum in Torgau. Finita missa & officio toto præmissa invocatione S. S. in armario dictæ Parochiæ electus est Rector, Magister* MARTINUS POLICHIUS *Mellerstetensis, Doctor Medicinæ Lipsiensis. Ex Magistris nostris Sacræ Theologiæ Professoribus. Decanus Facultatis Theologicæ Reverendus Pater Magister Noster, Frater Johannes Stupitius Vicarius Ejusdem Ordinis, Divi Augustini heremitarum. Aderant enim subscripti Theologi, Religiosus Pater Frater Johannes de Helmstet Minister Ordinis Minorum, Reverendus Pater & D. Goswinus de Orsoy Præceptor in Lichtenburg ac Ducalis Consiliarius & dictæ Academiæ Cancellarius designatus: Venerabilis Vir artium Magister & sacræ Theologiæ Licentiatus Lipsiensis Nicolaus Schreiter de Coburg Plebanus in Torgau, qui hanc intronisationem ornare & decorare conati sunt. Decanus Facultatis artium venerabilis Pater Frater Sigismundus Epp. Augustinus, & præfatus Dominus Goswinus Cancellarius vices suas commisit præfato Magistro Martino Mellerstadio Rectori primario.*

FORMULA JURAMENTI AB INITIO FUNDATIONIS PRÆSCRIPTI.

EGo N. Juro, quod contra Statum Illustrissimi Principis FRIDERICI, Ducis Saxoniæ &c. Fundatoris hujus Studij & ſuorum Succeſſorum nihil moliar per me vel alium. Juro Univerſitati Wittembergenſi fidelitatem, illius commoda pro virili promovere, incommoda impedire, Rectori in honeſtis obedire, Statuta & ſtatuenda fideliter obſervare. Item Juro quod ſi fortè contigerit me ab aliquo de gremio hujus Univerſitatis affici injuria aliqua reali ſeu verbali, quod non velim me de facto, aut per me ipſum aut per alium quovis quæſito colore vindicare, ſed eandem ordine judiciario coram Dominis Rectore & Reformatoribus legitimè proſequi. Item Juro quod ſi (quod abſit) in aliquo delicto deprehenſus aut infamatus fuero, de quo Dominis Rectori & Reformatoribus verè aut præſumptivè conſtare poterit, Quod tunc ad dictamen & juſſionem ejusdem Domini Rectoris, Dominorumq; Reformatorum illicò Civitatem & Univerſitatem iſtam exire velim, meq; ad Lares paternos ſeu Amicorum recipere, neque pedem hinc movere, donec veniam ſeu gratiam à præfatis Dominis deſuper obtinuero, Univerſitatique reconciliatus fuero. Ut me Deus adjuvet.

Juramen-

Juramentum hodiè præstandum ijs, qui matriculæ Academiæ Wittebergensis sua dant nomina, inq; numerum Studiosorum recipiuntur.

Ego N. N. juro;

QUòd tibi hujus semestris Rectori, & omnibus, qui successuri sunt Rectoribus, in omnibus rebus, quibus possum ac debeo, quàmdiu discendi causa in hac Academia versaturus sum, obedientiam præstare velim.

Secundò, toto illo tempore, leges & statuta Academiæ, tàm ea, quæ jam sancita sunt, quàm quæ deinceps legitimè promulgabuntur, studiosè servabo.

Tertiò, si quâ injuriâ affectus fuero, neq; ipse, neq; per alium quemcunq; ulciscar me ipsum, sed Rectoris auxilium implorabo, & justè persequar jus meum.

Quartò, ex Aresto, si quod Rector mihi denunciaverit, neq; ipse discedam, neq; res meas amovebo.

Quintò: si contingat, ut propter aliquod delictum meum (quod avertat Deus) vel relegationis, vel exclusionis pœnâ afficiar, constituto die ex urbe discedam:

ITA ME DEUS ADJUVET.

LEGES
ACADEMIÆ WITTEBERGENSIS, DE STUDIIS ET MORIBUS STUDIOSORUM.

I.

ΑΡχὴν ἁπάντων καὶ τέλος ποιεῖ θεόν, inquit Græcus Pater. Hoc subinde cogitent Scholastici nostri, & rerum agendarum principium ac finem Deum faciant: Nec modò sacra publica assiduè ac devotè obeant, sed & ubiq; Deum purâ ac religiosâ mente colant, vereantur, & innocentes ipsi allegent preces, ut

cei, ut adesse probis conatibus, & studia eorum feliciter velit prosperare. Quumq; sobrietas reverà custos pietatis sit, antistita sapientiæ, alumna doctrinæ; idcircò sobriè casteq; se gerant, atque in omni vita innocentiam & sanctitatem profiteantur.

2. Magistratus ac Præceptores suos eâ, quâ par est, observantiâ, honoreq; prosequantur, ijsq; sine murmure, sine contumaciâ morem gerant: memores, eos parentum haberi instar; imò supra ipsos parentes ferè esse, ut Alexander existimabat.

3. Cum civibus placidè & tranquillè vitam agitent, ab omnibus rixis, injurijs, convitijs abstinentes. Ut enim ordine inferiores sint, tamen Resp. ijs carere non potest. Quid, quòd nihil durius sit, quàm hospiti suo malam gratiam referre?

4. Ipsi quoq; amicè placideq; vivant, & velut concinnant inter se, tanquam unius corporis membra. Neque enim bruta animalia in sui generis bestias ferocire videmus.

5. Simul atq; quis venerit in Academiam, nomen suum apud Rectorem in Album Studiosorum inscribendum profiteatur, inq; Leges Academicas, nisi minor XVIII. annis fuerit, juret. Qui non fecerit, ei convictus denegabitur & habitatio (neque enim cuiquam eorum fiet copia, nisi justo documento probaverit se in Studiosorum numerum ritè cooptatum esse) quin, si de eo constiterit, Magistratui oppidano, tanquam illegitimus Civis, addicetur.

6. Vocatus ad Magistratum qui comparere noluerit, vel alligatus aresto injussu Rectoris discesserit, aut alio quovis modo ipsi restiterit, ejusvè autoritatem detrectarit, sivè etiam perjurium fecerit, infamis esto.

7. Si quid agendum ad Magistratum, vel totius corporis Scholastici, vel nationis cujusdam, certè plurium nomine, id paucis delegetur: nam facto agmine ad Rectorem accedere, vetitum esto.

8. Boatus illi, clamoresq; Stentorei, atq; nocturnæ grassationes, prorsus interdictæ sunto. In eo crimine qui deprehensus fuerit, carcere pœnam luat.

9. Gestare gladios, quocunq; tempore aut colore id fiat, nefas

nefas esto: qui gestaverit, armis excidet, & multâ pecuniariâ, aut carcere punietur. Præfractè resistens, relegabitur.

10. Ignitos globos, quas raquetas vocant, intra aut prope urbem jaculans, Relegatione feriatur.

11. Qui factiones moliri præsumserit atq; tumultûs concitare, quibus pax & securitas turbetur publica, cum nominis infamiâ excludatur; vel etiam, pro delicti modo, capitali plectatur pœnâ.

12. Ædificijs publicis, ut Arci, Collegijs, Curiæ &c. vim inferre, capitale esto. Privatorum verò qui ædes violat, sive lapidatione fenestrarum, sive forium effractione, relegetur vel excludatur.

13. Qui feras persequi instituerit, dejicereq; aut capere, supremi magistratus animadversionem incurret.

14. Famosos libellos, & mala carmina spargere, vel dictis petulantibus amarisq; convitijs sauciare aliorum famam, vetitum esto. Qui fecerit, relegetur.

15. Exagitare novitios, compotationes exposcere, aut alias quasvis exactiones illicitas in illos usurpare qui ausus fuerit, vel relegetur vel excludatur.

16. Dimicationes omnes atque duella vetita sunto. Qui provocaverit alterum, is altero tantò majore pœnâ puniatur. Utriq; autem, & qui provocaverit, & qui steterit, Relegationis pœna irrogetur.

17. Bacchinalia, & personatas pompas, in paganorum morem celebrare, sub relegationis, imò & Exclusionis, pœna vetitum esto.

18. Nemo in Albi lavet, aut natationes instituat: qui fecerit, pœna arbitrariâ punietur.

19. Nemo depopuletur hortos agrosq;, olera, poma aut alios fructus amovens: qui fecerit, satis gravi pœnæ subjicietur.

20. Nuptiarum solennibus si quis intersit, verecundè, honestè & graviter se gerat, procul omni lasciviâ & petulantia: cui tùm alibi, tùm in choreis præcipuè esse locus potest.

21. Vestis & cultus honestus sit & decens, citraq; luxuriam, & levitatem.

22. A faciendis temerè nominibus, quantùm poteſt fieri, ſibi ſedulò caveant Scholaſtici; ea verò quæ honeſtè contraxerint debita, bona fide ſolvant.

23. In ſolvendis debitis eorum cumprimis rationem habeant, quæ pro victu debentur. Si illa ſcilicet neceſſitate aliquâ contracta fuerint. Alias enim ſingulis ſeptimanis teneantur ſolvere, quod pro victu debuerint.

24. Si ſupellectilem cujuspiam Creditor areſto detineat, nec debitor intra anni ſpacium ſatisfaciat, diſtrahere eam & vendere creditori licitum eſto.

25. Compotationes ultra nonam hyberno anni tempore, æſtivo, ultra decimam, ne producantur. Poſt illud tempus nemini aut præbeantur pocula, aut ædes, quas habitat, pateant.

26. Si qui huc veniunt, qui per ætatis rationem, nec ſtudiorum ordinem intelligunt, nec ſeſe potes ſunt regere, illi de Magiſtratu aut Inſpectore ſibi proſpiciant. Nimis enim flexilis illa ætas eſt, & naturæ communis vitio ſemper proclivior in pejora.

27. Cæterùm ſubinde recordetur quisque, cur huc miſſus ſit: videlicet ne tempus inertiâ tranſigat, ſed ut bonarum literarum doctrinæq; utilis inſtrumentum ſibi comparet. Idcircò in eam rem omnes ingenij atque induſtriæ nervos ſeriò ac ſemper intendat.

28. Declamationes & Diſputationes (quarum Exercitia omnibus ſeriò commendata volumus) ſine conſenſu tùm Rectoris atq; Decani (ejus quidem Facultatis, ad quam ſcriptum illud pertinet) tùm Profeſſoris, ad quem argumentum ſpectat, publicè nunquam inſtituatur.

29. Sed nec typis publicis committetur quicquam, ſive id proſâ, ſive verſâ oratione conditum ſit, niſi id ante Profeſſor ordinarius, cui propriè competit cenſuram ferre de illo ſcripto, probaverit permiſeritq;.

30. Corporis exercitia deniq; quod attinet, ea honeſta ſint, & ita comparata, ut nullum inde ſanitati detrimentum accedat. Præcipuè verò modus in illis adhibendus eſt ne ἔργα fiant, quæ πάρεργα debeant eſſe. Quocirca, nullæ unquam paleſtræ
ſive

ſive armorum ſive ſaltationum vel aliarum hujusmodi rerum aut aperiantur, aut frequententur, niſi magiſtratus Academicus conſenſerit, & quendam veluti ordinem ijs præſcripſerit ac modum.

FINIS.

Speculator adſtat deſuper,
Qui nos diebus omnibus
Actusq; noſtros proſpicit,
A luce primâ in veſperam.
Hic teſtis, hic eſt arbiter
Hic intuetur quicquid eſt,
Humana quod mens concipit:
Hunc nemo fallit Judicem.

LEGES COMMUNIS MENSÆ IN ACADEMIA WITTEBERGENSI.

1.

ACceſſurus ad menſam communem profiteatur ſuum apud Rectorem nomen, ablaturus ſchedulam, quâ doceat Oeconomum jus Convictorij publici ritè ſe impetraſſe. Aliter nemo recipietur. Simul autem receptus aliquis in hanc communionem fuerit, ſtatim pro legitimo membro & tunc & in poſterum ſemper habeatur; nec ulli fraudi ipſi ſit mutare locum & menſam: vel etiam ad tempus, rebus poſcentibus, à menſa communi ſe abſtinere.

2. Qui nomen dedit huic contubernio, ſuo ipſo aditu in anteceſſum ſolvat Oeconomo, quantum in unam hebdomada pretij numerari pro obſonio ſolet: facturus idem deinceps etiam ſingulis Saturni diebus, quamdiu communi menſâ uti placuerit. Deſtitutus præſenti pecuniâ, ſponſore idoneo caveat Oeconomo: qui nec hoc poterit, illi ſibi nullum futurum in convictorio iſto locum intelliget.

3. Qui aliquid debebit Oeconomo, hic ſciat ſe cùm re tùm corpore arreſtatum eſſe, donec illi ſatisfecerit. Qui diſcedit, eâ afficietur pœnâ, quâ perjuri aliàs & contumaces puniri ſolent.

4. Convictores communis mensæ ad capiendum cibum uno atq; eodem tempore conveniant, ac citra tumultum ac strepitum simul omnes considеant: manè H. XI. vesperia. H. V. post cibum sumtum quilibet modestè discedat ad sua. Nam ultra hic commorari, nemini integrum esto.

5. Prandia pariter & cœnæ tum inchoentur precibus, tum finiantur: quas quisque aperto capite tacitus secum, & benè compositus, peraget. Inter epulandum Anagnostes ordinarius, manè quidem, SS. Biblia, vesperi Sleidani Historiam, eaq; absolutâ Philippi Chronica, & ita hos duos libros alternatim, prælеget, eamque lectionem solenni precationis formulâ, quæ vota pro Sereniss. ac Clementiss. Principe nostro, JOHANNE GEORGIO, Duce Saxon. Juliæ, Cliviæ, Montium, Electore, &c. pro Inclyta Conjuge ac Sobole Illustrissima, totaque adeò Domo Saxonicâ, pro Ecclesiâ, Rep. Academiâ complectitur, claudet.

6. Ad mensam quisque pietatem, verecundiam, modestiam & pacis studium afferat. Nam quia hic locus sacer quodammodò atque religiosus est, omnem spurcitiem atque obscœnitatem, omnem lasciviam ac levitatem, rixas item atq; convicia mutua, concertationes, lusus, & si quæ alia ad corrumpendos mores bonos inventa sunt, procul esse & exulare hinc penitus volumus.

7. Oeconomum, prout hospitem decet, honorabitis: nec ipsum familiamvè ejus contumeliâ aut probro afficietis. Inspectores contubernij, & si qui alij Rectoris loco adfuerint, reverenter habebitis, ijsque querelas vestras citra tumultum aut cujusq; molestiam exponetis. Qui aliter fecerint, in eas incurrent pœnas, quibus & ipsi cum suâ summâ infamia noti fiant, & cæteri à simili petulantiâ absterreantur.

8. Singulæ mensæ suum sibi constitutum judicem, suum Pastorem, quem vocant; suum custodem porrò quoque habeant. Judices ordinentur singulis diebus Dominicis juxta seriem considentium: eo munere quisque per integram septimanam defungatur. Qui judici proximus assidet, Pastor; & qui hunc sequitur, custos esto. Sed horum vices ἐφήμεροι erunt sive diariæ hoc est, in dies singulos mutandæ.

9. Judi-

9. Judicis partes sunt, animadvertere in Convictorum mores, omnem inhonestatem ac ἀταξίαν, quoad poterit, avertere, delinquentes commonefacere prudenter, eosq; juxta legum præscripta, non autem pro suo affectu, punire; pecuniam quam quisque aut ratione muneris, quod sustinet, aut pro accessu ad mensam communem, vel propter delictum, quod admisit, debet, maturè exigere: eam fideliter servare: die Saturni, finitâ cœnâ successori suo depositis rationibus sine morâ tradere; nisi ipse duplo velit mulctari: nec aliter, quam prout Leges præscribunt, impendere: qui aut peccarint enormiùs, aut dicto audientes esse noluerint, eos Rectori vel Inspectoribus indicare: ad eosdem, Rectorem puta & Inspectores, communes querelas, si quid fortè in apparatu mensæ desiderabitur, aut vitij ferculis inerit, deferre. Breviter, omnia ea exequi & providere, quæ ad servandam disciplinam tuendamque Convictorij hujus dignitatem facient, & quæ contra eadem visa fuerint, prohibere.

10. Pastoris est anteposita fercula benedicere precibus, & post sumtum cibum, quùm orbes ritè repositi, DEO agere gratias, idq; sic temperata voce, ne mensæ vicinæ accubitores turbari possint. Eas preces quisque secum tacitus ac devotè subsequetur.

11. Custodis officium in eo est positum, ut diebus Dominicis, aut quoties aliàs per leges licitum, cerevisiam afferat eamq; infundat reliquis. Pueris enim, quos planè abesse volumus, rem istam committere, vitium esto.

12. Qui inter orandum aut ipse riserit, aut ad ridendum impulerit alios, vel obstrepuerit precantibus, mulctetur 6. Pfennig.

13. Peractis precibus accedens mensam, nec ante precatus in cibum ruens; aut nondum recitatâ gratiarum actione, nisi dictis privatim precibus, & salutato Pastore, abiens, mulctetur 1. Grosch.

14. Qui prophanarit divinum nomen, aut execratus quibuscunque fuerit verbis, is primâ vice pendat 2. Gr. idem committens iterum, excludatur.

15. Si quis illotis ac parum mundis manibus ad mensam

accedat, aut inter edendum committat aliquid, quô nauſeam moveat reliquis, mulctetur 3. Pf.

16. Omnes ſtrepitus ac vociferationes prohibitas volumus. Quocirca ſi quis ediderit jubilum, pedibus, manibus, orbibus, cultrovè exploſerit alios, mulctæ loco 2. Gr. pendat.

17. Panes in partes diſſecet, qui proximo loco antecedit Paſtorem, idq; remotâ mappâ: quùm reliqui omnes accepêre dimenſum, quod reliquum erit, ſibi ſumat. Transgreſſor pendet 6. Pfennig.

18. In ſumendis Panibus primas Paſtor teneat, ſecundas cuſtos, ut & in reliquis ferculis omnibus. Quam autem partem manu cultrovè quisque attigerit, ſibi retineat. Transgreſſor pendet 3 Pf. Si fortè quibusdam abſentibus una & altera relinquentur partes, impune cuivis erit meliorem, quam putaverit, eligere, & ſuam reponere in ejus locum.

19. De Carnibus quum meliores partes Paſtor cuſtosq; delegerint, ſequuntur ordine reliqui, &, prout æquitas poſtulat, noviſſimorum habebunt rationem. Hoc qui neglexerit pendet 6. Pfennig.

20. De Carnibus quod quis prehenderit manu, ſibi teneat: reliquum intactum cultroq; ſuffixum in patinam decenter reponat. Transgreſſor pendet 3. Pf.

21. Si quis tam incivilis agreſtisq; fuerit, ut aliam, quam loco ſuo proximam, carnis partem ſumat, ſolvet 3. Pf.

22. Qui cum vicino ſuo ſimul in patinam manum miſerit, is luet. 3. Pf.

23. Quùm panis intingitur non protrudantur carnes, aut pars ingrata removeatur, qui fecerit pendet 3. Pf.

24. Bolum juſto majorem in os qui ingerat, aut ingeſtum ruſticè nimis degluciat, pendet 6. Pf.

25. Tuburcinans cibum, i.e. devorans raptim, aut nondum eo manducato manum admovens patinæ, quod utrumq; incivile perquam eſt, mulctetur 3. Pf.

26. Detur opera, ne prævertatur quispiam in capiendo cibo. Itaque ſi quis ſemel ac iterum præ ſuo vicino (niſi is moram nimiam fecerit, aut ultrò ceſſaverit) immittat manum in patinam ſolvet 6. P.

27. Qui

27. Qui nimis irreverenter ossa medullis adhuc referta tectaque nonnihil carnibus reponet & reservabit, mulctæ loco pendet 6. Pf.

28. In comedendis cujuscunq; generis pulmentis, si quis excedat fines suos, atque ex alieno loco, id quod pinguius atque dapsilius est, ad se derivet, puniatur 6. Pf.

29. Si quæ alia fortè occurrent vitia, quorum hîc expressa mentio facta non est, de iis Judex & Seniores mensæ cognoscent, & pro commissi ratione justam mulctam exigent: quæ tamen 2. Gr. nunquam excedet. Plus exigentes, mensâ arcebuntur.

30. Ex publico loco qui asportare fercula in privata symposia ausi fuerint, mensâ arcebuntur.

31. Qui orbes studiose fregerit, patinas mappasque ac si quæ alia ad mensæ instrumentum pertinent, corruperit, is damnum præstare, & mulctæ præterea loco 6. Pf. solvere obstrictus esto.

32. Puerum famulumvè, seu proprius ille seu alienus fuerit, nemo secum adducet: aut fortè adductum contra eum, qui mendicabulis erronibusque abigendis ac arcendis præfectus est, descendet. Qui secus fecerit, beneficio excidet.

33. Permittimus quidem adduci hospites; sed modum servari neminiq; id grave esse omninò volumus. Adducens hospitem, ad coemendam cerevisiam 4. Gr. numeret: reliqui ab omni impensâ immunes sunto. Qui extorquere aliquid ausi fuerit, graviss. nostram animadversionem incurrent.

34. Qui primum recipitur in Convictorium istud, quicunque sit, in usum mensæ 3. Gr. numeret. Hoc qui semel præstiterit, nihil prorsus tenebitur solvere amplius, cuicunque tandem mensæ cooptatus fuerit. Nam quia nullos deinceps Substitutos, quos vocant, esse volumus, idcircò quæ in prioribus mensis vacabunt loca, ea ex assessoribus mensæ ultimæ, nisi qui recens accesserint, in posterum supplebuntur. Si quis tamen fortè proficiscendum aliquò habeat, unde reversurus brevi sit, ei relinquimus integrum, redimere, quem occupavit hactenus locum numerato precio, quod aliàs in singulas septimanas solvi con-

vi consuevit. Quod tamen ultra duas hebdomadas non extendetur.

35. In quem officium judicis ordo devolvit, is statim sub aditum muneris solvet 3 Gr. his addet eam pecuniam, quam Antecessor ejus ex mulctis alijsq; impensis priore septimanâ redegit, proq; eâ, quantacunq; erit, afferri curabit cerevisiam, ipso prandio diei Dominicæ. Quam tamen summam collatis augeri symbolis, omninò interdicimus, & sub gravi pœnâ vetamus.

36. Diebus festis hæc observetur ad comparandam cerevisiam ratio. Pastor ejus diei solvat 2. Gr Custos 1. Gr. reliqui 6. Pf contribuant singuli. Quod si Pastor aut Custos evitandi hos sumtus caussâ emanserit, utervis duplum pendat.

37. Sed quia festorum non una omnibus fuit observatio hactenus, quin & non leviter circa eam à non nullis peccatum; idcirco jubemus atq; statuimus, ut præter feriam primam Theophaniorum, Paschatos, Pentecostes; præter festa item Circumcisionis, Magorum, Ascensionis, D. Johan. Bapt. Michaelis Archangeli & B. Martini, ne ulli alij dies, quocunq; se commendaverint nomine, celebrentur. Cumprimis verò festivitates Natalitias & Nominalium vetitas penitus atq; prohibitas volumus: quum pluribus eas graves atque acerbas accidisse hactenus, abundè constet. Qui aliquid contra præsumserint, arcebuntur mensâ communi, & pro delicti ratione alijs pœnis subjicientur.

38. Si quando Cerevisiæ aliquid universo donatur Convictorio, omninò habenda est æquitatis ratio, ne plus minusvè in istam, ac istam, quàm alias mensas dispensetur. Id quum exhaustum fuerit, modestè ac decenter quisque abeat. Nam ulteriorem compotationem instituere, & esse de symbolis, prorsus illicitum esto.

39. Deinceps omnis ultra definitum tempus desidendi præveratur occasio, volumus, ut famulus communis, cui id severè injunximus, finitis prandio & cœnâ, ac manè quidem H. XII. vesperi autem H. VI. cœnaculum claudat. Cui qui esse molestus negotiumq; facere sustinuerit, is nostram gravissimam animadversionem incurret.

CATALO-

CATALOGUS
RECTORUM ACADEMIÆ VVITTEBERGENSIS.

ANNO CHRISTI

A 1502.

Primo ejusdem Natali Festo Divi Lucæ Anno 1502, usq; ad annum 1655. Natalem ejus 153mum. 18. Octobr.

Anno 1502. d. 18. Octobr. festo D. Lucæ RECTOR
Primus electus est egregius Vir MARTINUS POLICH,
de Mellerstadt, artium & Medicinæ D.

Sub quo inscripti reperiuntur 416.

Interq; eos, etiam intitulati, ipse Rector cum cæteris Professoribus & Fratribus, quorum nomina, hic referre placuit; ijs verbis quibus inscripta legi potuerunt.

Dominus MARTINUS POLICH, de Mellerstat, artium & Medicinæ Doctor, primus hujus Studij Rector. Primus Doct. Theol. hic promotus d. 27. Jan. 1503. in æde Parochial per Reverend. Patr. Johan. Staupitium Decan. Expensis Illustriss. Princ. Duc. Saxon. Fridericum & Joh. Germanorum solennissimum prandium factum in arce Jönia.

Dominus Goswinus de Orloy, Præceptor in Claromonte primus hujus studij Cancellarius.

Frater Johannes de Staupitz, Ordinis Fratrum reformatæ congregationis Divi Augustini, artium & Sacræ Theol. Professor, Theologicæ Facultatis Ordinarius & primus Decanus, Doctor Tüwingensis.

Wolffgangus Stehelin, Rotenburgens. Artium & Utriusq; Juris Doctor. Tuwingen. Facultatis viridice, primus Decanus, & in Jure Canonico Ordinarius.

Nicolaus Schreyter, de Koburg, artium Magister & Sacræ Theol. Licentiatus studij Liptzn.

Hermannus Keyser, de Stolberg Art. Mag. Sacræ Theol. Baccalaureus formatus Ecclesiæ Collegiatæ hujus Oppidi Præpositus Lips.

ANNO CHRISTI

Frater Sigismundus Eppius, de Bonickhen, Ordinis Fratrum reformatæ congregationis S. Augustini. Art. Magister & Sacræ Theol. Baccal. Tuvvingensis Artisticæ facultatis hujus studij primus Decanus.

Dyonisius Bickel, de Wila Art, Magr. & Sacræ Theol. Baccal. Tuvvingensis.

Frater Casparus Jacoff, Ordinis Cisterciensis Art. Mag. & Sacræ Theol. Baccalaureus Lipsiensis.

Nicolaus Marscalcus, Thurius Art. Mag. & U. J. Baccalaureus Erfordiensis.

Thomas Kölin, de Ganmidia. Art. Mag. Moguntinensis.

Hieronymus Schurpff, de Sancto Gallo, art Magister Tuvvingensis.

Barthol. Cranapoll. Wittenbergen. Art. Mag. Liptzen.

Johannes Cranapoll, Wittenbergens. Art. Mag. Colonien.

Lampertus Schüman, de Bonna Art. Mag. Tuvvingen.

Sigismundus Geydisther, de Augusta. Art. Mag. Liptzen.

Ambrosius Lacher, de Mersburgk. Art. & Decretorum Baccal.

Hermannus Puschius, Pasyphilus Monasteriens. Artis Oratoriæ atq; Poëticæ Lector Conductus. Wentzeslaus Stockhaym de Kolditz. Art. Magister.

Gallus Peltz, de Guterbock. Magister.

Laurentius Schlamau, de Belthitz Juris Pontificij Baccal. hujus Oppidi Plebans.

Bernhardinus Pfot, de Eslingen Parusien. Magister Canonicus S. Florini Confluen Trenen. Diœcesis.

Magister Eberhardus Sthiller, de Rudlingen.

Magister Petrus Conradi Magdeburg.

Frater Valentinus de Waltheym, Reformatæ Congregationis Fratrum S. Augustini.

Frater Gregorius Mayr, de Monaco ejusdem Ordinis & Observantiæ.

Frater Heinricus Rauch, de Nürnberga ejusd. Ordin. & Observantiæ.

Frater Karolus Roß, de Nurnberga ejusd. Ordinis & obser.

Frater Sebastianus, de Dreßen ejusd. Ord. & observant.

Frater

Frater Wolffgangus Ostermayer, de Monaco, ejusd. Ord. & obiet. *Anno Christi*
Frater Nicolaus Seydel, de Leysnitz, ejusd. Ord. & Observ.
Inter cæteros inscriptos hi reperiuntur.
Güntherus Welthevvitz, de Ubingen.
Petrus Veltheym.
Wolffgangus de Hawwitz.
Wenceslaus Plato, de Guterpach.
Joachim Latorff, de Lindau.
Johannes Pistoris, de Liptz.
Theodoricus de Schellenberg.
Nicolaus Ilo, de Berlin.
Petrus Bröske, de Brandeburg.
Johannes de Preittenbach.
Matthæus Beskau, de Torgau posteà Rector.
Nicolaus Ampsdorff, qui 1504.
Episcopus Numburgensis à Joh.
Friderico Electore, constitutus, & anno sequenti Mense Januar. à Luthero inauguratus fuit.
Nicolaus Ilo, de Berlin.
Petrus Bröske, de Brandenburg.

R E C T O R

BARTHOLOMÆUS KRANAPOLL; Canonicus, Ecclesiæ Omnium Sanctorum in Wittenberg & Magister Lipsensis. *Anno 1503 in Festo Philippi & Jacobi Apostolorũ, ad primum Maij.*

Sub quo inscripti. 258.

Inter Inscriptos.

Georgius & Nicolaus Mynckvvitz, de Sonnenvvaldis.
Wilhelmus & Sigismundus Löser/de Pretatz.
Georgius & Erasmus Rechenberger / familiæ hisce Regionibus etiamnum notissimæ.

R E C T O R

JOHANNES KRANAPOLL, de Wittenberg. Commissarius Episcopi Brandenburgensis in Wittenberg, Magister Coloniensis. 1503 *d. 18. Octobr.*

Sub quò inscripti. 128.

ANNO CHRISTI

Inter Inscriptos.

Carolus de Krosig.

Boas de Rabil & Nicolaus de Rabil de Tieffensehe.

R E C T O R

1504 1. Maij THOMAS KÖLLIN, artium Magister & Sacræ Theologiæ Baccalaureus.

Sub quo inscripti. 40.

R E C T O R

1504 decimo Calend. Jun. VINCENTIUS RAVENNAS, Italus J.U.D.

Sub quo inscripti. 180.

Inter Inscriptos.

d. 18. Octobr. eod. ann.

Jonas de Heynitz, Johannes de Bürstadt.

Matthæus Bredovv, de Berlin. Eggardus de Wolde.

1504. Urslaus de Rochlitz,

R E C T O R

1504. HIERONYMUS SCHURFF, Artium & Utriusque Juris Doctor.

Sub eo inscripti. 112.

Interq; eos inscriptus reperitur

Johannes de Bel, Artium & Medicinæ Doctor, Eques auratus, primus Ordinarius in Medicina.

Et

Andreas Bodestain, de Carlstadt. Gregorius de Sliben.

R E C T O R

1505. quinto Nonas Maij. die Inventionis salutiferæ crucis. LAURENTIUS SLAMAW, qui ita inscribitur Reverendus ac clarissimus Sacrorum Canonum Doctor, Universitatis Fautor unicus. Virq; planè nullâ vitiorum labe notatus, Oppidi Wittenburgensis Pastor vigilantissimus.

Inscripti. 55.

R E C T O R

1505. d. Lucæ. SIMON DUCHKONIS, Bohemus de Aussigk Artium ingenuarum Magister, atque Sacræ Literaturæ Baccalaureus Wittenbergens.

Inscripti. 72.

Inter Inscriptos

Henricus

Henricus de Erffa.
Hugoldus Amstorff, de Czepe.
Georgius Bock, de Sornbitz.

ANNO CHRISTI

RECTOR

1506. *d. Philippi & Jacobi.*

PETRUS LUPINUS, de Radhem, Moguntinensis Dioeces. Artium ingenuarum Magister, Sacræ literaturæ Baccalaureus formatus, Ecclesiæq; Omnium Sanctorum Canonicus.

Hic Rectoratum gessit per annum integrum. Nam in die Udalrici Episcopi propter luridam pestem, Albiori grassantem, Universitas fuit translata in Hertzberg.

Sed

Rediijt Universitas Albiorim, alterâ die conceptionis Virginis gloriosæ, peste transquillatâ.

Sub quo inscripti sunt. 111.

RECTOR

1507. *Cal. Maij.*

CHRISTOPHORUS SCHEURL, Nürembergens. J.U. D. Bononiensis, Novorum Jurium Ordinarius. Cui additum est hoc elogium.

Rectoratum cum summâ dignitate, magnificentia, humanitate & omnium benevolentia absolvit. Prohibuit ne quis potandi gratia Tabernam intraret, nevè arma deferret, sub pœna medij aurei. Deditq; Senatui occasionem ut per id tempus Civibus interdicta sint arma, & ita cum maxima pace, quiete & tranquillitate absq; aliquo tumultu data est opera literis.

Inscripti sunt. 112.

Inter Inscriptos reperitur.

Dominus Caspar de Sallhausen, Nobilis, Canonicus & Scholasticus Ecclesiæ Cathedralis Misnensis.
Udalricus de Dinstadt Nobilis.
Johannes de Techvvitz, Nobilis.
Sigismundus de Lindenavv, Nobilis.
Erasmus Londerstedt, Nobilis de Lobda.
Christophorus de Arnheim, ex Marchia.

ANNO CHRISTI | *RECTOR*

1507. d. Lucæ. JODOCUS TRUTFETTER, Isennachens. Moguntinens. Diœces. Artium & Philosophiæ Magister, Sacræ Theologiæ Professor eximius, Divi Severi Erphurdiens. & Omnium Sanctorum Wittebergens. Ecclesiar. Canonicus & hujus Archidiaconus.

Inscripti. 57.

Inter Inscriptos.

Egkardus de Repgavv, Nob.

RECTOR

1508. d. Phil. & Jacobi. Eximius Vir THEODORICUS BLOCHIUS, de Hildessem, artium & Medicinæ Doctor.

Inscripti. 110.

Inter Inscriptos.

Conradus Sropeling, Nobilis ex Comitatu von der Hoy.
Georgius Saurman, de Wratislavià.

RECTOR

1508. d. Lucæ. Egregius Vir NICOLAUS VIRIDIMONTANUS, artium & Philosophiæ Magister, Sacræ Theologiæ Professor, ac Ecclesiæ Legnicens. Canonicus.

Inscripti. 69.

Sub eodem Rectore inscriptus est.

Frater MARTINUS LUDER, de Mansfeldt, Augustinianus.

1509. 8. Martij Magister VVolffgangus Ostermeyer de Monaco petijt pro Licentiaturà & M. Martin Luder Augustin. pro Biblia suntq; admissi. Die 9 Martij M. Martinus Luder ad Biblia est admissus. Sed vocatus Erphordiam adhuc non satis fecit Facultati. Hæc sub Decanatu Johannis de Staupitz, inserta Collegij Theologici Matriculæ: quibus sua manu addidit Lutherus postmodum ea, quæ jam sequuntur: Nec faciet, quia tuus pauper & sub obedientià nihil habuit. Solvat ergò Erfordia.

RECTOR

Venerabilis & Egregius Dominus CASPARUS SCHICKER,

CKER, Decretorum Doctor, Canonicus & Scholasticus Collegiatæ Ecclesiæ Omnium Sanctorum VVittenbergensis. *ANNO CHRISTI* 1509.

Inscripti. 86. *d. Phil. & Jacob.*

Inter Inscriptos.

Balthasar & Eustachius Slieben.
Georgius Raschke/ de Hylmersdorff.

R E C T O R

Magnificus & Egregius Dominus SIMON STEYN, Artium & Medicinæ Doctor. 1509. *d. Lucæ*

Inscripti. 107.

Inter Inscriptos.

Fridericus de Hopffgart.
Jacobus de Früböss.
Ernestus de Eymbeck.

R E C T O R

Magnificus & Egregius Dominus, CONRADUS KUNIIG, de Stuckgardia, Artium & Utriusq; Juris Doctor Salariatus, in Quarto Decretalium extraordinariè legens. 1510. *d. Phil. & Jacobi.*

Inscripti. 188.

Interq; alios.

Gratiosus Dominus Dominus MELCHIOR Comes de Mollingen & Barby Canonicus insignis Ecclesiæ Cathedralis Argentinensis.
Henningus Göde de Hasselburg/ artium & utriusque Juris Doctor, Ecclesiæ Beatæ Virginis Erfordensis Scholasticus & Canonicus.
Balthasar de Scheydingen.
Otto de Bottmar, Nob. Luneburg.
Valentinus von Tymmen.
Caspar Dranborff.
Jacobus Rybbecke, de Brandeburgk.
Otto de Slieben.

RECTOR

ANNO CHRISTI

RECTOR

Nobilis ac Generosus Dominus, Dominus MELCHIOR Comes de Barby & Mülingen, Insignis Ecclesiæ Cathedralis Argentinensis Canonicus Reverendus atq; dignissimus.

1510. d Lucæ.

Inscripti. 115.

Inter Inscriptos.

Joachim de Plato, Nobilis de Lenchau.
Johannes Heseler, Nobilis.
Fritz Salder de Cœlen Nob.
Bruno de Altenbergk, Nobilis.

RECTOR

1511. d. Phil. & Jacobi.

Magnificus atq; Eximius Dominus ANDREAS BODENSTEYN, Carolstadens. Artium & Sacræ Theologiæ Professor, Ecclesiæ Omnium Sanctorum VVittenbergens. Archi-Diaconus.

Inscripti. 127.

Inter Inscriptos.

Nobilis & Generosus Dominus, Dominus SIGISMUNDUS de LOBKOVVITZ, Baro, Dominus in Hassenstein.
Jodocus Jonas de Northusen, Artium Magister Erfurdiens. Moguntinens. Diœces.
postea Justus Jonas D. Theolog.
Carolus de Diskavv.

RECTOR

1511. d. Lucæ.

Venerabilis atque Egregius Dominus GUOLFGANGUS REISENPUSCH, J. U. D.

Inscripti. 120.

Inter Inscriptos.

Otto & Ernestus, Fratres Germani, Duces Brunsvvigzens. & Luneburgens. Duces, Nepotes Illustrissimi Domini Domini, Fœderichi Principis Electoris &c. Ducis Saxoniæ, Landgravij Thuringiæ, Marchion. Misniæ, Hujusce quoq; Gymnasij nostri Fundatoris ac Patronis munificentissimi.

Sub Inscriptis reperitur quoq;

Georgius Meyer oder Major de Nurnberga.

Johannes

Johannes de Hirsfeldt, Nob. Misn. *Anno Christi*
Thedelo de Hanstedt, Nobilis Mindens Diœces.
Hugoldus aliàs Haubolt Pflugt/Nobil. Misnens. Diœces.
Henricus de Lindenavv, Nob. Mersburg. Diœces.
Hector de Hespergk, Nob. Herbipol. Diœces.
Henricus Apollonius de Hofenkirchen, Moguntin. Diœces.
Burchardus de Miltz, Nobilis. Guido de Stain, Nobilis.
Georgius de Etzdorff, Nobil. Balthasar de Rüntorff, Nob.
Henricus de Nostitz,

RECTOR

Clarus & egregius Vir Dominus UDALRICUS ERBAR, Artium & Medicinæ Doctor eximius & Ordinarius in eadem. 1512. *d. Phil. & Jacobi.*

Inscripti. 101.

Hic Rector à BALTHASARE FABRI, confossus perijt, de quo indigno admodum facinore hæc in Matricula reperiuntur verba.

BALTHASAR FABRI, de Gleychendervvysen. Herbipolens. Diœces. in Mens. May. in Matriculam relatus. Deinde propter sua facinora die 9. Septembris ad Patrios Lares remissus, & juxta Decretum Dominorum, Civitatem istam exivit non reversurus in biennio, tamen, quo Spiritu ductus nescimus, die Dominica, quæ erat tertia Octobris serò clàm reversus, & paratis insidijs, eundem Rectorem de Cœna euntem cruce ferrea à tergo petijt lædendo ictu caput ejus, unde die Lunæ undecima ejusdem Mens. Octobris Obijt. Tandem præfatus BALTHASAR deprehensus propter sua demerita publicè in foro capite punitus fuit, utriusq; anima in Christi Dei Optimi Maximi pace requiescat.

RECTOR

Spectabilis Vir, Dominus SEBASTIANUS ARCHIMARUS, de Friberga Misnens. Diœces. Artium Liberalium & Philosophiæ Magister, Ecclesiasticæ Literaturæ Licentiatus, Ecclesiæ Omnium Sanctorum Collegiatæ & Exemptæ Canonicus. 1512. *d. Lucæ.*

Inscripti sunt. 18.

H Hoc

ANNO CHRISTI

Hoc anno 1512. sub Decanatu ANDREÆ BODENSTEIN Carolstatini in die S. Francisci collata est Licentia Magistrandi in sacrâ Theologiâ Religioso Patri MARTINO LUDER, Artium Magistro & Fratri Augustiniano, uti in Annalibus Facultatis Theologicæ annotatum reperio.

Sicut & sequentia.

Decima octava Octobris, quæ fuit festivitas S. Lucæ, Religiosus Pater, Frater MARTINUS LUDER, Ordinis Fratrum Eremitarum *S.* Augustini *S.* Theologiæ Licentiatus, hora prima pomeridiana, secundum formam statutorum à Magistro nostro eximio Dn. Archidiacono Ecclesiæ Omnium *S*anctorum ANDREA BODENSTEIN ex Carlstadt, vesperiatus est, præsentibus Dominis, de Universitate plurimisq; alijs venerabilibus hospitibus.

Sequenti die ad pulsum majoris Campanæ congregatis, ut prius, patribus & hospitibus, idem Pater à præfato Magistro nostro ANDREA, Doctoralibus insignijs in *S*acra Theologia secundum formam *S*tatutorum est insignitus.

Galli fuerunt Magister VVENCESLAUS LINCK, Augustinianus, & Magister NICOLAUS VIRIDIMONTANUS Ecclesiæ Parochialis Pastor. Præfatus insuper Doctor novellus dedit danda.

Vicesima secunda die Octobris, quæ erat sexta feria post Lucæ, Reverendus pater Magister noster MARTINUS LUDER, Ordinis Fratrum Eremitarum *S* Augustini in *S*enatum Theologicum, juxta Facultatis *S*tatuta relatus est.

RECTOR

1513. *d. Phil. & Jacobi.* Magister NICOLAUS de AMSDORFF, *S*acræ Theologiæ Licentiatus.

Inscripti. 73.

Interq; eos

Anthonius de VVerder, Nob.
Gotfridus Hatsfeldt & Anthonius Hatsfeldt, de Syburg.
Christop. Seidlitz de Forstenau.
Henricus de Bünau. nob. Misn.
Arnoldus de *S*chönermarck.

RECTOR

1513. *d. Lucæ.* Egregius & Venerabilis Vir, Dominus MATTHÆUS BESKAU,

KAU, Torgens. Artium & U.J.D. Ecclesiæ Omnium Sanctorum VVittenbergens. Collegiatæ & Exemptæ Canonicus & Scholasticus. *ANNO CHRISTI*

Inscripti. 78.

Interq; eos

Carolus & Alexander Spigel, de Neuenhausen.
Conradus de Schulenburg.

R E C T O R

Egregius ac Venerabilis Vir, Dominus JOHANNES Swabe/ Artium & Medicinarum Doctor. 1514.

Inscripti sunt 116. *d.3. Maij.*

Interque eos

Theodorus Multzan, Nobil.
Christophorus } de Stentz.
Bernhardus }
Jodocus de VVatzdorff.
Unco de Alvenslevve.

R E C T O R

Magister GEORGIUS EBNER, Staffelsteinens. 1514.

Inscripti. 97. *d. Lucæ.*

Interq; eos.

Illustris Princeps & Dominus Dn. WOLFFGANGUS, Comes Palatinus Rheni, Bavariæq; Dux, Insignium Ecclesiarum Cathedralium Herbipolen. Augusten. Spirens. nec non Argentinens. Canonicus.

Johannes de Grevendorff/in Knau.
Georgius Coleritz, de Bischoffswerde.
Clemens de Disko, in Stasfurdt.

R E C T O R

Illustrissimus Princeps ac Dominus Dn. WOLFFGANGUS, Comes Palatinus Rheni, Utriusq; Bavariæ Dux, Insignium Ecclesiarum Cathedralium Herbipolensis, Augustensis, Spirensis, nec non Argentinensis, Canonicus. 1515. *d. Philipp. & Jacobi.*

Inscripti. 123.

Interq; eos

Nobilis & Generosus Dominus BERNHARDUS, Comes de Eberstein, Insignium Ecclesiarum Treverens, & Argentinens. Canonicus dignissimus.

ANNO CHRISTI

Hoc anno 1512. sub Decanatû ANDREÆ BODENSTEIN Carolstatini in die S. Francisci collata est Licentia Magistrandi in sacrâ Theologiâ Religioso Patri MARTINO LUDER, Artium Magistro & Fratri Augustiniano, uti in Annalibus Facultatis Theologicæ annotatum reperio.

Sicut & sequentia.

Decima octava Octobris, quæ fuit festivitas S. Lucæ, Religiosus Pater, Frater MARTINUS LUDER, Ordinis Fratrum Eremitarum *S.* Augustini *S.* Theologiæ Licentiatus, hora prima pomeridiana, secundum formam statutorum à Magistro nostro eximio Dn. Archidiacono Ecclesiæ Omnium *S*anctorum ANDREA BODENSTEIN ex Carlstadt, vesperiatus est, præsentibus Dominis de Universitate plurimisq; alijs venerabilibus hospitibus.

Sequenti die ad pulsum majoris Campanæ congregatis, ut prius, patribus & hospitibus, idem Pater à præfato Magistro nostro ANDREA, Doctoralibus insignijs in *S*acra Theologia secundum formam *S*tatutorum est insignitus.

Galli fuerunt Magister VVENCESLAUS LINCK, Augustinianus, & Magister NICOLAUS VIRIDIMONTANUS Ecclesiæ Parochialis Pastor. Præfatus insuper Doctor novellus dedit danda.

Vicesima secunda die Octobris, quæ erat sexta feria post Lucæ, Reverendus pater Magister noster MARTINUS LUDER, Ordinis Fratrum Eremitarum *S* Augustini in *S*enatum Theologicum, juxta Facultatis *S*tatuta relatus est.

RECTOR

1513. *d. Phil. & Jacobi.* Magister NICOLAUS de AMSDORFF, *Sacræ* Theologiæ Licentiatus.

Inscripti. 73.

Interq; eos

Anthonius de VVerder, Nob.
Gotfridus Hatsfeldt & Anthonius Hatsfeldt, de Syburg.
Christop. Seidlitz de Forstenau.
Henricus de Bünau. nob. Misn.
Arnoldus de *S*chönermarck.

RECTOR

1513. *d. Lucæ.* Egregius & Venerabilis Vir, Dominus MATTHÆUS BESKAU,

KAU, Torgens. Artium & U.J. D. Ecclesiæ Omnium Sanctorum VVittenbergens. Collegiatæ & Exemptæ Canonicus & Scholasticus. *ANNO CHRISTI*

Inscripti. 78.

Interq; eos

Carolus & Alexander Spigel, de Neuenhausen.
Conradus de Schulenburg.

R E C T O R

Egregius ac Venerabilis Vir, Dominus JOHANNES Swabe/ Artium & Medicinarum Doctor. 1514.

Inscripti sunt 116. *d. 3. Maij.*

Interque eos

Theodorus Multzan, Nobil.
Christophorus } de Stentz,
Bernhardus }
Jodocus de VVatzdorff.
Unco de Alvenslevve.

R E C T O R

Magister GEORGIUS EBNER, Staffelsteinens. 1514.

Inscripti. 97. *d. Lucæ.*

Interq; eos.

Illustris Princeps & Dominus Dn. WOLFFGANGUS, Comes Palatinus Rheni, Bavariæq; Dux, Insignium Ecclesiarum Cathedralium Herbipolen. Augusten. Spirens. nec non Argentinens. Canonicus.
Johannes de Grevendorff/in Knau.
Georgius Coleritz, de Bischoffewerde.
Clemens de Disko, in *Stasfurdt.*

R E C T O R

Illustrissimus Princeps ac Dominus Dn. WOLFFGANGUS, Comes Palatinus Rheni, Utriusq; Bavariæ Dux, Insignium Ecclesiarum Cathedralium Herbipolensis, Augustensis, Spirensis, nec non Argentinensis. Canonicus. 1515. *d. Philipp. & Jacobi.*

Inscripti. 123.

Interq; eos

Nobilis & Generosus Dominus BERNHARDUS, Comes de Eberstein, Insignium Ecclesiarum Treverens, & Argentinens. Canonicus dignissimus.

 Nobi-

ANNO CHRISTI — Nobilis & Generosus Dominus UDALRICUS, Comes de Regenstein, Dominus in Blanckenburg.

Georgius de Masbach, Canonicus Herbipolens.
Alexander de Osten, Diœc. Caminens.
Melchior de Kreitzen. Nob. Diœ. Numburg.
Hoc *Semestri* primùm electus est Decanus eximius Pater, Magister Martinus Luder, Mansfeldensis.

RECTOR

1515. d. Lucæ. Nobilis & Generosus Dominus BERNHARDUS, Comes de Eberstein.

Inscript. 95.

Inter Inscriptos.

Nicolaus Metzenrodt, de Quatitz.
Henricus de Moschvvitz, de Silo.
Hugoldt de Bretenbach, ex Limpach.
Jacobus Helmestroff, de Grossengraben. Nob.
Bonaventura Wuttenau. Diœc. Havelberg.
Wolffgangus de Czigelheym.

RECTOR

1516. d. Philipp. & Jacobi. Nobilis & Generosus Dominus, UDALRICUS Comes de Reinstein, & Dominus in Planckenburgk.

Inscripti. 90.

Inter Inscriptos.

Antonius Refentlau, ex Holsat. Stetinens. Diœc.
Guolfgangus Marschalck, de Biberstein Misnens. Diœces.
Conradus de Hanestein, Nobil. Diœc. Mogunt.

RECTOR

1516. d. Lucæ. Venerabilis Vir JOHANNES DELTZSCH, Feldkirchens. Art. Mag. Sacræq; Theologiæ Baccalaureus formatus, ac Ecclesiæ Omnium *Sanctorum* in Wittenberg Canonicus.

Inscripti. 72.

RECTOR

1517. d. Philipp. & Jacobi. Spectabilis Dominus ANDREAS CZULSDORFF, Jurium Licentiatus.

Inscripti. 118.

Inter

Inter Inscriptos | *ANNO CHRISTI*

Laurentius Arnstedt, Nobil. Magdeb. Diœces.

R E C T O R 1517. *Kalend. Octobr.*

BALTHASAR FABRICIUS, Phacchus, Ingenuar. artium Magister utriusq; humanitatis Professor.

Inscripti. 128.

*S*ub hujus Rectoratu, Principali clementiâ & munificentiâ Maximi Friderici Principis Electoris Respublica literaria aucta est, lectione Pliniana, Quintiliani, ac receptus est legi textus Aristotelis in Physicis & Logicis.

Sub inscriptis.

Wernerus Lesth, Nobilis Diœces. Trevirens.
Franciscus Othman, Gorlicius, Diœces. Misnens.
Henningus Plato, Nobilis.
Alexius Slieben, de Beltitz.
Caspar de Totleben, Nobil.
Franciscus Czigler, Nob. Diœces. Misn.
Ernestus & Georgius de Beubelburg. Nob. Diœces. Magdeb.

R E C T O R 1518. *d. 1. Maij.*

JOHANNES STöB, aliàs Güngelyn de Wangen. Diœc. Constantiens. artium ingenuar. Magister.

Inscripti. 153.

Inter Inscriptos reperiuntur.

Illustris Princeps Dominus Dn. BARNIMUS, Stetinens. Pomeraniæ, Cassubiæ Sclavorumque Dux, Princeps Rugiæ, Comes Gutzkoviæ.
Johannes von der Osthen, Canonicus Caminens.
Philippus Melanthon, artium Magister Dubingens. de Pretten. Græcarum literarum Lector primus.

Ad latus hujus nominis quidam subsequentium Rectorum uti ex Comparatione literarum apparet Paulus Eberus hæc verba ad scripsit,

Vivat omne in ævum, decus unicum Academiæ hujus & Ecclesiæ ornamentum perpetuum. Sit in recordatione felici, & sempiterna beata anima magni illius Melanthonis nostri, Amen.

ANNO Jacobus Putkumer, Pomeran.

CHRISTI Eodem Rectore extat Epistola Academiæ Wittebergensis, ad Leonem Decimum, Pontificem Maximum.

quam hic inseri placuit.

Non temeritati neq; impudentiæ nobis vertet. B.P. suavissima illa tua & verè pastoralis clementia, quod sanctitatem tuam his nostris litteris adire præsumpsimus. Pietas vestra & veritas vitæ nostræ verecundiæ abundè (speramus) nobis conciliabit patientissimam tuam & passim omnibus munificè expositam benivolentiam. Frater quidam MARTINUS LUTHER, Sacræ Theologiæ Professor, nostri studij fidele gratumq; membrum (ut vocant) nobis supplex factus, fiducia nostræ intercessionis literas ad B. t. postulavit, quibus testimonium perhiberemus & doctrinæ & famæ ejus, quàm à quibusdam iniquius damnari & accusari queritur. Denique & mediante auctoritate. B.t. per Commissionem propter Disputatas aliquot apud nos Propositiones de Indulgentijs citatus & personaliter comparere in Urbe coactus est, quæ res, cum, ut ait, & corporis valitudo & itineris periculum, non patiamur facere, quod deberet & vellet supra vires suas esse videtur. Idcircò nos ejus & necessitati & petitioni compassi negare non voluimus, id quo sibi opus esse credit testimonium nostrum. Quare B.P. humiliter & obnixè oramus devoti deditiq; filij S.t. ut hunc virum eum credere digneris, cujus apud nos opinio usq; adhuc nullius perversi, & quod à SacroSanctæ Romanæ Ecclesiæ sensu aberret, dogmatis labe respersa aut contaminata sit, nisi quod ritu & facultate disputandi liberius fortè quædam posuerit (nihil asserendo) quam ferre potuerint quidam Adversarij sui. Nam nec nos ipsi tales unquam videri voluimus, qui pertinaciter adversus Catholicum dogma quicquam sapere statuerint. Parati per omnia tuis & S. Ecclesiæ voluntatibus parere in Christo JESU Domino nostro, quem & S.T. nobis faciat propitium & exorabilem, & gratia sua hic præveniat, & illic gloria æterna subsequatur, Amen.

RECTOR

1518. *d. Lucæ.* Magister BARTHOLOMÆUS BERNHARDI, de Veldtkirchen Sacræ Theologiæ Baccalaureus formatus.

Inscri-

Inscripti. 120. ANNO CHRISTI

Inter Inscriptos.

Wogslaus Bobeffer, Dioec. Cammin. postea Consiliarius Danic9 1519.

R E C T O R d. Philippi & Jacobi.

Illustris Princeps & Dominus Dn. BERNIMUS, Stetinensium, Pomeraniæ, Cassubiæ, Sclavorumq; Dux, Princeps Rugiæ & Comes Butzkoviæ.

Inscripti. 238.

Inter Inscriptos est.

Balthasar Promnitz, de Tessendorff. Nobilis Diœces. Uratislaviens. postea Episcopus Uratislaviensis.

Christophorus Schligk, Comes de Basaun, Baro in Elbogn. Weissenkirchn. & Falckenau.

Matthæus à Baldegrodt, Diœc. Bamberg.

Vitus & Lucas de Rossenau, Diœc. Herbipol.

Johannes Nibelschitz, de Keynitz Nobil. Diœc. Uratislav.

Jamfredus Kanitz, de VVerbitz Nobilis. Uratislav.

Antonius Bravvitz, de Bravvsdorff Nobilis Uratislav.

Joannes Schlichting, de Boberschitz. Nobil. Diœces. Bosnaviens.

Melchior Burckersdorffer, de Bretig Nobil. Diœces. Uratislav.

Benedictus & Johannes de Altfeld, Slesvvic. Diœc. Nobiles.

Sub hoc Rectoratu, Decano Petro Fontano, ex D. Francisci familiâ, Theologiæ Professor, quarto non: Sept. Venerabilis Dn. Johannes Eislebius Bonarum artium Magister respondit pro admissione ad Biblia, & una cum per celebri Dn. Philippo Melanchthone artium Magistro, qui 5to idus Septembr. disertissimè respondit pro admissione ad Bibliam, tertio decimo Kalendarum Octobr. in Baccalaureos Bibliæ promoti sunt, & dederunt danda.

R E C T O R 1519. d. Lucæ.

VVOLGANGUS STEHELIN, Artium & utriusq; Juris Doctor ejusdemq; facultatis in Civili Jure Ordinarius & florentissimæ hujus Academiæ Reformator.

Inscripti. R E C T O R 220.

Egregius Vir PETRUS de BORCHARDIS, artium & Medicinarum Doctor, ac ejusdem Medicinæ Ordinarius. 1520. d. Phil. & Jacobi.

Inscripti. 332.

Inter-

ANNO CHRISTI

Interq; eos

Nobilis & Generosus Dominus MELCHIOR, de Bieberstein.
Nobilis & Generosus Dominus BALTHASAR, de Bieberstein.
Ambrosius de Schonberg, Herbipol. Diœces.
Nicolaus de Schienberg. Misn. Diœces.
Theodoricus de Brandenstein, Misn. Diœces.
Conradus Breske, de Kötzer Brandeb. Diœces.

R E C T O R

1520. d. Lucæ. Nobilis & Generosus Dominus CHRISTOPHORUS SCHLICK, Comes in Bassau, Dominus in VVeiskirchen, Elbogen & Falckenau.

Inscripti. 286.

Inter Inscriptos reperiuntur.

Guolfgangus, Comes & Dominus in Stolberg & VVernigerode, Halberstadensis & Numburgensis, Ecclesiarum Præpositus.
Ludovvicus, Comes in Stolberg & VVernigerode.
Jodocus Gebert, de Bretenbach. Diœces. Herbipol.
Johannes Bugenhagen, Pomeranus.

R E C T O R

1521. d. 1. Maij. Dn. GUOLFGANGUS, Comes & Dominus in Stolbergk & VVernigerode, Halberstadensis & Numburgens. Ecclesiarum Præpositus.

Inscripti. 164.

Inter Inscriptos

Joachim de Bodevvels.
Jacobus de Berstensleben. Magdeburg. Diœces.
Melchior Czobel, de Gibestadt, Herbipol, Diœces. postea Episcopus VVürceburg.
Georgius Mostha, Nobilis ex Wessendorff Misnens. Diœces.

R E C T O R

1521. d. 18. Octobr. JOHANNES FERREUS, Hessus.

Sub eo inscripti. 85.

R E C T O R

1522. d. Philipp & Jacobi. Venerabilis Vir Dominus, NICOLAUS AMSDORF, Sacræ Theologiæ Licentiatus.

Inscripti. 150.

Anno

Inter Inscriptos.

Wilhelmus Löser, de Lebuse Diœces. Misnens. — *ANNO CHRISTI*

R E C T O R — 1522. *d. Lucæ.*

Egregius Vir D. JOHANNES SVVERTFEGER, U. J. D.

Inscripti. 135.

Sub Inscriptis.

Tobias von Weitelßhausen / genand Schrawtenbach. Magdeb. Diœces.

Vitus Dittrich, Nurnbergens. Bambergens. Diœces.

Lazarus Spengler / Nürnberg. Bambergens. Diœces.

Caspar Creutzinger, Liptzens. Mersburg. Diœces.

Eodem Anno sub Decanatu Andreæ Carolostadij in Promotione F. Johannis Westermanni & Gotschalcy Crop. Augustinensis Carolstadius palàm testabatur, posthac se nullum in quemvis gradum subvecturum. Quibus LUTHERUS hæc verba subscripsit: Et ego testor hac mea manu, me in eodem actu affuisse, & etiam has sacrilegas voces ex ore ejus blasphemo audijsse. (Sed quibus tunc palàm reclamare non licúit) Ego prudens facio impiè, quod propter ij flor. promoveo, & contendebat ex Matth. 23. neminem esse vocandum Patrem aut Magistrum in terra, sed unum esse Magistrum & Patrem in Cœlis. Ex quibus intelligitur, quo Spiritu cœperit suam Theologiam.

Martin Luther, mpp.

Idem Carlstadius paulò ante, anno nempe 1521, sub Decanatu suo hæc manu propriâ matriculæ Theologicæ inseruerat. Placeret juramenta esse sublata: quia juramentis nemo melior, plures fiunt deteriores: Qui Deum non reveretur, is nequaquam jusjurandum reverebitur. Ergò facessat.

R E C T O R — 1523. *d. Phil. & Jacobi.*

Egregius Vir Dominus THOMAS ESTHANS, Medicinarum Doctor.

Inscripti. 122.

Inter Inscriptos.

Albertus de Meppen, Monstet. Diœces.

Vitus Ortel, de Wintzen.

ANNO CHRISTI 1523. d. Lucæ.

RECTOR
PHILIPPUS MELANCTON.

Inscripti. 76.

Inter Inscriptos.

Sebaldus de Lichtenstein.
Joh. Wolff. de Hersbruck. Bavar.

Ab hoc anno, decennio toto perseveravit Decanus D. JUSTUS JONAS, eò quod propter bellum istud Papale omnia turbata essent, & promovendi studium & ratio non posset haberi.

RECTOR

1524. d. 1. Maij. Venerabilis Vir Dominus CASPAR GLACIUS, Theologiæ Doctor.

Inscripti. 130.

Inter Inscriptos.

Fridericus Sternberg, Nobil. Diœc. Bamberg.
Johannes de Creytzn, Nobil.
Wolfgangus de Pagrel, Uratislav. Diœces.

1524. d. Lucæ.

RECTOR
JOHANNES APEL, U. J. D.

Inscripti. 40.

Inter Inscriptos.

Bernhardus à Wolffen, Eques.
Franciscus à Recke, Eques.
Joachimus ab Hermsdorff, Eques Slesita.
Joannes Pfeffingerus, ex Pataviâ.
Conradus Mauser, ex Nürnberga.
Petrus Plateanus, Brabantinus.
Erasmus Nostitz. Siles.
Philippus à Dernbach, Eques ex Hassia.

RECTOR

d. 1. Maij. 1525. Egregius Vir Dominus AUGUSTINUS SCHURPFF, Artium & Medicinæ Doctor.

Inscripti. 144.

Inter Inscriptos.

Theobaldus à Mandelslo, de Weldfusen,
Joachimus Fuchs, Eques.

Jacobus

Jacobus Schulenburg, Eques. *Anno Christi*
Melchior Schellendorff.
VVolfgangus Rabill.
Paulus à Spangen, Eques.
Thomas & Jacobus Czobotzky, Equites.
Jacobus à VVeissenstein, Equ.
Hieronymus Schurpf, JCtus, fratris filius.

R E C T O R

Venerabilis Vir, Dominus HERMANNUS ZüLICHIUS, Artium Magister. *1525. d. Lucæ.*

Sub quo inscripti. 51.

R E C T O R

Eximius Vir Dominus JUSTUS JONAS, Artium & Sacræ Theologiæ Doctor, Ecclesiæ Collegiatæ Omnium Sanctorum VVittenberg. Præpositus. *1526. d. 1. Maij.*

De Justo Jonâ ad ann. 1524. hæc adscripsit Lutherus: Hoc decennio toto perseveravit Decanus D. Justus Jonas, eò quod propter bellum istud Papale omnia turbata essent, & promovendi studium & ratio non posset haberi.

Posteà ab ann. 1535. Decanatus munere continuô Lutherus, etiam invitus, volentibus Patribus conscriptis præter morem perfunctus fuit, usq; ad beatam *ἀνάλυσιν*.

Inscripti. 68.

Inter Inscriptos.

Christophorus: Johannes: Erasmus: VVolfgangus: à Mynckvvitz. fratres.

R E C T O R

Egregius Vir, Dominus BENEDICTUS PAULI, Jurium Licentiatus. *1526. d. Lucæ.*

Sub quo inscripti. 52.

R E C T O R

HENRICUS STAGKMAN, Artium & Medicinæ Doctor. *1527. d. 1. Maij.*

Sub eodem Rectore Universitas fuit translata ad Jhenam insigne Thuringiæ Oppidum, ob sævam pestilentiam, quo cum Sceptris, Sigillo, clavibus & libris, tùm Statutorum, tùm Matri-

 culæ,

ANNO CHRISTI culæ, (ut ajunt) abijt, ipso die Assumptionis B. Mariæ Virginis, anni prætacti. Insuper in angaria Crucis proxima ejusdem anni, urgente necessitate, redijt ad Slyben. Impetrato prius commeatu & facultate abeundi, à Dominis Reformatoribus isthic tunc degentibus cum Egregium Dominum AUGUSTINUM SCHURPFF, Medicinæ Doctorem in vice Rectorem inibi substituerunt. Donec tota Universitas VVittenbergam repeteret, idq; factum est XIII. Aprilis Anno M.D.XXVIII.

In Utroq; Rectoratu inscripti sunt. 73.

Interq; eos.

Antonius Bodenhusen, de Glichen Diœces. Mogunt.
Hieronymus à Glauburg, Diœces. Mongunt.

1528. *d. Phil. & Jacob.*

RECTOR

M. JOHANNES VOLMAR, ex Villungen.

Inscripti. 50.

Inter Inscriptos.

Henricus à Plavvnitz, Diœces. Nürberg.
Benedictus à Creitz, Diœces. Magdeb.
Nicolaus Rosenkrantz, de Dania.

1528. *d. Lucæ.*

RECTOR

JOHANNES STÖB, aliàs Ginckelyn, Artium Magister iterum Rector.

Inscripti. 180.

Inter Inscriptos.

Thomas Klest, Pomer.
VVolfgangus à Mölich, Thuringus.
Joannes à VVarnym.
Güntherus à VVangelin.
Jacobus à Schlieben.

1529. *d. 1 Maij.*

CASPAR de TEITLEBEN, U. J. D.

Inscripti. 96.

Inter Inscriptos.

Johannes & Balthasar à Plaunitz.
Georgius à Selmenitz.
Christofferus de Ridern. Nob. Diœces. Magdeb.
Caspar & Herting vom Stein/ Nob. Diœces. Herbipol.
Johannes Mathesius, Diœc. Mersburg.
Johannes Schnydevvin, de Stolberg. post hic Professor & J.U.D. mortuus Servestæ Anno 1568. d. 4. Decembr.

Specta-

RECTOR ANNO CHRISTI

Spectabilis Vir, Dominus JACOBUS POSTOMIUS, Torganus, Artium Magister & Medicinarum Licentiatus. 1529. d. Lucæ.

De Irruptione & collecta Turcica hæc notata reperiuntur.

Et oppidò cum jam Sceptra teneret, Ecce truculentissimus Christiani sanguinis hostis Turcus cæpit in Germaniam sævire, & Viennam claram Austriæ urbem obsedit.

Proinde communi descriptione contra hostem facta. Et Universitas ad profligandum Turcum dedit pensionem. Hac tamen cautione dedit, ne sit privilegijs nostris futurum præjudicium. Idque Illustrissimus ac Sanctissimus Princeps noster JOHANNES Dei Gratia Elector &c. annuit, & Celsitudinis suæ litteris, ut in Actis, confirmavit.

Porrò & Invictissimus semperque Augustus Cæsar noster CAROLUS Quintus & Magnus, Conjuge, Liberis charissimis: & Hispania relictis, venit in Italiam, celebraturus Augustæ Comitia, ad quæ Cæsareæ Majestatis, Principibus, Electoribus & omnibus Germaniæ felicis Principibus, octavo Aprilis, convocatis perrexerunt. Deus faxit, ut in sancti nominis & verbi sui honorem, & Germaniæ nostræ salutem peragantur.

Inscripti. 77.

Inter Inscriptos.

Georgius à Grunbach, Bavarus	Jacobus Czitzevvitz, Pomer.
Johannes à Schonstadt.	VVolffgangus } à Ketteritz.
Echardus à Stammern.	Christophorus } à Ketteritz.

RECTOR

M. JOHANNES BERNHARDUS, Velcurio, de Veltkirchen. 1530. d. Phil. & Jacobi.

Inscripti. 118.

Inter Inscriptos.

Udalricus & Henricus, de Gölnitz in Demnitz.
Guido Antonius, de Medicis, Mediol.
Hieronymus de Weissenbach.
Johannes von Esbeck, de Saltz.
Johannes de Stutternheym, de Goltsa.
Conradus de Wolfframsdorff.

RECTOR
D. JUSTUS JONAS.

1530. d. Lucæ. *Inscripti.* 46.

Sub eodem inscriptus filius ejus.

Justus Jonas, Wittebergensis. Postea J.U.D. mortuus Hafniæ.
Georgius à Schleynitz, Nobilis.
Herr Bortzeck. Herr von Dona Baro Bohemicus.
Joannes von Deyskavv, Nobil.
Joannes Rodtstock, Nobil.

RECTOR

1531. d. 1. Maij. CHRISTOPHORUS BLANCUS, Jurium Licentiatus.

Inscripti. 109

Inter Inscriptos.

Guilielmus de Nauhausen.
Wolfgangus à Lindenau, Misn. Diœces.
Joannes à Salhausen.

RECTOR

1531. d. Lucæ. Clarissimus & Nobilissimus Vir Dn. ULRICHUS SCHILLINGUS, à Canstadt, Pincerna Ducatus Sueviæ.

Inscripti. 116.

Inter Inscriptos.

Georgius à Bieda.
Henricus à Benau.
Henricus, Fridericus } à Deunau.
Johannes à Werder.
Andreas à Zemen.
Fridericus à Schenberg.
Johannes de Borcken.
Vigandus Christianus à Franckenberg.
Johannes, Christophorus } à Dinstedt

RECTOR

1532. d. 1. Maij. Doctissimus Vir MELCHIOR FEND, Artium Magister & Medicinæ Licentiatus.

Inscripti. 134.

Inter Inscriptos.

Johannes de Lebenstein.
Petrus de Nauenmarck.
Joannes à Selbitz Bohemus.
Cornelius de Francka.
Oswaldus & Stephanus à Bilau
Christianus Pontanus, postea J.U.D. & Cancellarius Weimar.
Paulus Eberus, Kytzingensis postea Theologus Clarissimus.

R E C T O R
M. FRANCISCUS, Vinariensis. | *Anno Christi*

Inscripti. 90. 1532. *d. Lucæ.*

Inter Inscriptos,

Hartmannus Bellersheym, Nobilis.
Christophorus de Utenrode, Thur. Nob.
Sebastianus à Brandenstein, Thur. Nob.
Benedictus ab Haubitz, Misn. Nob.
Fridericus à Reyffenberg, Nob. Trever.
Jodocus ab Hayn, Nobil. Mogunt.
Wernerus ab Arnheym.
Georgius Sabinus, Brandenburg.
Christopherus à Mingwitz, Nobilis.

R E C T O R

CASPARUS CRUCIGER, Artium & Theologiæ Doctor. 1533.

Inscripti. 122. *d. 1. Maij.*

Sub quo inscripti.

Nobilis & Generosus puer, Dominus CAROLUS, Comes de Gleychau & Dominus in Blanckenhain.
Georgius à Konitz, Salveld. Nob.
Andreas à Dubnitz, Morav. Nobilis.
Georgius à Polentz, ex Prussia Nobil.
Georgius de Belswitz, Hung.
Joannes à Draziovvitz, Bohem.
Paulus Suavenius, Stulp. Pomer. Nob.
Georgius à Wedeln, Diœc. Caminens. Nob.
Martinus à Bulavv, Meckelbur. Nob.
Theodoricus à Malburg.

R E C T O R 1533.

SEBALDUS MüNSTERER, LL. Doctor. *d. Lucæ.*

Inscripti. 85.

Inter Inscriptos.

Christophorus à Dronsdorff, de Stechau.
Joannes Gastrou, Pomer.

Eodem anno 1533. Promotio in Facultate Theológica habita, præsente Electore, JOHANNE FRIDERICO. Principibus & Proceribus alijs, de quo solẽni actu, hæc annotata subjungere placuit.

Anno

ANNO CHRISTI

Anno Domini M. D. XXXIII.XVI. Mensis Junij die, quo hinc abierunt Nuncij Cæs. Majestatis & Romani Pontificis, qui missi erant, in causa, Concilij congregandi generalis, propter Controversias, quæ sunt nunc apud Germanos, de rebus fidei & religionis. Venit huc Vitebergam Illus: Princeps & D.D. JOHANNES FRID S.R.Imp. Elector, unà cum Clarissima Domina, *D.* Sybilla, *D*ucissa Saxoniæ &c. S. C. Uxore. Altero die, qui erat *16.* Junij cum ad Principem vocati essent *D*octor MARTINUS, *D.* Philippus, *D.* Pomeranus, *D.* Jonas, ad consulendum & deliberandum de Synodo Generali, de qua egerant Legati, fortè in Colloquio cum Principe sermo incidit, paucos nunc esse in ordine Theologico, quibus pro more Scholarum, publicè & solenni ritu, tituli collati essent doctrinæ. Et cum *D*octor Martinus ibi dixisset, jam brevi futurum, ut *D*octoralia insignia acciperent Caspar Crucigerus, *D.* Johannes Pomeranus & Johannes Æpinus, Illust. Princeps ultrò subindicare cœpit, imò palàm ostendere, sibi gratum futurum, ut apparatus promotionis talium virorum, se præsente intra triduum, celeriter fieret. Illicò clementer pollicitus, se subministraturum sumptus, auditurum *D*isputationem, interfuturum actui *D*octorali. Cùm ergò aliàs inter Patres Senatus Theologici, accedente suffragio *D.* Martini Lutheri; jam ante convenisset; ut Caspari Crucigero, & Johanni Pomerano, in testimonium excellentis eruditionis & pietatis, solenni ceremonia, quemadmodum mos vetus traditus est, conferre insignia *D*octorum Theologiæ, visum est incivile, tali Principi, tali pietatis & literarum Patrono, rem honestissimam petenti, non prolixè & promptissimè obsequi. Proindè eodem adhuc die, vesperi à *D.* Philippo Melanchthone sunt themata de Fide, de Ecclesia, de Traditionibus humanis, scripta, ad quæ altero die, Præside Doctore Martino, responderunt jam dicti, Crucigerus, Pomeranus & Johannes Æpinus. Argumentatus est ipse Philippus & quidam alij Theologiæ Studiosi, inter hos Doctor Antonius, Anglus, D. Alexander, Scotus &c. Illust. Princeps Elector ipse dignatus est assidere, & interesse Disputationi, à principio usq; ad finem. Unà cum sua Celsit. interfuerunt Clariss. Princeps JOANNES ERNE-

STUS

STUS Dux Saxoniæ, Frater Electoris, & præterea Illustrissimi Principes & D. D. Franciscus Luneburgensis, D. Magnus Dux Megelburgensis, Ernestus Dux Brunsuicensis, Filius Philippi. Comes à Gleichen, Reverendus & Clariss. Vir D. Wolfgangus Reisenbusch, Præceptor Lichtenbergensis hujus Scholæ Cancellarius. Doctor Joannes Ruel Card. Moguntini Consiliarius. D. Georgius Spalatinus Electori à Sacris Concionibus. Deinde inter Proceres aulæ, D. Johannes Metzsch Landvoigt. D. Johannes à Minckvvitz Hofmeister, D. Bernhardus à Miel, & pleriq; primæ nobilitatis. Sub hæc, finita Disputatione, missus nomine Rectoris totius Universitatis, & Patrum Senatus Theologici D. Jonas, ut ageret S. Celsissimi gratias, quod literis & literatis omnibus inprimis ordini & nomini Theologico, hunc præcipuum dignatus esset habere honorem, quem & Elector præsentibus Principibus omnibus & aulicis clementer audivit, & actui Doctorali eadem humanitate se interfuturum clementer & ultrò pollicitus est. Deinde XVII. mensis Junij, mane hora 8. solenni ceremonia & apparatu, in templo Arcis aula instructa & cœpta est Doctoralis, & Promotore D. Justo Jona publicè in Sacræ Theologiæ Magistros & Doctores promoti sunt. D. Gaspar Crucigerus Lipsensis, D. Joannes Bugenhagen Pomeranus, Pastor Ecclesiæ Wittenbergensis, & D. Joannes Æpinus Superattendens Hamburgensis, & in Licenciatum Theologiæ promotus est Nicolaus Glossen & sumendi insignia Doctoralia potestas facta est, eidem D. Nicolao Glosseno, futuro Concionatori in insigni Urbe Revel, Christus det optimis viris, ut hoc publico testimonio, & gradu ac titulo in Ecclesia utantur ad gloriam DEI OMNIPOTENTIS & salutem animarum. Prandium splendidum & per omnia Regium suo sumptu Illuss. Princeps Elector dedit in arce omnibus Doctoribus & Magistris, & plerisq; hujus Professionis Scholasticis, mensæ numeratæ plus minus XVIII. aut XX. Hac munificentia Princeps suam voluit declarare erga hanc Scholam voluntatem quare hæc minora quoq; ascribere voluimus ut Posteri intelligant, qua singulari propensione animi, quo amore, Illuss. Princeps sub primum annum suæ gubernationis erga Doctores Evangelij & Studia pietatis fuerit.

K RECTOR

ANNO CHRISTI 1534. d. 1. Maij.

RECTOR

CASPAR LINDEMANNUS, Artium & Medicinæ Doctor.

Inscripti. 108.

Sub inscriptis.

Illustris Princeps ALBERTUS Dux Brunsvvick & Lunæburg.

Generosus & Nobilis Comes Volradus Comes in Mansfeldt, Dominus in Schrapelau & Seburgi.

Georgius Podebradius.

Matthias Illyricus.

Christophorus à Watzdorff.

RECTOR

Illustrissimus Princeps ac Dominus, Dn. JOHANNES ERNESTUS, Dux Saxoniæ, Landgravius Turingiæ & Marchio Misnensis, Inclyti & Optimi Principis Electoris, Ducis Johannis, filius.

1534. d. Lucæ.

VICE-RECTOR

Doctor CASPAR à TOTLEBEN.

Sub illo Rectoratu

Inscripti. 186.

Inter Inscriptos reperiuntur.

Nobilis & generosus Dominus Christoph., Comes à Mansfeldt.

Nobilis & Generosus Dominus Guolfgang Sigismundus, Comes à Gleichen.

Strenuus Dominus Johannes Metsch, Saxoniæ Præses.

Theodoricus Spiegel.

Theodoricus ab Hofe.

Joachimus de Alvensleuben nobilis Diœcesis Magdeb.

Rudolphus de Rechenbergk, Nobilis.

Erasmus de Seyersdorf, Nob.

Nicolaus à Konritz, Nobl.

Volmarus à Breitenback.

Andreas Catzkouski, Polonus.

Nicolaus Belavv, Pomeranus.

Sigismundus à Ziefer.

Guolfgangus à Konitz.

D. Philip. de Hassenstein, Baro.

Henricus } de Einsidel.
Guolfgangus }

Hanboldus de Einsidel, postea Cancel. August. Elect. Saxon.

Hermannus à Weissenbach.

Rudolfus à Binavv.

Erasmus von der Pforten.

Carolus à Schaumberg.

Joachimus Leymbach de Tschheplin.

Christo

Christophorus } à Wolfen. Jodocus } Abrahamus de Beschwvitz. Guntherus à Binavv. Josephus de Landvvust. Pleyckhardus à Gemningen. Iohannes Schoff, de Fridenbergk.	Ulricus Mordeysen, Lypsensis postea D.J U. & Consil. intimus Elect. Sax. Johannes Krafft, Uratislaviensis; aliàs Crato, postea Medicus Imp. Maximil. Simon Plato, Nob. Pomer.	*ANNO CHRISTI*

R E C T O R

Illustris Princeps DN. ALBERTUS, Dux Brunsuicensis &c. 1535. d. 1. Maij.

VICE RECTOR

Doctor SEBALDUS MüNSTERER,

Inscripti. *Inter Inscriptos* 111.

Henricus: Günterus: Rudolphus à Bünau fratres.
Johannes Ochs, Nob. de Winkesreuth.
Balthasar & Vitus de Wangstein, Nob.
Wolfgangus Sebbach, Nob.
Levinus à Velthem.

Quo anno, Mense Julio propter pestilentiam, quæ hic grassari cœperat, secessit Academia Jenam, quæ sita est ad salam in Thuringiâ.

R E C T O R 1536.

Magister JACOBUS MILICHIUS, Friburgensis. d. 1. Maij.

Inscripti. *Inter Inscriptos.* 158.

Johannes Schenck, de Landsperg Dominus in Leuten & Wüsterhausen, Baro.
Johannes de Lochau, Nobilis.

Sub hoc Rectoratu d. 7. Maij Illustrissimus Princeps Dux Saxoniæ Joannes Fridericus Elector &c. Publicè promulgavit hujus Academiæ fundationem, qui quod existimabat ad officium boni Principis pertinere, curam conservandi & propagandi doctrinam vitæ utilem, qua & Christiana religio, & Leges, & alia vitæ commoda continentur, donavit huic Academiæ certos reditus, & omnium facultatum ac honestarum disciplinarum, perpetuas lectiones instituit. Christus hoc honestissimum institutum conservet ad gloriam suam, & communem salutem Ecclesiæ multarum gentium.

R E C T O R 1536.

D. IUSTUS IONAS, tertiùm Rector. d. Lucæ.

Inter Inscriptos reperiuntur.

Ioh. Christopherus à Künheim Nob. Prussiæ.
Ioh. Georgius Venediger Nob. Prusſiæ.
Georgius à Trogſes, Nobilis Prusſiæ.
Ludovicus ab Ebersbergk, genand von Weyhers Nobilis Franciæ.
Iohannes à Polentz, Nob.
Gothard Gotz à Wolffsdorff, Nobilis.
Theodoricus à Flans, Nobilis.
Abraham à Breda, Nob.
Franciſcus à Selſa, Brusſiæ Nobilis.
Inſtus à Schweichel, Nob.
Guilielmus Rohr, Nob.
David Truchſes de Wetzhauſen, Nob.
Hermolaus Trolde, Nobilis Daniæ.
Quirinus à Bendorff, Nobilis in Comitatu Mansfeld.
D. Iohannes } de Koſſelitz.
D. Andreas } Baron Polon.
Nicolaus de Colluda, Nobilis Poloniæ.
Iohannes à Ballin, Nobilis.
Christopherus à Zeemen Nob.
Dn Petrus de Bemboff, Baro Polon.
Gabriel à Grabofeltz, Polon. Nob.
Iohannes Fridericbus à Küngſperg, Nobilis.
Friderichus à VVilſendavv, Franciæ Nob.
Iohannes Christoph. à Gich Nobilis.
Georgius Major, VVitteberg.
Ioachimus à Stuterheim.

R E C T O R

1537. d. 1. Maij. Eximius Utriusq; Iuris Doctor BLIGHARDUS SYNDRINGERUS, Heydelbergensis.

Inscripti. 120.

Inter Inscriptos.

Nobilis & Generoſus D. D. Ioachimus Schligk Comes à Paſſan D. à VVeiſſenkierch, Elbogen, & Schlagkenvverde.
Michael Teuffel, aliàs Teuberus poſtea I. U. D. & Profeſ.
Wolfgangus Dietrich à Schleinitz.
Balthaſar de Landtsberg.

R E C T O R

1537. d. Lucæ. Vir Clarisſimus D. AUGUSTINUS SCHURFF, Medicinæ Doctor.

Inter Inſcriptos.

Martinus VVedell, Pomeranus Nobilis.
Petrus à Gorckha, Polonus Nobilis.
Ioachimus Gersdorff, Nob.
Georgius à Sternberg, Moravus Nob.
Dn. Heinricus Ruthnenus de Ilavv. Dominus in Gretz & Krannichfeldt medius.
Albertus à Blanckenberg, Nobilis.
Christopherus à Treth, Nob.
Christopherus à Keumerſee, Prutenus Nob.
Matthias à Kruntzgen, Polonus Nob.
Stencizlaus à Luthomyrſch, Nobilis.
Johannes Viſeſzki, Nobilis.
Christopherus Runiger, Nob.
Sebaſtianus à Vehſtenberg, Nobilis.
Balthaſar à Vuerſe, Nob.
Wolfgangus Dittmar, de Peyn.

R E C T O R

PHILIPPUS MELANTHON. 1538. d.1. Maij.

Inſcripti. 251.

Inter Inſcriptos.

D. Ludovicus Comes ab Eberſtein Dominus Nevvgardiæ & Maſſoviæ.
Johannes Reuſner Lembergenſis Sleſius, quem ob antiquitatem illius familiæ. Quæ tot clariſſimos eruditione Viros edidit, mihiq; cognatione & adfinitate juncta eſt addere volui.
Nicolaus à Trzebochovv, Pol.
Henricus Rañzovv, ex Equeſtri Ordine; poſteà Vicarius Regius, Dan. Reg. in Holſat.
Laurentius Mislavius, Stolpenſis Pomeranus.
Joſephus von Oppen.
Melchior von Steinberg, Nobilis Brunſuicenſ.
Johannes à Peſſenhauſen. Diœc. Priſingenſ.
Evvald von Maſſovv, Pomeranus.
Andreas Meiſſel, aliàs Muſculus Snebergenſis Miſn. poſtea Th. D.

R E C T O R 1538.

CASPAR CRUCIGER, Artium & Theologiæ Doctor. d. Lucæ.

Inſcripti. 111.

Inter Inſcriptos.

ANNO CHRISTI

Paulus Damitz ex Equestri Ordine Pomeranus.
Georgius Otto â Sualbach in Kleburg Equestris Ordinis.
Johannes â Lubodzisch, Equestr Ordin. Pruten.
Güntherus Löser, filius Jahn Lösers Equestr.Ord.
Hartvvigus Bilde de Walden Equestris Ordin.ex Olandiâ Daniæ.
Wolfgangus Dienrich, â Rochavv Equestr.Ord.ex Marchiâ.

RECTOR

1539. d. 1. Maij

Clarissimus Vir MELCHIOR KLING, U.J.D.

Inscripti. 115.

Inter Inscriptos.

D.Christoph Barso, *S*chenck â Teupicz.
D. Joannes frater ejus.
Carolus Gera, Nobilis *Suecus*.
Georgius Gera, frater ejus.
Ludolffus â Marnholtt.
Georgius Adelman â Kralsein Francus.
Volradus â Warczdorff.
Daniel â Weblingen ex Hassia.
Boldevvinus Marnholdt, Nob. Diœcesis Halberstatensis.
Sebastianus â *S*cheydingk, Nobilis.
Nicolaus Marshalck, Nobilis.

RECTOR

1539. d. Lucæ.

Vir Clarissimus GEORGIUS CURIO, Artium & Medicinæ Doctor.

Inscripti. 151

Inter Inscriptos.

Livinus Frese, Nobilis ex Ducatu Brunsvicensi.
Christophorus ab Hirschheid.
Joannes de Eisenberg, Nob.
Petrus Mosellanus Treverens.

RECTOR

1540. Calend. Maij

M.VITUS ORTEL â VVINSHEIM,

Inscripti. 243.

Inter Inscriptos.

Illustris Princeps ac Dominus Dn. Otto Junior Dux Brunsvigensium & Luneburgensium.
Vitus Ortell, VVittebergensis Junior filius Rectoris.
Theodoricus â Laerbach ex VVetteravv, sub Princip. Hessorum.
Stanislaus ab Eychholtz, Nobil. Brutenus.

Philip-

Philippus Esell, Nob. Francus.
Erhardus à Rhünheym Kunigspergensis ex Brussia.
Laurentius à Portugall Künigsbergensis ex Brussia.
Dominus Caspar, Baro ac Dominus à Kythelitz Silesita. Postea Capitaneus Ducatus Geogoviensis.
Ludovicus à Peneburgk, Hessus ex Familia Equestri.
Gibbertus ab Almsleben.
Jodocus Zanthirer, Nobilis à Saltzfurdt.
Georgius Rosenkrantz, Nob. ex Dania.
Christophorus Rhuel à Cumerau, Eques Silesius.
Sebastianus Zedlitz à Nevvnkirxh Eq. Sil.

ANNO CHRISTI

R E C T O R

GEORGIUS MAJOR. 1540. d. Lucæ.

Inscripti. 165.

Inter Inscriptos.

Georgius, à Bila, Nobil. Bohemus.
Christophorus Stirck, Nob. ex Stiria.
Iacobus ab Holstein & Henningus ab Holstein, Nob.
Otto à Beineburgk, Nobil. ex Hassia.
Florianus à Pappenheim.
Volradus à VVatzdorff.
Georgius Fabianus ab Heidenab.
D. Michael Nigonius Natione Gallus I. U. D. & Professor Iuris Ordinarius.
Thobias Spiegel, Nobil.
D. Christophorus & D. Theodoricus Vice Domini in Apollida.

R E C T O R

Clariss. Vir D. CHILIAN. IN GOLSTEIN, I.U.D. 1541.

Inscripti. 248. *Calend. Maij*

Inter Inscriptos.

D. Baro Heinricus à VVildenfels Dn. de Konnebergk.
Nicolaus Pflugk von Zabelditz.
Melchior von Knobelsdorff, Silesius.
Sigismundus à VVuzesevvitz.
Balthasar à Quingenbergk.
Valentinus Förster, VVittebergensis I.U D. postea Professor Marpurg. Heydelberg. & Helmstad.
Christophorus à Los, Nobil. Silesius.
Georgius ab Ambsdorff, Nob.
Petrus de Zannevvitz.
Hieronymus Theder, Nobil. Siles.

RECTOR

ANNO CHRISTI 1541. d. Lucæ.

R E C T O R
IACOBUS MILICHIUS, Med. Doctor.

Inscripti. 313.

Inter Inscriptos.

D. Georgius ab Eisenberg. Comes à Budingen.
D. Thomas VVildund Reingraff.
Mauritius Rabil.
Matthias Zidvvitz, Pomeranus.
Ioannes à Bernstein.
Henricus à Bernstein, fratres Misn.
Henricus à Iasman., Pomeran.
Albertus à Thinheim.
Joannes Heinricus à Brandenstein.
Ciriacus Spangenbergk.
Ionas à Doel, Thuring.
Philippus à VVertern, D.
Antonius à VVertern
Otto & Georgius à Breitenbach.
Apollonius Massa Venetus Chyrurgiæ Doctor.
Christophorus: Immanuel: Levinus: von der Schulenburg fratres.
Ioannes de Rhandau.
Christofforus ab Ambstorff.

1542. d. 1. Maij.

R E C T O R
MATTHÆUS AUROGALLUS,

Inscripti. 317.

Inter Inscriptos.

Nicolaus Potkomer, Pommer.
Iohannes Czirn, Sylesius ex Equestri familiâ
Iohannes & Abraham von Mergethal.
Carolus Herr von Bibersteyn, vnd uff Diben.
Georgius à Scholey Hessas.
Sigismundus Glaubitz, Sylesius ex Equestri familiâ.
Iohannes von Taubenheim.
Cazimirus Baro à Polheym.
Paulus Iacobus & Georgius Baro à Stanberg.
Alexander Schifer, Nob.
Volchardus ab Auersperg, Nob.
Georgius Gurger, Nob.
Georgius Neuheuler, Nob.
Henricus vom End Nob.
VVolphgangus von VVerderen.
Carolus Urn, Nob. Danus.

1542. d. Lucæ.

R E C T O R
CASPAR CRUCIGER, Doctor Theologiæ.

Inscripti. 277.

Inter Inscriptos.

Stanislaus

Stanislaus Droyovvsky, Polonus Nob.
D. Thomas de Hugom, Dan° Præpositus Slesvicensis.
Andreas Borck, Pomer. Nob.
Magnus Wedel, Pom. Nob.
Alexander ab Hœndorff.
Achatius Stemvver, ex familiá Equestri Pomer.
Paulus: Abraham: Isaac: Jacob: Gunterroden.
Balthasar á Rechenberg.
Christophorus á Schlieben.

Abraham: Ernestus á Rochau Nob. ex Marchiâ.
Johannes Leporskij, Polon. Nob.
Andreas Zaremba, Polon. Nob.
Nicolaus Cziemynsky, Pol. Nobil.
Georgius ab Einsidel.
Georgius â Schonberg.
Henricus â Than, Nobil. zu Staßfurt.

RECTOR

Clarissimus Vir D. LAURENTIUS ZOCH, J.U.D. *1543. d. 1. Maij.*

Inscripti *240.*

Inter Inscriptos

Burchardus â Rorbach, Bavarus Nobil.
Generos. Dnn. Wenceslaus:
Albertus Czornokovvski ex Palatinorum Bosnaniensium familiâ.
Nicolaus Smakoski, Nob.
Levinus de Her, Nobil.
Hans Gorge de Time Siles.
Hieronymus â Nostitz, Siles.
Christophorus â Schirnhaus, Silesius.

Heinricus Flans, Marchita Nobilis.
Otto Hagk, Marchita Nob.
Erasmus â Nostitz, ex Lusatia
Jodocus de Munchhavvsen.
Georgius Lebalt, Brutenus Nobilis.
Hugoldus Beer, Pomeranus Nobil.
Joannes ab Hemon.

RECTOR

D. MELCHIOR FENDIUS, Medicus, Doctor. *1543. d. Lucæ.*

Inscripti *263.*

Inter Inscriptos

Gerhardus â Belavv, Pomer. Equestris Ordinis.
Florianus â Bora, Nob.

Alexius Rueb, Equestr. Ord.
Joannes â Reck, Klevensis Eq. Ord.

Arnold⁹ Bucholtz Geldriens. Equ. Ord.
Nicol. â Kockeritz Equ. Ord.
Joannes ab Einsidel Equ. ord.
Dominus Heinricus â Czelking Austriacus.
Christianus Drosdouski Polonus Equ. Ord.
Stanislaus Rochotski Polonus Eq. Ord.
Joannes ab Warnsdorff Silesius Eq. Ord.
D. Abraham. de Spanski Pol.
Abrahamus â Mingkvvitz Eq. Ord.
Joannes ab Innersche Austr. Eq. Ord.
Albertus Eutel â Wirsberg Eq. Ord.
Joannes â Welspach Eq. Ord.
Ernfridus ab Ende Eq. Ord.
Daniel â Rochavv. Eq. Ord.
Antonius Zitzvvitz Pomer. Eq. Ord.
Henricus â Bosen Eq. Ord.
Ferdinand9 â Maugiss. Austr.

R E C T O R.

1544. d. 1. May. JOHANNES SAXO Hatstedius.

Inscript. 423

Inter Inscriptos.

Daniel Rantzavius Gotschalci filius, Holsatius.
Georgius Hop, Leobergensis, familia illius urbis antiquissima, mihi proximè cognata.
Daniel } â Buren,
Rudolphus } Bremens.
Joachimus â Berge silesius Eq. Ord.
Michael Comes â Wertheim.
Christophorus, Nobilis Dominus Semperfrey â Limpurgk.
Nicolaus de Clitzing.
Sigefridus â Rutemberg ex Ditione Hildeshem.
Paulus Nobilis Dominus & Baro â Schvvartzemberg & Hohenlandesberg.
Otto Wilhelm â Tungen.
Matthæus Boen } Po-
Georgius Pudevvils } mer.
Abrahamus â Mila.
Albertus de Schlaberndorff.
Joachimus von Dam. Sorav.
Henricus Bilde â Schvvanholm.
Leonardus de Hagelstein.

R E C T O R.

1544. d. Lucæ. GEORGIUS MAJOR Theologiæ Doctor iterum electus.

Inscripti. 391

Inter

Inter Inscriptos.

Johannes Vitus ab Obernitz Turing. Nob.
Henricus ab Etzdorff Turing. Nob.
Abrahamus Jatskau Pomer. Nob.
Christophor. á Plannitz Nob.
Esaias á Münckvvitz.
Caspar á Bibran Nobilis Silesius.
Abraham von Libenhain Nobilis.
Heinricus ab Enda Nob.
Petrus de Zcichapa Ungar.
Ludolphus von Wenden Nob. ex Saxoniá.
Heinricus á Waldenfels Nobilis.
Jacobus á Guttenberg Nobilis.
Samuel von Drauschvvitz Nobilis.
Francisc. de Bentem Westph.
D. Marcus á Kidlitz Baro.
Conradus von Dumen Nobilis.
Joannes á Leuenstein Hessus Nob.
Christophorus á Kayn Nobilis.
Andreas Szmoszavvsky Polonus Nob.

R E C T O R.

UDALRICUS MORDEISEN, J. U. D. 1545. d. 1. Maij.

Inscripti 339

Inter Inscriptos.

Hieronymus ab Hesberg Nobilis Francus.
Nicolaus: Daniel: Abraham á Koseritz Misnens.
Christophorus á Breitenbach Nob.
Sigismundus á Waltersdorff, Spremberg.
Georgius á Schlieben Nob. Lusat.
Fridericus Direhn Nob. Siles.
Balthasar ab Eichenberg. Nob. Thuring.
Casparus á Schulenburg.
Carolus Bardeleben Brandeburg.
Helmerus á Clauen } Phrisij.
Edò á Godens } Phrisij.
Jacobus ab á Leschgevvangen Bruttenus.

R E C T O R.

D. AUGUSTINUS SCHURPFF, Medicinæ Doctor. 1545. d. Lucæ.

Inscripti 217

ANNO CHRISTI

Inter Inſcriptos.

Johannes: Vitus Schott Nobiles.
Adam â Felitzſch Nobilis
Günterus Abraham â Bünavv.
Franciſcus Königsmarck Brandeburgenſ.
Stanislaus Uthauski Nobilis Pol.
Nicolaus Sobeck Nob. Pol.
Stanislaus Mozyvvoüski Nobil. Polon.
Friderich Brand von Lindo Nobilis.
Wolffgangus Friderich: Fridericus â Schierſtet Nobiles.

R E C T O R.

1546. d. 1. May. M. JOHANNES MARCELLUS Regiomont.

Inſcripti 329

Inter Inſcriptos.

Johannes: Abraham von Amsdorff.
Antonius â Bortfeld. Brunsvvic.
Alexander von der Schullenborck.
Henricus Hans von Feltem.
Andreas vom Berge Hall.
Chriſtophor⁹ â Hohenberg.
Joachimus â Keckeritz.
Fridericus von der Thun.
Fauſtinus â Goltz Marchic.
Johannes de Hottot Nordmannus.
Caſpar â Neytbruck Lottaringus.
Valentinus Tambrofski Pruttenus
Johannes: Juſtus Vultejus Heſſi.
Joachimus â Malkan Megalopurg.

R E C T O R.

1546. d. Lucæ. Reverendus & doctisſimus Vir CASPAR CRUCIGER Theologiæ Doctor Cui propter motus bellicos Rectoratus continuatur fuit usq; ad annum 1548. *d. Lucæ.*

Inſcripti 399

Inter Inſcriptos.

Chriſtophorus: Gabriel â Tieffenbach Auſtriaci.
Franciſcus vom Hagen Halberſtad.
Johannes â Threskovv Nobilis Marchicus.
Wilhelmus â Morſtein Eringenſis.

Theo-

Theodoricus von Halla, Mindens.
Joannes von Wenden, Nob.
Albertus de Albendsleve Nobil.
Chrysostomus à Bodentig, Nob.
Johannes Ludovic⁹, ab Habspurg. Nob.

Eodem anno 1546.

Die 18. Febr. MARTINUS LUTHERUS, Theologiæ Doctor, cujus ministerio DEus Evangelij puritatem restituit, ex hac mortali vita in Oppido Isleben, in quo natus fuerat, decessit anno ætatis suæ Sexagesimo tertio inchoato. Natus est enim anno 1483. die 10. Novembris, hora undecima post meridiem, ut ex narratione honestissimæ Matris ejus comperimus. Habuit Parentes honestos, qui cum habitassent in Oppido Isleben, postea migrarunt in Oppidum Mansfelt. Patris facultates ex venis metallicis mediocres fuerunt. Ipse Adolescens cum in Academia Erphurdiana disceret initia Philosophiæ & gradu Magisterij Philosophici ornatus esset, singulari quodam terrore motus vitæ Monasticæ se dedidit apud Augustinianos, ut doctrinam Ecclesiæ studiosius cognosceret, & majora haberet exercitia pietatis, quam in sodalitiis, quæ sibi plus sumunt licentiæ. Postea factus est Lector & Concionator in Monasterio VVittebergensi, & VVittebergæ ornatus gradu Doctorum, fuit Lector Theologicus. Genus doctrinæ ipsius & certamina ex ejus libris, qui extant, cognosci possunt. Islebiam vocatus erat ad dirimendas Comitum Controversias, ubi morbo piè & placidè ex hac vitâ decessit.

Sequitur Intimatio funebris.

Rector Academiæ VVittebergensis.

Non dubium est Reverendum Virum D. Martinum Lutherum Patrem & Præceptorem nostrum charissimum divinitus excitatum esse, ad repurgnandum Evangelij ministerium, & monstrandum filium DEI, ut DEus immensa misericordia subinde missis bonis Doctoribus, Evangelij lucem Ecclesiæ restituit, depulsis tenebris. Hoc beneficium DEI agnoscendum est, & cum DEO habenda est gratia tum verò amandi illi ipsi legati cælestes, sicut Ethei ad Abraham dicunt, Princeps DEI es inter nos, Ita verè inter nos Princeps DEI fuit D. Martinus Lutherus. Doleamus igitur eum ex

hac nostra consuetudine evocatum esse, & oremus filium DEI Dominum nostrum JESUM CHRISTUM, ut Ecclesiam hanc clementer servet.

Cum autem funus ei hodie faciendum sit, fortassis statim à meridie (nam horum nondum scimus, sed sonitu campanæ minoris signum dabitur, quando conveniendum sit) mandamus, ut in foro omnes Scholastici conveniant, ac ibi Reverendum D. Pastorem Ecclesiæ nostræ expectent, eumq; deinde sequantur, excipientem exuvias, quæ fuerunt, & rursus erunt Spiritus Sancti tabernaculum.

In ipso autem funere cogitent de beneficiis donatis Ecclesiæ per hunc Doctorem, & pro eis DEO gratias agant. Certum est eum doctrinam de pœnitentia, de vera DEI invocatione & veris cultibus ab eo pie illustratam esse, cum antea tetris sordibus & falsis ac Ethnicis opinionibus obruta fuerit. Hæc doctorum etsi à magna multitudine contemnitur tamen verissime illud margaritum est, quod omnibus opibus anteferri filius DEI jussit. Petant etiam ardentibus votis, ne DEus sinat extingui Evangelij lucem & mores nostros majore cura rogamus, ne DEus irritatus iram suam adversus nos exerat. Stillico Dux de Ambrosio sæpe dixit Italiam extincto Ambrosio periturum esse. Nec vanum fuit hoc vaticinium. Nam mortuo Ambrosio statim Gotthi & Vandali Italiam undique vastarunt. Ita cogitemus morte hujus nostri Doctoris, aliquas pœnas denunciari, quas DEus mitiget. Datæ die XXI. Februarij Anno 1546.

RECTOR

1548. Clarissimus Vir, Præstanti doctrinâ Virtute & fide præditus
d. Lucæ. Dn. BENEDICTUS PAULI, LL. Doctor.

Inscripti 176.

Sub hoc Rectore die sedecimâ Novembris Anno 1548. mortuus est Vir excellens ingenio, eruditione, & virtute Caspar Cruciger Theologiæ Doctor: Post cujus mortem vocatus est in Academiam Reverendus Vir Johannes Forsterus Augustanus Theologiæ Doctor, qui adjunctus est Collegio Doctorum Theologiæ, Reverendi viri D. Johannis Bugenhagij Pomerani Pastoris Ecclesiæ nostræ, Decani, & D. Georgij Majoris, & Philippi Melanchthonis suffragatione. Et ad lectio-

lectionem Theologicam addita est ipsi Ebrææ linguæ prælectio. *ANNO CHRISTI*

Inter Inscriptos.

VVolffgangus von VVeisbach auff Crimmitzschau.
Johannes von VVotenavv Nobil.
Carolus: Joachimus: Ernestus: Bernhardus Principes Anhaltini Comites Ascaniæ, & Domini in Bernburg & Zerbst.
Caspar Ulricus Comes & Dominus Reinsteinensis & Blanckenburgensis.
Casparus Schonermarck, VVusterhaus.
Caspar à Cotzleben, Nobilis Thuring.
Christofferus von Berga.

RECTOR

JACOBUS MILICHIUS, Medicinæ Doctor. *1549.*
Inscripti 312. *d. 1. Maij.*

Inter Inscriptos

Joannes von Mandelslou, Luneburg.
Casparus ab Hamstein.
Georgius von Rein.
Georgius Carlevvitz, Nobil.
Joannes à Keitzenhoffen.
Bartholomæus Reusner, Sil.
Georgius à Usedhom, Pom.
Hieronymus Reusner, Leobergensis.
Henricus: Burcardus à Saldern.
Thomas vom Ende.

De obitu D. Jacobi Milichij Anno 1559. ista reperiuntur annotata in programmate typis excusso.

Amisimus ingens ornamentum Academiæ JACOBUM MILICHIUM Doctorem artis Medicæ, in omnibus Philosophiæ partibus preclarè eruditum & ornamentum omnibus virtutibus, qui natus in familia honesta urbis PRISGOICAE FRIBURGI, ibi ERASMO ROTERODAMO, ULRICO ZASIO, CUNRADO HERESBACHIO, & aliis multis præstantibus viris familiaris & carus fuit. Deinde in hanc Academiam venit tantùm studio veræ doctrinæ de DEO, ubi primum viro doctissimo GRYNEO familiaris fuit, & cum specimen eruditionis & integritatis prabuisset, tribuit Academia publicè docendi munus. Fideliter & utiliter Mathematum elementa tradidit, & secundum Plinij

librum

ANNO CHRISTI

librum ita illustravit, ut magis perspicua enarratio non extet. Ut enim natura ingenua & recta erat: Ita perspicuitatem maximè amabat, juxta illud Euripideum: τὸ ἐσθλὸν σαφές. Postea artem Medicam & docuit & fideliter exercuit, & vita honestissimum exemplum fuit omnibus, DEum rectè invocavit in agnitione Mediatoris, castè in Conjugio vixit, in omnibus civilibus justus & gravis; & verè hoc præstabat, quod Paulus jubet, inquiens: ταῦτα λογίζεσθαι, ὅσα ἐστὶν ἀληθῆ, ὅσα σεμνά, ὅσα δίκαια, ὅσα ἁγνά, ὅσα προσφιλῆ, ὅσα εὔφημα. Tali Collega, & non solùm Studiorum, sed etiam invocationis socio, cùm orbati simus, magno dolore adficimur. Sed precamur filium DEI Dominum nostrum JESUM CHRISTUM, ut calamitates publicas & privatas leniat. Ipsum Doctorem JACOBUM MILICHIUM scimus recens apud amicos multa & de Ecclesia pie locutum esse, & de morte dixisse: Etsi sit durum iter: Tamen cum sciat non casu homines ad tantas calamitates nasci, sed restare aliam meliorem vitam, se expetere illius vitæ sapientiam, ubi DEum coràm & causas, mirabilium operum in natura cernat, & ducente filio DEI, spe fruendæ illius sapientiæ, se minùs ab eo itinere abhorrere. Deniq; sermones ipsius semper pleni eruditionis & pietatis, & mores honestissimi fuerunt. Ac speramus eum frui illa luce consuetudinis cum DEO ac lætitia cœlestis, quam expetivit juxta dictum: Beati mortui, qui in Domino moriuntur.

Hortamur autem omnes Scholasticos, ut hodie hora tertia conveniant ante ipsius ædes ad pias funeris ceremonias, & ibi singuli de propriis periculis cogitantes extincto tali Viro, cujus ætas & vires nondum discesserant ab ἀκμῇ, suam vitam DEO commendent, & simul precentur, ut Ecclesiæ & doctrinarum propagationi utilia organa semper tribuat. Datæ die undecimo Novembris Anno 1559.

1549. d. Luca.

R E C T O R

ERASMUS REINHOLDUS, Salveldensis Mathematum Professor.

Inscripti 341.

Inter Inscriptos

Henricus à Ponvvitz. Joannes à Cadvvitz.

Caspar

Caſpar â Kockeritz, Nobil.
Georgi⁹ â Carſenbruch, Nobilis Brunſvic.
Joannes vom Thor, Nob.
Joannes Rosleben, Nobil.
Sigiſmundus Seydlitz, Sileſ. Nob.
Bernartus â Warn, Nobil.
Martinus ab Hirſperg.
Lucas vom Berge Deſſauenſ.
Nicolaus Warnsdorff in Hausdorf. Sileſ. Nob.
Wolfgangus Chriſtophorus á Trautenberg.
Stanislaus Warſchevvitzki :
Stephanus Fredro, Nobil. Poloni.
Hermannus vom Hagen.
Rochus â Seckendorff, Nobilis.
Joachimus de Gaſinan, Pom. Nobilis.
Abraham de Feilitſch, Voytlandus.
Vipertus â Dreskavv, Nobil.
Georgius Putkamer, Nobil. Pomer.

ANNO CHRISTI

RECTOR

JOHANNES FORSTERUS, Auguſtanus Sacræ Theologiæ Doctor. *1550. d. 1. Maij.*

Inſcripti 358.

Inter Inſcriptos

Ulricus Gotſch, Sileſ. Nobil.
Eberhardus von Helle ex Ducatu Brunſvicenſi, poſteà Epiſcopus Lubecenſ.
Antonius Appel, Nobilis ex Ducatu Lunæburg.
Johannes Bluſa, Polon. Nob.
Martinus Czurito, Polonus Nobilis.
Bernhardus â Kisleben, Nob.
Johannes â Tzchiren.
Wolfgangus Fridericus â Wallenfels.
Johannes â Metzrod, Nob.
Abrahamus â Schönberg, Nobil.
Joannes : Theodoricus : Titlavius á Schvverin. Pomeran. Nob.
Eckbrecht⁹ â Maltburg, Nob.
Georgius â Kunheim, Nobil. Prutenus.
Matthias Brandt, Prutenus Nobilis.
Georgius â Schönfeld, Nob.
Chriſtophorus Trondorf ex Schliben.
Lælius Sozinus, Senenſis Italus, Mariani Socini JCti filius hæreſeos Neo-Photinianæ autor.
Wenceslaus Zaremba, Polonus Nobil.

ANNO CHRISTI 1550. d. Lucæ.

RECTOR

JOHANNES TRAUTTENBULL, U. I. Doctor & Ordinarius.

Inscripti 110.

Inter Inscriptos

Johannes Bruschenck, Bavarus natus in Villâ Castel.
Johannes Sebastianus â Joachimus â Zauvitz.
Joachimus Wopersnau, Pomer. Nob.
Henningus â Walde, Pomer. Nobil.
Johannes Fridericus â Reitzenstein.
Cunradus â Leben.
Andreas â Silslauu.
Fridericus ab Auleck, Bruttenus.
Leonhardus Hutter, Gredingensis, posteâ Ecclesiæ Ulmensis Minister. Pater Leonhardt Hutteri, Theol. D. & Professoris in hâc Academiâ.

1551. d. 1. Maij.

RECTOR

VITUS ORTELIUS, Winsemius, Artis Medicinæ Doctor.

Inscripti 380.

Inter Inscriptos

Jacobus de Uchtenhegen, Nobilis ex Marchiâ.
Stanislaus Gyeraltowsky, Nob. Polon.
Ludolphus ab Esdorff, Nob. è Ducatu Lunæburg.
Johannes Frisius, ex Comitatu de Hoi Nobil.
Ernestus â Kreckwitz, Nob. Silesius.
Ottho Bröckenhusen, Nobil. ex Daniâ.
Victor Iatzmundius, Nobil. Pomer. ex Rugiâ.
Dido Manigo, Nobilis ex Phrisiâ Orientali.
Ludolphus â Breda, Nob. ex Marchiâ.
Sigismundus â Seckendorff, Nobilis ex Franciâ.
Johannes â Poserij, Nobilis Anhalt.
Conradus â Nordthausen, Nobil. Hallensis.
Nicolaus â Gagou, Nobil. ex Veteri Marchiâ.
Henricus â Gagou, frater illius.
Martinus Golthoffsky, Nob. Polon.
Bernerus Nobilis â Plato ex Ditione Hiericho.

Otto

Otto von Arsnpergk, ex Comitatu Rhepinensi.
Sigismundus à Boen, Nobilis Brutenus.
Joannes von Eytz Oltzensis ex Ducatu Luneburgensi.
Albertus: Georgius á Schuleberg. Nob. March.
Jacobus ab Armsted. Nob. ex Loburg.
Gedeon à Klemptzen. Nob. ex Pomerania.
Christophorus à Seckendorf Ordinis Equestris ex Francia.

RECTOR

PAULUS EBERUS, artium liberalium Magister, natus in Franciæ Oppido Kitthinga, sub Ditione Georgij Friderici Marchionis Brandeburgensis: 1551. d. Lucæ.

Inscripti 246.

Inter Inscriptos

Cuno Lau, ex Equestri familia natus prope Isleben.
Victor: Hector ab Aldersheim fratres, nati ex Equestri familia in Frisia.
Franciscus Pancer, Groningensis Nob. Frisius.
Matthæus Zisvvitz, Nob. Pomeranicus.
Paulus Wobeser, natus ex Equestri Familia Pomeranica in Oppido Levvenburg.
Johannes: Vicenti⁹ Wermsdorf, Crustrinens. fratr. Nob.
Henningus à Güntersberg, nob. Pomeranicus.
Johannes Matthesius, M. Mathesij Pastoris Vallensis filius.

RECTOR

Vir Clarissimus LAURENTIUS LINDEMAN, Doctor utriusq; Juris. 1552. d. 1. Maij.

Quo tempore ob pestilem luem pleriq; Lectores in vicinum oppidum Torgam secesserunt quo eos & pars agminis Scholastici secuta & omnibus hospitalibus officiis adjuta est. Ubi eodem anno Torgæ vidua Lutheri mortua ac sepulta est, cujus Epitaphium adhuc ibi visitur cum hac inscriptione: Im Jahr/1552 den 20 Decembris ist in GOtt selig entschlaffen alhier zu Torgau Herrn D. Martini Luthers seligen hinter lassene Witbe Katharina / von Boren. *Rectoratum is gessit usq; ad Calendas Maij sequentis anni: quia non est usitatum (additur) tali tempore, extra VVittebergam eligere Rectorem.*

Inter Inscriptos

D. Joachimus â Beust Nobilis, J.U. Doctor promotus in antiquâ Senarum Urbe, & in hâc Academiâ Legum Professor Publicus, Compatre suo Charissimo, numero Scholasticorum adscribi voluit.

Wernerus à Bert, Wesalensis.
Casparus â Minckvvitz.
Henricus de Hoinberg: Jonathas de Holle, Brunsvic.
Gosvvinus von Mersen, ex civitate Mastrich in Belgio.
Alexander von Eychstedt, Pomer. Nob.
Jacobus Rebentlo, natus ex Equestri familiâ in Daniâ.
Johannes von Behm, Derptatensis.
Josephus ym Hoff, Cattinelbocens.
Johannes vom Jar.

R E C T O R.

1553. Cal. May. Vir Clarissimus MELCHIOR FENDIUS Doctor Artis Medicæ.

Inscripti. 357

Inter Inscriptos.

Georgius â Nadelvvitz } Silesij.
Hartvvigus â Nostitz }
Vincentius: Philippus â Wilach Fratres Vesalienses.
Georgius Kotvvitz Silesius.
Christophorus Roeler Hazkerodensis Nobilis.
Absolon: & Henningus â Goie ex Equestri familiâ Danicâ.
Isaac: Abraham: Albertus â Kracht auff grossen Pietzen Frates & Nobiles ex Lusatiâ.
Nicolaus â Hotschitz.
Abraham â Grönberg Nobilis Sylesius.
Cæsar â Breittenbach Nobilis.
Cunradus Falckenberger Namslaviensis Nobilis.
Johannes Bugenhagen/ Reverendi Domini Pastoris Ecclesiæ Wittebergensis.
Johannis Bugenhagij filius.
Jacobus Hölsen â Pleynen Prutenus, Equestris ordinis.
Joannes: Matthæus Sebischius Falckenbergenses Silesij, Fratres.
Bertramius vom Dham Brunsuic.
Casparus â Nosse Sylesius, Equestris Ordinis.

Ericus

Ericus : Styggo Hartenberg Dani, Equestris Ordinis.
Cunemanus â Rindtdorff Equestris Ordinis.
Illustris & Generosus Comes Caspar Udalricus, Comes â Reinstein, & Dns. in Blanckenburg.
Ernestus â Machevvitz Equestris Ordinis.

ANNO CHRISTI

R E C T O R.

Illustris Dns. non Solum Nobilitate, sed etiam Virtute excellens CASPAR ULRICUS COMES â REINSTEIN & Dominus in Blanckenburg. *1553. d. Lucæ.*

Ejus Vice-Rector & privatus Præceptor fuit Clarissimus Vir, Præstans pietate, eruditione & prudentiâ JOHANNES SCHNEIDEWEIN J. U. D. & hujus Sholæ Professor.

Inscripti. 332

Inter Inscriptos.

Alexander Münch â Bernstorff natus ex Equestri familiâ prope Jhenam.
Hermannus Kotz â Eermesleben Nobilis.
Nobilis & Generosus Dominus Baro Jonas ab Eilenburgk.
Wolffgangus von Püllenhoff.
Daniel â Schulenburg ex Equestri familiâ, natus in Marchiâ.
Lago: Johannes: Ericus Westerman, Fratres, nati ex Equestri familia in Daniâ.
Laurentius : Wolffgangus â Bach, Frates, Nati ex Equestri familiâ prope Cob.
Theodoricus Schöneich natus ex Equestri familiâ in Silesiâ.
Georgius â Zertvvitz, nat9 ex Equestri familiâ non procul â Calo.
Conradus â Wilffersdorf. natus ex Nobili familiâ Equestris ordinis, in pago Bornsdorff.
Johannes: Wilhelmus â Rey Clevenses.
Joachimus Maltzan Nobilis Dominus & Baro in Wartenberg & Pentzelin.
Adrianus Woien, natus ex Equestri familiâ Pomeranicâ.

Sub eodem Rectoratu de Obitu Johannis Friderici Ducis & Electoris Saxoniæ, ejusdemq; Illustrissimæ Conjugis, ista reperiuntur annotata.

ANNO CHRISTI

Eôdem hyeme, *Mense Februario die 21. mortua est in arce VVimariesi Illustrissima Princeps Conjunx Ducis Saxoniæ Electoris Joannis Friderici Sybilla nata in familia Ducum Juliacensium, ex stirpe generosissima Godefridi Bulesnei Regis Jerosolimæ, qui Dux ctor fuit Argonautarum nostrar. in Syriam ante annos quadringentos & ex magna Asiæ & Syriæ parte expulit Saracenos & Turcos, & cui cæteri Principes excellentes sapientia & virtute, non solum propter fortitudinem, sed etiam propter justitiam, pietatem, mansvetudinem & castitatem Regnum obtulerunt. Ex hujus familia nata est Princeps Sybilla, Mater Ducum Saxoniæ trium fratrum.*

Post paucos dies, videlicet die tertio Martij, decessit ex hac mortali vita in arce VVimariensi Illustrissimus Princeps Dux Saxoniæ Elector Joannes Fridericus, primus ejus nominis, qui fuit in gubernatione Patriæ justus & sedulus, & Deum vera invocatione coluit. Cumq; valeret ingenio, fontes doctrinæ studiosè legit & in confessione veræ doctrinæ constantiam Deo juvante tantam præstitit, ut etiam cum captivus esset & ei offerret, restitutio dignitatis & Patriæ, si adsentiretur doctrinæ Pontificiæ, tamen nunquam abjecerit confessionem veritatis. Quæ belli, quod gessit cum Imperatore Carolo Quinto, Causæ, occasiones & eventus fuerint, alibi in integris historijs recitabitur. Ipse quidem Dux Joannes Fridericus non cupiditate dominationis arma cepit, sed ut defenderet Patriam, & Ecclesias rectè sentientes. Ideo & eventum Deus mitigavit. Etsi enim captus est Dux Joannes Fridericus, tamen Imperator Carolus eum remisit in Patriæ partem, quam filios mox post bellum retinere Imperator voluit. Ac plus profuit Ecclesijs constantia Ducis Joannis Friderici in Confessione, quam victoria profutura fuerat, postquam Socij inter sese dimicaturi fuerant. Oramus autem filium Dei Dominum nostrum JESUM CHRISTUM, crucifixum pro nobis & resuscitatum, custodem Ecclesiæ suæ, ut his Regionibus pacem & salutarem gubernationem tribuat, & semper colligat in eis æternam Ecclesiam voce Evangelij Amen.

Ad annum 1553. In Matriculâ Collegij Theologici hæc Philippi manu annotata reperiuntur.

ALbertius Marchio Brandenburgensis & Burggravius Norinbergensis, Casimiri Filius cum ex castris Caroli Imp. quæ ad urbem

Meten-

Metensem fuerant. in patriam rediisset. bellum intulit vicinis Episcopis Bombergensi & VVerceburgensi & urbi Noribergæ, mense Aprili, Bombergam occupavit & oppida & pagos Noribergensium incendit. Cum autem & vicinos sine justa causa invasisset & minaretur aliis, conjunxerunt se ad eum reprimendum, Rex Ferdinandus Mauricius Dux Saxoniæ Elector, Henricus Dux Brunsvicensis, Princeps Plaensis, & Civitas Noriberga. Albertus vero ut sibi adjungeret Saxonicas urbes, & Equites Saxonicos, quorum Exercitus Duci Brunsvicensi bellum intulerat, mense Junio celeriter iter fecit in Saxoniam cum mille Equitibus & aliquot Cohortibus peditum. Cumq; in ditione Henrici Brunsvicensis populari quadam loca cepisset, & exercitum haberet magnum & firmum, quatuor millia Saxonicorum Equitum optimè armatorum, & peditum octo millia, & minaretur se populaturum esse Regionem Misnicam, Dux Mauricius Elector occurrit ei tantâ celeritate, ut nonâ die Julii pugnatâ sit non procul ab appido Bein in vicinia Urbis Hildesem, utrinq; magna cedes facta est. Exercitus Marchionis dissipatus est ex profligatus, ipse Marchio Albertus fugâ evasit ex hostium manibus. Victor Dux Saxoniæ Mauricius, quanquam vulneratus est, tamen superstes fuit post pugnã usus, ad diem undecimam Julii. Eo die in Invocatione Filii Dei, & in confessione pia mortuus est. Adjunxerat sibi Dux Mauricius Ducis Henrici Brunsvicensis exercitum, cujus Henrici duo Filii Carolus & Philippus in ea pugna quam commemoravi prælianres interfecti sunt. Mortuus est & post pugnam, ictus globo Dux Luneburgensis, Fridericus, Ducis Ernesti Filius. Albertus Marchio pulsus, fugit in Urbem Hanoveram, ubi rursus collegit exercitum. Rex Angliæ Edvardus Adolescens in Regno suo mortuus est Sexto die Julii.

Mense Augusto Dux Saxoniæ Augustus, frater Ducis Mauricii rediit in patriam ex Dania, quò initio æstatis cum Conjuge profectus fuerat ad Regem Socerum. Reversus totam Ditionem, quam Frater Dux Mauricius tenuerat, sine tumultu, occupavit.

Mense Septembri die duodecimo rursus dimicavit Marchio Albertus cum exercitu Ducis Henrici Brunsvicensis, & quanquam multi interfecti sunt utrinq;, tamen Victor fuit Dux Henricus, & cum amisisset in eo prælio Marchio Albertus fortissimos Equites

Saxoni-

ANNO CHRISTI

ANNO CHRISTI *Saxonicos aliquot, qui Ordines duxerant, & usu militari ante valuerat, alij multi eum deseruerunt. Ipse pulsus rursus Hannoveram fugit.*

Interea Princeps Plaensis & Exercitus Noribergensium occuparunt Oppidum Curiam: Sed reversus Marchio mense Octobri in patriam recepit id oppidum Mense Decembri secutus est Dux Brunsvicensis Henricus Marchionem Albertum. Cum autem Albertus videret hostium Copias firmiores esse, rursus ex patria discessit. Quare Princeps Plaensis oppidum Curiam rursus occuparit. Tot prælia & tam varias vices hæ vicinæ regiones in Ditione Brunsvicensi & Nariscis intra semestre viderunt. Et tamen Deus immensâ bonitate Misniam & nos texit ne hostiles exercitus hoc anno ad nos accesserint. Id beneficium Dei grati celebrare debemus, & precamur, ut deinceps nos protegat.

R E C T O R.

1554. d. 1. May. Vir honestus & eruditus, Magister SEBASTIANUS THEODORICUS WINSHEMENSIS, qui Arithmeticam & initia Doctrinæ de circulis cœlestibus in hâc Academiâ docet.

Inscripti. 343

Inter Inscriptos.

Oliverus de Bock Alostensis.
Illustris & Generosus, Dns. Dns. Stanislaus Comes â Gorcka.
Valentinus â Schonberg Stolbergensis.
Theodorus Schenck â Nydegheu, Geldrensis.
Illustris & Generosus D. D. Johannes Joachim Maltzan, Baro in Warttenburgk & Wentzlin.
Joseph9 â Pinu Aurbachensis.
Martinus Zaboltitz â Kleinkoltzke.
Conradus Leben von Geisendorff.
Erasm9: Sigismund. Schlichting Sschvvubsen. Fratres
Nobiles & Generosi D.D. Johannes: Georgius Schenck â Fargula Baro Liber in Tauttenbergk & Brisnitz, Fratres.
Andreas Casparus, Appel Georgius Fridericus ab Ebeleben Fratres.
Joachimus: David â Gõtz Liebenvverdenses Frates.

Alber-

Albertus â Schedlich Westphalus
Michael de Abberg.
Bernhardus Bugenhagen Nobilis Pomeranus.

ANNO CHRISTI

R E C T O R.

Illustris Dominus, non solum Nobilitate generis, sed etiam Virtute excellens Dns. STANISLAUS, COMES in Gorca, Castellanus Brzestensis & Capitaneus Buscensis *1554. d. Lucæ*

Ejus Vice Rector.

Vir honestus & eruditus M. SEBASTIANUS THEODORICUS, qui Arithmeticam & initiâ doctrinæ de Circulis cœlestibus in hâc Academiâ docet.

Inscripti. 292

Inter Inscriptos.

Joachimus: Georgius: Otto: Wernerus, ab Arnem Fratres.
Bernhardus ab Arnem.
Melchior Pful Nobilis.
Stanislaus â Silislau Prutenus.
Abrahamus Bock von Polach. Silesius.
Generosus & Illustris D. Dominus Christophorus: Dn. Güntherus: Dns. Justus: Comes & Dominus in Barbe & Milingo Fratres.
Hardtvvigus: Joachimus:
Henricus Maltzan, Pomerani Fratres.
Johannes: Chonradus Truchsess von Wetzhausen Fratres.
Otto de Ramin Pomeranus.
Iohannes Zacharias von Rochen.
Bernhardus Ernestus von Miltitz, Agnati.
Henricus â Werder von Pado.
Ottho: Sigismundus Bardeleben Fratres.
Ernestus â Randau Nobilis Marchiacus.

Sub eodem Rectoratu de confraternitate Saxonicâ Brandeb. & Hassiaca hæc notata invenio.

Mense Martio Naoburgi in ripa Salæ convenerunt Duces Saxoniæ, Elector Augustus. Joannes Fridericus II. Joannes VVilelmus &c. Johan. Fridericus III. Item Marchiones Brandenburgenses, Elector Joachimus II. Johan. frater Joachimi, Johan. Georgius filius

N *Joachimi*

Joachimi &c. Georgius Fridericus filius Georgij, item Landgravij Hassiæ Philippus & Guielmus filius Philippi. Hi omnes fœdus Hereditarium Ducum Saxoniæ Marchionum Brandeburgensium &c. Landtgraviorum Hassiæ, factum à Majoribus optimo Consilio, ut sit in his regionibus munimentum legum, pacis, & mutuæ communicationis contractuum & omnium honestorum officiorum, & obliget singulos ad mutuam defensionem contra latrocinia, contra injustos hostes, & contra seditiones, in hujus mensis conventu renovaverunt. Cum autem his temporibus necessaria fuerit de Ecclesijs deliberatio, in eodem conventu gravissimo consilio omnes hi Principes decreverunt, se in suis Ditionibus retenturos esse doctrinam confessionis, quæ à Duce Saxoniæ Electore Johanne exhibita est Imperatori Carolo Quinto in Conventu Augustano Anni 1530. & nullam facturos esse mutationem doctrinæ ab ea confessione discrepantem. Hæc acta omnia statim significarunt hi Principes communibus literis Imperatori Carolo & Regi Ferdinando. Cum igitur in hoc Conventu Naoburgensi & de pace harum Regionum & de Ecclesijs facta sint decreta justa & pia, & ad politicam gubernationem harum Regionum utilia & Ecclesijs salutaria, hujus conventus memoria posteris tradenda est, & Deus orandus est, ut hæc Decreta confirmet.

RECTOR.

1555. die 1. Maij. Illustris Dominus, qui Nobilitatem generis modestia & pietate ornat, DOMINUS CHRISTOPHORUS, Comes in Barbj & Dominus in Mogeln, natus ex Patre, Comite WOLFGANGO, quem propter summam integritatem Duces Saxoniæ Electores quinq;, singulari benevolentia complexi sunt, Dux FRIDERICUS, Dux IOHANNES, Dux IOHANNES FRIDERICUS, Dux MAURICIUS & Dux AUGUSTUS & ejus consiliis & officiis in gubernatione domestica in bellis & Legationibus usi sunt

Vice-Rector fuit Reverendus Vir PETRUS PRÆTORIUS Cotbusianus Doct. Theol. Concionator in Templo Arcis.

Inscripti 516.

Inter Inscriptos

Gene-

Generosus Dominus Erasmus de Windischgradz, Dominus in Wallestein & in Valte.
Generosi, Domini Adam & David Ungenad, Domini in Sonneg & Frauenburg, Filij, Generosi Andreæ Ungnaden.
Petrus: Stephanus de Pothulycze Palatini des Bristenses.
Petrus Zareniba.
Dionysius Natzmer, Pomer. Nob.
Cunradus Muzlaff, Pomer. Nob.
Christophorus à Doneppe, Lippensis Nob.
Iohannes Klencke, Neumbergensis Nob.
Henningus Klencke, Mundensis Nob.
Ioannes à Schirotin, Morang Nob.
Georgius à Liptiz, Salseldensis.
Antonius Massovv, Pom. Nobilis.
Soldanus à Wirsburg, Nob. ex Palatinatu.
Iob: Loth vom Ende, Nobil. fratres.
Iohannes: Wolfgangus à Lindenavv fratr. Nob.
Georgius: Caspar de Uchdenhagen Nob.
Nicolaus: Erhardus von Köln Revalienses fratres.
Stephanus à Rehmen: Otto à Dodinckem Daventrienses.
Iohannes à Krailsam, Francus Nob.
Georgius Kruvel, Pomeran. Nobilis.
Wilckinus Klencke, Mindensis Nobilis.
Laurentius Fleming, Pomer. Nobilis.
Iohannes Tschammer, Siles. von Erichsdorff.

Die IX. Octobr. Reverendus Dn. Iustus Ionas, Northusanus, S. Theol. D. & Professor in Academia Witeb. Collegij omnium Sanctorum Præpositus & Lutheri fidelis amicus, deinde Ecclesiæ Halensis Gubernator, postremò pastor Ecclesiæ Eisfeldensis & Parochiarum Francicarum circa Coburgum, in Ditione Iohannis Ernesti Ducis Saxon. &c. Inspector, placidè ex hac vitâ emigravit, Anno ætatis suæ LXIII.

ANNO CHRISTI 1555. die Lucæ,

RECTOR

Vir Clarissimus IOACHIMUS à BEUST, Vir Nobilis Doct. Iuris & Consiliarius Illustrissimi Ducis Saxoniæ Augusti Electoris &c. Lector Iuris in hac Academia.

Inscripti 198.

Inter Inscriptos

Paulus à Giltlingen, Wirtembergensis Nob.

Sebaldus Bruschenck von Castell ex Palatinatu.

Adamus Tschammer, Silesius Nob.

Cunradus à Steinvvigk, Svvalensis.

Fridricus: Cuno: Ernestus Mauritius: Iacobus: Tilemannus à Thumen, fratres Germani Nobiles, ac filij. Viri pietate & virtute excellentis Mauritij à Thumen in Lysenitz.

Daniel à Buren, Bremensis.

Iohannes Gorniski à Orrzanoro.

Magnifici ac Illustris Domini Petri Gorniski, Palatini ac vice gerentis Ducatus Masoviæ Capitanei Versamensis & Cziechanoviensis filius.

Thomas Okun, à Grodzischko Magnifici Domini Petri Okun Castellani Girnensis Capitanei Ravensis filius.

Iohannes: Michael Radzicioreski.

Domini Nicolai Radzicioreski à Radzierovvicze Castellani Goslinensis filij.

De Convento Augustanò Eodem anno 1555. hæc notata reperiuntur.

IN eo conventu initio anni inchoato, qui duravit usq; ad Septembrem, tandem decretum factum est. Ne bellum propter doctrinam in Ecclesiis nostris receptam ulli Principi aut Comiti aut Civitati Imperiali inferatur. Cumq; nostri peterent, ut Episcopis etiam PAX concederetur, si qui doctrinam nostram amplecterentur, & juxta eam Ecclesias suas constituerent, plurimi Episcopi huic ipsi petitioni adversati sunt. Sanxit igitur Rex Ferdinandus fratris, & suo nomine, ut siquis Episcopus doctrinam nostram amplectere-

tur,

retur, removeatur ab officio. Quod ab ipso Rege Ferdinando constitutum est, ne si nostri propria suffragatione hoc comprobassent, nos ipsi prohibere diceremur, ne alij Doctrinam nostram amplecterentur. ANNO CHRISTI

R E C T O R

Vir Clarissimus IACOBUS MILICHIUS, Doctor Artis Medicæ & Lector Artis Medicæ in hâc Academiâ. 1556. d. 1. Maij.

Inscripti 339.

Inter Inscriptos

Iohannes ab Waldmanshusen.
Bernhardus â Reinach.
Georgius à Rosâ Gorlic.
Ottho ab Asned, Mindensis.
Henricus â Meckenheim, Coloniens.
Erhardus â Werden.
Georgius â VVerden.
Carolus, Dominus Ungnaden Baro.
Hermannus ab Ulembrock, Rigens.
Gertzlaus: Casparus Zitvvitz Pomerani.
Paulus ab Eckstedt.
Petrus: Iohannes VValevvsky Fratres.
Iacobus de Hoye, Tarbacensis.

R E C T O R

MELCHIOR FASOLDT, â Schlesdorff Nobilitate generis & virtute Præstans. 1556. d. Lucæ.

Inscripti 224.

Inter Inscriptos

Martinus Leutersheymer, Nob. Francus.
VVolffgangus Udalricus, â VVeberling â Quedlenburg. Nob.
Andreas Czioleck, Nob. Polonus.
Iohannes Cödritz, Nobil.
Theodorus Potztatzky, Nob. Moravus.
Iohannes â VViltperg, Nob.
Stephanus Burckstaller, Nobilis Bohemus.
Paulus Ianevvitz, Nob. Pom.
Iob Schenck, Nob.
Andreas von Walde / Nobil. Pomer.
Iohannes â Staupitz, Nobil.
Bernhardus Hanffstengel, Nob.

ANNO CHRISTI

Eodem Anno d. 8. Decembris in Christi invocatione placidè obdormivit Reverendus Vir Johannes Forsterus Augustanus, S. Theologiæ Doctor Ecclesiastes in templo arcis, & Professor Ebraicæ Linguæ ad cujus faciliorem cognitionem egregium Lexicon multorum annorũ labore & impendio conscriptum Basileam excudendum fermè biennio ante mortem miserat. cujus utilissimi operis serius editi nec conspectu exhilarari, nec fructum aliquem percipere vivus potuit, morte præventus ex Asthmatis violentia.

Sub eodem Rectoratu

De Morte Alberti Marchionis Brandeburgensis hæc notata reperiuntur.

Anno M.D.LVII. die 8. January Marchio Brandeburgensis Albertus, Casimiri filius, qui bello moto adversus Episcopos Bambergensem, & VVirczburgensem & adversus Urbem Noribergensem amiserat suam Ditionem. & diu jam ægrotaverat apud Adfinem Marchionem Badensem in Oppido Phorce mortuus est. Longa phtysi labefactum esse audivimus. Et genesis ejus brevitatem vitæ significavit. Ostendit autem in morbo signa conversionis ad Deum sæpe repetivit confessionem fidei & invocationem fily DEI ante mortem. In templo Phorcensi pio ritu sepultus est cum & Principes aliqui funeri adessent, & alij multi præstantes Nobilitate & virtute. Potest autem ipsius historia inter Exempla censeri, quæ monent non necessaria bella non movenda esse. Eodem anno Confirmatum est Decretum de Pace publica factum in Conventu Augustano Anni M.D.LV. Ne propter Doctrinam, quæ in nostra confessione expressa est, bellum moveatur.

RECTOR

1557. d. 1. May. Illustris Baro Stirius DAVID UNGNAD, Baro de Sonneck & Fravvenburg, Illustris Baronis Andreæ filius bonitate Ingenij excellens.

Cui adjunctus est Vice-Rector Reverendus Vir PAULUS EBERUS Cithingensis, Lector Theologiæ & Linguæ Ebreæ.

Inscripti 315.

Inter Inscriptos

Dn,

Dn. Henricus Baro à Starhemberg.
Dn. Gregorius Baro à Lamberg.
Lucius à Landau, piè defunctus Witebergæ Anno 1558. Calendis Augusti, ultimꝰ in familiâ, cui Deus sit placatus.
Valentinus à VVoldeck.
Nicolaus à VVodenau Nob. Marchicus.
IohannesGeorgius à Ponika.
Iohan. Iacobus à Ponika.
VVilhelmus: Abraham, Nob. à Lindenau, fratr.
Cæsar Pflug vfm Stein.
Johannes Blum Nobilis Holsatus.
Johannes à Zesch SilesiusNobilis.
Henricus à Zirn Silesius Nobilis.
Johannes BültzerHispolitensis natus ex Equestri familiâ in Austria.
Bartholomæus Sigismundus Cropf Nobilis ex Ditione Halberstadiensi.
Rodolphus à Schnitlou ex Equestri familia Osnabrugensi natus.
Commodus Rabensteiner, natus in Equestri familia prope Curiam.
Johannes à Dehn: Mauritius à Dehn fratres, nati in Equestri familia Misnica.
Conradus Metsch Nobilis.
Casparus ab Jethen Nob. ex Ducatu Erici Brunsuicensis.
Zacharias von Katensen Cellensis.
Sigismundus Boretzsky Nobilis.
Balthasar à Marvvitz ex nova Marchia.
Fridricus ab Holnek Stirius.
Reinholdus à Freibergen Holandus.
VVolradus à Crosik.
Casparus Seidlitz Silesius.
Adamus Zesch Silesius.

De Colloquio in causâ Religionis habito, hæc sub eodem Rectoratu notata fuerunt.

IN Germania in Urbe Vangionum inchoatum est Colloquium Mense Septembri de Controversijs Ecclesiasticis, fuitq; Præses Julius Pflug Episcopus Naoburgensis, cui additi erant assessores partim Pontificij, partim amplexi confessionem nostram. Collocutores erant Pontificij Micael Episcopus Mersburgensis, Delphinus Suffraganeus, Argentinensis, Canisius, Staphylus, & duo Theologi Lovanienses.

Respon-

ANNO CHRISTI *Responsuri de Augustana Confessione illis oppositi fuerunt, PHILIPPUS MELANTHON Lector VVitebergensis, Erardus Snepius Lector Jenensis, Johannes Brentius Pastor Stutgardianus, Jacobus Rungius Pastor Gryphisvvaldensis, Georgius Cargius Pastor Anspachensis, & Johannes Pistorius Pastor Nidanus. Notarij ex nostris fuerunt PAULUS EBERUS & Doctor Jacobus Andrea Pastor Göppingensis. Estq; initio erudite disputatum de Norma Judicij in Ecclesia. Constituebant Pontificij Normam, perpetuum consensum. Sic autem nominabant suam consuetudinem, quæ non est perpetuus consensus. Multæ enim recentes opiniones Monachorum, & multa Decreta Pontificia manifeste pugnant cum Scriptis Propheticis & Apostolicis, & cum puriore vetustate, & multi impij ritus irrepserunt, ignoti veteri Ecclesiæ.*

Nos igitur normam Judicij esse adfirmavimus Prophetica & Apostolica scripta & Symbola.

Diximus etiam Scriptorum Ecclesiæ veterum testimonia de dogmatibus nos adjungere. Sed discernendos esse Scriptores, alios magis, alios minus puros esse, & paulatim sparsa esse errorum semina. Et multi libri Titulis veterum circumferuntur, qui prorsus sunt Nothi, ut liber Ambrosij de Sacramentis & alij.

Hæc cum copiose disputata essent, Pontificij petiverunt condemnationes Cinglianorum, Osiandri & Illirici. Nos respondimus, addituros nos esse in singulis articulis ordine condemnationes, rebus prius explicatis. Ibi Jenenses se a Collegis sejunxerunt, & suas condemnationes publice recitare conati sunt, contra Cinglianos, Osiandrum, Adiaphoristas ut nominarunt, & contra propositionem, quæ dicit BONA OPERA NECESSARIA SUNT AD SALUTEM.

Has condemnationes cum Adsessores, qui ex nostris, Præsidi adjuncti erant, publice recitari nollent, Jenenses exhibuerunt eas Pontificijs, & ex Urbe Vangionum discesserunt. Hac occasione Pontificij libenter usi, negaverunt se in Colloquio processuros esse, quia Collegæ nostri abijssent. Præses, rem ad REGEM FERDINANDUM refert, qui jubet nos in Colloquio procedere, & satis esse respondet, si condemnationes proponantur ordine, cum ad articulos perventum esset. Regijs literis allatis tamen pontificij procedere nolebant.

Exhibita

Exhibita igitur protestatione, adversarijs discedentibus, nos quoq; discessimus mense Decembri. Ita astute Adversary Colloquium abruperunt. ANNO CHRISTI

Romanus Pontifex hoc anno publico edicto prohibuit lectionem libri Adagiorum, quem Erasmus edidit, quem discentibus linguam latinam & graecam, utilem esse non est dubium.

De eodem Colloquio Wormatiensi hæc leguntur, notata à Collegio Theologorum.

Cum anno Superiore in Comitijs Imperialibus Ratisbonæ celebratis, suffragijs omnium Statuum Imperij decretum esset, ut à Pontificijs, qui se Catholicos nominabant, & reliquis Imperij Principibus ac statibus, qui Augustanam Confessionem amplexi sunt, mitterentur dilecti Theologi, qui tentandæ concordiæ causa de Controversis articulis placida collocutione conferrent, eiq; colloquio destinatus esset locus, Urbs Vangionum Berbetomagus, nunc dicta VVormacia, tempus verò Mensis Augustus Anni 1557. mandato Electoris Augusti missi sunt ex hac Academia cum generoso Domino Ludovico Comite a Neugard, & Dno. D. Georgio Cracovio, politicis Consiliarys, Reverendus Dominus Philippus Melanthon electus collocutor, & M. Paulus Eberus electus ad Scribæ seu Notary officium, qui hinc egressi 14. die Augusti, VVormaciam venerunt die Augustini, 28. Augusti, ibiq; commorati XV. Septimanas, in toto itinere consumptis 19. Septim. Reversi sunt VVitebergam 23. die Decembr. Quam pudendum autem exitum habuerit illud benè inchoatum colloquium, & per quos ac quo prætextu disturbatum sit, alibi expositum est.

RECTOR.

Vir honestus & Eruditus Magister MATTHÆUS PLOECHINGER Witebergensis, Lector in Academiâ. 1557. d. Lucæ.

Inscripti. 315

Inter Inscriptos.

Henricus ab Eichicht.
Amandus â Gera.
Wilhelmus ab Haffgarten.
Illustris & generosus Dominus, Adolphus Comes â Nassauu Cattenelnbogen, Vianden & Ditz.
Philippus ab Ottenstein. Nobilis & generosus.

O Baro

Baro Fabianus à Zemen Prutenus.
Wolffgangus Predovv Nobilis ex Marchiâ.
Nobilis & Generosus Dominus, Christophorus Burggravius â Dona Prutenus.
Vitus ab Hausen.

Sub eodem Rectoratu De Resignatione Caroli V. Imperatoris & Electione Ferdinandi Primi.

De morte D. Johannis Bugenhagij, ejusq; in Pastoratu Ecclesiæ Wittebergensis Successore Paulo Ebero notata hæc addere placuit.

CArolus Imperator cum in Hispaniam redyßet anno superiore, qua valetudo non poterat sustinere labores gubernationis, decrevit Imperatoris dignitatem & titulum volens deponere. Sed Rex Ferdinandus Frater sæpè oravit Fratrem, ut donec viveret, retineret hujus fastigij possessionem. Tandem verò cum Carolus Imperator non discederet à sua sententia, Calendis Martij Anni M. D. LVIII. in Urbe Francofordia ad Mœnum convenerunt, Rex Ferdinandus, & omnes Electores, Episcopus Moguntinus Daniel, natus in familia Equestri Brendel, Episcopus Coloniens. Antonius, natus in familia Comitum Schaumburg. Episcopus Trevirensis Johannes, natus in familia Equestri von der Lay. *Comes Palatinus Rheni, Othenricus, Dux Bavariæ, filius Ruperti Com: Palatini & Ducis Bavariæ. Dux Saxoniæ Augustus Landgravius Turingiæ, & Marchio Mysnensis, filius Henrici Ducis Saxoniæ. Marchio Brandeburgensis Joachimus Secundus Joachimi Primi filius.*

Venerunt Francofordiam & Legati Imperatoris Caroli Quinti, Guielmus Comes in Naßauu Guielmi Comitis à Naßau Filius, Princeps Arangiæ, quæ est Aransio in Gallia Narbonensi, vetus Colonia nomine recenti facto à pomis Aureis, & Georgius Sigismundus Seldius Augustanus. Hi exhibuerunt scriptum Imperatoris Caroli Quinti, in quo expreßè deponit dignitatem & titulum Imperatoris, & hortatur, ne fratris Regis Ferdinandi electionem mutent, nec dißensionem in Germania accendant: Sed agnoscant eum eße Imperatorem, & propter salutem publicam ei fideliter obediant.

Lecta oratione Electores omnes communi consensu nemine dißentiente responderunt, se optare & valetudinem integram & longavitatem,

vitatem, Imperatori Carolo V. & malvisse ipsum non deponere Imperij dignitatem: Sed quia non discedat ab hac sententia, se nomine universi Imperij gratias ei agere pro benevolentia perpetua erga Germaniam, & maximis laboribus, quos annos amplius triginta propter Rempublicam sustinuerit. Postea sit decretum communi Electorum consensu, quo testantur se agnoscere electum Imperatorem Regem Ferdinandum, promittunt & obedientiam, censent indicendum esse Conventum in quo conveniant omnes Principes Germaniæ & obedientiam promittant, & de Judicio Cameræ, & alijs rebus necessarijs in Germania gubernatione deliberent. Fuit grata omnibus honestis in Germania hac Electorum in re tanta concordia.

Imperator Ferdinandus etiam promisit Electoribus se non mutaturum esse Decretum Augustæ factum, de pace promissa Ecclesijs nostram confessionem amplectentibus. Ideò cum postea Rex Ferdinandus confirmari Electionem à Romano Pontifice Paulo Quarto Carapha Neapolitano peteret, ne audire quidem Pontifex Ferdinandus Cæsaris Oratorem voluit hanc ob causam. Quia Pax Ecclesijs nostris promissa esset.

De obitu D. Bugenhagij & Successione D. Eberi hæc sequuntur.

Die vicesimo Aprilis mortuus est Reverendus Vir Johannes Bugenhagius natus in Oppido Pomeraniæ Julino, Theologiæ Doctor, Pastor Ecclesiæ VVitebergensis, qui & hanc Ecclesiam fideliter gubernavit ad sex & triginta annos & interea hinc vocatus juxta Confessionem nostræ Ecclesiæ emendavit doctrinam & piè constituit Ecclesias Brunsuicensem, Hamburgensem, Lubecensem. Item Pomeranicas & Danicas, quæ & hactenus pio consensu retinent doctrinam in confessione nostra expressam, quæ qualis sit lectio ejus ostendit Speramus enim ad Posteritatem perventuram esse.

Deinde communibus & consentientibus suffragijs Academiæ & Senatus Oppidi (Nam ad utrosq; conjunctos Electio pertinet) Electus est Pastor Ecclesiæ VVitebergensis Reverendus Vir Paulus Eberus, natus in Oppido Francorum Kithinga, cujus ut tranquilla, & Salutaris sit gubernatio faciat Filius Dei, sedens ad dextram æterni Patris dans dona hominibus Pastores & Doctores.

De obitu D. POMERANI & Confirmatione D. PAULI EBERI, hæc à Theologis notata, reperiuntur.

ANno 1558. d. 20. April. Reverendus D. D. Johannes Bugenhagen, Pomeranus, Lutheri fidus συνεργός, Pastor Ecclesiæ VVitebergensis, cui constanter præfuit annos 35. & puram Evangelij doctrinam latè propagavit, ac Ecclesias ac Scholas piè constituit in Pomerania, Saxonia & Dania, ubi etiam pium Principem ac Dominum Dnm. Christianum Ducem, Holsatiæ, Friderici Regis Daniæ filium, in Regem Danorum unxit, & multis utilibus scriptis, doctrinam Cœlestem illustravit, & tres amplos Episcopatus in Dania & Pomerania ultrò sibi oblatos maluit repudiare, quàm ab hac Ecclesia & Consuetudine Lutheri & Philippi avelli. placido mortis genere ex hac ærumnosa vita in Cœlestem Academiam evocatus est, anno ætatis suæ tertio & septuagesimo. sepultus postridiè cum magno luctu Ecclesiæ totius in templo Parochiali, juxta sedem Pastoralem.

Anno eodem 27. die Julij consentientibus suffragijs Gubernatorum Academiæ & civitatis VVitebergensis in Sacrario Templi Parochialis electus est & legitimè vocatus ad munus Pastoris Ecclesiæ VVittebergensis, in locum defuncti Domini D. Johan Bugenhagij Pomerani M. Paulus Eberus Kitthingensis Ecclesiastes in Templo arcis & Professor Ebreæ linguæ, quæ vocatio indicata est Illustrissimo Duci Saxoniæ AUGUSTO Electori &c. & petita à Celsitudine ipsius confirmatio hoc scripto:

Gottes gnad durch seinen eingebornen Sohn JEsum Christum unsern Heiland und warhafftigen Helffer zuvor.

DUrchleuchtigster/Hochgeborner Churfürst gnädigster Herr/so der Allmächtige Gott den Ehrwürdigen Herrn Doctor Johann Bugenhagen unser Kirchen Pastor lenger bey uns gelassen hett / und hett jhm Leibssterckè zum Ampt geben/dieses hetten wir für ein besondere Gnad geacht / erkennen uns auch zu danckbarkeit gegen Gott schuldig/ daß Er uns ein solchen treuen Pastor 36. Jahr geben hat/ der in Sterben und Krieg nicht von uns gewichen ist/und hat diese Kirchen ohne stoltz in Christlicher einträchtigkeit allezeit regieret / Nachdem

dem Jhn nun Gott auß diesem Ampt vnd schwachen Leben in ewige Seligkeit erfordert / vnd wir wissen daß gewißlich rechte Predicanten Gottes Gaben seind / doch durch gebührlichen beruff / sind wird / laut der Visitation befehl / die Universitet vnd Rath zusammen kommen / vnd haben einträchtiglich zum Pastor der Kirchen zu Witteberg den würdigen Herrn Magistrum Paulum Eberum beruffen vnd nominirt, jhnen nach seiner bewilligung E. C. F. G. vnterthäniglich anzuzeigen / vnd sind aller vnser Stimmen ohne alles practicirn eintrechtig gewesen / daß keine andere Person von jemand nominirt ist / Denn wir alle wissen / daß Er Gottfürchtig ist / vnd einen rechten Verstand hat Christlicher Lehr / vnd ist allezeit in gemeiner Confession der Kirchen dieser Land geblieben / ist verstendig vnd friedliebend. Wiewol nun gedachter M. Paulus Eberus sich entschuldiget / vnd viel Vrsachen fürgewandt von der grossen Last dieses Amptes / hat darüber seines Leibes schwachheit angezogen / die wir alle wissen / vnd wir gern sein verschonet hetten / so haben wir doch keine andere Person nach gelegenheit dieser Zeit Jhm fürzuziehen bedencken können / haben also guter Christlicher Meinung auß keinem privat effect angehalten / vnd gebeten / das Er bewilligen wolt.

Nach diesen Reden hat Er vff E. Churfl. G. gnädigst bedencken schlissen vnd Confirmation demütig gewilliget. Dieses alles berichten wir E. C. F. G. in vnterthänigkeit / vnd bitten / E. C. F. G. Gott zu Ehren / sie wollen gnediglich vnd väterlich diese wichtige Sache erwegen / vnd so E. C. F. G. auff gedachten Paulum Eberum schliessen werden / wollen sie diesen beruff vnd Election gnediglich confirmiren / vnd wie E. Churf. G. schliessen werden / also wollen wir vns in Vnterthänigkeit gehorsamlich halten / vnd bitten den Allmächtigen Sohn Gottes JEsum Christum der zur rechten Hand seines Allmächtigen Vaters sitzet / eine ewige Kirche zu samlen vnd derselbigen Gaben zu geben Pastores vnd Doctores / Er wolle gnädiglich Jhm in diesen Landen allezeit ein ewige Kirchen samlen / Herrschafft vnd Land bewahren / vnd vns selige Prediger geben.

Wolle auch E. Churf. G. vnd E. Churf. G. Gemahl vnd junge Herrschafft an Seel vnd Leib stercken / vnd zu gut der Christenheit / in friedlicher Regierung lang erhalten. Dat. 15. Augusti An. 1558.

E. Churf. G.

vnterthänige Diener

Vniversitet vnd Rath zu Wittenberg.

Huic petitioni Academiæ & Civitatis Illustrissimus Elector assensit, ratam habens & confirmans electionem novi Pastoris hoc Rescripto.

Würdigen vnd Hochgelahrte lieben getreuen / wir haben Ewer schreiben darinn Ihr vns zuerkennen gegeben / daß Ihr nach Christlichen Abgang Weiland des Würdigen Hochgelarten Herrn Doctor Johann Bugenhagen Ewers geliebten Pastors seliger Gedechtniß/ den auch Würdigen Herren Magistrum Paulum Eberum wiederumb an seine statt zu einem Pastorn ewer Kirchen zu Wittenberg eintrechtiglich nominirt vnd beruffen/vnd schließlich gebeten/ diesen beruff vnd Election gnädiglich zu bestetigen / verlesen / vnd dieweil solche Beruffung vnd Wahl ordentlicher weise geschehen / vnd ohne Zwispalt der Stimmen einhellig auff gemelten Herren Paulum Eberum gefallen / Ihr Ihme auch seiner Lehr / Verstands vnd Bestendigkeit halben gut Zeugniß gebet / wie vns denn seine Geschickligkeit vnd Fromkeit hiebevorn auch gerümbt / vnd wie dieselbige in der nechst gehaltenen Visitation des Churkreiß also befunden / so achten wir dieselbig sey auß sonderlicher göttlicher Versehung also ergangen. Derhalben wir auch dieselbig vmb so viel desto mehr belieben / vnd vns wolgefallen lassen / vnd wollen Ihnen darauff zu eurem Pastor vnd Pfarherrn der Kirchen zu Wittenberg hiemit gnädigst confirmirt vnd bestetigt haben. Der Allmächtige Gott vnd himlische Vater wolle durch seinen gleich ewigen Sohn Jesum Christum vnsern lieben Heiland vnd treuen Erlöser seinen heiligen Geist vnd Segen hierzu verleihen/ daß Er der gemeinen Gottes mit reiner Christlicher Lehr vnd heiligem Wandel/treulich/recht vnd lang mög vorstehen vnd viel Frucht schaffen. Nach dem aber nun die Lection, so er bißhero in vnser Vniversitet gehabt / deßgleichen daß Predigampt in der Schloß Kirchen bey euch verledigt vnd vaciren werden / so begehren Wir gnädigst / Ihr von der Vniversitet wollet darauff bedacht seyn / wie solche stellen durch tüchtige / fromme vnd gelehrte Personen wiederumb mögen ersetzt werden / Euch auch in solcher Verordnung vnd bestellung keine affection führen noch bewegen lassen / sondern allein Gottes Ehr vnd der Zuhörer Nutz bedencken.

dencken. An dem vollbringet Ihr vnsern gefälligen willen/vnd hä- ANNO CHRISTI
ben es Euch / den Wir mit Gnaden geneigt / auff euer Schreiben nicht bergen mögen / Datum Schwartzenburg den 25. Augusti Anno 1558.

Augustus Churfürst.

Den Würdigen vnd Hochgelahrten vnsern lieben getrewen/ Rectori, Magistern vnd Doctorn vnser Vniversitet Wittenberg vnd dem Raht daselbst.

ACcepta igitur hac responsione Illustrissimi Electoris Saxoniæ Augusti d. 4. Septemb. quæ erat Dominica XIII. Trinitat. post concionem D. Georgij Majoris, in qua fuerat explicata narratio de Samaritano benefico, erga spoliatum & Sauciatum ad Jericho, publicè ad aram à M. Sebastiano Fröschelio Diacono coram Ecclesia renunciatus est Pastor M. Paulus Eberus & commendatus precibus Ecclesiæ Oratiuncula præscripta à Dno Philippo Melanthone, quam ipsam quoq; exempli causa ad verbum huc apponere visum est.

LIeben freund / mir ist befohlen von dem Ehrwürdigen Herrn der Vniversitet / vnd von dem Erbaren Rath dieser Stadt/ daß Ich euch diese Anzeigung thun soll/die wollet fleissig anhören/ vnd hernach gedencken / vnd euch dadurch zum Gebet für vnd für vermahnen vnd erwecken.

Vnd erstlich wisset Ihr/daß gewißlich war ist/das nicht durch menschlichen Rath / Krafft oder Macht / sondern von dem Sohn Gottes JEsu Christo ein ewige Kirche für vnd für durchs Evangelium versamlet wird / wie Er spricht: Ich bin die Reben/ vnd Ihr seid die Zweig / der auch neben dem ewigen Vater sitzt vnd regiert/ vnd gibt selige Prediger / durch welche Er selb gewißlich kräfftig ist/ vnd viel Seelen bekehrt/vnd zu ewiger Seligkeit bringet/ diese grosse Wolthat sollen wir erkennen vnd dafür dancken.

Vnd nach dem er vns reine Christliche Lehr gnädiglich über viertzig Jahr geben hat / vnd noch gibt / vnd hat vns einen trewen Pastor Doctor Johann Bugenhagen Pommern geben / dancken wir dem Allmächtigen Sohn Gottes für alle diese Wolthaten / vnd bitten Ihn / Er wolle fürthin allezeit vnter vns Ihme ein ewige Kirchen samlen / trewe Prediger vnd reine Lehr bey vns erhalten Amen.

Vnd

ANNO CHRISTI

Vnd wiewol wir so es Gottes will gewesen wer / gern den gedachten Herrn Johann Bugenhagen Pommern/ lenger gehabt hetten/ dieweil Jhn aber Gott auß diesem schwachen Leben/ in die ewige Seligkeit genommen / so müssen wir Gottes willen gehorsam seyn. Vnd nach dem Gott befohlen / daß die Kirchen treulich vnd mit hertzlicher Anruffung zu jederzeit in solchen fällen andere Personen erwehlen sollen/ wie S. Paulus zu Tito spricht: Du solst Prediger ordnen / vnd solches von Anfang in Christlichen Kirchen also gehalten ist/ ist durch Gottes Gnaden einträchtiglich/ ohne alle vngebührliche affect zum Pastor dieser Kirchen zu Wittenberg/ durch die Vniversitet vnd den Erbarn Rath sämptlich / welchen die Wahl von wegen gantzer Kirchen befohlen ist/ ernennet vnd erwehlet der Ehrnwürdige M. PAULUS EBERUS der Euch allen bekandt ist.

Diese Wahl ist auch hernach durch den Durchläuchtigsten Hochgebornen Fürsten vnd Herrn / Herrn Augusten Hertzogen zu Sachsen Churfürst / vnsern gnädigen Herrn bestetiget / denn sein Churf. G. die Vniversitet vnd ein Erbar Rath wissen / das gedachter M. Paulus Eberus ein Gottfürchtiger Christlicher Mann ist/ hat rechten Verstand Christlicher reiner Lehr / so wisset jhr alle / daß seine Sitten vnd Leben vnstrefflich sind. Damit Jhr nun wisset/ wie forthin dieser Kirchen Pastor sein soll/ ist mir befohlen/ dieses alles euch öffentlich anzuzeigen/ welches ich euch hiemit also öffentlich verkündige/ vnd vermahne euch alle.

Erstlich/ daß jhr ernstlich Gott vmb seines Sohns willen Jesu Christi anruffen wollet / daß Er gnädiglich für vnd für Jhm allhie vnter vns ein ewige Kirchen samlen wolle / vnd wölle diesen Pastor Paulum Eberum vnd alle andere Predicanten mit seinem heiligen Geist regieren/ vnd durch jhren Dienst kräfftiglich Wircken/ vnd die Zuhörer zu rechter Erkäntniß des HErrn Christi vnd zur Seligkeit bekehren / alles zu seinem vnd deß HErren Christi Ehren / vnd zur Seligkeit vieler Menschen.

Zum andern wil ich euch alle Gliedmaß der Kirchen erinnert haben / daß jhr diesen Herren Paulum Eberum als Pastorn dieser Kirchen zu Wittenberg erkennen solt/ vnd solt Jhm nach Gottes befehl in sachen / welche das Ampt betreffen / gehorsam seyn / wie geschrieben ist: Wer Euch höret der höret mich/ vnd wer Euch verachte

der

der Veracht mich / vnd wollet alle sämptlich vnd sonderlich treulich Einigkeit dieser Kirchen vnd aller anderer Kirchen der Christlichen Confession helffen erhalten/Gott zu Ehren vnd zu erhaltung vieler Christlichen Kirchen / vnd zu vieler Menschen Seligkeit / welches alles der Allmächtige Gott Vater vnsers Heylands JEsu Christi gnädiglich in vns würcken wolle / wie der HErr Christus gebeten/ daß Er dieses würcken wölle/daß wir alle in Jhm eins sind.

ANNO CHRISTI

Darauff sprecht mir alle nach.

Allmächtiger warhafftiger Gott/ewiger Vater des HErren JEsu Christi / der zu sampt deinem Sohn Jesu Christo vnd deinem heiligen Geist die Menschliche Natur vnd alle Creaturen erschaffen hast / vnd samlest dir auß grosser Barmhertzigkeit vmb deines Sohns willen durch das Evangelium ein ewige Kirche/wir dancken dir für alle Gnaden/ vnd bitten dich/ du wollest gnädiglich vns alle vnsere Sünde vergeben/ vnd vns Gerecht machen vmb deines Sohns Jesu Christi willlen / vnd durch Jhn / welcher für vns Gestorben ist / vnd ist wiederumb Aufferstanden/ vns ewiges Leben zu geben/ vnd wollest vns regieren mit deinem heiligen Geist zum ewigen Leben. Wöllest auch diesen Paulum Eberum vnd alle Prediger dieser Kirchen gnädiglich Lehren vnd Regieren/vnd durch jhren Dienst dir allezeit für vnb für ein ewige Kirchen vnter vns samlen / daßz wir dir frölich in Ewigkeit dancken/vnd daßz du in Ewigkeit alles in vns seist/alles zu deiner Ehre/vnd wollest alle Jrrthumb vnd Ergerniß abwenden/ wöllest auch diesen Landen vnd dieser Stadt selige Regiment geben/ wie gewißzlich war ist / das selige Regiment in Kirchen vnd weltlichem Stande

 deine

ANNO CHRISTI deine Gaben seind / wie geschrieben ist: Ohne mich könt Ihr nichts würcken. Item / so der HErr die Stadt nicht bewahrt / wachet der Wüter vergebens.

Dieses vnser Gebet vnd vnser Seufftzen wöllestu erhören vmb deines Sohns JEsu CHristi willen / Amen.

Singet mit Andacht das Vater Vnser / etc.

R E C T O R

1558. d. 1. May. Illustris Dominus ADOLPHUS, Comes in Nassavv, Catthen Elnbogen, Vianden & Ditz &c. Filius Illustris Domini Comitis in Nassavv, Gvilelmi qui, utriq; Imperatori Maxæmiliano & Carolo propter Virtutem carus & familiaris fuit.

Ejus Vice-Rector Vir Clarissimus JOHANNES SNEIDEVVIN, Stolbergensis, Doctor Juris, Lector in Academiâ Wittebergensi.

Inscripti 376.

Inter Inscriptos

Ludovicus Ungnad, Baro in Sonneck & Frauenburg &c. S. Regis Bohemiæ Camerarius.

Christophorus Ungnadt, Baro in Sonneck &c. S. Cæsareæ Mtis Consiliarius ac Comes Comitatus Warasdiensis.

Simeon Ungnad, Baro in Sonneck.

Stephanus Henricus Comes ab Ebersthein Dominus in Neugarthen & Masson.

Volckmarus Baro in Pudbutz.

Henricus Borck, Falckenbergensis Nob.

Johannes: Christianus: Güntherus: Casparus: Henricus Schneidenvveyn filij Vice-Rectoris.

Fridericus â Weyhe.

Fridericus â Cutzscher.

Johannes Hector, ab Holtzhausen.

Johannes: Christianus ab Hopffecorbe.

Laurentius Ludovicus, Leobergensis in Literariâ & Scholasticâ meritissimus.

Abelus de Equart.

Sub

Sub eodem Rectoratu de Caroli V. Romanorum Imperatoris obitu eâq; occasione de Ejusdem Vitâ & Regimine hæc legi non indigna & annotata inprimis de convocatione Synodi audere volui.

CArolus Quintus Imperator, Rex Hispaniæ Dux Austriæ & Burgundiæ natus e Philippo filio Maxæmyliani Imperatoris hoc anno 1558, in suo secessu in Hispania, in quo circiter biennium in ocio, precatione & lectionibus sacris vixit: delectatus est præcipue lectione Bernardi. Electus est Imperator anno 1519 Deposuit Imperium hoc anno 1558 Mense Martio. Postea septimo mense ex hac mortali vita decessit. Extant historiæ de rebus gestis ab ipso prolixe scriptæ, quas qui cognoscere volent sumant ex illarum Scriptoribus. Ego hæc recitanda esse censui de Ingenio & voluntate ejus erga Ecclesiam & Rempubl. quæ ex fide dignis viris audivi. Postquam Aquisgrani coronatus, Principes Germanicos in Urbem Vangionum ad Rhenum convocavit Anno 1521. Fuit ibi apud Ducem Saxoniæ Electorem Fridericum, Georgius Pontanus Cancellarius Ducis Saxoniæ Friderici: Ad hunc dixit Mercurinus Cancellarius CAROLI Imperatoris, cujus fuit excellens sapientia: Benefecerunt Germanici Principes quod hunc Carolum elegerunt Imperatorem, quia erit sapiens & bonus. Hanc tanti viri orationem non fuisse adsentationem: Sed gravissimo judicio pronunciatâ existimari potest ex eventibus qui secuti sunt. Cum tenuit Carolus captivos, Regem Gallicum Franciscum & deinde Clementem Romanum Pontificem, qui magna bella contra eum moverant, nihil fecit iracunde; Sed Regem Galliæ honorifice remisit in regnum confirmatam amicitia nova Adfinitate videlicet conjugio Sororis Caroli, Postea etiam: si rursus bella inter eos orta sunt: Tamen semper alter de altero præclare sensit. Cumq; Hispanici Principes, bellis iterum motis, palàm reprehenderent dimissionem Regis Gallici, & culpam transferrent in Mercurinum, mox Carolus gravissima oratione respondit injuste accusari Mercurinum, qui potius suasor non dimittendi Regis fuerit: Sed suo Consilio totam hanc rem actam esse, se duarum maximarum rerum habuisse rationem, Pacis publicæ in

Orbe Christiano, & dignitatis Regum, sicut alij magni Reges olim captos Reges restituerunt, se Regem esse, & nolle sibi praescribi à Principibus, ut indignam Rege asperitatem erga Regem exerceat; Nihil se durius contra ullum Principem unquam fecisse, cur in Regem asperior esset? DEO autem eventus commendandos esse, cui eum placeat clementia sperare se rursus in hoc bello clementiae praemia. Ibi cum intellectum esset Imperatorem suo consilio praecipuas res gubernare, vereri eum & diligere Principes magis coeperunt. Restituit & Romanum Pontificem dignitati suae sine ulla potentiae diminutione. Hac moderatè acta sapientiam & bonitatem ejus ostendunt; Sequens narratio voluntatem erga Ecclesiam quoq; declarat. Antequàm ad Conventum Augustanum Anni 1530 accessit, consilia sibi scribi jussit de pace Ecclesiae restituenda. Quidam scripserunt sine Synodo tollendos esse Doctores, qui mutassent priorem doctrinam & ritus & communem concordiam armis tuendam esse, nec concedendum ut ab ordinaria potestate ulli discedant; Nec Synodum profuturam esse ad tollendas discordias: Sed potius inquietis ingeniis praebituram occasionem movendi plures controversias. Alij scripserunt leniorem sententiam: Synodo opus esse ad multorum errorem & superstitionum emendationem. Quia manifestum esset partim inscitia docentium partim avaritia Monachorum multos vitiosos cultus in Ecclesiam invectos esse, quos necesse sit tolli, & si non tollantur communi deliberatione, futuras particulares distractiones sine fine: quia passim aliqui multa reprehensuri essent. Utiliorem igitur forè communem deliberationem, Postea Regum & Principum consensu Synodi decreta constanter & severe defendenda esse. CAROLUS haec scripta & legit ipse & à praecipuis Consiliariis legi voluit, ut re tanta diu diligenterq; cogitatâ, eligeretur rectior sententia, â qua Carolus se nunquam discessurum esse adfirmabat. Tandem igitur eligitur mitior sententia, ut Synodus indicatur. Hanc sententiam cum in Italiam Carolus attulisset, postquam à Clemente coronatus est anno 1530, deliberatio instituta est de praecipuis orbis Christiani negotiis, in qua cum concedissent Clemens & Carolus, & nulli Cardinales ac Principes; nomine Caroli incipit dicere Mercurinus (Extat haec Oratio Mercurini, & Responsio Pontificis, & replica Caroli V. apud Coelest. part. 1. Hist. August. Confess. p. 10.) & primum

[illegible] omnium necessariam esse Synodum universæ Reipubl. Christianæ. Exponit causas non solum, ut Germanicæ dissensiones tollantur: Sed ut multæ superstitiones apud omnes gentes emendentur, & disciplina in populo & sacerdotibus restituatur. Flagitat igitur Synodum nomine Imperatoris Caroli & adfirmat eum ab hac sententia non discessurum esse. Venerat paratus Clemens, qui & sapiens & eloquens erat. Respondet igitur in hanc sententiam sua voce. Credo ego te Carole Imperator, & tuo judicio reverenter sentientem de Invocatione Dei, ac incitatum laudatissimorum Principum exemplis, bono studio Synodum flagitare. Sed hac de re, in qua plurimum est periculi Ecclesiæ, prior esse mea deliberatio debet, & præcipua autoritas. Nam ut non disputem subtiliter de meo jure, hoc constat Synodum Nicenam jussisse ad Romanum Episcopum deferri controversias Ecclesiarum occidentis, & nostram sedem indicere Synodos. Sæpe igitur ante hoc tempus & mecum ipse, & cum hoc Genutio & Fernerio & aliis deliberavi, quomodo Ecclesiæ paci consulendum sit, prius ne in Synodo res disputandæ sint, an potius tantùm armis opprimendi sint, qui discedunt à decretis & opinionibus antea receptis. Qua de re cum censeam non indicendam esse Synodum, initio peto ne mihi aut opibus Romanæ sedis metuere existimer. Johannem vicesimum tertiùm ajunt pœnituisse, quod Synodum constantiensem convocaverat, cum eum ex summo fastigio dejiceret. Ego verò expertus varias fortunæ vices nuper etiam captus cogito non solum honores & potentiam: Sed hanc ipsam vitam quoq; fugacissimas umbras esse & tranquillo animo cedam de hac statione, quandocunq; me vel DEus vel casus aliquis inde abstrahet.

Deinde nec de opibus Romanæ sedis angor, quas attribuit nobis Ludovicus Caroli filius, & ut sumptos necessarios in gubernatione habeamus & ut simus tutiores contra subita latrocinia: Sed velim hac sarcina Romanum Episcopum levari, si semper tales Imperatores haberemus qualem te esse video. Non igitur Synodum propter has stultas cupiditates fugio. Neq; hoc argumento moveor, quod magnifaciunt Juris Consulti: Valere debere rerum judicatarum autoritatem, nec antea decreta novis Disputationibus labefactanda esse. Ego verò, si paci, si posteritati prodesset Disputatio, nollem eam prohibere, ac tantum ad publicam pa-

ANNO CHRISTI

cem & salutem posteritatis mea sententia directa est. Ostendam autem ex ipsis dogmatum generibus mei consilij causas.

Sunt dogmata partim non solum falsa: Sed etiam manifestè absurda, qualia sunt Anabaptistica: Oportere facultates omnium communes esse, Magistratus, judicia, legitimas pœnas, Imperia, res prorsus à DEO damnatas esse, Omnia fieri necessariò etiam scelera, nullam esse libertatem humanæ voluntatis, renasci homines sine voce doctrinæ Enthusiasmis cogentibus repugnantem voluntatem. Nuper etiam Samosatenica mota sunt de filio DEI, quæ transformant Ecclesiæ doctrinam in Mahometicam. Ut autem ad incendium boni omnes restinguendum mox concurrunt: Sic concurrere omnes gubernatores oportebat ad opprimenda initia harum quæstionum, ac res pessimi exempli fuerit de eis admittere ullam disputationem. Sedit Constantius Imperator & præstigiatorem audire potuit hæc blasphema dicentem in Synodo: Pater est ἀσεβὴς Filius est εὐσεβὴς Dissimilis est ergo Filius Patri. Quæ fuit hâc levitas vel potius impietas tales voces audire? Te ne, Carole, existimem tam non dico lentum: Sed vecordem esse, ut fuit Constantius, ut sedens in Synodo, sine ingenti dolore & indignatione talia sophismata auditurus sis?

Secunda classis est, ut ita dicam, dogmata inextricabilia. De his cum tolli certamina non possint, melius fuerit ea non agitari. Tales sunt quæstiones de adoratione panis, de oblatione, de Sacrificio missæ. Tertia classis est, dispensabilia Pontificis autoritate, ut laxatio votorum, concessio conjugij, emendatio superstitionis in cibis, vestitu & similibus ineptiis. De hac classe cum res sint manifestæ, nihil opus est disputatione Synodi. Si Reges & Principes petent harum rerum moderationem, sedes Romana uno edicto harum rerum omnium ἐπιείκειαν edere posset. Velim & ipse tolli superstitionem & morum vitia, quæ stultis legibus augentur: Sed ἀναρχίαν fieri nolo. Petatur à Romana sede emendatio, cui nolo adimi autoritatem vetustæ Ecclesiæ sententia ei attributam.

His classibus dogmatum consideratis causæ cernuntur, quare non sit convocanda Synodus. Reliquum est igitur, ut tu, Carole, armis pacem restituas. Italia domita tuis armis quieta est, Rex Galliæ repressus, qui tecum non de stoicis Paradoxis, aut Judaicis superstitioni-

tioni-

tionibus Monachorum, sed de Imperio certavit. Quantò facilius Germaniæ partem non magnam compesces. Qua in re posteritatem intuearis. Hujus sedis autoritate extincta, sequetur ἀναρχία, in qua & laxatio disciplinæ adferet barbariem in moribus, & petulantia ingeniorum gignet sine fine nova dogmata, & moram in hoc incendio perniciosam esse cogitato. Hæc cum dixisset Pontifex, jubet Carolus, quia decreverat non discedere à sua sententia, Mercurinum refutare Pontificis orationem, sed cum dicere Mercurinus cœpisset, interpellat Pontifex, torvitate vultus & vocis, Tyrannidem ostendens, & his ipsis verbis objurgat Mercurinum: Quare tu ita mihi adversari audes, & Dominum contra me incitas? Hic surgit addicendum Carolus ipse. Mirantur Principes, quid juvenis dicturus sit, & attenti audiunt omnes, Fuitque hæc gravissimæ orationis summa.

ANNO CHRISTI

Agnosco me Juvenem esse, & hujus Mercurini & aliorum Sapientum consiliis uti me fateor, & debere me Sapientiores audire judicio, & de hac ipsa deliberatione quam scio pertinere ad gloriam DEI, & ad salutem universi generis humani cum multis collocutus sum, qui excellunt sapientia, virtute, & fide, qui sentiunt Ecclesiæ opus esse Synodo. Nec tu ignoras voluntates omnium sapientum & bonorum in tota Europa, qui assiduis gemitibus Synodum flagitant talem, qua rectè gubernetur. Quare cum re diu deliberata, & iis argumentis, quæ tu opponis, diligenter cogitatis velim convocari Synodum, scito & Mercurinum, quæ dixit, meis mandatis dixisse, & me ab hac sententia, donec vivam, non discessurum esse. Tuum consilium speciosum plausibile prophanis videri potest: Sed meum & justum est, & Ecclesiæ convenientius, & si me non impedieritis, DEO juvante, spero generi humano salutare futurum esse. Nec illa terribili oratione tua abducor à sententia, quod non sit audienda Disputatio de absurdis & inextricabilibus. Nam nec omnia, quæ nunc disputantur, absurda sunt, nec sunt ullæ inextricabiles quæstiones in Ecclesia de rebus necessariis. Audivi & ego mihi sæpè Platonicum illud dici: Ut parentum deliria ferenda sunt: Ita in Civitatibus & religionibus vitia quædam dissimulanda esse. Modus est ejus rei & in Imperiis & in Ecclesia. Fundamentum certè in Ecclesia retineri oportet. Et hæ leges æternæ in Imperiis & in Ecclesia

clesia retinendæ sunt, quæ prohibent Idolorum Invocationes & libidinum confusiones. Irrepserunt autem in Ecclesiam quædam invocationes contumeliosæ, contra DEum, & turpitudo libidinum in conspectu est. Nec tantum horum malorum emendatio Synodum requirit, sed universæ doctrinæ integrum corpus colligendum est, quod una voce omnes gentes in omnibus templis sonent. Scis enim nunc de multis magnis rebus, etiam in tuis castris dissonos clamores esse. Cum sparserit hæc ætas quædam absurda, opponat Synodus illustria & firma testimonia, ut & hoc tempore, & in posterum minus decipiantur homines, moniti Argumentis à Synodo ostensis. Illa autem vox Pontifice indigna est, quod ais quædam esse inextricabilia. DEus immensa bonitate se patefecit & vult nos amplecti doctrinam, quam tradidit, quæ si esset ambigua, inanis sonus esset. Placet mihi autem & Theodosij consilium, qui jussit in Synodo quæri, & proferri testimonia sinceræ vetustatis. Certè enim Ecclesiam doctricem libenter audio, ut Samson monuit: Si non arassetis vitula mea, non invenissetis.

De Dispersatione quam affers, quantò hæc fiet commodiùs in Synodo? Major enim erit gentium concordia, si simul omnes talem ἐπιείκειαν recipient. Et illo dicto Heroico delector: In communi periculo sit communis deliberatio. Nec defuturus sum meo officio rebus cognitis. Et, ut cognitio possit ordine fieri, veterum Imperatorum Exemplo adfuturus sum, & quantum potero perficiam, ut hæ veteres leges justissimè serventur: Utraq; pars pariter audiatur & sententiæ non tyrannicis arbitriis ferantur: Sed juxta leges, videlicet juxta doctrinam, quam certum est à DEO traditam esse.

Nunc quod jubes, ut sine dijudicatione bona & mala pariter doleam, id nequaquam faciam. Nolo enim ex Ecclesia tollere legitima judicia, & constituere Tyrannidem. Declaravi autem antea non obscurè in bello meam observantiam erga Ecclesiam & erga sedem Romanam & erga te, quam & deinceps præstabo.

Hac oratione audita & Pontifex & omnes Principes ingenium & magnitudinem animi in Carolo mirati sunt. Ideo ne magis incenderetur CAROLUS, placidè respondet Pontifex, se cum suo Senatu rursus deliberaturum esse.

Hæc Bononiensis actio ostendit voluisse Carolum Synodum convocari.

vocari, & saluti Ecclesiæ justa deliberatione consuli. Ad hunc finem cum consilium ejus directum esset, etiam Augustæ 1530. jussit exhiberi confessionem, & expressè testatus est, se non moturum bellum de hac causa, nisi rebus cognitis in Synodo: Sed utraq; pars impedijt ejus Consilium. Clemens nequaquam voluit convocare Synodum: Sed tantùm ludens extraxit Disputationes, & ex Tridento Bononiam vocavit Disputatores, inde rursus postulante Carolo Tridentum eos misit. Ex Lutheranis nemo ad Synodum accessit, nisi Brentius & ejus Collegæ missi à Duce VVirtebergensi. Nec multo post Synodus dissipata est. Tandem igitur Carolus abjecit hæc Consilia & Imperij gubernationem deposuit. In secessu aliquanto ante mortem dixit Episcopo Toletano, Lutheranos, de justificatione rectè sentire. Nam articulus Ratisponæ scriptus de Justificatione à delectis utriusq; partis ad colloquium semper ei placuit. ANNO CHRISTI

Hæc de Carolo Imperatore hic recitanda esse censuimus, quia in alijs historijs de eo scriptis omissa sunt. Multæ & magnæ virtutes ejus fuerunt. Vita privata modestia fuit. In Imperio multa sunt excellentis in eo sapientiæ signa, & justum in civili gubernatione & clementem fuisse multa ostendunt. Captos tot Principes Regem Galliæ, Franciscum Pontificem, Pontificem Clementem, Ducem Saxoniæ Johannem Fridericum, & Philippum Landgravium Hassiæ dimisit. Sed hæc legantur in longioribus historijs.

R E C T O R.

Illustris Dominus HENRICUS Baro â Staremberg, cujus familiæ Antiqua sedes est prope Lynceam Austriæ urbem. *1558. d. Lucæ.*

ViceRector, Vir Clarissimus VITUS ORTEL Winshemius Doctor Artis Medicæ Lector in Academiâ Witebergensi.

Inscripti. *260*

Inter Inscriptos.

Guilielmus Curiò: Albertus: JohannesGuilielmus Reiffenstein Nobiles.

Johannes à Barthen.

Nobilis & Generosus Dominus Dominꝰ Sigismundus Korczbach Liber Baro auff Drachenburg vnd Willitsch.

Severinꝰ Wſyachovvsky Nobilis Silesita. Præfectus jam ſcripti Domini Baronis.
Johannes Stuſſel à Tarnau
Erneſtus Loſs à Simſen Nob. Sileſij.
Georgius: Philippus Pruck, clariſſimi Viri D. Gregorij Pruck Cancellarij Filij.
Wolffgangus Chriſtophorus à Luttich. Nob. Miſniacus.
Petrus Laſſota Nob. Polonus.
VVarmundus de Eck Nob. Bavarus.
Moiſes à Bernſtein Nobilis Miſnen.
Generoſus & Illuſtris Dominus Dn. Wenzislaus Dominus in Oſtrorog Comes Polonicus. Generoſus & Illuſtris Dominus Dn. Johannes, Dominꝰ in Oſtrorog Comes Polonus.
Andreas Baliczky Nob. Polonus Miniſter Dominor.
Jacobus Zeroſtavvsky Nobil. Polon.
Nobilis & Generoſus D. D. Johannes Baro à Kitlitz & Dominus in Crain.
Georgius Gleiſser Nobilis Styrius.
Franciſcus à Gera, Nob. ex Carinthia & ſuperiore Styria.
Conradus à Quitzovv Nob. ex Marchia Prignicenſi.
Panthaleon à Wismarck Nobil. ex veteri Marchia.
Johan. Georgius Nob. à Planitz.
Stanislaus Ptzinsky Nob. Pol.
Lucas Tſcherzevvsky. Nobil. Polon.
Nobilis Dominus Sigismundus à Landau Auſtriacus.
Johannes à Schleynitz, in Schleynitz.
Huguldus à Schleynitz, in Schleynitz.
Johannes à Schleynitz in Serhauſen.
Johannes Huguldus à Schleynitz in Hoff.
Abrahamus à Schleynitz in Hoff.
Johannes, Carolus, Otto } à Diska Finſtervvaldenſes.
Jacobus } à Diska in Diska.
Johannes à Brietzke Nobilis.

Sub eodem Rectoratu de Comitijs Imperij Anno 1559. Auguſtæ iſta notata reperiuntur.

INitio anni 1559. Imperator Ferdinandus venit Auguſtam, quo & cæteros Principes vocaverat. Et venerant eò Electores, Moguntinus Daniel. natus in familia Equeſtri Brendel, Trevir. Johannes, natus in familia Equeſtri von der Lay / *& Comes Palatinus Fridericus,* Suc-

Successor Orhonrici. & alij Principes. Albertus Dux Bavariæ Filius Guielmi, & VVolfgangus Comes Palatinus, qui tenet Nevvburg. Georgius Fridericus Marchio Brandeburgensis, qui tenet Anspach, & totam Burggravij Norbergensis ditionem, & Christophorus Dux VVirtebergensis. Ceteri Principes Legatos miserunt Dux Saxoniæ Elector AUGUSTUS Ludovicum Comitem in Nevvgarden, & Georgium Cracovium Stetinensem, Doctorem Juris, Lectorem Academiæ Lipsicæ. & virum nobilem Henricum von Einsidel. *Multæ controversiæ Principum dirempta sunt diligentia & æquitate Imperatoris, quas huic brevi narrationi non voluimus inserere, sed ad Posteritatem hæc scire prodest. Rursus Imperator confirmavit decreta de pace nostris Ecclesijs concessa in prioribus conventibus, Augustano Anni 1555. & Ratisponensi Anni 1557. Hæc pacis confirmatio præcipuum hujus conventus opus est. Tandem etiam Imperator deliberare Principes de Romani Pontificis Pauli Quarti Caraphæ injustitia jussit, qui negavit se confirmaturum esse Ferdinandi electionem. Quia Principibus & Civitatibus amplectentibus Ecclesiarum nostrarum doctrinam pacem promisit. Fuit eadem omnium sententia, Principes sese non disjuncturos esse ab Imperatore Ferdinando, nec velle turbari Germaniam, nec passuros, mutari formam Imperij & Electorum autoritatem, aut transferri hoc honestissimum ἀξίωμα Imperij extra Germaniam, & ad defensionem Imperatoris Ferdinandi, & dignitatis Germaniæ, omnes vires & facultates suas obtulerunt. Hanc communem sententiam indicari Romano Pontifici voluerunt, & peti usitatam confirmationem.*

Quod vero Pontifex objicit, non confirmandum esse eum, qui pacem promiserit ijs, qui doctrinam Romani Pontificis taxant, justissima responsio est: Imperatorem non juste facturum esse, si armis opprimat ullas Ecclesias ante cognitionem, cum quidem non defendant Ecclesiæ Principū seditiosa aut blasphema dogmata: Sed taxent quædam manifesta Pontificū errata, ut expetant legitimam Synodi cognitionem. Pertinet autem ad officium Romani Pontificis & Regum, indicere Synodum, & instituere legitimam cognitionem, quam quidem non solum Germani: Sed omnes pij in toto Orbe terrarum flagitent. Manifestum est autem hactenus Pontifices aut prorsus noluisse indicere synodos, aut lusisse in speciem convocatis aliquot suæ factionis

ANNO CHRISTI

ANNO CHRISTI. *Monachis & praestigiatoribus Sophistis. Cumq; ad Tridentinam Synodum missi essent Brentius & alij quidam: tamen non sunt auditi. Repetitae sunt etiam in consilio Electorum Veteres historiae, injusta bella contra Imperatores Germanicos, Romanorum Pontificum fraudibus excitata esse, quae Imperium germanicum, quod praesidio fuerat Europae, & res utiles gesserat, valde debilitarunt, & magnas vastationes in Italia & Germania fecerunt temporibus Henrici IV. & V. & deinde Friderici Austriaci. Hos Principes fuisse cupidos publicae pacis, multa perspicua signa ostendunt. Susceperunt enim expeditiones in Asiam adversus impiam barbariem Mahometicam, ut nunc quoq; Imperator FERDINANDUS tranquillitate Germaniae opus esse judicat, ut in vicinia Turci reprimi possint: Sed tunc scelere Pontificum necessariae expeditiones impeditae sunt, & ex Asia nostri Principes; & exercitus retracti sunt. Sciat ergo Romanus Pontifex, Electores & alios Principes se nequaquam ab hoc Imperatore Ferdinando disjuncturos esse, nec passuros, ut bella civilia Pontificijs furijs in Germania accendantur. Haec cum de communi Electorum sententia dixisses Georgius Cracovius Legatus Ducis Saxoniae, ceteri Principes adfirmarunt se probare gravissimum consilium Electorum, nec se passuros esse, ut ab eis disjungantur.*

R E C T O R.

1559. d. 1. Maj. Illustris Dominus CHRISTOPHORUS Baro à Donavv, cujus familia origine prima, longa & pervetusta Maiorum serie attingit veteres Dominos terrae Mysorum & sedes primas habuit ad Albin & montes sudetes, qua limites constituuntur terrae Mysorum, & Lusatiae superioris, quas quidem familia adhuc retinet.

ViceRector Reverendus & Clarissimus Vir GEORGIUS MAIOR Sacrae Theologiae Doctor & in hac Academia Professor.

Inscripti. 413

Inter Inscriptos.

Georgius Truchses de Wetzhausen Nobilis.

Wolffgangus Christoff Stieber de Eutenheim Nobilis.

Samuel Kleist Pomer Nob.

VVilhelmus à Stockheim Rinckaviensis Nobilis.

Joachim⁹ à Bacevvitz Mekelburgen.

Josua

Josua à Potkamer Pomeran9.
Stanislaus Gomolonsky Polon9 Nobilis Castellani Spicimiriensis filius.
Nicolaus Christoborsky Polonus Nobilis Notarij generalis terræ Siradiensis filius.
Simon Pirch Pomeran9 Nob.
Georgius Schvvabe Pomeranus Nobilis.
Matthias Nibsky Polon9 Nobilis.
Johannes Trzebovvsky Polonus Nobilis.
Nepos Magnifici Domini Nicolai Trzebovvsky Subcamerarij Sacræ Majestatis Regiæ Poloniæ.
Franciscus Güldenstern filius Magni Güldenstern Equitis aurati & locum Regis Danici tenentis.
Andreas Schato, Torgensis Postea Med. D. Fac. Prof. ac Senior VViteb.
Nicolaus Sack Nobilis.
Stanislaus Lanskorunsky filius Illustris Domini Baronis, Hieronymi Lanskorunsky Capitanei Scalensis.
Georgius Niemsta Nobilis Polonus.
Johannes Krasovvsky Polonus Nobilis.
Stanislaus Zborbovvsky Polon. Nobilis.
Gebhardus à Bern Offenburgensis Nobilis.
Julius Komerstadius Præpositus Ecclesiæ Misenæ, filius clarissimi viri Doctor. Georgij Komerstadij.
Johannes Demetrius Solikovius Nob. Polonus.
Henningus à Dam Brunsvvicensis, filius clarissimi viri D. Henningi, Consulis.
Georgius à Nostitz Nobilis Silesius.
Otto ab Hofell Westphalus.
Waltherus à Brenen Davetriens.
Adamus Slutzky à Chlum Boemus Nobilis.
Antonius Paspergius Nobilis Danus.

De obitu Christiani Dan. Regis & Pauli IV. Pontificis hæc notata addimus.

ANni initio pridie Calend. Januarij, diem extremum clausit cum vera, perpetua & ardente invocatione Dei æterni Patris Domini & Salvatoris nostri JESU CHRISTI, Inclytus Rex Danorum CHRISTIANUS, extinctus doloribus tumefacti splenis. Fuit hujus Regis excellens sapientia, virtus, moderatio, & pietas

ANNO CHRISTI *pietas erga Deum & Ecclesias, quas repurgatas à cœno falsarum opinionum & ab Idolis Pontificijs, instauravit & benigne fovit, ac tutatus est. Excitavit & studia literarum in Academia Hafniensi, collocatis eò omnium Disciplinarum Professoribus, & fuit tota ejus gubernatio tranquilla, moderata, ac salutaris, ita, ut multis annis Regnum Daniæ non quietius fuisse existimetur, quam sub hoc Rege. Hunc sequutus est die 25. January, CHRISTIERNUS Rex mortuus in carcere, in quem fuerat conjectus à Proceribus Regni, cum repetere armis conaretur Regnum, de quo fuerat ejectus.*

RECTOR.

1559. d. Lucæ. Vir clarissimus doctrinâ virtute & Prudentiâ præstans GEORGIUS CRACOVIUS J. U. D. & Professor, Illustrissimi Principis Ducis Saxoniæ Augusti Electoris, Sacri Romani Imperij & Archimarschalli &c. συμβουλεύτης.

Inscripti. 313

Inter Inscriptos

Illustris & Generosus Dns. Adolphus Comes Schavvnburg.

Johannes à Langen ex Equestri familia in Comitatu Schavvnburgensi Comitis minister.

Paulus Cracovius VVitebergensis, filius Rectoris.

Ernestus ab Alden, Nobilis ex Ducatu Luneburgensi.

Reinbertus: Ecfredus de Bredeno, fratres VVestphali.

Johann: Schonermarck Stendaliens.

Johannes à Linden Dantiscanus.

VVichardus de Brem.

Christophorus de Thum.

Martinus de Berzevvycze.

Stanislaus & Johannes Koszielietz fratres, Pilatini Siradiensis.

Bartolomæus à Gembitze.

Johannes Ostrovvsky.

Nicolaus Czarnothulsky Poloni Nobiles.

Jacobus Ribe Megapolitanus Nobilis.

Johannes Pesti: Andreas Magochi, Ungari Nobiles.

Melchior Goderitz Lituanus Nobilis.

Evvaldus Zitzevvitz Pomeranus Nobilis.

Eustachius à Stuterheim.

Henricus ab Oh Beniensis.

Michaël à Sultzla Nob. Pruten

Fælix

Fælix Konerski Nob. Pruten.
Christophor⁹ Rey: Eustachius Czik Nobiles Poloni.
Johan. Dambrosky Nob. Pol.

Benedictus: Jodocus Korff Ravenspurgen fratres, Nobiles Westphali.

Eodem anno de obitu Philippi Melanchthonis hæc notata sunt.

ANno sequente 1560. die decimonono Aprilis amisit Academia Patrem PHILIPPUM MELANTHONEM virum naturæ bonitate, dotibus eximijs ingenij rectitudine judicij, amore & Studio proferendæ atq; explicandæ veritatis, Christiana pietate, vita integritate ac Sanctimonia, beneficentia erga pauperes, in ferendis injurijs invicta & inimitabili patientia, humanitate, prudentia, doctrina, Eloquentia præstantissimum, verum Spiritus Sancti organum, & omnium sanctarum virtutũ vivum exemplum. Venit is in hanc Academiam primum Anno 1518. die 25. Mensis Augusti, accersitus ex Academia Tubingensi ad docendas literas Græcas, à FRIDERICO III. Electore Saxoniæ, tum de Consilio Johannis Reuchlini cognati ipsius. Excitavit ergò primus in hac Academia studia & latinæ & Græcæ linguæ, & totius Philosophiæ, quam ad Græcos fontes revocatam repurgavit, ut Scripta docent. Reverendo Viro Doctori MARTINO LUTHERO additus παρáστατης, quam navarit Ecclesiæ operam in emendatione doctrinæ sacræ, fraude Pontificum Romanorum & Monachorum præstigijs corruptæ, testantur & scripta quæ extant & certamina, quæ cum adversarijs sustinuit in conventibus Imperij annos amplius triginta. Augustanam Confessionem, quæ Carolo V. Imperatori exhibita est. Anno à nato JESU CHRISTO 1530. in Comitijs Augustanis ipse scripsit, & doctrinam Ecclesiæ extricatam ex Labyrinthis perplexissimarum opinionum & fideliter ac diligenter collectam, explicatamq; perspicuo & proprio orationis genere redegit in corpus Locorum Theologicorum. Extinctus est autem placidissimè inter assiduas preces & assiduos gemitus in complexu suorum, febre, quæ ἡμιτριταικας ἐπισημασίας habuit, Die decimo nono Mensis Aprilis, paulo ante septimam noctis, cum Febris primò eum corripuisset die eius Mensis septimo. Exuvias certissima & firmissima spe futuræ resurrectionis inclusas Sandapilæ plumbeæ, Academia sepelivit in templo

Arcis,

Arcis, solvens Patri, Patrono, Praeceptori & Rectori fidelissimo & carissimo & de Ecclesiis & Scholis universis instauratione optimorum studiorum, & doctrinae coelestis explicatione & propagatione praeclarissimâ meritò, pietatis & gratitudinis officium postremum.

De ejusdem obitu à Theologis ista reperiuntur notata.

Eodem anno 1560. die 19. Aprilis, quae erat feria juxta post Pascha, Reverendus & Clarissimus Vir, omni omnium praeconio & laude major, & de studiis universis, Ecclesia & hac Academia, & plurimis sigillatim optimè meritus PHILIPPUS MELANTHON post septimum paroxysmum tertianae febris, obdormiscenti quam morienti similior, circa horam vespertinam septimam obiens, sanctam animam CHRISTO Redemptori suo commendavit, luctum ineffabilem toti coetui docentium & discentium & civium post se relinquens, cujus exuviae die Dominica sequenti, quae in albis nominatur, vulgo: Quasimodogeniti, delata primùm in templum Parochiale, ut inde post funebrem concionem habitam à Pastore D. Paulo Ebero, in arcis templum perlata, terrae mandatae sunt non procul à Lutheri sepulchro.

1560. *RECTOR*

d. 1. Maij. CASPAR PEUCERUS, Budissinus Artis Medicae Doctor & Professor.

Gener PHILIPPI MELANTHONIS, Gubernatoris studiorum & Disciplinae in hac Academia praecipui & optimi & Praeceptoris ac Patris nostri in aeternum colendi ac carissimi.

Inscripti 411.

Inter Inscriptos

Bartholomaeus Haugvvitz, Bregensis.

Degenhard: Eberhard⁹ Hirsfeld Nob. Misnici.

Nicolaus à Salza, Nob. Silesi.

Albertus Kracht, Jacobus Heim, } Nobilis Magdeb.

Wilhelmus Böse, Nob. prope Salinas.

Iohannes Lenizo, Nobil. Megalburgensis.

Hartmannus: Sebastian⁹ Generosi & inclyti Barones & Domini in Lichtenstein

Niclas-

Niclasburg, Feldsberg & Steig &c. Fratres.
Fridericus Nostitz, Silesſ.
Abraham⁹ à Lüttichavv, Nobilis Mysius.
Georgius : Martinus Brunousky, Nobiles Poloni Fratres.
Johannes: Theodorus Henner, Nob. Stirij.
Daniel Fritzberger, Nobilis Hildesius.
Johannes Harling, Lüneburgensis.
Lago Urne: Augustinus, ex Standia Fratr. Nob.
Johannes Splavvsky, Nobilis Polonus.
Martinus: Petrus, Inclyti & Magnifici Domini, Comites à Sborovvsky, Poloni Fratr.
Augustus: Ludovicus: Ascanius: Johannes: Ernestus Ab Aschenburg, Nobiles Saxoniæ, Filij Johannis ab Aschenburg.
Johannes Langsee, Nobilis Danus.
Martinus Wincklerus, Styrius Nob.
Christophorus ab Ebleben, Nob. Turingus.
Hieronymus à Zebitz, Nobil. ex terra Nariscorum.

R E C T O R

Vir Clarissimus doctrina, ac virtute præstans, PETRUS VINCENTIUS, natus in inclyta Metropoli Elisiorum Uratislavia, optimarum artium ac Philosophiæ Magister & Dialecticæ, Oratoriæ, ac doctrina Ethicæ in hac Academia Professor. *1560. d. Lucæ.*

Inscripti *234.*

Inter Inscriptos

Otto Spigel, Misnicus Nobil.
Henricus, Guntherus: Rudolphus à Bünavv.
Johannes: Albertus Pickarsky, Nob. Poloni.
Melchior Jahodinsky, Nob.
Henricus: Sigismund⁹ à Lindenavv, Nob. fratr.
Illustris & Generosus Dominus D. Andreas Sborosky Comes à Sborof &c.
Johannes Pruslynczky, Nob. Polon.
Georgius Sporke, ex Nob. familia Lüneburgens.
Johannes â Weihe, Hannoverensis.
Eilardus von der Whe / Hoiensis.
Sebastianus Dziadskofsky, Nob. Polon.

ANNO CHRISTI 1561. die 1. Maij.

RECTOR

Reverendus Vir doctrina, pietate & virtute excellens D. GEORGIUS MAJOR, S. Theol. Doctor. & Professor in hac Academia.

Inscripti 348.

Inter Inscriptos

Matthias Almasij, Nobil. Ungarus.
Gregorius Warmai, Nobilis Ungarus.
Gerhardus à Löschvvitz, Nobilis.
Sigismundus Bierzvviensky, Nobil.
Petrus Chonsky, Polon. Nob.
Jacobus Zschammert, Nobil. Stasfurtensis.
Mauritius à Waltheim, Hallensis Nob.
Valentinus: Wolfgang⁹ Albertus Hanbold à Schleinitz Nobil.
Fabianus von Aurswalde/Nobilis Brutenus,
Maternus Casparus von Wittchaw/Silesius.
Ernestus Denhoff/Livoniensis Nob.
Johannes: Christophorus: Henricus à Bernstein Fratres Nob.
Johannes: Kilianus Shyemuschovius, ambo fratr. Generosi Domini Adami Shyemuschovij vice Capitanei Leopilitensis è Russia.
Heinricus Zetvvitz, Nobilis Voitlandus.
Opitius: Erasmus: Fridricus à Nostitz, Nobil. in Silesia in Dumnitz & Rumsau.
Gothardus à Gotsch à Kynast à Schvvartzbach.
Rupertus Lamfriczhamer à Pirckham, Nob. Bavarus.
Caspar à Danvvitz à Jansdorf Nob. Silesius.
Balthasar: Bernhardus ab Axleben & Dittersbach Magnus dictus, Nob. Siles.
Georgius à Cottvvitz, ex arce coben Nobilis Silesius.
Frideric⁹ Tzassel, de Schvvenckenit Nobil. Siles.
Fridricus Sern, Talle dictus ex Cloden Nobil. Silesius.

1561. d. 1. Maij.

RECTOR

Clarissimus Vir, doctrina virtute & dignitate præstans, JOHANNES SCHNEIDEWEIN, J. U. Doctor & in hac Academia Professor.

Inscripti 241.

Balda-

Baldasar à Gadau, Ruppinensis Nob.

Nicolaus: Thomas à Barbi Nobiles.

Johannes Georgius: Johan. Berhardus: Johan. Sigismundus á Bernstein fratr. filij Johannis Christophori à Bernsteyn, Consiliarij Electoris Saxoniæ Augusti.

D. Erasmus à Starheberg, & Dominus in Wildperg.

Wolfgangus Fridricus à Schonberg Stolbergens.

Henricus: Johannes Fridricus: Augustus à Schönbergk.

Nicolaus Reusner, Leobergensis, postea J.U.D. & scriptis undiquaq; Celeberrimus, quæ Nobilissima familia Ducatui Uratislaviensi posteà Capitaneos dedit.

Jacobus Redinger, Uratislaviensis.

Andreas Vait à Rineck.

De Synodo Tridentina hæc notata reperiuntur.

Ad Synodum Tridentinam confluxit magna colluvies Episcoporum & Abbatum Pontificiorum ex Italis, Hispanis, Dalmatis, Istrianis, Siculis & Exulibus Græcis. Germani enim & Galli nulli fuerunt, duobus Cardinalibus exceptis, Marco Sittico, Jacobo de Ens, Nepote Pontificis, & Tridentino. Hi autoritate Pontificia continuationem Synodi bis antea institutæ, sed interruptæ, tertio inchoarunt mense Decembri. Sessiones aliquot habitæ sunt Januario & Februario Mensibus, in quibus primo deliberatum fuit, & constitutum, de cavendo fide publica volentibus accedere, & causas discessionis ab Ecclesia Romana exponere. Deinde de prorogandis actionibus, & tractationibus in Mensem Majum ut satis sit spatij, si qui sistere sese, & comparere velint. Auditi sunt etiam Legati Imperatoris & aliquot Regum, ut Hispanici, Ungarici & Lusitanici. Imperator postulavit aboleri decretum de Synodi continuatione & priorum decretorum confirmatione, ut tota res sit integra parti utriq;.

ANNO CHRISTI 1561. die 1. Maij.

RECTOR

Reverendus Vir doctrina, pietate & virtute excellens D. GEORGIUS MAJOR, S. Theol. Doctor. & Professor in hac Academia.

Inscripti 348.

Inter Inscriptos

Matthias Almasij, Nobil. Ungarus.
Gregorius Warmai, Nobilis Ungarus.
Gerhardus à Löschvvitz, Nobilis.
Sigismundus Bierzvviensky, Nobil.
Petrus Chonsky, Polon. Nob.
Jacobus Zschammert, Nobil. Stasfurtensis.
Mauritius à Waltheim, Hallensis Nob.
Valentinus: Wolfgang⁹ Albertus Hanbold à Schleinitz Nobil.
Fabianus von Aurswalde/ Nobilis Brutenus,
Maternus Casparus von Wittecdaw/ Silesius.
Ernestus Denhoff/ Livoniensis Nob.
Johannes: Christophorus: Henricus à Bernstein Fratres Nob.
Johannes: Kilianus Shyemuschovius, ambo fratr. Generosi Domini Adami Shyemuschovij vice Capitanei Leopilitensis è Russia.
Heinricus Zetvvitz, Nobilis Voitlandus.
Opitius: Erasmus: Fridricus à Nostitz, Nobil. in Silesia in Dumnitz & Rumsau.
Gothardus à Gorsch à Kynast à Schvvartzbach.
Rupertus Lamfriczhamer à Pirckham, Nob. Bavarus.
Caspar à Danvvitz à Jansdorf Nob. Silesius.
Balthasar: Bernhardus ab Axleben & Dittersbach Magnus dictus, Nob. Siles.
Georgius à Cottvvitz, ex arce coben Nobilis Silesius.
Frideric⁹ Tzassel, de Schvvenckenit Nobil. Siles.
Fridricus Sern, Talle dictus ex Cloden Nobil. Silesius.

1561. d. 1. Maij.

RECTOR

Clarissimus Vir, doctrina virtute & dignitate præstans, JOHANNES SCHNEIDEWEIN, J. U. Doctor & in hac Academia Professor.

Inscripti 241.

Baltha-

Baldaſar à Gadau, Ruppinenſis Nob.

Nicolaus: Thomas à Barbi Nobiles.

Johannes Georgius: Johan. Berhardus: Johan. Sigiſmundus á Bernſtein fratr. filij Johannis Chriſtophori à Bernſteyn, Conſiliarij Electoris Saxoniæ Auguſti.

D. Eraſmus à Starheberg, & Dominus in Wildperg.

Wolfgangus Fridricus à Schonberg Stolbergenſ.

Henricus: Johannes Fridricus: Auguſtus à Schönbergk.

Nicolaus Reuſner, Leobergenſis, poſtea J.U.D. & ſcriptis undiquaq; Celeberrimus, quæ Nobiliſſima familia Ducatui Uratislavienſi poſteà Capitaneos dedit.

Jacobus Redinger, Uratislavienſis.

Andreas Vait à Rineck.

De Synodo Tridentina hæc notata reperiuntur.

Ad Synodum Tridentinam confluxit magna colluvies Epiſcoporum & Abbatum Pontificiorum ex Italis, Hiſpanis, Dalmatis, Iſtrianis, Siculis & Exulibus Græcis. Germani enim & Galli nulli fuerunt, duobus Cardinalibus exceptis, Marco Sittico, Jacobo de Ens, Nepote Pontificis, & Tridentino. Hi autoritate Pontificia continuationem Synodi bis antea inſtitutæ, ſed interruptæ, tertio inchoarunt menſe Decembri. Seſſiones aliquot habitæ ſunt Januario & Februario Menſibus, in quibus primo deliberatum fuit, & conſtitutum, de cavendo fide publica volentibus accedere, & cauſas diſceſſionis ab Eccleſia Romana exponere. Deinde de prorogandis actionibus, & tractationibus in Menſem Majum ut ſatis ſit ſpatij, ſi qui ſiſtere ſeſe, & comparere velint. Auditi ſunt etiam Legati Imperatoris & aliquot Regum, ut Hiſpanici, Ungarici & Luſitanici. Imperator poſtulavit aboleri decretum de Synodi continuatione & priorum decretorum confirmatione, ut tota res ſit integra parti utriq;.

CHRISTI 1562. d. 1. Maij. Clarissimus Vir, doctrina & virtute insignis JOHANNES HERMANNUS, Norlingensis, Philosophiæ & artis Medicæ Doctor & Professor, Gener, Viri Clarissimi & de Academia docendo ac medicando præclarissimè meriti Doctoris Melchioris Fendij.

Inscripti

Inter Inscriptos

Georgius à Zedlitz, de Schönavv Silesius.
Johannes à Kreckvvitz, de Wirchvvitz Siles.
Iosephus à Krafft, Ophusiensis.
Benedictus ab Alefeld, Nob. Holsatus.
Christianus Munichau, Stetin. Nob.
Gerardus Mandeusel, Boltzinen Pom. Nob.
Georgius Bodvvels, Dulcens. Pom. Nob.
Albertus à Schliben, Nob. ex Marchia.
Ottho à Stöbben, Bornstedtensis Marchicus Nobilis.
Leonhardus à Milkau, Schnöbergens. Nob.
Henricus Rœscke, Nobil. Pomeranus.
Nicolaus: Thuro Bielke, Nobil. Sveci Fratres.
Petrus à Weihe, Hanuserensis Saxo. Nob. Postea Iure Consultus & Cancellarius Osnebrugensis.
Godschalcus ab Alefeld, Nobilis Holsatus.
Valentinus Glaubitz, Calensis Lusatus.
Nicolaus à Densteth, Nobil.
Erasmus Bardeleben, Brandeburgens.
Laurentius Kostrup, Nobilis Danus.
Baldazar à Mosham, Styrius Nobilis.
David Braunfalck, Styrius Nobilis.
Vitus à Rechenberg, Nobil.
Johanes à Vestenberg, nobil. Palatin.
Sigismundus Ludovicus, & Seufridus à Bolheim & Wartenburg Barones fratr.
Erenreich à Scherffenberch, Baro.
Iohannes Reinprecht⁹ à Reichenburg Nob.
Iohannes Andreas à Lapitzen Nobilis.
Nicolaus à Schönberg, Nob.
Gebhardus ab Alfensleben, Nobilis.
Valentinus ab Anger, Nob.

De

De Maxæmyliano tunc Rege Bohemiæ hæc annotata subjungere placuit. ANNO CHRISTI

FERDINANDUS Imperator totam æstatem consumpsit in transactionibus de Filij MAXAEMILIANI coronatione in Regem Boiemiæ & Romanorum. Cum enim obtinuisset apud Principes Electores Comitia Imperij ad 13 Calend. Novemb. in Urbe Francoforto, in quibus secundum leges fieret solennis deliberatio de Successore ipsi designando, prius negotium de Filij in Regem Bojemiæ coronatione promovit atq; confecit ita ut Maxæmylianus ad XII. Cal. Octobris Pragæ solenni ritu in maxima Procerum Regni frequentia sit in Regem inunctus atq; consecratus. De Maxæmyliano duo memorantur scitu digna. Primo cum prælecta esset Juramenti formula, cui inserta erat usitata Pontificiis compellatio seu attestatio Sanctorum, ita, ut se ab Idololatria, quæ est in invocatione Sanctorum, abhorrere ostenderet ceu publica confessione pronunciare eam particulam noluit. Secundo ne videretur probare mutilationem Cœnæ Dominicæ, quam contra Christi institutionem Pontificij in Ecclesiam introduxerunt, prorsus abstinere, quàm una sola parte Cœnæ Dominicæ uti maluit. Magnam ergo de sese & his publicis exemplis, & aliis pietatis, sapientiæ, justitiæ, moderationis, castitatis, comitatis argumentis spem concitavit.

RECTOR

ESROMUS RUDINGERUS, Pabepergensis optimarum artium Magister & Physicæ doctrinæ in hac Academia Professor, Ioachimi Camerarij V. Cl. gener. 1562. d. Lucæ.

Inscripti 272.

Inter Inscriptos.

Bartoldus Schmalenseh, Eq. Pomeranus.	Melchior à Rintdorf, Equest. March.
Iohannes à Taubenheim, Eq. Misnicus.	Iohannes Erichsleben, Eq. March.
Caspar Arnsted, Eq. Marchicus.	Eustachius à Minckvvitz, Eq. March.
Iohannes : Christophorus Randau, Eq. Marchici.	Martinus Smoguletzky, Eq. Polonus.

ANNO CHRISTI

Iosephus: Daniel Lidel, à Mislau Eq. Bohœm.
Iohannes Kann, von Elöden Eques.
Ioachimus de Werder Woltersdorfensis Eq. March.
Osvvaldus à Goetz, Equest. March.
Matthias Slupsky, Eques. Polonus.

RECTOR

1563. d. 1. Maij. Reverendus Vir, doctrina & virtute præstans, PAULUS CRELLIUS Sacræ Theologiæ Doctor, in hac Academia Lector, & in Templo arcis Concionator.

Inscripti 337.

Inter Inscriptos

Illustrissimi Princeps, ac Domini, Dominus Ernestus Ludovicus, & Dominus Barnimus, fratres, Principes ac Duces Stetinensium Pomeraniæ, Cassubiç, Sclavoniæq; Duces, Principes Rugiæ & Comites Guzkoviæ, Filij Illustrissimi & optimi Principis Philippi Pomeraniæ Ducis &c.
Generosus Dominus Baro Iohannes de Kunovvicz, filius Generosi Domini Baronis Dieterici de Kunovvicz Domini auffm Vngrischen Prod in Moravia.
Ioan Philippus de Feilitsche, Variscus.
Wilhelmus de Dondorff, Chamensis Palatinus.
Bartolemæus à Siebotendorff, Reichenbacensis Silesius.
Geberhardus de Bothmar, Saxo. Ducatus Lüneburg.
Otto vom Grünradt / Nobilis Mysius.
Iustus à Friberg, Nobil. Hollandus.
Henricus à Köntitz, Nobilis Austriacus.
Ioachimus à Sintzendorff, Nobilis Austriacus.
Ernestus à Randau, Nobilis.
Raphael von Herbilsadt / Francus Nob.
Albertus Statius, Eques Anhaldinus.
Iohannes ab Arnsdorff, Nobilis in Elbenavv prope Magdeburg.
Sigismundus Suminsky, Nobilis Polonus.
Martinus Przepalkovvsky, Nob. Polon.
Petrus Slessinsky, Nobilis Polonus.

DE

DE CORONATIONE, MAXÆMYLIANI ROMANORUM Regis in Regem Ungariæ ista leguntur.

ANNO CHRISTI

MAXAEMYLIANUS Romanorum Rex die 8 Septembris Posony est coronatus in Regem Ungariæ. Ritibus coronationis peractis, cum spectacula usitato more edita essent, domus lignea ad ludicram oppugnationem eleganter & artificiosè extructa, ac rebus necessariis omnibus instructa, subitò exarsit, incensa globis igneis, quos artifex incautius ex balistis æneis spectaculi gratia excusserat. Tanta autem celeritate in omnem sese domum incendium diffudit, Ut inde Rex ipse, & Principes vix sint erepti. Sed magna pars eorum, qui simul ex ea domo hastilia certamina & congressus gladiatorios spectarant, flamma vel absumpta perierit, vel ita ambusta sit ac mutilata, ut vel de vita periclitata sit, vel præcipua corporis membra amiserit. Triste fuit spectaculum admodum, quod si quid mali aut sinistri novo Regi portendit precemur DEum, ut clementer id ab ipso & his terris avertat.

RECTOR

Illustrissimus Princeps ac Dominus, Dominus ERNESTUS LUDOVICUS, Dei gratia, Dux Sedinorum, Pomeraniæ, Cassubiorum & Henetorum. Princeps Rugiæ, Comes Caycorum &c. Filius Illustrissimi & Pientissimi Principis Ducis Philippi, Princeps summis omnibus generosissimi ingenij dotibus & aliis virtutum omnium ornamentis veris, ac magno Principe dignis excellens. *1563. d. Lucæ.*

Pro-Rectoris munus gessit Vir Clarissimus doctrina & virtute præstans VITUS ORTEL, Iunior I.U.D. & Professor in hac Academia.

Inscripti 344.

Inter Inscriptos

Henningus de Walde.
Otto de Rammin.
Henningus de Rammin.
Michael Bhöne.
Albertus Statius Anhaldinus.
Albertus Plate, Rugianus.
Mauritius à Thümen.
Henricus Rhamel.
Felix Podevvils.
Richardus & Matthias de Schulenburgk, Fratres. Filij Ioachimi de Schulenburgk.

Geor-

Georgius de Velten, Brunſvicenſis.
Euſtachius Mandufel.
Iohannes Magnus ab Achsleben Nob.
Sigiſmundus: Daniel: Henricus Loſſ, Nobiles Sileſij Fratres.
David à Stoſſel.
Georgius ab Unwerdt/ Sileſ.
Henricus: Chriſtophorus à Creckvvitz Nobiles ex Sileſia, Fratr.
Henricus à Reger, Glacenſis Nobil.
Adamus: Sigiſmundus à Girſdorff, fratr. Nob.
Iohannes à Morenholt, Nob.
Moyſes à Metzrad, Luſatius Nob.
Fabian⁹ à Reichenbach, Nobilis Sileſius.
Nicolaus Rotenburg, Sileſ.
Georgius Tzſchamer, Sileſ.
Abraham ab Hohenmöllen.
Godfridus à Wedel, Pomer.
Adamus à Calen, Pomeranus.

De Synodo Tridentina hæc inſcripta leguntur.

Synodum Tridentinam die 4 Decembris Anni 1563 concluſit Cardinalis Lotharingus ex Gviſianorum ſtirpe, homo aſtutus & vafer, anathemati ſubjectis iis univerſis, qui Decretis Synodi adverſarentur. Fuerunt in ea Synodo obſtinata ac pertinaci impietate ſtabiliti errores & abuſus omnes, parvi & magni Idololatria omnes Pontificiæ, fruſtra reclamantibus cum Imperatore nonnullis, Pontifici etiam addictis Principibus qui laxationem Decretorum in quibusdam, quæ manifeſtè, eſſent ſancita autoritate divina, ut in uſu utriusq; partis cœna Dominicæ & conjugio Sacerdotum flagitarunt. Sed impetrari mitigatio nulla potuit, quod vel conceſſis, vel emendatis minimis quibusq; labefactaretur univerſa hierarchiæ Romanæ autoritas & potentia. Poſtea menſe Februario anni ſequentis, cum Pontifex ablegaturus eſſet in Germaniam Cardinalem Hieronymum Moronum, Mediolanenſem, ut authoritate ſicut vocant Apoſtolica, id eſt, Pontificia aſperitatem Decretorum Synodi mitigaret, & de quibus ceſſurus eſſet Pontifex ſignificaret, Orator Hiſpanicus eo animadverſo, Cardinales, ne id fieri paterentur, impulit, ſingulorum animis precio, precibus, obteſtationibus, minis pertentatis ac permotis. Quo factum ut totus ſeſe Cardinalium Senatus Pontifici oppoſuerit & monuerit, ne quid moliretur quod παλινῳδίας *adferret Hierar-*

Hierarchia. Pontifex contra id multò magis futurum ostendit, nisi adhiberetur hac ἐπιείκεια, quod hanc ipsam ob causam jam regna aliqua descivissent prorsus ut Anglicum, Danicum, Suecicum, Germania magna ex parte: Aliqua ita nutarent, ut defectionem perpetuam metui necesse sit, sicut Gallicum, Polonicum Scoticum. Id si fieret solum Hispanicum non esse potentiam Romanam conservaturum. Ita quibus illi consiliis potentiam tueri suam ac firmare cœco & insano furore student, iis eam evertunt, cum nervus potentiam, qui ex Idolatriis & superstitionibus consutus fuit, jam olim sit incisus. ANNO CHRISTI

De Electoris AUGUSTI munificentia in Academiam.

DIe Mensis Februarii duodecima, circiter horam nonam, Illustrissimus Princeps, Dux Saxoniæ Elector, Augustus, Dominus noster clementissimus, destinavit, & attribuit Academiæ reditus annuos, mille quingentorum florenorum, de quibus alerentur Scholastici viginti Septem, ea lege, & conditione, quæ in formula constitutionis, expressa est. De hac pietate, & munificentia cum debeatur perpetua gratitudo Celsitudini ipsius: Deum æternum Patrem Domini nostri JESU CHRISTI, toto precamur pectore, ut Cels. ipsius vitam proroget in multos annos, tribuat salutarem ac tranquillam gubernationem, conservet posteritatem ejus, & colligat sibi in his regionibus æternam Ecclesiam, in qua ipsa rectè agnoscatur & colatur, & tueatur hanc Scholam, ac præstet ut hoc vere Regium beneficium rectè collocetur, & cedat ad gloriam nominis divini & veritatis restitutæ conservationem ac propagationem, AMEN.

RECTOR.

Illustrissimus Princeps ac Dominus Dn. BARNIMUS Sedinorum, Pomeraniæ, Cassubiorum & Henetorum Dux, Rugiæ Princeps &c. Comes Caycorum. Pro-Rector Clarissimus Vir Eruditione, virtute & prudentia præstans D. CASPAR PEUCERUS, Philosophiæ, & artis Medicæ Doctor ac Professor. *1564. Cal. May.*

Inscripti. 352

Inter Inscriptos.

S Johan-

Johannes Georgius & Otto, Inclyti & Generosi Comites in Solmis, Domini in Mincenberg&Sonnevvald, Fratres. Filij Comitis FRIDERICI Magni.
Johannes, Generosus & Nobilis Baro à Starnberg.
VVichardus, Generosus & Nobilis Baro à Polheim.
Ernestus: Melchior von Hoppenkorbe.
Laurentius à Roscinim.
Cunradus à Schvveichel.
Andreas à Dam Brunsuicens.
Martinus Sigismund⁹ Oberndorfer Austriacus.
Fridericus Zetlitz Nobil. Silesius.
Johannes Alveslebens Pomeranus.
Otto à Nostitz.
Raphael von Soll Gleichemiensis.
Georgius à Birnbaum Neagoræus.
Johannes von Liderbach.
Gebhardus à Borstell Marchiacus.
Janus à Borstell Marchiacus.
Johannes à Leben Nobil.
Erasmus à Blanckensee Nob.

Sub eodem Rectoratu de morte FRRDINANDI I. IMPERATORIS ista leguntur.

Ferdinandus I. Imperator postquam totas septimanas tredecim in lectulo decubuisset, toto corpore consumptus ad cutem & ossa usq; tandem die 25. July, quæ est dies JACOBI Apostoli, placidissimè expiravit, post horam sextam vespertinam VViennæ, cum viro clarissimo Doctori Johanni Cratoni Medico inculcanti ei misericordiam æterni & propitij Dei patris in CHRISTO declaratam, & Filij JESU CHRISTI merita, obedientiam & mortem pro peccatis generis humani, atq; interroganti, an hujus fiducia mori vellet; bis capite annuisset. Extinctus est Phtisi, Pulmo enim postquam corpus exenteratum esset, repertus est totus putris & purulentus. Reliqua viscera ut cor, epar. & ventriculus, nihil vitij habuerunt. Renum lacuna plena fuit arenulis rubicundis. Nam & toto morbi tempore aliquot edidit insignes calculos, citra tamen insignem dolorem. Ante mortem permissu Pontificis Romani, fecit potestatem subditis, qui vellent utendi utraq; parte Cœnæ Dominicæ, Renunciatio hujus concessionis Viennæ publicè facta est ab Episcopo Goricensi 18. die JUNII.

RECTOR

Inclytus & Generosus Dominus, Dominus JOHANNES GEORGIUS, Comes in Solms, Dominus in Müncenburg & Sonnevvald &c. Filius Inclyti & optimi Comitis Friderici Magni, cujus magna fuit autoritas apud Illustrissimos Principes Duces Saxoniæ Electores fratres Mauritium & Augustum, propter sapientiam, virtutem, integritatem fidem & usum in gubernatione.

Pro-Rector Reverendus vir doctrina & virtute præstans CASPAR CRUCIGER Sacræ Theologiæ Licenciatus.

Inscripti. 310

Inter Inscriptos.

Johannes à Morfeldt. Flensburg. Holsatus.
Christophorus à Plavvnitz ex nobilitate Voitland:
Christophorus à Schell Nob. Juliac.
Georgius Ducker Nob. Marchias.
Joachimus Ludke Nob. Marchiæ.
Johannes à Cloeden ex Nob. Mareh.
Henningus à Rantzovv Nobilis Holsatus.
Ludovicus VVorm de VVolkramhausen Nob.
Generosus & Magnificus Dn. ab Hassenstein & Lockevvitz filius Præsidis inferioris Lusatiæ.
Adam à Steinbach, Nobil. in Comitatu ejusdem Domini.
Joachimus Flemming ex Nobilitate Pomeranica.
VVolffgangus à Breitenbach ex Nob. Mysnica.
Johannes von Redern am Berg
Hieronymus Schluck zu Grut ex Nob. Austriaca.
Johannes Borathynscy de czlotzkoroyche. Nob. Pol.
Johannes Herbort de Felstyn. Nob. Polon.
Johannes Zerzizorosky de Schuczyn, Nob. Polon.
Nicolaus Ostrouoszy de Ostrovv, Nob. Polon.
Christophor⁹ Gosteck. Nob. Polonus.
Cl. Vir M. Matthæus Dreserus Profes. in Acad. Erfurd.
Albertus Kamyenyetzcy, Generosus Dn. à Camienetzet Olestro &c. Polon.

ANNO CHRISTI

Nicolaus de Thinen ex Nob. Holſatica.

Nicolaus ab Alfeldt Nobil. Holſatic.

Andreas à Schliben Nobil. Marchiac.

Johann. Camyenyetzky, Generoſus & Magnificus Dn. à Camyenietz & Oleſco.

Martinus Wczyſitzki Polon. in Comitate ejusdem Domini.

Fraciſcus à Lutze von der Haſt.

Stanislaus Widra: Petrus Levovitz, Lituani Nobil.

Henricus à Rantzavv, filius Chriſtophori ex Nobil. Holſatica.

DE INQUISITIONE HISPANICA

ſub eodem Rectoratu hæc reperiuntur.

Jn Hiſpania Inquiſitio ut vocatur, exercuit horribilem ſævitiam in nos, qui recte ſentiunt de repurgata religione, & Pontificiam improbant. ita ut Proceres Hiſpanici etiam qui ſunt Pontificiæ religionis ſignificarint Regi, videri ſibi neceſſarium ut infinita ejus licentia legibus coherceatur, præſertim cum & defectiones ſubditorum & ſeditiones metui oporteat in hoc tanto diſcrimine, quod impendeat à claſſe Turcica.

RECTOR.

1565. Cal. May. Inclytus & Generoſus Dominus Sigismundus Ludovicus Auſtriæ Baro, in Polheim & Wartenburg &c.

Pro-Rector, Vir Clariſſimus, Doctrina & Virtute excellens M. Henricus Mollerus Hamburgenſis, Linguæ Sacræ Interpres ac Profeſſor Publicus.

Inſcript. 438

Inter Inſcriptos:

Philippus ab Eheig Creutznacenſis.

Mandropus Parsbergius Danus Ordinis Equeſtris.

Antonius: Sebaſtian⁹ à Walvvitz, filij Sebaſtiani Capitanei Witebergenſis.

Johannes ab Einem Luneburgenſis Nob.

Eraſm⁹ Kleſt Pomeran⁹ Nob.

Chriſtophorus von der Hude Bremens. Nob.

Nicolaus Semp Polonus, natus in Equeſtri familiâ Nobili.

Stanislaus Lokincki: Martinus Lokincki Lituani, Fratres Nobiles.

Johan-

Johannes Georgius : Quirinus Fratres Nobiles à Sebach, filii Johan. à Sebach.

Johannes Georgius ab Elberg.

Georgius à Tschamer Silesius Nobilis.

Georgius : Bernhardus à Rotschutz fratres, nati in Equestri familia.

Nicolaus von Zamen Nobilis Marchicus.

Johannes à Staupitz Nobil. Misnens.

Carolus à Latorff Nobil. Anhaltinus.

Gebhardus von der Heide Nobilis Cheruscus.

Melchior à Rechenberg Nobilis Silesius.

Bernhardus : Ernestus à Falckenhain Nobiles Silesii

Albertus Jaraciowsky Nob. Polonus.

Georgius : Wolfgangus à Draschwitz Nobiles Misnici, Fratres.

Henric⁹ à Stechaw Marchiacus Nobilis.

Sigismundus à Knoblauch Marchiacus Nobilis.

Ernestus à Niebelschütz Silesius Nobilis.

Theodorus von Thal. Cheruscus Nobilis.

Wenceslaus à Scer Nobilis Silesius.

Iohannes à Meirwaid Nobilis Silesius.

Illustris & Generosus Dominus Theodoricus Georgius, Baro in Berka, Dominus in Leippa & novo Strenouf.

Jacobus von Jena Zervestensis.

Georgius à Grunberg Nobilis Marchiacus.

Martinus Dietrich à Blassenstein Nobilis Hungarus.

David à Schulenburg Nobilis Marchiacus.

Bartholomæus de Osthomitz Nobilis Prutenus.

Brandanus: Statius de Saxstede Luneburgenses fratres.

Summa omnium Inscriptorum ex Matriculâ Secundâ ab Anno 1552. Calendis May. usq; ad Annum 1565. Calen. May. *Inscripti sunt.* 8461

Sub finem hujus Matriculæ, reperitur descripta pagina inclusa in fastigium turris in arce, de Anno 1558. in qua potissimum de Stirpe & Electoribus Saxoniæ. Nec non Consilium Theologorum hujus Academiæ, ad requisitionem Johannis Friderici tunc Electoris de bello adversus Carolum V. Imperatorem de Anno 1546.

Paginâ inclusa in fastigium turris in arce, hæc est.

NIsi Dominus custodierit Civitatem frustra vigilat qui custodit eam. Primum igitur Deum omnipotentem æternum patrem Domini nostri JESU CHRISTI, qui cum Filio suo coæterno Domino nostro JESU CHRISTO, & Spiritu suo sancto creavit Cœlum & terram, & homines, & colligit sibi in genere humano æternam Ecclesiam: & propter Ecclesiam servat hospitia: precamur, ut harum regionum Principes & populum clementer gubernet & protegat, & custodiat oppida & loca omnia harum Regionum.

Cum autem harum turrium nova fastigia fierent ANNO M D LVIII. munificentia inclyti Ducis Saxoniæ Electoris AUGUSTI, hæ narrationes de mutationibus quæ hic inciderunt, in capita tectorum inclusæ sunt.

Ac ut Posteritas sciat, quomodo nostro tempore situs observatus sit, hoc primum adscripsimus: Artifices indicasse, Oppidum VVitebergam situm in ripa Albis supra Meideburgam, habere longitudinem graduum 30. & 30. minutorum: Latitudinem vero graduum 51, Minutorum vero 54.

An vero VViteberga à VVidekindo condita sit, non scimus: Nec historias habemus de oppido vetustiores Imperatore Friderico primo, qui Henrico Superbo Duci Saxoniæ eripuit dignitatem Electoratus & partem Ditionis & dedit Bernardo Principi Anhaldino Ducis Saxoniæ Electoris dignitatem & VVitebergam cum vicinis aliquot oppidis sitis inter Mysorum Regionem & Marchionis Electoris Ditionem. Ademit & aliam partem non procul ab Hamburga sitam, & ademptam dignitatem Electoris & Ditionem attribuit Bernardo Principi Anhaldino. Hæc acciderunt circiter annum à nato CHRISTO virgine M C LXXX.

Post id tempus VViteberga fuit præcipuus locus aulæ Ducum Saxoniæ Electorum, & multi Principes Electores orti à Bernhardo Anhaldino & eorum Conjuges, filij & filiæ, VViteberga sepulti sunt, quorum nomina in ipsis monumentis legimus, & recitantur in historia Principum Anhaldinorum, quorum præcipua, & hic recitabimus, ut, qui legunt, tot bonis Principibus gratum fuisse hoc domicilium, magis ament hoc oppidum. In Templo Franciscanorum VVitebergæ

bi Prin-

bi Principes & eorum Conjuges sepulti sunt. Domina Helena Ducis Saxoniæ Electoris Alberti Conjunx, filia Ducis Brunsvicensis Otthonis, fundatrix Cœnobij, obijt Anno M. CCLXXIII. sepulta in medio choro. ANNO CHRISTI

Dux Albertus, Maritus ejus fuit Ductor Exercitus apud Imperatorem Fridericum Secundum, cum in Ægypto Damiata recepta Es Anno 1219. tit autem nunc Damiata, quæ olim nominabatur Pelusium.

Dux Albertus secundus filius Alberti primi, obijt Anno 1297. Sepultus in Templo Franciscanorum VVitebergæ, Conjunx ejus Domina Hagne filia Rodolphi Imperatoris, Obijt Anno 1312. Sepulta in medio Choro. Huic Duci Alberto, socer Rodolphus Imperator addidit Palatinatum Saxoniæ & Comitatum Breen ad Oppidum Aken in ripa Albis, à Meidebergensibus victus est.

Rodolphus primus, Alberti secundi filius natus ex Matre Hagnes vicit Meideburgenses ad oppidum Borcau. Hujus Conjunx Jutta filia, Marchionis Ottonis longi, Mater horum filiorum: Alberti, Otthonis, Johannis & Rodolphi: obijt anno 1327. sepulta in choro ad parietem meridianum.

Rodolphus Secundus Dux Saxoniæ Elector elegit Carolum Quartum Imperatorem contra Ludovicum Bavarum, Profectus in Galliam ad Philippum Regem Franciæ, duxit Exercitum contra Edvardum Regum Anglicum. quo tempore magno prælio victi sunt Galli ab Anglis, & cecidit in prælio Rex Bojemiæ Johannes, qui auxilia ad Regem Gallicum adduxerat, & Angli Calesio potiti sunt. Donatus est autem Rodolphus à Rege Gallico spina, quæ ex Christi corona esse dicebatur, quam spinam cum in Patriam attulisset, fundavit VVitebergæ Collegium Canonicorum. Mortuus est anno 1385. Conjunx ejus Domina Anna filia Landgravij Turingiæ, Baldasari, Mortua est anno 1395. Sepulti sunt in Templo Franciscanorum VVitebergæ. VVenceslaus Dux Saxoniæ Elector, occupavit Luneburgensem Ducatum. Sed in obsidine Cellæ accepit lethale vulnus, ex quo mortuus est Anno 1402. a uxor Cecilia filia Francisci Principis Paduani, qui tunc Imperialis vicarius fuit, obijt Anno 1429. Lapis sepulchralis cum Inscriptione erat marmor Porphyreticum in Templo Franciscanorum.

Rodol-

ANNO CHRISTI

Rodolphus tertius Saxoniæ Dux & Elector, VVenceslai filius depulit Episcopum Meideburgensem à Peltzik & Rabenstein, obiit Anno 1419. Uxor Barbara Ducissa Lignicensis & Brigensis, obiit anno 1435. Horum filios Rodolphum & VVenceslaum, viventibus Parentibus, oppressit in arce Sueinitz lapsa turris. Pater deinde à Sigismundo Imperatore missus in Boiemiam, ut autoritate Imperij mandaret Boiemis, ut quiescerent, in itinere mortuus est.

Successit Albertus Elector in ea familia postremus, Rodolphi Tertij frater; Conjugem habuit filiam Ducis Aureliani, incendio in arce Locha orto perterre factus aliquanto pòst mortuus est Anno 1422. Decessit sine masculis hæredib. Sepultus apud Fratrem in templo Franciscanorum.

Hanc commemorationem hîc inseruimus, ut qui legent, sciant fuisse egregiam virtutem, etiam illo tempore Principum Electorum Ducum Saxoniæ quanquam potentia non semper par fuit. Pleniorem recensionem Illustrissimarum Personarum in Templo Franciscanorum conditarum vide infra inter Inscriptiones VVittebergenses.

In specie de Rudolpho IIdo. Electore Sax. Philippus Melanchthon, in recensione Personarum, ibidem sepultarum ista annotavit

Im Jahr 1370 den 6 *Decembr.* ist gestorben Rudolph *II.* Churfürst zu Sachsen / ist begraben im Chor neben der Tochter / hat Carlln IV. zum Käyser erwehlet / wider Ludwig in Beyern / Philippo Könign Franckreich ist mit einem Krigsheer zugezogen wider Edvardum König in Engellandt zu der Zeit / als die Franzosen von Engelländern sehr geschlagen / Cales verlohren / vnd der Böhmische König Johannes auff der Franzosen Seitten in der Schlacht geblieben. Diesem Rudolpho hat der König in Franckreich verehret einen Dorn von deß HErrn Christi Crohne / den er nach Wittenberg gebracht / vnd zu ehren das Collegium der Thumbherrn daselbst gebauet / im Jahr 1353 den 24 Februar. Aber Churfürst Friedrich III. hat solche Capell nieder gerissen / vnd an deren Stat eine neue Kirche / so itzo die Schloß: oder Universität Kirche heisset / mit grossen Vnkosten auffgerichtet. Entlich hat Churfürst Johann Friedrich deß Rudolphi Gebeine auß dem Franzißkaner Kloster in die Schloß-Kirche beym Altar verlegen lassen.

Anno

Anno 1423 translata est dignitas Electoralis in familiam Marchionum Misnensium, quia magnos exercitus ad reprimendos Bojemos miserant & Fridericus Marchio tunc regionem Mysorum & Turingiam tenebat. Huic igitur Imperator Sigismundus tradidit dignitatem Electoris Saxonici & eam religionem, quæ nunc est Electoris Saxonici propria, in qua est VViteberga.

Ornavit urbem VVittebergam Dux Saxoniæ Elector Fridericus Tertius, qui vixit regnante Imperatore Maxemiliano. Condidit arcem & templum arci vicinum & ripas Albis ligneo ponte junxit. Postea anno 1502 Academiam VViteberga constituit, accersitis huc Lectoribus ex Academia Lipsica & ex Academia Tubingensi. In hac Academia anno 1517 Reverendus vir Martinus Lutherus natus in Isleben Theologiæ Doctor, edidit Propositiones piè & eruditè scriptas, de vera pœnitentia & fide, qua homo in conversione accipit remissionem peccatorum, & fit justus, & refutavit multos errores Romanorum Pontificum, & Monachorum de imposturis Indulgentiarum & aliis falsis opinionibus. Inde orta est correctio multarum superstitionum, & restitutio puræ doctrinæ Evangelij, de qua extat confessio Ecclesiarum Saxonicarum, exhibita Imperatori Carolo V. in Comitiis Augustanis Anno 1530. Quam Confessionem scripsit Philippus Melanthon, natus in Oppido Palatinorum Rheni Bretta, qui etiam alia utilia scripta edidit, ex quibus cognosci potest integrum doctrinæ genus in hac urbe receptum, verum esse, & Ecclesiæ necessarium. Speramus enim DEO juvante, libros ad posteritatem perventuros esse.

Etsi autem Romani Pontifices & Episcopi cum eo sentientes & Imperator Carolus Quintus & multi Principes veritati adversabantur: tamen magna pars Germaniæ & in aliis gentibus multi viri docti & timentes DEum amplexi sunt doctrinam confessionis Ecclesiarum Saxonicarum. Nec verò dubium est Romanos Pontifices Carolo Imperatori semper hortatores fuisse ad bellum movendum contra eos, qui puram Evangelij doctrinam amplexi erant. Tandem igitur Anno 1546, cum eodem anno Mense Februario, Doctor Martinus Lutherus mortuus esset, edidit Proscriptionem Carolus Imperator, contra Ducem Saxoniæ Johannem Fridericum, & Landgravium Hassiæ Philippum. Quæ belli occasiones proximè

ANNO CHRISTI

ante cesserunt. Quæ causæ ostensæ sint, legi potest in integris historiis. Nam Imperator Carolus ne omnium Principum animos à se alienaret, adfirmavit se tunc non mutaturum esse Ecclesias.

Cum autem Dux Saxoniæ Johannes Fridericus Elector, & Landgravius Hassiæ, & socij duxissent magnum exercitum in Bavariam, ut Imperatori Carolo, ibi colligenti exercitum, occurrerent, levia aliquot prælia ibi facta sunt, ac tota hyems consumpta est sine magno prælio. Quia Imperator Carolus cum exercitu tanto & cupido dimicationis non esse pugnandum judicabat. Rediit igitur Dux Saxoniæ Johannes Fridericus Elector in regionem Mysorum. Et quia bellum inter agnatos Principes, Ducem Johannem Fridericum, & Ducem Mauricium, motum erat; Carolus Imperator in Vere, anni 1547 ab oppido Egra duxit magnum exercitum ad ripam Albis prope Mülberg, quod supra Torgam situm est. Ibi die 24 Aprilis captus est in prælio Dux Saxoniæ Johannes Fridericus, & ad Carolum Imperatorem mox adductus, qui captivum apud se retinuit & statim cum exercitu ad oppidum VVittebergam accessit. Cumq; Imperator Carolus, & Rex Ferdinandus, & alij Principes divertissent in pagum Academiæ Pistricium, Imperator inde usq; ad Albim castra locat, & petit ut fiat VVittebergæ deditio. Erant in Oppido Ducis Johannis Friderici conjunx & tres filij, Pater extra urbem in castris Imperatoris captivus erat. Itaq; & Pater & filij in majore periculo futuri erant, si oppidum vi expugnatum esset. Oppidum igitur VVitteberga, consilio Nobilium, quibus commendata erat conjunx Ducis Johannis Friderici cum Filiis, deditum est Imperatori, & Præsidium Imperatoris intra mœnia receptum est die 23 Maij. Postea Imperator dignitatem Electoris Saxonici transtulit in Ducem Saxoniæ Mauritium, & ei VVittebergam & hanc vicinam Ditionem quæ est Electoris propria, tradidit, & certis conditionibus pacem dedit filiis Ducis Johannis Friderici.

Hoc modo facta est mutatio Domini in hac Ditione Anno 1547. Moderate autem egit Imperator, quod dignitatem Electoris & hanc Ditionem non transtulit à familia Ducum Saxoniæ. Et Dux Saxoniæ Elector Mauritius clementer gubernavit & defendit hanc Ditionem, cum postea nova bella mota essent ab Alberto Marchione

Bran-

Brandeburgense, qui minitabatur his Regionibus ad Albim vastationem. *ANNO CHRISTI*

Mortuo autem Duce Saxoniæ Electore Mauritio Anno 1553, successit frater Dux Saxoniæ Elector Augustus, qui facta transactione cum Duce Saxoniæ Johanne Friderico pacem in his regionibus constituit. Postea & hæreditarium fœdus Ducum Saxoniæ, Marchionum Brandeburgensium & Landgraviorum Hassiæ renovatum est. Quo in fœdere & hoc comprehensum est, ut consensum tueantur de confessione puræ doctrinæ exhibita Imperatori Carolo V. in conventu Augustano Anni 1530.

Hactenus igitur DEI beneficio tranquillam gubernationem Dux Saxoniæ Elector AUGUSTUS tenet, qui in vita privata justus, castus & modestus est, & DEum, vera invocatione, in agnitione & fiducia Domini nostri JESU CHRISTI colit, & publice Ecclesiæ disciplinam & Jurisdictionem honeste tuetur. Ostendit etiam studium publicæ pacis & concordiæ in Germania, cum in aliis negociis: tum in Electorum conjunctione tuenda, qui hoc Anno 1558 Francofordiæ omnes convenerunt, ut cum Imperator Carolus ultrà Imperatoriam dignitatem deposuisset, Electionem Imperatoris Ferdinandi confirmarent, nec sinerent Germaniam diversis electionibus distrahi.

Oramus igitur DEum æternum Patrem Domini nostri JESU CHRISTI, Creatorem generis humani, custodem Ecclesiæ suæ, & honestarum Politiarum, ut huic Duci Saxoniæ Electori AUGUSTO tribuat longa vitæ spatia, salutarem gubernationem, & felicem posteritatem.

Hujus Ducis Saxoniæ Electoris AUGUSTI mandato & sumptu, hæc fastigia turrium rursus facta sunt, Anno M. D. LIIX. cum ante obsidionem amota essent, ut collocari machinæ in turres possent, qua tamen demolitione non opus fuisset. Quia Imperator Carolus adeo quietus fuit, ut ex machinis ejus nullus globus in oppidum emissus sit: Ita DEus clementer hoc oppidum protexit.

Consilium Theologorum Wittebergensium, de quo diximus, Germanico Idiomate his verbis adscriptum reperitur hoc titulo.

Vidimirte Copey deß Rathschlags / so die Herrn Theologi der Universität Wittenberg gehalten/ vnd Herzog Johann Friedrichen damals Churfürsten zu Sachsen/vff Sein Befehl vnd erfordern gegeben haben/wegen deß Kriegs wider Käyser Carolum V. Anno 1546 fürgenommen / auß dem Original geschrieben / welches in der Flucht nach der Niderlage / als die Canceley in der Lochischen Heyden ist zurstreuet worden/verloren/vnd nachmals gefunden / vnd durch den Pfarr-Herrn zu Lobawerda Herrn Martinum Gilbertum / dem Ehrwürdigen Herrn Doctori Georgio Majori ist wiederumb zugestellet worden. Das Original aber ist von der Universität vnsern gnädigsten Herrn dem Churfürsten zu Sachsen Herzog Augusto überantwortet worden. Denn Rathschlag hat der Herr Philippus Melanthon gestellet. Doctor Caspar Cruciger mit seiner Hand ad mundum außgeschrieben. Vnd haben jhnen sie alle zugleich mit jhren eigenen Händen als nemblich Johann Bugenhagen Pommer/ Doctor Caspar Cruciger/D. Georgius Major/vnd Herr Philippus Melanthon vnter schrieben.

Was auß GOTT ist/ wird nicht vertilget/ die weil denn diese Lehr/so GOtt in vnsern Kirchen gnädiglich offenbart hat/ in Jhrem rechten Verstand gewißlich auß Gott ist / so wird sie GOtt nicht lassen außrotten. Vnd werden etlich Land vnd Stätte bleiben / darinnen sie leuchten wird. Gleichwol können daneben auch Straffen über vns kommen/ wie Petrus spricht/Gott fehet die Straff an/an seinem eignem Hause/ denn wir haben leider auch Sünden ꝛc. Darumb ist Zeit zu Gott mit Hertzen zu seufftzen/ vnd ümb Gnad / Raht/ vnd Hülff/ümb vnsers Heylands Christi willen zu bitten / daß Er ümb seiner Ehre willen vns gnädiglich schützen wolle / daß die Feinde nicht sagen: wo ist nu jhr GOtt? Vns für vnsere Person / were viel leichter zu leiden vnd zusterben / denn zu rhaten vff vngewissen Argwohn/

wohn / denn wenn es gewiß ist / daß der Käyser diese Stände von der Religion über ziehen wolle / als denn ist kein Zweiffel / diese Stände thuen recht / so sie sich vnd die ihren ernstlich mit GOttes Hülff schützen/wie S.Paulus spricht: **Die Obrigkeit führet das Schwerd nicht vergeblich / sondern sie ist GOttes Dienerin / vnd soll straffen die jenigen so arges thun/ als Mörder etc.** Wie ist ein solche Gegenwehr nicht anders / denn als so man einem hauffen Mörder wehren müste / er werde gefürt von Käyser oder von anderen/denn es ist eine öffentliche Tyranney vnd notoria violentiæ.

ANNO CHRISTI

Wie sich auch Hispanier / Italiäner / Burgunder in diesen Ländern halten würden / hat man ein Exempel an denen in Jülich gesehen. Vnd soll billich ein jeder Hauß-Vater sein Leib vnd Leben zusetzen / solche grosse Tyranney zuwehren. Vnd von dem Vorkommen/oder von der Prævention zureden / ist auch war/ daß die Prævention vff diesen Fall der gewißheit recht ist / nemblich so man gewißlich deß Käysers Gemüth weis / daß er willens ist/ diese Stände zu überziehen.

Zum andern/so es aber vngewiß / so bitten wir in vnterthänigkeit vnsere Gnädigste vnd Gnädige Herrn / wollen nicht zu sehr eilen/denn das Werck ist groß / vnd wird dieser Krig eine ewige Verendrung Teutscher nation bringen / drumb ist es nicht leichtlich anzufahen. So muß man in diesen Sachen auch GOTT vertrauen / Er werde Wächter vnd Schütz-Fürst seyn / wie der Psalm spricht: Seid still/vnd sehet daß Ich GOTT bin. Man soll auß vngewisser Furcht deß künfftigen/nicht in Gegenwärtigkeit von der Regel weichen / vnd gefehrliche Ding für nehmen. So wissen wir auch nicht / so man vff ein vngewissen Wahn anziehen würde/wie es ein Nahmen haben solt/vnd wo man angreiffen wolte/so ist noch grösser Mangel am Getreid etc.

Zum dritten/war ists/der Herrn Fehrligkeit ist die Grösste/vnd ist wol zu gedencken/wil der Käyser sie über ziehen/so wird er nach der Chur vnd Fürsten Personen selbst trachten / deß sie vnd die Jüngen Herrn in Gefängnüß gebracht werden / wie die grossen Könige zuvor mehr mit denn Fürsten ümbgangen sind. Darüber ist diese fehrligkeit auch groß / der Adel in Stifften vnd in vielen

 Ländern

Ländern sonst/ ist dieser Lehr zum höchsten feind / fürchten sie verlieren die grosse Prælaturen etc. So nu der Käyser eine Macht zufeld haben würde/ehe diese Herrn gerüst weren / würden viel vom Adel sich zum Käyserlichen Heer wenden. Diese vnd andere grosse Fehrligkeit betrachten wir auch / vnd sehen / daß diese Chur vnd Fürsten gleich also wie Jsrael am Rothen-Meer stehen / vnd haben wenig Menschlichen Trost / soll das End gnädig seyn/ so wird es GOttes Werck seyn. Wiewohl aber dieses eine scheinbahrlich Vrsach were/einen Zug zuthun/so diese Herrn sagten/ sie wollen einen gewissen Frieden haben/vnd nicht allezeit so sitzen/ vnd deß Backenstreichs gewertig seyn/so ists dennoch zu bedencken/ob es Vrsach gnug sey anderezuüberfallen/vnd ob es fruchtbarlich sein würde.

Zum vierden / es wollen auch die Herrn bey sich selbst schliessen/ob sie kriegen/vnd warumb sie kriegen wollen / vnd welche Sachen so hochwichtig sind / daß derhalben Krieg vnd Zerstörung deß Reichs nicht zu schewen sind. Denn wer dieses nicht bey sich beschlossen hat / wird deß Krieges bald müde werden. Vnser Heyland JESVS CHRJSTVS der Sohn GOttes/ wolle der Chur vnd Fürsten Hertz zu seligem Rath neigen/ Amen.

Vns siehet diese Käyserliche Rüstung an / daß sie vff deß Concilij Tridentini determination warten solle / vnd achten nicht / daß der Käyser etwas zuvor mit der That fürnemen werde.

Johannes Bugenhagen, Pomer. D.
Caspar Creutziger, D.
Georgius Major, D.
Philippus Melanthon.

DAß diese abgeschriebene Copien / eines hochwichtigen Rathschlags der fürnemen Theologen zu Wittenberg/mit dem waren Original, welchs dieselbe sampt vnd sonder mit eignen Händen vnterschrieben / von Worten zu Worten eines Lauths vnd Jnhalts/ auch daß diese Copien gegen dem warhafften Original mit allen Fleiß auscultiret, recognosciret vnd vidimiret worden. Solches bezeuge ich Philippus Melanthon, auß offener Gewalt creirter der löblichen Universität vnd deß Consistorij zu Wittenberg

veror-

verordenter Notarius, mit dieser meiner eigenen Hand / Tauff / zu Nahmen vnd legalischem Zeichen / treulichen sonder gefehrde / etc. Signatum VVitebergæ die 29. Aprilis Anno Christi 1568. Sub Rectoratu Clarissimi Viri Domini Johannis Posonis J. V. Doctoris P. Augustalis Prætorij Advocati & Academiæ hujus Jurium Professoris. *ANNO CHRISTI*

R E C T O R.

Clarissimus Vir doctrina & virtute præstans MICAEL TEUBERUS J. U. D. & Professor. *1565. d. Lucæ.*

Inscripti 227

Inter Inscriptos.

AdamCossebate, Megapolensis Nobil.
Hennuchus Morim, Megapolen. Nobil.
Fridericus: Casparus à Krobevvitz Nobil. frater.
Adolphus: Christophorus Wilhelm⁹ ab Hagen Nob. fratr.
D. Ludovicus, Baro in Putbusch.
Georgius de Plato Nobilis
Albertus Stiber Nob. Franc⁹.
Bernhardus Baro à Kitlitz.
Blasius à Biberam.
Franciscus Schlichtingk Nobil. Siles.
Stephanus: Otto: Adamus Gaus, Barones in Podlitz.
Carolus: Joannes à Sebotendorff, fratres.
VVolffgangus Theodoricus ab Ende.
Nicolaus à Nebelscitz Silesi⁹.
Matthias von Blumenthal Nobilis.
Georgius Witzthumb: Christophorus Witzthumb ab Eichsteth.
Wilhelm⁹ Bernhard⁹ à Mila.

De Comitijs à Maximiliano IIdo, Augustæ celebratis; intemq; alia Augusto Electore Sax. hæc notata reperiuntur.

Autoritas post Imperatorem præcipua fuit Augusti Ducis Saxoniæ Electoris, qui & sententia sua præivit reliquis, & consilijs deliberationes plerasq; ex salute ac dignitate Imperij publica moderatus est. & diligentia autoritateq; negotia confecit. Deo flectente animos cæterorum Principum, ut salutaria Reipublicæ consulentem & monentem non gravatim audirent, neq; inviti tanquam consilij publici Ducem sequerentur.

Inter

Inter alia capita conclusum hoc refertur.

Ut Leges pacis religiosæ inter addictos Confessioni Augustanæ & Pontificios renovatæ ac declaratæ denuo sancirentur, & præcideretur occasio novorum dissidiorum. Ut cum Fridericus Palatinus ad Rhenum Elector dissentiret à cæteris, in capite doctrinæ περὶ δείπνου κυριακοῦ, constituerent Ordines Confessionis Augustanæ inter se utrum is legibus pacis illius religiosæ comprehendatur.

R E C T O R.

1566. Cal. May. Vir doctrina, virtute, meritis in Academiam, & medicationibus clarissimus, VITUS ORTEL WINSEMIUS Senior, Philosophiæ & Medicinæ D. ac Græcarum literarum in Academia Professor.

Inscripti. 309

Inter Inscriptos.

Canutus Schram, ex Scandia Nobilis.

Adolphus: Ludovicus: Ernesthus: Levinus: Conradus à Börstell Nob. fratres.

Iohannes Fridericus à Schurstet.

Ernestus à Köttscha, filius Capitanei in Münchneuburg.

Mauritius Styggi, Dan⁹ Nob.

Iohannes à Wentzke Silesius.

Wolfgangus: Jonas: Theodorus à VVernsdorff Pruteni.

Ernestus, Nobilis Eques à Plato.

Christophorus à Bettin Nobilis.

R E C T O R.

1566. d. Lucæ. Vir doctrinâ & virtute ornatissimus M. EUSEBIUS MENIUS Philosophiæ & Artium Liberalium Professor, filius Reverendi Viri & eximij Theologi Justi Menij.

Inscripti. 133

Inter Inscriptos.

Georgius à Ditta, Nobil. Variscus.

Gerardus à Lüderitz, Nobil. Marchiacus.

R E C T O R.

1567. Cal. May. Reverendus Vir D. GEORGIUS MAIOR Sacræ Theologiæ Doctor, una omnium voce creatus Rector in Semestre æstivum, quanquam excusatione ætatis uteretur, tamen rogante Senatu, Magistratum Scholasticum accepit.

Inscri-

Inter Inscriptos.

Sampſon Blůcher Megapolitanus Nobil.
Henricus ab Einem Luneburgen. Nob.
Georgius Veechemin Colbergen. Pomer. Nob.
Egenolphus à Bendleben Thurin. Nob.
Bernhardus à Luttich, Viri Clariſs. præſtantis nobilitate generis, virtute, ſapientia & eruditione, Wolffgangi à Luttich Doctoris U. J. Conſiliarij Illuſtriſs. Principis & Electoris Saxoniæ filius.
Caſparus Renglin Prutenus Nobilis.
Johannes Fridericus ab Hack Nobilis in Stõlpen.
Joſephus Vollevvicz Lituanus Nobilis.
Paulus Zamboretzky Polonus Nobil.
Gregorius Sapia Lituan⁹ Nob.
Johannes de Riczen Nobil. Lubecenſis.
Ottho Spiegel auff Berndorff Nobilis.
Johan VVolffgang à Wallenrod Nobilis.
Georgius Weiher Nobil. Pomeranus.
Erneſtus à Melzung Lüneburgen.
Conradus: Euſtachius Flemming Nob. Pomeran.
Simon Werbup de Alverdis Nobilis.
Andreas Freiauff Nobil. Anhaltinus.
Victor Steding Pomeranus Nobil.
Paulus à Bockvvoldo: Henricus à Bockvvoldo Nobil. Holſati.
Criſpinus Theſmer Nobil. Prut.
Johan. Dominic⁹ de Protſch Nob. Sileſ.
Joannes Grõtſchreiber de Stablovvicz Nob. Siles.
Adamus Reibenicz de Raten, Nob. Sileſius.

RECTOR.

Vir clariſſimus, doctrina, prudentia & virtute præſtans D. JOHANNES BOSONIUS J. U. DOCTOR & Profeſſor. *1567. die Lucæ.*

Inſcript. 248

Inter Inſcriptos.

Johannes à Marvvitzer Landsberga Marchiacus.

V Johan-

ANNO CHRISTI

Johannes : Walterus Buren, Gritensis & Clivensis.
Dominicus à Brockendorff Silesius.
Jacobus Heckelberger, Nob. Austraicus, ab Hessenberg.
Christophorus à Wuolckenitz Friburgensis.
Johannes Theodoricus : Eustachius à Stauchvvitz fratres Nobil.
Generosus & Nobilis Dominus Albertus de Lobkovvitz & Hassenstien &c.

Quid Maximilianus Imperator in Ditionibus suis circa Augustanam Confessionem Subditis concesserit.

Sic annotatum reperitur.

IMperator Maximilianus post impetratas à Turcis inducias, his procul in Asia gravi bello lacessitis ab Arabibus & ijs provincijs quæ defecerunt, conventus egit subditorum in suis Ditionibus, quibus post disputationes multorum dierum tandem potestatem fecit liberè amplectendi ac profitendi doctrinam Confessionis Augustanæ, sed ea lege, Ecclesijs certum & convenientem piorum rituum ordinem, non alienum tamen à doctrina & pietate Christiana, imponi ut paterentur, quem se observaturos sponderent, & ut promitterent collaturos sede grandem pecunia vim constitutis vicibus certo tempore ad alenda perpetua in limitib. adversus Turcas præsidia, & onera gubernationis in Imperio sustinenda, atq; æs alienum dissolvendum. Huic de religione concessioni etsi accerrimè restiterunt, Pontifex Romanus misso Legato Cardinale COMENDONO natione Veneto, fratres Ferdinandus & Carolus Archiduces austriæ : Albertus Bavariæ Dux, Episcopi vicini, perstitit tamen in sententia Imperator, sed deliberatio de ordine & forma Ceremoniarum in Ecclesia quam AGENDAM nominant, rejecta fuit in aliud tempus.

RECTOR.

1568. Cal. Maij. Clarissimus Vir Casparus Pencerus Philosophiæ & Medicinæ Doctor & Prof. P.

Inscripti. 490

Inter Inscriptos

Franciscus Sparr Nobilis.
Joachim⁹ à Pein Brunsuicens.
Fridric⁹ à Schonberg : Theodoricus à Schonberg fratres Nob: ex Misnia.

Henri-

Henricus Arend: Balthasar Teslyn: Henningus Thessyn: Zacharias à Kalen Nobil. Pomerani.
Mauritius Brederlovv Pomer. Nobilis.
Quirinus ab Ende. Nobil. ex Misnia.
Victor Strolendorff Nobil. Megapolitanus.
Caspar Flemming Nob. Pom.
Philipp⁹ Mulich à Danikovv.
Ttaurlandus à Bernstein.
Georgius Henricus à Staupitz Capitanei in Betzig filius.
Dominus Botto, Burgravius à Donavv in Kroschen & Maslavv.
Balthasar à Grisheim.
Heidenricus ab Aschenberg.
Tham: Henricus: Johannes: VVolgangus: Wilhelmus Loseri, filij Nobilis & strenui Johannis Loseri, hæreditarij Marescalli Ducatus & Electoral. Saxon.

ANNO CHRISTI

RECTOR.

Magister JOHANNES BUGENHAGIUS, Filius. Reverendi D. D. Johannis Bugenhagij Pastoris olim Ecclesiæ Witebergensis Sacrarum literarum Professor, & in templo Arci vicino Concionator. *1568. d. Lucæ*

Inscripti 297

Inter Inscriptos.

Adamus à Schlieben: Liberius à Schlieben à Lauge.
Johannes Georgius: Ernestus à Wettin.
Justus à Dono in Comitatu Lippiæ.
Bernhardus à Loss de VVilckau.
Fridricus Magnus: Sigismundus à Brandenstein.
Johannes Paulus à Kappel.

RECTOR.

Inclytus & Generosus D. D. BOHUSLAUS JOACHIMUS, BARO à LOBCOVVITZ & Hassenstein Dominus in Litzkovv &c. Inclyti & Generosi Bohuslai Fœlicis Baronis &c. Cæsareæ Majestatis Consiliarij & Inferioris Lusatiæ Præfecti, Filius. *1569. Cal. Maij.*

Pro-Rector, Reverendus & Clarissimus Vir doctrinâ & virtute præstans D. PAULUS CRELLIUS S. Theol. D.

Inscripti 460

Fridericus à Nostitz Prutenus Nob.
Wenceslaus Budovvetz à Budovva Nob. Bohemus.
Generosus & Inclytus Dominus Fabianus Burggravius, & Baro à Dohna &c.
Achatius: Georgius à Kunobad, fratr. Nob. Pruteni.
Georgius Ulrich vom Ende. Nob. Misnicus.
Henricus Albertus von Gadenstat Saxo.
Matthias de Feltheim vff Dornburg.
Ascanius ab Heimborg Nob. Brunsvigus.
Georgius à Gebesem Guttenhusen.
Gerardus Rantzavv. Holsa. Nobil.
Joachim⁹ à Borch Grebingen.
Paulus Gorecke de Fischko Nob. Pom.
Generosi & Inclyti Barones & Domini &c. Dominus
Michael Schlavata à Chlum & Cossenberg. Bohem.
Dn. Corol⁹ à Walstein in Arnavv & Mellethyn Bohem⁹.
Dom. Henricus à VValstein in Birstnitz Moravus.
Fridericus à Ratzbar Siles.
Stibot Scarobskj Moravus Nob. Dnnr. Ministr.
Johann: von der Wischut Hannoveren.
Georgius Ilenfeld Megapolens Nob.
Johannes: Ernestus à Segerden Fratr. Nob. Luneburg.
Christophor⁹ à Nostitz Nob. Pruten.
Joachimus Quast Nob. ex Comitatu Ruppinens.
Vir Clarissimus Sapientia, doctrina & virtute præstans D. Matthæus Wesenbecci⁹ J. U. Doctor Antuerpianus in hanc Academiam ex vicina Salana ad Professionem Juris vocatus &c.

R E C T O R:

1569. d. Lucæ. D. JOACHIMUS à BEUST J. U. D. Vir nobilitate generis, doctrina, prudentia & virtute clarissimus Professor in hac Schola publicus & Illustrissimi Principis Ducis Saxoniæ Electoris &c. συμβȣλίυτ.

Inscripti

Inter Inscriptos:

Henricus à Beust, hujus Rectoris filius è Stirpe Bustia, nominis nobilitatis, atq; insigniorum familiæ hæres unicus.
Joachimus à Dorstedt.

Chri-

Christophorus à Dorstedt.
Petrus de Haübitz.
Christophorus à Caras, Nob.
Fridericus à Minckvvitz.
Vitus Ulricus ab Ehrenthal, Francus.
Otto à Zervvist.
Andreas Holck, Holsat⁹ Nobilis.
Colmannus à Leth.
Adrianus à Wolffen.
Joachimus à Treskau.
Fridricus ab Arnstedt.
Sebastianus Mendel à Steinfels.
Johannes Simon à Steinfels.
Johan. Zimmerman à Zvvatz.
Conradus à Botmer. Abbas Luneburg.
Eckhardus Manteuffel, Nob. Pomer.

De Duce Florentino, in magnum Ducem Hetruriæ à Pontifice creato, leguntur ista.

Pontifex Romanus Pius V. usurpata potestate, quæ solius Imperatoris propria est, Ducem FLORENTINUM Romam accersitum, creavit magnum Ducem, Hetruriæ, cum ea provincia non Sedi Romanæ, sed Imperio subjecta sit, & eundẽ Diademate itidem Regio ornavit, frustra per Legatum resistente & repugnante Imperatore & sua jura opponente. Agitata hæc sunt in frequenti Cardinalium consessu, Dux Romam ingressus XV. Januarij, & postridie Pontificem in fanum D. Petri intrantem nudo capite à tergo secutus, caudam pallij, qua fuit indutus obsequij & honoris causa de terra sublatam gestavit. Factum id putant à Pontifice hoc consilio, ut labanti Hierarchiæ compararet firmum tutumq; præsidium à potenti vicino contra Hispanorum superbiam & Tyrannica Imperia, cum videat res Gallicas nutare: Germaniam partim alienam esse à sede Romana, partim Italiæ cura parum affici. Italiam ipsam verò nisi autoritate & Imperio potentis Principis conjungatur, & in officio metuq; contineatur, aut non fidem aut non quietam fore.

RECTOR *1570. d. 1. Maij.*

Generosus & Nobilis Dominus D. STEPHANUS GANS, Baro in Pudlitz Marchiæ Brandeburgensis Marescallus hæreditarius.

PRO-RECTOR Eximius Philosophiæ ac Medicinæ Doctor & Professor ABRAHAMUS VVERNERUS.

Inter Inscriptos

Bernhar. Hermannus à Dausvvitz, Nob.
Eberhard⁹ à Weyhe, D. Consiliar. Elector. Saxo. & Professi.
Gordanus ab Haubitz.
Henricus à Kurtzbach, Baro in Trachebergk & Militsch D. in Drum & Lemberg, Silesius.
Albertus Slavata à Chlumet Cossenberg Baro Bohemus.
Sigismundus Helt à Kements Baro Moravus.
Wilhelmus à Saltza, Silesius.
Jacobus à Bartleben, Equestris Ordinis.
Guntherus à Bartensleben, Equest. Ord.
Christophorus à Mullendorf, Equest. Ord.
Samuel de Breck, Equestris Ord.
Ernestus ab Wildenstein, Equestr. Ord.
Johannes Miczian, Baro de Klinstein & Rostock.
Martinus vom Embde / Magdeburg.

Nicolaus Ulfeldt, Nobil. Danus.
Wolfgangus Igell ab Hartenreyt.
Wenceslaus ab Zedlitz.
Adamus ab Reibnitz.
Sigismundus à Smirzicz, Liber Baro & D. in Sckala.
Albertus Morava ab aquis Narcomannus.
Sigismundus de Parentin.
Georgius Starzinisky à Liebstein.
Ludovic⁹ à Zertzen, Schaumb Nobil.
Johannes à Satza, Nobil. Lusatus.
Johannes Brockenhus, Nob. Danus,
Johannes à Krotoschin, Palatinides Wladislaviens, Polonus Baro.
Johannes Lasiti⁹, Polon. Nobilis.
Stanislaus Trlesky, Polonus Nobilis.
Johan. Philipp. Volant à Volantsege, Nob.
Achatius: Marcus Hohenfelderi Austriaci Nob. fratr.

1570. *RECTOR*

d. Luce. Ornatissimus doctrinâ, & virtute Vir M. ALBERTUS LEHENMEIER, Hamburgensis, Oratoriæ Professor Publ.

Inscripti

Inscripti 290.

Inter Inscriptos.

Wolffgangus: Georgius à Schonberg in Limbach Nob. fratr.

Generosus Andreas Fierlei de Dambrovicza Palatinides Lublinens. Generosus Felix Fierlei de Dambrovicza.

Nicolaus Gabrionka, Nobil. Polon.

Zbosin Zilinsky, Nob. Polon.

Georgius Schoneick, Nobil. Siles.

Antonius Pusk, Siles. Nobil.

Martinus à Max, Nob. Siles.

Erasmus Broske, Brandeburgens. Nob.

Wolffgangus Henric. Greff, Goltzkoviensis Nob.

Michaël Bialoslivvsky, Polon. Nob.

Wolffgangus à Schaffgottsch cognominatus, Nob. Siles.

Johannes Schvvanbeck, Marchicus Nob.

Segebaldus ab Huda, Bremensis.

Johannes van der Seide, Luneburg.

R E C T O R

Vir Reverendus, pietate, doctrina & dignitate Clarissimus, CASPAR CRUCIGER, Sacræ Theologiæ Doctor ac Profess. Publ. *1571. d. 1. Maij.*

Inscripti 405.

Inter Inscriptos

Henricus à Medino, Nob. Luneburg.

Ernestus à Ponicka, Nobilis.

Johann. Chrzastovvsky, Nobil. Polon.

Johannes Gebhardus à Zussenhard, Nob. ex Marchionatu Badensi.

Andreas à Franckenreut, nobilis ex Palatin.

Ebaldus ab Ende, in Bithavv Nobil.

Thomas Szienitzky, Polonus Nobilis.

Nicolaus à Seidlitz, Nob. Sil.

Johan.: Maximilianus Schindelius ab Eberhartz Nob. Bohemi.

Daniel Balenschky à Zluikovva Nob. Bohem.

Henricus Flavinus à Rotenfeld Nob. Bohem.

Johan. à Seidlitz, Nobil. Siles.

D. Rudolphus: D. Josephus de Presing, Barones Austriaci.

Wolffgangus Rudolff vom Ende/ Nobil.

Godt-

ANNO CHRISTI

Godtfrid von Rechenburg/ Nobilis.

Henricus à Bilau in Sachavv, Nob. Bohem.

Johannes Sixtus à Reitzenstein, Nob. Voitland.

Henricus à Wutenavv, Nob. Marchiacus.

Johannes: Reinholdus à Tissenhusen, fratr. ex Nobili Livoniensi.

Johannes Adolffus à Bockvvaldt, Nob. Holsa.

Otto: Christophor⁹ Hacken à Berg, fratres, ex Nobil. March.

Daniel à Rochau, Nobilis March.

Bertramus à Borstel, Nobilis March.

Vincentius à Nietenberg, Nob. Branden.

Generosus Dominus Stanislaus Rydzinsky, Comes à Wirbna Polonicus.

Matthias Guinsky, Nobilis Polonus.

Matthias Gloginsky, Nobilis Polon.

Matthias Quiletzky, Nobil. Polon.

Johannes Henricus à Flemming, Nob. Pom.

Fridricus à Werder, Havelbergen.

Isaac: Jacobus à Span de Lichtenhagen & Wibensbach Austriaci Nob.

Henricus: Justus ab Oppen, Nob. fratres.

1571. d. *Lucæ.*

R E C T O R

Inclytus & Generosus Dominus Dominus MICHAEL SLAVATA, Dominus à Chlum & Cossenberg &c. natus ex antiquissima & nobilissima stirpe Dominorum Slavatarum Chlumensium in Boëmia.

PRO-RECTOR

MATTHIAS WESENBECCIUS.

Inscripti 216.

Inter Inscriptos

Christophorus: Eckardus Stamer Nob.

Conradus: Sigismundus Ernestus à Schönfeldt, Nobil. Bohemi.

Georgius Preusse, Nobil.

Wolffgangus à Boksdorff, ex March.

Ottho à Kesselbrandt, ex March.

Theodoricus à Zaboltiz, Lusatus.

Bernhardus: Theodorus à Meltzan Fratr. Nob. ex Megapolen. Ducatu.

Cla-

RECTOR *ANNO CHRISTI 1572. d.1. Maij.*

Clarissimus doctrina & virtute præstans SEBASTIANUS THEODORICUS Philosophiæ ac Medicinæ Doctor & Profess.

Inscripti 355.

Inter Inscriptos

Johannes à Nachod, Dominus in Dunagovvitz Baro.
Primislaus à Zerotin, Baro.
Henricus à Zastritz Moravus, Equitis aurati filius.
Benedictus Creenia à Concepas.
Johannes, Comes in Hardeck Glotz & in Machlaud, Baro de Statenberg Dominus in Kreutzing, Hæreditarius Pincerna Archiducatus Austriæ & Dapifer Stiriæ &c. in Letovitz.
Johannes Ottho Bernklo von Fa.
Johannes à Leugen, Frisius.
Benedictus à Druffina, Prutenus.
Ludovicus Robineus, à Chaviamere.
Jacobus: Petrus Mauclerici, fratres à Musauchere.
Ebaldus Sehstede, Holsatus Nob.
Matthæus Titus, Glogoviens.
Georgius Ressmannus, Glogoviens.
Michael: Albertus Finck, fratr. filij Fœlicis Finck, Borussi Nob.

RECTOR *1572. d. Luca.*

Inclytus & Generosus Dominus D. JOHANNES HARDECIUS, Glocij & Machlandiæ, Baro Statenbergensis, Dominus Crucingensis, Hæreditarius Pincernæ Archiducatus Austriæ, Dapifer Stiriæ, in Letovicia &c.

PRO-RECTOR

BARTHOLOMÆUS SCHONBORN, Medicinæ Licentiatus & Mathematum Professor.

Inscripti 295.

Inter Inscriptos

Johannes von Bonna.
Johannes à Berbisdorff, Misnensis.
Albertus à Wutenovv, Servesten.
Wolffgangus Christophorus Ber-

Berger à Klam Nob. Austriacus.
Georgius Hack in Tanpach, Nob. Austriacus.
Henricus à Zabeltitz, Lusatus Nobilis.
Mauritius à Sebottendorff, Dresdensis.
Gerhardus â Marschalch.
Ladislaus Sekerka à Sedelitz.
Nicolaus Sekerka à Sedelitz.
Fœlix Bodaneky â Holkovv.
Adolphus â Reppichau, nob.
Iohannes Georgius ab Arnym, Nob.
Leopoldus ab Arnym, Nobil.
Valentinus von Randau, Nobilis.
Georgius â Diher, Silesius.
Georgius â Grun, Bayrentensis.
Bernhardus â Malberg, Baro Gallicus.
Nicolaus de Harancourt, Baro Gall.
Christophorus ab Arnimb, Nobilis.
Fridericus Britzke von Knebloch.

De Sydere novo in Asterismo Cassiopeæ recensio & Judicium.

HAc Hyeme die 16. Novembris, manè post horam 6. conspectum est Sydus novum inusitatæ magnitudinis, lucis & splendoris versus Septentrionem, in asterismo Cassiopeæ, talis situ, ut cum tribus stellis Cassiopeæ, quarum una est secunda in ordine stellarum hujus asterismi, altera quarta, tertia duodecima, singulæ verò sunt magnitudinis tertiæ, conformavit Schema Rhomboides. De hoc sidere, cum diu fulserit, & habuerit plurima à Cometarum specie & natura diversissima, stellis peculiaris ac propria: & vicissim non pauciora à stellarum naturis aliena, Cometis propria: quæsitum est à doctis magno studio utris annumerari debeat aut possit. Specie stellis proxima erat, à fulgore copiosi & nitide scintillantis luminis ab initio antecellebat utrasq; tàm errantes quàm inerrantes, una vere excepta, cui mane ante Solis exortum prodeunti sicut Jovi in propinquo Tauro collocato sub noctem conferri oculis poterat. Immobilitate verò & amplitudine ac tremulo lumine proximè repræsentabat inerrantium naturam, quibus cum ceu octavo orbi affixum esset, primi cœli quotidiana conversione circumagebatur, & hoc ambitu parallelum circa mundi polum perpetuo supra finitorem extantem describebat. Præter hunc motum alium nullum habebat. Nec figuram Rhomboi-

boidem cum tribus Cassiopeæ stellis ulla in parte deinceps mutavit. Sed alia subiit stelis fixis insolita, quas nullis unquam seculis compertum est aut contraxisse magnitudinem, aut luminis speciem variasse. Nam cum primum effulsisset ex solis diametro, adeo splendebat scintillatu radiante, ut soli Veneri cederet, cæteras superaret omnes toto mense. Postea Sole accedente, attenuabatur paulatim corpore, & ab æmulo Jovis Venerisq; splendore degenerare incipiebat in flammeum Martis ruborem, Tandem redactus ad eam magnitudinem, quæ est stellarum secundi ordinis, & indies magis magisq; deficiens ac velut expallescens, Aprili mense anni sequentis Septuagesimi tertij, plumbeum Saturni livorem videbatur induisse, magnitudine plurimum diminuta. Hac mutatione etsi videbatur induisse, magnitudine plurimum diminuta. Hac mutatione etsi videbatur Planetas imitari, qui Apogæi vicini Solis radiis obscurantur, Perigæi velut rursus emergentes inclarescunt & enitescunt, (nam alioquin præter speciem, cum Planetis nihil habebat commune, posita extra Zodiacum & immobilitate ipsius Planetarumq; noto exploratoq; numero discrimen faciente) hoc tamen intererat, quod Planetæ etsi φάσεις variant ex positu ad Solem diverso respectu nostri, mutationibus alioquin nullis obnoxij, nunquā tamen aut decrescunt corporibus aut lumine vel deficiunt vel degenerant, quod in hoc sidere manifestè deprehendebatur. Quod vero nunquam antea visam esse Stellam hujus similem etiam hac in parte Octavi orbis versus Boream, & numerum Stellarum Cassiopeæ suum constare, integrum, certum esset, ideo inter neutras Stellas nec fixas nec errantes locus ei vendicari poterat, sed & Cometam esse ne mox statueremus, multa prohibebant. Etsi enim Cometarum instar consumebatur, tamen & specie discrepabat, nulla nec juba apparente nec barba, & lumine. Cometarum enim lumen ferè flammeum est, rarò lucidum instar stellarum: Et immobilitate quæ Cometis non est frequens: & quod maximum est, magnitudine intervalloq; à terra, Maxima ejus elevatio ab Horizonte deprehensa est quadrante quadricubitale part. 79. sc. 56. Minima 23. par. 33. sc. Distantia à puncto verticali seu Polo Horizontis minima 10. par. 4. sc. Maxima 66. par. 7. sc. Si ergò Poli altitudo est 51. part. sc. fit distantia Cometæ à Polo mundi versus Horizontem 28. par. 21. scr. & ejusdem distantia à Polo mundi versus

ANNO CHRISTI

 pun-

punctum verticale 28. par. 2. scr. utraq; in meridiano numerata. Differentia earum est Parallaxis 19. scr. Sed alio majore instrumento minima Sideris elevatio supra horizontem deprehensa est 23. par. 41. scr. Quare si quadrans propter situm vel dioptrarum defectum monstrasset altitudinem sideris minorem octo scr. major videlicet 80. par. 4. scr. Erit ergo eadem altitudine Poli servata distantia à polo versus Horizontem 28. par. 13. scr. à Polo versus punctum verticale 28. par. 10. Scr. Parallaxis trium scr. quæ nulla est, cum vertici proximum est idem situs. Ascensio recta duplex erat, quod bis Meridianum subiret, semel cum 359. parte & aliquot scrup. æquinoctialis: Iterum cum arcu opposito. Longitudo ejus attingebat 6. partem 25. scr. Tauri. Latitudo erat 54. par. 16. scr. Ex his observationib. artificum apparebat, non in orbe Elementari contineri hoc sidus, sed in æthereo, & quidem intra terminos Sphæræ Veneris. Aliqui nullam parallaxin, ut Augustani. Aliqui trium itidem tantùm scrupulorum repererunt, ut Illustrissimus Princeps VVILHELMUS Landgravius Hassiæ, diligentissimus cœli scrutator &c. Id si ita est, evertuntur rationes Aristotelicæ, quæ orbem æthereum mutationum legibus eximunt & halitus terrenos eò usq; perferri negant. Etsi ergo habebat peculiaria aliqua non animadversa in aliis, aut certè rarissimè animadversa, ut puritatem nitidi luminis, magnitudinem, speciem stellarum similem, distantiam à terra positumq; in orbe æthereo, tamen non reperiebantur causa, cur stella nova potius, quàm Cometa esse censeretur. Stellas enim novas ne creari à Deo assentiamur, autoritate Mosaicæ historiæ, & Orthodoxæ Ecclesiæ consensu prohibemur, & autoritatem Aristotelis, si Mosaicæ historiæ adversetur, merito repudiamus. In æthereâ verò regione & Cometas antea observatos esse ex Græcis Proclus, ex Arabibus Albumasar prodiderunt. Fulsit autem adhuc Majo mense, etsi plurimum attenuatus corpore & lumine. Propter Taurum subjectis huic & opposito Scorpij Dodecatemorio populis minitari visus est, ut Poloniæ, Russiæ, bonæ parti Germaniæ & Italiæ. Præterea iis gentibus quarum feriebat pulsabatq; vertices directo ratio, ut Moscis, Tartaris ac Livonis. Secutum est autem, vel potius mox cum ipso sidere cœpit asperrimum ac sævissimum gelu, quod raris quandoq; in paucos dies laxatum remissionibus, moxque iterum exasperatum, in Aprilem

mensem perduravit, adeoq; flumina astrinxit, ut ex liquefactis tempore & pluvia nivibus rupta glacies, ingentium fragmentorum impetu, pontes Germaniæ plerosq; vel interruperit atq; dejecerit, vel concusserit ac labefactarit. *ANNO CHRISTI*

RECTOR.

Vir Reverendus doctrina pietate & dignitate præstans HENRICUS MOLLERUS S. Theologiæ D. & Prof. *1573. Cal. Maij.*

Inscripti. 345

Inter Inscriptos.

Henricus Rumoer Holsatus, natus in familia Equestri.
Ico: VVilhelmus Kniphausen Frisij orientales, nati in fam. equestri.
Christophorus de Stortz Silesius, natus in equestri familia.
Gabriel Guldenstern, Danus
Paulus Laxman Danus, nati in Equest. famil.
Christophorus: Johannes: Casparus à Meltzrad Lusat.
Iohannes à Lodditz: Nicolaus à Deipold Lusatij.
Iohannes Henricus: Henricus à Schönberg.
Albertus à Schulenburg Nob. Marchiacus.
Henricus à Randou Nobilis.
Abraham von Heinitz Nobil.
Bernhardus à Tschirnhausen Siles. Nob.
Henningus Mandeuvel Megapolitanus Nob.
Philippus Hannibal ab Eckersdorff Nob. Siles.
Iohannes Rodolphus, de Waldenfels Nariscus Nob.
Simon à Quercu Burgundus.
Henricus à Gunterrod Ravvenstein.
Georgius Otto: Augustus von Belau, Dresdens. fratr.
Rudolffus: Julius à Teuffenbach Styrij.
Iohannes Felix: Wenceslaus Liturgus à Tursko.
Iohan. Carpio à Cappersten.
Iohannes Cobilnicius Polon. ex Equest. famil.

RECTOR.

Vir clarissimus, sapientia, doctrina pietate & virtute præstans & J. U. Doctor & Profess. Publ. MATTHÆUS VVESENBECCIUS. *1573. d. Lucæ.*

Inscripti 290

Inter Inscriptos.

 Theo-

ANNO CHRISTI

Theodoricus â Schonberg.

Iohannes Christophorus â Gich Onolspacensis.

Iohannes â Virmondt ex Diocæsi Coloniensi.

Iohannes Adamus Hoffman Liber Baro in Grimpel & Strechaus.

Andreas VVolfgangus â Polheim Baro.

Christophorus Phllippus â Gleissentaler.

Philippus â Schoneck.

Hieronymus: Johannes Josephus â Nostitz.

Conradus â Posern.

Andreas â Sterenberg Baro in viridi monte.

Grosslaus â VVartenberg Baro.

Georgius â Sterenberg Baro in viridi monte.

Iohannes â Molovvetz in Diglach.

Ericus: Nicolaus: Hieronymus Spanonski â Lissau.

Ludovicus Quas â Bernsdorff.

Iohannes Levin ab Zmbdenn Misnens.

Ernfridus â Schleintz.

Gedeon Kindler â Zackenstein.

Iohannes â Redikin: Sigismundus â Redikin Angermundensis.

Leonhardus Friderich â Bischofsheimmensis.

Nicolaus: Borianus â Colobrat in Petersberg Barones Bohemi.

Henricus â Candau Hornburgensis.

Caspar â Schliebitz: Rochus â VValckenheim Siles.

Daniel â Bieren: Conradus â Stechau Marchiaci.

Christophorus â Hünnicken Marchiac.

Iohannes â Baumbach Hessus.

R E C T O R.

1574. *Cal. Maij.* Clarissimus Vir doctrina & virtute præstans HIERONYMUS SCHALLERUS Noribergensis, Philosophiæ ac Medicinæ Doctor & Physicæ Professor Publ.

Inscripti. 304

Inter Inscriptos.

Martinus Buckovvietzky de Lubovva, Nobilis.

Wencislaus à Nauman: Ernestus à Nauman Dresdenses Nob.

Abrahamus Schachuerus Nobilis

bilis ab Ebenzvvein Austriacus.
Abraham⁹ Schuuanbock Nobilis à Dello Marchiacus.
Henricus à Höfel VVestphalus Nobilis.
Jacobus Kiene de Lippa.
Michael à Werbese Bremens.
Bernhardus à Lubersstorph Mechelpurgens.
Jobst à Sangerhausen Nobilis ex Turingia.
Wencislaus Schof: Cotsch von Kinas auff Schwartzbach Nobilis.
Caspar⁹ à Bernstein Nobilis.
Christianus à Podevvils Costinensis Nob.
Jochimus à Podevvils. Costinensis Nobilis.
Erasinus à Pforten: Nicolaus Marsalt Nobiles.
Johannus Cyriacus: Sigismundus Ludovicus, Libri Barones in Polheim & Wartembvrg.
Gregorius Resch à Geroltzhausen Austriacus.
Balthasarus Pfol à Friderstorf Marchiacus.
Nicolaus Arnfeldt: Lago Orn Nobiles. Dani.
Nicolaus Schausue Nobilis.
Petrus Kurnickus Lithuanus Nobil.
Gualtherus à Kronenbergk Bernhard⁹ à Werbese, Bremensis, Nobiles.

ANNO CHRISTI

R E C T O R.

Vir Clarissimus D. VITUS ORTELIUS Winhemius filius, Juris U. Doctoris ac Prof. Publ. & Illustriss. Electoris Saxoniæ Augusti &c. Consilarij. 1574. d. Lucæ.

Inscripti. 219

Inter Inscriptos.

Christophorus Zeskouetz Junior à Los. Nob. Bohemic⁹.
VVerner⁹ à Bornstedt ex Diocæsi Halberstadensis Nob.
Ethardus Zautiz ex Ducatu Anhaldino Nob.
Franciscus Behr Pomeranus Nobilis.
Ernestus à Miltitz Nicolai filius Henricus à Miltitz ejusdem.
Abrahamus à Schleinitz.
Sigismundus à Miltitz.
Johannes ab Hirschfeldt.
Joachimus à Sala.
Johannes Jacob⁹ Schlumberger Austriac. Nob.
Balthasar von Grunradt Nob. Misn.
Georgius à Barbi: Wipertus à Barbi Nobil. fratr.

Nico-

Nicolaus Fleming Svecus, Nobilis.
Nicolaus ab Hoheleuffer Misnens.
Conradus à Trandorff.
Wenceslaus à Maxen Lusat9.
Benedictus Canuti VVestgotus ex Nobili familia regni Suecia.
Johannes: Wilhelm9 à Blettenbergk Westphal. Nob.
Arnoldus à Treskau Nobil. Marchiacus.

Sub eodem anno

De delirijs Sacramentarijs Theologorum quorundam hujus Academiæ hæc notata reperiuntur.

Anno à nato Christo Salvatore 1574. die 25. May, convocati sunt ab Illustrissimo Principe ac Dno. Dno. AUGUSTO, Saxoniæ Duce & Electore, &c. Torgam, totius provinciæ Proceres, & cum his delecti ex Theologis aliquot viri præcipui, inter quos ætate & autoritate eminuit vir Reverendus D. D. Georgius Major, annum ætatis agens tertium supra septuagesimum, & adversa tum valetudine integrum propè biennium conflictans Causam convocationi præbuit liber fanaticus & ἀνώνυμος, titulo EXEGESEOS editus, & late hic ab aliquibus sparsus, ac magnificè prædicatus, in quo non obscurè ostendebatur conari nonnullos ex Doctoribus hujus Academiæ, invehere in Ecclesias & Scholas harum Regionum, jam dudum explosa & damnata deliria Sacramentaria, Zuvinglij, Carolostadij, Oecolampadij, Calvini & Bezæ, negantium veram & substantialem præsentiam veri & substantialis corporis & sanguinis Domini Nostri JESU CHRISTI in legitimo, cœnæ Dominicæ usu. Re igitur graviter deliberata, jussu Principis Electoris scripti sunt articuli, de quibus cum Princeps primum, & postea Proceres ex tota nobilitate, & Theologi convenissent, vocati sunt Torgam autoritate Principis Electoris ex utraq; Academia, Lipsica & nostra hac, & passim ex Ecclesijs alijs, ij qui in suspicionem erroris Sacramentarij adducti fuerant: His propositi sunt articuli, à Principe, à Proceribus & à Theologis comprobati, ac jussi sunt singuli propria manus subscriptione suum de ea doctrinæ parte consensum testari. Sed subscriptionem cum defugissent ac pertinaciter detrectassent, quatuor in hac Academia Theologi, D. Caspar Cruciger junior, D. Henricus Mollerus Hamburgensis, D. Fridericus VVidebramus hujus Ecclesiæ pastor, & D.

& D. Christophorus Pezelius Plauensis, arresto primum Torgæ aliquandiu retenti, ac vigilia demum Baptistæ eodem anno in custodiam Lipsicam abducti sunt, ibiq; tam diu asservati, donec sententia priori mutata articulis Principis illi subscriberent. ANNO CHRISTI

Sed officium docendi in hac Academia cum ipsis abrogatum esset, substituti in illorum loca alij fuerunt, ac primum Pastoris munus commendatum est Reverendo & Clariss. viro D. D. Casparo Eberhardo Schnebergensi, Pastori Ecclesiæ Misnensis. D. Crucigeri locus tributus fuit D. D. Paulo Crellio, qui ante quinquennium mandato & autoritate Principis Electoris ad Consistorij Misnensis gubernationem ex hac Academia evocatus fuerat. D. Molleri locus tributus fuit D. D. Johanni Avenario evocato ex Academia Jenensi. D. Pezelij locus datus est M. Martino Oberndorfero Pastori Ecclesiæ Mitvveidensis. Fuitq; mutatio hujus anni tanta, quanta ab initio repurgatæ Doctrinæ cœlestis in hac Academia non accidit. Sunt enim eadem occasione, & propter easdem causas suo loco moti & ex hac Academia excussi & alij hujus Scholæ lectores eruditione & autoritate excellentes. Nam D. Casparus Peucerus Medicæ artis Professor, qui Consilia Theologorum præcipuè instruxerat & rexerat, Rochlitium deportatus, ibiq; arresto Principis inclusus fuit. M. VVolfgangus Crellius Misnensis, Dialecticæ Professor, Torgâ carceri inclusus, postea relegatus fuit ad biennium, non solum ex hac Academia, sed omni plane Electoris Provincia. M. Esromus Rudingerus Pabebergensis gener viri clarissimi Dn. Joachimi Camerarij, cum primum Torgæ arresto Principis aliquandiu retentus, sed postea denuo subscribere articulis Torgensibus jussus fuisset die Michaelis, deserta statione sua clam aufugit. Discesserunt sua sponte alias prætexentes causas, duo D. Peuceri generi, D. Joachimus Egerus Jure Consultus, & in hac Academia Professor. D. Hieronymus Schallerus artis Medicæ Doctor, Physices Professor.

Sunt & alibi propter eandem causam suis locis excussi magnæ autoritatis viri. Nam D. Georgius Cracovius J. U. D. qui ex Consiliarijs Principis intimus fuerat, Lipsiæ carceri inclusus fuit, ibiq; paulo post in carcere mortuus est. M. Christianus Sagittarius Concionator aulicus, qui primus in aula Principis delirij Sacramentarij semina propalam in Concione sparserat, abrogato illi docendi munere,

 in do-

in domum suam toto vitæ tempore conclusus fuit. Deniq; D. Johannes Stoffelius Ecclesiæ Pirnensis Pastor & Superintendens, qui præcipuum illorum deliriorum flabellum fuerat, & Sagittarium ad ea spargenda impulerat & excitarat, Senftenbergam deportatus, arci illius loci tanquam carceri inclusus fuit.

Est ex aula Principis ejectus, & tota hac Provincia exclusus D. Johannes Hermannus artis Medicæ Doctor, quod & ipse à Stoffelio in societatem delirij Sacramentarij protractus putaretur.

RECTOR.

1575. [illegible]l. Maij. Inclytus & Generosus Dominus Dominus JOHANNES CYRIACUS, LIBER BARO in Polhaim & Wartenburg &c.

Pro-Rector, Ornatissimus & Clarissimus Vir Juris Consultus celeberrimus, D. Doctor VITUS ORTELIUS WINSHEMIUS, filius.

Inscripti. 269

Inter Inscriptos.

Sigismundus: Ernestus â Briesen Nob. Siles. fratr.

Martinus Tulibuofski Nobil. Polonus.

Franciscus â Rechenberg Nobil. Misenus.

Fridericus Ludovicus: Iohannes Georgius â Rochau Nob. frat. ex Palatinatu.

Casparus Erichsleben: Albertus Bruno Nobiles.

RECTOR.

1575. d. 18. Octobr. Vir Reverendus & pietate præstans D. JOHANNES BUGENHAGIUS Witeberg: Sacræ Theol. Doctor, Prof. Publ. & in Templo Arcis Concionator.

Inscripti, 200

Inter Inscriptos.

Erhardus â Metzdorff.

Johannes Casparus: Johannes Ernestus: Jacobus â Ponickau. fratr.

Iohannes â Schladen Stasfordiensis.

VVolfgangus Fridericus â Drandorff.

Henricus â Cappelen Bremens.

Samuel Stadnicius de Zmigrod Nicolaus VVetzierski de Mikorhin Poloni.

Ottho

Ottho â Middoch Frisius. Johaunes Mecinski ex finibus Sil. *ANNO CHRISTI*

RECTOR.

Clarissimus Vir prudentiâ, doctrinâ, & virtute præstans D. MICHAEL TEUBER J. U. D. ac Profess. Publ. & Illustrissimi Electoris Saxoniæ Augusti &c. Consiliarius. *1576. Cal. Maij.*

Inscripti. 223

Inter Inscriptos.

Henricus: Wolfgango Theodoricus: Heubolt: Georgius, á Schleinitz.
Iohan. Henricus á Gaudelitz.
Joachim' von Anderten Hannofer.
Conradus â Prædol Marchiacus.
Carolus: Fridericus: Ladislaus fratr. generosi Domini â Schleinitz.

RECTOR.

Inclytus & Generosus D. D. ANDREAS VVOLFGANGUS, Baro Austriacus in Polhaim. *1576. d. 18. Octobr.*

Pro-Rector SALOMON ALBERTUS Noribergensis, Philosophicæ & Medic. Doctor & Prof. Publ.

Inscript. 170

Inter Inscriptos.

Joachimus â Möllen Luneburg.
Henningus von Brock Brunsuicens.
Gottfridus â VVeddingen Nobil.
Iohannes Georgius: Meinardus â Schirsted fratres.
Henricus ab Escarck.
Paulus Weidhofer â Vogelsberg Morarus.

RECTOR.

Virtute & doctrina ornatissimus Vir, M. CASPARUS ALTENEICH Coloniensis, Institutionum Juris Professor Publicus. *1577. Cal. Maij.*

Inscripti. 229

Inter Inscriptos.

Andreas Stodolius â Poziouua Bohemus.
Daniel Stodolius â Poziovva Lunensis.
Ernestus VVilhelmus: Bernhardus Theodoricus: Alexander â Miltitz.
Meinhardus â Schirstette.

Anno CHRISTI 1577. d. 18. Octobr.

R E C T O R.

Vir Reverendus & doctissimus M. JOHANNES SCHULTZ Halensis, Theologiæ Professor publ. & Concionator in æde sacra, quæ arci contigua est.

Inscripti 191

Inter Inscriptos.

Germanus à Monte aureo Gallus.
Iohannes Philippus Wenceslaus Zvvingenburg.
Henric⁹: Johan. à Brandstein.
Melchior: Johan. à Löbben.
VVilhelmus im Hoff. Dreisprungens.

R E C T O R.

1578. Cal. Maij. Vir Nobilitate, generis, sapientia, doctrina & virtute præstans D. JOACHIMUS à BEUST in Planitz J. U. D. & Prof. Legum Publ. in hac Academia, nec non Illustrissimi Electoris Saxoniæ AUGUSTI &c. Consiliarius.

Inscripti. 328

Inter Inscriptos.

Erasmus de Lagou Nobilis Marchita.
Ernestus à Berg Dessaviensis.
Theodorus à Plettenbergk Westphalus.
Casparus Hausner à Weyenbuch.
Johannes à Dekvvede Marchita.
Johannes Henricus à Leipzig.
Melchior à Steinberg.
Johannes: Busso Clamerus ab Alvensleve, Fratr.
Gebhardus à Meyendorff.
Gebhardus à Kneitling.
Casparus: Otto ab Arnim fratr.
Leopoldus à Meyendorf.
Johannes Melchior à Witten.
Henricus Abrahamus ab Einsidel.

R E C T O R.

1578. d. Lucæ Clarissimus Vir Dominus JOHANNBS MATHESIUS. filius, ex valle Joachimica oriundus, Medicinæ Doctor & Professor, nec non Illustrissimi Electoris Saxoniæ AUGUSTI &c. Medicus.

Inscripti. 215

Inter

Achacius de Jagovv.	Matthæ⁹ â Ketzavv, Thuring.
Ekhardus â Byern.	Abrahamus â Bodſeld, Thuringi.
Guntherus â Bünavv.	Albertus â Daſſel, Lunæburg.
David â Luderitz.	Albertus : Ludolfus ab Alvelsleben.
Theodicus â Mollendorff.	
Ioachimus â Blavven.	

Eodem anno Illuſtriſſimus Saxoniæ Elector Auguſtus, Dominus noſter clementiſſimus, numerum Stipendiariorum ſuorum auxit: & conſtituit, ut in poſterum centum quinquaginta juvenes in hac Academia alerentur, quorum opera & miniſterio poſtea, cùm in Eccleſia, tùm in Scholis ſuarum Ditionum uti poſſet. Clementiſſimus DEus benignè largiatur, ut pium hoc inſtitutum (cui non pauci malignè & ſubdolè ſe oppoſuerunt) ad nominis ſui gloriam & Eccleſiæ emolumentum cedat.

R E C T O R

Vir doctrinâ & virtute ornatiſſimus M. VALENTINUS SCHINDLER, Hebraicæ Linguæ in hac Academia Profeſſor Publ. — *1579. die 1. Maij.*

Inſcripti 304.

Inter Inſcriptos

Iacob â Bredau, in Wartenburg.	Georgius Andreas â Buchhaim, Liber Baro.
Iohannes Wolffgangus : Lazarus Wolffgangus Fridericus : Georgius Ludovicus â Schirſtedt in Gurtzig.	Caſparus â Noſtitz, Sileſius.
Frideric⁹ â Möllendorf, Magdeburg.	Henricus â Schönberg in Birnichen.
Iohannes â Noſtitz, Sileſius.	Wernerus â Grune, Palatin.
Guntherus â Pinau.	Iohann Chriſtoph. de Daupatel.
Henricus de Biſenbau, Marchiacus.	Auguſtus von der Oſten / Rugianus.

R E C T O R

Inclytus & Generoſus Baro LADISLAUS â SCHLEINITZ. Pro-Rector M. VALENTINUS SCHINDLERUS, Hebraicæ linguæ Prof. Publ. — *1579. d. Lucæ.*

ANNO CHRISTI

Inscripti 255.

Inter Inscriptos

Iohannes á Trandorff, in Steche.
Iohannes á Lukovvo, Polon.
Martinus a Plato, Pomeran.
Matthæus am Waldt / Cellan.
Georgius a Treschovv.
Erasmus á Minckvvitz.
Fabianus: Christophorus â Schoeneich.
Urielab Eiche, Bernburg.
Christianus â Du pouu.
Sebastianus â Bergen, Hamburg.
Bernhardus: Ioach. Ernestus â Leutsch.
Benedictus Carpzov, Brandenb. postea I. U.D. Consiliarius Sax.

R E C T O R

1580. d. 1. *Maij.* Reverendus Vir, doctrina & virtute ornatissimus M. MARTINUS HEINRICUS, Sacratum literarum Professor Publ. & in Templo arci contiguo CONCIONATOR.

Inscripti 306.

Inter Inscriptos

Iuo Iulius Absolonis, Nobilis Danus.
Georgius Fridericus â Miltitz.
Sebastianus â Bergen, Marchiacus.
Henningus â Staffelt, Megapolytanus.
Ernestus: Wilhelmus Gebhardus: Albertus Schenck á Landsberg Domini in Leuten & Busterhausen &c Barones.
Ottto â Teuffenbach Stirius, Nobilis.
Assverus â Brandt, Risenbergensis.

R E C T O R

1580. d. *Lucæ.* Clarissimus Vir, D. VITUS ORTELIUS, filius, J. U. D. ac Professor Publicus: & Illustrissimi Electoris AUGUSTI Ducis Saxoniæ, &c. Consiliarius.

Inscripti 227.

Inter Inscriptos

Sebastianus á Schoneich, in Moska.
Sigphardus Groppius, Nob. in Tustrop Danus Seland.
Fridericus Ulefeldt, Nobilis Danus ex Phionia.

Hebbo

Hebbo Andreæ, Nob. Danus Cimber.
Voldemarus Pren, Megapolitanus Nob.
Martinus à Preck, Borussus.
Georgius Caspar à Logau & Aldendorff, Nob. Siles.
Rudolphus à Bobesen, Nobilis ex Ducatu Lunæburgensi.
Carolus Magnus von Schellendorff vff Küntspergk. Generosus & Nobilis Dominus Dominus Matthias à Lukovvo Braloslivuski Polonus, Liber Baro ex Majori Polonia.
Andreas: Alexander à Ragevvitz vff Born vnd Stoßsitz Nob.
Joseph Beniamin Teler vff Porschackel.
Johannes Zehe von Bucka.
Henricus à Kanitz in Schlatitz Misenus.
Iohannes à Zedlitz, Siles. Nobilis.
Georgius von der Fechte/ Hamburg,
Caspar: Adamus Lest, Nobil. Siles.
Ioachimus à Rinddorf, Marchiacus.

ANNO CHRISTI

R E C T O R *1581.*

Clarissimus Vir Dominus SALOMON ALBERTUS, Noribergensis, Med. Doctor & Professor Public. *d. 1. Maij.*

Inscripti *281.*

Inter Inscriptos

Ioachimus à Raudouu.
Harnestus ab Eitzen, Stadensis.
Libotius von der Hoyem, Stadenses.
Casparus Ernestus von Oppen.
Ernestus: Iohannes: Casparus: Ludovicus: Georgius:
Christoph. von der Groben. Fratres.
Christoph. Straub à Matzlstorff, Austriacus.
Iohan Iacobus à Steinach, Styrius.
Iohannes Zangerus, Brunsvic. U.I.D. & Prof. Publ.

R E C T O R *1581.*

Clarissimus Vir Dominus ANDREAS SCHATO, Med. Doctr. & doctrinæ physicæ in hac Academia Professor Publ. *d. Lucæ.*

Inscripti *244.*

Inter Inscriptos.

Iohan-

Iohannes Wythoslavvsky: Nicolaus Siedlyecky: Thomas Siedlyecky, Poloni ex familia Nob.
Georgius ab Höffen, Pruten.
Bernhardus ab Holtzendorf, Magdeburgens.
Hieronymus: Otto â Diskauu.
Iohannes: Henricus â Gersdorff.
Gothardus â Logavv.
Iohannes: Baldasar Hebicher â Sedin.
Marcus â Reimershusen.
Ernestus: Georgius â Luckovvin.
Iacobus: Daniel: Henricus: Abrahamus: Fridericus â Kosseritz.
Iohannes Fridericus â Bersdorff.
Georgius â Gleissenthal.

De Subscriptione Formulæ Concordiæ & litibus circa eam tunc vertentibus hæc notata repe-riuntur.

Anno & Mense eodem ex mandato Illustrissimi Electoris huc venerunt nobiles & strenui viri, JOHANNES GEORGIUS de Ponikavv, & Johannes Fridericus de Schonberg. Reverendi item & Clarissimi Viri Dn. D. Nicolaus Selneccerus Superintendens Lipsensis, & Dn. D. Johannes Avenarius, Superintendens Citzensis, quibus una cum Collegio Theologico hujus Academiæ injunctum fuit, ut secunda vice vocatis omnium Facultatum Professoribus, ab ipsis exigerent, ut vel libro Christianæ Concordiæ subscriberent, vel causas suæ tergiversationis exponerent. Subscripserunt ergo ex Facultate Juridica, Doctor Michael Teuber, D. Vitus VVinshemius, Ex facultate Medica, Doctor Salomon Albertus, Doctor Valentinus Espach: Ex Facultate Philosophica, M. Andreas Franckenberger, M. Petrus Albinus, Doctor Andreas Schato, M. Michaël Reichardus, M. Nicolaus Theodonus, M. Valentinus Schindler. Doctorem verò Matthæum VVesenbeccium, ne subscribere cogeretur, excepit ipse Elector, peculiari schedula mandato insertâ. Substribere detrectarunt, Doctor Bartholomæus Schönborn, qui ne unam quidem justam causam prætendere noverat. Doctor Johannes Matthesius & M. Lehmejer, qui se aliò vocatos esse prætenderent, M. Casparus Alteneich, qui ex professo Calvinianum dogma pro-

probabat. M. Valentinus Ottho, Mathematicus, qui gravissimas calumnias, non tam ad librum Concordiæ, quam ad ipsum Electorem spectantes scripto comprehensas obtulit. Densq; Julius Boyma L. L. subscripsit quidem, sed postea ab aliis seductus, adducto Notario subscriptionem repetiit. Hæc omnia 26. 27. & 28 Jan. tractata sunt. Inde 16. Februarij allatum mandatum, quo illi omnes, qui libro Concordiæ subscribere detrectarunt, ex Academia absq; mora discedere jussi fuerunt. & Facultati Theologicæ injunctum est, ut in posterum omnes, cujuscunq; professionis, si in numerum Professorum Academiæ, Formulæ Concordiæ subscribere juberentur, quo firma & constans, quoad confessionem, pax inter omnium Facultatum Professores conservetur. ANNO CHRISTI

RECTOR 1582. d. 1. May.

Reverendus & Clarissimus Vir JOHANNES MATTHÆUS, Smalkaltensis, Theologiæ Doctor & Professor Publ.

Inscripti 75.

Inter Inscriptos

Christophorus von Brist.
Johannes Wolffgangus: Valentinus Fuchs à Danheim.
Ernestus: Otto von Wolffen/ Fratres Nobiles.
Jacob Alb. von Hoppenkorpf/ Nob.
Johannes von Buchwaldt/ Holsatus.
Adamus à Falckenberg, Marchiacus.
Andreas à Schönberg / Nobilis.
Johannes Richardus: Johannes von Predow Nobiles.
Hans Gorg von Pretsch / Nobilis.

RECTOR 1582. d. Lucæ.

Idem Rector, cum propter Pestilentiam incidentem Senatus Academiæ, Scholastici Magistratus translationem fieri nollet: Rectoratum gessit per Semestre hybernum.

Inscripti 161.

Inter Inscriptos

Johannes: Stanislaus Potulitzky à Potulitze Palatin. Brzescens. Pol.
Damianus: Haubold Pflug/ Nobiles.

ANNO CHRISTI

Johannes Henricus: Johannes Casparus à Schöneberg.
Hauboldus: Dieterich à Schleinitz.
Johannes Christophorus à Portâ.
Justus Henricus de Reitenbach, Variscus.
Georgius à Lengheim, Styrius.

RECTOR

1583. d. 1. Maij. Dn. MICHAEL TEUBERUS, J.U.D. Sapientia, Virtute & Doctrinâ Clarissimus Professor in hâc Scholâ publicus, & Illustrissimi Principis, Ducis Saxoniæ Electoris, Consiliarius.

Inscripti 264.

Inter Inscriptos

Johannes Jacobus à Rain, Nobilis Carniolanus.
Udalricus à Münsterberg.
Balthasar à Meckelburg.
Henricus à Haubitz, Siles.
Johannes Wilkin⁹ de Weih.
Jobst à Weida, Ordinis Equestris.
Casparus à Wüstenhoben vff Lucken Ottersleben.
Andreas à Wüstenhoben.

RECTOR

1583. d. Lucæ. Clarissimus Vir, doctrinâ & Virtute præstans FRANCISCUS FABER, Fribergensis, Philosophiæ & artis Medicæ Doctor & Prof. Publ.

Inscripti 208.

Inter Inscriptos.

Georgius: Leopoldus: Wernerus: Theodoricus à Schulenbergk fratres, filij, Alberti, Capitanei Monasterij Tamburgici, in Veteri Marchia, Avus ipsorum Levinus appellatur.
Johann à Jagauu de Kalenberg in Marchiâ.
Petrus de Gorai, Patricius Regni Poloniæ.
Ernestus & Augustus, Duces Brunsvicenses & Lunæburgenses.
Achatius à Schulenburg.
Petrus à Weihe.
Johannes Iessenky Uratislaviensis: postea Illustrissimor. Sax. Ducum Medicus, & Prof. hic Publicus, ultimo affectus supplicio Pragæ Anno 1621.

Iohann.

Iohann. Henric⁹ à Schleinitz à Schaffa.
Balthasar: Henricus à Wellen.
Iohannes Fridericus: Iodocus: Gebhardus à Schirstet.
Adamus à Seudlitz, Silesius.
Sebastiauus à Schvvartz.
Sebastianus à Schvvartz.
Isaac à Ponikau, Lusat.
Adrian à Brandemeer, Pomeranus.
Iohannes Christophorus à Rechenberg Lusat.
Osvvaldus à Sesterflet, Bremensis.
Ioachim: Hennigk Balthasar von Biern.
Henricus ab Eiche, Bernburgens.

RECTOR 1584. d. 1. Maij.

Illustrissimus & omnium Heroicarum Virtutum ornamentis cumulatissimus, Principes ac Dominus, Dominus, ERNESTUS, Dux Brunsvic. & Lunæburg. Wilhelmi filius,

PRO-RECTOR M. NICOLAUS THODENUS, Professor Græcæ Linguæ.

Inscripti 351.

Inter Inscriptos

Ambrosius Reudenius, Groitzensis S. Theol. D. & Professor Ihenensis,
Henricus à Senden, Lunæburgensis.
Wernerus Beer, Livoniensis Nobilis.
Georgius à Nostitz, Nobilis.
Christophorus à Gersdorff, Nobilis.
Eberartus Fridericus à Weyhe.
Christophorus Hegener, ab Atteavvejer Nob. in Palatinatu superiore.
Iohannes Gunterus à Kitzscher/ Nob.
Ulricus Scaff, cognomento Gotsch Nob. Siles.
Ernestus ab Esenbeck, Nobil.
Ulricus Christoph. à Scherfenberg Stiriæ Baro.
Henricus Schade ab Eichorst, Nob. Westphalus.
Bernhardus à Lancken, Pomeranus Nob.
Hieronymus à Mauer, Nobil.
Ludolphus ab Eddingrode, Nobilis.
Balthasar à Senden, Cellensis.

ANNO CHRISTI

Christophorus de Bern, Nob. ex Marchia.
Osvvaldus Svvabe, Nobil. Pomeranus.
Iulius à Schvvendi, Baro in Hohenlansberg in Suevia.

RECTOR

1584. d. Lucæ. Illustrissimus & eximiæ Indolis, magnæq; expectationis Princeps, AUGUSTUS, Dux Brunsvicensis & Luneburgensis &c. itidem Wilhelmi Filius.

PRO-RECTOR

Reverendus & Clarissimus Vir Dominus IOHANNES BUGENHAGIUS, Pomeranus, S. Theol. D. & Professor.

Inscripti 191.

Inter Inscriptos

Michaël à Berge, Anhaldinus,
Erasmus Unruhe, Torgens. D. & Prof. Publ. hujus Acad.
Wilhelmus à Byern, Nobilis March.
Augustus Löser.
Adamus à Böcke, Pomeran. Stargard.
Ioachimus Bernhardus: Iohannes à Rohr.
Benno Fridericus Brand à Lindau in Wisenburg.
Hermannus à Sesterfeld, Statensis.
Ioachimus Mandufel, Nobil. Megapolens.
Casparus Rohovvsky, Nobil. Siles.
Iohannes Fridericus à Leutsch.
Henricus à Leipzigk.
Wolffgangus Fridricus à Leipzig fratr. in Sueta.

RECTOR

1585. d. 1. Maij. Vir Clarissimus, Virtute & doctrinâ præstans, IOHANNES LIMMERUS, Lutzensis Iuris Utriusq; Doctor & Prof. Publ.

Inscripti 243.

Inter Inscriptos

David à Brauchvvitzsch Nustersdorff.
Daniel à Gersdorff zu Bellensdorff.
Georgius: Iohannes à Zetteritz, Silesij.
Daniel Behre, Nobilis Pomeranus.

Henri-

Henricus à Förden, Berlinensis.
Heddo à Wadtwerden, Frisius.
Otto à Rhon, Stadensis.
Sebastianus : Wolffgangus Theodoric⁹ de Greyshen in VValdt.
Dn. Georgius Mullerus, Augustanus, Sacræ Theologię Doctor, & Cancellarius Academiæ hujus.
Bernhardus à Dannenberg ex Ducatu Luneburg.

R E C T O R

Clarissimus Vir, eruditâ doctrinâ & Virtute præstans, VALENTINUS ESPICH, Dresdensis Medicæ artis Doctor & Prof. Publ. 1585. d. Lucæ.

Inscripti 197.

Inter Inscriptos

Adamus à Linde, Servest.

R E C T O R

Vir humanitate & doctrinâ ornatissimus, PETRUS ALBINUS, Nivemontius, opt. artium Magister & Prof. Publ. 1586. d. 1. May.

Inscripti 386.

Inter Inscriptos

Fridericus à Britzke.
Iohannnes à VVarnsdorff ex Equestri familiâ Silesiacâ.
Iohannes Masanez à Frymburga ex Equestri familiâ Bohemicâ.
Sigismundus Iulius Mynsingerus à Frundeck. Nobiliss. & Clarissimi Viri Dn. Ioach. Mynsingeri, Filius.
Iohannes à Loss in Simpzon Eq. Silesius.
Theodorus à Scheppenstedt.
Carolus à VVolffen ex Brunsvicensi Ducatu, ex Equestri familiâ.
VVichardus: Detlev⁹: Christoferus de Bellin in Garbensee.
Iohannes Christophorus de Godou in Brotzen.
Albericus Gentilis, Cæsarei Juris Doctor, Picenus, Sangenesianus.
Iohannes : Adrianus ab Unruh in Wendelstad ad Glogoviam.
Iordanus Brunus, Nolanus Doctor Italus.
Iohannes Sebastianus de Schleinitz in Scass.

ANNO CHRISTI

Theodoric⁹ à Brinck VVestphalus.

Victor Viereck ex Equestri Ord. Megapolensi.

VVenceslaus Capaun de Svvogkovv, ex Equestri ord. Bohemus.

Andreas Duditz de Horehovvitza, Andreæ Dudicij Viri Nobilissimi & Clarissimi Filius.

Andreas Kochtzytzky à Kochtzytz.

1586. R E C T O R

d. Lucæ. Reverendus & Clarissimus Vir, eruditâ doctrinâ & Virtute præstans, ANDREAS IODOCUS, Lübekynensis Petrimontius S. Theologiæ Doctor & Prof. Publ.

Inscripti 282.

Inter Inscriptos

Balthasar de Rindorff, Vasallus Brandeburgici Electoris.

Michael à Niemitz, Vasallus Imperatoris prope Uratislaviam.

Melchior Pistoris à Seuselitz Misnicus.

Daniel de Arnts.

Nicolaus à Rosendorff, Vasallus Imperatoris.

Bernhardus à Milditz.

Sebastianus : Henricus à Brunckbrun Genenses.

Fridericus Rosenkrantzius.

Casparus Roffgoffske à Cornitz ex Nobili familiâ.

Henricus à Schellenbergk, Silesius.

VValtherus à Nischvvitz.

Georgius Fridericus de Erffa.

Anshelmus à Lagau, Silesius.

Casparus à Milditz.

Otto: Christophorus à Scheidingk.

Henricus : Abrahamus à Schliken.

Summa Inscriptorum omnium hujus Matriculæ tertiæ 11902.

1587. R E C T O R

d. 1. Maij. IOHANNES ZANGERUS, I. U. D. & Prof. Publ.

Inscripti 368.

Inter Inscriptos

Dn. Iohannes de Buchaim, Liber Baro in Horn & VVildberg Dapifer Hæreditarius Archiducatus Austriæ infra Anisum &c.

Fran-

Franciscus: Antonius: Georgius à Kærssenbruch Westphali.
Wolffgangus: Joachimus à Bolberitz ex Lusatiâ.
Simon Uldericus Pistoris in Seuselitz, Hartmanni Filius.
Dominus Carolus, Baro de Limpurg, Sacri Roman. Imperij Pincerna hæreditarius, Semper Liber.
Ebaldus von Canitz.
Nicolaus Christophorus à Gich, Francus.
Nicodemus Frischlinus, Philosophiæ & Medicinæ Doctor, Comes Palatinus.
Boleslaus à Ruth.
Wolgangus: Joachimus à Bergen Dessavienses.
Franciscus Ranffilosonci, Comes Dobocensis &c. Ungar.
Michael Forgacz, liber Baro in Gymes &c. Ungarus.
Sigismundus Mariasi à Markusfalvâ Nob.
Sigismundus Peczi, Ungarus Nobilis.
Gerhardus à Bert, ex Ducatu Cliv.
Casparus Belvicius à Nosswitz, Nob. Bohem.
Joachimus à Winterfeldt.

RECTOR 1589. d. Lucæ.

SALOMON ALBERTUS, Noribergensis Medic. D. & ejusdem Profess. Publicus.

Inscripti 223.

Inter Inscriptos

Conradus, Comes Tubingensis & Dominus in Liecteneck.
Albicus, Comes Tubingensis & Dominus in Liecteneck.
Hermannus à Malsburg.
Rabanus: Fridericus à Canstein Fratres.
Johannes Caspar à Miltitz.
Georgius à Czirn.
Philippus Jacobus à Grün, Palatinus.
Burchardus: Jacobus à Salder Fratres.
Gottfridus auß dem Winckel.
Johannes Fridericus à Thal/ Anhald.
Julius à Burckersrohda.
Matthias à Blumenthal, Kiricensis.
Hieronymus à Dusterhoff.
Casparus à Vitztum von Applavv.

Eod. anno Facultati Juridicæ peculiari Rescripto Serenissimi Electoris Christiani I. permissum, ut in Candidatorum suorum di-

ssutu-

ANNO CHRISTI

sputationibus. Exemplo aliarum Facultatum, inposterum Praesidem adjungerent: cum antea ex Professorum ordine saltem assidere solitus esset.

RECTOR

1588. d. 1. *Maij.* Vir Ornatissimus MICHAEL REICHART, Ratisbonensis, optimarum Artium Magister & Professor Publ.

Inscripti 329.

Inter Inscriptos

Henricus de Bülovv, Megapolitan.

Nicolaus à Bergen.

Bartholdus à Mandeslou.

Dieterich ab Honstein, Nob. Lunæb.

Georgius: Adamus: Henricus: Melchior, à Senitz, Nobiles Silesij.

Melchior à Gelhorn, Nobil. Siles.

Adamus à Gfug, Nob. Siles,

Mauritius à Loch, Tangermundensis.

Tobias à Warnstet, Marchiacus Nob.

Henricus à Leypzigk in Beenigk Nob.

Joachimus Fridericus à Ritzscher.

Jodocus: Johannes à Bredau Fratres.

Dubslavius Caspar⁹ ab Eichstedt.

Dipprandus à Reibnitz, Siles.

Franciscus Behr ab Hugolsdorff, Pomer.

Georgius Cracovius, Prutenus Nob.

Johan. Sebastianus à Feiltsch Variscus.

RECTOR

1588. *d. Lucæ.* Generosus Dominus Dn. FRANCISCUS BANFILOSONCI, Illustris ac Magnifici Domini, Domini WOLFGANGI BANFILOSONCI, Comitis Dobocensis, Baronis in Huniad, Bonczhida, Zentelke, Nagifalu, & Consiliarij Illustrissimi Principis Transilvaniæ, filius &c.

PRO-RECTOR

Reverendus Vir Dominus GEORGIUS MYLIUS, Sacræ Theol. Doctor & Profess. Publ.

Inscripti 264.

Inter Inscriptos

Nico-

Nicola⁹ Passedovvski Silef. | Christoph. Hundt à Reise-vvitz. Silesius. | *ANNO CHRISTI*

Wolfgangus à Debitsch. Silef.
Johannes à Miltitz.
Johannes Caſpar à Schönfeld.
Johannes Chriſtophorus à Rotenburg.
Georgius à Rotenburg.
Johannes Chriſtophorus à Moroltingen.

Christoph. Hundt à Reise-vvitz. Silesius.
Caſpar à Rechenberg in Klitſchdorf. Sil.
VVolfgaugus Rabill.
Johannes Diterich Rabil.
Johannes à Kain Nob. Miſn.
Chriſtophor⁹ à Görhen Marchiacus Nobilis.

RECTOR.

EBERHARTUS à WEYHE J. U. D. Electoris Saxoniæ Conſiliarius & Profeſſor Decretalium. *1589. Cal. Maij.*

Inſcripti. 282

Inter Inſcriptos.

Wilhelmus à Weyhe.
Fridericus à Weyhe.
Friderici à Weyhe JCti & Cancellarij Luneburgenſis, Fratris Rectoris, filij.
Johannes à Weyhe.
Fridericus à Weyhe.
Johannis à Weyhe Præfecti Hoienſis filij.
Henricus Julius à Weyhe.
Petri à Weyhe JCti & Cangellarij Halberſtadenſis filius.
Eberart⁹ Frideric⁹ à Weyhe.
Auguſtus à VVeyhe, Eberarti à VVeyhe J. C. Rectoris filij.
VVolffgangus Philippus à Brandt.
Leonhardus Köppelius Noribergenſis, pöſtea Conſiliarius Electoris Sax.
Fridericus Preus in Trebitz.

Johannes à Beken.
Iohannes Theodorus ab Otterdorff.
Otto: Sigismundus: Joachimus, Bardeleben.
Tobias von Rochovv.
Jodocus à Runtorff.
Martinus à Perlovv Pomeran.
Conradus Peitmannus à Treba Nobilis Mansfeldenſis.
Carolus: Fridericus à Birckholtz.
Abraham⁹: Georgius à Dröſſel
Johannes à Lindenberg Nobilis Marchjacus.
VVolframus ab Hundt Siles. Nobil.
Caſpar⁹: Abraham⁹ à VVarnsdorf.
Erneſtus à Bora.
Conradus à Löben ex Majori Doberâ.

Aa Chri-

ANNO CHRISTI

Christophorus Trampe Eques Pomeranus.	Wolff Christoff à Karlewitz.
Joachimus à Schulenburg.	Pribislaus Kleist, Pomeranus.
	Jacobus à Dick Batavus.

Sub eodem Rectoratu, Statua & imago Principi Electori Saxoniæ, Duci Christiano, Domino nostro clementissimo decreta.

Munificentia Principis Ernesti ac Principis Augusti Ducum Brunsvic. & Lunaburg. egregium poculum argenteum inauratum Academiæ, memoriæ causa oblatum est.

R E C T O R.

1589. d.I.xcæ. FRANCISCUS FABER Freibergensis, Philosophiæ & Artis Medicæ Doctor & Professor ejus Publ.

Inscripti. 161

Inter Inscriptos.

Johan. à Bodenhausen Rhodensis Thuring.	VVickhardus: Sigifridus, Fratres. Generosi Domini & Liberi Barones à Prombnitz, in Plessa, Sora, Triebel, & Hoiersvverda.
Johannes Christophorus ab Ebeleleben.	Sebastianus à Rotenburg in Beutnitz.
Melchior à Drandorff zu Wercka.	
Henricus: Johannes Löser/fratres zu Alsdorff.	

Eodem anno de lite circa Præposituram Clödensem inter Academiam & Nobilem, Henricum à Kanna, hæc notata reperiuntur.

Mense Aprili, coram Illustri Comite in Solms, Domino in Mincenburg, summo Capitaneo hujus Provinciæ & Tractus Electoralis. consti.tuto, ejusdemq; Consiliariis, agitata est Controversia de Præpositura Clodensi, in qua conferenda non nihil juris sibi competere Henricus à Kanna contendebat, suffultus & nixus diplomate feudali. Concertatum est utrinq; totis viribus magno numero assistentis nobilitatis, & nihil prætermissum ad summam diligentiam quo pedem figere in Prælatura dicta Nobilitas posset. Sed Academici viri ad unum omnes collecti placidè sine ulla litigandi specie ex vetustissimis documentis ostenderunt, nil quicquam juris unquam usurpasse, vel anteriores vel parentem Henrici. Et quamvis Illustris Comes conditiones æquissimas proposuit, Academia tamen ne latum ungvem cessit.

cessit, imò equitati consentaneas rationes à Comite propositas eò respuit, quod de jure suo ne apicem quidem per se remissum videri voluit. Tandem rescripto Electorali Henrico à Kanna omne jus abrogatum & soli Academiæ adjudicatum est. Quare Academiæ Senatus, missis venerando & doctissimo Viro, Doctore David de Voito, Superintendente generali, Andrea Jodoco, D. Valentino Schindlero Ebraicæ linguæ Professore, ingestum & obtrusum Præpositum Georgium Brunnerum generum, prædecessoris & defuncti Præpositi abdicarunt, & M. Georgium Neandrum, Torgensem inaugurarunt. Et paucis septimanis intersectis, iterum misit ad instituendam computationem ærarij Ecclesiastici Andream Jodocum, D. Casparum Strubium D. Michaelem Richardum M. ac Oratoriæ facultatis Professores. Ita nihil non fecit, ut ex asse omne jus hujus Præposituræ sui unius esse ostenderetur. ANNO CHRISTI

R E C T O R.

CASPAR STRUBIUS VVittebergensis, Philosophiæ & Medicinæ Doctor & Mathematum Professor Publicus. 1590. Cal. May.

Inscripti 236

Inter Inscriptos.

Bartholomæus Keckerman Gedanensis Borussus.
Georgius à Loben.
Otto VVilhelmus von Berlepsch.
Christophorus Joachimus de Gnelen Nob. March.
Georgius: Levinus à Schulenburg.
Thomas: Joachimus Carpzovij, fratres Brandeb.
Johannes à Jeser Nob. Siles.
Jodocus Christophorus: Augustus Ernestus. Heuse, Fratres Nob. Anhalt.
Conradus Erdtmannus: Casparus à Drössel Fratres.
Thomas Ezrarhas, Galanthensis Nobilis Ungarus.
Iohannes VVilamus de Kalisani Nobilis Polonus.

R E C T O R.

Inclytus & Generosus Dominus, Dominus VVIGHARDUS, Liber Baro à PROMNITZ, &c. 1590. d. Lucæ.

ANNO CHRISTI 1590. d. Lucæ. Illustris & Generosi Domini, Domini SIGFRIDI à PROMNITZ Liberi Baronis in Ples, Sora, Tribell, Hoiersvverda &c. Cæsareæ Majestatis Consiliarij & Ducatuum Saganensium ac Prebusiensium Hypothecarij Filius.

Pro-Rector, Reverendus Vir HENRICUS MAIUS Sangerhusanus Theol. D. & P P.

Inscripti. 201

Inter Inscriptos.

Esaias Sillberschlag Erphordiensis S. Theol. D.

VViricus à Wiltgenstein von Bochum ex Comitatu Marchiæ in VVestphalia.

Clarissimus Vir Dn. Janus Gruterus J. U. D. Antuerpiensis.

Christoph. à VVolffen zu Haußneuendorff.

Abraham à Gynterrod Bohem.

Hans Philipps: Erich Volckmar/von Berlepsch auff Roßla/Eichenzell/Thomasbruck vnd Vrleben.

Iohannes à Bardt.

Inclyti & Generosi Domini Dn. Joachimus: Dn. Carolus: Dn. Jaroslaus: Dn. Johannes Albertus. Liberi Barones à Colvvrat in Petersburg & Rabenstein.

Iohannes Henricus à Sexhelden, Moguntinus.

Iohannes Georgius à Rebeck.

Christophorus à Gelhorn de Hilbersdorff.

Simon â Drochtersen Bremensis.

Stephanus de Rhemen Belga.

1591. die 1. Maij. *RECTOR*

PETRUS WESENBECIUS, J. U. Doctor & Professor Codicis.

Inscripti 235

Inter Inscriptos

Christophorus à Nostitz & Gottavv.

Nicolaus de Sachenkirch, Silesius.

Sigismundus à Rotenburgk,

Petrus Wesenbecius: Petrus Matthæus VVesenbecius, Matthæi VVesenbecij filij.

Petrus VVesenbecius, Ienensis D. Petri, Rectoris filius.

Petrus Arnoldi de Fine, Danus Haffniens.

Gene-

Generosus & Illustris Dominus Augustus Comes de Lynar &c.

VVilhelmus à Collen, Stadensis.

ANNO CHRISTI

RECTOR

VALENTINUS ESPICH, Dresdensis, Medicæ artis Doctor & Prof. Publ. *1591. d. Lucæ.*

Inscripti 145.

Inter Inscriptos

August° Löser von Lebuse. Jodoc° Henric° von Traudtschen.

RECTOR

Vir humanitate doctrina ornatissimus IOHANNES GRUNIUS, Noribergensis Optimarum artium Magister, Dialectices & Ethices Prof. P. & alumnorum Electoralium Præceptor & Inspector. *1592. d. 1. May.*

Inscripti 335.

Inter Inscriptos

Ægidius Hunni°, Theol. Doctor & Professor, sua ipse manu se inscripsit.

Fridricus Ludevvic° à Brietzke.

Fridric9 Taubmann9 VVonsesensis Fr. postea Poes. P. P. hic.

Philippus: VVolfgangus Fridericus à Cnobeloch.

Heinric9 à Campe major, natu sub Ducatu Luneburgensi.

Alexander Niemoiensky à Niemoien, Polon.

Heinricus Burggrabius & Baro à Dohna.

Iohannes à VVarnsdorff.

Iohannes Hector à Drandorf.

Holgerus Rosencrantzius, Dominus in Rosenholm &c.

RECTOR

ÆGIDIUS HUNNIUS, VVinendensis VVirtembergicus S.S. Theol. D. & Profess. primarius Publicus. *1592. d. Lucæ.*

Inscripti 235.

Inter Inscriptos

Ernestus â Berga, Dessaviensis.

Christianus â Schleinitz, in Scassau.

VVolfgangus Christoph â Brandt Palatinus.

Conradus ab Embden, Livonus Nobilis.

Guolfgangus Steger à Ladendorff Austriacus.

Iohannes à Lengerke, Osnaburgens VVestphalus.

Helfricus Ulricus: Nicolaus Hunnius, Marpurgenses ille postea ICtus hic Theologus.

Lohalmus ab Esdorff, Luneburgens. Sax.

Samuel Huberus Bernensis Helvetius ss. Theol. Prof. P.

Sub eodem anno de Conventu Lipsiensi in Negotio Religionis hæc annotata reperiuntur.

AD diem 26. May per Mandatum Illustriss. mi Domini Administratoris Electoris Saxoniæ, Friderici VVilhelmi, Domini nostri Clementiss. convocati sunt ad Conventum Lipsiæ indictum (ut de toto opere Visitationis Ecclesiarum Electoratus iniretur deliberatio) sequentes ex Theologis D. Martinus Mirus, D. Georgius Mylius, D. Ægidius Hunnius: Ex Politicis porrò Johannes Georgius à Ponicau, Johannes Löserus D Joachimus à Beust, Casparus à Kutzleben, Johannes Fridericus à Schönburg, Johannes VVertern, VVolfgangus Albertus à Schleünitz, D. Michaël VVirt, Professor Juris Lipsensis, & Coburgensium Ducum Cancellarius, & Gabriel Schütz, Mersebergensis Cancellarius. Ad eundem conventum descripti fuerunt D. Nicolaus Selneccerus, & Nobilissimus Heimboldus ab Einsidel. Verum uterq; prius ex hac vita evocatus, quàm initium fieret consultationis. Ille Hildeshemio Lipsiam perlatus ex calculi doloribus æger admodum, tandem ex hac mortali vita in æternam concessit. & sequente die magno cum luctu bonorum omnium honorifice sepultus est.

Porro in ea, quam diximus, Consultatione deliberatum est, de modo, forma ratione ac processu visitationis instituendæ, & decretum, ut ad negotium illud feliciter conficiendum, Articuli inter nos & Calvinistas controversi de Cœna Domini, Persona Christi, Baptismo & Prædestinatione, in succinctas numeroq; paucas theses, quæ veram & orthodoxam Ecclesiarũ nostrarum doctrinam continerent & his oppositas antitheses Calvinistica dogmata complexas, redigerentur, & ad subscribendum proponerentur eâ formula, quâ se doctrinam in affirmativa seu thesibus Lutheranis amplecti, Calvinistarum autem dogmata in Negativa seu antithesi expressa, reprobare profiterentur subscribentes. Decretum etiam est, esse Visitatorios

illos Articulos ea simplicitate conscribendos, ut etiam Laici per Dei gratiam capere queant. Atq; hoc modo conscripti illi sunt a Theologis, dehinc in consensu Dominorum Visitatorum lecti & approbati: transmissi quoq; Illustrissimo Domino Administratori, & censuit Inclyta ejus Celsitudo, atq; in literis instructionis mandavit, ut illi omnibus atq; singulis, qui in officiis sunt, non tantũ Ecclesiasticis & Scholasticis, verum etiam Politicis proponerentur subscribendi: planè uti à Dominis Visitatoribus erat petitum.

Ratio Consilij fuit, quod turbæ illæ Calvinisticæ, quibus harum regionum Ecclesiæ & Scholæ miserè fuerant dissipatæ, non tàm à Theologis, quàm Politicis personis excitatæ fuerant.

Visum est ad hanc rem Theologis supra dictis adjungere tres alios, videlicet D. Burckardum Harbardum Theolog. Professorem Lipsiæ M. VVolfgangum Mamphrasium Superintendentem VVurzensem, & M. Josuam Lohnerum, Aldenburgensis Ecclesiæ Superintendentem.

*Lipsiæ, VVittebergæ, Grimmæ, Misenæ & Dresdæ visitarunt deputati omnes. Reliquus labor ita distributus est, ut D. Mirus & M. Mamphrasius unà cum adjunctis politicis in Districtu Misnico; D. Mylius & D. Harbardus in Electorali tractu specificè sic dicto (*im Churkreis*) D. Hunnius & M. Josua Lohnerus in Turingico & Voitlandico munus Visitationis obirent.*

RECTOR

PETRUS HEIGIUS, Stralsundensis Pomeranus J. U. D. Illustrissimorum Saxoniæ Ducum Consiliarius & Prof. Publicus. 1593. d. 1. May.

Inscripti 453.

Inter Inscriptos

Cyriacus à Guntersbergk, Stargard. Pomeran.

M. Salamon Gesnerus Boleslaviens, Siles. postea SS. Theol. D. & Profess.

Otto ab Osten, Pomeranus.

Nicolaus à Miltitz.

Guilielmus de Dorsperg.

Iohan. à Berckhausen, Hannoveranus.

Busso à Guelen, Ruppinensis.

Iohannes à Schvvatzkopff, Stendaliensis.

Daniel Sennertus, Vratislaviensis, Postea Phil. & Med. D. Fa-

Anno Christi

D. Facult. Professſ. & Senior VVitteb,

VVolff â Prodell, Ratenovienſis.

Balthaſar â Guelen, Ruppinenſis.

Ioachimus â Bredau.

Georgius Heinricus: Wolffgangus â Schönbergk.

Christophorus: Alexander â Portugall, Sileſij.

Conradus: Philipp⁹ ab Embden, Magdeburgenſes.

Iohan. â Schöningen, Hamburgenſis.

Otto Maſſouu, Pomeranus.

Iohannes ab Ulembrogk, Rigenſis Livonus.

M. Iohan Georg Valckhammer. poſtea Prof. hiſtoriarum.

Adamus Theodorus Siberus, Grimmenſis, poſtea Prof. Poëtices in hâc Academiâ.

Iodocus Henricus â Beſen.

Fridricus Balduinus, Dreſdenſis; poſtea Theol. D. & Prof.

Andreas Chriſtophor⁹: Ioachimus â Luderitz.

Burchardus â Weiler, Franc.

Gundæus: Tycho Lange, nobiles Dani, Fratres.

Franciſcus â Daſſel, Lüneburgenſ.

Theodorus ab Eizen, Hamburgenſ.

Gunterus Erizen â Schönigen, Hambur.

Ioachimus Erneſtus: Sigiſmundus â Latorff.

1593. d. Lucæ.

R E C T O R

ANDREAS SCHATO, Torgenſis, Philoſophiæ & Medicinæ D. & Prof. Publicus.

Inſcripti 229.

Inter Inſcriptos

Wolfgangus Diterich: Iacobus â Rochau, Marchiaci.

Iohanues â Zigeſar.

Wedekindus VVigandus â Schulenburg.

Iohannes Lutherus, Mansfeldenſis.

Henricus ab Avve, Hervordenſis VVeſtphalus.

Clariſſimus Vir Bartholomæus Reuſnerus, Uratislavienſis, Iureconſultus vocatus ad Profeſſionem publicam Inſtit. Iuris.

Mauricius â Byren.

Fridericus â Bucholtz.

Eodem

Eodem anno de Diſſenſione quadam ſive Controverſia inter Theologos VVittebergenſes iſta leguntur cui ſubjectum eſt Reſcriptum Electorale.

Sub Decanatu Doct. Samuelis Huberi Helvetij incidit aliqua diſſenſio, inter ipſum & Collegas ejus tres, D. Polycarpum Leiſerum, D. Ægidium Hunnium, & D. Salomonem Geſnerum: his aſſerentibus, Domin. non elegiſſe in Chriſto JESU omnes homines ad vitam æternam, & eam ob cauſam accuſantibus ipſius libros, quos ediderat in agro VVirtembergico, priusquam huc eſſet vocatus: illo vero aſſerente, in DEI voluntate eligente nos nullam fuiſſe particularitatem ſed omnes homines pariter eſſe electos ad vitam æternam, in Chriſto, utpote pro omnibus mortuo, quanquam multi electionis beneficio frui nolint, & ideo etiam omni gratia ſeſe expoliant, & ita demum pereant.

Ad Controverſiam hanc dirimendam, ab Illuſtriſſimo Duce & Adminiſtratore Saxonici Electoratus, Principe & Domino Domino Friderico VVilhelmo, Commiſſarij ſunt miſſi die 4. Febr. Anno 1594. Politici tres: Dominus Iohannes Georgius à Bonikau, Dominus Iohannes Loſerus, & Dominus Iohannes Fridericus à Schönberg. Academici: Dominus Georgius Mylius D. & Profeſſor SS. Theol. in Academia Ihenenſi. Dominus Zacharias Schilterus, & Dominus Burckardus Harnvardus, ambo D. D. & Profeſſ. in Academia Lipſenſi, cum ad triduum eſſet in horum præſentia, in arce VVittebergenſi diſputatum, & neutra pars cederet, re infecta diſceſſum eſt: injunctum tamen ſilentium utriq; parti, donec ex aula reſponſum mitti poſſit: & hactenus res in ſuſpenſo manſit. Agebatur conventus imperij eo tempore Ratisbonæ: quo etiam Illuſtriſſimus Dux Adminiſtrator ſeſe contulit, DEus Celſitudinem ipſius ſalvam & incolumem nobis reducat.

Ult. Aprilis affertur mandatum ab Illuſtriſſimo Principe miſſum, pro conſervando operei & propaganda Doctrina, quæ in articulis viſitationis comprehenſa eſt. Conſiſtorialibus mandatum eſt, ut omnes Vaſallos huic Iurisdictioni ſubditos, adigerent ad ſubſcriptionem articulis viſitationis. Academico autem Senatui iſta ſunt perſcripta.

ANNO CHRISTI

Von GOttes Gnaden Friedrich Wilhelm Hertzog zu Sachsen/ Vormund/ vnd der Chur Sachsen Administrator.

Würdige/ Hochgelehrte/ liebe/ getreuen/ Ihr wisset Euch zuerinnern/ welcher gestalt Wir auß hochwichtigen nohtwendigen Vrsachen/ zu erhaltung der reinen vnverfelschten Prophetischen vnd Apostolischen Lehr/ darauff die wahre Augspurgische Confession gegründet/ auff vnterthänigst bitten vnd ansuchen vnser jungen Vettern vnd Pfleg-Sohne/ der Hertzogn zu Sachsen/ getreuen Landstende/ eine Christliche General Visitation, in diesem Chur vnd Fürstenthumb angeordnet/ vnd nunmehr dieselbige durch göttliche Hülffe vnd Beystand ihr gewünscht vnd erreicht/ vnd dadurch das heilige Ministerium, so wol die weltliche Regiment wieder gefasset/ vnd zu friedlichen Stand gebracht worden. Die weil denn zu vortsetzung/ steterwehrung solcher Christlicher Einhelligkeit nötig/ daß die einmahl angefangene vnd fürgenommene subscription der Visitation Artickel also fort vnd fort continuiret/ in üblichen Brauch getrieben/ erhalten/ vnd damit niemand übersehen noch übergangen werde/ so offt sich durch absterben oder in andere wege mit den Personen/ so zum Rectorat, vnd der Universität Aemptern gebraucht werden/ von Zeiten zu Zeiten Verenderung vorleufft vnd zutregt. Als begehren wir für vns/ vnd an stat deß Hochgebohrnen Fürsten Herrn Johans Georgen/ Marggraven vñ Churfürsten zu Brandenburgk/ vnsers freundlichen lieben Oheims Schwagers/ Herrn Vaters/ Bruders vnd Gevatters/ in gesampter Vormundschafft/ Herrn Christians/ Weiland Hertzogen vnd Churfürsten zur Sachsen. Christseliger Gedechtnüß/ hinterlassener junger Herrschafft. Ihr wollet nicht allein die jenigen/ so itzo in Faculteten vnd Aemptern sind/ oder Disputaten/ vnd die Visitation Artickul noch zur Zeit nicht vnterschrieben haben möchten/ nochmals dahin halten vnd weisen/ daß sie sich mit der subscription andern gleich erzeigen/ sondern auch ohne vorgehenden andern vnd fernern Bericht künfftiger Zeit/ so offt andere Personen/ an der abgegangenen Stadt auffgenommen werden/ es also/ vnd nicht anders halten/ damit ihne solche subscription niemand zu den Promotionibus gelassen/

noch

noch in die faculteten / oder zum Rectorat, vnd sonsten zu andern Aemptern in der Universität bey Euch nicht genommen und gebraucht, noch auch Discipul zu halten verstattet werde, daran volnbringet Ihr unsere gnädige Meinung. Datum Torgau den 6. Martij Anno 1594. *ANNO CHRISTI*

R E C T O R

Vir Clarissimus & doctissimus M. PETRUS OTHO, Madeburg. Mathematum Prof. Publ. *1594. die 1. Maij.*

Is cum antequam Magistratum acciperet, & toto post tempore, invaletudine corporis teneretur, ac ex ea tandem pie & placide decederet XXIII. die, mensis Septembris, circa horam noctis XI.

Vice-Rector, Munus, toto fermè semestri illo, sustinuit, ut legibus constitutum est. ANDREAS SCHATO, Medicinæ Doctor, cui M. OTHO in muneris functione successerat.

Inscripti 358

Inter Inscriptos

Henricus Otto: Ulricus: Wolfgangus vom Ende zu Borschnitzt Fratres.

Georgius à Stetterheim Golsensis Nobilis.

Iohannes a Medem Stadensis.

Iohann Ernestus à Rechenberg Silesius.

Nicolaus á Gersdorff Silesius.

Henricus: Arnoldus à Goltze Reppovvsky Polon.

Conratus à Goltze Brotzevvsky Polon.

Joachimus: Sigismundus: Tobias: Johann Otto: Nicolaus á Köler / Priravienses Misnici.

Christianus vom Berge / Dessaviensis.

M. David Rungius Gryphsvvald. Pomeran. SS. Theol. Prof. in hac Academia. Obijt Anno 1604. M. Jun.

Georgius à Kölbel Freibergensis.

Martinus: VVolfgangus à Schleinitz Magdeburg.

Otto a Nostitz: Iohannes Nicolaus à Nostitz Siles.

Iohannes á Gailenkirchen. Hamburgensis.

Conradus: Iohannes: Levinus: Henricus: Samuel: Ludovicus: Fridericus: Ernestus: Adolphus à Börstell, Nobilis ac strenui Viri Dn. Conradi à Börstel, hæreditarij in gentz & Reuptzick

 Capi-

Capitanei in arce VVarmersdorfiana & Principis Anhaltini Consiliarij &c. filij.

Georgius ab Ebeleben.

RECTOR.

1594. d. Lucæ. SALOMON GESNERUS, Boleslaviensis Silesius S. S. Thelogiæ Doctor & Professor publicus.

Inscripti 197

Inter Inscriptos.

Bartholdus von der Lithe Bremensis.

Lucas Beckman, Hamburgensis postmod. Juris Professor in hac Academia.

VVolffgangus â VValdau Sil.

Iohannes â Gyren, Salcensis.

Henricus ab Eisendorf. Bremensis.

Iohannes â Fechelt Brunsvic.

RECTOR.

1595. d. 1. Maij. LUDOVICUS PERSON, VVittebergensis J. U. D. & Pandectorum Prof. Publ.

Inscripti 323

Inter Inscriptos.

Matthias à Syborch, Magdeburgensis Saxo.

Hilmarus: Otho: Iohannes â Münnichausen Brunsvicenses.

Justus à Grün, Byruthinus.

Stephan Iessensky à Iessen Uratislav. Siles.

Georgius à Jornitz.

Heuno: Daniel à Rochau, filij nobilissimi Domini Capitanei, Iohannis à Rochau in Cœnobio Zinaviensi.

Christophorus à Berg, Silesius.

Iulius à Bulovv, Quedelburgensis.

Augustus à Zettritz.

Iohan. Christoph: Iohan Ernst, à Iasmundt Megapolitani.

Bartholomæus à Termen.

Wolffgangus Conradus ab Einsiedel.

RECTOR

1595. d. Lucæ. Vir Clarissimus HETTENBACHIUS, Mergethumensis Francus, Philosoph. & Med. Doctor & ejusdem Professor Publicus.

Inscripti 196.

Inter

Nicolaus Hrabecii de Hrischou Pannonius.

Henricus Conradus: Sigismundus Matthias Wenzelyk, Barones à Sarabitz in Trischt & Wezelnitz.

Henricus à Dorthesen, Livonus.

Franciscus à Burckhaus & Stoltz, Silesius.

Iohannes: Andreas à Krosick fratr.

Busso à Köckte, Marchiacus.

Casparus: Ioachimus à Bettin in Dittersdorff, fratr.

Michael Fhorman Stolpen, Pomeran. Nobil.

R E C T O R

Vir Ornatissimus JOHANNES HAGIUS, Wittebergensis, Optimarum artium Magister & Mathematum Professor Publicus. *1596. d. 1. May.*

Inscripti 346.

Inter Inscriptos

Iohannes à Bueren, Clivensis.

Gisbertus à Bœtzeler, Clivensis.

Antonius Natzmer, Pomeranus Nob.

Alexander ab Holle, Wunstorpiensis.

Alexander à Bothmer, Verdensis.

Iohann. Christophorus à Biesenbrovv Marchiacus.

Christianus ab Holle, Hamburgensis.

Iohannes Theodoricus ab Hartzsch, Nobilis Misnicus.

Henricus: Christoph.: Jost à Bismarck, Fratr. Marchiaci.

Johannes Ernst à Clöden.

Christianus: Albert⁹: Augustus: Caspar, Legate fratr.

Fridericus Metzsch: Iohannes Theodoricus Metzsch, in Reichenbach, fratres, Ille posteà Serenisſ. Sax. El. Consiliarius intimus, Sacri Rom. Imperij ærario Præfectus, & Supremi Consistorij Ecclesiastici Præses Eminentissimus.

Huldericus: Christianus: Gottfridus à Nostitz Fratres.

Ludolphus: Gebhardus ab Angern, Fratr.

Christophorus à Leutzsch.

Bernhardus: Heinric⁹: Christianus à Lutzelburgk, fratres.

Anno Christi

Michael Brider à Dotten-heim.
Balthasar à Deberitz, Garlebiensis.
Valentinus à Priort, Spandoviensis.
Ioachimus à Redern, Cremmensis.
Reichardus à Gortzke: Joachimus à Bardeleben, Brandeburgenses.
Tzabel à Strombeck, Brunsvicensis.
Reinerus à Rhuer, Westphalus.
Iohannes Schack, Nob. Saxo.

RECTOR

1596. d. *Lucæ.* Vir Reverendus DAVID RUNGIUS, Gryphisvvaldensis Pomeranus, SS. Theologiæ Doctor & Professor Publicus.

Inscripti 223.

Inter Inscriptos.

Martinus Zitzevitz, Pomeranus Nob.
Christoph. Ernestus à Pfuel, Marchiacus.
Georgius ab Avversvvaldt, Borusius.
Leonhardus Hutterus S. Theol. Doct. ad Professionem Theologicam huc Legitime vocatus.
Balthasar ab Axleben.
Levinus Ludovicus: Wernerus Hane, Nobil. Megapolitani.
Ioachimus à Podevvils, Nob. Pomer.
Valentinus Munchovv, Nob. Pom.
Illustris ac Generosus Dn. Caspar Magnus & D. Carolus Richardus à Minckvvitz Liber Baro in Minckvvitzburg & Drenavv.
Erenfridus à Gersdorff, Lusatus.
Christophorus Langenavv, Nob. Sil.
Ulricus à Naundorff, Nobil. Misnicus.
Heribertus à Becke, Mindensis.
Henricus Otto à Gerstorff.
Ludovicus Saccus, Nobilis Borussiæ.

RECTOR

1597. d. 1. *Maij.* THOMAS FRANTZIUS, Magdeburgensis J. U. D. & Prof. Public.

Inscripti 263.

Inter Inscriptos

Rudol-

Rudolphus à Noftitz, Lusatus.
Theodorus: Casparus à Klitzing.
Wenceslaus: Iohannes ab Eisersdorff.
Gebhardus ab Hoym, Nobil. Saxon.
Iohannes Christophorus à Schönbergk, Francus.
Casparus Fridericus à Schulenburg.
Christianus Kleist, Pomeran.
Iohannes Strauch, Wittebergensis, postea J.U.D.P.P.& Ordinarius.
Georgius à Wangersen, Revaliens.

ANNO CHRISTI

RECTOR

JOHANNES JESSENIUS, à Jessen, Illustrissimorum Saxoniæ Ducum Medicus & Professor. 1597. d. Lucæ.

Inscripti 161.

Inter Inscriptos

Eberhard⁹ à Bothmar, Brunsuic.
Iohannes Wilhelm von Lattorff.
Henningus à Falckenreder: Mauritius: Wolffgangus Ernestus à Thümen: Christophorus ab Erichsleben Marchiaci Nobiles.
Christophorus à Nostitz.
Iohannes Fridericus à Burckersroda Misnicus.
Henricus à Zhemen Scölensis.

RECTOR.

ANTONIUS EVONYMUS, Carinthus Teichenns Opt. Artium, Magister Ethices & Dialectices Prof. Publ. ac Alumnorum Electoralium Præceptor & Inspector. 1598. d. 1. Maij.

Inscript. 243

Inter Inscriptos.

Lucas Lyser⁹ Wittebergensis.
Polycarpus Lyserus VVitteberg. Postea Professor & Superintendens. Lips.
Fridricus Lyserus, Brunsvicens: postea D. & superintendens Eilenburgi.
VVilhelm⁹ Lyserus Brunsvic. Postea D. Theol. & Prof. huc vocatur 1627.
Rittgerus ab Arnsburch Westph. Unnensis.
Gebhardus Fridericus: Rudolphus

ANNO CHRISTI

dolphus Laurentius â Krosigk, Saxones ex Archi Episcopatu Magdeb.

Valentinus a Bismarck Tangermund.

Johannes Ludovicus â Glauburg.

Georgi⁹ â Miltitz Schenckenbergensis.

Georgius Otto â Scheidingk Selbens.

Theodoric⁹ Spiegel Nanhaus.

Julius Ludovicus â Brytzke.

Adamus: Wilhelmus Schick, Misniaci circa Delitium.

Tido Hermannus L. Baro ab Inhausen & Kniphausen in Elter & Vogelsang Major domus, Hæreditarius in Bastenac. Orientalis Frisiæ.

Iohan. Christophorus â Pflug.

Sub hoc Rectoratu.

Scabinatus locus, autoritate Principis in Collegium Juridicum, ex ædibus privatis, Friderici Drachstety, Protonotarij translatus est, Bibliotheca in Collegium Augustanum transportata.

R E C T O R.

1598. d. Lucæ. LEONHARTUS HUTTERUS Ulmensis Suevus, S. Theol. D. & Prof. Publ.

Inter Inscriptos.

Hieronymus Valentinus â Cantoral, Professor extraordinarius, Politicorum Aristot.

Ludolphus: Joachimus ab Alvenschleben.

Henricus à Lois.

Gustavus: Gabriel Ochsenstiern. Sueci.

Tycho Brahe, Nobilis Danus.

Tycho: Georgius Brahe, Tychonis filij.

Gebhardt Johan von Alvensleben.

Andreas Görg von Zigeser.

Hans Heinrich von VVutenavv Mensdorff.

Hans Ernestus Schammer Rosenburg.

Hieronymus Nymmanuus, postea S. Theol. D. & Superint. Misnensis.

Gregorius Nymmannus. Postea Phil. & Medic. D. & PP.

Bernhard⁹ Ludolphus Kanne.

Levinus Ludolphus: Henricus â Schulenburgk.

Sub eodem Rectoratu.

Archivum Academiæ, quod antè multis modis disjectum disturbatumq; Jacebat, in certam Inventarij formam redactum est.

RECTOR.

RECTOR.

JOHANNES ZANGERUS JC. Juridicæ Facult. Senior & Decretal. Prof. Publ.

ANNO CHRISTI 1599. Cal. Maij.

Inscripti. 335

Inter Inscriptos.

Daniel: Johannes Zangerus Rectoris Filij.
Christophorus ab Hausvvitz & Dioben.
Just Caspar à Metzradt.
Christophorus ab Honhorst Verdensis.
Joachimus Heinricus: Henricus Friderich à Beust vff Planitz.
Wilhem von Knesebeck.
Levin von der Schulenburg vff vff Lubsdorff.
Mauritius a Gersdorff.
Philippus Sigismundus: Casparus ab Arnim.
Eccardus ab Usedom, Rugius.
Georgius à Nimitz, Silesius.
Joachimus: Jost Heinrich von der Gröben.
Gottfrid9 Reutter, Bitterfeld. Postea J. U. D. & Prof. Pub.
Albertus Legate â Dabrun.
Tobias Ribbeck Furstenvv. March.
Iohannes ab Wilmersdorff March.
Gotthardus â Nolden Livonus.
Georgius à Reiss Mülhus.
Matthias: Henningus Groß Witteb. hic postea J. U. D. & P. P.
Henricus Velstenius Lavvensten. Saxo, postea Philosophiæ P. P.

Huic Rectori Johanni Zangero JCto Prosocero meo, Encomium istud Scripsit, cum abiret Magistratu Fridericus Taubmannus.

Zangerus, Senior Professor æqui
& Juris, tabulâ jubente Legum
Semestrem modo purpuram reponit.
Dic tu livor: An uspiam esse omissum,
Commissumve? Quid æstuas? Quid hæres?
Ipse verba tuis praibo verbis;
Immo non ego; Veritas praeito;
Tu, tu inquam, bona veritas: an usquam
Vim sunt passa dolumve creditorum
Jus & gratiæ privilegiorum?

Nemo sat scio, nemo lividorum,
Forsan livor & ipse non habebit,
Cui praefigere theta possit atrum.
Verum, quanta sit illa, non profectò
Non, Zangere, tua est: Sed omnis uni.
Laus desponsa Deo est. Dic Autor, hic Dux:
Autorisquè Ducisq́ tu Minister.
Nomen Magnificum est: reapse quidni
Communis famulus fit ipse Rector?

R E C T O R

1599. d.18.Octobr. ANDREAS SCHATO, Torgensis, Philosophiae & Medicinae D. & P. P.

Inscripti 258

Inter Inscriptos

Johannes Bernhard⁹ â Gersdorff.
Henricus Petersdorff Nob. Pomer.
Hieronymus: Georgius Bose Ermelitzenses Nobiles.
Casparus: Melchior: Balthasar, â Thumen.
Levinus â Schalenburg.
Jacobus á Wuthenovv.
Hans George ab Hünicke.
Georgius â Pfuell Brandeb.
Frideric⁹ â Carlobitz Magdeb.
Eleutherius ab Haugvvitz.
Vitus Rudolph â Stainach Stiriacus.
Christoph â Bertkavv.
Georgius Ludolphus â Trescovv.
Brandan⁹ â Tzerstede Lünaeb.

R E C T O R.

1600. Cal. Maij. M. LAURENTIUS FABRICIUS, Dantisc. Borussius Hebraeae Linguae P.P.

Cujus Symbolum.

Dei meditatio
Mea est Negotiatio.

Inscripti 312

Inter Inscriptos.

Arnoldus Erxleben Brandeb.
Hieronymus Otto: Johannes Georgius Kysenvvetter in Elbersdorff Nobiles Misn.
Ernestus â Bernheim Lusat. Nob.
Georgius Theodoricus â Schleinitz.

Christo-

Christophorus Theodoricus: Georgius à Starſchedel.
Christoph. Hauboldus à Loſs.
Christianus ab Oſterhauſen.
Georgius Rudolphus à Sala.
Henningus ab Harleſſem Hildeſienſis.
Hartvvicus Wittfeldius Danus Nobilis.
Georgius: Gundæus Roſtrup Nobilis Danus.
Caſparus à Luneberg Bremenſis.
Andreas à Bergen Dithmarſ9.
Sebaſtianus Fridericus à Kötteritz.
Otto: Arnold: Thomas: Fridericus ab Hagen Nobiles Marchiaci.
Bernhardus à Flatavv Nobil. Megapolit.
Ludovicus à Pfuell Nob. Marchiac.
Johannes Reinpertus Inderſeer Auſtr. Nob.
Gabriel: Axelius, Oxenſtern Sueci Nob.
Henricus Deenhoff: Theodoricus à Mennickhuſen Livon. Nobiles.
Guilielmus: Hermann9 Hoeiking, Livon. Nobiles.
Johannes Henricus à Luttitz in Milſtriach. Luſat.
Paulus Scala à Zhorzch Bohemus.
Johannes Sschnaousky à Ssonova.
Johan. Georgius Schmukherus, Noricus Nobilis.
Johann. Georg. Ernſt. Eferding. Nob.

R E C T O R.

SALOMON GESNERUS Boleslav. Sileſius SS. Theol. D. & P. P. 1600. d. Lucæ.

Inſcripti. 199

Interq́; eos.

d. 23. April. Anno Chr. 1601.

Illuſtriſſimus Princeps. ac Dominus, Dn. AUGUSTUS, Dux SAXONIÆ, LANDGRAVIUS THURINGIÆ, MARCHIO MISNIÆ &c.

Dominus noſter Clementiſſimus, Nomen ſuum Almæ Academiæ Witebergenſi dedit, & numero eorum, qui veram doctrinam Cœleſtem aliasq́; liberales diſciplinas hic excolunt & diſcunt, reverenter adſcriptus eſt.

ANNO CHRISTI Rectore Academiæ SALOMONE GESNERO, Theol. D.& Prof. qui Illustrissimæ ipsius Celsitudini de felicissimo adventu, quo die FORTUNATI ingressa, & die GEORGII commendata est Academiæ, humili animi submissione gratulatur.

AUGUSTUS auspicium est augustum Principis augmen
Quod se Leucoreæ tradidit ipse Scholæ.
Auctibus an posset quisquam melioribus Urbem
Quam se ipso Princeps amplificare suam?
Sis felix, Patrisq; decus, patriæ incrementum,
Inq; Tua AUGUSTUS indole surgat Avus.
Tuq; adeo FRIDERICE VVILHELME ter inclyte Princeps:
Consilio Augustus cujus id omne gerit.
Et SOPHIÆ Matris, qui flos & amæna Rosæ vis,
Ut vireat Rutæ servia trina, facit.
Sis felix Patriæ Pater, & patriæ optima Mater,
Tuq; AUGUSTE Trium stella venusta Ducum;
Ac veluti Salomon dum non à Numine poscit
Divitias, animi sed Sapientis opes;
Accipit innumeras & opes & commoda vitæ,
Aeris inauditum flumen & Ingenij:
Sic etiam AUGUSTUS, cui prima est cura Lycæi
Et Templi, cunctis dotibus auctus eat.

DUCIS AUGUSTI
Aulici & familiares

Veit Dittrich von Obernitzs etc.
Ludewig Wilhelm Moser.
Gottfrid von Milckau. }
Isaac von Brandenstein. }
Kammer Jungkern.
Heinrich von Werder }
Georg von Hohnstedt }
Hertzogen Augusti, Edelknaben.
Augustus von Wolfframsdorff.
Caspar Münnich/ des Hoffmeisters Junge.
Hanß Gebhardt/ des Præceptoris Junge.

Inter alios eo Rectoratu inscriptos.

Henricus Philippus von Hammelburg/ Varisius.
Arnoldus à Bolen, Pomeran°.
Casparus ab Hoppenrade Marchiacus.

Matthias

Matthias Ferdinandus Crura à Podtaborri.
Isaac von Leipzig auff Berwaldt.
Jacob von Byern.
Henningius à Falckenreder/ Belcitzensis.

RECTOR.

BARTHOLOMÆUS REUSNERUS, Uratislav. J. U. D. & Pandect. P. P.

1601. Cal. Maij.

Inscripti. 405

Inter Inscriptos.

Christoph. Marschalck von Herren Grosserstedt Thuring.
Esaias Jessensky à Jessen, majore Uratislav.
Abraham Georgius Schindl in Conradtswalde & Weissenleippe. Silesius.
Simon Malsius Brodrodensis Hassus, postea J. U. D. Comes Palat. Comitis in Oldenburg Consiliarius.
Christophorus Fridericus: Otto Wilhelmus, Barones à Schönburg, Fratres.
Hartvvicus à Wustenhofen Osterlebiensis.
Joachimus Melchior: Fridericus: Theodoricus à Woldick.
Henricus à Dannenberg Lunæburg.
Casparus Fridericus: Fridericus Magnus, Fratres de Mingkvvitz in Drena.
Petrus à Forda Lubec.
Reinhardus à Boyneburgk Hassus.
Casparus Rulicke à Linda Misnicus.
Henricus à Bardeleben/ Canonicus S. Nicolai in Magdeb.
Henricus Hildebrandus ab Einsidel.
Joachimus Fridericus: Salomon, de Minckvvitz.
Joachimus Ernestus ab Holtzendorff.
Matthias Grosse J. U. D.
Fridericus à Weichemsdorff Marchicus.
Paulus à Gisbice, Prag.
Theodoricus Schanovvec à Ssanovv Bohemus.
M. Laurentius Rhodomannus Northusanus, postea Prof. Histor. hic Publ.

Anno Christi 1601. d. Lucæ.

R E C T O R

Illustrissimus & omnium Heroicarum Virtutum ornamentis augustissimus Princeps ac Dominus, Dominus.

A U G U S T U S

Dux Saxoniæ, Postulatus Episcopus Naumburgensis & Zicensis, Landgravius Thuringiæ, Marchio Misniæ &c. Laudatissimorum Electorum Saxonicorum

CHRISTIANI I. Filius

&

AUGUSTI Nepos

Dominus noster clementissimus CELSITUDINI SUAE

iterum subjectissimè oblatam potestatem

RECTORIS

Serenissimo Celsissimoque Principe ac Domino, Domino

CHRISTIANO II.

Duce Saxoniæ, ELECTORE &c. Fratre. & Tutore;

&

Illustrissima Principe ac Domina, Domina

SOPHIA

Illustrissimi Electoris Brandeburgensis JOANNIS GEORGII, Filia, & trium Saxoniæ Ducum,

DN. CHRISTIANI II. Electoris.
DN. JOANNIS GEORGII.
DN. AUGUSTI, Fratrum, Pientissima MATRE,

annuentibus, & actum hunc Academicum Illustrissima sua præsentia maximè conspicuum & honorificum reddentibus, cum devotissima & subjectissima totius Academiæ congratulatione clementissimè accepit.

PRO-RECTOR I.

ERNESTUS HETTENBACHIUS, Philosoph. & Medicinæ D. & hujus P.P.

Inscripti 310.

Inter Inscriptos

Nico-

Nicolaus à Vechtâ, Hamburgens.
Marcus Horvvath, alitèr Stankith. de Gradetz, Baro in Neerer & Schvvabolck.
Nicolaus Horvath Mladossevvitz de Keörmend. Pannonius.
Ludovicus à Creutz, Wörlicensis.
Christophorus â Rogevvitz in Stösitz.
Gerardus â Taxis, Eburo.
Wolfgangus Dittrich von Hohndorff.
Christophorus â Rappach, Lib. Baro in Prum & Bettzlavv.
Daniel Scharffenberg â Lindenthal.
Iohannes Ulricus â Grunradt.
Iohannes ab Angelbach Otterndorp. Hadel.
Christoph à Diehr ab Hartmansdorff.
Hans Wilhelm à Lindenavv.
Christoph Rudolph â Winckel.
Carl ab Osterhausen.
Bastian â Schlichtig.
Hieronymus Pflugk in Kottvvitz.
Hans à Wolfframsdorff à Bestein.
Abraham à Polentz in Randorff.
Christoph à Mellentritt in Läst.
Christianus â Weisbach in Elsterdrevvenitz.
Peter à Raxin in Rouen.
Hans â Diehr in Streittelsdorff.
Caspar ab Eckerberg, in Weistropff.
Hans Peter Selima, Dominus in Sesimgvva Aüsti.
Michael Reusse à Berlin.
Georgius Kölbel in Navvendorff.
Christianus à Kötteritz in Schackvvitz.
Magnus Galth in Tyristrup, Danus.
Gundij Huas, Danus.
Georgius Bodeker à Grunheim.
Don Ludovic⁹ Orozco guerta, Theolog. Doctor Hispanus.
Richardus: Iohan. à Tschernembl. Barones Austriaci Fratres.

Sub eodem Rectoratu.

Die XXIII. Mensis Octobr. ad Colloquium Ratisbonam profecti sunt Theologi, Dn. D. Ægidius Hunnius, Dn. D. David Rungius, &

& XXX, die Decembr. demum feliciter, & re ex voto Ecclesiæ peracta, reversi, anno eodem.

Die IIX. Decembris, Comitia Provincialia Torgæ habita.

Die XXVI. Aprilis, Visitatio Academiæ instituta & juramentum religionis ab omnibus Professoribus, & singularum facultatum Adjunctis præstitum, anno eodem.

1602. *PRO-RECTOR II.*

d. 1. Maij. GEORGIUS WECKERUS, Philosophiæ & Med. D. Physices P. P.

Inscripti 367.

Inter Inscriptos

Osvvaldus Hillger, Fribergensis Misnicus, postea J. U. D. & Prof. Jenæ.
Christophorus à VVuthenovv, Marchicus.
Iohannes ab Huda, Hamburgens.
Ernestus: Burchard⁹ à Steinbergk, Nobiles Brunsuic.
Hermannus: Levinus Crammon, Nobiles Megapolit.
Iohannes Georgius à Grenfing.
Iohannes Sigismundus à Reitzenstein, Nobilis.
Bernhardus Nicolaus: Stephan⁹ à Gersdorff Nobil. Bohem.
Iohannes Georgius à Brandenstein, Mysnicus.
Balthasar Meisnerus, Dresd. Misnicus, posteà Theol. D. & Prof. hîc Publ.
Caspar ab Hermsdorff, Olberstorfensis Misnicus.
Magnus Ebro Galth, Nobilis Danus.
Christianus à Bredovv in Frysack hæred.
Adamus Christoph. de Ribbeck hæreditarius in Ribbeck.
Hennigk von Stamer, Saxo.
Iohannes Albertus à Kameneck, Marcomannus.
Ioachim von Bochmar, Luneburg.
Antonius Los/ Dresdensis.
Eustachius à Schlieben, Lusatius.
Mauritius Christophorus à Conitz.
Henricus à Letzschvvitz, Siles.
Melchior à Löben, Silesius.

1602. *PRO-RECTOR III.*

d. Lucæ. DAVID RUNGIUS, SS. Theol. Doctor & Profess. Publ.

Inscri-

Conradus Carpzovius, Witteberg. poſteà J.U.D. Prof. Cod. in hâc Academiâ: deindè Reverendiſſimi Archi Ep. Magdeb. Administrat. Conſiliarius.

Benedictus Carpzovius, Witeberg. poſteà J. U. D. & Ordinarius Lipſ. hodie Sereniſſimi Sax. Elect. Conſiliarius intimus.

Iohannes ab Alefeldt, Nobilis Holſatus.

Theodorus ab Honhorſt, Verdenſ.

Loth von Weiſſenbach auff Newen Schönfelß/Eques Variſcus.

Illuſtris & Generoſus Dominus Comes, Wolfgangus Fridericus, Dom. à Barby & Mulingen,

Wolff Erneſtus ab Ingensleben, Nobilis Saxo.

Mauritius à Stainach, Styrius Nobilis.

Ioſephus Geizcoffler, Nobilis Carinthius.

Chriſtophorus Vizthumb ab Eckſtedt, Nob. Tyrigeta.

Chriſtophorus â Saliſch, Nobilis Sileſ.

Eſaias : Götz : Caſparus â Minckvvitz, Nobiles Luſati.

Caſparus â Görsdorff, Nob. Luſat.

Fridericus : Erneſtus â Bortfeldt, Brunſuic. Nob.

Helvicus Garthius, SS. Theol. D. Alfeldianus, Heſſus.

Chriſtophor⁹ ab Halle Brunſuigius Nob.

Iohannes â Creutzen, Nobilis Boruſſ.

Eſaias â Luttitz, Luſat. Nob.

Severinus Schato de Schatentaal Witteb.

Franciſcus Thubbe, Danus Nobil.

Manderopius Abbilgnardt, Danus Nob.

Wolffgangus : Iohan. Georgius â Flotho, Nob.

ANNO CHRISTI

De celebratione Jubilæi Academiæ secularis hæc annotata sunt.

Eodem Anno 1602. die Lucæ Evangelistæ, quæ est XIIX. Octobris cum Academia Wittebergensis, completo primo à fundatione seculo, alterum auspicaretur, ex mandato Serenissimi Principis ac Domini, Domini CHRISTIANI II. Saxoniæ Ducis & Electoris &c. Jubilæum celebravit hoc ritu:

PRidie ejus dies Illustrissimus Princeps AUGUSTUS Saxoniæ Dux &c. Rector Academiæ Magnificentissimus, publico programmate solennitatem hanc in diem crastinam indixit, eandemque Ægidius Hunnius, SS. Theolog. D. Professor & Superintendens concione in templo oppidano habita feliciter est auspicatus. Ipso vero die Lucæ præsentibus Legatis Serenissimi Electoris Saxonici. Johanne Friderico à Schönberg in Falckenberg Capitaneo VVittebergensi, & Judicij Provincialis Præfecto, Christophoro ab Haugwitz in Radis, Capitaneo Misnensi & Præposito VVurzensi, & Henrico â Leipzig in VVesenick Capitaneo Torgensi: Nec non Illustrissimo Principe ac Domino Dn. AUGUSTO Duce Saxoniæ, Rectore Academiæ Magnificentissimo: Præterea viris Nobilissimis, Arnoldo Kannen, Bennone Friderico Brandt, & VVilhelmo Lösero, & celeberrimæ Academiæ Lipsensis Legatis, nimirum Georgio VVeinrichio SS. Th. D. & Professore & Superintendente Ecclesiæ ad S. Thomam, VVolffgango Mejero J. U. D. Christophoro Brunone Medicinæ D. & Professore, & M. VVolffgango Corvino, Dialectices Professore: ac præterea octo liberis Baronibus plurimisq; nobilibus generis splendore præstantissimis, & frequentissima cæterorum Studiosorum hospitumq;, qui hujus actus gratia huc convenerant, corona, in templo arcis horâ septimâ matutinâ habita est concio à Salomone Gesnero SS. Theol. D. & Professore, templi Arcis Præposito; quâ absolutâ D. Ægidius Hunnius orationem Jubilæam, tum M. Fridericus Taubmannus Poëseos Professor carmen seculare ex Cathedra in Choro extructa recitarunt, ac Deniq; Georgius VVeckerus, Medicinæ D. & Physices Professor, Davidem Rungium SS. Theol. D. & Professorem renunciavit seculi secundi Academici primum Pro-

Recto-

Rectorem. Sacris in Templo peractis, Illustrissimus Princeps AUGUSTUS, in arce hospites & Patres Academicos, sumtu Electoris Saxoniæ CHRISTIANI II. splendidissimo excepit convivio. *ANNO CHRISTI*

Postridiò instituta est altera πανήγυρις Scholastica in Templo arcis, qua creati sunt artium & Philosophiæ Magistri, viri & juvenes sexaginta quatuor per Decanum semestris hyberni M. Laurentium Rhodomannum, Historiarum Professorem publicum, & prandium magnificum, sumtu Illustrissimi Electoris præbitum, Professoribus & Hospitibus in Collegio Augusti.

Calendis Novembris ex eadem Cathedra in choro Templi arcis, orationem habuit secularem Dn. Johannes Zangerus J. U. D. Professor & Senior Collegij Juridici. Ac demùm, 15. Novembris ejusdem generis orationem habuit Doctor Andreas Schato, Medicæ Facultatis Professor publicus & Senior. Hæc universa in unum redacta librum, typis descripta extant sub titulo Acta Jubilæi Academiæ VVittebergensis.

Pro concione D. Ægidius Hunnius, explicavit Psalmum XLIIX. D. Salomon Gesnerus, Psalmum CXXII.

Idem D. Hunnius, de Beneficiis Dei in hanc Scholam collatis, cumprimis circa Repurgatam Doctrinam, & admirandam protectionem Scholæ hujus; Orationem habuit.

Johannis Zangeri, U. J. D. Ordinarij & Facultatis Senioris, ut & Andreæ Schatonis, Medic. D. Orationes, in quibus de fundatione Academiæ, de Juridicæ & Medicæ Facultatis Antecessoribus, plura memoratu digna, recensent hîc subjungere placuit.

DEI GRATIA

AUGUSTUS DUX SAXONIÆ, LANDGRAVIUS THURINGIÆ, MARCHIO MISNIÆ, &c. RECTOR ACADEMIÆ WITEBERGENSIS, Universis ejusdem Academiæ Civibus clementiam & favorem.

Quid die ab hinc decimoquarto, qui D. Lucæ ab antiquo sacer & Academiæ nostræ natalis est, in hac Repub. literariâ gestum sit, nemo opinamur, ita hospes & peregrinus est, qui nesciat; immò qui non & pars aliqua festivitatis illius scholasticæ & (si ita vocari placet) Jubileæ solennitatis fuerit. Etsi interea apparatum illum & pompam theatralem, quam veteres illi Romani sub Consulibus & Cæsaribus, nostri hodie sub Pontificibus, ingenti cum sumptu & magnificentia ostentârunt, minimè affectare vel potuimus vel etiam voluimus: Sed contenti Christianâ simplicitate & devotione, cum Legatis à Sereniss. Electore huc missis, aliisq; ex Academiis & Nobilitate viciniâ convocatis, ad templum Arci continuum processimus: Musicâ & hymno CHRISTIANO *animos præsentium, quorum incredibilis (pro hoc quidem loco) multitudo erat, suscitavimus: deinde concionem ex sacris, pro laude & gloria Dei, audivimus; Orationem & Carmen Seculare: in quorum etiam utroq; beneficia* DEI *opt. Max. & Principum Saxoniæ, aliorumq; bonorum virorum in hanc Academiam per hos centum annos promerita luculenter deprædicabantur: aliaq; ad hanc festivitatem pertinentia, si non magnæ pompæ, Pietatis tamen & gratitudinis, adde & honestatis plena, ordine peragebantur. Cum verò Illustrissimo Electori, Fratri nostro dilectissimo ita visum ab initio fuerit, ut in eâ Festivitate omnium Facultatum aliquæ partes dicendi essent; brevi-*

brevitas autem temporis id tunc quidem pati non vellet: placuit nobis & Senatui Academico, ut, postquam Theologi & Philosophi suo munere defuncti sunt, deinceps etiam Jureconsultis & Medicis suæ partes darentur. Quo circà ad diem crastinum, horâ 8. in eodem Arcis templo, Facultatis Juridicæ Senior & Antecessor, ac nobis singulariter dilectus Johannes Zangerus, quod ipsi delegatum est, Deo favente, expediet. Atq; ut argumentum Orationis præsciatis, dicturus ille est de initiis & incrementis doctrinæ & Doctorum Juris in hac Academiâ sub Illustriß. Sax. Electoribus FRIDERICO III. JOHANNE. JOHAN. FRIDERICO, MAURITIO AUGUSTO & CHRISTIANO I. deq; aliis nonnullis cùm ad Principum illorum, tùm ad Academiæ nostræ gloriam & ornamentum pertinentibus. Unde videre est, Orationem istam & hoc loco & vestrâ auscultatione dignam esse; ita ut non dubitemus, quin ultrò ad tempus constitutum locoq; indicato frequentes comparituri sitis: quod tamen ab omnibus, qui cives estis Reipub. hujus litterariæ, vel ex abundanti etiam fieri jubemus. P P. Pridie Calend. Novemb. Anno CHRISTIANO M. D. CII. | ANNO CHRISTI

ANNO CHRISTI

ORATIO
SECULARIS
In Academia VVitebergensi, Collegij Juridici nomine
Habita Cal. Novemb.
A

JOANNE ZANGERO U. J. Doctore, Professore & Facultatis Seniore:

Llustrissime Princeps AUGUSTE, Rector Magnificentissime, Domine clementissime, Magnifice Domine ProRector, inclyti Barones, viri Reverendi, Consultissimi, Clarissimiq;, tuq; Studiosorum nobilium & reliquorum Corona spectatissima, Quanquam mihi semper Academici congressus, præsertim in hoc ad agendum & ad dicendum amplissimo & ornatissimo loco jucundissimi fuerunt: tamen hoc tempore maximis & plurimis nominibus longè jucundiores non esse non potuerunt. Ut enim omnibus alijs, etiam minimis Academiæ commodis ex animo gaudere soleo; ita potissimum hac tanta ejusdem felicitate, quam ipsi Sacro sancta & Individua Trinitas benè & feliciter evenire velit, vehementer afficior, immortaliterq; gaudeo, nimirum, quod in hos panegyricos conventus incidant termini finesq; seculi primi Scholæ nostræ. Exoptatissimam igitur occasionem & materiam amplissimam enumerandi magnalia omnipotentis DEI, atq; commemorandi virtutes quàm optimè de tota Ecclesia & Repub. literaria, deq; omnibus Europæ politijs meritorum, divinitus offerri, quin omnes boni gratissimis animis agnoscant, mihi dubium est nullum. Dum autem penitius mente mea spacium præteriti seculi respicio, & Academiæ memoriam inde usque à teneris repeto ultimam, neminem tanta eloquentia inveniri posse judico, qui magnitudinem, multitudinemq; beneficiorum, quæ ex hac Schola in hanc urbem, in hanc Regionem, in commu-

nem

nem Patriam Germaniam hanc nostram, Immò in totam Europam divina protulerit & contulerit clementia, non modo ornare sat idoneâ oratione, sed saltem enumerare, vel aliquo modo assequi valeat. Religionis & literarum humaniorum doctrinam, anno quidem ortus sui primo accepit, sed Scholasticorum & Monachorum fermento & dogmatibus partim intricabilibus, partim falsissimis, barbarismis etiam, & solæcismis ita conspurcatam, ut vix religionem, & literas humaniores agnovisses; imò religionem cum literis penè amissam non injuria dixisses. Ab hac autem Schola nostra (ad hoc à Deo ter optimo maximo singulariter erecta & electa) veræ religionis lumen, omnium disciplinarum acumen puritatemq; omnes alias Europæ Scholas, Ecclesias, Politias, quasi postliminio recuperasse, ex eaq; in omni disciplinarum genere eruditissimos, in linguarum studij peritissimos, in facultatibus excellentissimos in totum penè orbem egressos fuisse, uti spero, non iniqui censores, vel historiarum evidentia convicti facilimè concedent & grata mente agnoscent. Non ita ineptio, puerorum more, qui postquam parentum thoraces & arma induunt, parentes se esse simulant, ut nos LUTHERO, PHILIPPO & alijs, qui hanc laudem Academiæ nostræ pepererunt omnem, vellem exæquare Nec ita deliro vel ambitione, vel imprudentia, ut mihi scribendam injuriarum dicam existimare possint sapientes viri, ac si ego hodie Donatistarum more, Africæ terminis Ecclesiam definientium & Pontificiorum modo veritatem & scientiam certo loco & certis personis impiè alligantium, ad hunc locum & Scholam hanc omnem sapientiam, omnem prudentiam, omnem pietatem tantùm alligatam esse, solamq; aliis posthabitis & neglectis, magnifaciendam esse censeam. Etenim ut ita animum inducam meum jus & æquitas postulant. Omnes sibi palmarium reperisse, quotquot in aliis stationibus solertes sese dant, atque vel voce vel calamo vel utroque modo publicam communium studiorum salutem ita promotam cupiunt, ut conscientiæ ac Deo satis faciant: Deoq; non ex una, sed ex aliis quoque hodiè, tanquam ex equo Trojano, ut habent fabulæ, innumeros prodiisse, & in-

dies

ORATIO
SECULARIS
In Academia VVitebergensi, Collegij Juridici nomine
Habita Cal. Novemb.

A

JOANNE ZANGERO U. J. Doctore, Professore & Facultatis Seniore:

Llustrissime Princeps AUGUSTE, Rector Magnificentissime, Domine clementissime, Magnifice Domine ProRector, inclyti Barones, viri Reverendi, Consultissimi, Clarissimiq;, tuq; Studiosorum nobilium & reliquorum Corona spectatissima, Quanquam mihi semper Academici congressus, præsertim in hoc ad agendum & ad dicendum amplissimo & ornatissimo loco jucundissimi fuerunt: tamen hoc tempore maximis & plurimis nominibus longè jucundiores non esse non potuerunt. Ut enim omnibus alijs, etiam minimis Academiæ commodis ex animo gaudere soleo; ita potissimum hac tanta ejusdem felicitate, quam ipsi Sacro sancta & Individua Trinitas benè & feliciter evenire velit, vehementer afficior, immortaliterq; gaudeo, nimirum, quod in hos panegyricos conventus incidant termini finesq; seculi primi Scholæ nostræ. Exoptatissimam igitur occasionem & materiam amplissimam enumerandi magnalia omnipotentis DEI, atq; commemorandi virtutes quàm optimè de tota Ecclesia & Repub. literaria, deq; omnibus Europæ politijs meritorum, divinitus offerri, quin omnes boni gratissimis animis agnoscant, mihi dubium est nullum. Dum autem penitius mente mea spacium præteriti seculi respicio, & Academiæ memoriam inde usque à teneris repeto ultimam, neminem tanta eloquentia inveniri posse judico, qui magnitudinem, multitudinemq; beneficiorum, quæ ex hac Schola in hanc urbem, in hanc Regionem, in communem

nem Patriam Germaniam hanc nostram, Immò in totam Europam divina protulerit & contulerit clementia, non modo ornare sat idoneâ oratione, sed saltem enumerare, vel aliquo modo assequi valeat. Religionis & literarum humaniorum doctrinam, anno quidem ortus sui primo accepit, sed Scholasticorum & Monachorum fermento & dogmatibus partim intricabilibus, partim falsissimis, barbarismis etiam, & solæcismis ita conspurcatam, ut vix religionem, & literas humaniores agnovisses, imò religionem cum literis penè amissam non injuria dixisses. Ab hac autem Schola nostra (ad hoc à Deo ter optimo maximo singulariter erecta & electa) veræ religionis lumen, omnium disciplinarum acumen puritatemq; omnes alias Europæ Scholas, Ecclesias, Politias, quasi postliminio recuperasse, ex eaq; in omni disciplinarum genere eruditissimos, in linguarum studij peritissimos, in facultatibus excellentissimos in totum penè orbem egressos fuisse, uti spero, non iniqui censores, vel historiarum evidentia convicti facilimè concedent & grata mente agnoscent. Non ita ineptio, puerorum more, qui postquam parentum thoraces & arma induunt, parentes se esse simulant, ut nos LUTHERO, PHILIPPO & alijs, qui hanc laudem Academiæ nostræ pepererunt omnem, vellem exæquare Nec ita deliro vel ambitione, vel imprudentia, ut mihi scribendam injuriarum dicam existimare possint sapientes viri, ac si ego hodie Donatistarum more, Africæ terminis Ecclesiam definientium & Pontificiorum modo veritatem & scientiam certo loco & certis personis impiè alligantium, ad hunc locum & Scholam hanc omnem sapientiam, omnem prudentiam, omnem pietatem tantùm alligatam esse, solamq; aliis posthabitis & neglectis, magnifaciendam esse censeam. Etenim ut ita animum inducam meum jus & æquitas postulant. Omnes sibi palmarium reperisse, quotquot in aliis stationibus solertes sese dant, atque vel voce vel calamo vel utroque modo publicam communium studiorum salutem ita promotam cupiunt, ut conscientiæ ac Deo satis faciant: Deoq; non ex una, sed ex aliis quoque hodiè, tanquam ex equo Trojano, ut habent fabulæ, innumeros prodiisse, & indies

dies prodire, qui cum fructu & laude Scholarum, Ecclesiarum & Imperiorum clavos teneant.

Sed tamen, quod temporis & certitudinis, adeoq; experientiæ Historicæ jus cogit, id etiam voluntate & bona cum pace suam impetrare à sese sinent omnes eruditi, hoc proximè decurso seculo per hanc Academiam Os Domini & Spiritum Jehovæ miseris mortalibus, qui in densissimis tenebris & in regione umbræ mortis ambulabant, iterum apparere & loqui cœpisse, unaq; cum hac cœlesti sapientia in aliis facultatibus omnia terris bona evenisse, & inde hanc Academiam omnium totius Europæ Scholarum, quoad restauratam religiosæ pietatis integritatem, & restitutam honestarum disciplinarum puritatem, Metropolin & matrem agnoscendam esse; reliquas verò omnes, imò & hödiernam nostram tanquam pias & sedulas nutrices plerosque fœtus, ab hac alma matre primum genitos, fideliter exosculari & fovere. Hæc autem omnia cum in hac Schola inchoarentur, cumq; à plerisque tunc temporis ignorarentur, quàm difficilia fuerint (quanquam facilia postquam trita fieri, & pueris propè cognita esse hodie cœperint, nonnullis videantur, quid attinet pluribus exponere? Negabit enim nemo, nisi qui, quid sit Religio, quid Jus, quid Bonum, quid Rectum, nesciunt; qui item, quid melius, quid pejus, quid prosit, quid obsit, planè nihil vident.

Hujus eventus omnia fausta sub primam inaugurationem obvia fuerunt, & quidem non pauca. Nam circumferebatur tunc temporis vaticinium de FRIDERICO quodam Imperatore venturo, sepulchrum Domini recuperaturo & vindicaturo, Id quod in FRIDERICO Tertio Electore Saxoniæ completum fuit, utpote, qui pro istius seculi errore religioso unà cum CHRISTOPHORO Bavariæ Duce Palæstinam adiit, & post reditum una cum JOHANNE Fratre hanc Scholam aperuit. Deinde cum de loco Academiæ deliberationes instituerentur, ac Elector FRIDERICUS Tertius D. Martini Mellerstadij hoc oppidum nominantis consilium derideret, quod lutosis & stramine tectis, paucissimisq; constaret tuguriolis, & undique arenis angeretur sterilibus ac profundis.

fundis. Hoc in loco, respondet Mellerstadius, condita Academia cunctas alias Germaniæ luce obscurabit. Accipit omen Princeps, Deumq́ precatur, ut eventus exoptatus respondeat, extemplò itaque Sacellum, quod arci contiguum erat, in splendidissimum hoc templum erigit, Collegium, quod hodie vetus vocamus, exædificat, Academiamq; introducit. Postea præter fanum S. Antonij post vallum non longè à mola, & præter cœnobium Franciscanorum etiam post vallum, non longè à Collegio Juridico versus ortum; Augustinianorum cœnobium, ubi communis mensa apparatur hodiè, magnis sumptibus extruit, denique Collegium Capitularium in hoc templo sex Prælaturis, uno Officio quinque Canonicatibus constans instituit. Præterea cum hoc præsentisceret Diabolus, virtutis & veritatis cœlestis acerrimus & abjuratus hostis, multos initiò exsuscitavit, qui Principem à proposito isthoc pio abducerent, modò hoc, modo illud prætendentes, potissimum sumptuum magnitudinem exaggerantes, qui in ædificationem, ut & in salaria docentium impendendi essent.

At verò JOANNE Duce Saxoniæ, ac ERNESTO primate Magdeburgensi fratribus FRIDERICI Tertij, Doctore item *Mellerstadio*, Doctore *Staupitio*, *Cunrado VVimpina* ac Monachis *Cœnobij Augustiniani* qui postea primi nomina sua Rectori dederunt, cohortantibus & instanter urgentibus, pergit FRIDERICUS Tertius, Rectorem primum designat *D. Mellerstadium*, atq; diem inaugurationis & introductionis indicit decimum octavum Octobris, Anni Christi supra millesimum, quingentesimi secundi.

Accersuntur igitur ex vicinia multi viri docti, quin etiam præcipui nobiles & proceres hujus territorij invitati comparent plerique omnes die antecedente diem inaugurationis nempe decimo septimo Octobris. Quid fit? Illa nocte, sacrum inaugurationis futuræ solenne proxime præcurrente, malevolorum suggestionibus FRIDERICUS Tertius ita denuò fuit abalienatus, ut decimo octavo Octobris manè, cum inaugurationis initium omnes expectarent, mandata daret de consecratione Academiæ novæ in tempus aliud differendâ.

Anno Christi

Sed cum adornata essent omnia, Deo fortunante, adhuc vincunt bonorum consilia, & pergunt ad eam rem destinati viri docti, Rectorem á FRIDERICO superioribus diebus designatum, in templum hoc solenni pompa deducunt, facto initio à precibus & sacra concione, hisq; peractis ad lectiones publicas mox descendunt auspicantibus Doctoribus ætate provectis, quos secuti sunt reliqui: Initium igitur Academiæ, & totum opus admirandæ instaurationis veritatis cœlestis, & puritatis artium divinitus gubernatum fuisse, omnes fateri necesse habent. Die consecrationis concionem habuit Prior *Cœnobij Steinlaussig* ad Muldam Fluvium propè oppidum Bitterfeld, D. Fleccus. Is igitur ad nomen oppidi nostri secundum vulgi sententiam, alludens, ex hoc albo monte veræ sapientiæ flumina in universum mundum redundatura esse, pro concione vaticinatus fuit.

Conditam existimant aliqui hanc urbem ante annos plus octingentos à WITEKINDO Magno, Saxonum Príncipe, & rectius denominari quasi Witekindi seu Witichij πύργον vel castrum, quemadmodum crebrius in libris antiquis Wittinburgam, & Wyttinberg, & Wittenburgam, seu Wittichij castrum scriptum reperimus, quàm Witebergam, quasi dicas, album montem: Si quidem hoc in loco nullos montes, sed tantum collículos quosdam à parte Septentrionali conspicere licet. Witte vel Wittichij nomenclationem Lutherus in libro aliquot nominum ad priscam Etymologiam restitutorum, classe quarta, prudentiæ seu peritiæ significationem continere docet. Unde Witekindum sapientem infantem Historici quidam interpretantur. Qua ratione non ineptè prædicere aliquis potuisset, omnis generis sapientiam ex hoc castello Witekindi tanquam sapientis infantis in universum orbem terrarum dissemipandam fuisse. Ac quod à primo Rectore in album Studiosorum intra sex menses numero supra quadringentos sunt relati, certum argumentum præbebat, Academiam futuram frequentissimam. Hinc est, quod, DEI beneficio, numerus hoc primo seculo seu centenario inscriptorum complectitur ultra quinquagies mille, sexcentos viginti octo:

Quem-

Quemadmodum eodem hoc primo centenario Academia nostra liberalium artium magistros renuntiari vidit quater mille octingentos novem, ut de Doctoribus proclamantis, quorum tamen numerus minor est, nihil dicam.

Dum autem & vobis & mihi primam hujus nostræ Scholæ inaugurationem in mentem revoco, quæ sanè, ut dixi, magna cum solennitate & pompa peracta fuit, cui proceres nobilitate excellentes ac generis splendore insignes alijque viri clarissimi interfuerunt, simul occurrit, quod de Xerxe Rege Persico commemorat Historicorum omnium sic dictus parens in polymnia. Postquam enim is intuebatur ex alio loco copias toto quadriennio contra Græciam collectas, multitudine propemodum innumerabiles, nimirum omnem Hellespontum navibus obductum, omnia littora atque Abydænorum PLANA hominibus referta, ibi quidem se beatum jactavit, sed tamen simul lachrymas profudit. Interrogatus autem cur hoc faceret, respondit, reputantem sese quam brevis sit omnis humana vita, subiisse horum miserationem, quorum cum tot sint, nemo tamen ad centesimum inde supputatum annum superfuturus esset. Sic enim una hominum generatio oritur, altera occidit, terra verò in qua oriuntur & occidunt perpetuo durat, teste Ecclesiaste. Pari ratione, reliquos esse parietes hujus templi & Collegiorum primorum ab annis centum, reliquas chartas arbores, quin & forsan reliqui sunt corvi & cervi. Ex illis autem, qui ante annos centum primæ inaugurationis actores fuerunt & spectatores, hoc die superesse videmus & scimus neminem, adeò mediusfidius, ut tàm miseram humanæ fragilitatis conditionem etiam hosce parietes deplorare existimem, quod ex nobis, qui aliis cursu lampada tradere cogemur, post centum annos in tertia, si Deo ita visum fuerit, inauguratione, nec unum conspecturi sint & ipsi superstitem.

Quemadmodum enim nos, quovis vere, nova cernimus folia; ita & ipsi tunc prorsus novam spectaturi & exauditnri sunt generationem, quæ in domos, in agros, in urbes, in arcanos thesauros nostros potestatem usurpabit plenam, inq;

ANNO CHRISTI

dicta, & facta & scripta nostra judicium sibi sumet ac feret liberrimum. Et Tu, si modò post annos centum futura es, posteritas, tanquàm soboles nostra suavissima, in tertia, si Deus tibi concesserit, inauguratione, eorundem memor, nobis tibi veterum illud suggerentibus, *Fuimus, quod estis vos,* simili modo respondebis, *Erimus, quod estis vos.*

Quod autem nunc à me postulat ipsa pietas, omnium vestrum & meo nomine, gratias quantas possum, pectore meo concipio, & habeo immensas; ore verò meo ago & agam immortales æterno patri æterni filii Domini nostri Jesu Christi, una cum æterno Spiritu sancto, quod his postremis temporum articulis oculis misericordiæ suæ nos miseros â Monachis, tanquam à latronibus spoliatos & sauciatos aspexit, atque in hoc oppido quasi divertens, ex hoc totam Ecclesiam sanavit, aliisq; magnis bonis ditavit, hancq; Sareptam tot annos, inter tàm varias mutationes sartam tectam præstitit, atque in hoc usque secundi centenarij principium conservavit. Eundem æternum Deum votis ardentissimis imploro, ut eam in senecta quoque humeris suis portet, & largiatur omnia, quæ ad pacem sunt Jerusalem, ut semper maneat laus ejus in Ecclesia sanctorum, & ut hoc quoque secundo seculo magni mensuram nominis implens, cum veræ fidei, tum bonarum disciplinarum mater & officina sit & permaneat.

Quibus ita breviter præmissis, ad rem ipsam propriumq; instituti mei argumentum accedo, ubi initia & incrementa doctrinæ & doctorum juris sub Illustriss: inclytisq; Saxoniæ Septemviris FRIDERICO Tertio, JOANNE, JOANNE FRIDERICO, MAURITIO, AUGUSTO & CHRISTIANO Primo, Principibus æterna memoria dignissimis & nunquam sine summis laudum Encomiis nominandis, in hac Academia qui floruerint, commemorabo: quibus insuper addam (habita temporis ratione) quàm brevissimè, quomodo dicti Principes paterno semper favore complexi sint tam facultatem nostram, quàm universam Academiam, quomodoq; nihil, quod ad amplificandam, exornandamq; conducere videbatur utramque, prætermiserint, nec

ullis

ullis sumptibus pepercerint. Id autem quicquid est laboris, non ostentatione ingenij, non ambitione, aliove turpiore vitio in me recipio: Sed serenissimi Electoris CHRISTIANI Secundi, Domini nostri clementissimi mandato & jussu, ordinisq; serie postulante, flagitante. ANNO CHRISTI

Etsi verò non ignoro multorum iniqua & imperitiæ, calumniæq; plena de hac professione judicia: tamen cum sacratissimarum legum nostrarum doctrinam neque ex adulatorum neq; tyrannorum cerebris, sed ex ipso Decalogo extructam esse constet, ac Ethnicis ipsis attestantibus, nihil unquam præstabilius, nullumq; humano generi lumen, ac post Dei verbum, exoptabilius præsidium contigerit, cumq; in hoc inclyto consessu legum nostrarum custodem divinitus nobis constitutum Illustris. Principem ac Dominum. Dn. AUGUSTUM Rectorem Magnificentissimum, aliosq; inclytos juvenes, viros item doctissimos & æquissimos de juris scientia censores ex hac cathedrâ, humilima cum subjectione ac veneratione singulari prospiciam: nihil est, quod imperitos morer, quin potius sine ambagibus rem ipsam aggrediar, & vos, ut me clementer & patienter audiatis etiam atque etiam rogem.

QUÆ causæ moverint Illustris. Principem Ducem Saxoniæ Electorem FRIDERICUM III. Sapientem, ut circa initium anni Christi millesimi quingentesimi de Academia quadam in his terris condenda deliberationem susciperet: quibus occasionib. hoc templum, Omnium sanctorum dictum, extruxerit, Academiamq; cum Ecclesia Collegiata hujus templi conjunxerit, ex historijs prolixius repetere supersedeo, cum illud à me & ab aliis sit factum alio tempore. Eam quarto Nonas Februarij anno supra sesquimillesimum secundo *Raymundus* Cardinalis nomine Pontificis confirmavit, & cum in hisce locis oleum olivarum non crescat, neq; sine magnis impensis ex remotissimis oris afferri possit, præterea cum oleum nucum & similium rerum raucedinem & alia corporis incommoda pariat, eodem anno docentibus & discentibus in hac Schola indulsit ad annos viginti, ut quadragesimatibus, (cogor loqui cum Raymundo) & aliis diebus, quibus butyri, casei & alio-

 rum

tum lacticiniorum esus esset prohibitus, duntaxat septimana, qua memoria passionis & mortis Christi in Ecclesia celebrari solet, excepta, butyro, caseo, & alijs lacticinijs absque conscientiæ scrupulo liberè vescerentur, non obstantibus decretis generalium vel particularium Synodorum. Cum igitur potestatem erigendi Academiam, pro temporum illorum ratione seu potius tyrannide, FRIDERICUS Tertius, Elector, à Papa, numeratis bis mille Ducatis Ungaricis impetrasset, & accederet Maximiliani primi, Romanorum Imperatoris laudatissimi approbatio, anno Christi 1502. ipso die sancti Lucæ, eam solenniter, ut antea ostendimus, introduxit, ac usque ad annum Christi 1508. certis statutorum formulis, uti opinor, gubernandam curavit. Illis statutis ordinis nostri homines, gratis & absque mercede, tantum beneficio Illustrissimorum Principum fundatorum promovebantur, ut loquuntur, donec anno supra sesquimillesimum octavo alia seu nova promulgarentur, in quib. promovendi ad certam pecuniæ summam, prout adhuc hodie observamus, adiguntur. Consideratione verò & prædicatione æterna dignum est sapientissimi Principis & Electoris de Juris Juriconsultorum auctoritate & debitis honoribus judicium, quod in legibus seu statutis facultati Juriconsultorum anno Christi supra sesquimillesimum octavo propositis extat. Ibi enim scribit, sese, ut hoc Gymnasium (tunc ab „ ipso recens apertum ex omni parte absolutum, & Principatus „ sui Oraculum meritò dici possit, in eo Juriconsultos quoque „ instituere necessarium duxisse, utpote à quibus Responsa, vi- „ tæq; consilia postularentur, quiq; sacratissimas leges profite- „ rentur. Mox ibidem in legum digressus commendationem, „ Leges enim, inquit, totæ sunt in æquitate & moderatione, totæ „ in prudentia, totæ in philosophia & profundissima sapientia „ constitutæ, totæ ad genus humanum regendum & defenden- „ dum excogitatæ, totæ ad vitam benè, beateq; agendam inven- „ tæ, sine quibus nullum imperium diturnum esse potest, pro- „ pterea quòd armis Imperia comparentur, sed parta legibus „ conserventur. Sicut igitur sine armis regna acquiri non pos- „ sunt: ita nequeunt hæc eadem sine legib⁹ custodiri, propterea

quod

quod leges sunt muri & fundamenta Civitatum, in quibus bonos quàm tutissimè detinent, malos arcent, in quibus salus bonorum, consilia civitatis, & pacis præsidia continentur, quibus vita perinde servatur, sicuti corpus cibo sustentatur. Hisce de causis (inquit & pergit) usu se didicisse hujus Professores non tàm juris & justitiæ, quàm sapientiæ Consultos apud Principes in altissimo rerum dignitatumq; fastigio collocari, propterea, quod parum valeant arma foris, nisi consilium præcesserit domi, pectora siquidem sunt potiora manu, vigor animi in illis est, & Agamemnon decem Nestores maluit, quàm totidem sibi exoptare Ajaces. Hæc omnia Princeps Elector sapientissimus.

Quod igitur interpretandi & discendi juris rationibus optimè prospectum cuperet, & à Jove, quod dici solet, initium faciendum censeret: Ideò Juriconsultorum Facultati in Deum tutelarem delegit sanctum IVONEM. Hic natione fuit Britannus, & vixit sub Carolo Quarto, propter doctrinam & singularem eloquentiam, etiam mira pietate celeberrimus. Crantzius libro nono Metropoleos capite tricesimo quarto, eum angelica continentia præditum fuisse refert, & Romæ vitam suam â vino & esu carnium omninò conservasse intactam, corpus cilicio operuisse, jejuniis, vigiliis, & orationibus etiam Monachos longo post se intervallo reliquisse, nudam pro cubili terram luteam, Saxum pro cervicali, & Bibliorum Codicem pro pileo usuposse, suumq; quod habuerat, patrimonium amplissimum in pauperum & orphanorum, & viduarum causas defendendas, insumsisse, unde Procuratorum Lucerna, & pauperum Advocatus cognominatus, indeq; sanctorum classibus importatus fuerit. Severè igitur præcepit FRIDERICUS III. ut nostra Facultas hujus Ivonis Juristarum Patroni festum quotannis decimo nono die mensis Maij in templo solenniter perageret, nimirum, ut Decanus invitaret Rectorem cum reliquis Professoribus ad missam super altari Ivonis celebrandam, ut tunc temporis nostri à Rectore proximum occuparent locum, ac, ut in alijs Facultatibus, primæ vesperæ haberentur, hoc est, solennitas, talis cum organo & cantu instituerentur. Deinde quod illâ tempestate præ reliquis florent, & ab

erudi-

eruditis passim commendarentur studia Tubingensis Academiæ, suam Scholam tùm Lipsiensis, tùm Tubingensis coloniam esse voluit, advocatis Tubinga duobus primis juris in hâc Academiâ Professoribus, *VVolffgango* Stålin Rotenburgensi ad Neccarum, Tubingæ promoto, juris utriusque Doctore & Ordinario, & *Ambrosio Vollando* de Gruningen primo in jure civili ordinario. Vollandus Tubinga secum adduxit comitem, juris studiosum, Hieronymum Schurffium Helvetium, de quo postea. Ad istos duos anno millesimo quingentesimo tertio accessit tertius *Vincentius Ravennas* Italus, quem ante aliquot annos Bogislaus Pomeraniæ Dux, secum in has oras adduxerat. Sed cum Vollandus vix annum unum hoc in loco jura docuisset, moxque in patriam reversus Ducis VVirtenbergensis Cancellarium agere cœpisset, ideo *Hieronym⁹ Schurffius* gradu Doctoris ornatus est, & Vollando in munere legendi succedit. Primos itaq; quatuor juris Professores habuit Academia, VVolffgangum Stålin / qui primus Collegij Decanus fuit, Ambrosium Vollandum, Vincentium Ravennatem, & Hieronymum Schurffium. His postea plures fuerunt adjuncti, & anno Domini supra sesquimillesimum octavo, quo nova Academiæ, & sua singulis Facultatibus statuta fuerunt â Friderico commendata, Facultatem juridicam repræsentarunt, ut loquuntur, VVolffgangus Stålin / J. U. D. & Ordinarius, Laurentius Schlammavv juris Canonici Doctor & Plebanus VVittenburgensis, Hieronymus Schurffius jurium Doctor, Legum Ordinarius, Christophorus Scheurlin Norinbergensis J. U. D. & novorum jurium Ordinarius. Paulò post circa finem anni supra sesquimillesimum octavi viris jam denominatis annumeratus est Johannes Maxenhöfer J. U. D. & hujus templi Præpositus, qui ob auctoritatem primum in facultate locum occupasse scribitur. Quo ipso anno, decimo sexto Novembris, Vicedecanus, Doctor Scheurlin Facultatis juridicæ nomine, Doctorum juris Canonici titulum & insignia contulit duobus doctissimis viris, Udalrico de Dönsteht, Pastori in Fusfeldt, hujus templi Canonico & Cantori nec non Caspari Schicker, hujus templi Canonico & Syndico, idq;

hoc

hoc ipso in loco, præsentiâ suâ hunc actum exornantibus illustrissimis Principibus, FRIDERICO tertio Electore, JOHANNE fratre, tuæ item, illustrissime AUGUSTE, celsitudinis abavo HENRICO Saxoniæ Ducibus, & PHILIPPO Principe Brunsuicense. Horum vestigiis insistens JOHANNES FRIDERICUS Septemvir decima octava Junij à nato Christo supra sesquimillesimum tricesimo tertio D. Crucigeri, D. Bugenhagij, & D. Æpini Disputationi pro gradu & actui promotionis interfuit. Ut autem actus hi nostri publici majori cum auctoritate instituerentur, & celebriores essent, maturè legibus suis FRIDERICUS jusserat, ut ad Baccalaureorum & Licentiatorum creandorum solennia à viris doctis & honestis præeuntibus Pedellis sceptiferis (quorum ea ætate quatuor, postea tres, hodie tantum duos alij Academia) ad aulam verò Doctoralem, ut loquuntur nostri annales, hoc est, ad actum Doctoratus, præequitantibus ijsdem Pedellis sceptiferis hospites invitarentur. Quantum autem creverit per DEI gratiam spacio annorum octo cum dimidio Facultas Juridica, hinc æstimare licet, quod anno supra sesquimillesimum undecimo Juridicum Collegium constituerint Doctores undecim, nimirum: Dn. Henningus Göden, Laurentius Schlamavv, VVolffgangus Stälin, Hieronymus Schurffius, Christophorus Scheurlin, Udalricus de Denstedt, Caspar Schicker, Paulus Penkovv, Wolfgangus Reissenpusch, Christianus Bajoarius, Cunradus Künig. Inter hos Collegas quàm sanctam fuerit societas & animorum conjunctio, expers Machiavellicæ & veteratoriæ, tunc prorsus ignotæ orbi Diabolicæ simulationis, quæ quid possit, nemo est, qui non intelligit, addo etiam cum pietate, quæ tamen tunc admodum erat corrupta, suo modo conjuncta (id quod capite nono legum mandaverat Fridericus, ut inprimis se mutuo amarent, nullus contra alium conspiraret, sed essent unum corpus, & una anima, unum velle & unum nolle) judicare difficile non est. Cum enim eodem anno in domo Decani *Christophori Scheurlin*, negotiorum Collegialium gratia congressi essent, inter sese convenerunt, ut bini & bini ex ordine Doctorum cæteros ad prandium & cœnam

ANNO CHRISTI

invitarent, & ut singulis diebus, quibus duratura erant illa symposia, manè pro salute ipsorum & studiorum juridicorum missa celebraretur in fano Beatæ virginis tunc sito in vertice montis Wollerbergij, qui Apollinis nomine hodiè clarus est. Ad illud enim quod tum religio, dicam potius superstitio, jubebat, peregrini magno numero confluebant. Unde orta consuetudo est, quod ab eo usq; die Scholæ nostræ Studiosi montem illum Wollerbergium frequentius, quàm alios montes & campos vicinos animi causa invisunt & perlustrant.

Eodem anno & quidem die decima sexta Septembris Reverendus pater, *Johannes de Staupitz* Vicarius & Provincialis Hieremitarum, Witebergæ in monasterio à se constructo celebravit Synodum suorum fratrum, ubi accersitis adhuc ad actum illum & congregatis in templo hoc Doctoribus viginti septem, quatuor sacræ Theologiæ Professores publicè declaravit: quòd spectaculum Witenberga, ubi tàm familiaris Doctorum gradus nondum erat, antea haud viderat, testibus annalibus nostris. In hunc usque annum & diem ab initio conditæ Academiæ Jureconsulti prælegerant in domo quadam prope cœmiterium Beatæ virginis seu templi parrochialis. Alium locum non habebant, nisi quod, cum deliberationes in facultate instituendæ essent, vel in domo Decani, vel in Beatæ virginis, vel in hujus templi sacrario, vel in ædicula S. Antonij, convenirent. Cum verò anni ejusdem die vicesima septima Septembris ad Academiam nostram tanquam ad Mercaturam bonarum artium disciplinarumq; ingenuarum profecti venirent illustres principes OTTO & ERNESTUS Luneburgenses, ab avunculis suis Ducibus Saxoniæ FRIDERICO & JOHANNE ducaliter, ut nostri annales loquuntur, educandi, jussu Principum ipsa die nostri in arce & quidem in superiore aula legere, disputare, deliberare, Baccalaureos renunciare cœperunt.

Nominant & celebrant statutorum nostrorum libri Theologiæ magistros, h.e. ut hodie loquimur. Doctores & Professores, seu Lectores eodem anno, Martinum Mellerstadium, artium & Medicinæ Doctorem, & sacræ Theologiæ interpretem acutis-

acutissimum, Petrum Lupinum Magistrum Theologiæ, hujus templi custodem, & Andream Carolostadium Theologiæ Magistrum, & ejusdem Templi Archidiaconum absque dubio successorem Doctoris Jodoci Eisenachij sacræ Theologiæ Professores primi Archidiaconi Wittenbergensis, quod frequenter & crebrò interfuerint nostrorum disputationibus & actib. aliis etiam illis, cum vel in hoc templo, vel in templo parrochiali candidati juris, sequente magno Doctorum & Scholasticorum, quibus omnibus postea refectiones, ut loquimur, dabant, numero, Vicecancellario præsentarentur. Cum enim hoc sæpissimè indicato anno supra sesquimillesimum octavo Academiam Julius Secundus, Pontifex Romanus Privilegiis datis & per Staupitium Roma allatis confirmasset, illius Inspectorem seu Cancellarium Præceptorem domus Lichtenbergensis propè Brettinam ad Albim, non longè ab oppido Torga Sitæ, tunc temporis *Gosvvinum de Orsoy*, constituerat, qui Pontificis nomine facultatem tribuendi & conferendi gradus Scholasticos concederet. Cancellarius Lichtenbergæ, ubi sedem suam, ut nominabantur, Domini seu fratres sancti Antonij habebant, impeditus, vices suas plerunque Melkerstadio vel cuidam alij committebat, ad quem Novi Candidati magna cum pompa deducebantur, eiq; pro admissione supplices fiebant. Hanc tamen præsentationem post initium reformationis Divi LUTHERI anno supra sesquimillesimum vicesimo primo, sub Decanatu *D. Hieronymi Schurffij* sustulerunt, Vicecancellarij munere ad Decanum devoluto, ubi simul equitationem pro gradu Doctoreo cuivis liberam reliquerunt.

Satis itaq; felicia fuerunt in hac nostra Academia Jurisprudentiæ exordia sub primis, quos hactenus investigavimus, Doctoribus, viris scilicet variarum rerum notitia & jurisprudentia usque excellentissimis. Ut enim brevitatis studio de aliis nihil dicam, nonne *Hieronymus Schurffius* & *Johannes Göden* præclaram famam, & solidæ in legibus scientiæ, accuratissimæq; legum interpretandarum facultatis existimationem apud exteros quoq; obtinuerunt? Edidit certè

ANNO CHRISTI

Schurffius consilia, in quorum centurijs magna spectatur varietas, utilis ad dijudicandas emptionum naturas, & ad discernendas emptiones ab usurarum pactionibus, ità ut nullius extare scripta magis perspicua de contractuum distinctionibus magnus ille Jurisconsultus & Practicus insignis *Michael Teuberus* censeret. Postquam autem sub tribus Electoribus FRIDERICO, JOHANNE & JOHANNE FRIDERICO annos quadraginta duos hic feliciter leges explicasset, propter bellum discessit, ab inclyto Marchione in Academiam Francofurdianam accersitus. Ibi annos septem etiam de jure benè merebatur, & cum Carolus Quintus ipsum collegis summi in Imperio Romano-Germanico judicij annumerare vellet, senectutis excusatione, quod annum ætatis septuagesimum attigisset, utens illum honorem infinitis cum molestiis & laboribus junctum accipere noluit. Henricus Göden præter librum ab ipso divulgatum de processu judiciario cõsilia conscripsit, quæ tandem JOANNIS FRIDERICI Electoris mandato in lucem prodierunt. Ad hunc delatas fuisse causas difficilimas ex tota Germania, percepimus, & de ipso Melchior Klingius testatur, quod ingenio, eruditione, & usu excelluerit, tum verò incorruptæ veritatis in jure amantissimus, maximèque à sophistica alienus fuerit, & quod viderit, ut perfectus artifex veros controversiarum fontes, & ut veteres loquebantur, viderit ubi esset; nec à statu aberraverit, nec ex ineruditis opinionibus centenos congesserit, nec ut Semidocti umbras pro rebus ipsis, aut imaginationes à vulgo sumptas proposuerit, sed nervos Legum, & nativam sententiam juris summa dexteritate in pronunciando expresserit. Quæ (inquit Klingius) cum sit præcipua laus artificis, meritò HENNINGUM inter laudatissimos, & ingenio, doctrina, prudentia, dexteritate præstantissimos numeramus. Imò HENNIGUM tum temporis Monarcham juris passim nominatum fuisse, Historiæ docent. Utquè suam in ipsum clementissimæ voluntatis affectionem modis omnibus faceret testatam FRIDERICUS, illum hujus templi Præpositum esse voluit, quemadmodum in primo consilio seipsum vocat Præpositum Wittenburgensem, & anno

supra

supra sesquimillesimum octavo in novarum Legum promulgatione ;cum aliis Generalem Academiæ Inspectorem & Reformatorem constituit. Nam quod sæpe novos casus in Academia emergere,qui novis indigerent deliberationibus, perspectum haberet Elector FRIDERICUS, ideo viros quosdam eximios, à quibus reliqui omnes dependerent, seligere & denominare pernecessarium duceret, initio jussit audire generales studij reformatores, Rectorem pro tempore, Henningum Göden Præpositum, Petrum Lupinum, Wolffgangum Stälin devotos Magistros nostros & Doctores. Verum sub JOANNE FRIDERICO paulatim dictorum Reformatorum status mutari & amplissima potestatis ipsorum pars ad Principem redire cœpit, reliquis inferioribus capitibus Rectoris & quatuor Seniorum collegio demandatis: ANNO CHRISTI

In quam sententiam JOANNIS FRIDERICI, MAURITII, AUGUSTI, CHRISTIANI primi Electorum, FRIDERICI WILHELMI sanctissimæ recordationis rescripta, constitutiones & diplomata plurima in medium proferri possent, si instituti mei ratio ferret.

Hactenus breviter delineavi, quæ fuerint initia & incrementa studij juris in nostra Schola usque ad reformationem à beato LUTHERO susceptam. Hujus autem viri summi de nostra professione sententiam multis de causis obiter inserere, opere precium esse videtur. Cum enim doctrinæ cœlestis repurgationem adversarij,& in hac Ecclesia collegiata,& multo magis alibi prorsus spernerent & floccifacerent, adeò, ut Coloniæ supra sesquimillesimum vicesimo, ejus libros tanquam hæreticos & damnatos publicè exurerent: Ipse quoque convocata Scholasticorum multitudine, & comitantib' multis viris doctis, decimo die Decembris anni ejusdem ante prandium hoc in loco extra portam Elistræ libros pontificij juris cum hac imprecatione combussit: *Quoniam sanctum Domini contristasti, contristet ac devoret te ignis æternus.* Non fecit illud in contumeliam aut Juriconsultorum, aut legum utilissimarum, quas Pontificium jus complectitur, quasque in Academijs jussu Principum utiliter conservant & explicant

Doctores, sed in ignominiam Papæ, & detestationem impiorum Decretorum, quæ bonis legibus admiscuerunt. In libro „ seu cohortatione ad parentes de introducendis liberis in „ Scholas,& quidem altera sermonis parte extat judicium ipsius „ sapientia plenum hisce verbis: Cum Germania nostra legi- „ bus scriptis in jure Cæsareo gubernetur, quæ nihil aliud sunt, „ nisi testimonium sapientiæ divinæ: Destructis in sanctioni- „ bus impossibile est, aliquam Rempublicam salvam consistere „ vel sartam tectam servari posse. Quis enim sustinet incolumi- „ tatem Imperij? Equi & currus, manuumq; & armorum vali- „ ditas hæc non faciunt, sed ex sola prudentia, quæ ex libris scri- „ ptarum Legum comparatur, stat & cadit, ejus est consilium & „ æquitas, per ipsum reges regnant, & legum conditores justa „ decernunt: per eam Principes imperant, & potentes justi- „ tiam moderantur. Item: Quantumvis magnam laudem me- „ retur in Principe, & Consiliarijs, naturali judicio rationis & „ prudentiæ præditum esse, & quasi memoriter legum scripta- „ rum vim tenere, sicut secundum ipsum Elector Saxoniæ Fri- „ dericus, & eques auratus Fabianus à Feilitsch in hoc genere „ fuerunt excellentes: tamen quia talis judicij rara avis in terra, „ nigroq; simillima cygno est, & imitatio periculo non caret, „ his ac aliis de causis præstat jus commune scriptum sequi. „ Item: Hinc accidit, ut quemadmodum piis Theologis in re- „ gno Christi, appellatio Angelorum, Prophetarum, Sacerdo- „ tum, ministrorum & Doctorum tribuitur: ita pii Principes, „ Jureconsulti, Cancellarij, Secretarij, Scribæ, judices & Assesso- „ res, Advocati item & Notarij, qui vel ipsi gubernant Respublicas, vel alijs moderatoribus operam suam præstant, ut secundum leges scriptas gubernentur subditi, meritò & Doctores, & Sacerdotes & antistites justitiæ & ministri, rerumq; publicarum tutores & conservatores appellari possint. Hæc omnia graviter Doctor LUTHERUS: quæ etiam iniquissimis calumniatoribus os sufficientissimè obturare queunt.

Sed ad nostros revertar, & ne diutius vestra in auscultando abuti velle videar patientiâ, orationis vela contraham, brevius demonstraturus quantum etiam post initia Reformationis

tionis Lutheri ſub reliquis Electoribus Saxoniæ laudatiſſimis Scholæ juridicæ exercitia floruerint. ANNO CHRISTI

FRIDERICUS Tertius de uberiore juridicæ praxeos materia docentibus & diſcentibus proſpecturus, curiæ provincialis judicium Witebergam transferebat, Profeſſoribus juris in Aſſeſſorum numerum cooptatis, poteſtate item auſcultandi ſententiarum dictarum publicationem diſcentibus permiſſa.

Succeſſor FRIDERICI, JOHANNES ELECTOR, conſtans nominatus, non tantum huic fratris ſui voluntati ſubſcripſit, ſed anno Chriſti ſupra ſeſquimilleſimum viceſimo nono die Martis poſt Luciæ, accedente conſilio & comprobatione omnium totius Electoratus Saxonici ordinum, huic provinciali judicio Johannem Metzſch præſidem dedit, eiq; undecim Aſſeſſores adjunxit, Gregorium Brück, Chriſtoph. Groſs, Benedictum Pauli, Fridericum Brandt, Johannem Appel, Matthæum Löſer, D. Caſparum à Teutleben, Johannem à Kanitz, Ertmannum Preuſs, Bernhardum ab Hirſchfeldt, & Guntherum à Droſſel, & ut & ipſe Doctores & Licentiatos magis magisq; acueret, eidem Scabinatum addidit & conjunxit, ſimulq; ſanxit, ut non tantum in curia, quod ſingulis annis quater contingit, cum Equitibus auratis, ſed etiam in Scabinatu in quibuſvis cauſis controverſis ſive civilibus, ſive criminalibus, ad requiſitionem tùm judicum ordinariorum aut delegatorum, tùm litigantium, aut aliorum quorumvis de jure reſponderent.

Sicut autem FRIDERICUS, Itemq; JOANNES ſuas partes ſtrenuè fecerunt: Ita quoq; illos ſecutus eſt JOANNES FRIDERICUS Elector, Magnanimus, ideò dictus fundator hujus Academiæ, quia anno ſupra ſeſquimilleſimum triceſimo ſexto die Maij ſeptima, quæ in Dominicam Jubilate incidebat, in hac arce, in conclavi holoſericis exornato, in præſentia plurimorum procerum, hoc templum & omnes pagos, quos ex RUDOLPHI Anhaltini Electoris quondam Saxoniæ munificentia Sacellum, quod arci contiguum fuit, poſteaq; capitulum Canonicorum hujus templi ſibi vendicabat, Academiæ donavit & conceſſit, ac abrogato Canonicorum.

rum & similium titulis certum Professorum numerum constituit, Senatui Academico, vacante professione per mortem aut resignationem, idoneos successores Principi denominandos potestatem fecit. Fisco promotionum per FRIDERICUM instituto Fiscum Fundationis addidit, & ut nihil omitteret, quod ad Academiæ dignitatem augendam pertinere videbatur, clementissime Rectori & Senatui Academico etiam jurisdictionem, super omnia bona subditorum tàm in pagis quàm in oppido concessit, & Professores aliosq; actu studentes ab oneribus plerisq; maximè personalibus, immunes esse voluit. Is ergò inquam ἀσύμβολος esse noluit, sed ut ipsius quoq; in juris studium illustrandum merita extarent, non tantum Scabinatum cum Academia conjunxit, sed Witebergæ Consistorij Ecclesiastici sedem esse, & præter Theologos ex duobus Jureconsultis Professoribus publicis constare voluit, quibus juris Canonici & civilis præcipuas materias tractandi & exercendi occasiones plenis velis afferentur.

Huic utilissimæ sanctioni MAURITIUS ille animo suscipiendi res arduas & perficiendi constantia nulli majorum suorum inferior, de Christi Ecclesia tota propter Passaviense fœdus & pacem Religionis impetratam omnium maximè meritus, nostri seculi Alexander Magnus, non tantum calculum dedit, sed insuper Assessoribus Consistorij ad industriam & diligentiam suscitandam honesta destinavit stipendia. Itaq; sub JOHANNE FRIDERICO præter Hieronymum Schurffium hoc in loco gratissima mellificia exercebant D. Caspar de Teutleben, ordinis equestris, D. Benedictus Pauli, D. Caspar Lindemannus, D. Sebastianus Munsterer, D. Chilianus Goltstein, D. Melchior Klingius ex monumentis posteritati relictis bene notus, L. Conradus Mauser, cujus de processu juris, de exceptionibus & de nuptiis Prostant commentationes. Accesserunt sub eodem D. Bleikardus, D. Laurentius Zochius magni illius Schurffij gener, & D. Hudalricus Mordeisen, sed sub MAURITIO Electore Tuæ celsitudinis Illustrissime Princeps AUGUSTE patruo magno D. Laurentius Lindeman, D. Joannes Trautenbul & D. Joannes Sneide-

wvin.

vvin. Possem autem longas contexere præconiorum telas, quanta sint beneficia, quæ singuli docendo, scribendo, gubernando patriæ, juri, & imperio contulerunt. Illum prorsus silentio præterire nequeo, qui exteris quoque notus est, Joannem Sneidevvinum. Is Schurffij, Chiliani Goldstenij & Melchioris Klingij præceptorum secutus vestigia quam plurimum sibi totam devinxit posteritatem, relicto post se commentario super Institutiones, aliorum in hoc genere labores superante, adeò ut à magno Wesembecio dignus judicaretur, cui de suo quædam adijceret, ut locupletior & usui aptior redderetur. Ac quantum isti tribuere debeant legum studiósi, vel ex hisce perspicuum evadere potest. In ferendis sententijs penè superstitiosam dicitur Sneidevvinus adhibuisse circumspectionem, ut ne quid de re nondum satis explorata proferret impræmeditatum, cujus eum tandem pœnitere potuisset, itaq; cum de capite, cum de fortunis statuendum fuit, sæpius perlectis rerum gestarum commentarijs, & rationum momentis accuratius pensitatis Deum orabat, ne inter legendum otioso esset animo, aut rerum alienarum curis occupato, sed tantum in hanc præsentem causam intento atque uni solum negotio vacante. In negotiis verò principum & Rerumpublicarum ita versatum fuisse, ex aliis cognovimus, ut semper repeteret illud, Nec spe nec metu.

Porro sub AUGUSTO Electore Saxoniæ Augustissimo, Tuæ celsitudinis, Princeps AUGUSTE, avo perpetua memoria dignissimo, nisi quis non Academiam modo totam, sed inprimis etiam facultatem juridicam nostram ad ἀκμὴν suam quandam pervenisse dixerit, is parum videre videri potest. In confesso enim est, ipsum omnes antecessorum suorum ordinationes, donationes, Academiæ concessas immunitates, libertates, jurisdictionem, omnia jura & privilegia auxisse, & aliquoties gravissimè confirmasse, stipendiariorum numerum extendisse, eisq; ampliores idcircò census consecrasse, & ut precum & studiorum exercitia conjungere possent, destinasse eis ædes magnis sumptibus ab hæredibus beati LUTHERI emtas, quas Cœnobium Augustinianorum vocant,

cant illisq; vicinas alias illustres addidisse, & extruxisse, quas Collegium Augusti dicere consueverunt. Ipsius munificentiæ acceptum ferendum esse nostis omnes, quod his mille modii Witebergensis frumenti puri quotannis in mensæ communis, ut vocant, alumnos sustendandos ex electorali frumentario erogantur, quodque aliis pauperibus hebdomatim panes aliis alia stipendia annuatim distribuuntur, & quod multis decumbentibus in Nosocomiis necessaria alimenta & medicamenta subministrantur, quod denique quibusdam ordinationem Theologicam petentibus & ex dissitis locis advenientibus eleëmosinæ similes communicari possunt. Toti quoque orbi Christiano notum est, quantis molestiis & difficultatibus, hanc Academiam quorundam curiosorum, sub nomine cùm LUTHERI, quem Dominum, patrem & syncerioris religionis restauratorem nominabant, tùm PHILIPPI erroneis opinionibus, quas Ecclesiæ inferioris Saxoniæ in sua confessione anno 71. patefaciebant & solidè cum gravitate & molestia ex fontibus sacræ scripturæ, patribus & scriptis LUTHERI & PHILIPPI publicis refutabant, infectam, ad pristinam doctrinæ normam reformaverit, & ab omnibus hæresibus cum Augustana confessione pugnantibus repurgaverit, simul qui consilio & auctoritate reliquorum statuum Imperij Augustanæ confessioni addictorum concordiam, in Ecclesia constituerit, cujus beneficij nullam unquam posteritatem capiet oblivio.

Quod autem in Jureconsultis & legibus juvandis nihil vel industriæ vel operæ, vel affectionis clementis prætermiserit, ex varijs indicijs colligere nemini non promptissimum est. Anno supra sesquimillesimum sexagesimo nono in exordio Legum ab ejus celsitudine confirmatarum scribit, quod jurisprudentia ad salutarem Rerumpub. gubernationem non minus, quàm vel ad propellendos arcendosq; hostes rei militaris scientia, vel ad corporis sustentationem cibi usus, necessaria sit: & quod non solum tot viros juris doctrina claros, quot Agamemnon Nestores, aut Darius Rex Persicus fideles Zopyros optabat, sibi addictos esse cupiat, verumetiam longè majori

jori prudentum doctorumq; hominum numero, quorum opera & consiliis in gravium negotiorum tractatione uti possit, se stipatum ac munitum esse posse, vota ad Deum faciat. *ANNO CHRISTI*

Non aliud fuisse votum CHRISTIANI primi Electoris Tuæ celsit. Princeps AUGUSTE, parentis Christianissimi & dilectissimi sanctissimæ & beatissimæ recordationis, publicè innotuit. Nihil enim prius, nihilq; antiquius sibi esse ducebat, quàm ut in hac Schola & in curiæ, Scabinatus, consistoriiq; collegijs sacratissimarum Legum ratio haberetur maxima, simulq; ex æquo & subditis & exteris petentibus jus diceretur, & justitia administraretur, Quá ad rem exemplo patris AUGUSTI, ex omnibus ditionibus suis viros inquirebat, & exoptabat graves, cordatos, prudentes & exercitatos: quibus etiam pro divina sua sapientia statuta præscribebat sententiarum & judiciorum quàm dexterrimè & expeditissimè ferendorum. Dicasterij nostri, ut & Lipsensis, Assessoribus Elector AUGUSTUS quæstionum gravium & in jure omnium maximè controversarum, de quibus inter ipsos non satis conveniebat decisiones multas diu à viris multa doctrina, & plurimo rerum usu præditis, qui omnes, præter *Abrahamum Bockium* Illustrissimi nostri Electoris Consiliarium intimum, amicum & fautorem nostrum singularem, inter homines esse desierunt, Misenæ deliberatas & scripto publico comprehensas præscripserat, ita, ut expediendi negotia etiam summa ipsis esset non difficiles. Ipsi verò Assessores & Doctores non habebant leges & regulas, quibus in congressibus instituendis, in forma suffragiorum & aliis uterentur. Illo AUGUSTI instituto, nihil quidem sapientius, & ob id ab omnibus summoperè commendatur, nec unquam in oblivionem veniet. Sed cum sine legibus nec domus ulla, nec civitas, nec genus, nec humanum genus universum stare, nec rerum natura omnis, nec ipse mundus possit, pernecessarium erat, ut dictis legibus & regulis Collegium nostrum administraretur. Anno igitur supra sesquimillesimum & octuagesimum octavo effecit CHRISTIANUS, ut jus secundum leges diceretur. Certum enim determinavit respondentium de jure numerum, eosq; juramento pe-

culiari voluit constringi,horas congressuum designavit,ne vel peregrini cum damno diutius eorum sententias expectare cogerentur,ne item operæ prælectionum impedirentur. Imo cùm à condita Academia dicasterij locus certus nostris nondum fuisset datus, hac quoque in parte munifici principis officio fungi, voluit, & ut ipsius celsitudini locus, quem exornaret, indicaretur, seriò mandavit. Sed præmatura morte præventus in eo impeditus est. Ob quam causam FRIDERICUS WILHELMUS dux laudatissimus sub administratione sua hòc in effectum deduxit, qui etiam potestatem pronunciandi in capitalibus negotiis antea nonnihil constrictam nostris restituit. Prædicabunt certè posteri & quidem ipsi artifices inter alias hanc quoque sanctionem, qua jubebat, neminem in una eademq; causa simul judicandi & consultandi partes in se suscipere debere, sed si sententia dicenda esset in causa, in quâ quis consilium uni ex litigatoribus suggessit, ut à judicando abstineret, & reliquis collegis libera vota relinqueret: Item in respondendo de jure nunquam solummodò opinionum præsertim promiscuarum auctoritatem esse sequendam,sed ut quilibet ex conscientia, summo artifice dignam, & vere cum lapide Lydio conferendam, Deum omnipotentem timente, diceret sententiam, quam rationibus optimis ex lege Dei, & doctrina de moribus desumptis & ex textibus positivi juris expressis vel ex auctoritatibus Doctorum probatissimorum luculenter confirmare & stabilire posset. Quid gravius à principe decerni potuisset? Primò ne quis in una eademq; causa consultoris & judicis munere fungatur. Hoc enim qui facit, bonam conscientiam & famam antefert turpi & impio quæstui, & eam ob causam nostri, cum pœna infamiæ, privationis beneficiorum & amissionis dignitatis puniendum esse, scribunt. Deinde rationum momenta in judiciis esse inquirenda,& ex Legum præscripto sententias concipiendas: Demum his deficientibus, Doctorum auctoritates in consilium adhibendas & eam opinionem,quam hominum peritorum & graviorum usus approbavit,retinendam. Hinc gravissimè Cicero inquit lib.1.de natura Deorum: Non tàm auctoritas in dispu-

tando,

tando, quàm rationum momenta quærenda sunt. Etenim hæc sua vi & natura plus artis & ponderis ad arguendum habent, quàm argumentum, quod Græci ἄτεχνον appellant, quodq́; ex alicujus personæ humanæ affirmatione aut negatione rem propositam arguit & ostendit,

Sub his igitus principibus laudatissimis juridicæ facultati in hac Academia operam docendo & scribendo navarunt egregiam præter quosdam antea nominatos nempe, D. Laurentium Lindeman, & D. Johannem Snedevin, *D. Joachimus à Beust, D. Michael Teuberus, D. Christophorus Arnd,* magnum item illud juris Oraculum & principum & rerumpubl. quasi commune quoddam δικαστήριον & Consistorium, *D. Matthæus* inquam *Wesenbecius,* ingenij acumine & monumentorum celeberrimorũ fama ad veterum laudatissimorum Jurisconsultorum laudem quàm proximè accedens, nec non alij, partim in militiâ sua in his terris defuncti, partim adhuc in terra viventium JUSTITIAM egregiè exornantes, de quorum doctrina & meritis tùm angustia temporis tùm superstitum ipsorum modestia, me dicere non patitur, & idoneos virtutum præcones absque dubio apud posteros nostros sine affectibus judicaturos ipsi reperient. Illud etiam gratæ mentis pietas me silentio præterire prohibet, quod ad AUGUSTI Electoris clementissimam erga Doctores nostros voluntatem indicandam pertinet. Ut enim interpretationi & explicationi Legum, atque adeò præparationi & informationi juventutis ad Rempub. felicius gubernandam Doctores magis assiduè incumberent, neque peregrinationibus, praxeos causa institutis, ab ordinariis operis avocarentur, anno Christi supra sesquimillesimum sexagesimo quinto in annuorum stipendiorum argumentum una vice sexcentes florenos consecravit. adjecisset ἐπίβαλλον suum μέρος CHRISTIANUS primus Elector in his, si fata vitam prolixiorem concessissent. Exemplo enim majorum omni virtute excellentissimorum unicè hoc agebat, ut jus doceretur à doctis & peritis, ut Jureconsulti non in theoria hærerent, sed ad praxin assurgerent, inq́; ea excellere conarentur, ut deniq́; in Academiis reperirer, quos

 tanquam

tanquam exercitatos & peritos ad gubernationem aulæ more majorum ſuorum vocare & in conſilium adhibere poſſet. Video vos (quoniam vobis jam loqui non licet) tacitè rogare. An CHRISTIANUS pater Tuæ Cels: Princeps AUGUSTE, ſolus extiterit, qui reverâ Academiam muneratus non eſt? Non dubito plurimos eſſe, qui hoc affirmare audent vel cogitant. Verum qui ita ſtatuunt, qui ita cogitant, à veritate ſunt alieniſſimi, CHRISTIANUS Elector verè Chriſtianus ſuam erga hanc Academiam Clementiſſimæ voluntatis affectionem abundè declaravit. Vobis enim, patres conſcripti, notum & exploratum eſt, quem cumulum adjecerit ſtipendiis Theologicis, Medicis & Philoſophicis, quibus olim alebantur veſtri anteceſſores. Nonnè utramq; domum, tùm quæ Auguſtinianorum cœnobium, tùm quæ Auguſti collegium vocatur, & vix duodecies millibus aureorum partim coemta: Partim extructa ab Auguſto fuit, Academiæ donavit. Nonnè mille florenos deputavit in uſum Oeconomiæ, ut paratam pecuniam Oeconomus pro grandi boum ſumma, cum bona feret occaſio, aut pro aliis neceſſarijs quosvis tempore numerare poſſet? Certè ita eſt, & niſi dictum cumulum adjeciſſet & hoc beneficium Oeconomiæ contuliſſet clementiſſimus Elector, credite mihi, multoties hac in parte quidam profeſſores, quibus tenuiores opes ſunt, & pauperes Scholaſtici multas & magnas difficultates experirentur, propterea, quod annuatim carnium, lignarum, leguminum & aliarum rerum neceſſariarum precium creſcat. Quod autem adhuc longè ampliorem pecuniæ vim in Academiæ noſtræ magis exornandæ uſus aſſignare voluerit multorum teſtimoniis confirmatur. Sed quod ipſe morte inopinata præventus expedire non potuit, hoc tota Academia à clementiſſimo noſtro Electore CHRISTIANO II. expectabit, qui hac in parte jam modò ſuum ita facere cæpit officium, ut omnes etiam nunc à DEO vitam, valetudinem gubernationemq; proſperrimam ipſi toto pectore precentur, & olim heroicas ipſius virtutes maximis laudibus ſint perſecuturi.

Habes, Concio inclyta, hiſtoriam de initio & incrementis

mentis studiorum juris in hac Academia sub Electoribus Saxoniæ sex Illustrissimis: & de eorum beneficiis, cùm in facultatem juridicam, tùm in totam Academiam collatis, brevem & simplicem: & ex nostrorum publicè prostantibus opusculis & ex manuscriptis adhuc reliquis bona fide collectam. *Anno Christi*

Historicorum & politicorum edocemur regulis, Respublicas vel decrevisse vel prorsus corruisse, quoties sapientibus & fortibus regibus degeneres & ignavi successerint. Quantum enim sub Romulo nihil nisi bella spirante, politia Romana creverat, tantum sub successore Numa Pompilio de bellicis exercitiis quàm plurima remittente, decrevit, donec Tullius Hostilius, Romulo in severitate & virtute bellica simillimus, effæminatos sub Numa factos cives, exuscitavit. Atq; nisi post expulsos reges ignavos & luxuriosos subinde & semper virtute, fortitudineq; præstantes consules electi prodiissent, vel ipsa urbs vicinis regionibus præda facilimè fieri potuisset. Vice versâ cum duorum excellentium regum in Græcia Philippi & Alexandri Magni continuata successio multum emolumenti ad efficiendam Græcorum Monarchiam attulerit, utiq; etiam tot prudentum consulum Romanorum perpetuata Electio Romanæ Monarchiæ constituendæ unicè profuit. Eadem ratione cum altius rem perpenderimus, quàm egregijs successibus hoc primo centenario in hac Schola Imperatorum & aliæ leges explicatæ & illustratæ fuerint, non in infima parte, post DEUM felicitatis istius suæ, ponendum nobis esse apparebit illud, quod continuatam habuerit Electorum sex, non fucata pietate, heroica prudentia, studio juvandi politias divino, mutuò certantium successionem & patrocinium.

Propter hospitalitatem, quam olim Ægyptij præstiterunt Israelitis, tertiam progeniem ab Ægyptiis descendentem in civitatem recipi posse DEUS per prophetam Mosen affirmat, cum Moabitarum & Ammonitarum hospitij jus denegantium, ne decima quidem progenies suscipi posset. Eodem pacto pro maximis meritis, quibus hoc centenario sex illustrissimi ELECTORES SAXONIÆ & FRIDERI-

CUS

CUS WILHELMUS tutorio & administratorio nomine Religionem, Jura & Musas sibi obstrinxerunt, & ipsi in Domum Domini seu ad veram Dei agnitionem pervenerunt, posteri quoque ipsorum in æterna tabernacula recipientur, largissimisq; benedictionibus cumulabuntur.

Omnium poëtarum princeps Homerus singulis benefactoribus suis in carmine gratias retulit memorabiles. Mentem Leucadium mercatorem, cujus liberalitate peregrinationem confecerat, in odyssea regem Taphiorum, teste patre Historiæ, introducit. Mentora Ithacensem hospitem aliquando suum cum Ithacæ ex oculis laboraret, finxit socium Ulyssis, cujus tanquam viri æquissimi Ulysses Trojam navigans, familiam, domumq; totam commiserit. Phæmium præceptorem & nutricium suum in odyssea facit Musicum & Poëtam præstantissimum, qui Penelopes castum animum versibus sanctis & castis in officio contineat. Tychium coriarium, hospitem suum ad novum nurum in Iliade Ajacis scutum ex corio conficere scribit. Si licet hæc minima & ex parte fictitia cum maximis nostris comparare, utiq; quemadmodum hactenus innumeri pietate & doctrina excellentes per totam Germaniam viri facere non potuerunt, quin singulorum Electorum singulas res, in Ecclesia & politia præclare gestas variis modis decantarint: Ita deinceps quoque apud totam & gratam posteritatem nunquam deerunt, quibus non tàm cara salus sua erit, quàm pietas & studium in simili gratia referenda jucundissimum & promptissimum, sicq; ô domus Saxonica & sedes Electoralis DEO & Musis gratissima tùm in hac, tùm in altera illa æterna vita semper honos, nomenq; tuum, laudesq; manebunt. Ego quoq; hoc die, omnium illorum, ad quos hoc centenario fructus aliquis quavis ratione ex legum nostrarum auditorio Witebergensi pervenit, nomine, VOBIS, Illustrissimi & in Christo beatissimi Electores Saxoniæ, FRIDERICE, JOANNES, JOANNES FRIDERICE, MAURICI, AUGUSTE, CHRISTIANE nec non FRIDERICE WILHELME proelector, gratias nunc habeo quantas cogitatione assequi possum, (verba enim satis idonea pro gratiis agendis reperire nequeo)

nequeo) æternas & immensas, Deumq; ex intimis cordis mei penetralibus invocq ut tantam munificentiam, quemadmodum eam vobis, qui jam in beatissima requie estis constituti, Deumq; à facie ad faciem videtis in gaudio inexplicabili, & posteris vestris Illustrissimis in hac & altera vita benignissimè recompenset.

Cum vero, Dei beneficio centenarium Schola nostra ingrediatur alterum, ut DEUS ipsi hunc quàm optimè vertat, & ut idem nobis, qui auctoritate publica jus profitemur, & de eo respondemus, & successoribus nostris, quàm fortunatissimus eveniat, omninò precibus serijs Deum implorare decet.

Eveniet autem & nobis, & successoribus nostris, si nimirum, nos illos præeuntes & illi nos sequentes juxta Electoris AUGUSTI sanctionem mutua benevolentia & fide complexi fuerimus, si communi consensu in docendo, interpretandoq; jure, ferendis sententijs, & conscribendis consiliis æqualem assiduitatem & diligentiam præstiterimus, dignam viris doctis & intelligentibus, si alter alterius admonitionem patienter & sine offensione acceperit si nemo se quæsiverit extra, ut Persius ait, si nullus contra alium conspiraverit, seu, ut cum Cicerone loquar, nullus in alios periculum intenderit. Hæc quæ posteriore loco posui, discordiam pariunt, quæ homines dementat, & ex una civitate duas facit : Illa concordiam inter pares conservant. Simus ergò pares, & ob hoc concordes vivamus.

—— —— —— *Nam nos*

Et decor & cantus & amor sociavit & ætas.

Sic libet ad exemplum Titi Calphurnii poëtæ ad concordiam servandam me ipsum & collegas, quos charos habeo, adeoq; omnes, qui hoc altero centenario juridici collegij futuri sunt membra, exhortari.

Te, igitur, æternæ pater Domini nostri JESU CHRISTI, cum coæterno Filio tuo, Domino nostro JESU CHRISTO, rediture cum inenarrabili Angelorum sanctorum, thronorum, dominationum, & potestatum multitudine, & gloria ad judicandum vivos & mortuos, Spiritus & homines, & cum

ANNO CHRISTI coæterno Spiritu ſancto intimis ſuſpiriis ſupplex oro, ut hoc ſequenti centenario, in hac veſpera mundi, tibi ſemper inter nos colligas eccleſiam in his regionibus, conſerves ſtudia literarum, nec unquam ſinas extingui artes eccleſiæ & communi vitæ utiles ac neceſſarias, reprimas immanes furores Diabolorum, tyrannorum & hæreticorum, imprimis verò pontificis Romani, & aliorum ſeditioſorum, quos non ad pacem colendam & fovendam, ſed ad ſanguinem noſtrum fundendum & ad turbandum Imperium Spiritus mendacij & homicidij compellit, Ipſe ſis cuſtos Legum, judiciorum & civilis ſocietatis, adeoq; pacis religioſæ, qua hactenus cum bona gratia invictiſſimorum & pientiſſimorum Imperatorum & Ordinum Imperij quietè & tranquillè uſi fruiti ſumus, Depugnes pro Invictiſſimo & Sereniſſimo Principe ac Domino, Domino RUDOLPHO jam Clavum Imperij tenente & Rempublicam laudabiliter & moderatè gubernante, Principe & Domino noſtro clementiſſimo adverſus crudelem ſuperbumq; adverſarium & totius orbis Chriſtiani hoſtem acerrimum Turcam, & Hungariam, & conſequenter Germaniam, dilectiſſimam noſtram Patriam ex totius belli ore & faucibus eripias & conſerves, protegas Illuſtriſſimam Saxonicorum Principum ſtirpem, tribuas ipſis gubernationem tranquillam ac ſalutarem, concedas pacem neceſſariam culturæ ac propagationi doctrinæ, & diſciplinæ, nec avertas unquam à nobis faciem tuam induas inimicos noſtros confuſione, confundantur & convertantur retrorſum, qui volunt mala nobis, & quoniam elegiſti hanc urbem, ſit hic requies tua in ſeculum ſeculi, ut hic ſemper ſint, qui te Dominum laudent in ſanctis tuis, in virtutibus tuis, ſecundum multitudinem magnitudinis tuæ, ſecundum magnitudinem miſericordiæ tuæ, & in hac & in altera vita in omnia ſecula ſeculorum.

D I X I.

DEI

DEI GRATIA

AUGUSTUS DUX SAXONIÆ, LANDGRAVIUS THURINGIÆ, MARCHIO MISNIÆ, &c. RECTOR ACADEMIÆ WITEBERGENSIS, Universis ejusdem Academiæ Civibus clementiam & favorem.

ANNO CHRISTI

Quandoquidem Illustrissimo Principi & Electori CHRISTIANO *II. Fratri nostro dilectissimo, ita ab initio placuit, ut quia festivitas Academiæ secularis & Jubilæa, uno & principali illo die Lucæ, qui Natalis erat huic Scholæ, pro dignitate celebrari non potuit, alij etiam extraordinarij dies assumerentur: Nostræ pietatis in* DEUM, *& observantiæ in summum Magistratum esse duximus, negotium, ita ut captum & bonam partem hactenus actum est, porrò, quod in Nobis erit, peragere. Cùm igitur diebus proximè elapsis, quod scitis, Collegium Juridicæ Facultatis partes suas habuerit: reliquum est, ut de sententiâ Academici Senatûs, suas etiam habeat Medicorum Collegium. Eiq; rei diem crastinum solennem haberi voluimus quod & nunc omnibus, qui in hac Reipub. literariâ sub nostro Magistratu vivitis, publicè significamus: & mandamus, ut ad horam VIII. in templo Arcis frequentes compareatis. Præterquam enim, quòd* DEO *& vestræ ipsius saluti hanc pietatis operam debetis, nemini vestrûm debet esse dubium, quin ea sit auditurus, quorum memoria jucunda pariter & utilis sit futura. Partes enim Oratoris habebit Nobis singulariter dilectus,* ANDREAS SCHATO, *Doctor & Medicæ facultatis Senior, quoq; nemo eorum, qui hodie hîc vivunt, diutiùs in ordine & dignitate Professoriâ vixit docuitq;. Neq; quicquam otiosum videri potest spectaculum, quòd tertiâ vice solennitatem istam publicè instauramus, qui*

ANNO CHRISTI

rationes nostras, quas aliquoties audivistis, pio candidoq; animo secum expenderit. Non ignoratis, quid error gentilium Romanorum olim in secularibus ejusmodi fecerit: quod tamen sub istâ pietatis opinione, mera fuit impietas. Primò quidem die (ut harum rerum scriptores memoriæ prodidêre,) Quindecim viri Capitolium manè ascendebant: ibiq; sacra de more faciebant. Tum in theatris conveniebant ad Ludos, in honorem Apollinis & Dianæ faciendos. Altero die nobiles matronæ conveniebant in Capitolium: supplicabant DEO: frequentabant lectisternia: canebant hymnos. Tertio denique die, in templo Apollinis Palatini, ter noveni pueri prætextati, totidemq; puellæ, patrimi omnes & matrimi, Græcâ Romanâq; voce Carmina & Pæanas concinebant: quibus & Imperium & incolumitatem populi diis commendabant: aliaq; magnificè fiebant: quæ vobis & nota, & ab aliis per hoc tempus ex professo tractata sunt. Si igitur illi, qui extra civitatis Christianæ quasi pomærium fuêre, de astris suis tanto studio & magnificentiâ honorem toties instaurarunt, proq; beneficiis in Rempub. Romanam per seculum decursum (ut ipsi quidem opinabantur) præstitis, solenniter gratias egerunt: quis nobis vitio vertet, si vero & vivo & omnipotenti DEO, pro immenso illo beneficiorum cumulo, quo per hoc centum annos Scholam nostram reverâ exaggeravit, non uno, sed altero, sed & tertio die in publicâ concione, devotâ pietate & Christianâ hilaritate solenniter gratias agamus? Quin agamus, optimi & pientissimi cives. Vos modò ad tempus præstitutum, locoq; dicto, eâ frequentiâ, quâ huc usq; solebatis, convenite. P. P.

Die XIV. Novembris, Anno Christiano

M. DC. II.

ORA-

ORATIO SECULARIS

In Academia VVitebergensi, Collegij Medici nomine habita

Ab

ANDREA SCHATONE, Artis Medicæ D. & Professore publ.

Anno Christi 1602. Mensis Novemb. die XV.

NEminem vestrum, Illustrissime Princeps, Dux AUGUSTE, RECTOR Magnificentissime, Domine Clementiss. Magnifice Domine PRORECTOR: Generosi Domini Barones: Viri Nobilissimi, Reverendi, Consultissimi, Clarissimi, Prudentissimi: Tuq; ornatissima Studiosorum corona: Neminem, inquam, vestrum esse arbitror, qui ignoret, quæ superioribus diebus, solennibus quasi sacris, in templis & Scholis apud nos acta sint, publica eorum, qui præsunt voce, omniumq; ordinum lætitia & congratulatione. Cùm enim Dei clementissimi benignitate, una jam ἑκατονταετηρὶς, sive centum annorum periodus una completa sit, à quo tempore Academia hæc, optimis auspicijs condita & inaugurata fuit, ab Illustrissimo Principe Electore, Duce Saxoniæ, Friderico III. qui ob singularem virtutem, autoritatem & prudentiam, Sapientis nomen meruit? nostri nimirum muneris est, quemq; suo loco, & quantum cujusq; fert facultas, tam illustre, tamq; immensum Dei beneficium, per Heroas Illustrissimos nobis præstitum, grato animo agnoscere, & voce pia extollere ac prædicare. Solita fuit antiquitas, veri illa quidem Dei ignara, à religiosa tamen pietate non abhorrens, eorum memoriam præclaris monumentis institutisq;, ad omnem posteritatem commendare, à quib9, divina & immortalia beneficia accepisset. Unde ludorum panegyricorum, & dierum festorum origo extitit, apud Græcos & Latinos: qui magnifico quodam apparatu, summam speciem & dignitatē habente, celebrabantur, eo

fine & consilio, de quo diximus. Quantò magis nos, qui Christiani sumus, & qui, revelante Filio DEI, sapientiam didicimus, absconditam à seculis, id operam dare decet, ne ullo unquam tempore, oblivio nos capiat eorum, quæ commemoratione sempiterna digna, DEUS nobis singulariter præstitit præ alijs: neve eorum, per quos illa præstitit, nomen ex hominum memoria deleatur.

Erat seculo illo, quod hoc nostrum proximè antecessit, & pluribus retro alijs, doctrina religionis Christianæ, densissimis errorum ac superstitionum tenebris involutæ: & mentes hominum miseræ, crudeli servitutis jugo pressæ, vagabantur, sine certa consolatione, sine fide, sine spe: in templis deniq; omnia ad turpem quæstum comparata erant, ita, ut auro nihil non venale esset, etiam cœlum ipsum, & quæ in cœlo tandem à beatis possidentur, bona universa. Tam ergo afflicto, tamq; perdito statu, cùm esset res divina: DEUS misertus ejus calamitatis, opem tulit Ecclesiæ, & excitato divino viro, Martino Luthero, eodemq; Spiritus sancti donis largissimè instructo, veram Evangelij doctrinam, discussis tenebris, in hanc clarissimam lucem nobis collocavit, quâ DEI beneficio, hodierno die fruimur.

Qua verò occasione illa lucis divinæ restitutio cœperit, quas progressiones habuerit, quantis periculis & difficultatib⁹ fuerit objecta, quàm illustribus præsentiæ & auxilij divini testimonijs ornata & confirmata: id oratione persequi, neq; temporis hujus est, neq; nostri instituti, addo, neq; nostrarum virium. Et sunt, qui ante me, in hoc argumento tractando occupati fuêre, viri eruditione, sapientia & eloquentia præstantes, cum quib⁹ ego me non comparo: ut proinde actũ agere velle, aut minus ornatè, minusq; commodè, illud agere, alienũ prorsus & ineptum futurum sit. Itaq; intra terminos professionis nostræ, quæ Medica est, nos continebim⁹: quod item à cæterarum disciplinarum Professorib⁹ ferè factitatum esse, vidimus.

Ac de initijs & incrementis studij medici in hac Academia, quemadmodum illud, pia cura & liberali munificentia laudatiss: principum Electorum Saxoniæ, incoatum, promotum, & amplificatũ fuerit: deq; ejus, per decursum hoc seculum, fideli primo-

primorum & præcipuorum virorum opera, ad nos propagatione, aliquid in medium afferam, quantum quidem sciam poteroq; ut vetus formula habet: & quantum annalium nostrorum monumenta, ad rem præsentem suppeditaverint. ANNO CHRISTI

Vos, ut de proposito argumento, me, cui personam hanc autoritate publica impositam esse scitis, verba facientem, clementer & benignè audiatis: debita animi subjectione, reverentia, & humanitate, peto. Dabo enim operam, ut brevitate orationis, audiendi fastidium vobis leniatur.

Conciderant penè in Germania, (cur enim non repetam, quod ad tanti beneficij memoriam, animum subinde revocat?) simul cum obscurata luce Evangelij, linguarum ac disciplinarum studia, Ecclesiæ & Reipub. necessaria, ita, ut discendi cupidi, magnis sumtibus, sæpè etiam periculo non minimo, peregrinas terras adire cogerentur. Ei rei, ut medicinam afferrent Electores imperij, (siquidem hanc curam excitandi literarum studia, non minus ad se pertinere existimabant, quàm tuendi amplificandiq; dignitatem Imperij Romani) decretum fecerunt in comitijs Wormaciæ anno Christi millesimo, quadringentesimo nonagesimo quinto celebratis. Imperatore Maximiliano I. ut unusquisq; ex ipsorum numero, Academiam in sua ditione constitueret, & viris doctis ornaret atq; instrueret. Ad quod consilium capiendum, & exemplo ipsis præivit sapientissimus Imperator, qui eruditorū consuetudine plurimùm delectabatur: & Academiam Viennensem, tunc etiam nonnihil labentem, per viros, in omni disciplinum genere clarissimos, fulciebat & instaurabat. Reversus itaq; domum princeps Elector, annos aliquot, omni cura & cogitatione incumbit, ad extruendam in hisce provinciis, Scholam publicam. Atq; hanc ad rem cumprimis opera & consilio utitur Martini Polichij, Mellerstadij, Franci: cujus integritatem, fidem & prudentiam, tum domi expertus fuerat, tum in peregrinatione quoq;, religionis ergò (ut erat temporum illorum superstitio) in Palæstinam suscepta, anno Christi millesimo, quadringentesimo, nonagesimo tertio. Excelluit vir ille anteà Philosophiæ & artis Medicæ professione, in Academia Lipsica, ubi & Medicinæ Doctor renunciatus fuit. Cumq; commota

ANNO CHRISTI

ibi esset disputatio de lue venerea, seu de morbo ut appellatur. Gallico: utrum ἐπιδήμιος ille esset, an ἐνδήμιος (recens verò illis temporibus, ex Africa, contagione in Europam propagatus fuerat(dissensio inter ipsum & collegas extitit. In quibus Simon Pistorius eminuit, natus in celebri familia, Lipsiæ, unus & ipse ex præstantissimis ejus ætatis medicis: quæ familia, ab eo tempore, & Jurisconsultos aliquot celeberrimos, dedit Germaniæ. Ita factum fuit, ut Pistorius ad Electorem Brandeburgensem, in vicinam Marchiam, Mellerstadius, in aulam Ducis Saxoniæ Friderici Electoris evocaretur. Hic ergo est qui consilia sapientissimi principis, & excitavit & adjuvit, ad Academiæ hujus extructionem. Cùm enim initia ejus illatis variis, ut fieri cum rebus bonis solet, impedimentis tardius procederent: Ipse tum animum principis confirmavit, tum de loco Academiæ, in hoc oppido, optimè ominatus est, quod omen & verissimo eventu Deus comprobavit: etsi eventus illius spectatorum esse, Polichio non contigit, ut postea dicemus. Exemplum autem Polichij, ut apparet, secut⁹ fuit ejus quondam Collega Pistorius, qui & ipse suo Principi autor & adjutor fuit, condendæ Academiæ Francofurtensis ad Oderam, quæ triennio & semestri, post nostram cæpit, anno Christi 1506. mensis Aprilis die 27. Rectore primo, Conrado Wimpina, ut accepimus. Atq; ita hi duo Medici, de hisce terris præclarissimè meriti sunt, Deo rem clementer sic gubernante, ut quam jacturam, discessu ipsorum fecerat Academia Lipsica, ea in alijs duabus, eorundem studio & opera nuper excitatis, abundè ad posteritatem compensaretur. Sed ut ad Mellerstadium redeam⁹, cùm principi Friderico Electori, annos aliquot fideliter servivisset in aula, & Scholæ hujus fundamenta jacta essent: ipse ad conficienda cætera, & ad docendam artem medicam, huc missus est. Existimavit enim sapientissimus Princeps, Gymnasium hoc suum, ut nominabat, numeris omnib. perfectum absolutumq; non fore, nisi ad reliquarum doctrinarum Professores, Collegium quoq; medicorum adjungeret. Quippe, cùm palàm sit, medicum ad omnes totius civitatis ordines, sexum, ætatem pertinere: quãdoquidem homines principes plebejos, viros, fœminas, senes, pueros, ægrotare contingat, ad quos univer-

universos sine discrimine, utilitas à medico redeat, qui propterea rectè Res communis, vel κοινὸν ἀγαθὸν appelletur: & priscos illos Medicos, meritò ob admirandam artis utilitatem, uno omnium consensu, in Deorum numerum relatos fuisse: & quæ hujus generis alia pro commendatione artis medicæ, in proœmio nostrorum statutorum, graviter & verè dicuntur. Ita professio medica Doctori Mellerstadio commendata fuit, quàm summa diligentia ac fide obivit, annos aliquot: etsi postea alij accesserunt, qui extra Professorum numerum, ejus in hac arte propaganda, studium & labores egregiè juverunt, sicut deinceps manifestum erit.

ANNO CHRISTI

Ut autem memoria meritorũ ejus viri, erga nascentem primũ, deinde adolescentem hanc Academiam ad posteros extaret: primus ejus Rector constitutus fuit, principemq; in hac locũ quoad vixit, obtinuit. Idem ille, prim⁹ in Album Academiæ ascriptus fuit, & ab hoc dein Professores cæteri. Ac ita præclara sese dederunt Academiæ initia, ut primo illo semestri, sub ejus Rectoratu, numero fuerint quadringenti sedecim, quorũ nomina in Catalogũ Scholasticorũ recepta sunt, confluentib⁹ undiq; doctrinarũ studiosis, ex peregrinis etiam & longinquis regionibus. Tum verò, & prim⁹ Mellerstadius fuit, cui Doctoris in Sacra Theologia titulus & insignia hîc sunt tributa. Erat enim ea ætate, cùm literæ primùm in lucem revocàrentur, tantus impetus animi ad studia: tanta discendi cupiditas: ut exsaturari illa vix posse videretur. Quare viri ingenio præstantes, & ipsi hoc egerant, ut in pluribus simal disciplinis excellerent: & alijs, exemplum præclarum ad imitandum, reliquerunt.

Quod verò in Scholis benè constitutis fieri solet ac debet, ut non solùm salutaris necessariaq; doctrina auditorib. tradatur: sed etiam testimonia publica, secundum gradus honorũ, autoritate publica, ijs impertiantur, qui operæ precium discendo fecerunt: id utrumq;, sub incunabula Academiæ, observatum fuisse constat. Non longo enim ab inauguratione Scholæ, temporis intervallo, à Martino Mellerstadio, Philosophię, Medicinæ, & Theologiæ Doctore, Bernhardus Schiller, artium & Philosophiæ Magister, primus omnium (nemo enim ante ipsum, in aliqua Facultate hujus Academiæ, gradum assecutus erat) in

Ii Docto-

Doctorem Medicinæ promotus est: factus postea Ordinarius Medicinæ Professor, in Friburgensi Brisgoiæ Gymnasio.

Sicut autem Mellerstadius noster, quandiu vitam vixit in hac Academia, ei labores & operas suas universas impendit: ita post mortem, facultatum quoq; ejus pars magna ad eandem redijt. Nam frater Valentinus Polichius, ut grata Martini memoria apud nos retineretur: facto testamento, mille aureos, quorum pars maxima, hæreditate ipsi à fratre venerat, hîc collocari jussit, de quorum fructibus annuis, subsidia ferantur adolescentib⁹ ex Polichiorum familia aut alijs etiam, studiorum causa in hac Academia versantibus. Quo memorabili pietatis & beneficentiæ exemplo, plures alij ex Medicorum ordine adducti, partem non exiguam suorum bonorum, atq; de his usum fructũ Scholasticis certis in hac Schola legârunt: atq; ita, tum studia literarum egregiè adjuverunt, tum nomen suum sempiternæ hominum memoriæ commendârunt.

Cæterum, quod divino instinctu, omen opt. atq; optatissimum habuisse Mellerstadium, suprà diximus, fore, ut condita in hoc oppido Academia, cunctas alias Germaniæ, luce sua obscuret: id etsi verum & ratum fuit, sicut Dei beneficio palam est ante omnium oculos: tamen eam lucem, quam hinc effulsuram orbi terrarum prædixerat, ipse non vidit. Decessit enim anno Christi, supra millesimum quingentesimum, decimo tertio, quadriennio scilicet, ante illud tempus, quo reverendus vir Doctor Martinus Lutherus, fulmine veritatis Evangelicæ, labefactare & prosternere cœpit, in magna orbis Christiani parte universum illud horrendarum tenebrarum, & idolomaniæ regnum, quod à Romanis Pontificib⁹, in Ecclesia, per vim & fraudem, occupatum & constitutum fuerat.

Meritò ergò ad omnem posteritatem celebratur singularis pietas, sapientia, bonitas & benignitas Illustrissimi Principis Friderici, architecti quasi hujus Academiæ: quòd studia doctrinarum, in his terris penè emortua, in vitam revocavit, autore secundùm Deum, & administratore Martino illo Mellerstadio, de quo hæc hactenus commemoravimus.

A Rectore, & Medico primo Academiæ, proximè reperimus ascriptum in fastis nostris, nomen Doctoris Bel, Equitis aurati,

aurati, Ordinarij Witebergensis. Quo Decano, Eberhardus Bel, filius, Doctor Medicinæ, publico actu creatus & renunciatus est, A.C. 1504. Neq; de viro illo præcipuo, aliud quicquam nobis cognitum est: nisi, quod de exemplo hoc apparet, ex nobilissimis etiam familiis, id temporis fuisse nonnullos, qui nomen suum, cognitione & professione artis Medicæ, illustrius ac celebratius reddere conarentur, quod & summos olim Reges ac Principes Chironem, Achillem, Alexandrum M. & alios fecisse literis traditum est. Et de Friderico III. κτιστῇ Academiæ legimus: quòd studiosè didicerit à Mellerstadio & alijs, artis Medicæ fontes causas morborum, & remedia: multa etiam experta, à Maximiliano Imperatore, & ab ejus Medicis acceperit, quæ adhibita, præsens auxilium ægris attulerint. Sed de his non plura.

ANNO CHRISTI

Sequentibus annis, cùm artem hîc doceret Simon Sthenius, Penicensis, Misnicus, in cæteris, qui titulum & insignia Doctorum Medicinæ, ipso conferente, adepti sunt, insignes maximè fuerunt; Thomas Eschaus, Pontificij Juris Baccalaureus, cujus nomen inter Professores Academiæ publicos, reperitur, ad annum supra sesquimillesimum, tricesimum quartum, de quo & postea mentio fiet: & Martinus Berger, cujus vidua quingentos aureos legavit Academiæ, eo pietatis studio, eoq; fine, ut supra de Polichij testamento meminimus.

Quod autem hosti Dei ac hominum, Diabolo, honestiq; omnis ordinis ac societatis turbatori, solenne est, & summæ semper voluptati: non diu Scholam hanc in læto & tranquillo statu consistere permisit: Sed veritus eam cladem, quam ex hac ipsa, regnum ipsius accepturum esset, id magnæ cum cura & diligentia egit, quomodo illam aut dirueret & everteret: aut si minus id posset, labem saltem ei quandam aspergeret, qua in odium atq; invidiam, apud bonos & veritatis amantes adduceretur. Neq; hîc commemorabo, quid anno ab exordio Academiæ, decimo, illo ipso homicida autore, contigerit: de quo occasio dicendi nunc daretur, in Medicorum, quos Academia tulit, enumeratione. Rectius illa silentur, quæ funestum & ominosum quid complectuntur: & sub auspicia rerum bonarum δυσφημεῖν, bonos non decet. Hoc quidem certè manise-

nifestum est, pestilentiâ aliquoties hanc Scholam disjectam fuisse, & translatam in alia loca: semel & bello. Ubi tamen semper, singulari Dei benignitate, & Illustrissimorum principum Electorum paterna cura, collecta iterum, inq; statu tranquillo collacata fuit: qui clementissimus Deus, deinceps quoque eandem, & nos in ipsa, tuebitur & conservabit. Pergemus ad alia.

Erat inter cætera, quæ ad Collegium Medicum pertinebant, hoc etiam legibus ab initio constitutum, ut Deos quasi tutelares agnosceret & coleret, Divos, Cosmam & Damianum: (ita superstitio, quæ religionem falsò imitatur, hominum animos tum occupaverat) quorum Divorum dies anniversarius, in 27. mensis Septembris incidit. Præceptum insuper, ut dies ille quotannis in honore esset communitati medicorum, quo festum, solenni ritu, patronorum horum nomine, celebraretur, invitatis ad hoc, Rectore, & cæteris Academiæ Professoribus, ne quid ad splendorem & dignitatem summam sacris ijs deesset in qua etiam festivitate, proximum à Rectore locum, princeps Decano & collegio Medico clementer attribuit. Atq; hac religiosi cultus opinione, factum arbitror, ut horum, quales putabantur, Divorum imagines sigillo insculperentur, quod publicum Collegio nostro donatum est. Fuerunt autem, ut fertur, Cosmas & Damianus, germani fratres, nati in Arabia, matre pia & religiosa, Theodora. Cumq; artem medicam didicissent: ita mirando sanitatis dono, à Spiritu sancto instructos fuisse aiunt, ut nullum morbi genus tam grave esset tam periculosum aut desperatum, quod adhibitis præsidijs, ij non curarent; & quidem sine precio, quo ipso, donum illud in se auctius illustriusq; reddiderunt. Quàm verò doctrinam Christianam, à matre acceperant: eam constanter professi sunt, sub Diocletiano crudelissimo Tyranno, circa annum Christi trecentesimum. Cùm enim Dijs Imperatoris, immolare nollent: varijs, ijsq; diris tormentorum generibus, prius à Lysia Proconsule excruciati, tandem securi, unâ cùm trib⁹ alijs fratribus suis, & ipsis medicis, percussi sunt, atq; ita in Martyrum numerum cooptati. Pro horum ergò medicorum & martyrum honore & cultu, Missa solennis celebrata fuit, anno salutis.

lutis.

lutis 1519. in æde arcis : curante hanc rem, ut videbatur, sacram, Decano, Thoma Eschaus, quem supra nominavimus. Interfuit solennitati Illustrissimus Princeps Barnimus, Dux Pomeraniæ, Academiæ eo tempore Rector : cujus illustrissimâ præsentia, magnum decus & ornamentum illi actui tunc accessit. Cœperat biennio antè, Lutherus purgare doctrinam cœlestem, à sordibus Pontificijs, oppugnando primò forum turpissimarum Indulgentiarum, apertum à Tecelio. Ibi, etsi nonnulli enascentem in Ecclesia, è caligine superiorum temporũ, lucem Evangelij, summo desiderio ac gaudio aspicere gestirent: tamen plures alij fuerunt, in quorum animis, tetrarum superstitionum chaos ita alte radices egerat, ut nulla vi labefactari, nullo modo inde erui posset. Multi ergo tunc in Academia, viri pij atq; eruditi, cupidissimè amplexi sunt accensam illam doctrinæ lucem seq; cum rectè sentientibus conjunxerunt. Qui verò in Collegiata Ecclesia, ad ædem arcis Canonici erant, & Professorum simul munere in Academia fungebantur: ij diutius sese Luthero opposuerunt, & fraternè atq; amicè aliquoties admoniti, tamen restiterunt, suasq; ceremonias, ab Evangelij veritate longissimè remotas, retinuerunt, ubi & sacra illa, pro inveterata apud ipsos superstitione, ne cessisse viderentur, Patronis Medicorum facta fuisse, consentaneum est. Tandem tamen, cùm jubar veræ doctrinę, ita oculos & animos ipsorũ feriret ut errore & idololatriam, in qua immersi erant, agnoscerent: communicato cum nonnullis ex Academia consilio, dogmata illa, sacræ scripturæ adversa, & ritus superstitiosos ac profanos, è suo etiam templo ejecerunt, & cum sanis Doctoribus sentire inceperunt, octavo demum anno, post primam Evangelij restitutionem. Tanta vis est veritatis, quæ semel in lucem prolata facilè se per seipsam, contra omnem falsitatem & Sophisticam, defendit.

ANNO CHRISTI

Fuit & Petrus de Burchardis, Ingolstadiensis, Medicinæ Ordinarius, unus è primis in hac Academia professoribus : cujus commentaria extant, in parvam tabellam Hippocratis, quæ sexti Epidemiorum pars est, brevia illa quidem sed erudita, & rerum pondere ampla. Agit enim in eo libello Hippocratis, de morbis quibusdam Epidemiis, & de Diæta in his instituen-

 da: pe-

ANNO CHRISTI da: peculiares item quasdam malas affectiones exponit, quæ rarius alioquin corporibus accidunt: quorum omnium cognitio, studioso artis medicæ, plurimum utilitatis adfert. Inscripta sunt commentaria illa Friderico Electori, anno Christi 1518. quæ vir omni laude præstantissimus, Philippus Melanthon, postquam recens in Academiam, ad docendas Græcas literas accesserat, tùm soluta oratione, in vestibulo Lectori commendavit, tùm carmine Phalæcio egregio.

Hoc Petro, Decano, anno salutis humanæ supra sesquimillesimum, vigesimo primo, Doctor Medicinæ renunciatus fuit Augustinus Schurfius, natus patre medico, in oppido S. Galli, Helvetiorum: cujus nomen, sicut & fratris Hieronymi, Jurisconsulti, celebre est iu his regionibus, ac in terris aliis. Et in oppido hoc, familiæ adhuc sunt honestæ ac honoratæ, quæ Schurfios cognatione attingunt; affinitatisq; vinculis, cum viris, doctrina, virtute ac dignitate præcellentibus, sunt conjunctæ. Ipsam quoq; Schurfiorum familiam, antiquam esse in Helvetia: tùm alijs testimonijs planum est, tum hoc etiam, quod in Synodo Constantiensi, ante annos 188 celebratâ, mentio fit cujusdam Doctoris Schurfij, qui inter delectos Germanicæ nationis, ad præcipuas illo tempore deliberationes, adhibitus fuit. Ex ejus Schola medica, prodierunt viri, doctrinâ & honoribus aucti non pauci. Georgius Sturziades, cui sub tempus illud renascentis literaturæ, amicitia præcipua fuit, cum Eobano Hesso, Joachimo Camerario, Euricio Cordo, Antonio Nigro, Poëtis, Philosophis & Medicis eximiis: quod mutuæ literæ, eleganti sermonæ perscriptæ, testantur. Joannes Magenbuchius, cujus compositiones quædam Medicæ, & antidota usu comprobata, habentur in officinis Pharmacopolarum multis Germaniæ. Janus Cornarius, qui singulari studio & opera conversum in latinam linguam nobis reliquit Parentem Medicinæ, Hippocratem: Dioscoridem item, & Aëtium, & ex Galeni operibus permulta. Vetus Æmilij Macri de virtutibus herbarum poëma, integritati restituit. Scholijsq; illustravit. Tum & ipse, eruditè quædam scripsit, quæ à doctis amantur & leguntur. Henricus Stackmannus, cujus nomen nosci cæpit in Academia, anno supra sesquimillesimum, decimo octavo: & qui

& qui adjunctus postea Collegio Medico, ejus operas cum docendo, honoresq; Scholasticos dignis contribuendo, tum medicando, annos aliquot adjuvit. Conradus Pirkhaimerus, agnatus Bilibaldi illius, viri celeberrimi, patricia gente, Norimbergæ nati: qui monumenta nobis reliquit, in omni disciplinarum genere præclara, historica inprimis, & mathematica & conversos è græco in latinum, autores quosdam veteres & præcipuos.

Commemorarem plures, ex hoc ordine viros, ingenio & rerum usu excellentes: nisi mihi, non tam copiam, quam modum in dicendo quærendum esse, scirem. Ut autem ad Schursium nostrum revertamur, unum de eo prætereundum non est, quod singularem hominis diligentiam & industriam, ea ætate, in juvando studio medico demonstrat, consignatum accuratè in nostris annalibus. Est Anatome seu dissectio artificiosa corporis humani, pars medicinæ admodum necessaria & utilis. Ea in omnibus ferè Germaniæ Scholis neglecta superioribus temporibus jacebat, quòd idoneum scriptum, de quo auditoribus doctrina illa proponeretur, non extaret. Galenica enim, nimis latè fusa ac dispersa sunt, & ad bestiarum, imprimis simiarum corporà, magis accommodata. Mundini verò, quæ in manibus erant, & in hæc Jacobi Carpi & Alexandri Achillini, Bononiensium, annotata: ea, pro temporis injuriâ, manca erant & obscura, alicubi & à veritate aliena. Multis enim pòst annis, divinum opus Andreæ Vesalij Bruxellsis in lucem editum est, qui rem ad eam perfectionem deduxit, quæ in hominem cadere posse videtur. Etsi reperti etiam sunt, qui ὀβελίζειν quædam in hoc opere non dubitârunt; conatu non æquè omnes felici: quod tamen non, nisi cum honorifica præfatione fecerunt, agnoscentes, ut viri ingenui & modesti, quod res est, difficilius esse, invenire, quàm inventis addere: & de fundamentis ædificium extruere, quàm summũ ei fastigium imponere. In illis igitur tenebris, destitutus necessarijs adminiculis Augustinus; tamen manũ operi admovit, & anno Christi supra sesquimillesimum, vicesimo sexto, mensis Julij die 19. anatomen capitis humani publicam instituit: cùm per temporis incõmoditatem, ulterius progredi tum non liceret; eamq;

cum

cum ſpectantium omnium ſtudio & approbatione abſolvit. Neq; dubium eſt.quin commodioribꝰ alijs temporibus,plura in hoc genere ſpectacula dederit, de quibꝰ non parum fructus & emolumenti ad ſtudioſos,medicinæ inprimis.acceſſerit. Et ſuperioribus annis, fuerunt in hac Academia, viri doctrina & induſtria clari,partim vita piè functi partim adhuc ſuperſtites, qui nobis hoc ſtudium iterum excitârunt: quibus & gratia eo nomine debetur. Noſtrarumq; deinceps partium erit, idem illud,Deo operas gubernante, in Academia, tanquam artis præſidium non poſtremum,retinere: quo & abdita multa, in morbis, & horum curatione patefiunt: & animi non profani, in admirationem adducuntur immenſæ ſapientiæ & potentiæ divinæ,quæ in fabricatione hominis elucet.In quam conſiderationem & Galenus ingreſſus,libros ſuos aureos, de uſu partium corporis humani hoc epilogo claudit: ſe, quod Melicis ſeu Lyricis Poëtis in uſu ſit,ut ſtantes ante aras, poſt ςροφὼν & ἀντίςροφον in choris,ἐπῳδὸν tandem canant,hymnis Deos celebrantes: id ergo ſe quoq; in Operis illius libro poſtremo religiosè obſervaſſe.Etenim librum illum,tanquam ἀγαθὸν ἐπῳδὸν & Hymnum eſſe, nuncupatum Deo, unde, ſicut & ex toto Opere,ſapientiam Dei,in creatione hominis manifeſtò oſtenſam,diſcere poſſent,quibus hæc cognoſcere animus eſſet.

Perduximus ea, quæ de ſtudii Medici in hac Academia, initijs & progreſſionibus afferenda hoc loco putavimus, ad annum Chriſti milleſimum quingenteſimum, triceſimum ſextum, qui annus fundatione, ut appellant,Academiæ, inſignis & memorabilis eſt.Cùm enim à Friderico Electore incoata eſſet Academia, Profeſſoribus, partim ex ſacerdotum Collegio, quod in æde arcis, ante annos tunc 149. Rudolpho, Electore Saxoniæ,conſtitutum fuerat,delectis: partim aliunde, magno ſumtu accerſitis: Eoq; principe,piè defuncto,à fratre Johanne Electore, Collegium illud, cum Academia in unum corpus eſſet adductum: neque Profeſſorũ tamen numero ſtipendijsq; certis, ſatis adhuc proſpectum eſſet Academiæ, ut nempe initia rerum, non adjuncta mox habent incrementa & ſtatum: Johannes Fridericus Elector, ex teſtamento patris Johannis, omni ſtudio & cura id egit, ut quæ tùm ex veteri Rodolphi conſti-

constitutione, tùm ex patrui & patris singulari munificentia, ad sacros illos usus contributa; Ipsiusq; benignitate aucta & amplificata erant, in unam summam colligerentur, de cujus reditibus seu pensionibus annuis, iisq; stabilibus & perpetuis, Academia sustentaretur, Lectionesq; omnium facultatum perpetuæ, in hac ordinarentur: ut sicut corpus unum & certum est Academia, ita fiscum quoq; seu ærarium certum haberet, è quo, per Illustriss. principum Electorum beneficentiam, omni tempore depromerentur, quæ secundùm illorum constitutionem, impendenda essent in usus Academiæ necessarios. Ità ergo fundata eo anno fuit Academia, & promulgata hęc Illustrissima voluntas & benignitas Principis. Mensis Maij die VII. Rectore Jacobo Milichio, artis Medicæ Doctore & Professore publico: ad cujus viri præcipui mentionem, altius quoq; hæc repetere libuit. Natus autem fuit Milichius, anno Christi, supra sesquimillesimum, primo: vicesimo primo die Februarij, Friburgi Brisgoiæ, patre viro honorato, qui Magistratum præcipuum gessit, in illo oppido. Is, cum indolem in filio perspexisset, idoneam ad literas: primùm in patria Academia, ipsum erudiri curavit, ubi præstantissimis viris, Erasmo Roterodamo, Ulrico Zasio, Conrado Heresbachio, Henrico Glareano, alijsq; familiaris & charus fuit. Quòd verò disciplinas Mathematicas, naturæ quodam instinctu, plurimùm amaret: Viennam se ex patrio contulit, ubi mathemata, ex Schola Burbachij & Regiomontani, tum maximè florebant. Viennâ, huc venit, anno supra sesquimillesimum, vicesimo quarto, adductus, tum famâ nominis Philippi, ex Erasmi commendatione: tum verò inprimis, ardenti studio ac desiderio veræ de DEO doctrinæ, quæ in hac Academia nuper, cum sobria ac erudita Philosophia, instaurari cæperat. *ANNO CHRISTI*

Cùm aliquandiu hic vixisset, vocatus ad munus publicè docendi: primus, qui Mathematicas disciplinas in hanc Academiam introduxit. In quibus, atq; adeo in universa doctrina Physica, quantum excelluerit, & quid posteritatem in iis effecerit, Enarratio secundi libri Plinij ostendit: quod scriptum, exteri quoq; homines doctrina politissimi, ob singularem eruditionem, & variarum utilissimarumq; rerum explicationem disertam ac perspicuam, magnifaciunt & admirantur. Docuit & artem medicam, an-

nos aliquot. Cumq; ea ætate, pleraq; ex Arabum libris, in Scholis traderentur, quorum horridum admodum & Inconditum dicendi genus est: Milichium eo nomine commendari legimus, quòd discentes ad lectionem Hippocratis & Galeni assuefecit, ipsisq; autor fuit, ut fontes potius doctrinæ hujus adirent, quàm rivulos consectarentur, præsertim, cùm Grecæ linguæ usus, tum paulatim in Scholas esset revocatus. Hoc igitur viro insigni, Magistratum Scholasticum gerente, Johannes Fridericus, Elector, fundationem Academiæ promulgavit. Atq; inter alia, quæ sapientissimo consilio tunc constituta fuerunt, lectiones quoq; in Medicina, certo modo ordinatæ sunt, & numero Professorum auctæ. Nam cùm initiò, tantum unus medicus esset: & post aliquandiu duo: deinceps additus est tertius, operis ita distributis, ut primus maximè utiles libros Hippocratis & Galeni explicaret, alter Rhasen & Avicennam, tertius Anatomica tractaret. Erant tum illi tres: Augustinus Schurfius, Jaconus Milichius, Melchior Fendius. Quo salutari & laudabili pij principis instituto, magna accessio commoditatum omnis generis, ad Academiam hanc facta est; & docendi ac discendi oportunitates, in omnibus disciplinis, cum dignitate Academiæ, plurimûm amplificatæ. Sequentibus proximè annis, inter Professores Medicinæ publicos, legitur etiam nomen Doctoris Georgij Curionis; quem tamen non ita multò pòst, aliò vocatum fuisse, constat. Anno supra sesquimillesimum, quadragesimo tertio, Mensis Junij die 7. Doctoris in arte medica titulus tributus, à Doctore Milichio fuit, Johanni Placotomo. Is est, qui commentaria scripsit in Eobani libellum, de conservanda valetudine: librum etiam edidit, de natura & differentijs cerevisiarum: & pharmacopææ compendium, atq; alia quædam: quæ non solùm à medicis utiliter cognoscuntur, sed studiosis quoq; adolescentibus, ad curationem valetudinis non parum momenti adferunt. Ac inprimis hoc tempore, in hac hominum intemperantia & luxu, talibus præceptis opus est, ubi plerumq; accidit, quod Democritum dixisse accepimus: homines quidem sanitatem à Deo precari & optare: postquã verò hanc adepti sint, eam ipsos per luxuriam turpiter perdere, atq; ita hostes & proditores effici proprij corporis. Eodem anno, die 3. Julij, promotore eodem, insignia

Docto-

Doctorũ medicinæ acceperunt, Melchior Fendius, de quo paulò pòst: & Hieronymus Oederus, Illustrissimorum Principum, Ducum Pomeraniæ in aula Wolgastensi, postea factus Medicus.

Fendius autem, patria Nordlingensis, (nam multa hactenus omittimus, quæ persequi in hac brevi commemoratione, visum non fuit) in hac Academia, ad annos docuit 40. primum Aristotelica, deinde & Medica: in quibus omnib⁹, eam fidem, industriam, & assiduitatem præstitit, à qua vir bonus, & pietatis atque virtutis amans, jure & meritò commendatur. Venerat Lipsiam, Anno Chr. supra sesquimillesimum, quarto, adolescens annorum XVIII. ubi in familiam & consuetudinem receptus est, Medici illo tempore excellentissimi, quem & suprâ honoris caussa nominavimus, D. Simonis Pistorij Cujus institutione multùm profecit, in doctrina Physica & Medica: sicuti ejus viri insignem eruditionem, fidem ac humanitatem, quoties in sermonem illum incidit, mirificè prædicare solitus fuit, Nono anno pòst, hic commigravit, cùm Scholæ hujus fama paulatim inclaresceret: atq; in hac, tum discipuli, tum Doctoris (ut diximus) partibus, fideliter atq; utiliter functus est, de quo inpræsenti, non plura.

Sequitur triste ac difficile tempus, quo Musæ bello Smalcaldico conterritæ, & è dulcissimo hoc domicilio suo ejectæ, passimq; dispersæ aliquandiu siluerunt, & Academiæ status miserè labefactatus, ac penè eversus fuit. Eæ igitur, ut revocarentur, Illustrissimus Princeps, & Heros Magnanimus, Mauritius, Elector, sub initia suæ gubernationis, in gravissimis alijs, quas tempora illa afferebant, curis, deliberationibus, & occupationibus, hanc non postremam esse passus est: quo modo, turbata & afflicta Academia iterum colligeretur, & in tranquillum statum, eumq; priore non inferiorem aut meliorem etiam, collocaretur. Cumq; alia sapienter & laudabiliter hic constituisset, quibus collapsa propemodum doctrinarum studia instaurarentur: Medicis quoq; tribus illis, quos suprà nominavimus stipendia majora decrevit, atq; ab hac etiam parte, gratiam & munificentiam suam, erga Academiam, insigniter testatus est. Hæc cùm initio anni supra sesquimillesimum, quadragesimi octavi gererentur: postea mense Majo, piè ac placidè de hac vita decessit Augustinus Schurfius, com-

pleto

Anno CHRISTI pleto ætatis anno 53. & 4. insuper mensibus. In quo ipso, longè inferior fuit fratre Hieronymo, quia annum ætatis 73. superavit. Eodem anno, die 7. Augusti, à Doctore Fendio, Doctor Medicinæ publicè renunciatus est, Petrus Sibyllenus, Torgensis, qui de Peste librum edidit absolutissimum, cum præfatione & commendatione honorifica Petri Andreæ Matthioli, Itali, viri clarissimi. Fuitq; hæc prima post bellum Smalcaldicum promotio, quam nulla in alijs facultatibus præcessit. Mortuo Augustino Schurfio, Academiæ Medicos aliquamdiu duntaxat duos habuit, quacunq; sanè occasione id acciderit: Milichium, & Fendium. Milichius, cùm medicam artem fideliter docuisset, & feliciter exercuisset, in hac Academia & oppido, annos multos & vitæ integritate morumq; gravitate, exemplo fuisset omnibus: tandem in vera filij DEI invocatione decessit, anno Christi 1559. die 10. Novemb. magno sui apud bonos omnes desiderio relicto. Paulò ante mortem, cùm apud Dn. Philippum Melanthonem, cui familiaritate & usu maximè conjunctus erat, multa de Ecclesia piè & graviter locutus esset, hæc de morte addidit: etsi iter durum sit, tamen cùm sciat, non casu homines ad tantas calamitates nasci, sed restare aliam vitam meliorem, se expetere illius vitæ sapientiam, ubi DEUM coràm cernat, & causas cognoscat mirabilium operum in Ecclesia, & in Natura rerum: ideoq; spe fruendæ illius sapientiæ, se, quasi manu jam ducente Filio DEI, minus ab illo itinere abhorrere. In ejus funere, lacrymas profundentem vidimus Dn. Philippum, testes sinceri erga hunc virum amoris, & familiarissimæ cum eo consuetudinis, dum in vita esset. Et auditæ tum sunt præsagæ voces à Philippo, seipsum quoq;, desiderio beatæ ac dulcissimæ conjunctionis cum Christo & sanctis omnibus, paratum esse ad migrandum; breviq; fore, ut sequatur amicum hunc suum, quem jam cum lacrymis præmisisset. Quod & quinto pòst mense, contigit: cùm annis antè 14. Divus Lutherus, beato ac placido exitu, vitam in terris clausisset, sequentibus ab ejus obitu, in Ecclesia, & Imperio Romano, ijs mutationibus, quæ notissimæ sunt, & quas vivus ipse, suis ad DEUM precibus ac gemitibus, vel averterat, vel suspenderat, stans tanquam electus DEI, in ruptura, & adversus hanc, coram DEO, pro Ecclesia, ne illa dissiparetur. Et quo-

quoniam in mentionem Lutheri iterum incedimus, unum addere placet, quod ad commendationem nostræ artis, non parum facere existimo: amasse ipsum doctrinam medicam, & remedia familiaria ac salutaria multa novisse. Ac propterea filio Paulo autorem fuisse, ut post religiosæ pietatis studium, ad hanc doctrinam, tanquam nobilissimam, animum applicaret, quod & præclare cecidit. Nam ita felices in cognitione & usu artis, progressus ille habuit, ut in præcipuis harum terrarum medicis, nomen ejus celebre sit, & sua medendi opera, principibus, alijsq; omnium ordinum hominibus, plurimùm profuerit.

Duxit nos annorum series, ad id tempus, quo pientissimus & munificentissimus Princeps Elector, Augustus, rerum potiri cœpit: etsi promotio Pauli Lutheri, & obitus Milichij posterius acciderint, illa quadriennio, hic sexennio. Hujus autem optimi principis paternam erga hanc Academiam affectionem, & beneficia planè regia, quo numero comprehendam, quibus verbis prædicem: in hac mea tenuitate & infantia, non reperio. Majora illa sunt, majora inquam, quàm ut ea, non dicam complecti orando, sed percensere numerando queam. Equidem, id publico scripto aliquando consignatum & prædicatum memini, quod & ijsdem propemodum vobis referam: Illustrissimum hunc principem, supra majorum suorum munificentiam, intra 4. annos, sortem seu caput pecuniæ, ad quinquaginta millia aureorum (quæ vulgari æstimatione, dimidia auri Tonna est) in hanc Academiam impendisse: docentium scilicet stipendia augendo, discipulisq; nova constituendo: & domum Scholasticam novam (Collegium Augusti nunc vocatur) emendo, donandoq; ad hujus ædificationes: & Eleemosynam pensionis annuæ, in valetudinarium Scholasticum conferendo: & frumentum tribuendo, ad allevandos sumtus pauperum, in mensa communi. Tum verò præter hæc, immunitatum & privilegiorum novorum cumulum adjecisse luculentum: atq; adeò dum vita suppeteret, augendo & ornando rem Scholasticam nunquam defatigatum fuisse. O verè magna & heroica beneficia, tanto principe digna: quæ cum subjectissima reverentia, & religiosa gratiarum actione, meritò ad omnem posteritatem commendantur. In hac ergo paterna solicitudine, de

 felici

felici & florente Academiæ statu procurando, complexus quoq; est Princeps optimus Collegium Medicum: quod ut membris suis integrum constaret, & non tam auditorum, quàm Doctorum penuria, quod aliquandiu tunc factum fuerat, deinceps laboraret: Illustrissimæ illius munificentiæ, quam in totam Academiam uberrimè contulerat partem non exiguam, ad idem illud Collegium redire voluit: quo beneficio & hodierno die, memori ac grato animo fruimur. In adjunctis Collegio Medico, fuit & Vitus Ortelius Winshemius, artis medicæ Doctor, & linguæ Græce Professor in hac Academia, eximius. Conversum acuratâq; diligentia & studio, in Latinum sermonem, nobis reliquit Thucydidem, autorem optimum; qui, teste Cicerone, rerum gestarum pronunciator sincerus & grandis est, & post Herodotum, omnes, dicendi artificio facilè vincit. Quem & propter rerum magnitudinem & gravitatem, maximi fecit Carolus V. Imperator, ejusq; historiam, in Gallicam linguam feliciter traductam, cupidè legit, relegitq;, quòd hac iterata sapientissimi scriptoris cognitione, se multùm in gubernatione Reipublicæ juvari, & quasi instrui atq; armari sentiret.

Postremus, ex primis illis Medicinæ, in hac Academia instauratoribus, fuit Doctor Fendius, qui & DEUM religiosè colendo, & de plurimis in genere humano, sua opera medica, alijsq; honestis officijs benè merendo, vitam ad annum 78. ætatis produxit. Et moriens, testamento reliquit apud Academiam, annuas quasdam pensiones, erogandas in pios usus: quas postea gener ipsius, Johannes Hermannus de suo ampliores reddidit, Professor medicinæ & ipse hîc factus, post soceri obitum.

Quia verò anni jam præterierant 18. quibus duo solùm in Collegio medico Lectores essent, qui superiore tempore tres fuerant: Augustus Elector iterum rem communem, sua insigni pietate & liberalitate sublevans, tertium Medicum cæteris adjunxit, anno supra supra sesquimillesimum, 66. munerato ei peculiari, eoq; honesto stipendio. Cumq; tres rursum essent, operas prælectionum ita partiti sunt, ut omnibus, provectioribus pariter & tyronibus, copia foret lectionum & exercitiorum in arte medica: quæ

ca: quæ operarum distributio, postea legibus recepta & confirmata fuit, atq; etiam nunc, tanquam studijs discentium maximè accommodata, servatur. *ANNO CHRISTI*

Hunc deniq; Professorum Medicinæ numerum, Illustrissimus & generosissimus Princeps Elector, Christianus I. pro sua quoq; erga hanc Academiam, & in ea disciplinarum omnium Doctores, benignissima affectione & propensa voluntate, non retinuit solùm, sed & Professorum in hoc, stipendia clementer auxit: alijsq; beneficijs, amplis ac illustribus Academiam cumulavit: quæ commemorari numero plura, verissimisq; laudibus ornari ac prædicari, proxima solennitate, ab Antecessore meo, viro clarissimò, audivistis.

Porrò autem, sicut laudabiliter illa omnia constituta fuerunt, ab Illustrissimo Principe, Electore Christiano I. ita per tempus felicis & salutaris administrationis Electoratus Saxoniæ, ab Illustrissimo Principe Friderico Wilhelmo, conservata & firmata sunt: quod & ipsum, memori mente agnoscimus, & prædicabunt post nos deinceps alij, quamdiu Academiæ hujus nomen ac dignitas mansura est.

Repetivimus memoria, quod propositum nobis erat, beneficia divina, quibus pientissimi Principes Electores Saxoniæ, præter cætera infinita & memorabilia, Scholam etiam Medicam in hac Academia, paternè & begnignè affecerunt, ab ultimo ejus initio: merita item virorum præcipuorum, qui primi sua opera & studio, artem Medicam hic fundârunt & extruxerunt, à quibus per sequentia deinde tempora, felici successu, ad nos propagata fuit. Atq; hæc strictim breviterq;, ut temporis ratio, & facultas nostra tulit, attigimus. Qui autem Professores, eo numero, quem diximꝰ, alij, decedentibus alijs, tanquam in statione successerint: id recensere hoc loco longum foret, haud scio, an à mea, dicentis nimirum parte, quoq; fastidiosum. Jam enim vereor, ne aures vestræ audiendo defatigatæ, extremum aliqued orationis expetant.

Certè viri illi, de studijs nostris optimè meriti sunt: sive vitam adhuc degant, sive hanc cum morte beata commutaverint: horumq; memoriam, dum arti Medicæ suus constabit honos, posteri grato animo retinebunt.

Quibus

Quibus verò tandem laudibus, Inclytos & pientissimos Electores Saxoniæ celebrabimus? qui secundùm DEUM, omnium bonorum, quæ Academia obtinet ac possidet, nobis autores & conservatores fuerunt.

Magnifica enim & gloriosa multa, per eos effecit, majestate DOMINUS. Sapienter & pacificè rexerunt populos suos. Omnes isti ætatibns suis gloriam adepti sunt, & temporibus suis laude claruerunt. Nomen reliquerunt præclarum, in quo amplissima laudum memoria est proposita: ipsorumq; rectè facta, oblivione nunquam delebuntur. Hæreditas bona, semen ipsorum: & posteritas eorum manebit in perpetuum, cum dignitate & gloria. Corpora eorum, in pace sepulta sunt: at nomen, vivit in seculum seculi. Sapientiam eorum enarrabunt populi, & laudes ipsorum prædicabunt hominum congregationes,

Sit igitur memoria ipsorum, in benedictionibus. Ossa eorum, locis ubi condita sunt, perpetuò frondescant: nomenq; ipsorum in æternum permaneat, hæreditate gloriæ sanctorum illorum virorum, ad filios & ad posteros, multis seculis propagata.

Hæc vota, hoc loco sacro, & hòc tempore solenni facere, jussit me pietas, cùm aliud, quo grati animi singnificationem ederem, in promtu non esset: nec dubito, quin cum nostris hisce, vos etiam vestra conjunxeritis. Quæ ut clementissimus DEUS, in cujus manu omnia posita sunt, rata ac firma esse velit: ipsum supplice manu & corde precabimur, cum debita simul, pro præstitis hactenus beneficiis gratiarum actione.

Tibi ergo æterne, vere, ac vive DEUS, pater Domini nostri Jesu Christi, conditor cœli ac terræ, & generis humani; unà cùm filio tuo coæterno; & Spiritu sancto, gratias agimus toto pectore, quòd lucem Evangelij tui, è tenebris superioris seculi erutam & accensam, primùm ex hac Schola, tanquam è specula, in excelso monte posita, in orbem Christianum longè lateq; diffudisti: quòd ingenuis simul artibus ac disciplinis, suum nitorem restituisti: quòd Illustrissimorum Principum Electorum Saxoniæ, animum ita clementer rexisti, ut ad constituendam, ornandam & amplificandam hanc Scholam, nihil sibi reliqui fecerint: quòd deniq; Doctores ipsos & Præceptores nostros, tuo Spiritu sancto ita

guber-

gubernasti, ut tantæ molis rem, tam forti pectore aggredi ac sustinere potuerint. Tuum hoc opus fuit, tuum munu.

ANNO CHRISTI

Te porrò ardentibus cordis gemitibus oramus, ut qui tantorum beneficiorum, quibus cumulati sumus, ἀρχηγὸς fuisti: eorundem quoq; πλεονεκτὸς καὶ βεβαιώτης μόνιμ☉ esse velis. Tu hoc doctrinarum domicilium augustissimum, atq; in eo veræ religionis, honestarumque artium studia, per hoc etiam seculum, quo tuo beneficio, feliciter modò exorsi sumus, clementer conserva; neq; unquam nos orphanos, in hoc furore Diaboli, & mundi tempestatibus relinque: Defende ac protege Illustrissimum Principem Christianum II. Electorem Saxoniæ, nutritorem nostrum benignissimum, unà cum conjuge Regia, cum serenissima matre, & fratibus Illustrissimis Ducibus Saxoniæ, Domino Johanne Georgio, & Dn Augusto, Rectore Academiæ Magnificentissimo, Dominis nostris clementissimis: ut tua gratia, sub beneficentissimi hujus Magistratus tutela, & præsidio, diu otio hoc literato perfrui, operasq; nostras singuli, vera pietate, animorumque conjunctione, obire & exequi possimus: largire pacem & tranquillitatem his reigionibus, reprime rabiem & insidias hostium Ecclesiæ, tolle aut mitiga calamitates publicas & privaras: atque hæc omnia, propter nomen tuum sanctum fac, ut ipse in æternum celebreris.

AMEN.

DIXI.

RECTOR

PRO-RECTOR IV. LUCAS BECKMANNUS, Hamburg. J. U. D. & P. P. *1603. Cal. Maij.*

Inscripti 352.

Inter Inscriptos

Fridericus à Steinbergk,
Ernestus à Wirsberg, Nobil. Brunsuic.
Joachimus: Justus Henricus von der Gröben / hæreditarij in Ketzeband. Marchiaci.
Wilhelmus Fridericus Baro à Zieretin Mor: in Attischein,

ANNO CHRISTI

ſchein, Auſpitz & Holoſchavvzz.
Reinholdus â Geren, Reg. Boruſſ.
Heinricus Hilmarus: Liborius â Münchauſen, Brunſuic. Nobiles.
Wilhelmus â Wenſe, Franciſci Othonis filius, Nobil. Lunæburg.
Broccordus Baronius, J. U. D Bononienſis Italus.
Georgius â Letvvitz, Boruſs⁹. (transfoſſus prohdolor, in foro hoc oppidano â Lucâ Krabbe, Nob. Dano, 13 Martij, 1606.)
Johann Raphael Chrauſtenky â â Malovvar & Crauſtenitz, in Misliboritz & Rudoletz.
Balthaſar: Eraſmus Hirſchberger â Königshain in Wartenberg.
Henricus: Frideric⁹ â Schleinitz Miſnici, von Deerhauſen.
Seubold von Gerſthorff.
Georgi⁹ Strambell â Heſterlitz Moravus.
Theodorus du Soncy Gallus, LL. Licentiatus.
Johannes, Jacobi, filius Crogius, Ivarus Lycke, Juſtus Brochenhuſius, Dani.
Johannes Bernhardus Geymannus Eques auratus in Galſpach â Trättènech. Auſtriacus.
Chriſtianus Thomæ: Petrus Lange, Nobiles Dani.
Godofridus Bernhardus ab Ende, Nob. Miſn.
Adamus â Dõbentz.
Euſtachius: Johannes â Knobeloch.
Joachimus â Wuttenavv.
Melchior â Bardeleben.

R E C T O R

1603. d. Lucæ. PRO-RECTOR V. ERNESTUS HETTENBACHIUS Phil. & Med. D. & Prof. hujus Publicus.

Inſcripti 180.

Inter Inſcriptos

Wilhelmus Adalbertus Daupovvetztius â Daupovva Bohemus.
Iohannus Nicolaus ab Ilovv Marchiacus.
Nicolaus Erneſtus ab Hadenſtorff.
Eraſmus Ungepaur, Naumburg. Thuring poſtea I. U. D Prof. & Ordinarius Jenę.
Henricus: Hans â Werder von Eade.
Joachimus Fridericus â Steckau March.

Hen-

Henricus ab Hatten, Segeb. Holsat.
Iohann Henrich von Haselhorst. Lunæb.
Abrahamus de Cardes, Danus.
Sebastianus â Zedlitz in Neukirch, Reichevvaldavv, Kraltzkau, Steinberg & Altenburg.
Fridericus á Reichardt.
Nicolaus â Thinen Walstorpiensis.
Christian⁹ Ludovicus â Cantorall.
Georgius von der Luhe Coltzoviensis.
Wilhelmus â Bothmar.
Albertus â Strasshorst.
Rudolphus: Henricus â Bünavv.

ANNO CHRISTI

R E C T O R

PRO-RECTOR VI. ADAMUS THEODORUS SIBERUS, Philos. & Eloq. Magister ac Professor. *1604. d. 1. Maij.*

Inscripti *359.*

Inter Inscriptos

Johannes Melchior â Griesheim, Thuring.
Christophorus â Duringh, Bremens.
Ioachimus Ernestus â Weisbach.
Gebhardus: Cuno ab Alvenschleben.
Ioachimus â Löschebrandt, Marchicus.
Henricus â Fintel, Witteberg.
Cuno Guilielmus â Werdensleben Saxo.
Bernhardus Bertram, Quedlinburg. posteà Consiliarius & Cancellarius Aldenburgicus.
Fridericus von Reden/ Saxo.
Iohann Christoph; Georgi⁹
Andreas Holtzapfel, Stytij Nobiles.
Gottfridus Reuter Bitterfeldensis, postea J. U. D. & Prof. Publ. in hâc Academia.
Hans Ludwig/ Albrecht/ von Hoffkirchen/ Freyherr.
Iohann Georgius: Franciscus von Bardeleben.
Statius: Georgius â Tzerstede, Luneburg.
Georgius â Ribbeck, Nobil. March.
Iohannes Georgius: Christianus Julius ab Hoym.
Lucas Krabbe, Danus.
Hubert⁹ von dem Berch/ Middelburgo Zeland.
Godofridus â Wolfersdorff.

Anno Christi | R E C T O R
PRO-RECTOR VII. LEONHARTUS HUTTERUS, Ulmensis S. Theolog. D. ac Prof. Publ.

1604. d. Lucæ.

Inscripti 213.

Inter Inscriptos

Hans Grenen von Horneburgk
Carolus â Friesen.
Hauboldus ab Einsidel.
Andreas ab Arnstedt, Marchicus.
Henricus Heitzvelder, Nobilis Luneburg.
Fridericus Vitzthumb, ab Eckstedt.
Olaus : Palæmon Rosæcrantzius Dan.
Erasmus Georgius â Monshaim Eques Carinthus.
Sigismundus Bernhardus : Wolfgangus Andreas Rauber Equit. Carinth.
Iohannes Hermann⁹ Schenck in Schvveinsburg.
Adamus â Gaudelitz, Misnicus.
Fridericus Wilhelmus Bock.

1605. d. 1. Maij.

R E C T O R
PRO-RECTOR IIX. JOHANNES ZANGERUS, J.C. Collegij Juridici Senior ac Prof. Decretalium.

Inscripti 275.

Inter Inscriptos

Hiobus â Bomsdorff.
Iohannes Georgius ab Arnimb.
Jacobus Stang de Labietzno.
Tobias Chlad â Sedcze, Bohem.
Gotthardus Schaff, gotsch cognominatus, Liber Baro in Trachenberg.
Conradus â Schulenburg.
Joachimus Wernerus ab Alvensleben.
Wipertus â Treskovv.
Christophorus Liber Baro â Schellndorff in Kunigspruck, KunovvSatz & Halba.
Iohannes Povvishius, Nobil. Holsat.
Iohannn. Geor. : Elias : Georgius Rosinus â Javvornick Bohemi.
Albertus Fridericus Comes & Dominus in Barby & Mulingen.
Justus Güntherus Comes & Dominus in Barby & Mulingen.
Bartholdus Krakenitz, Nobilis.

REC-

RECTOR *ANNO CHRISTI 1605. d. Lucæ.*

PRO-RECTOR IX. DANIEL SENNERTUS, Uratislav. Philosoph. & Medicinæ Doctor ac hujus Prof. Publ.

Inscripti 217.

Inter Inscriptos

Petrus Kozminsky, Eques Pol.
Iohannes Kurczbach de Zavvada Pol.
Matthias von Lattorff zu Klitzen.
Iohann. Ernestus von Klöden zu Regessen.
Benno Pflugk.
Gabriel de Warnstede Megenburgens. March.
Hiobus: Fridericus â Saltza in Eberspach. Fratr. Silesij.
Conrad° Heinric° â Schenck Wiedebach.
Matthias Fridericus à Kalenbergen.
Andreas Canuti Alburgensis Danus.
Joachimus: Paridam° â Campo Hamburg.
Hieronymus â Kysenvvetter Dittersbachensis.
Casparus à Bockvvolt, Holsatus.
Conradus â Nimitz, Silesius.
Theodoricus â Seidlitz, Silesius.

RECTOR *1606. d. 1. Maij.*

Consentiente

Illustrissimo Principe & Domino, Domino

AUGUSTO

Duce Saxoniæ Postulato Episcopo Naumburgens. & Cicensi, Landgravio Thuringiæ Marchione Misniæ &c.

Laudatissimorum Saxoniæ Ducum &c.

AUGUSTI ELECTORIS NEPOTE.
CHRISTIANI I. ELECTORIS FILIO.
Domino nostro Clementissimo, tunc.

RECTORE

Suffragantibusq; omnium & singulorum Professorum Publicorum votis, eligitur & publice proclamatur

Anno Christi 1606. d. 1. Maij.

Pro-Rector X.

&

Propridiè Calendarum Junij

Illustrissimo Principe & Domino, Domino

AUGUSTO

Episcopo Naumburgensi & Cicensi Duce Saxoniæ &c. Rectoratus per annos quatuor cum semisse, magna cum laude, magnaq; cum felicitate gestum ἀξίωμα atq; fasces omnibus & singulis Professoribus in arcem convocatis clementissimèque exceptis restituente,

RECTOR

Academiæ Wittebergensis declaratur MELCHIOR JÖSTELIUS, Dresdensis Phil. & Med. D. Mathematicus & Prof. Publicus.

Inscripti 432

Inter Inscriptos

Henricus â Geisler, Silesius.
Sigismundus Finckelthusius, Lipsensis postea J. U. D. Facult. Jurîd. Ordinarius & Consul. Lipsiæ.
Henningus â Rammin, Marchicus.
Joachimus Heinrich Pfeller von der Sachsengrün/Bohemus.
Sigismundus â Warnsdorff, Siles.
Erasmus â Gersdorff.
Theodorus â Jetza, Marchicus.
Justinus Hogius, Danus Nobilis.
Reinhardus Bakius, Magdæburg. postea Theol. D. & Ecclesiæ Cathedralis ibid. Concionator primarius.
Erentreich: Johannes Joachimus â Burcksdorff Marchici.
Arnoldus: Frideric⁹ ab Hagen, Marchiaci.
Iohannes Georgius â Lüderitz, March.
Joachim⁹ â Carlewitz, Magdæburg.

RECTORE

MELCHIORE JÖSTELIO, D.

sequentes inscripti

Samuel ab Holtzendorff, Lusatus.
Christianus Kysenwetter, in Diettersbach.

Geor-

Georgius Sobeck â Komitz ex Ducatu Teſchingenſi.
Tycho Sandberg : Magnus Lycke, Nob. Dani.
Iohannes Boravsky, Eques Litvanus.
Iohannes Levinus ab Embden Saxo.
Iohann Friderich Moltzan, Alberti filius, Eques Pomeranus.
Chriſtophorus Henricus â Stechovv.
Henricus von Winſen / Hamburg.
Iohannes â During, Bremenſis.
Daniel â Rönnebeck, Marchicus.
Juſtus von der Becke / Stadenſis
Euſtachius Adrian⁹ â Wülſſen Saxo.

R E C T O R

WOLFGANGUS FRANTZIUS, Plavenſis Voitlandus SS. Theol. D. & Prof. Publ. *1606. d. Luce.*

Inſcripti 234.

Inter Inſcriptos

Petrus Wierzbieta Biſtenpsky Eques Pol.
Maximilianus Liber Baro â Sebuſina.
Iohannes Kametzky de Elſtibortz Libochovvanius Bohemus.
Petrus Putkamer : Otto â VVedell, Nobiles Pomeran.
Stanislaus Kurtzbach de Zavvada, Nobilis Polonus.
Theodorus ab Oeſede, Flensburgenſis.
Zabel Staffeldt, Nobilis Megapolit.
Joachimus Chriſtophorus â Luderitz.
Chriſtophorus â Trandorff, Budiſſinus.
Lucas Kurtzbach de Zanrada Eq. Pol.
Conrad⁹ : Erneſt⁹ von Borſſdorff.

R E C T O R

BARTHOLOMÆUS REUSNERUS, Uratislav. Sileſius J. U. D. & Pandect. Prof. Publ. *1607. d. 1. Maij.*

Inſcripti 309.

Inter Inſcriptos

Iohannes â Gelhorn, Nobilis Sileſ.
VVernerus â Tieffenbruch, Rigâ Livon.

Chri-

ANNO CHRISTI

Christophorus ab Ronne, Bremens.

VVolfgang Sigmund â Reitzenstein.

Paulus Röberus, VVurcenas Misnicus, postea SS. Theol. D. Prof. Publ. Pastor & Superintendens VVittebergæ.

Iohannes Stephanus, Lib. Baro ab Aursperg in Purgstall.

Güntherus: Julius: VVolfgangus Sigismundus Lib. Barones in Herberstain.

Iohannes Erasmus in VVildegg. Franciscus Adamus: IohannesErenricus, â neudegg Austriaci.

Georgius Nicolai: Juarus Nicolai â Sabij, Sueci.

Iohannes Canuti à Hedensio Suecus.

Alexander Camsæus de Banff Suecus.

Iohannes VVilhelmus Unzerus, Saxo Hall. posteà J. U.D. & Facult. Jurid. Witteb. Assessor.

Curtius â Schlieben, Lusatus.

Abraham Sebotendorff, Siles. Nob. posteà Serenissimi Electoris Sax. Consiliarius intimus.

Per æstivum hoc semestre ex Ordine Professorum Ecclesiastico & Politico, primarij tres fato plane insperato, Scholæq; lachrymabili, â vivis excessere & in Cœlestem Academiam evocati sunt. 28. Maij.

Georgius Mylius, Augustanus, S. S. Theolog. Doctor & Professor primarius; Collegij Theologici Senior, Ecclesiæ hujus Pastor fidelissimus, & reliquarum in Electoratu Superintendens vigilantissimus.

6. Septembris. Johannes Zangerus Brunsuicensis U. J. D. & Decretalium Professor, Collegij Juridici Senior.

Postridiè Lucæ: Ludovicus Person. U. J. D. & Codicis Professor, Aulæ Electoralis Saxoniæ Consiliarius. Obiit hic Dresdæ, quo ante annum concesserat.

Quibus omnibus & singulis lætam & gloriosam carnis resurrectionem largiatur in die novissimo venturus ille Judex vivorum & mortuorum.

Si vis Vincere, disce Pati.
Si vis Vivere, disce Mori.

REC-

RECTOR *ANNO*
TOBIAS TANDLERUS, Torgensis Philosoph. & Medic. Doctor, hujusq; Prof. Publ. *CHRISTI* *1607. d. Lucæ.*

Inscripti 224.

Inter Inscriptos.

Georgius: Fridericus â Rotkirch, Nobiles Sil.
Sigismundus â Nimitz & Petrovvitz, Nob. Sil.
VVolfgangus Theodoricus â Grunrad, Misnicus.
Melchior Strombeck, Brunsuic.
Cuno Christophorus â Götzen, March.
Iohannes Försterus, Aurobachius S.S. Theolog. D. & Prof. VVitteb.
Hauboldus: Godofridus ab Ende, VVildenborg.
Iohannes Christophorus ab Hannivvaldt,
Maximilianus â Maming zu Khirperg / Austrius. Suffocatus in Albis fluvio, dum lavandi studio intraverat anatemq; visam affectari proposuerat: d. 28. Junij Anno 1608.

RECTOR
FRIDERICUS TAUBMANNUS, Poeta & Humanitatis Professor. *1608. d. 1. Maij.*

Inscripti 365.

Quod numerare dies solet annuus annulus anni, Scripta sunt Rectoris manu, More majorum, sine typho sine strepitu, simpliciter.

Inter Inscriptos

Carolus Praun / Eques Austrius.
Joachimus â Gröbel, Dresd.
Ernestus Zumius, Eq. Rugianus.
VVilhelmus â VVreden.
Christianus Taubmannus, VVitteb. posteà J. U. D. & Prof. hîc Publ.
Albertus von Britzke, Eq. March.
Georgius Haubold â Berbisdorff.
Iohann Philippus Metzsch, Eq. Saxo.
Wolfgangus Christoph. Rab / Eq. Variscus.
Iohannes Löser / VVilhelmi Fil. Eq. Sax.
Wolfgangus Löser: Iohannes Löser / Thami filij, Eq. Sax.
Rudolphus von Rabiel / Eq.

ANNO CHRISTI

Iohannes Henricus à Zaschvvitz.	Iohannes à Lehendorff, Eq. Boruss.
Henricus à Bardeleben. Magdeb.	Ioachimus à Burgk / Mülhusinus.
Otto Ascanius von Mandesloh/ Lunæb.	Hans Heinrich Fleminck / Eq. Pom.
Christianus: Stellanus von Holtzendorff/ Eq. Misn.	

Sub Rectoratu suo ista inscripsit Taubmannus his ipsis Verbis.

Sed jam etiam Historiolas, exemplo aliorum, texere debebam: & poteram fortasse tàm benè, ut vetus illud Lucillus quoque exclamare!

SARCINATOREM esse summum, suere Centonem optime.

Sed quid opus Φλυαρεῖν; tàm carâ præsertim pergamenâ & tempore. Ne tamen & ego nihil MAGNIFICI hic faciam: scias, præter alia, quæ, me Rectore, benè secusve gesta sunt; MAXIMILIANUM Gedeonem von Memmingen, *Nob. Austrium in Albi, quà ille, infra Oppidum, divortio ad Austrum scinditur, lavisse; aquis suffocatum periisse: XXVIII. Junij: cum nondum tres menses noster fuisset.*

D E I N D E,

THEODORUM Siegfridum Wedderolt, Warnburg. Westphalum, Reipub. quidem litterariæ hujus civem, sed religione Pontificium, & Canonici Erfurt. filium nocte intempestâ, in vico consulari, σὺν δεῖπνον & Concœnem, PHILIPPUM LANGIUM, Lichtenberg. *Variscum, Theolog. F. cultro inermem jugulasse: die XXII. Augusti. Sicarium, altero die post Vallum in fruteetis delitescentem à Satellitio Magistratus extractum in Arcem ductum: cathenis vinctum, & binis custodibus insuper juratis traditum: & tamen (quod mireris; an potius idigneris?) ope & operâ Sutoris (postquam custodiam vino aut sicerâ deposuerat, & claves ferreis canibus solvendis clàm subduxerat) fune per ἄφοδον & quà (ut Poeta Epicurus loquitur.) Retrimenta cibi & saccatus corporis humor dejicitur, promisso, ex editissima Arce per tenebras salvum evasisse: die XXVII. Novembr. Cui quidem exitum, tanti facinoris*

pia-

piaculum, videbatur, DEO hominibus conspirantibus jam præsentarium. Nam & ipse Elector deprehensus est hanc eadem inprimis, ut & aliàs in hâc Pietatis officinâ jam frequentes, destari & seriò vindicatum ire. Quippe qui præsens præsenti, ad se hinc arcessito mihi, quasi concitatior haud semel dixerit; si facturum, ut iste Sicarius, exemplo majorum suorum, apud nos, in luce fori mediâ, atq; in oculis & conspectu universæ pubis litterariæ, quam alteri ereptum iret homo sanguinarius — *ANNO CHRISTI*

---Vitam cum Sanguine fundat.

SALVE, SANCTA JUSTITIA!

RECTOR — *1608. d. Lucæ.*

JOHANNES FÖRSTERUS, Auribachius SS. Theologiæ D. & Prof. Publ.

Inscripti 187.

Inter Inscriptos

Leonhardus ab Arnim.
Joachimus Bernhardus ab Eichstet.
Otto Wilcke : Küno : Curdt : Iohannes : Braun Diederich : Cuno Otmarus : Bode, von Bodenhausen.
Iohannes Wilhelmus ab Hagen.
Sigismund : Nicolaus Lift â Racfit.
Iohann Wolfgang⁹ â Schönberg.

RECTOR — *1609. Cal. Maj.*

LUCAS BECKMANNUS, Hamburgensis J.U.D. Digesti Veteris & Consuetudinum feudalium Profess. Publ.

Inscripti 493

Inter Inscriptos

Fridericus â Stambeck, Magdeb.
Adrianus â Förderâ, Saxo.
Adamus ab Horcker in Grasovv hæreditarius, Neomarch.
Iohann Smil â Michalovvitz, Nobilis Bohemus.
Gottofridus â Kottulinsky, Nobilis Sil.
Balthasar Fridericus Catte, Nob. March.
Gotthardus : Reichardus â Wolfersdorff in Bornsdorff.

Anno Christi

Iohann Wolfgang⁹ â Haintz in Schnale.

Iohann. Adolphus â During, Bremensis.

Abrahamus â Schleinitz.

Arnoldus â Brobergen ex agro Bremensi.

Georgius â Bredovv, hæreditarius in Frisach.

Wolfgangus Ulricus: Fridericus Wilhelmus â Canitz.

Henricus Julius ab Arnstedt.

Fridericus Levinus â Meding Kuneburg.

Ernestus â Budden, Pomeranus.

Ernest⁹ â Rechenberg, Lusat.

Gustavus : Arvidus Horn, Nobiles ex Finlandiâ.

Wolfgangus : Wilhelmus Höltzel â Sternstain Bohemi.

Iohannes Christianus â Berga Bregensis.

1609. *RECTOR*

d. Lucæ. ERNESTUS HETTENBACHIUS, Phil. & Medic. D. & ejusdem Prof. Publ.

Inscripti 196.

Inter Inscriptos

Balthasar: Georgius â Klöden Equit. Sax.

Christianus ab Ilow, Eq. Marchic.

Henningus â Manteufell, Eq. Pom.

Iohannes de Zachenkirch, Silesius.

Guielelmus Christophorus â Mansbach Eq. Fuldens.

Melchior â Kholl Zittav.

Philippus von Qwerem Harfurt.

Iohannes Georgius â Lubenauu Eq. Misn.

Anno eodem d. 28. Xbr. Serenissimus Elector, Saxoniæ Dux CHRISTIANUS II. Dns. noster Clementissim⁹ Academiæ magnum scyphum inauratum donavit, offerente illud ex mandato Electorali, Nobilissimo Dno. Johanne Friderico â Schönbergk in Falckenberg, Capitaneo VVitteb. & Judicij Provincialis Præfecto, præsentibus tùm in Arce, Præter Rectorem, quatuor Senioribus.

RECTOR

1610. M. ERASMUS SCHMIDT, Delitianus, Græcus Profes-

d. 1. Maij. sor, & Alumnorum Electoralium Saxonicorum Inspector.

Inscripti 422.

Inter Inscriptos

Nico-

Nicolaus à Burckha° & Stoltz Siles.
Henricus à Birckholtz, Lusatius.
Henricus ab Uthman & Rathen, Siles.
Virgilius Pinggitzerus, Jehnensis, posteà JCtus & Ordinarius ibid.
Iohannes Nimrodus: Andreas: Georgius à Gruenthel.
Zacharias à Dam, Brunsuic.
Adamus à Pröck, Borussius.

Sub eodem Rectore hæc annotata sunt.

De Conventu Electorum & aliorum Principum, Pragæ.

Conventus Electorum plerorumq; & aliorum Principum Imperij, Pragæ Mense Aprili cœpit & in Augusto demum solutus fuit. Durante illo conventu die 4. May Julium HENRICUS IV. Rex Galliarum Parisiis in via publica, à Sicario quodam in rheda sedes interfectus fuit. Die XXVII. Junij. Illustrissima domus Saxonica feudorum Ducalium, JULIÆ, CLIVIÆ & MONTIUM investituram Pragæ ab Invictissimo, Imperatore RUDOLPHO II. accepit, decernentibus cum Imperatore Electoribus & Ordinibus Pragæ tum præsentibus: cum quidem Electoris Brandeburgici & συμμάχων ejus copiæ Ducatus illos jam maxima parte occupassent. DEus, qui transfert regna & stabilit ea, sententiam Imperatoriam clementer confirmet, & pacem nostris terris concedat perpetuam, quam ardentibus gemitibus poscimus omnes.

RECTOR

LEONHARDUS HUTTERUS, Ulmensis, SS. Theologiæ Doctor & Prof. Primarius, ac Collegij Theologici Senior. *1610. d. Lucæ.*

Inscripti 331.

Inter Inscriptos

Arnoldus: Thomas ab Hagen, Nobiles Marchici.
Eustachius: Christophorus: Iohannes à VVulffen Libarzens. March.
Christophorus VVidikindus à Schulenburg.
Albrecht von der Schulenburg
Abrahamus Panschmanus in Mœritz, Nobilis Misnicus.
Augustus Buchnerus, Dresdâ Misn. posteà hic Eloquentiæ & Poet. Professor

& Academiæ nunc Senior Venerandus.
Ludovicus à VVelchausen, Rosenburgens.
Philippus Heervvart à Büttenfeld VVürtenbergicus.
Theodorus ab Essen, Gryphisvvald. Pom.
Nicolaus ab Ahnen, Nobil. Pom.
Sigfridus à Thader, Nobil. Siles.

Sub eodem Rectoratu notata repe-riuntur.

Franciscus Tiberius Romanus Italus, qui die 20 Octobris, Jesuvvitarum quidem testimoniis praeclaris instructus, Pragâ Bohemorum huc veniens, sed patriam, hoc est, Romam sive Pontificiam Religionem non semel verbis satis evidentibus execratus, à Rectore & quatuor Facultatum Senioribus dignus judicatus fuit, qui tùm jure ac privilegiis Civitatis Academica gratis donaretur, tùm publicis sumtibus in Convictoris publico aleretur, usq; dum ipsi sibi de commodiore apud nos vivendi ratione prospiceret. Verum ipse vix uno biduo hic commoratus, clam rursus inscio Rectore abiit, excessit, erupit, evasit.

Bellorum rumores varij. Cumprimis autem pomum illud ἔριδος, quod modo ex obitu Principis WILHELMI, Ducis Juliæ, Cliviæ, Montium, &c. in ipsum Romani Imperij proscenium erat projectum, Germaniæ tori exitium, vel certè motus intestinos minari videbatur. Quanquam enim semestri superiore proximo, & quidem die XXVII. Junij, Illustrissima Domus Saxonica feudorum Ducalium, JULIÆ, CLIVIÆ, MONTIUM, ex investituram, (uti loquuntur) autoritate & decreto Invictissimi Imperatoris RODOLPHI II. & quorundam Electorum ac Principum Imperij, Pragæ publicè ac solenniter acceperat: Elector tamen Brandeburgicus, & Princeps Palatinus Neoburgicus consentire simpliciter nolebant. Jam ergo res spectabat ad arma, imò ad interitum Patriæ. Verùm serenissimus Elector Saxoniæ CHRISTIANUS II. ὁ νῦν ἐν ἁγίοις, omnia prius consilio, quàm armis sapienti experiunda statuens, partim ad restinguendam gliscentis incendij vim, acerrimè incumbebat ipse: partim negotium hoc diligentissimè mandabat arbitris, quos ad id conficiendum, & autoritate & consilio plurimùm valere sciebat. Cognoscebantur ergò causæ dissidij, ponderebantur

bantur utrinq; & (o insperatum ac propitium fatum) componebatur res ex æquo & bono, die XVIII. Martij, Anno hoc currere 1611. eò Pacificationis fœdere sancito confirmatoq; : quod bonis omnibus gaudio & solatio : hostibus quibusvis terrori & exitio esse queat. Sic ergò singulari præpotentis DEI miseratione factum, ut qui prius vel erroris cujusdam opinione decepti, vel malè-feriatorum quorundam hominum flabellis incitati, fatali planè odio dissidebant, jam in concordiam & amplexus mutuos, in oscula fraterna ruerent, & in unam quasi animum coalescerent.

ANNO CHRISTI

RECTOR

1611. d. 1. Maij.

VVOLFGANGUS HIRSCHBACHIUS, Gothanus Codicis & causarum criminalium Prof. Publ.

Inscripti 362

Inter Inscriptos

Iohannes Christianus: Rudolphus Ludovicus: Iacobus Ernestus Schilling.
Ernestus Ludovicus à VValsleben.
Antonius Guntherus: Iohannes ab Harling Oldenburgic.
Haineccius ab Holstein.
Otto Abraham à Kysenvvetter.
Georgius: Lucius Segebade Fratr. Nobiles Rugiani.
Christianus ab Eckersbergk
Philippus à Reden.
Johannes à Studnitz & Geroltschitz in Kritschen, Eq. Sil.
Abrahamus: Daniel à Luederitz.
Ulricus: Sigfridus: Jacobus à Jagovv.
Georgius Ernestus VVorm à VVar, Danus.
Henningus: Heinrich à Knobelauch.
Christianus à Schlieben.

Sub eodem Rectoratu, de Statu Academiæ, morte Christiani II. Electoris Sax. laudatiss. mem. & successione Serenissimi Electoris Johannis Georgij; hæc notata sunt.

INterim non cessavit fundi nostri litterarij calamitas, nam in ipso Ascensionis Dominicæ die sepultus est, M. Henricus Velstenius Philosophiæ Moralis Professor publicus, quarto die antea phthysi extinctus. Paulo post XIII. die Junij. Freibergæ vitam finiit D. Melchior

chior Jöstelius Medicinæ Doctor & Mathematum Professor insignis XVIII. die ejusdem mensis, terræ mandatus, usq; ad gloriosam resurrectionem. Sed & hæc jactura DEI benignitate recompensari potuit; dum ex voto unanimi Patrum Academicorum & dispositione confirmatoria Electorali Professori Mathematices successit collega D. Ambrosius Rhodius, Medicinæ Doctor, & Mathematum superiorum nunc Professor publicus. Ethico verò D. Balthasar Meisnerus, Dresdensis SS. Theologiæ Doctor, qui in Senatum cooptatus IV. Septembris Anno MDCXI. Verum enim vero restat malum longè gravissimum. Cecidit Sacri Romani Imperij columna, cecidit Ecclesiæ fulcrum, Reipub. asylum, scelerum vindex, Bonorum defensor, Corona capitis nostri, Pater patriæ optimus, serenissimus Princeps CHRISTIANUS II. Dux Saxoniæ, Juliæ, Cliviæ, Montium. S. R. I. Arimarschallus, & Elector, Landtgravius Thuringiæ, Marchio Misniæ, Burggravius Magdeburgensis, Comes de Marca & Ravenspurg Dominus in Ravenstein &c. Ordinis nostri conservator desideratissimus XXIII. Junij Symptomatum Apoplecticorum sævitiá, inserià tamen & ardenti invocatione mellitissimi nominis JESU CHRISTI postea VI. Augusti in Conditorio Freibergensi inter manus undiquaq; lugentium subditorum ad cineres Majorum suorum sepositus. Cui eadem die in maxima frequentia Professorum & Scholasticæ juventutis, ex area Collegij majoris in forum, ubi se ijs Senatus Oppidanus adjunxit, prodeuntium, laudationem funebrem in templo Arci contiguo instituit Vir Reverendus & Clarißimus D. Leonhardus Hütterus SS. Th. Doctor & Prof. primarius, quâ finitá solenni pompa ad basilicam & templum Oppidi processum, in quo concio ad populum habita à D. Friderico Balduino. SS. Theol. Doctore & Professore, Superintendente. Quibus omnibus peractis, quilibet se domum contulit, casum hunc deploravit, pientissimè defuncto Electori, beatissimam resurrectionem & patriæ luctuosæ optime quæq; precatus est. Inde Electoralis dignitatis successio jure hæreditario devenit ad Serenissimum & Illustrissimum Principem ac Dominum, Domini JOHANNEM GEORGIUM, Ducem Saxoniæ, Juliæ, Cliviæ, Montium &c. fratrem defuncti Electoris Germanum, natu majorem Principem, ad summa quævis assuefactum & virtutum Heroicarum

carum Majorum suorum æmulum If. XIV. die Septembris in præsentia ALBERTI Ducis Holsatiæ &c. Solenne & publicum homagium ab omnium ordinum subditis in Arce Electorali VVitebergensi accepit, & inde ad Conventum Electorum Norinbergæ indictum profectus est. Cujus serenitati verbis Tertulliani omnes felicitates, omnes salutes, & securitates, Ecclesiam pacatam religionem incorruptam, vitam prolixam, domum tutam, & quæcunq; hominum & Cæsarum sunt vota, ex intimis animorum nostrorum penetralibus optavimus præsenti & etiamnum semper peroptamus absenti. *ANNO CHRISTI*

R E C T O R.

DANIEL SENNERTUS Uratislav. D. & Medic. Professor. *1611. d. Lucæ.*

Inscripti. *219*

Inter Inscriptos

Andreas Sennert⁹ Witteberg. Postea Professſ. Ebraicæ & Orient. LL. hîc.

Balthasar â Dequede Marchiacus.

Antonius vom Khalden Rugianus.

Caspar von Wartenbergk March.

Johannes Fridericus â Kotteritzsch in Kroptovvitz.

Christophorus Balthasar â Brandenstein Saxo.

Hector Wilhelmus â Günterrode Hassus.

Wolfgangus ab Ende.

Achatius Daniel â Lindstett Marchic.

Sigismundus â Berbisdorff.

Rudolphus â Rabiel.

Christianus ab Eckersberg.

Georgius â Köckeritz Eques Misn.

Thomas: Hempo: Levinus â Knesebeck, postea Serenissimor. Brandeb. Consiliarij & Capitanei.

Henricus: Nicolaus â Maxen Nobilis Lusat.

Johannes Löser in Leipnitz posteà Electoratus Sax. Mareschallus hæreditarius.

Rudolphus ab Ende in Ztscheplin.

Wichard Erdman â Bredavv.

Bruno von Broitzheim Brunsv.

Rotgerd⁹ ab Hoege Lubecens.

R E C T O R.

M. JACOBUS MARTINI Halberstad. Professor Logicus Publicus. *1612. Cal. Maij.*

Inter Inscriptos.

Gregorius Wokan à Wokanstein Prag.
Justus: Ulricus: Johannes Hartvvigus ab Oppen.
Adamus: Johannes Theodoricus Flans.
Henricus Kryger de & in Buselvvitz.
Abrahamus à Franckenberg in Ludevvigsdorff.
Gottfrid Baudisius Lignic. Sil. posteà J.U.D. & Illustrissimi Princip. Lignic. Cancellarius.
Rudolphus à Ponigkavv.
Wolfgangus Leonhard⁹ Teufl à Pirckensee, Palatinus.
Christophorus à Grünberg in Lauterbach.
Johannes Sigismundus von Weickardt.
Albertus à Brietzke.
Hanß Löffer.
Georgius: Franciscus Schultz Nobiles Bremenses.
Justus Trott in Sultza Hassus.
Wolfgangus Theodoricus: Wilhelmus Christophorus Nothafft von und zu Hohenberg.
Johannes Georgius ab Hallvveil.
Johann. Bartholomæus: Fridericus à Dompniegk Eq. Sil.
Henricus Kottulinsky à Jelsch Eq. Sil.

R E C T O R.

1612. d. Lucæ. WOLFGANGUS FRANTZIUS Plavensis SS. Theol. D. & Ejus Prof. Publ. ac Ordinarius, Templiq; Arcis seu Academici Præpositus.

Inscripti 233

Inter Inscriptos.

Joachimus ab Eichstedt Marchiacus.
Henricus à Brobergen ex Episop. Bremensi.
Carolus à Kostitz Doberscensis Siles.
Georgius Casparus zur Glocken Bensheim. Palat.
Johann. à Collen Chiloniensis Holsatus.
Andreas de Gotuchovv Gotuchovvkj Eques Polon.
Adamus de Potik Potocki, Eques Polonus.
Nicolaus de Goluchovv Goluchovvsky Eques Polon.

Sub

De ædificando Noscomio Academiæ consensit & mandavit Serenissimus Elector.

Von Gottes Gnaden Johannes Georg/Hertzog zu Sachsen/ Jülich/ Cleve vnd Bergk/ etc. Churfürst.

Würdige vnd Hochgelahrte/liebe Andächtige vnd Getrewe/ auß angehörter Vorlesung ewres überschickten Berichts/ haben wir verstanden / welcher Gestalt jhr inwillens / an einem Ort vor der Stadt Wittemberg ein Hospital vor die Studenten zu der Zeit / wenn die Pestseuch regieret / auffzubawen / auch wie jhr gemeinet/zu erlangung einer Contribution zu solchem Bau an die Hansee vnd andere Reichsstädte ein Schreiben abgehen zu lassen. Wenn wir vns den solchen ewren Vorschlag gnädigst gefallen lassen / auch nicht zweifeln / es werden gutherzige Leute jhre Freygebigkeit hierinnen sehen lassen / vnd dadurch diesen Bau befordern helffen / so seind wir zu frieden / daß solch schreiben / welches jhr inligendt wieder zu empfahen/vollnzogen vnd abgefertiget werde. Jedoch versehen wir vns / es soll solcher Bau dermassen an ein Ort gesetzt werden / dadurch zur Zeit grassirender Pestilentz man sich keiner Gefahr in der Stadt zu befürchten haben möge?

De obitu Frid. Taubmanni hæc notata sunt.

P*ostridiè Festivitatis Academicæ Magistralis ad diem videlicet Martij quartum & vicesimum 1613. circa horam quartam matutinam sub aurora per Dominum nostrum JESUM CHRISTUM placidissimè ex hac vita evocatur Poeta clarissimus & celeberrimus M. Fridericus Taubmannus, anno ætatis 48. ad finem decurrente, magnum sui desiderium apud academicos & cives relinquens. Sacro sancta Trinitas hanc Sionem VVitebergensem ad nominis sui gloriam in generationem & generationem paterne servare, & sub umbrâ alarum suarum clementer protegere dignetur.*

RECTOR

ERASMUS UNRUH Torgens. U. J. D. & Prof. Publ. *1613. Cal. Maij.*

Inscripti 276

Carolus à Bilitsch Eq. Sil.
Balthas. à Bothmar Luneburg.
Thomas: Johannes Brösicke Brandeburg.
Hermannus Niger J. U. D. Brunsvic. Offn Högg. Nobilis Danus.
Magnus Claudij Nob. Dan.
Georgius: Carolus Wiesing à Lichtenegg Vienens. Austr.
Georgius Seefeldt de Cimbriâ Danus.
Polycarpus: Michael Wirth. Lipsenses postea J. U. Doctores & ille quidem in Acad. Lips. P. P. Facultatis ut & Judicij Provincialis Lusatiæ infer. Assessor.

R E C T O R.

1613. d. Lucæ TOBIAS TANDLERUS Torgensis, Philosoph. & Medic. Doctor & Anatomes & Botanicæ Profess. Publ.

Inscripti. 196

Inter Inscriptos.

Erasm⁹ Seidelius, Fidelis Bricensis Marchicus, postea duorum Electorum Brandeburg. Georgij Wilhelmi & Friderici Wilhelmi laudat. memor. Consiliarius intimus. Vir Patriæ amantissimus & in avita Religione Constans.
Johannes Christophorus à Rhonau auff Gulaw vnd Teichenaw.
Stanislaus Podlodovvski de Przytyk Polon.
Samuel à Gaiovv Gaionski Polon.
Andreas à Goluchon Goluchonski Polon.
Abrahamus Goluchonski de Golouchovv Polon.
Albertus à Gröben Nobil. Boruss.
Justus: Ulricus ab Oppen Sclalhachens & Werderens.
Balthasar à Brunne in Brunnen Electoris Brand. in Consilio secretissimo senator primarius.
Levinus Ludolphus: Busso ab Alvensleben.

Sub eodem Rectoratu inter alia, de controversijs cum Quæstore habitis, ista, Electoris nomine decisa reperiuntur.

Dresdæ d. 2. Febr. 1614.

Die Jurisdiction über die Studiosos soll die Universitet alleine haben/

haben / woferne Sie nicht in peinlichen Sachen den Amptschösser imploriren / sonsten sollen auch die Zeugen in der Academiâ abgehöret werden. Item. der Schösser soll auff erforderung in allen fällen der Universitet die Amptsgerichte leihen. ANNO CHRISTI

RECTOR.

JOHANNES WANCKELIUS Opt. Art. & Philosoph. Mag. ac Histor. Prof. P. 1614. Cal. Maij.

Inscripti 561

Quem numerum nullus Rectorum inde ab Academiæ fundatione attigit.

Inter Inscriptos.

Fridericus Gôz Eques Boruss.
Heiso Otto â Kerstlingeroda Eques Thuring.
Julius Ludovicus ab Uchteritz Eques Palæo-March.
Generosus & Illustris Caspar Szionnyogk de Jessenicze Lib. Baro in Budethin. Dns. in Beckovv Czimburck & Partium Fileck.
Ioachimus â Treskau Marchicus.
Adamus Henric⁹: Jonas Quirinus â Quingenbergk.
Iohannes Henricus â Günttterad Misnicus.
Andreas ab Hanffstengel Ragunensis.
Christoph. Henricus: Johannes Güntherus â Staupitz.
Sigismund⁹ Wipert⁹ â Zerbst.
Hermannus Christian⁹ Stammer Eques Sax.
Georgius Marschalck Eq. Brem.
Cunradus ab Einsiedel. Eq. Misn. nunc Reverendissimi & Illustrissimi Archi Ep. Magdeb. Consiliarius intimus & Aulæ Præfectus.
Christophorus â Cula Brem.
Wolfgangus Christophorus â Krakavv.
Petrus Rudolphus ab Oppen.
Iohann: Ulricus â Flatovv Melckelburg.
Andreas â Lüderitz Havelb.
Iohannes Antonius: Henningius â Börstel.
Wernerus, Bernhardi Fil. â Schulenburg.
Augustinus â Poine Amstelo Batavus.
Hennigus â Warburg Nob. Megapol.
Christian⁹ ab Eichstedt, Nob. March.
Otto Busso: Andreas ab Alvensleben, in Neogaterschleben.

Anno Christi

Tilemann⁹ â Dam Brunopol.
Johannes von Grauen Riga Livonus.
Illustris & Generosus, Georgius Gyllenstern de Bircke-sund. Uttervvick & Lundholmen, Liber Baro Suecus.
Johannes Theodorus: Otto Wichardus â Rochovv.
Ludolphus â Mandelslo.

RECTOR.

1614. *d. Lucæ.* BALTHASAR MEISNERUS Dresdensis SS. Theol. D. & Prof. Publ. cui Symbolum.

Beati Mites.

Inscript. 226

Inter Inscriptos

Johann Martinus: Fridericus ab Uhrmüll.
Johannes Peterstorff Nobil. Pom.
M. Henricus Höpffnetus Lipsiens. in Academia Patriâ Prof. Logices atq; Electoralium Alumnorum Inspector postea Theolog. D. & Prof. ibid. clarissimus.
Ludovicus: Otto: Balthasar Ernestus â Gräben March. Nob.
Ludolphus: Jahn Albrecht â Stechovv.
Zacharias â Bredovv Eq. March.
Christianus Pistoris â Seuselitz.

RECTOR.

1615. *Cal. Maij.* VALENTINUS GUILIELMUS FORSTERUS U. J. D. & Prof. Publ.

Inscripti 460

Inter Inscriptos.

Bernhard Dieterich võ Brinck Schaumburgensis.
Carolus Schmilauer â Schmilavv.
Ericus Augustus â Lentke.
Stephanus a Collen Hamburg.
Otto: Georgius Eberhardus â Münchausen.
Jeremias Reusnerus Leorinus Sil. postea J. U. D. & Ordinarius. hîc.
Johannes Ludovicus Cõppelius, Witteberg. nunc Serenifs. Sax. Electoris â Consilijs Ecclesiasticis.
Wolfgangus Mauritius: Hermannus Bernhard⁹ Feulner Nobiles Carinthi.
Johannes de Gnievvieczin Buezensky Eques Pol.
Henricus: Nicolaus â Deken Bremenses.

Chri-

Chriſtophorus Erneſtus â Wulcknitz Anhald.
Uriel: Henric⁹ ab Eiche Bernburgenſes.
Fridericus: Chriſtophorus â Zedlitz Nob. Sil.
Hieronymus Fridericus â Schönaich.
Theodor⁹ von Titzen Schlesvv.
Matthias â Jagovv Nobil. March.
Eberhardus Freſe Nob Sax.
Wolfgangus Friderico⁹ â Lindenavv.
Chriſtianus Gueintzius Gubinas Luſatus, poſtea Gymnaſij Hall. Rector.
Jacobus Joel Cocus VVitteb. nunc Medic. D. & Conſul urbanus.
Sibertus â Buch Stolpinenſ.
Osvvaldus â Bodendick Lunæburg.
Joachimus Fridericus: Johannes Sigismundus: Alexander Ludovicus: Hartvvigus Theodoricus â Lüderitz.
Chriſtophorus â Quos in Tzechel.
Buſſo â Mihlen Libenvverdenſ.
Per illuſtris Generoſus atq; Magnificus Dn. Comes Emericus Thurzo, de Bethlemffalva, Liber ac hæreditarius Comes de Arvva, ejusdemq; Comitatus Arvenſis ſupremus ac perpetuus Comes &c. Illuſtriſſimi Comitis GEORGII Hungariæ Pro-Regis Filius, cui Rectoratus ſequentis hyberni ſemeſtris commiſſus fuit.
Franciſcus Armbruſter Nob. Hungar. Comitis morum Præfectus.
Georgius Turchani: Stephanus Darochij Nobil. Hungari.
Iohannes Chriſtophorus â Khuenburg Nob. Styrus.
Joan â Brobergen ex agro Brem.
Fridericus â NimbtſchEq. Sil.
Magnus Löſſer auff Sahlitz.
Iohannes Albertus â VVolffersdorff.
VVilkinus â Schladen Stasfurd.
VVerner von der Schulenburg.

ANNO CHRISTI

RECTOR.

Illuſtris & Magnif. Comes EMERICUS THURZO DE Bettlenffalvva, Comes perpetuus ac Hæreditarius de Arva &c. Regni Hungariæ Palatini Filius, Dominus in Lethua, Thokai & Bittſche. *1615. d. Lucæ.*

PRO-

Anno Pro-Rector.

Christi ERNESTUS HETTENBACH Mergenheimensis Francus Philos. & Medic. Doctor & Prof. Publ. Collegij & Facultatis Medicæ, totiusq; Academiæ Senior.

Inscripti 412

Inter Inscriptos.

Jacobus: Johannes Heinricus ab Horn Nobiles March.
Bernhard Zacharias: Christophorus Ludolphus ab Arnimb.
Christophor9 à Sack Silesius.
Gabriel Erici Ochsenstern Suecus.
Heino: VVolfgangus: Fridericus: Adamus à Bröſicke auff Kötzschur.
Mauritius à Cronnegg Nobil. Carinthius.
Valentinus Joachimus ab Alvensleben.
Franciscus Paczoth de Bockj Ungarus Baro.
Melchior Voigt Nobil. Austr. de Finning.
Iohann Georg: Ernestus Ludovicus à Gröben.
Iohannes Oszrositth de Gyletinez L.B. in Illavva.
Paulus Szenotei Nobil. Ungarus.
Cuno Ioachimus à Grabovv Nobil Luneburg.
Rudolphus Henricus à Plato Nob. Luneburg.
Hartman von Berlepsch Nobilis Thuring.
Cuno Hagen Nob.
Otto VVillichius Cuno à Bodenhausen.
Ioannes Adamus à Rorbach Austrius.
Siegfridus à Görsdorff Nobil. Lusat.
Mauritius Marschalch Nobil. Misn.
Henricus Christophorus à Griesheim Nob. Thuring.
Joachimus VVichmannus: Ehrentreich à Bredovv.
Guntzel: Georgius: Joachimus ab Itzenplitz.

RECTOR.

1616. AMBROSIUS RHODIUS Kembergensis Phil. ac Med.
Cal. May. D. & Mathematum Superiorum Prof. P.

Inscripti. 290

Inter Inscriptos.

VVichard: Matthias à Britzke.
Joachimus Levinus à Byern.

Christo-

Christophor' â Bardeleben.
Achatius Zagklerus, Austriac. Nob.
Theodoricus â Schleinitz.
Theodorus Levin : Conradus â Bayren.
Jonas Kannacher: Fridericus Ripp, Nob. Borussi.
Hartmannus : Simon Udalricus : Wilhelmus Pistoris Misnici Nob.
Nicolaus Pompejus, Lusatus Golssensis, nunc Professor Mathem. infer. hic.
Otto : Iohann Georgius â Reutz, Nob March.
Janus de Gartovv, Nob. Marchic.
Curt á Bulovv, Nobil. Luneburg.
Augustus Vitzthumb ab Eckstedt.
Ioannes Albertus Jun. Krzinetzky, Baro de Ronavva.
Fridericus Balduinus, Dresdens. posteà SS. Theol. D. Prof. Pastor. & Superintendens. hic.
Wilhelmus ab Haugvvitz.
Sigfridus â Schlichtig.

RECTOR

LEONHARTUS HUTTERUS, Ulmensis SS. Theol. D. & Prof. Primarius, Collegij Theologici Senior. *1616. d. Lucæ.*

Sed cum ipsi domi suæ oblatus esset Magistratus cum usitatis insignibus; illum quidem acceptavit; sed propter virium languorem in præsentiâ Collegarum omnium Antecessori suo Prorectoratum commisit; Quem etiam XXIII, Octob. piè defuncto Magnifico Domino Rectore, per totum semestre hybernum administravit.

Inscripti 165.

Inter Inscriptos

Iohannes Casparus â Mosheim, Styrus.
Iohannes Kemmetter â Trybein Carinthus.
Iohannes Georgius â Sahla.
Iohannes Georgius Oppell, Dresdens. nunc Sereniss. Elector. Sax. Consiliarius intimus.
Martinus Heerfartus Gryphorinus Sil. posteà J. U. D. & Ordinum in Episcopatu Nyssensi Orator, Cognatus meus.
Balthasar Mentzerus, Theol.

ANNO CHRISTI

D & Professor in Academia Giessensi.
Casparus â Metzradt, Lusat⁹.
Iohann Caspar â Schönfeld.
Ertmannus Ludovicus â Lossovv, Saxo.

Sigismundus â Gersdorff.
Balduinus â Knesebeck.
Achatius â Bulovv.
Iohannes Heinricus: Casparus Fridericus â Schlerstädt.

1617. d. 1. Maij.

R E C T O R

BARTHOLOMÆUS REUSNERUS, J. U. D. P. P. & Facult. Juridicæ Ordinarius.

Inscripti 540.

Inter Inscriptos

Iohannes Bartholomę⁹ Reusnerus, Witteb. Saxo Rectoris filiolus Nunc J. U. D. & in Supremo Consistorio Ecclesiastico Assessor Dresdæ, Adfinis meus.
Fridericus Prætorius, Grabœnsis Megapolitan⁹, posteà J. U. D. & Prof. Cod. hîc.
Busso Henricus à Bulovv.
Wolfgangus Hermannus ab Herda.
Sigfridus: Iacob â Saldev.
Henning von Plessen.
Burchardt von Knesebeck.
Hans Heinrich von Kratz.
Daniel von Rossow.
Erdtman von Krusemarcke.
Caspar von Gerbißdorff.
Iohann Wichman à VVulffen.

Caspar von Jngersleben.
Christianus: Iohannes Georgius â Plotz.
Ehrenfridus ab Ende.
Reimannus â Karsted, Nobil. Marchicus.
Alexander Esken, Gryphisvvald. Pomeranus, postea Coronæ Sueciæ Consiliarius.
Iob Friderich â Lochavv.
Iohannes Scharfius, Croppenstadiensis Saxo. Nunc Professor Theologiæ Primarius & Templo ad Arcem Præpositus.
Abraham von Würstenberg/ Bernas.
Iohann Friederich von Mülkenheim/ H. zu T. Bernas.
Nicolaus von Müllenen/ Bernas.

1617. d. Lucæ.

R E C T O R

DANIEL SENNERTUS, Uratislav. Silesius Philos. & Medic. D. Facultatis Medicæ Professor, Senior.

Inscri-

Inter Inſcriptos

Chriſtophorus à Thader, Stinovienſ.
Ludovicus à Biern, Marchiacus.
Chriſtophorus à Goltz, Marchita.
Iohannes à Plötz, Wartenbergâ March.
Balthaſar à Marvvitz, Grünroda March.
Andreas Chriſtophorus à Quitzovv.
Bernhardus Güntherus: Ludolphus: Henricus: Caſparus: Iuſtus à Bulovv.
Henningus Adam: Ioachimus Erneſtus à Bredovv.
Georg. von Plieningen/ Eq. VVirtenberg.
Iohannes Fridericus Poggius de Fahendorff, Schemniczio-Montanus Hung.
Ludolphus à Werder.
Gabriel Chriſtophorus à Quaſt, March.
Ioachimus Dietlof von Bnern March.
Chriſtophorus ab Horn von Schönow.
Albrecht von Leipßigk.
Iohannes Heinricus à Drandorff.
Philippus Magnus: Henricus ab Härtell.
Iohannes Chriſtophorus à Burgſtorff.
Rudolphus Henricus à Plato Luneb.
Balthaſar ab Otterſtedt, Nob. March.
Cuno à Seele.
Wolf Fridrich à Barfus.
Georgius Fridericus: Wolfgangus Chriſtoph. à Leupzigk.
Ioach. Abrahamus Köſeritz, Daniel Köſeritz poſteà El. Sax. Conſil. Aulicus. Georgius Rudolphus: Iohannes Iacobus: Chriſtoph. Fridericus à Köſeritz.
Iohann. Hartvvig von Oppen.
Iohannes Erneſtus ab Heinitz, Eq Miſn.

Sub eodem Rectoratu de Iubilæo Evangelico Lutherano hæc notata ſunt.

Iubilæi Evangelici-Lutherani ſolennitas mandanda litteris, quæ (cum jam XXIII. Octobris. Diſputationem de iiſdem theſibus quas ante centum annos propoſuerat D. MARTINUS LUTHERUS præmiſiſſet D. WOLFGANGUS FRANZIUS Reſpondentibus pro gradu, Paulo Röbero & Joſua Siegmanno, ha-

ANNO CHRISTI

buisset) ad d. XXXI. Octobris, d. 1. & 11. Novembr. Anni M. DC. XVII. festivè devoteq; celebranda a Sereniss. Electore nostro indicata, & proximâ ante Dominicâ programmate publico Universis Academiae Civibus intimata fuit. Primo die sive feriâ hora circiter quinta, cum nox jam in diem iret, in ipso illo loco, quo Vir ille magnus & immortalitate dignus, MARTINUS LUTHERUS, studiis olim incubuit, & invidendum illud arduumq; expurgandae papalium sordium, ut sic dicam, Camarinae negotium molitus, & feliciter quoq; emolitus est. Patres Academici & numerosa Studiosorum manus convenêre, & inter Psalmos aliasq; divini Spiritus plenas cantilenas, tàm aßâ quàm mistâ voce suavissimè modulatas, horam inibi consumserunt. Postea sequente longo studiosorum, adjungente quoq; in foro se Consulum & Senatorum Collegio, in templum Arcis processum est, inter festivas obviorum gratulationes, & de turri aedibusq; passim suavissimè accinentes Symphonias. Peracta concione & caeteris sacris in templum Marianum omnes eadem serie inde digressi sunt, & res divina, ut & in secutis duobus diebus, eodem peracta modo, quo in Capitalibus illis, ut sic vocem, festis, Nativitatis putâ Dominicae, Resurrectionis & Pentecostes, peragi solenne. Die Lunae, qui sequebatur, hoc est, 3. Novembr. Reverendus & Excellentissimus Vir Dn. FRIDERICUS BALDUINUS, SS. Theol. D. Professor, Senior & Superintendens, De tenebris Papatus longè densissimis, circa doctrinam de Sanctis & cultu eorum Orationem, luculentam certè & rerum pondere gravissimam habuit in templo arcis. Altero die M. Paulus Roberus Wurzensis, Reverendisso & Illustrisso Principi ac Dn. Dn. CHRISTIANO WILHELMO, postulato Administratori Archiepiscopatus Magdeburgensis, Coadjutori Episcopatus Halberstadensis, Marchioni Brandeburgico, Duci Borussiae &c. à Concionibus, & JOSUA STEGMAN, Stadhagensis Ecclesiae Superintendens, & Illustris Ernestini Gymnasii, quod ibidem est, Professor, nec non CHRISTIANUS GILBERTUS Ecclesiae Anasinae in Austria superiore Pastor, SS. Theol. Doctores publicè maxima cum solennitate, renunciati sunt. Brabeuta fuit Vir Reverendus & Excellentissimus, Dn. BALTHASAR MEISNERUS, S. S. Theol. D. & Prof. P. qui pulcherrimam orationem, De Romani Pontificis Theo-

Theologiâ causidicâ, sive jura Canonico panegyrici loco præmisit. Inde ab AUGUSTO BUCHNERO. Poet. Prof. Publ. Carmen sæculare, d. V. Antor in prædicto arcis templo recitatum est, quod sequenti die Viri Reverendi & Excellentissimi Dn. WOLFGANGI FRANZII S.S. Theol. D. & P. P. Oratio De admirando repurgatæ à Luthero Religionis negotio, excepit. Die VII. Novembr. a Dn. NICOLAO HUNNIO S.S. Theol. D. & P. P. De Signis veri falsiq; Ecclesiæ Doctoris, in Auditorio majore Collegij FRIDERICI, & sequenti die ab JACOBO MARTINI Log. & Phil. Pract. P. P. eodem loco contra præcipua sedis Romanæ fundamenta ex principijs Logicis & Politicis, disputatum est. Atq; hoc quidem ritu Jubilea ista solennitas nobis per acta est. Quod literarum fidei committere, operæ sane pretium existimavimus. Deus qui clementiâ Optimus, potentiâ maximus, hunc verbi sui thesaurum proprium nobis esse & perpetuum velit. In Publica Senatu Decretum, de augendâ & amplificand & Bibliothecâ factâ est, adjunctiq; sunt ordinario Bibliothecario, quatuor ex singulis Facultatibus Professores qui in eam curam incumberent.

Instruction vnd Ordnung/
nach welcher in

Vnsern von Gottes gnaden Johanns
Georgen/ Hertzogn zu Sachsen/ Gülich/ Cleve
vnd Berg/ des heiligen Röm: Reichs Ertzmarschallens vnd Chur-
fürstens/ Landgraffens in Düringen / Marggraffens zu Meissen/
Burggrafens zu Magdeburg/ Grafens zu der Marck vnd Ravens-
berg/ Herrens zu Ravenstein/ Churfürstenthumb vnd
Landen/ das instehende Evangel.sche Jubelfest
solle gehalten werden.

ANfenglich / so machen wir vns keinen zweifel / wer vnter Christlichen Gottliebenden Hertzen recht erweget / welch ein hohes grosses Gnadenwerck des Allmächtigen sey / daß er zu diesen letzten Zeiten/ vnd am späten Abend der Welt/ nach so langwieriger erlittener Finsterniß vnd Dienstbarkeit / vns zu dem hellen Liecht des Seligmachenden Evangelij vnd Christlicher Freyheit gebracht/

bracht / dabey auch eine geraume Zeit / wieder vielfeltiges hefftiges wütten vnd toben des Teuffels vnd seiner Werckzeuge erhalten / der werde erkennen vnd bekennen müssen / daß wir schuldig seyn / dafür von Grund vnserer Seelen der hohen Majestet Gottes sembtlich Lob/Ehr vnd Preiß zu sagen.

Dahero wir dann gnedigst entschlossen / mit verleihung des Allerhöchsten eine Solennem Festivitatem Jubilæam zu begehen vnd zu halten. Dann so die leibliche Außführung des Volcks Israel auß Egypten/der wichtigkeit vnd würdigkeit gewesen/das man noch viel hundert Jahr hernach dieselbe auffs herrlichste gerühmet hat/ so ists viel billicher / daß die Geistliche Erlösung auß dem Römischen Antichristischen Diensthauß / mit Frolocken vnd Dancken gepreiset werde.

Wir wollen aber/fürs Erste/ das dieses Jubelfest / wie andere Fest gefeyret / den 26. Octobris heuriges ein Tausent sechshundert vnd siebenzehenden Jahres / von allen Cantzeln in vnsern Churfürstenthumb vnd Landen verkündiget/vnd das Volck zu hertzlicher/ einbrünstiger vnd Andächtiger begehung mit fleiß ermahnet.

Das/fürs Andere/den 30. Octobris.nach Mittage allenthalben vnd in allen Pfarrkirchen/ zu gewöhnlicher Zeit/ eine Vesper gesungen / Beicht gesessen/ vnd aller dings / wie in den Vespern gegen andere hohe Fest gehalten.

Das/fürs Dritte/den 31. Octobris.an welchem vor ein hundert Jahren der theure außerwehlte Werckzeug GOttes / Herr D. Martin Luther seeliger/seine erste Disputation, wieder den schändlichen Papistischen Ablaßkrahm angeschlagen/zwo Predigten/Eine vor: die andere nach Mittag/ den 1. vnd 2. Novembris, ebener massen teglich zwo Predigten gethan/vnd alle drey Tage das H. Abendmahl/wann Communicanten vorhanden weren / (darzu dann die Pfarrer ihre Zuhörer fleißig vermahnen sollen/ in betrachtung / daß bey ergangener reformation, der Allmächtige insonderheit den rechten gebrauch seines allerheiligsten Testaments vns gegeben/ vnd von den vielfeltigen mißbräuchen desselbigen seine Kirche erlöset hat) außgetheilet werde.

Jedoch/möchte es auff den Dörffern/da kein Caplan ist/den 1. vnd 2. Novembris allein bey einer Predigt vor Mittag verbleiben/

vnd

vnd an stat der andern eine gewöhnliche Vesper vnd Kinderlehr gehalten werden. ANNO CHRISTI

Vnd demnach/fürs Vierde/in vnsern Kirchen gewöhnlich/das man auff die Fest vnd Feyertage vor den Predigten gewisse Text/ die man Episteln vnd Evangelia nennet/ abliefet/ als begehren wir gnädigst/daß man den 31. Octobris, an stat der Epistel/den 76. Psalm also verlese:

Ewer Christliche Liebe / wolle mit gebürlicher Andacht vnd Ehrerbietung anhören den Sechs vnd Siebenzigsten Psalm/darinnen dem Allerhöchsten gedancket ward/das er sich seinem Volck recht zu erkennen gegeben/ vnd bey dem wahren GOttesdienst / die Kirch gewaltiglich wieder alles Wüten vnd Toben der Feinde geschützet habe / sampt angeheffter Vermahnung / das alle Völcker sich gegen jhren Herrn vnd Gott der Gebühr nach erzeigen vnd erweisen sollen.

Die Wort des Psalms lauten also:

GOtt ist in Juda bekant/in Jsrael ist sein Nahme Herrlich.

An stat des Evangelij solle seyn/ das zwölffte Capitel des heiligen Propheten Daniels/vnd also gelesen werden:

Ewer Christliche Liebe wolle mit gebürlicher Andacht anhören/ das 12. Capitel des heiligen hocherleuchten Propheten Daniels/ darinnen gar klärlich geweissaget wird/wie nicht allein der Antichrist/ welchen der heilige Geist vnter der Person des Königes Antiochi beschreibet / das ist der Babst nach seinem wolgefallen / thun vnd handeln/über alles das Gott ist vnd heisset sich erheben/ehrlicher Frawen liebe / vnd Gottes sich nicht achten / einen Meßgötzen (Mausim genant) als seinen Gott ehren / vnd mit außbietung grosser Geschenck viel leute verführen / sondern auch wie jhn der Allmächtige zu seiner Zeit / durch ein Geschrey von Morgen vnd Mitternacht erschrecken werde/welches dann durch den theuren Mann vnd Werckzeug Gottes/Herrn D. Luthern seeligen/vor ein hundert Jahren geschehen ist.

Die Wort des Capitels lauten also:

Auff den andern Feyertag 1. Novembris, verordnen wir zur Epistel den 87. Psalm/also der gemeine Gottes fürzuhalten:

Ewer Christliche Liebe / wolle mit gebürlicher Andacht vnd Ehrerbietung anhören / den sieben vnd achtzigsten Psalm / darinnen schön gerühmet wird / die Herrligkeit der Kirchen Gottes / wie lieb

Sie

ANNO CHRISTI

Sie der Höchste habe/wie fest sie gegründet/wie herrliche Ding/ mit Freuden vnd in allerley Sprachen geprediget werden/ welches alles dann durch die Gnade des Allmächtigen/ bey vnsern Evangelischen Kirchen auch zu finden ist.

Die Wort des Psalms lauten also:

An stat des Evangelij solle sein ein Theil auß dem vierzehenden Capitel des Buchs der Offennahrung S. Johannis vom 16. verß an biß auff den 13. exclusivè.

Ewer Christliche Liebe / wolle mit gebürlicher Andacht vnd Ehrerbietung anhören ein Stück auß dem vierzehenden Capitel des Buchs der Offenbahrung S. Johannis/darinnen der heilige Geist deutlich geweissaget/wie zu den letzten zeiten/wann der Antichrist zuvor hart vñ lang gewüttet/der Allmächtige einen Engel/das ist einen freudigen Lehrer / Prediger vnd Reformatorem senden / denselben das ewige Evangelium allerley nationen verkündigen / vnd durch die Predigt des Evangelij die grosse Stadt Babylon/das ist das Römisch Babstthumb stürtzen / vnd für demselbigen treuhertzig warnen lassen wolle / welches alles in den nehesten hundert Jahren durch Herrn D. Luthern seeligen vnd seine trewe Nachfolger/ die Evangelische Theologen/Lehrer vnd Prediger in vielen Königreichen/Chur: vnd Fürstenthumen / Landen vnd Herrschafften/ zu förderst aber in Deutschland reichlich erfüllet worden.

Der Text selber lautet also:

Anlangend den dritten Feyertag / weil derselbige auff den 20. Sontag Trinitatis mit einfeilet / so mags zwar bey Ablesung der Sontäglichen Epistel vnd Evangelij (die wir einzustellen nicht gemeinet sind) verbleiben/Sintemal man auß beyden Lectionen solche materien nehmen vnd tractiren kan/ die sich auff gegenwertiges Werck vnd Jubelfest nicht übel schicken. Da aber jemand in der Frühe vnd Vesper Predigt einen andern Text lieber erkleren wolte / stellen wir es in eines vnd des andern gefallen / Ob er entweder den 46. Psalm/ oder den 48. Psalm/ oder die Wort auß dem 2. Buch Mosis am 13. Capitel im 3. verß/Gedencket an diesen Tag/ an dem jhr auß Egypten auß dem Diensthausse gegangen seid/ oder das 14. Capitel im 2. Buch Mosis/ oder das 11. oder das 16. Cap. im Buch der Offenbahrung Johannis/oder ein Stück auß dem 18 Capitel/oder einen andern Spruch nehmen wolle.

Son-

Sonsten aber sollen die obgesetzten Psalmen vnd Lectiones den 31. Octobris vnd 1. Novembris in den Predigten erkleret vnd außgeleget werden / jedoch da etlichen Hochgraduirten Theologen beliebete / jhre meditationes Jubilæas auff andere Text zu richten / können wir solches auch gnedigst geschehen lassen. *Anno Christi*

Vnd damit / zum Fünfften / mit den Gesengen auch gute Ordnung gehalten werde / so zweiffelt vns zwar nicht / das in den Städten die Superintendenten vnd Pfarrer die Figural Music auffs beste bestellen werden / Hierneben aber achten wir rathsamb vnd nützlich seyn / das man vmb des gemeinen Volcks willen gewisse Deutsche Lieder vor vnd nach den Predigten / wie in den Dörffern / also auch in den Städten singe / nemblichen nachfolgende /

HERR GOtt dich loben wir / HErr Gott wir dancken dir.
Nun Lob mein Seel den Herren.
Allein Gott in der Höhe sey Ehr.
Eine veste Burg ist vnser Gott.
Wo GOtt der HERR nicht bey vns helt / wenn vnser Feinde toben.
O HERRE GOtt / dein Göttlich Wort ist lang verdunckelt blieben:
Erhalt vns HErr bey deinem Wort.
Wer Gott nicht mit vns diese Zeit.
Mag ich Vnglück nicht wieder stahn / muß vngnad han.

Wir lassen / für das Sechste die offentliche Beicht vnd gemeine Gebet / dieses Fest über vorbleiben / vnd begehren es keines weges einzustellen / darneben aber / haben wir verordnung gethan / eine besondere Notul eines Gebets vnd Dancksagung zu verfassen / darinnen dem Allerhöchsten für die gnädige vnd mächtige Erlösung auß der schweren Egyptischen Dienstbarkeit gedancket vnd zugleich gebeten werde / das seine Allmacht / wie bißhero geschehen / also auch hinfüro / vns bey dem reinen lautern vnd seeligmachenden Evangelio / auch dem rechten Verstand vnd gebrauch der hochwürdigen Sacramenten erhalten / für allen schädlichen Jrrthumen vnd Ketzereyen vns vnd vnsere Nachkommen behüten / Christliche Landes Fürstliche Obrigkeit jederzeit geben / vnd die er bescheret / mit langem Leben / mit glückseeliger Wolfart zeitlich vnd ewiglich begnaden wolle.

Dieser vnser Verordnung / wollen wir / das in allen Städten / Märckten vnd Dörffern von den Superintendenten / Pfarrern vnd Diaconen vnd allen Inwohnern vnserer Lande eigentlich vnd vnweigerlich nachgelebet werde.

Anlangende aber die beyden Vniversiteten / Leipzig vnd Wittenberg / achten wir rathsamb vnd gut zu seyn / daß die Theologische Faculteten / die gantze Wochen nach den 2. Novembris mit exquisitis Disputationibus vnd Orationibus zubringen / in denselben die erschrecklichen Finsternissen voriger zeiten / hingegen auch daß jtzige helle Gnadenliecht des Evangelij / in den fürnembsten vnd meisten Artickeln Christlicher Lehre gründlichen außführen / die Nothwendigkeit vnd grossen Nutz der erfolgeten reformation beschreiben / Promotiones Doctorales, wann sie gelegenheit haben / anstellen / vnd vmb besserer Ordnung willen / die Theologi vntereinander sich Brüderlich vnd freundlich / worvon ein jeder perorirn oder disputiren wolle / bey zeiten vergleichen.

Jedoch sollen die andern Faculteten nicht gantz hiervon außgeschlossen / sondern jhnen erlaubet seyn / ob einer oder der ander auß den Professoribus, gleichfals des Allmächtigen hohe Wolthaten / die er diese 100. Jahr erzeiget / öffentlich in seiner Facultet Nahmen preissen vnd rühmen wolle.

Schließlich / sind wir gnedigst zu frieden / daß zu guter nachfolge / diese vnsere gethane Verordnung / durch öffentliche außführliche Intimationes ein Monat zuvor menniglich notificirt, vnd dadurch zu der Außlendischen wissenschafft gebracht werde / Da auch etzlichen von den Theologen beliebete / andern reinen Theologen dieses vnser Christliche fürhaben zuerkennen zu geben / vnd sie zu gleichmessigen Gott wolgefelligen Werck anzumahnen / können wir es gnedigst vnd wol geschehen lassen / der Allerhöchst helff mit Gnaden / daß wir vnd alle Inwohner vnser Lande / dieses instehende Jubilæum mit guter Gesundheit / gebürlicher Andacht vnd hertzlicher Freud im HERREN begehen.

Datum Dreßden am 12. Augusti
Anno 1617.

Johanns George Churfürst.

INTI-

INTIMATIO
JUBILÆI EVANGELICI
Ad mandatum Serenissimi Electoris Saxoniæ in toto illo Electoratu & vicinis provincijs bono cum Deo celebrandi, publicata, ab Academiâ VVitebergensi.

RECTOR ET CONSILIUM ACADEMIÆ VVITEBERGENSIS

Omnibus ac singulis doctrinæ cœlestis depositum per ministerium D. Martini Lutheri ante hos centum annos Ecclesiæ demandatum fideliter & sincerè amplectentibus

Gratiam, Pacem & Benedictionem à Deo Patre, & Domino nostro JESU CHRISTO, in SPIRITU SANCTO.

P.

Onfitemini Domino, & invocate nomen ejus: Annunciate inter gentes opera Domini: Cantate ei & psallite: narrate omnia mirabilia ejus: gloriamini in nomine sancto ejus: lætetur cor quærentium Dominum: quærite Dominum & potentiam ejus: quærite faciem ejus semper: mementote mirabilium ejus, quæ fecit, prodigia ejus, & judicia oris ejus. Semen Abraham servi ejus; Filij Jacob electi ejus: Ipse Dominus Deus noster, in universa terra judicia ejus. Memor fuit in seculum testamenti sui, verbi quod mandavit in mille generationes.

ANNO CHRISTI

Hac quasi præconis voce convocavit olim Regius Propheta populum suum, & ad laudandum Dominum Deum invitavit, cum beneficia illa inde ab Abrahami tempore usque ad possessionem terræ Chanaan peculiari hymno recensiturus esset. Eodem præconio nos in præsentia, nomine Serenissimi ac Potentissimi Principis ac Domini, Dn. JOHANNIS GEORGII, Ducis Saxoniæ, Juliæ, Cliviæ, Montium, Electoris ac Archimarschalli Romani Imperij, Landgravij Thuringiæ, Marchionis Misniæ, Burggravij Magdeburgensis, Comitis de Marca & Ravensperg Domini in Ravenstein &c. Domini nostr clementissimi, vos omnes atque singulos, qui cœlestem illam παραθήκην Beati Lutheri, fundamento Propheticæ & Apostolicæ Scripturæ fultam, & sanguine martyrum obsignatam, fideliter tuemini, debitâ cum reverentiâ compellamus, appropinquante jam primi illius seculi fine, quo Præpotentissimus Deus, pro immensâ suâ misericordiâ, sanam doctrinam verbi sui à sordibus & quisquiliis Pontificiæ idolomaniæ repurgatam, dilectissimæ nostræ Patriæ Germaniæ restituit, & ab hinc ad exteras etiam nationes proseminavit. Quá ratione Ecclesiæ Christi, sub jugo Antichristi miserrimè pressæ & lamentabiliter gementi sua restituta est libertas, & inter tot mundi insidias ac hostium furias integro hoc seculo potenter conservata. Quo nomine jam non immeritò confitemur Domino, & invocamus nomen ejus, annunciamus inter gentes operā ejus, cantamus & psallimus ei, narrantes omnia mirabilia Domini. Etenim mysteria regis abscondere bonum est, opera autem Domini revelare & confiteri, honorificum. In quem finem & sanctum & religiosum est, *diem* in primis *ultimum Octobris*, quo μακαρίτης ille, & sempiternæ benedictionis memoriâ dignus MARTINUS LUTHERUS, suis de indulgentiis propositionibus, in hoc oppido ad valvas templi Academici, quod arci Electorali contiguum est, affixis, reformationis operi primam quasi manum, ferè aliud agendo, divino tamen ductu, adhibuit, solenniorem habere, precibusq; ad Deum & devotis laudum sacrificiis, ut & religiosa commemoratione beneficiorum, ab eo tempore nobis exhibitorum

bitorum ad omnem si qua futura est, posteritatem nobilitare. Verè enim dies ille est dies boni nuncij, si tacuerimus, & noluerimus annunciare, sceleris arguemur. Instaurati sunt, inquit August. lib 3. de Civ. DEI cap. 18 ex autoritate librorum Sybillinorum ludi seculares quorum celebritas inter centum annos fuerat instituta feliciori busque temporibus memoriâ negligente perierat. Erant hi ludi Scenici, ait Ludovicus Vives Commentator Augustini, qui in honorem Apollinis & Dianæ exhibebantur. Sed quid nobis cum dæmoniis istis gentilium, aut quid cum ludis Scenicis? Cum Deo nostro, Patre misericordiarum, & cum Filio ejus dilecto, Domino nostro Iesu Christo, capite ac propugnatore Ecclesiæ suæ, nobis est hoc negotij, non in scenis ac theatris Poëtarum, sed in cœtu sanctorum confitentium nomen Domini. Indignum tamen ordine, indignum professione nostrâ esset, gentiles illos res suorum deastrorum tractare tantâ diligentiâ ne magis dicam an superstitione; & nos in mirabilibus Dei nostri tam extremè esse oscitantes, ut ne quidem semel in seculo majori cum solennitate memoriam eorum repetamus! Certet potius cum superstitione ipsorum nostra devotio, nec ulla temporum felicitas tanta sit, quâ memoria ista pereat. Quantâ cum festivitate, gaudio ac tripudio celebrarunt Iudæi dies Mardochaicos, ut in secundo lib. Macch. appellantur. h. e. dies Phurim, in memoriam præsentis beneficij divini, quo libertatem religionis receperunt, liberati ab excidio, quod Hamanus ipsis, projectione Phurim, hoc est, sortium, destinaverat? Erant hi dies decimus quartus & decimus quintus mensis Adar, de quibus scriptum est Esther 9, 28. Isti sunt dies, quos nulla unquam delebit oblivio, & per singulas generationes cunctæ in toto orbe provinciæ celebrabunt: nec est ulla civitas, in qua dies Phurim, id est, sortium non observentur à Iudæis, & ab eorum progenie, quæ his ceremoniis obligata est. Non minori cum læticiâ transegerunt quotannis decimum tertium diem ejusdem mensis, cùm à tyrannide Nicanoris, qui manum suam contra templum Domini extenderat, liberati essent: ubi omnes communi con-

Anno Christi ſilio decreverunt, nullo modo diem iſtum abſq; celebritate præterire 2. Macchab. 15, 36. Et quis, niſi apertus veritatis hoſtis noſtrum nobis gaudium invideat, quod Deus in corda noſtra effundit, appropinquante jam die illo ſeculari ultimi Octobris, qui, ut Sybillinis verbis utamur, εἰς ἐτῶν ἑκατόνδεκα κύκλον ὀδεύων, primus eſt ſtupendæ illius liberationis ex regno Anti-Chriſti, in quo abominabili nundinatione indulgentiariâ quaſi ſortes projectæ ſunt in perniciem animarum: in qua Romani iſtius Nicanoris ſcelerata manus, quam contra Domini templum erexerat, ἐπ' αὐτοφώρῳ deprehenſa, & ex juſto Dei judicio ancipiti gladio verbi divini per miniſterium Beati Lutheri amputata, linguaque ejus contra Deum Deorum blaſphema loquens, præciſa, & in æternam rei memoriam ad templum Domini calamis ſanctorum Dei hominum ſuſpenſa fuit. O felicem illum diem, & ſanctâ ſemper memoriâ dignum! quo Romana iſta Iericho decretis Pontificum clauſa, & potentia principum terræ munita, non externa aliqua vi, ſed buccinis Iubilæi, h. e. doctrinâ Evangelij de gratuita peccatorum indulgentiâ propter ſolum Chriſti meritum impetrandâ corruit, ſuique contemtum nullo unquam tempore finiendum, in meliore Germaniæ parte multisq; aliis regnis ac provinciis, reliquit. Victoriam tam præclaram jam pridem multi magni nominis Imperatores atq; Principes minati ſunt quemadmodum prædictum fuit, contra Anti-Chriſtum præliaturum regem Auſtri, & quaſi tempeſtatem venturum contra ipſum regem Aquilonis, in curribus, equitibus & claſſe magna. Sed & hoc prædictum eſt, Anti-Chriſtum vim iſtam omnem ſuperaturum, & ingreſſurum terras easq; contriturum, & pertranſiturum etiam usq; in terram glorioſam Daniel. 11, 40. Non enim vi externâ, ſed ſpiritualibus armis debellari debebat regnum Anti-Chriſti, & ſpiritu oris Chriſti interficiendus erat filius perditionis 2. Theſſ. 2, 8. Nam ut Angelus ad Prophetam loquitur fama eum turbabit ab oriente, & ab Aquilone Dan. 11, 44. fama nimirum præclara de Chriſto qui neq; auro neq; argento, ſed pretioſo ſuo ſanguine indulgentiam ſeu redemtionem

nem à vanâ converſatione noſtrâ nobis adquiſivit. Quæ fama jam olim quidem ex orientalibus Eccleſiis Græcorum prodiit, quæ ſemper dominatui Papæ Romani, & exinde decretis etiam ejusdem in rebus fidei animosè reſtiterat longè verò clarior fama Papam ſuperiori ſeculo terruit, cùm ad Aquilonem, h. e. in Germania noſtra, & nominatim in hac Witebergâ, buccina Iubilæi Evangelici de gratuitâ remiſſione peccatorum contra indulgentias Papales inſonaret. Tunc ceciderunt muri Romanæ Ierichuntis: tunc opprobrium fuit multis populis meretrix illa, cum qua ſcortati ſunt reges terræ, & quæ vino iræ fornicationis ſuæ potavit omnes gentes: tunc Angelus ille per medium cœli volavit, habens Evangelium æternum, ut evangelizaret ſedentibus ſuper terram, & ſuper omnem gentem, & tribum, & linguam, & populum. Hujus ſanè rei tam admirandæ ac divinæ memoria feſtivâ ſolennitate, adeoque planè jubilæo Eccleſiaſtico digna eſt, in quo non theatralis quædam pompa, nec ſumtuum magnificentia; ſed religioſa mentis devotio, ſancta animi pietas, & indefeſſum Deo & poſteritati gratificandi ſtudium primas teneat. Rideant hoc inſtitutum noſtrum Papæ ſatellites Ieſuitæ cum omni ſuo clero, ſtruant inſidias, excogitent dolos fabricent machinas, quibus ſanctam hanc feſtivitatem interturbent, & ex Iubilæo noſtro Ejuleum faciant: ſed & Dominus Deus noſter, qui in cœlis habitat, ridebit eos: qui ſedet ſuper Cherubim, manifeſtabit ſe coram Ephraim, Benjamin & Manaſſe: excitabit potentiam ſuam, veniet & ſalvos faciet nos: qui vineam ſuam plantavit inter nos, eamque toto hoc ſeculo conſervavit, is & deinceps veniet, & viſitabit eam, nec committet, ut eam prorſus devaſtent apri; modò nos quoque preces conjungamus, & communibus votis atq; ſtudiis ſalutem Eccleſiæ ſedulò quæramus: certè aderit nobis Dominus, non derelinquet puſillum gregem ſuum, ſed erit murus igneus in circuitu noſtri, robur atq; fortitudo in medio noſtrum, ut confundantur omnes inimici, & pereant, qui gloriam Dei ac gaudium piorum impedire annituntur. In hunc finem Sereniſſimus ac potentiſſimus Elector

ANNO CHRISTI

ac

ac Dominus Noster clementissimus pro sua pietate ultimum diem Octobris, quo seculum Reformationis Evangelicæ primum claudimus, unà cum sequentibus diebus huic rei peculiari Rescripto ita destinavit, ut in honorem Sacrosanctæ Trinitatis, in nostrum & totius posteritatis emolumentum in toto hoc Electoratu solenni festivitate celebrarentur, & hac occasione in scholis & templis repetatur, quàm miserabilis fuerit Ecclesiæ facies ante Beati Lutheri tempora, quàm felici cum successu per ministerium Lutheri ea maculata fuerit, & quam potenter inter tot furores mundi puritas verbi divini apud nos hactenus custodita. Quæ certè tanta sunt omninò beneficia, quæ nullo unquam tempore oblivione deleri debent, & hoc inprimis annuo recursu argumenta dicendi in omni orationis genere uberrima, materiam quoq; precandi amplissimam suppeditare possunt. Quod pium institutum, ut non tantum harum regionum incolis sed & exteris innotesceret, Serenissima ejus Celsitudo operæ pretium judicavit. Etsi enim non dubitat, quin omnes ex Anti-Christiani regni tenebris erepti hoc inprimis tempore immensum illud Dei beneficium etiam nemine momente accuratè ponderaturi sint: pium tamen & æquum existimavit, ut, cùm in hoc Electoratu Saxonico, Deo ita providente, primum omnium Jubar illud lucis divinæ splendescere, & repurgata religio caput extollere cœperit, Ipse quoq; tanquam harum regionum Dominus legitimus, præclaro pietatis exemplo facem præluceret, etiam hoc nomine grati in Deum animi pro singulari isto beneficio regionibus hisce collato, indicium præbens omnium piorum laude dignissimum. Hoc nimirum est cum Imperatore Theodosio magis de statu Ecclesiarum, quam de propriis periculis angi: hoc est cum Constantino, se conservum Episcoporum profiteri. Nam cum eorum inprimis, qui sacris præfecti sunt, proprium munus sit, tanti beneficij magnitudinem expendere, aliosque ut expendant, hortari: ecce tibi! Noster Serenissimus, tanquam extra templum Episcopus constitutus (ut Constantinus apud Eusebium loquitur: primum omnium se iis, qui intra tem-

templum ſacris operantur, quaſi νομάρχην ſiſtit, ſingulari & accuratâ Inſtructione præſcribens, quibus ritibus feſtivitatem hanc Iubilæam in omnibus ſuis provinciis inſtituendam judicet, ut noſtra erga Deum pietas & devotio acuatur, & ad ſeriam beneficiorum Dei, quæ πλήρει, quod ajunt, μέτρῳ hoc toto ſeculo in Eccleſiam ſuam effudit, conſiderationem nobiſcum multi alij exſtimulentur. Inſtructio illa alibi legitur integra: nos ſumma tantùm rei veſtigia legemùs: Principiò *Trigeſimum Octobris diem profeſtum, & ſequens triduum integrum à XXXI. Octobris ad II. Novembris usque, ſolenne & feſtivum eſſe voluit, inſtar aliorum majorum feſtorum, tractationi rerum ſacrarum inſolidum deſtinatum: cujus ſolennitas XXVI. Octobris, quæ erit Dominica XIX. poſt Trinit. Eccleſiæ publicè indicabitur. Singulis diebus illius tridui bina habebuntur conciones: feriâ primâ manè ex cap. XII. Danielis; veſperi ex Pſal. LXXVI. juxta numerum Hebræorum. Feriâ ſecunda manè ex Apoc. cap. 14. verſiculus ſextus usq; ad decimum tertium, veſperi Pſal. LXXXVII. Feriâ tertiâ, vel ordinaria Evangelij & Epiſtolæ Pericopæ, vel Pſalmus XLVI aut XLIIX aut ſimilis aliquis textus pro concione tractabitur; & hoc pacto precibus & meditatione myſteriorum divinorum totum illud triduum in hiſce regionibus, volente Domino, conſumetur. Sequentes dies in Academiis relicti ſunt diſputationibus & orationibus ſolennibus, quibus & horrendæ illæ tenebræ ſub Papatu depingantur, & lux è tenebris reſplendeſcens in divino illo Reformationis opere oſtendatur, & quàm variis ac periculoſis omninò fluctibus navicula Chriſti hoc integro ſeculo circumagitata fuerit, indicetur; Deoq; pro tam potenti conſervatione & admiranda amplificatione Eccleſiæ gratiæ agantur.*

Quod ergo felix atq; fauſtum, totiq; Reipublicæ Chriſtianæ ſalutare ſit, vobis omnibus atq; ſingulis, quos pietas in Deum, reverentia in verbum ejus, obſervantia in magiſtratum, amor denique propriæ ſalutis devotos gratosque reddere poteſt hæc ſolennis feſtivitas Iubilæi Evangelici indicta eſto. Agite vos, ô noſtri, lætamini in Domiuo, exultate juſti, jubilate Deo: Pſalmum dicite nomini ejus, date gloriam laudi ejus, quia, ut hæc de ſuo nobis largiatur in re ſimili Gregorius,

gorius, Granum frumenti mortuum cadens in terram multum fructum attulit, ne solum regnaret in cœlo, cujus morte vivimus, cujus infirmitate roboramur, cujus passione à passione eripimur, cujus amore fratres quærimus, quos ignorabamus cujus munere, quos nescientes quærebamus, invenimus. Et quis narrare sufficiat, quanta hìc lætitia in omnium piorum cordibus exoriatur, quod tot populi, operante omnipotentis Dei gratia, expulsis errorum tenebris, sanctæ fidei luce perfusi sunt, quod mente & devotione integerrimâ calcant idola, quibus prius vesano tumore subjacebant, quod omnipotenti Deo puro corde substernuntur, quod à pravi operis lapsibus sanctæ prædicationis regulis ligantur, quod præceptis divinis animo subjacent, & intellectu sublevantur, quod usq; ad terram se humiliant, ne mente jaceant in terra? Cujus hoc opus est, nisi ejus, qui ait: Pater meus usque nunc operatur, & ego operor? Qui ut mundum ostenderet non sapientiâ hominum, sed suâ se virtute convertere, prædicatores suos, quos in mundum misit, sine literis eligit, hoc etiam modo faciens quia in Germanorum gente per infirmum Monachum MARTINUM LUTHERUM, & fideles ejus συμμύστας mysteria sua operari dignatus est. Sed de his & similibus plura suppeditabit instans FESTIVITAS JUBILÆA, pro cujus felicissimo exortus, ut omnes veræ pietatis, divinæ veritatis, salutisque suæ amantes seriis animi suspiriis ad Deum ingemiscant; eamque devotâ cum reverentiâ celebrent, per vulnera Jesu Christi, per roseum ejus sanguinem per propriam deniq; cujusque salutem obtestamur. Ita benedicetur Deus Pater in nobis, glorificabitur Filius Dei, & honorabitur Spiritus Sanctus; cui uni vero Deo sit honor, gloria & imperium in infinitas seculorum æternitates. Amen.

P.P. WITEBERGÆ, sub Rectoratu BARTHOLOMÆI REUSNERI, Uratislaviensis Silesij, U.J.D. & primariæ Iudiciorum materiæ Professoris publici, Juridicæ Facultatis Ordinarij & Senioris, Dominicâ XII. à Festo SS. Trinit. quæ erat 7. Septemb. stylo Juliano, ANNO CHRISTI SALVATORIS M.DC.XVII.

Inter Inscriptos

Johannes David von Hopkorff.
Bernhardus von Innersleben.
Ioachimus Henricus ab Ilow.
Parmeno Brummer, Nobil. Saxo.
Wolfgangus â Trosckke / Eq. Sil.
Wilhelmus â Zöllen / Golding. Curlandus.
Christianus: Iohann. Benedictus Carpzovij, Wittebergenses, illæ postea J. U. D & Prof. Francof. hîc SS. Theol. D. & Prof. Lips.
Carolus: Augustus Carpzovij, hîc posteâ J. U. D. & nunc Cancellarius Coburgicus.
Fridericus â Belovv, Boruss.
Leonhardus Fridericus: Ioh. Christoph. Hoe ab Hoenegk.
Antonius Godofredus ab Wchteritz.
Rudolphus â Reppichau, Prussus.

Sub eodem Rectoratu de motu Pragensi & aliis ista notavit Rector, & Comicis Senariis inclusit.

Dum Sceptra gessi Buchnerides Academica.
Hæc contigere, digna scire posteros,
Ut explicabo his Comicis senariis
Pragæ, Bohemis quæ audit urbibus caput,
Vigente Majo flos coit Magnatium,
Eo excitatus Cæsaris jussu sui.
Jamq; arce summâ congregarant, tum nova d. XIII.
Et magna prorsus accidit res: Cæsaris
En per fenestras quinque Legati in solum
Mittuntur extrà, proditores Patriæ
Hostesq; pacis quomodo lex adjubet
Punire prisca, ut ajunt: atq; eos quidem
Fuisse tales asserunt: verè, an secus,
Non disputo; ipsi viderint, quiq; omnia
Solent putare, & veritatem ab infimo

ANNO CHRISTI — *Elicere puteo. Sed quid hinc? Bohemia*
Mox ardet omnis. turbat, atque arma arripit,
Contraq; Cæsar: unde exoritur pestilens
Utrinq; bellum longisq; luendum malis.

d. XXII. *Præcipite Mense Junio fratres duo.*
Proles NYMANNI, in hac qui quondam Academiâ.
Artem professus medicam & docuit publicè.
MEDENTIS alter, THEOLOGI alter lauream
d. XXIII. *Doctoreosq; capiunt titulos publicè.*
IOB. TANDLERI. Med. D.& Prof. — *Ex quis medendi gnarus is mox in locum &*
Professionem Vitrici submittitur,
Herbarum ut indolem atq; vires insitas
Prodoceat expliceto; pubi Apollinis.

d. XXII. *Septembri Mense sub Decano GUTKIO*
XXXIV. *Sophiæ Magistri tot creamur, quot rotat*
Luna una luces, quotq; priscis Gratiæ.

d. XIII. *Paullo ante quidam gente Saxo, sed domo*
Goslariensis, qui JOHANNES nomine
MARQVARDUS atq; dictus, ut non utilis
Abscinditur pars corpore hoc de Academico,
Atq; in perpetuum exesse jubetur his sacris.
Hic præter alia, de quibus factus reus,
Commissa scelera, pervicax contemserat
Nomen suum referri in acta publica,
Et rite fieri rite juratâ fide
Hac civitate civis literariâ.
Sic præmia virtus accipit, pœnam scelus.

RECTOR.

1618. d. Lucæ. WOLFGANGUS FRANTZIUS Plavensis SS. Theol. D. & Prof. Publ. ac Ordinarius, Templiq; Arcis, seu Academici Præpositus.

Tertium Rector.

Inscripti. 50.

Inter Inscriptos.

Melchior ab Hünicke,
Ludovicus de Olizy Luxenbochensis.
Bernhardt von Eitzen Schlevvicens.

Theo-

Theodoricus Wilhelmus à Beichlingen.
Joachimus Fridericus à Götze Nob. March.
Benno Fridericus: Fridericus Heino: VVolfgang Theodoricus, Brand à Lindau Nob. Sax.
Georgius Rudolphus: Henricus Casimirus Metzsch, Nob. Anhalt.
Arnoldus Ludovicus: Ernestus Iohannes Georgius: Augustus Cuno, à Lochau Nob. Sax.
Iacobus: Olaus: Georgius Seefeld Nobiles Dani.
Achimus à Bredovv.
VVarner Putcamer Nobil. Pomer.
Albertus Eustachius: Stephanus Ludovicus: Christianus Fridericus: Udalricus Sigismund à Quitzovv, Nobil. March.
Hans von Platen Nob. Pomer.
Heinrich von Einsiedel auff Brißnitz.
Ioachimus à Sahla.
Georgius: Henricus Abrahamus à Luckovvin.

RECTOR.

LUCAS BECKMANNUS U. J. D. & Prof. Publ. Serenifs. ac potentifs. Electoris Sax. aliorumq; Principum Consiliarius, Regij per inferiorem Lusatiam, ut & Ecclesiastici atq; Provincialis Judicij Assessor. 1619. Cal. Maij.

Inscripti 329

Inter Inscriptos:

Johannes Dietricus à Schleinitz.
Johannes Henricus: Arnoldus Fridericus à Stammer.
Nicolaus: Ericus Wrne Nobiles Dani è Fionia.
Iohannes Fridericus: Volradus Davier à Neegen.
Polycarpus Lyserus Jun. Lips. postea SS. Theol. D. Prof. & Pastor Lips.
Carolus Sobeck à Kornicz Nob. Sil.
Iohann. Fridericus: Ioachimus Ernestus à Wentzky.
Georgius Franciscus à Schweinichen.
Christianus von Berge Anhalt.
Christoffel von Dachröden.
Adamus à Vofs Nob. March.
Ioachimus Sigismundus à Löben Nob. March.
VVolfgangus Sigfridus: Sigfridus: Innocentius à Lüttichau Nobiles Misn.

ANNO CHRISTI

VVolff Magnus Löſſer uff Sebuſſa Poſtea Curiæ Electoralis VVitteb. Aſſeſſor.
Joachimus Abrahamus à Sahla Nobil. Miſn.
Nicolaus: Iohannes à Boya Nobiles Sil.

R E C T O R.

1619. d. Lucæ. VVOLFGANGUS SCHALLER Freibergenſ. Philoſ. & Med. D. ac Prof. Publ.

Inſcripti. 178

Inter Inſcriptos

Georgius Sigismund° à Mordeiſen.
Mauritius Frideric° à Wedel Neomarch.
Johann - Chriſtoph. L. B. à Kocktitz & Lublinetz.
Hartvvig à Rhovvedel Nobil. March.
Erasm°: Euſtachi°: Wolfgangus von Schönebeck March.
Melchior: Cuno Henricus: Johannes Chriſtoph.: Joachimus Erneſtus Catte. Nobiles.
Johannes Henricus: Cuno Ludovicus à VVerder.
JohannesChriſtoph.: Osvvaldus: Fridericus à Mollendorff.

R E C T O R.

1620. Cal. Maij. M. REINHOLDUS FRANCKENBERGERUS Wittebergenſis Hiſtoriar. Prof. Publ.

Inſcripti 424

Inter Inſcriptos.

NicolausOeſterreicher, à Lovventhal Bohemus.
Cuno à Siele Brandenburg.
Ilengingus à Meding Luneburgens.
Caſparus von Otterſtette auff Genſchhagen.
Daniel von Anckum Osnabrug. Weſtphal.
Chriſtoff Zaſtrovv Nobil. Pomer.
JohannesHenric° von Minckvvitz Luſatus.
Hanß Jurg von Platen Pomer.
Jobſt Dieterich von Bieſſing.
Ludovicus von Bieſſing auff Cöberitz.
Johann Ehrenreich Osterman Zörbigenſis, Poſtea Græcæ Linguæ P. P. hic.
Chriſtophor° ab Hunicke Jenhelienſis.
Henricus Otto de Thumen: Levinus de Thumen: Melchior à Gröben Golm.

Henri-

Henricus Joachimus â Grôbensis Megapolitan. | *ANNO CHRISTI*
ben Golm.

Johannes Christoph. Liber Baro à TSCHERNEMBL.

Henricus â VVida Rostochiensis Megapolitan.

Andreas: Hans Lindenaw Nobiles Dani.

Hilmarus à Zesterfledt Bremensis Saxo.

RECTOR.

BALTHASAR MEISNERUS S.S. Theol. D. & Prof. Publ. *1620. d. Lucæ.*

Inscripsi. 279

Inter Inscriptos.

Christophorus Albertus: Georgius à Kunheim. Nob. Boruss.

Iohann. Mochinger Dantisc. postea Eloquentiæ Professor in Gymnasio ibid.

Georg. Nimrod à Neuhaus Eq. Austriac.

Christoph. ab Hackeborn. Nob. Saxo.

Christian⁹ à Schlieben Nob.

Achatius à Krostevvitz Nob. Misnic.

Michaël Borntin Nobil. Pomeran.

Simon du Pois de Belleforest Genevensis Allobrox.

Arnoldus Heinricus: Daniel à Treskau. Nob. March.

Balthasar: Gottfrid⁹ Meisneri, Rectoris filij. Ille Posteà Facultatis Philosoph. hic Adjunctus, Hic SS. Theol. D. & Superint. Hayn.

Hector â Pirch Nobil. Pomer.

RECTOR.

ERASMUS UNRUH U. J. D. & Prof. Publ. *1621.*

Inscripti. 375 *Cal. Maij.*

Inter Inscriptos.

Iohannes Georgius à Snideif Eq. Sil.

Andreas Sauer ad Kosiak in Schönstain & Wöllan Eq. Styr.

Gebhard⁹: August⁹ â Lochavv Nobiles Sax.

Georgius à Wentzky Sil.

Christophorus â Gelhorn in Petersdorff Sil.

Georgius Sigismund⁹ â Reitzenstein.

Otto Fridricus â Moltken Nob. Megapolit.

Gotfridus: Job Bernhardus â Mucheln.

Liborius: Simon von Munchausen Schaumburgensis.

Nicolaus â Schönberg.

Daniel

ANNO CHRISTI

Daniel: Iohan Adam de Straus Nob. March.
Sigismundus: Iohan Christophorus à Sack. Equites Neomarchici.
Theodoricus à Lesgevang Nob. Borussus.
Hieronymus von Dassel Lunæburga Saxo.
Georgius: Nicolaus von Winterfeldt.
Wasmundus à Meding Nob. Lunæburg.
Michael Schneider Bitterfeld. postea Philosophiæ practicæ P. P. hic.
Conradus Victor Schneider, postea Med. D. & P. P. hic
Gottfriedt Schneider, postea J. U. D. & Friderici Holsat. Principis Consiliarius.

R E C T O R.

1621. die Lucæ. GEORGIUS NYMMANNUS Phil. & Med. D. Botan. & Anatom. Professor Publicus.

Inscripti, 158

Inter Inscriptos.

Antonius von Wingene Mulhusinus Tyrig.
Daniel Henricus à Rochavv.
VVedige von Platen Nobil. Rusianus.
IohannesFridericus à Britzke.
Adam Wigand von Steinwehr Eq March.
Andreas Sternbergius Nob. Brand Megapol.
Georgius Henricus: Christophorus Preuß in Jlckendorff.

R E C T O R.

1622. Cal. Maj. JOHANNES AVENARIUS J. U. L. & Eloquentiæ P. Publicus.

Inscripti, 279

Inter Inscriptos.

GeorgiusBeutelius à Lattenberg Tecinens. Bohemus.
Martinus Ciba Theyssalvi Nob. Ungarus.
Petrus Hillebrandt von Ziendorff March.
Achilles Sigismundus von Glauburg Francofurtensis.
Wernerus von der Schulenburg.
Nicolaus Krabbe Tagonis Nobilis Danus.
Magnus Linstovv Nobil. Megapol.
Ascanius Statis: Hilmarus Otto: Johannes Augustus ab Asseburg Nob. Sax.
Sigismundus ab Unruh Eq. Sil.
Johann Albrecht Keck von Schwartzbach Magd.

M. Meno

M. Meno Hannekeni[9] Banth. Fris. postea SS. Theol. D. & Pastor Lubec.
Johannes Scharfius Croppenstad. Saxo, postea SS. Theol. D. P. P. Facultatis Senior Templiq; ad Arcem Præpositus.
Christianus von Theler.
Ertman von Wulffen.
Christianus: Johannes Christophorus à Pölnitz. Eq. Misn. ANNO CHRISTI
Wolfgangus Theodoricus à Taubenheim Eq. Misn.
Melchior Christor[9] à Morengen Eq. Thuringus.
Abram: Liborius von Münchhausen Schaumburgo-Westph.

RECTOR.

NICOLAUS HUNNIUS Marpurgensis S. S. Theol. D. & Profes. Publ. *1622. d. Lucæ*

Inscripti 145

Inter Inscriptos.

Stellanus von Leipzig Nobil. Misnicus.
Fridericus Fridrich von Wicht Frisius.
Henric[9], Liber Baro à Waldstain.
Petrus von Wegen Sunden. Pomer.
Johann. Sigfridus à Rüttichavv. Nob. Misnic.
Danß von Bodenhausen Nob. Brunsv.
Cuno Hahn Nob. Misnic.
Jobst von Dranßfeldt: Jobst von Hardenberg Göttingens.
Gabriel: Georgius Fridericus Henckel à Donnermarcke Vienn.

RECTOR.

JEREMIAS REUSNERUS Leorinus Silesius U. J. D. & Professor Publicus. *1623. Cal. Maij.*

Inscript. 357

Inter Inscriptos.

Henricus à Freiberg Nobil. Anhalt.
Hartman VVolff von Guttenberg.
Justus Balthasar: Christianus Wilhelmus à Welchhausen/ ille postea Curiæ Provincialis VVitteberg. Assessor.
Christophorus Hainius à Lewenthal Reichenbergensis Bohemus.
Christoff von Hunigke ex Archi Episc. Magdeb.

ANNO CHRISTI

Johannes Junior ab Haye Pragenus.

Joachimus Dietericus von Etzelendorff Nobil. Megapolit.

Georg Arndt von Stamer Wormlizensis Saxo.

Herman von der Becke Bremensis.

Balthasar Theobaldus à Beindorff Salzensis Saxo.

Joachimus von Barnewitz Marchicus.

Fridericus Uldericus à Veltheim Eques Brunovicensis Saxo.

Johann â Münchhausen Eq. Brunsvic. Saxo.

Johannes à Nussen Lubecens.

M. Johannes Cyprianus Kozelius à Pechlinowecz Prag. Boh.

Gottfridus Olearius Halâ Saxo. postea SS. Theol: D. & Pastor ibid.

Michael Ledererus Witteb. postea J. U. D. Facultatis Assessor & Cousul Oppidanus.

Tobias Thabor Budissâ Lusatus postea J. U. D. & Prof. Argentorat.

Jacobus Weller Neukircho. Variscus. postea Theol. D. & Sereniss. Sax. Elect. â Concion. aul. primarijs.

R E C T O R.

1623. die Lucæ. DANIEL SENNERTUS Uratislaviensis. D. Fac. Med. P. & Senior.

Inter Inscriptos.

Michael Sennertus Witteberg. postea Med. D. & P. P. hîc.

Tobias Mevius Jutreboc. postea J. U. D. Consiliarius Barbyensis & Curiæ Electoral. Witteb. Advocatus Ordinarius.

Albertus Ludovicus Schenck/ Herr von Landesberg.

Joachim⁹ Frideric⁹ Schenck/ Herr von Landesberg.

Iohan Christophorus à Götz Nob. Sil.

Iohannes Felix Cœlestinus à Freyfeldt Pragâ-Bohemus.

Ehrnreich Kurtzleeb à Meiselberg Nob. Styr.

Petrus â VVlkanovâ. Bohem.

R E C T O R.

1624. Cal. Maij. M. LAURENTIUS FABRICIUS Dantiscanus. Hebrææ Linguæ Prof & Facultat. Philosophicæ Senior.

Inscri-

Inter Inscriptos.

Johannes Abrahamus Runge. Eq. Misn.

Adolph Wilhelm von Krosigk Nob. Anhalt.

Georgius Christophorus von Krosigk Nob Anhaltin.

Fridricus ab Holstein Holsatus.

Michael â Lith Bremensis Saxo.

Arnold⁹ â Düringk Bremensis Saxo.

Iohan Georgius â Scheplitz.

Henricus de Sebottendorff Eques Siles.

Gothofrid⁹ â Micheln Eques Misnicus.

Iohannes Adolphus â Krosigk Eq. Anhaltinus.

Iohannes Wilhelmus â Völlen Frisius.

R E C T O R.

JACOBUS MARTINI S.S. Theol. D. & Professor Puplicus. 1624. d. Luce.

Inscripti 124

Inter Inscriptos.

Enno V. Winsheim Frisius.

Francisc⁹ August⁹ ab Estorff.

Adam Friedrich Schönbergk.

Georg Henrich: Christoph. Greuff.

Franciscus Roman⁹ Lips. postea J.U.D. ibidemq; Prof. Publ. &c.

Wolfgangus Heinricus: Iohannes Wilhelm â Leipzig in Leipnitz & Bönckyvitz.

Caspar Kottulinßky von der Jeltzsch auff Banckowitz/Gilichen / Wensowitte vnd Schmograu.

Mauritius Kottulinßky von der Jeltzsch auff Grampschütz.

Adam Kottulinßky von der Jeltzsch auff Banckowitz/Gilichen / Wensowitte vnd Schmograu.

R E C T O R.

CONRADUS CARPZOVIUS U.J.D. & Prof. Publ. 1625. Cal. Maij.

Inscripti 218

Inter Inscriptos

Adam von Brösigk.

Stephanus Hermannus â Schkölen.

Polycarpus: Enoch Heilandt Lips. postea J.U. Doctores.

ANNO CHRISTI

Iohannes Fridericus â Reideburg: Iohann-Abraham á Sebottendorff: Christophorus á Seidlitz Equites Silesij.
Iosua Franciscus Pottkammerus: Antonius Hadrianus Massovv Nob. Pomerani.
Iohannes von Baruth Eques Siles.
Hermannus von Gindel Aalburgensis Danus.
Ernestus Mauritius ab Arnstedt.
Iohann. Heinricus á Werder.
Cuno Wolfgang. ab Arnstedt.
Mauritius á Werder.
VVolfgangus Ernestus á VVerder.
Hieronymus Gotfrid â VVolfersdorff

R E C T O R

1625. d. Luc. VVOLFGANGUS SCHALLER Phil. & Med. D. Ac Professor Publ.

Inscripti ng

Inter Inscriptos.

VVernerus von der Schulenburg: Nob. March.
Achatius: Levinus von der Schulenburg Nob. March.
Ioachimus Christophorus â Schulenburg.
Ludolff von Bißmarck March.
Iacob von Schierstädt Nobil. Sax.
M. Iohannes Georgius Dorscheus, Argentorat. postea Theol. D. & Prof. ibid. hodiè in Acad. Rostoch. Prof. Primarius.
Cornelius Crull Halberstad. postea J.U.L. P. P. & Consistorij Ecclesiastici Assessor.
Chrysostomus Schultz Leorinus Silesius postea JC. & Scabinatui Uratisl. â Secretis primarijs.

Sub Pro-Rectore.

CONRADO CARPTZOVIO U. J. D. & PP. inscripti sunt.

VVolfgangus Adolphus: Mauritius Heinricus: Joachimus Ehrenfridus: Christophorus Siegfridt Panschman â Steinbach in Jesenitz.
Dieterich: Hans Christian: Caspar Ernst: HansGeorge von Brösigke.

R E C T O R.

1626. Cal. May. GEORGIUS VVECKERUS Phil. & Med. D. Ac Professor Publ.

Inscri-

Inscripti. 96

Inter Inscriptos

Albertus von Güntersadt.
Georgius Fridericus â Lochovv. Ludovici in Leitz & Rheinsberg Canon. Magd. filius.
Georgius Ludovicus â Lochovv, Henrici p m. in Seedorff & Reinsberg Canonici Halberstad. filius.
Bernhardus Heinricus â Lochovv, Iohannis Georgij auff Lubbenitz filius, Misnic.
Hans Christoph von Polentz Nob. Lus.

RECTOR

BALTHASAR MEISNERUS SS. Theol. D. & Prof. P. 1626. d. Lucæ.

PRO-RECTOR.

GEORGIUS VVECKERUS Phil. & Med. D. ac Prof. Publ.

Inscripti 132

Inter Inscriptos

Albertus: Hermannus â Schulenburg Theodorici p. m. Filij Nob. March.
Conradus: Christianus Henricus â Börstel. in Bletzka & Giste. Nob Anhaltini.
Abraham Benno â Lüttitz Eq. Lusat.

RECTOR

GOTTFRIDUS REUTER, Betterfeldâ-Saxo. J.U.D. & P.P. nec non Curiæ Provincialis Assessor, & Illustriss. viduar: Electoralis Saxoniæ in Lüchtenburg & Principis Anhaldinæ in Cosvvigk &c. Consiliarius. 1627. Cal May.

Inscripti 267

Inter Inscriptos

Georg Otto von Unruhe:
Balthasar von Tzschammer/ Equit. Sil.
Georg Friedrich von der Osten/ Nob. Pom.
Christoff Albrecht: Johan Ernst/ gebrüder von Schlieben/ Hansen Friedrichs von Schlieben auff Hemßdorff. Filij.
Wolff Lüttichaw in Zornau, Hannibalis filius, Eq. Misnicus.
Ioächim-Caspar von Seele in Greffendorff.

De Statu Academiæ & obitu D. Friderici Balduini hæc notata sunt.

Visa nonnihil res Academiæ mutari in melius. Namq; & Scholasticorum adcrevit numerus, & nemo eorum toto isto tempore (res rari exempli) vel morbi ægritudine, vel alio mortis genere extinctus est. Vacasset q; omnino Academia interno ut re dicam, luctu, nisi ipsa initia nostri gaudii luctuosus perquam & nunquam satis deplorandus casus temerasset: cum ipsis Kalendis Maii, ipsa illa horâ, qua Magistratu abiturus Prædecessor noster, Pro-Rector, pro Concione publice in templo arcis verba faciebat incomparabilis doctrinâ, prudentiâ, gravitate Vir FRIDERICUS BALDUINUS, *S.S. Theol. D. ac Prof. Primarius, nec non Ecclesiæ hujus, adeoq; totius Paraciæ Electoralis, Antistes ac Pastor longe vigilantiss. bene meritiss. cum maximo Christiano orbis damno, rebus mortalium eximeretur. In ejus locum magna cum solennitate ad diem XVI, Augusti surrogatus est Reverendus atq; Clarissimus Vir,* PAULUS ROBERUS *Wurzenas, S.S. Theol. D. & P.P. cui non ita pridem V. Maii, tertius in Theologorum ordine adsignatus fuerat. Quem Reverendus, itemq; Clarissimus Vir,* WILHELMUS LEISERUS *S.S. Theol. D. & Torgensis Ecclesiæ Pastor ac Superintendens hactenus, Serenissim. Electoris auspiciis, mox occupavit.*

1627. d. Lucæ.

RECTOR

GEORGIUS NYMMANUS, Phil. & Med. D. Botan. & Anatomic. Prof. Publ.

Inscripti. *121.*

Inter Inscriptos

Johann Otto Haacke/ Nobilis Misnicus.
Georgius Ioachim von Weissenbach auff Elstertrebnitz Misnicus.
Henricus Sigismund° ab Unruh, Lusat. infer.
Ioachimus Sigismundus à Bock, Nob. Marchicus.
Iohannes Christianus à Dölavv, Misnic.
Hanß Dietrich von Scheiding.
M. Godofredus Cundisius, Radeberg. postea Th. D. & P.P. Jenæ.

REC-

R E C T O R

ANNO CHRISTI 1628. d. 1. May.

M. ERASMUS SCHMIDT, Delitianus Græc. & Mathem. Prof. Publ. Alumnorumq; Electoralium Saxonicorum Inspector.

Inscripti 375.

Inter Inscriptos

Georgius Fridericus à Lente Eques Brunsuic.
Franciscus à Meding, Eques. Lunæburg.
Iohan. Ernestus à Debitzsch, in Libenau, Eques Siles.
Adam à Schleinitz in Grödel, Eq. Misnicus.
Iohannes Casparus à Miltitz, Eq. Misnicus.
Iohannes Sigismund: Georgius Wilhelmus à Redern, Eq. Marchici.
Christophorus Rothenburg, Eques Siles.
Christian⁹ Sigismund⁹ Graff, Lichtenburgicus, posteà I.U.D. & Practicus Dresda.
Ægidius Strauchius, posteà Med. D. & Practicus.

R E C T O R

1628. d. Lucæ.

JACOBUS MARTINI, S.S. Theol. D. & Prof. Primarius Facult. Theol. Senior & p.t. Decanus Templique Arcis Præpôsitus ac Consistorij Ecclesiastici Assessor.

Inscripti 183.

Inter Inscriptos

Augustus Friderich: Damianus von Seidewitz

R E C T O R

1628. d. 1. May.

HENNINGUS GROS/ U.I.D. & Professor Publ.

Inscripti 303

Inter Inscriptos

Andreas Pritzbaur/ Nob. Megapolitanus.
Iohannes Rœtzar à Devvina Pragensis.
Rudolphus: Ioachimus Fridericus: Iustus Christophorus Brand, à Lindavv.
Otto Heinricus: Iohann. Georgius à Kôseritz.
Augustus Rudolphus à Kôseritz.
Leonhardus à Steinbock.
Georg Rudolff Marschalch Thuringus.
Wolff Heinrich: August⁹ Ernst: Apell Köhler/ Nob. Sax.
Bernhardus Ludolphus Kanne.

Iohan-

Iohannes Christophorus à Körbitz, Nob. Misnic.

Ioachimus à Loss. Nob. Misnicus.

Schvveipoldus von Brandenstein.

Hauboldus à Brandenstein.

Christophorus à Lindtstedt, Eq. Pomer.

Henricus: Nicolaus à Seidlitz, Silesij.

Iacobus à Wins, Siles.

Conrad Dietrich von Klotow:

Hieronymus Georg von der Osten / Nob. Megap.

Joachimus Deckerus, Brandenburg. March. posteà I. U.D. ejusdemq; Prof. Publ. in Acad. Francof.

Arnoldus Stille/ Hannoveranus; posteà I.U.D. & Facult. Iurid. in hâc Acad. Assessor.

Franciscus Schaper, Brunsuic. posteà I.U.D. & Reip. Oppidanæ Consul.

Petrus Rhebinderus, Lubecens. posteà S. Theol. D. & Past. Lunæb.

Balthasar Fünsterus, Lubenâ Sil. posteà I.U. D. & Consiliarius Brandeburg.

Nicolaus Schultz / Sedin. Pomer. posteà Med. D. & Archiater Suec.

Sub hoc Rectoratu & Anno 1629.

Fastigium novum Turriculæ Cochleatæ testidinis, quâ in Collegium vetus, quod monachis olim Augustiniani Ordinis Cœnobium præbuit, ex ipsâ areâ ascenditur, imponendum esset, in Sphærâ æneâ, quæ supra collocata fuerat hactenus, hæc, quæ sequuntur, in chartâ Pergamenâ perscripta, inventa sunt.

HÆc domus initio extructa est sumptibus Illustrissimi Principis ac Domini, Domini FRIDERICI Tertij Cognomento Sapientis, Ducis Saxoniæ Septemviri & Archimarschalli, Sacri Romani Imperij, Landgravij Turingiæ: Marchionis Misniæ Burggravij Magdeburgensis &c. Anno à nato CHRISTO Salvatore M.D.II. Extructa fuit autem hoc consilio, ut esset Cœnobium Monachorum è familiâ eorum, qui se professi sunt sectatores Augustini. Religionem & Leges hujus familiæ cum amplexus esset MARTINUS LUTHERUS, Erphordiæ Anno à nato CHRISTO M.D.IV. Adductus verò pietatis studio, quarto anno ab ingressu in Cœnobium, isthinc huc commigravit. Ejus migratio-

grationis hæc fuit occasio, Reverendus Vir STUPITIUS, Provincialis familiæ, ut vocabatur eo tempore, quia exordia Academiæ Vitebergensis adjuverat, cupiebat etiam in Academiâ recenti studium Theologicum excitare. Cum ergò explorato ingenio & eruditione Lutheri deprehendisset, unum inter omnes hunc maximè ad doctrinæ Sacræ enarrationem idoneum fore, Erphordia huc eum traduxit annum agentem vicesimum sextum, anno Christi M. D. IIX. LUTHERUS cum assiduè docendo, concionando & disputando acuisset ingenium, auxisset doctrinam & confirmasset judicium, & arderet pietatis studio, irritatus impiis & nefariis concionibus Tecelij Dominicani, impudentissimi Sycophantæ, qui venales indulgentias in his Regionibus circumferebat, editis Propositionibus oppugnare forum & commenta indulgentiarum cœpit. Affixit autem Theses ad fores templi, quod arci contiguum est, Anno Christi M.D.XVII. Ibi eum Tecelius convocato satellitio Monachorum & Theologorum in Lutherum non scripta tantùm impudenti Sophistica fucata ederet sed fulmina anathematum excuteret, necessitatem attulit Luthero de rebus iisdem copiosius differendi, ac veritatem tuendi. Ab his initiis itaq; LUTHERUS ulterius progressus, paulatim & doctrinam Ecclesiæ Romanæ revocatam ad fontes Propheticos & Apostolicos emendare sua & Collegarum opera, inter quos fuerunt præcipui PHILIPPUS MELANTHON, JOHANNES BUGENHAGIUS, Pomeranus, CASPAR CRUCIGER, & mutare ritus impios ac superstitiosos cepit. Cum autem Monachi ex sacrâ doctrinâ rectius edocti de vitâ Christianâ, spontè Cœnobia desererent, LUTHERUS hanc domum ex donatione Inclyti Principis JOHANNIS Ducis SAXONIÆ & Sacri Romani Imperij Septemviri, &c. fratris FRIDERICI, retinuit, ac possedit pro sua, quoad vixit. Decessit autem Anno M. D. XLVI. die Concordiæ, quæ est XIIX. Februarij, relicta Conjuge vidua CATHARINA, ex Nobili familia Misnicâ de Borr, tribus filiis, Johanne, Martino & Paulo, & unicâ filiâ Margaretha, Conjunx vidua maritum secuta est Anno M. D. LII. extincta Torgæ, quo secum Academiâ fugiente grassantem in hac Urbe pestem contulerat. Liberi à morte Matris possessionem Paternæ domus tenuerunt ad unum usq; M. D. LXIV. quo anno

ANNO CHRISTI

ANNO CHRISTI

apud Illustrissimum Principem ac Dominum, Dominum AUGUSTUM, DUCEM SAXONIÆ, Sacri Romani Imperij Septemvirum & Archimarschallum &c. Benefactorem & Patronum, imò Patrem hujus Academiæ æterna memoriâ dignissimum, impetratum est, ut sumptibus Suæ Celsitud. Compararetur Academiæ: & cum ruinosa esset ac vasta, ad usum publicum instauraretur. Ad hunc modum empta ab heredibus domus florenis ter mille & septingentis: refecta florenis pluribus ter mille, cessit Academiæ. Præfuerunt ædificationi CASPAR PEUCERUS, Philosophiæ & Medicinæ Doctor. M. MATTHÆUS BLOCHINGER, M. EUSEBIUS MENIUS, M. HENRICUS MOLLER, M. JOHANNES KNOR, præfectus Fisci. Fastigium hoc Cochleatæ testitudini impositum est. Anno M. D. LXVI. die vicesima octava Novembris. DEUS æternus Pater Domini nostri JESU CHRISTI benefaciat vicissim Illustrissimo Principi AUGUSTO DUCI SAXONIÆ ac Septemviro, totiq́, ejus posteritati, & universis ac singulis quorum intercessione & opera emptio impetrata & conjecta est, ac tueatur hanc Scholam, nec sinat eam dissipari peste, fame, seditionibus, dissidiis, bellis externis aut domesticis, nec sinat in eâ extingui lucem doctrinæ suæ, propter unigenitum filium suum JESUM CHRISTUM, crucifixum pro nobis & resuscitatum, qui sedens ad dextram Patris regnat cum eo pari potentia, & tueatur ac custodit Ecclesiam suam, in quâ nos ut maneamus ac posteritas nostra, toto precamur pectore. AMEN.

PROFESSORES ACADEMIÆ tunc temporis erant.

Eusebius Menius, Artium Philosophiæ Magister & Profess. Academiæ Rector.

Paulus Eberus, Theol. Doctor & Profess. Pastor Ecclesiæ.

Georgius Major S. Theol. Doctor & Professor.

Paulus Crellius, S. Theol. Doctor & Professor.

Ioachimus à Beust, I. U. Doctor & Profess.

Iohannes Schneidevvein, I. U. D. & Prof.

Michal Teuber, I. U. D. & Prof.

Vitus Vinshemius, I. U. D. & Professor.

Iohan-

Iohannes Major Ioachimus, S. Theol. Doctor & Poëta coronatus. *Anno Christi*

Vitus Vinshemius, Senior Medicæ artis D. Linguæ Græcæ Professor.

Caspar Peucerus, Medicæ artis Doctor & Profess. Academiæ primarius.

Paulus Heslus, Medicæ artis D. & Profess.

Abrahamus Werner, Medicæ artis Doctor & Professor.

M. Iohannes Ferivarius, Artium Philosophiæ Decanus, Ethices Profess.

M. Sebastianus Theodoricus, Mathematum Profess.

M. Matthæus Blochinger, Elementorum Linguæ Hebreæ Professor.

M. Erasmus Rudinger, Physices Profess.

M. Caspar Cruciger, Dialectices & doctrinæ Sacræ Profess.

M. Henricus Mollerus, Linguæ Hebreæ Prof.

M. Iohannes Pomeranus, Catecheta.

M. Albertus Lemeier, Rhetorices Profess.

M. Bartholomæus Schönborn, Elementorum Astronomiæ Professor.

M. Iohannes Knor, Academiæ Quæstor.

M. Iohannes Finck, Musices Professor & Organicen.

Ea ipsa structura quum jam refecta anno, quo diximus, Sphæræ stanneæ, quæ nunc in summo fastigio conspicitur, non tantum veterum monumentorum tabulæ, quas supra descripsimus, bonâ fide commendatæ iterum sunt, sed novæ etiam additæ: quarum exemplar hoc loco memoriæ Posterorum relinquere, bonum factum existimavimus.

Stet Turris isthæc firma ventorum minas
Contra furentes vasti & iram temporis!
Stet firma, & usq; tuta Musarum quies!
At nomen almi Numinis ter inclutum,
Nobis, verenda qui crucis sacram notam
In fronte gerimus, impiam contra manum,
Sit murus aneus atq; turris ferrea!
Ut quicquid orbis frendat, extremum furens,

 Tamen

ANNO CHRISTI *Tamen Sionis mons amœna floreat, Templum domusq́, dulcis invicti DEI.*

NON DORMIT, QVI CUSTODIT.
QVI REGIS ISRAEL,
INTENDE.

Henningus Groß/Wittebergensis U.I.D.& P. P. p. t. Academiæ Rector.

Jacobus Martini,SS.Theol.D.P.P.& templi Arcis Præpositus ac Senior.

Paulus Rõberus.SS.Theol.D.Prof.Pastor & Superintendens Witteb.ac circ.Elector.Ephorus generalis,p.t.Decanus.

Wilhelmus Lyserus,SS.Theol.D.P. P. & Alumnor. Electoral. Inspector.

Bartholomæus Reusnerus, U.I.D. & P. P. Facult.Iurid. Ordinarius ac Senior & p.t. Decanus.

Conradus Carpzovius, U.I.D.& P.P.

Ieremias Reusnerus, Leorinus Silesius U. I. D. & p. p. Curiæ Elect.Facult.Iurid.& Scabinatus Assessor.

Gottfridus Reuter,U.I.D.Pandectarum P.P.Curiæ Elect.Facult.Iurid.& Scabinatus Assessor, nec non Viduar.Illustriss.Elector.Sax in Lichtenburgk / & Principis Anhaldinæ in Coßwigk/Consiliarius.

Daniel Sennertus, Uratisl. Sil. Phil.& Med. D. Facultatisque Medic.Prof.ac Senior,& Sereniss.Elect Sax.Medicus p.t. Decanus.

Gregorius Nymmannus,Phil. & Med.D.ac.PP.

Iohannes Georgius Pelshofer, Græciò-Styrus Med. Doctor & Prof. P.

Ambrosius Rhodius, Kembergensis Phil. & Med. D. ac Mathem.Superior.P.P.Collegij Philos.p.t.Decan.

Georgius Weckerus,Phil.& Med.D.& P.P.

M.Erasmus Schmiedt/Delitianus,Græc. & Mathem. Infer. P. P.ac Alumn.Elector.Inspector.

Iohannes Avenarius,U.I.L.Eloquentiæ P.P.

M.Augustus Buchnerus,Dresdensis,Poëtic.Prof. P.

M.Reinholdus Franckenberger/Witteberg.Historiar. P.P.

M.Io-

M. Iohannes Scharffius, Logic. & Metaphys. P. P. *ANNO*
Wilhelmus Nigrinus, Cadà-Bohemus, Prof. Moral. Publ. *CHRISTI*
M. Martinus Trostius, Huxariensis, Linguar. Oriental. P. P.
Franciscus Hessus. Academiæ Notarius.
Michael Klette, Academiæ Quæstor.
Andreas Franckenaw / Wittebergens. Academiæ minister publ.
M. Iohannes Petrus Rhaw / Oringensis Hoënloico-Francus; S. S. Theol. Stud. & p. t. Academiæ minister Publ.

RECTOR.

Rector Academiæ Wittebergensis Quintum Legitimè Electus & Publicè renunciatus est DANIEL SENNERTUS Uratislaviens. D. Facult. Med. Prof. & Senior. Serenis. Sax. Elect. Medicus. *1629. d. Lucæ.*

Inscripti 223

Inter Inscriptos.

Gottfridus VVilhelmus à Miltitz.
Stats Fridrich à Post. Nobil. Brunsvvic.
Gottefredus von Leipzig.
Nicolaus Henricus à Nitzschvvitz.
Christianus Ernestus ab Alvensleben.
Jarislaus à Strela & Obrovvitz in Kamentz.
Sigismundus Adolphus à Bruck Leisnicens.
Carolus Sigismundus à Littvvitz Eques Siles.
Georg Wilhelm: Sigmund Christian von Rochaw / auff Goltzaw.
Christian⁹ Trentzsch Haynâ Misn. postea Log. & Metaph. P. P. hic.
Christophor⁹ Bresler, Novofor. Sil. postea J. U. D. Facult. Jurid. hic & in Lusatia Infer. Judicij Provincialis Assessor.

RECTOR.

AMBROSIUS RHODIUS Kembergensis Phil. & Med. D. & Mathematum Superiorum Professor Publicus. *1630. Cal. Maij.*

Inscripti. 262

Inter Inscriptos.

M. Corbinianus Brodtkorb VVurcensis, postea J. U. D.

ANNO CHRISTI

Paulus Schröter Lipſ. poſtea Med. Licenc. & Phyſicus Torg.
Adam Ludevvig von Königsmarck.
Adolphus Fridericus von Hagen Guſtro-Megapol.
Joachim Ernſt: Joachim Adam von Schlabbrendorff Nob. March.
Otto Heinrich: Hans: Chriſtoph Conradt, Pflug von Strelen.
Curdt: Ludolff von Arnimb.

Intimatio Academica in memoriam ſecularem exhibitæ Auguſtanæ Confeſſionis, hæc eſt

RECTOR ET CONSILIUM ACADEMIÆ VVITTEN-BERGENSIS,

Univerſis ac ſingulis Genuinæ Confeſſionis Auguſtanæ, quam vocant, ante hos centum annos, Invictiſſimo Romanorum Imperatori, CAROLO V. Auſtrio, exhibitæ, adſtipulatoribus,

S. D.

QUum in occulto veritas lateat, eamq; ſcire non niſi ejus ſit, qui ſit doctus à Deo; neceſſe eſt omni tempore plures eſſe, qui falſo hæreant, & quandam opinionem ac umbram, non ipſam autem veritatem ſectentur. Eo fit ut nemo alius tot æquè exponi odiis, tot improbiſſimis laboribus objici ſoleat, quam qui ingenuè profeſſus veri ſtudium fuerit. Ita enim per naturam comparatum eſt, ut ſe malitia opponat virtuti, & quadam divinâ lege, quæ inter ſe contraria ſunt, perpetuò pugnent. Sed uti veritate Deus nihil præſtantius ac majus unquam contulit in genus humanum; ita eidem quoq; tam admirabilem vim, tamq; divinum adjunxit robur, ut quamvis oppugnetur undique illa tamen contra ingenia hominum, calliditatem, atque ſolertiam, contraq; omnes inſidias hoſtium machinasq;, quibus

bus quæritur, invicta ſtet, & facilè ſe per ſeipſam defendat. Ac interdum quidem ſtatim demonſtret, quantâ vi quantisq; opibus polleat; aliquando autem, poſtquam diu luctata cum tenebris, emergat tandem, & ſuo ſplendore colluſtret omnia atq; perfundat. Fitq; ſæpius, ut ab iis ipſis rebus, quibus adverſarij conabantur evertere, vires & incrementa capiat, magisq; creſcat & augeatur, quo premitur magis. Tunc enim univerſas vires ſuas, quæ ante diſperſæ erant, cogit undique, & quanta eſt, totam ſe exerit: nec admirabilior unquam apparet, quam ubi per pugnas & prælia, ac ipſas medias ſtrages erumpendum eſt. Sed & homines quoq; contemplatione fortitudinis ejus atq; conſtantiæ (licet obſtinationem ferè & pervicaciam interpretari ſoleant) defixi, illicò quoſdam veluti ſtimulos ſentiunt inquirendi in cauſſas. Quo ſæpius accidit, ut & inveniant veritatem, quam quærunt; & amplectantur deinceps quod invenerint: ejusq; in ſe patrocinium ſuſcipiant, contra quam ante bella atrociſſima geſſerunt.

Quantæ invidiæ, quàm acerbiſſimis odiis objecta fuerit cœleſtis veritatis doctrina, quum ea ſuperiore ſeculo, ſtudio ac miniſterio MARTINI LUTHERI, Viri invicti & plane divini animi, poſt diuturnas tenebras, quæ univerſum orbem Chriſtianum obruerant hactenus, in lucem protrahi, ſuaq; majeſtas iterum Verbo Cœleſti, libertas Eccleſiæ, Servator Peccatoribus, ipſi deniq; Servatori communi, qui tum præ humili illo ſervorum ſervo vix fabula erat & nudum nomen, decus ac gloria vindicari atque reſtitui cœpta eſſet, illorum temporum hiſtoriæ memorant. Inſurgebant in eam undiq; non modo omnes clauſtrorum greges, quorum præcipua vis in ventre & linguâ clamoſâ maximè poſita eſt; verum etiam quicquid Sceptrorum ac Poteſtatum per univerſam Europam penè eminet, quiq; armatâ vi obtinere poſſint, quæ argumentis forte minus vincere liceat. Quicquid texi calumniarum (quibus artibus plurimum ſemper præſtiterunt mali) quicquid conviciorum excogitari poterat, id totius plauſtris in noſtram ſectam exonerabatur. Paſſimq; novatores ac peſtilentiſſimi hæretici audiebant, qui eam profiteban-

ANNO CHRISTI

ferebantur doctrinā, quæ seculis antiquissimis asserta semper in Ecclesia, imò ab ipso Christo ejusq; discipulis & sectatoribus tradita, & literarum monumentis consignata esset. Atq; quum ipse Rom. Pontifex eo adduceretur, ut nempe Lutherum, quod instruente divino spiritu refellendæ, & confutandæ falsitatis negotio incumberet strenuè, hominem impium, & non a Christo Domino, sed infensissimo humani generis hoste Satana, resuscitandarum hæresium omnium retro damnatarum, & evertendæ universæ rei pietatis ac disciplinæ Christianæ caussâ, in orbem terrarum immissum, palàm traduceret: quin tandem excommunicaret, ut loqui solent, penitus, & quovis modo tollendum de medio existimaret pariter atq; ediceret, quid, quæso, aut ipsi, aut toti negotio, vel majori invidiæ, vel esse periculo etiam potuisset? Quò quum accederet, horribile illud atq; tremendum planè Wormatiensis edicti carmen, jam universa prope res occisa, & interfecta & tantum non triumphata adversariis videbatur.

Ac licet sequentibus annis ad leniora consilia inclinari cœptum esset, & ipse Imperator quoq; jam Ecclesiæ potius, quàm Romani Pontificis rem agere videretur, ac mallet adeò relligionis controversias Communis Concilii auctoritate potius (quò ipsum partim excellentis naturæ bonitas nam juxtà mitissimus ac prudentissimus Princeps erat; partim verò Mercurini Cattinarij, Senatûs Principis, Viri magnâ sapientiâ, & qui ab innocentum cæde ac sanguine abhorrere semper visus est, assidua monita adducebant) quàm bello ac armis decidi; tamen adversariorum non tantum fraudibus atq; persuasionibus, verum & minis quoq; (quas adjectare ferè, quum fictæ blanditiæ procedunt parum, soliti sunt, qui de Imperatorum majestate libènter ludum ac jocum faciunt, & sibi in omnes principes nefariâ & intolerabili ambitione jus quoddam atq; imperium arrogant) effectum tandem est, ut maximus Imperator, pertæsus quasi prioris consilij, quod strenuè hactenus, collocutus Bononiæ cum inclementissimo Clemente urserat, in partes Pontificis transiret, adeoq; fœdus cum ipso de vi ac armis exscindendis hæreticis (quo præclaro nomine

Confes-

Confessores veritatis cœlestis designabantur) feriret ac faceret. Ita enim persuasum habent istius novæ Catholicæ Ecclesiæ Præsules, ferro & flammis rem agere, & militum potius, quàm rationum educere copias, id esse efficacissimam verissimamque rationem convertendi errantes, & controversias fidei definiendi. Nam priscæ illius Ecclesiæ Patribus longè aliter videbatur. Qui quum animadverterent, nihil tam voluntarium, ut Firmianus Lactantius loquitur, quàm religionem esse; à quâ si absit animus, jam ipsa sublata, jam nulla sit, existimarunt, eam, non vi atque sævitiâ, sed fide & scripturarum auctoritate tuendam esse. *Non est religionis*, inquit Tertullianus, *cogere religionem, quæ sponte suscipi debeat, non vi; cùm & hostiæ ab animo libenti expostulentur.* Ac usque adeò in veteri illâ & verè sanctâ Ecclesiâ improbata fuit nefaria illorum præsumtio, qui scelere atq; sævitiâ, id est, armis (nam hæc armorum negotia sunt) religionem propagandam putarent; ut Toletani Concilii Patres inter alios Canones & istum sancierint, *ne cui deinceps ad credendum vis inferretur.* Et causam addiderint, *Cui enim*, inquiunt, *vult Deus miseretur, & quem vult indurat*. Cęterum quamvis præclara illa, de quâ modò dicebamus, & plena Christianæ mansuetudinis (ut eum decebat, qui Christo vicariam operam præstaret) pactio, artificiosissimè dissimularetur: Principesq; Germaniæ, & reliqui Ordines Imperii, humanissimis & longè optimam spem præ se ferentibus literis Augustam Vindelicorum, ad futura, quæ ibi indicebantur iterum, Comitia, evocarentur ab Imperatore; qui liberaliter pollicebatur, se cujusque opinionem de fide, & quam foveret in religione sententiam, promptè atque benevolè auditurum; rationibus deinceps, quæ ad ductæ ab utraque parte essent, probè & sine omni præjudicio examinatis, ita universam litem ac controversiam definiturum esse, ut pax reddatur Ecclesiæ, & ipse nec odio quidquam nec amicitiæ (quibus si occupatus animus pervenire ad veritatem in rebus dubiis nunquam potest) omninò dedisse videatur; tam occulta tamen ac tacita esse non poterat, ut nihil de illâ nostratibus constaret. Sive quod nulla res tam in arcano geri possit, ut

non aliquid inde (est enim hæc longè plurimorum animis innata futilitas) ad alios emanet: sive quod Italorum Consilia & artes notiora essent, quàm ut paullò acutioribus hominibus nihil eorum, quæ meditarentur, suboleret. Itaque magna deliberatio nostratibus, cumprimis autem Illustrissimo Saxoniæ Principi Electori incidit, eundumnè Augustam, & periclitanda clementia Cæsaris, an aliis ineundis consiliis opus esset. Nam ire eò, quum nihil non minarum Adversarii spargerent, minimè omnium carere periculò; cæterum mandato Cæsaris aut nihil, aut malignè parere, id perduellioni proximum videbatur.

Sed vicit amor veritatis, & propria semper generosæ indoli magnanimitas: quæ & bene sperare solet, quum nihil prope sperandum. Ac licet ad profligandam injustam vim non satis sibi præsidii ad futurum facilè præviderent; non defore tamen cœlestem opem, omninò existimabant. Atq; hoc ipsum in bonum vertendum omen, quod hostes irati essent. Si quid tamen accideret humanitus, omninò persuadendum animo, hoc esse pulcherrimum mortis genus, pro Deo ac veritate animam ponere. Idcircò non tam pœnam, quàm præmium statuendam. Quippe quæ non avellat à Deo, sed arctiusq; cum eo conjungat. Hæc atq; alia istiusmodi subjicientes animo Augustam proficiscuntur Confessores, & quod nemo futurum putasset, omnium primus Elector adest. Usque adeò & Deo probare fidem suam, & Cæsari studebat. Qui dum abest, interim Elector Philippo Melanthoni, Viro in literis pariter & rebus Theologicis id temporis longê exercitatissimo, conficiendi Confessionem, sive Formam fidei (quam primis veluti lineis ante, quàm essent profecti, designarat Lutherus) communi omnium nomine exhibendam, dedit negotium. Cùm ut voluntati Cæsaris, quæ significata literis, fieret satis, tum ut impudentissimum os Adversariis obstrueretur, qui nostram doctrinam, calumniis immanissimis, quum refellere non possent, & onerare, & apud omnes passim, imperitos tamen (quorum semper maxima copia est) præcipuè, in summam invidiam odiumq; adducere, immane

quan-

quantum laborabant. Quicqud enim aut Anabaptistarum deliraret natio, aut illi fanatici, & nescio quæ Angelorum consortia jactantes vates somniarent, id omne manare ab isto fonte, mendacissimi mortalium dictabant. Nec quicquam tam blasphemum, ac impium, atq; in pestilentias animarum comparatum, aut Manichæos, aut Arrianos, aut quosvis alios pessimorum hæreticorum commentos esse, quod non novitia ist hæc Lutheri secta assereret, & velut ab inferis revocans, tantum nó pro oraculis simpliciorib[9] obtruderet. Hanc omnem, & disciplinæ sanctitatem, & honestatem legum, & magistratuum principumq; reverentiam & majestatem, calcare pedibus, elidere, penitusq; evertere. Illi uni imputandum, quicquid crudelissimarum cædium hactenus & cladium per rusticorum seditiones perpessa Germania: nec respiraturam unquam à malis, quamdiu istud hominum genus, non exstirpatum radicitus deq; medio sublatum esset. Hoc tam præclarum testimonium perhibebant veritati. Paganis similes, qui pari ratione Christianos omnium scelerum reos, Deorum, Imperatorum, Legum, morum, naturæ totius inimicos pronunciabant: & periisse terrarum orbem, ac multiformibus, ut verbis Arnobii utamur, malis affectum esse genus humanum, postquam esse in mundo Christiana gens cœpit. Ut istæ igitur subscriptiones improbæ, nequissimæq; delationes, quæ satis altè in plurimorum animis insederant, expungerentur â nostris, testatumq; fieret, non aliam à nobis proponi doctrinam & asseri, quàm quæ & Sacrosanctis Scripturis examussim concineret, & nihil à vetustissimæ Ecclesiæ placitis, quum nondum impotentes tyranni, verùm Sacerdotes piissimi sanctissimiq;, & qui velut parentes quidam publici essent, præsiderent sacris, abluderet; omninò ejusmodi Confessionis forma concipienda edendaq; videbatur, quâ universæ, quam profiterentur fidei ratio nervosè ac breviter explicaretur. Nam operosas atq; prolixas disputationes instituere, ad Scholas potius, quàm Comitia pertinere arbitrabantur. *Anno Christi*

Quum advenisset Imperator, jamq; relatio facta esset, & placuisset principibus, ut ante omnia de componendo religio-

ligionis diffidio consultaretur, in eo toti erant nostrates Principes, ut quæ scripto comprehensa erat fidei forma, recitanda publicè coram Ordinibus quam primum Imperatori exhiberetur. Hic multa sese objicere, quæ incommodatura huic videbantur negotio: quum multæ tergiversationes ac moræ intervenirent. Ita enim futurum existimabant, ut, si extraheretur tempus, plurimum remissuri essent Principes de primo impetu, & quam initio animis constantiam induissent, ex qua re id se consecuturos sperabant, ut, si non penitus desererent causam, tamen frigidè tractarent, & ita ad persuadendum se ipsis multò faciliores præberent. Sed nihil iis artibus profectum est. Nam Confessores in suo proposito strenuè pergere, nec ante desistere urgere ac obsecrare Imperatorem, donec tandem eorum voluntati planè se satisfacturum reciperet. Sic factum, ut tandem VII. Kalend. Julias ederetur Confessio, & publicè, præsentibus Imperatore Carolo, Rege Ferdinando fratre, & cæteris Imperij Proceribus ac Delegatis, qui magno numero aderant, de scripto recitaretur, clarumq; fieret, premi quidem veritatem aliquamdiu; at non opprimi: at emicare eam tandem atq; emergere conspiciendam omnibus: sæpe etiam quum minus sperasses. Quod tum evenit. Et certè ita omninò statuere oportet, vix alium diem feliciorem ac lætiorem affulsisse pressæ Ecclesiæ, & unde clariora documenta capere liceat, universum religionis nostræ sanctæ ac orhodoxæ negotium, non tam humanis præsidiis & quadam prudenti solertiq; ratione confectum; quam DEI solius nutu & gubernatione gestum & administratum fuisse. Ille ille hanc generosam mentem principibus, hanc invictam voluntatem animis atque constantiam adspiravit. Nam quis humanæ imbecillitatis memor, tam arduam rem, atq; difficilem, & tot periculis ac præjudiciis obnoxiam, ausuros unquam putasset paucos principes, qui nec instructi à se ullis copiis, nec quicquam temere externorum auxiliorum sperandum haberent? Quamquam & sic, longe impares potentiæ adversariorum futuri: quum ex altera parte, universum prope Germaniæ robur, & tot externi Principes ac Reges, iiq;

longe

longe potentissimi, contra consisterent? Qui licet non ita formidandi fuissent visi, tamen solius Romani Pontificis, solius Imperatoris maximi nomen, tot ejus regnorum atq; victoriarum consciis plus satis terroris incutere potuisset. Quò accedebat, quod nihil molienti, & prorsus quieto Saxoni Electori interminaretur Cæsar, nisi maturè saperet, & cum Romana Ecclesiâ rediret in gratiam, fore, ut ditionis suæ inaugurationem, quam petebat, non impetraret. Quæ ipsum res in longe maximum, & dignitatis, & fortunarum omnium discrimen conjectura esse videbatur. Atqui tantum aberat, ut tot tantisq; rebus, quæ facile cuiq; fortissimo afferre timorem poterant, magnanimi Principes moverentur; ut inde potius alacriores majoresq; animos sumerent: eò securi magis, quò magis humanis præsidiis destituti. Namq; in solâ divina ope spem omnem ponebant. Cedere bonis, & ipsum Spiritum, effundere parati, si veritatem tueri aliter non liceret.

Eat in omnis ævi memorias tam illustre exemplum, & longè venturos posteros doceat, nihil non posse perfici, quod DEO auctore susceptum est. Sæviat furor impius, quantum volet, & totis viribus Veritati incumbat, securus, & hilaris, & imperterritus stabit, qui se totum permisit DEO. Hoc quamdiu non excidit, nulla ipsum ruina feriet: non si vel universus orbis illabatur; qui nihil ad eum pertinet.

Jam illud quàm admirabile & prorsus divinum existimandum, quòd quum in apricum Adversarii jam emergentem veritatem modis omnibus premere, & ejus cursum impedire, & velut in primis carceribus sistere, & quasi suffocare contenderent, promoverint maximè, viresque ac opes suppeditarint magis magisque increscendi. Interdicebatur nostris opere maximo, ne quà descriptus typis confessionis libellus in manus hominum divulgaretur: at verò eundem Cæsar quum ad præcipuos Reges ac Principes Christîani orbis perferendum curaret, captandi consilij causa, ec quid de eo faciendum aut statuendum videretur; Legati quoq; ac Oratores, qui in Comitiis aderant, in suam quisq; linguam describerent, factum est, ut non Germaniæ tantum,

aut uni ac alteri vicinorum regnorum innotesceret veritas, sed per universum prope Europæ latus felicissimo ferretur cursu, nusquam penè locorum pedem figens, ubi non aliquos saltim admiratores sui inveniret. Ibi etiam, ubi cum maxime Idololatrias Romanæ mysterium vigeri putatur. O itaque vere lætum, & candidum, & meliore non tantum, quod dicitur, lapide, sed unionibus ac gemmis omnium seculorum memoriæ inscribendum & commendandum diem! Nam quod in hodiernam lucem usq;, tot gentes ac populi, & regionibus dissiti & moribus legibusq; distincti, & natura atque ingenio diversi prorsus, unà tamen fide concordes, hos ipsos centum retro elapsos annos, annuente divina benignitate, hoc incomparabili æternæ veritatis thesauro, quantumvis cum Filius Perditionis variis artibus, nunc fraude ac tectis dolis rem agens, nunc aperto grassatus Marte, cum sæpe ante, tum nunc imprimis, quum omnem impotentissimæ iræ vim, omne sævitiæ venenum videtur evomere, avertere conatus, fruimur, atque subducti immanissimæ tyrannidis jugo, libertate utimur Christiana, id certè ab illo ipso potissimum die pendere videtur.

Quod si magnarum urbium natales magnâ solennitate ac pompa antiquitus celebratos legimus; si illa antiqua Roma, Martia adhuc, id est, gentilis, & vel sic tamen hodiernâ pœnè melior, purior certè, singulis centum annis, ut literarum monumentis proditum, in honorem Apollinis, & aliorum Deorum, sive Dæmonum potius, *quibus*, ut Horatius in Carmine Seculari canit, *septem placuere montes*, & quorum sub numine ac tutelâ æterna urbs stare credebatur, ludos solennes & sacrificia, magnificentissimo omnis generis & spectaculorum & victimarùm apparatu, non sine immensis sumtibus instituit; quantò rectius & laudabilius Serenissimus ac Potentiss. Princeps ac Dominus JOHANNES GEORGIUS, D. G. Dux & Elector Saxoniæ &c. Dominus & Nutricius noster clementissimus, fecisse existimandus est, quòd non ita pridem, pro incredibili illo, quo erga DEUM & veritatis professionem amore flagrat, clarissimorum majorum vestigia secutus

cutus, ad d. XXV. Junij, hoc est illum ipsum VII. Kalendas Iulij, volente Deo, solennem ac triduanam festivitatem, quâ ipse centesimus religionis nostræ professæ in Augustanis Comitiis publiceq; assertæ natalis celebraretur, instituendam ac peragendam subditis suis universis indixit atq; præscripsit. Non ut inanibus spectaculis ac pompis, quæ momentaneâ voluptate delectant, & simul subductæ oculis sunt, evanescere solent (in quibus tamen præcipua pars pietatis Pontificiæ consistit) otiosi & feriati homines detinerentur; verùm ut Deo immortali, pro ineffabili bonitate in genus humanum, & illis nullius unquam voce satis deprædicandis beneficiis, quæ in nos hactenus uberrimè, quâ revelando, quà tuendo ac conservando veritatem, contulit, debitæ laudes ac gratiæ publicè redderentur. Neque enim ullâ aliâ re ad benevolentiam invitare Deum magis possumus, quam si agnoscamus summa ejus in nos collata beneficia, gratiasque agamus purâ mente: quod efficacissimum rogandi genus semper fuit. ANNO CHRISTI

Quod igitur felix ac faustum sit, agite nostri, ac quotquot nobiscum & unam fidem profitemini, & unum ac unicum Pastorem animarum, ac Principem, ac Servatorem Iesum Christum agnoscitis, ad tot tantarúmq; rerum, quas huic cumprimis diei debemus, memoriam sanctâ ac seculari festivitate (quam Iubilæi Evangelici elogio præscribere liceat) celebrandam, maturè accingite animos ac præparate. Namque quum verus Dei cultus, non tam externis istis ceremoniis ac ritibus, quàm puritate interna animi censeri debeat; justitiam, sanctitatem ac innocentiam, & quantum fieri potest, ut vitiorum, ita & cogitationum humanarum vacuum pectus offerre oportet, qui dignè litare Deo, & acceptabilem laudis ac gratiarum hostiam immolare voluerit. Neminem autem movebit durities temporum, aut captum metu à pio proposito abducet. Nam & in carcere, ac vinclis, imò vel sub sectoris manu & stricti ferri acie Christianus & lætus, & hilaris, si Sacramenti sui memor fuerit, laudare ac celebrare Christum debet. Frendeant hostes, & capita conferant, &

die

die ac nocte de nostris cervicibus atq; fortunis sententias ferant, misceant bellis ac cædibus omnia.

Et tamen ista dies, licet inter prælia, nobis
Lætitiæ pacisq; dies erit.

Nec enim quicquam proficiet eorum crudelitas nam semper erunt, qui animosè veritatem, non vi & armis (his enim præsidiis fallaciis opus est) sed fide ac Spiritu tueantur: concertaturi cum omnis sævitiæ genere, & sic magis magisque propagaturi, quod confitentur. Nec enim deficiet hæc secta, quamdiu futuri homines. quæ magis ædificabitur, quo pervicacius eam exsc ndere impij conabuntur. *Plures efficimur, quoties metimur à vobis: semen est sanguis Christianorum,* ut verba Tertulliani, in non dissimili argumento nostra faciamus. Quod restat, te immortalis atq; æterne DEUS oramus ac veneramur supplices, ut, publicos omnes veritatis hostes, ac inimicos pacis, ab aris tuis, ac templis, â laribus nostris atque fortunis, longè arceas atque defendas, iisque meliorem mentem duis. Quod si restiterint contumaciter, atq; redire ad frugem noluerint, tum tu æternis suppliciis vivos mortuosq; mactabis.

P.P. Rectore AMBROSIO RHODIO Philosophiæ ac Medicinæ D. Superiorum Mathematum P. P. Dominicâ I. post Trinitatis anno recuperatæ gratiæ ɔ Ic Iɔ C XXX.

Aliæ conciones & Orationes in ejusdem diei memoriam habitæ sparsim alibi extant.

RECTOR

WILHELMUS LYSERUS S.S.S. Theol. D. Prof. Publ. &
1630. d. Lucæ. Electoralium Alumnorum Inspector.

Inscripti 149

Inter Inscriptos

Illustris & Generosus Dominus Dn. Iohannes Sigismundus Comes de Lynar, Dominus in Lubenaw &c. Iudicij Provincialis in inferiore Lusatiâ Præses splendidissimus.

Georgius Christophorus von Bardeleben / Hanß Georg von Bardeleben Thumherrn vnd

vnd Senioren des Bischoff-
lichen Stiffs Havelbergk eh-
licher Sohn.
Ioachimus à Breda, Nobilis
March.
Iohan. à Franckenbergk, Eq.
Silesius.
Georgius Fridericus Borck,
Nob. Pom.
Ludovicus à Bissing: Ludovicus ab Asseburgk, Nobil. Sax.
Ludolff von dem Werder.
Gebhardus Paris à Werder.
Cuno von dem Werder.
Rudolphus Gebhardus à Micheln.
Hanß Ernst von Micheln.
Godoscalcus à Günterot.
Carolus Christianus Todt/ Greslaviensis, posteà Illustrissimi Holsatiæ Ducis consiliarius.

ANNO CHRISTI

R E C T O R

IOHANNES STRAUCHIUS, Wittebergensis J.U.D. Consiliarius Electoralis, Collegij Iuridici Ordinarius & Professòr Primarius. *1631. Cal. Maij.*

Inscripti *194.*

Inter Inscriptos

Adam Ludwig von Königs-
Marck.
Balthasar von Wida Brunsvic.
Johannes Gottschalkovvsky à Gottscalkovvitz & Singeldorff. Eq. Sil.
Philibertus: Georgius Aribertus: Hildebrandus de Krosigk.
Paris de VVerder.
Johan Fridericus: Josias: Godescalcus von Velthemb.
Ernst Otto: Delphin Edler von Plotho.
Christophorus Ehrentreich von Buchsdorff.
Christianus Friderich von Randow.
Johannes David von Borch.
Fridericus von Witte.
Hans Heinrich à Biern / Anhaldinus.
Christianus: Victor à Bulovv.
Lippoldt Heinrich: Johann Albrecht: Cuno Friedrich von Klitzing.
Christoff: Gottfriedt Hacke von Stulpe.
Fridericus: Wilhelmus: Nicolaus: Alexander: Georgius à Stutterheimb. Inferioris Lusatiæ Equites.
Johann Fridericus à Löben.
Johannes Georgius à Baumsdorff.

ANNO CHRISTI 1631. die Lucæ.

RECTOR.

GREGORIUS NYMMANUS Philos. & Med. D. Ac Professor Publicus.

Inscripti 119

Inter Inscriptos.

David Preibisius Glogov. Silesius postea Phil. & Medic. Doctor.

Godofredus de Salhausen Bohemus.

RECTOR.

1632. Cal. Maij. AUGUSTUS BUCHNERUS Poesios & Eloquent. P. P. &c.

Inscript. 178

Inter Inscriptos.

Jacob Franciscus Wobeser Nob. Pomer.

Johannes Hauboldus à Milckau Eq. Misn.

Hannibal von Schmertzing.

Carolus Sigisfridus de Carchesijs.

Georgius Christoph: à Rab Eq. Variscus.

Jacob von der Schulenburgk.

Paulus Wolzogen in Missingdorff Nob. Austrius Wiennensis.

Johannes Ludovic⁹ à Gröben/ Lichterfeldens Marchita.

Serenissimi Potentissimi ac Invictissimi Principis ac Domini Domini.

GUSTAVI ADOLPHI

D. G.

Suecorum, Gothorum & Vandalorum Regis &c.

F. N.

Illustris & Generosiss:

Dominus

Dn. GUSTAVUS &c.

cum Præfecto morum.

Hermanno Meiero à Müntzenbrock.

Georg Henrich: Magnus: Johann Georg Löffer.

M. Chri-

M. Christianus Dreier Stetino Pomer. postea S. Theol. D. Regiomonti. *ANNO CHRISTI*

RECTOR.

DN. GUSTAVUS, GUSTAVI MAGNI, SUECORUM, GOTHORUM & VANDALORUM GLORIOSISSIMI REGIS FILIUS. *1632. d. Lucæ*

PRO-RECTOR.

JOHANNES HULSMANNUS, S. S. Theol. D. Profess. Publ. & Alumnorum Electoralium Inspector.

Inter Inscriptos.

Johannes Heinricus à Nordthausen Nob. Misnicus.
Wolff Rudolff von Ende Nob. Misnic.
Georgius Tham Marschalch:
Martin Christoff von Helldorff Nob. Misn.
Wolffgang Friedrich: Hugo
Wilhelm: Hanß Caspar Herrn von Schönburgk/ Herrn zu Glauchau vnd Waldenburgk.
Hanß Christoff Tucher von Schoberau.
Christian Heinrich von der Mosel.

Postquam proximè elapsâ die Sextâ Novembris, Anno 1633. Serenissimus & Gloriosissimus Suecorum

REX,

GUSTAVUS ADOLPHUS &c.

In prælio ad Lucam, Misniæ Opidum, occubuisset, hostilinè an Proditoris manu, incertum; atq; exinde SERENISSIMI REGIS NATURALIS FILIUS, Dn. GUSTAVUS ad ulciscendam Parentis necem à Proceribus Regni Succiæ, alia nunc studia capessere juberetur, ideoq; fasces Academicos eisq; annexum Magistratum, in manus Academiæ, Solenni ritu, & convocatis Patribus, in loco Consistorij publici, die XIX. Januarij resignaret.

Magnifici Rectoris munus

Suffragio & autoritate Dnn. Professorum, devolutum est

 in

ANNO CHRISTI

in

JOHANNEM HULSMANNUM. S.S. Theol. D. Prof. Publ. Et Alumnorum Electoralium Ephorum.

Quo Rectore & Pro-Rectore,

Inscripti sunt 145

Inter Inscriptos.

Johannes Georgius à Dölavv Dresdens. Misnicus.
Georgius Heinricus ab Hohendorff Falcob. Misnicus.
Tycho à Gessen Flensburgo Holsatus.
Hieronymus von Winßheim Frisius.

R E C T O R.

1633. Cal. Maij. JEREMIAS REUSNERUS Leorinus Silesius, U.J.D. & Prof. Publ. Secundùm Rector.

Inscripti 241

Inter Inscriptos.

Adam Franckenberg de Proschlitz Eq. Siles.
Levin: Johan Casimir von der Schulenburg.
Christian Augustus: Georg Busso von Krösig.
Johann Sigismundus von der Pfordt
Sigismundus Stellanus von Berbißdorff.
Johan Caspar von Berbißdorff.
Georg Fridericus von Wolffersdorff.
Joachim à Barbij Saxo.
Georgius Theodoric⁹ à Lihnen Dresdensis.
Georg Rudolph von Waaß. Nob. Misnic.
Johann Albrecht Blicher Nob. Megapolitan.
Johann Adolff von Buchwaldt Nob. Holsat.
Johan von Buchwaldt Nobil. Holsat.
Adam Bentz von Besendorff
Friedrich von Lestzow Nobil. Megapolitan.
Ovidius Julß Eques Danus.
Alexander Christophorus: Nicolaus Fridericus à Stutterheim Nob. Lusat.
Henricus Coselius Pragensis Bohemus posteà J.U.D. & P.P. hîc.

R E C T O R.

1633. Cal. Maij. JOHANN GEORGIUS PELSHOFERUS Græciensis Styrus. Medic. D. & Prof. Publ.

Inscri-

Inscripti 121

Inter Inscriptos.

Ernest⁹: Frideric⁹ de Münchhausen. Dornburgâ Anhaltinus.

Cunradus: Christian⁹ à Rhor: Nob. Misnici.

Georgius Abrahamus von der Dröhl. Nob. Saxo.

Hanß Bastian von Zehenen Nob. Misnicus.

Barthold Behr Nob. Brem.

Jacobus Unruhe Hal. Saxo postea J. U. D. & Serenissimi Administratoris Consiliarius.

R E C T O R.

M. REINHOLDUS FRANCKENBERGER Witebergensis, Historiarum Prof Publ. secundum. — *ANNO CHRISTI 1634. Cal. Maij.*

Inscripti 229

Inter Inscriptos.

Paulus Hartmannus L. Baro âb Eubesvvald.

Christian Wilhelm von Wustenhoffen auff kleinen Otterschleben.

Sigismundus Cœlestinus: Jacobus Cœlestin⁹ à Freyfeld. Pragâ Bohemi.

Johan Christian Legatt. Nobilis.

Andreas Zahn Belgranus postea J. U. L. & in Inferiore Lusatiâ Cancellarius.

David Korsmacherus Herford. Westphalus, postea J.U.D. & Syndic⁹ Verdens.

R E C T O R.

JACOBUS MARTINI S.S. Theol. D. & Prof. Primarius Collegij Theol. Senior Templi Cathedralis ad Arcem Præpositus, & Consistorij Ecclesiastici Assessor. — *1634. die Lucæ.*

Inscripti. 145

Inter Inscriptos

Nicolaus à Posadovvsky Eq. Sil.

Lago: Johann Beck. Nobiles Dani.

Hanß Christoff à Brist ex Episcopatu Magd.

Christian Wilhelm von Hagen: Laurentius Christoph Somnitz Nob. Pom. postea Elect. Branden. Consiliari⁹.

Carl von Friesen postea Consiliarius Elect.

Johannes Balthasar: Georgius Sigismundus Wagen/ Freyherr zu Wagensberg.
Johannes Meisnerus Torgensis, posteà S. S. Theol. D. ejusq; hic Prof. Publ.

R E C T O R

1635. Cal. Maij. CONRADUS CARPZOVIUS, I. U. D. Elector Sax. Consiliarius & Prof. Publ.

Inscripti 108

Inter Inscriptos

Illustrissimus Princeps ac Dominus Dn. Iohannes Georgius Dux Megapolensis, &c.
Iohannes Augustus: Iohannes Fridericus Graff zu Solms.
Dam Pflugk von Cottwitz.
Caspar Georg von Beinigk/ von Groß Tirskaw.
Christian Heinrich von Beichling.
Chtistian von Dommitzsch.
Caspar Siegmundt von Lange von Munchhoffe.
Jost von Lohma / Altenburg. Nob.
Iohannes Fridericus à Metzsch/ Roslebiensis.
Iohannes Ernestus à Metzsch/ Servestanus.
Udalricus Gottfried Sommitz/ Eq. Pomer.
Gunther: Joachim Friedrich: Christian Wilhelm von Bartenschleben.
Balthasar Bellyn / Nobilis March.
Christoph Stellanus: Casparus Stellanus à Holtzendorff.
Iohannes Aleman, Dresd. posteà I.U.D. & in Patria Practicus.
Iohannes Georgius Waltherus Lignic. Sil. posteà Med. D. & in Patria Physicus.
Georgius Henricus Cöppelius. Dresd. posteà I. U. D. & Practicus.
Iohanes Georgius: Christianus Nicolai, Dresd. posteà J.U.D. D.
Gottfriedt Suevus, Leorin. Sil. posteà J. U. D. & P. P. hic.

R E C T O R

1635. d. Lucæ. DANIEL SENNERTUS, Uratislaviensis D. Facultatis Medicæ Prof. & Senior, ac Serenissimi Electoris Saxoniæ Medicus.

Inscripti 109.

Inter Inscriptos

Eobal-

Eobaldus à Lettovv, Nobil. Pomeranus.

Detlaus Fridericus à Barfuß/ March.

Georg Abraham von Hohendorff Marchicus.

Christianus Vitzthumb: Christoph Vitzthumb ab Eckstedt.

Johannes Ulricus: Casparus à Wultzdorff.

Ferdinandus: Joachimus Ernestus Barones à Bieberstein.

Augustus von Lüttichaw Eq. Misnicus.

Henricus ab Hagen Saxo.

ANNO CHRISTI

R E C T O R *1636. Cal. Maij.*

JOHANNES SCHARFIUS Theol. Licentiatus & Log. Atq; Metaph. Prof. P.

Inscripti 114

Inter Inscriptos.

Gottschalck von Velthem Nob. Magdeburgens.

Werner von Königsmarck.

Herman Nicol. von Bardeleben auff Bebersbach.

Dietericus Gotschalkovvski à Gotschalkovvzer.

R E C T O R. *1636. d. Lucæ.*

WILHELMUS LYSERUS Theol. D. Profes. Publ. & Electoralium Alamnorum Inspector.

Inscripti. 34

R E C T O R. *1637. Cal. Maij.*

HENNINGUS Groß. U.J.D. & Prof. Publ. & viduæ Saxonicæ Consiliarius.

Inscripti 12

Quo nnmero, minor nunquam fuit grassante hoc semestri pestili lue.

R E C T O R. *1637. d. Lucæ.*

GEORGIUS NYMMANUS Philos. & Medicinæ D. Prof. Publ. & Facultat. Suæ Senior.

Inscripti 104

Inter Inscriptos.

M. Johannes Christophorus Seldius Hilperh. Francus, postea S. Theol. D. & Superint.

Fri-

ANNO CHRISTI

Fridericus von Jena Servest. Anhalt. postea J. U. D. & P. P. Francofurt.	Hanß Friedrich von Löben.
Christianus Burgerus Dresd. postea Med. D. & Practic⁹.	Marcus Banzerus Med. D. & designatus Prof. Public.
	Christianus Burgerus Dresd. poste Med. D. & Pract.

R E C T O R

1638. Cal. Maij. WILHELMUS NIGRINUS Cada-Bohemus Prof. Moralium Publicus.

Inscripti 104

Inter Inscriptos

Henricus Hildebrandus ab Einsiedel.	Johannes Ering Numburg. Med. D. & PP. hîc.
Johannes ab Einsidel.	

R E C T O R

1638. d. Lucæ. JOHANNUS HULSEMANNUS Theol. D. & Prof. Publ. & Electoralium Alumnorum Ephorus.

Inscripti. 48

Inter Inscriptos.

Matthias Maximil. Ferdin. Hoe ab Hœnegg Dresdensis.
Adamus Fridericus à Witzleben Rosaleb. Thuring.

R E C T O R.

1639. Cal. Maij. IOHANNES STRAUCHIUS J. U. D. Serenissimi Saxoniæ Ducis Electoris Consiliarius Collegij Juridici Ordinarius & Decretalium Professor Publicus, &c.

Inscripti. 58

Inter Inscriptos.

Fridericus Lippold⁹ à Schirstedt von Görtzke.	Casparus Fridericus à Löben.

R E C T O R.

1639. d. Lucæ. MARCUS BANZERUS Augustanus Med. D. Ejusdemque Prof. Ac Senior.

Inscripti 36

Inter Inscriptos.

Sebastianus Fridericus à Kötteritz Eq. Misnicus.	Thomas VVichardt von Görne.

RECTOR

R E C T O R. ANNO

M. JOHANNES SPERLING Lauchâ-Thuringus, Physicæ Professor Publicus. CHRISTI 1640.

Inscripti. 98 *Cal. Maij.*

Inter Inscriptos

Fridericus Holtzmann⁹ Francus, posteaTheol. Lic & Superintend. Grimm.
Iohan. Caspar Curio. Dresd. postea. J.U.L.
Adamus Georgius Faber. Dresd. postea. J.U.D.
Caspar Heinrich von Taube.
Gothofr. Heymannus Dresd. postea. J.U.D. & Practicus.

R E C T O R.

JACOBUS MARTINI S. S. Theol. D. & Profes. Primar. totius Academiæ Senior, Templi Cathedralis ad Arcem Præpositus & Consistorij Ecclesiastici Assessor. 1640. *d. Lucæ.*

Inscripti. 37

Inter Inscriptos

Iohannes Schreiterus Wurtzenâ Misn. posteâ J.U.L & Syndicus Annæberg.
Gottfriedt Acidalius Withstochio March. postea Med. D.

R E C T O R

CHRISTIANUS TAUBMANNUS U. J. D. & Prof. Publ. 1641. *Cal. Maij.*

Inscripti 119

Inter Inscriptos

Crato Paris à Mücheln.
Conradus Löser auff Sahliß.
Johannes Hauboldt: Otto Pflug.
Joachimus Bucholtz. Brandeburg. postea Theol. Lic. & Superintend. Ilenburg.
Iohannes Fridericus Lentz Quedlinburg. postea. J. U. D:
Godofredus Thilesius Uratislav. postea Med. D.

R E C T O R

CONRADUS VICTOR SCHNEIDER Phil. & Med. D. & Anat. Botanicæq; Prof. P. 1641. *d. Lucæ.*

Inscripti 67

Inter Inscriptos

ANNO CHRISTI

Georg Caspar von Schönberg.

Georgius Christophorus à Bardeleben Marchicus.

Hanß Dietterich von Schönberg.

Curdt Löser.

Christophorus Kühn, Uratislau. postea J.V.L & in Rep. Uratislav. Prætor.

Jobus Cuno à Mucheln.

Michael König Misnicus, postea, J.U.D. & Consiliarius Halæ, nec non Judicij Salinaris Præses.

R E C T O R.

1642. Cal. Maij. CHRISTOPHORUS NOTTNAGELIUS Francus, Superiorum Mathematum Prof. Publ.

Inscripti 170

Inter Inscriptos.

Ludwig von der Asseburg Nob. Sax.

Iohann Georg von Kosteritz Nob. Misnicus.

Rabann.: Moritz Siegfried Kanne/ Nob. Misnici.

Sebastianus Hildebrandus Metzsch.

Carolus à Friesen Misnicus.

Iohannes Ludovicus à Naundorff.

Iohann. Martin Luther, Theandri Pronepos, postea Canonicus & Consiliarius Wurzens.

Iohann. Titius Quedlinburg, postea J. U. D. & Syndicus Northuss.

Samuel Ritter Halâ Saxo, postea J.U.D. & P P. hic.

Franciscus Adamus Kessius Grimm. postea Med. Lic.

R E C T O R.

1642. d. Lucæ. WILHELMUS LYSERUS S. S. Theol. D. & Prof. Publ. atquè Alumnorum Electoralium Ephorus.

Inscripti 38

Inter Inscriptos

AdamusFridericus à Tresko.

Iacobus Clauderus Altenburgensis, postea Theol. Lic. & Superint. Delitianus.

R E C T O R.

1643. Cal. Maij. AUGUSTINUS STRAUCHIUS J.U.D. Prof. Publ. & Consistorij Ecclesiastici Assessor.

Inscripti. 155

Inter Inscriptos.

Iohan-

Iohann Heinricus à Boxberg.
Iohannes Bernhardus à Kötschavv. Dessavv.
Christophorus Casparus à Blumenthal Nob. March.
Georgius Iob: Ioachim⁹ Guilielmus Marschalch. Nob. Misn.
Iosephus Adjutus à Ninive, Th. D. & Linguæ Italicæ P.P. hìc.

ANNO CHRISTI

R E C T O R.

MARCUS BANZERUS Augustano Vandal. Med. D. & Prof. Collegijq; Med. Senior. *1643. d. Lucæ.*

Inscripti 57

Inter Inscriptos.

Erasm⁹ Eilbert de Schönfeldt.
Iohannes Georgius à Bernstein.
Carolus Ferdinandus à Franckenberg. Eques Siles.
Güntherus à Bünavv, auß dem Hause Weesenstein.
Ioachim Friedrich von Schlabendorff.
David Cichorius Hojerschvverdá Lusatus, postea J. U. D. Consul Brandenburg. & Scabinatus ibid. Assessor.

R E C T O R

JOHANNES ERICUS OSTERMANNUS, Græcarum Literarum Prof. Publ. *1644. Cal. Maij.*

Inscripti 144

Inter Inscriptos.

Reinhardus Diedericus à Tauben.
Iohannes Sigismund⁹ à Zeidler. Dresdens.
Wolf Daniel Löser/auff Lebusa.
Iohannes Christophorus ab Hennitz. Eq. Siles.
Christophorus Stellanus ab Holtzendorff in Dreskavv.
Wolfgangus Henricus à Ponnigkau. Eq Lusat.
Sigismundus à Nimptsch. Eq. Siles.
Iohannes Fridericus à Burckersroda.
Isaacus Leicker Augustanus, postea J.U.D. & Quæsturæ Lips. Præfectus.
Thomas de VVedig. Saxo Hall. postea J.U.D. & Scabinatus ibid. Assessor.
M. Iohannes Fridericus König / postea Theol. D. & Prof. Gryphsvvald.
Adam Friedrich Stricpe, postea Consiliarius Brandenb.

 M. Iohan-

Anno Christi M. Iohannes Andreas Quenstedt, Quedlinburg. posteà Theol. D. & Profess. Extra Ordin. hîc.

Samuel Pomarius Siles. postea Theol. Licent & Ecclesiastes Colon ad Suevum.

R E C T O R

1644. die Lucæ. JOHANNES HULSEMANNUS Theol. D. P. P. & Alumnorum Electoralium Ephorus.

Inscripti 77

Inter Inscriptos.

Iobst Reinhardt von Drandorff Stresá Misnicus.

Iohann Friedrich von Ponickau è domo Elster Superioris Lusatiæ.

Christianus Weber Mutinâ Misnicus posteà Theol. Lic. & Ecclesiastes Uratislavv.

Casparus Lyserus Lips. postea J. U. L. & Curiæ Electoral. Advocatus. hic.

Fridericus Bürgerus Dresd. postea Med. D.

R E C T O R

1645. Cal. May. CHRISTOPHORUS WACKE U. J. D. Prof. P. & Illustriss. Viduæ Princip. Anhald. in Coßwig &c. Consiliarius.

Inscripti 149

Inter Inscriptos

Iob Christoph Hacke Eques. Siles.

Hauboldt von Einsiedel auff Gnandstein.

Ioachimus â Broitzhaimb Brunsuicensis.

Wolf Heinrich: Ioachim Friedrich: Burchard Ludovicus von Esebeck Salzens. Sax.

Antonius Albrecht von Hoff/ Heilbrun.

Herman Heinrich von Hoff/ Witteb.

Ioachim. Nergerus, Griphibergâ Silesius, postea J. U. L. Curiæ Provincialis & Facultatis Iuridicæ Protonotarius & Consistorij Ecclesiastici Advocatus Ordinarius.

Iustus Bernhard Hoyer, Herfurd. Westphalus, posteà J. U. D. & Practicus Mindæ.

R E C T O R.

1645. d. Lucæ. CONRADUS VICTOR SCHNEIDER, Phil. & Medicinæ Doct. & Pathematum Professor Publ.

Inscri-

Inter Inscriptos.

Delphin Edler Herr von Platho.
Wolffgangus Edler Herr von Platho.
Gabriel à Bojanovo Bojanovvsky, Eq. Polonus.
Georgius Fridericus Nagel/ Hall. Saxo postea J. U. L. & Practicus Magdeburg.
M. Iohannes Ernestus Gerhardus Jenens. postea Th. D. & P.P. Jenæ.
Augustus: Wilhelmus, Wanckelius Drest. postea Med. Doctores.
Thomas & Christian Wilhelm Grote, Luneb.

R E C T O R.

M. NICOLAUS POMPEIUS, Lusatus, Inferiorum Mathematum Prof. Publ. *1646. Cal. Maij.*

Inscripti. 170

Inter Inscriptos.

JOHANNES GEORGIUS, Comes Solmensis
Hauß Ernst: George Dietrich von Rochaw/ Nob. March.
Zacharias Klingius Suecus, posteà Theol. D.

R E C T O R

JACOBUS MARTINI, S. S. Theol. D. Prof. P. *1646. d. Lucæ.*

Inscripti 105

Inter Inscriptos.

Nicolaus à Gersdorff, Eques Lusatus.

R E C T O R.

GOTTFRIDT SUEVUS, Leor. Sil. J.U.D. Prof. Publ. Curiæ Provincialis, Scabinatus & Facultatis Juridicæ Assessor. *1647. Cal. Maij.*

Inscripti 250

Inter Inscriptos.

Iohan Bernhardt: Busso ab Asseburg.
Caspar à Lunen Bremens.
Iohannes à Gessern Boruss.
Lucas von der Linde Borussus.
JoachimLippoldt à Bredovv.
Nob. March.
Iohann Adolff von Gerreschcimb March.
Georgius à Polßnitz Eques Siles.

Nullum omnino funus, neq; ex nostris, neq; ex oppidanis publicè pro more indictum est, raro & ferè inaudito Exemplo.

Luctuosum tamen hoc Semestre fuit obitu Serenissimi Daniarum & Norvvegiarum Hereditarij Principis Dn. Dn. Christiani V. qui insperato contigit, d. 11. Junij, in pago Electorali, cùm Dresdâ Bohemiam ad thermas & acidulas profecturus, tenderet. Cumq; Mense Septembri feralis classis hùc deferretur; Patres Academici; subeuntem eam excipere, lugubri Pompa obviam progredi in proximâ fluminis parte, devotissimum ultimumq; honorem contestatur, decreverant, conscripta eum in finem indictivâ Scriptione publica; Verum cum Serenissima Vidua Magdalena Sybilla classis deductionem morâ injectâ detineri nollet. Omittendum hoc subjectissimæ Pietatis officium fuit: Interim Scriptum illud funebre, nec Impressum tunc, nec affixum hic subjungere placuit.

RECTOR
ACADEMIÆ WITTEBERGENSIS,

GOTTFRIEDT SUEVUS

J. U. D. Profess. Publ. Curiæ Provincialis Scabinatus & Juridicæ Facultatis Assessor.

CIVIBUS ACADEMICIS S.P.D.

Uàm sint incertæ atq; fallaces nostræ spes, quàm in ambiguo atq; ancipiti quicquid vovemus & auguramur mortales; quàm nihil tam solidum aut locatum altè ac in excelso positum, ut fatum non penitret, & finis casusq; dejiciant, illustria documenta per præsens tempus capere licet, cùm *Serenissimi ac Potentissimi Principis ac Domini*, Dn. CHRISTIANI V. ELECTI DANIARUM, ET NORVAGIARUM HEREDITARII PRINCIPIS reliquiâs,

liquias, *Serenissima ejus Conjux*, MAGDALENA SIBYLLA SAXONICA, flebile juxta atq; charissimum pignus, huc advehet, asportatura in Daniam, ut Mausolæo illatæ regio digna pompa inter majorum cineres componantur ritê. Quâ enim lanspe fiduciaque recuperandæ valetudinis proximo Maio lanspe... guentem, sicut venerat, excepimus? Quibus ominibus ac votis exosculati utriusq; Principis augustas manus secuti sumus? profectos cùm ire felices, cùm redire felices, cùm superare felices in seculi decus, in publicam gentium spem affectu devotissimi animi precaremur omnes? Quæ una tamen nunc nobis inauspicata illa II. Junij, idq; damnanda fastis in posterum dies, intercepit, proh dolor, atq; evertit penitus: cùm nihil Ipsum majestas Principis, &, cui destinatus, regium culmen; nihil ex tot acceptus regibus sanguis gentisq; sublimitas, & tot fastigiis principum affinitate ac propinquitate innixa domus adjuvit, quin poneret spiritum, & plenam gloriæ, plenam maximi nominis, majori debitam tamen, inter amplexus Augustæ Conjugis redderet vitam; & huic non modò perpetuum ac acerbissimum sui desiderium doloremq; æternum; sed Patri etiam ac Socero maximis ingentem luctum relinqueret; cæterum Daniæ Norvegiæq; Justitij multò tristissimi necessitatem imponeret. Nam quamvis rectore & principe suo nondum destituantur, validaq; Senectus Patris par adhuc Reip. curis pro communi salute efficaciter excubet; ad securitatem publicam tamen magis facit, plurimis munimentis insistere, & alia aliaq; adversus casus habere subsidia in promtu. Magnæ enim & celeres vices rerum sunt: quæ quando & copiam ipsam consumunt nonnunquam suâ vi; quanto facilius paucitatem evertunt? Sed quoniam eò redacti sumus, ut, quæ mutare non licet, ferre oporteat, & sequi Deum, quo auctore cuncta eveniunt; id reliquum erit, ut in præsens quidem Serenissimi Principis reliquias honoremus, quà datur; & in futurum memoriam ejus reverenter colamus, alius quidem aliter; præcipuè tamen admiratione virtutum, quibus præminuit, tuendæq; laudis studio, quo omnibus imaginibus certius fideliusq; transire & vivere apud posteros

Anno Christi

steros potest. Nam æra, colores, marmora aut atterit tempus, aut casus dejicit: optimè quisq; in exemplis perdurat, quæ vivus dedit, & erudita, deinde venturis seculis vindicavit industria. Nobis quidem adhuc confusis luctu & tanto casu attonitis id ingredi in præsenti atq; moliri haud licet. Nam breviter, quæ hujus scripturæ lex est, commemorari res magnæ possunt. Nec deerunt, credimus, decora ingenia dicendis laudibus Principis, & pari qui eloquentia pietatem ejus, qui moderationem ac gravitatem, qui illum clarissimis artibus literisq; excultum principaliter animum, cæterasq; ingentes & summâ fortunâ dignas inprimis virtutes ac dotes transcribant posteris, & in perennitatem temporum mittant. Nos interim, quod unum possumus, lugubri pompa progressi obviam in proxima fluminis, pars planctu ac gemitu, pars solo silentio, quod magni luctûs proprium, subeuntem feralem classem excipiemus, imaginem funeris, & quædam imitamenta justorum peracturi. Non quòd impleri putemus hac ratione mensuram officij; sed pietatem nostram aliquâ saltem PRINCIPIBUS SERENISSIMIS ut approbemus, solventes, non quantum debemus, sed quantum possumus, quibus maxima deberi ultrò fatemur. Cœleste etiam & omnia supereminens Numen non tam magnificis muneribus, quàm bonâ venerantium mente delectari solet: & spes est Serenissimam Viduam hoc nostrum officium ex celebrantium affectu magis, quàm apparatu præsenti æstimaturam, tum levamentum inde aliquod percepturam doloris. Nam tollere penitus neq; longissima dies poterit: nisi in venerationem abeat luctus, & quidquid fleverit hactenus, admiretur deinceps animus ac colat. Vos CIVES ACADEMICI agite, & quando peragendo huic actui campana de turri dabitur signum, adeste frequentes, & honorarias istas exequias *Augusti Daniarum Principis* devotione justa obite. Quod abunde præstabunt, qui nondum obliti sanctitatis, quæ est in regibus: & quantum debeatur, qui Dei vicem in terris eminenter præsunt, quorumq; ministerio maximè providentia beneficia sua spargit atq; dispensat. Id in fine oramus ac obtestamur æter-

num

num Numen ut florentissimo Daniarum regno, ut nostræ Saxoniæ innumeris gaudiis & infinitis gratulationibus hunc luctum repenset, & regnatrices utrobique domos stabiliat firmiter, incrementisq; felicibus augeat, ne alium finem sentiant, quam qui communis terrarum orbi. PP. ad d. Septembr. anno recuperatæ gratiæ cIɔ Iɔ c XLVII. *Anno Christi*

R E C T O R.

MARCUS BANZERUS Augustanus Med. D. & P. P. Facultatisq; Med. Senior. *1647. d. Lucæ.*

Inscripti 129

Inter Inscriptos

Christophorus Joachimus: Johannes Christophorus Felgenhauer. Nob Misnici ab Hirschstein.
Georgius Albertus de Schlaberndorff Nob. March.
Iohannes Christophorus à Minckvvitz Nob. Lusatus.
Guntherus à Bunau Nobil. Misnicus.
Theodorus à Lippe Bremens.
Iohannes de Knobelsdorff Nobilis March.
Cuno de Schonemarcke auff Hohen Alßdorff.
Adamus Ernestus Löser auff Kötlitz.
Henricus Fridericus Metzsch.

R E C T O R.

ANDREAS SENNERTUS, Wittebergensis, Sanctæ atque Orientalium Linguarum Prof. Publ. *1648. Cal May.*

Inscripti 232

Inter Inscriptos.

Johann Georg: à Köseritz Misn.
Casparus Otto à Knobloch Marchio Brandenb.
Johann Christianus: Christop. Julius ab Arnheim.
Dietericus Christianus à Bergâ. Dessav. Anhalt.
Christophorus Fridricus à Salzâ Nob. Lusat.
Antonius à Blansdorff. Nob. March.
Levin Heinrich Linstovv Nob. Megapolitanus.
Lebrecht von Metzsch Servest à Nob. Anh.
Johan. Ernestus à Staupitz Nob. Lusat.
Joh. Dieterich: Heinricus Gebhardus à Miltiz Nob. Misn.

ANNO CHRISTI

Godofredus à Sebottendorff Nob. Sil.
Iohann Antonius de Carchesijs, Nob. Luſ.
Chriſtophorus ab Hohbergk & Fürſtenſtein, Eq. Sil.
Georg Fridricus à Wyrbsky, Nob. Sil.
Georgius à Goſſytzky, Nob. Sil.
Franciſc⁹ Otto Rathers, Mindâ Weſtph. poſteà J. U. D. & Practicus Mindenſ.
Iohannes Humbelot Gallus, Monticinenſis, Licentiatus in Universitate Bituricenſi, & Advocatus in Parlamento Divionenſi. Quę ſummatim manu Rectoris & quaſi compendio de Tractatione pacis Osnabrug. & Monaſter. notata ſupra Ex ipſis Inſtrumentis publicis plenius cognoſcere Licebit.

R E C T O R

1648. d. Lucæ. WILHELMUS LYSERUS, S. Th. D. P. P. Eccleſiæ Cathedralis ingenuæ Misnenſ. & Collegij Facultatis Theologicæ Decanus, Alumnor. Elector. Ephorus.

&

PRO-RECTOR.

ANDREAS SENNERTUS P. P. cùm d. 8. Febr. Anni 1649. Rector vitâ functus eſſet.

Inſcripti 167

Inter Inſcriptos

Julius Heinricus à Röſſingk Nob. Saxo.
Albertus Zaremba de Kalinovva Pol. Nob.
Hieronym⁹ Pflug Nob. Miſn.
Ernſt Ludvvig à Gröben, Nobil. March.
Reimerus Otto à Thümen Nob. March.
Albertus Fridericus ab Hünigk Nob. March.
Iohann. Georg. à Röbel. Nobil. March.

De coronatione Regis Daniæ & Poloniæ, ut & de cæde nefandâ Caroli I. Magnæ Britaniæ Regis hæc Pro-Rectoris manu notata ſunt.

Hac Semeſtri ſpatio, quæ Contigerunt, hæc properrò ſunt.
CHRISTIANO IV, Rege Daniæ, ſuperior. mens. Febr. d. XXVIII.

piè

piè defuncto, FRIDERICUS III. Daniæ Rex coronatur, mens. Novembr. die XXIII. Anno 648. VVLADISLAO IV. Poloniæ Rege item defuncto superioris anni 1648. Mens. May. d. X. JOHANNES CASIMIRUS, Poloniæ Rex coronatur. Januar. XVII. St. n. Anno 1649. CAROLUS STUARTUS I. Magnæ Britanniæ Rex raro, nisi inaudito exemplo, Londini publicè sub Dio capite plectitur. Mens. Januar. d. 30. St. V. Febr. 9. St. n. intra horam 2. & 3. pomerid. 1649. Auctoribus è primis Thomâ Fairfax & Oliviero Cromvvel, Parlamenti militiæ præfectis summis belliq; Ducibus: posteaquam ab anno 1642. dubio utrinq; Marte (ita, de causis haud fortè dissimilioribus. Deoq; Soli notis exactè) infelicissimo certè verò successu, inter Regem & Parlamentum Anglicum pugnatum esset: annitentibus vicissim aliis quidem, cum belli ducibus superioribus, formam regni pristinam, abolitis Rege Parlamentoq; (domo, quam vocant, imprimis superiore Dominorum) in Statum Aristocraticum seu liberam Rempublicam transformare, ipso facto. Quod & adhuc durat hodie bellum inter partes. ANNO CHRISTI

R E C T O R

JEREMIAS REUSNERUS U. J. D. & Decretalium Prof. Publ. Ordinarius, Senior & Curiæ Electoralis Consistorij Ecclesiastici Scabinatusq; Assessor. *1649. Cal. Maij.*

Inscripti 238

Inter Inscriptos

VVolff Heinrich: Christoph. Adolph: Otto Carol⁹ Thümmel, auff Schmeln und Paußdorff.
Mauritius Christoph à Schönberg.
Adolph Johann ab Holstein Holsat.
Fridricus à Mohl in Drombedorff Eq. Sil.
Wilhelm: Fridrich à Kospoth Jenâ. Thur.
Matthias Belovv Nob Pom.
Johann Frider. à Schlieben Lucâ Lusat.

Anno Christi 1649. d. Lucæ.

RECTOR.

CONRADUS VICTOR SCHNEIDERUS Phil. Ac Med. D.& Pathematum Prof. Publ.

Inscripti. 130

Inter Inscriptos.

Georgius VVarnerus von Knesebeck. Lunæb.
Christophorus de Wiedenbach. Saxo.
Christoph Joach.: Joh. Christoph à Felgenhauer Misn.
Johan. Fridr. von Böhnen Nob. Pom.
Petrus Ernestus von Wolfersdorff Lusatus.
Melchior Christoph ab Hünicke Nob. March.

RECTOR

1650. Cal. Maij.

MICHAEL VVENDELERUS Theol. Licent. & moralium P. P.

Inscripti 338

Inter Inscriptos.

Johannes à Dambrovvka Eq. Sil.
Fridericus de Bardenfleth Brem.
Johan Christophor⁹ ab Heintz Eques Misnicus.
Christianus Stadtlander Oldenburg. Nob.
Johannes Ernestus Freudenhammerus de Freudenheim.
Iohan Abraham Rosnovvsky Nob. Pol. de Gopolevvo.
Sigismundus Adolphus à Gersdorff Eques Lusat.
Fridericus Adolph⁹ ab Haugvvitz Eques Lusatus.
Maximilianus Fridericus: Eustachius von Brösigke Marchiaci.
Otto Freyherr von Promnitz.
Vlrich Freyherr von Promnitz.
Sigmundt Seyfriede von der Oham.
Johannes Christophorus à Bredovv Nob. March.
Peter Lorentz Zitzwitz Stolpâ Pom.

D. 22. Julij Festum ob recuperatam Germaniæ Pacem, ad Mandatum Serenissimi Electoris solenniter celebratum est, Programma tunc publice affixum hoc est:

RECTOR

RECTOR
ACADEMIÆ WITTEBERGENSIS,
MICHAEL WENDELERUS,
Annæmontanus, Lib. Artium Mag. S. S. Theologiæ Licent. & Practicæ Philosophiæ P. P.

OMNIBUS ACADEMIÆ CIVIBUS
S. D.

Vod agitatum toties hactenus, quandoque conventum, mox nescio quo Germaniæ fato elisum meminimus; dein resumtum denuo, & post difficilem, ac diuturnam laboriosamque deliberationem biennio quasi Monasterij, ac Osnabrugæ, decretum fuit; id XVI. Kal. Qvint. proximè demum Norinbergæ confectum, & absolutum est, ut nunc armorum fine imposito formidines omnes terroresq;, miseriasq; ac calamitates, quibus XXX his annis objecti fuimus, firmata undiq; sancitaque pace, sic, quasi acie prælioq;, depulsas ac profligatas videamus. Quod ut in tanto animorum dissensu, quos hinc distraxerat æmulatio, hinc diuturni efferaverat belli rabies, interq; tam acres atque diversas pro se nitentium cupiditates & vota, artesq; ac machinationes varias obtineri posse, prudentiores plerique aut dubitarunt, aut desperarunt penitus; ita unius Dei immortalis bonitati immensæ cùm imputari atq; asscribi totum debeat, meritò Serenissimus ac Potentissimus Elector Saxoniæ, Dominus atque nutritius noster clementissimus, Supplicationes solennes per Ditiones suas omnes instituendas in crastinum decrevit atq; indixit: ut pro hoc tanto & ineffabili beneficio Deo publicè meritæ laudes gratesque persolverentur. Quod tanto majore curâ ac pietate nos facere par est, quantò ad exercendas nostras artes & excolendas disciplinas necessaria magis armorum quies atq; cessatio

tio est. Sicut tranquillo mari secundaq; aura facilè cursum tenet navis; quæ deprehensa ventorum adversantium tempestate, aut mergitur fluctibus, aut illiditur scopulis; jactatur certò miserè quassaturque partibus omnibus; ita sola pace procedunt pulcherrimè studia; simul ingruere bellum cepit, delentur illicò ac pereunt: vel omni splendore ac dignitate orbata contemtui sunt. Namquis magnopere illis relictus esse locus poterit, ubi ira ac vis omnia sunt; & tantò melior habetur quisq;, non quo modestior frugaliorq; (quales literæ concinnant ac formant) sed quo ferocior ac impotentior est? Magno omninò atq; multiplici & suprâ quàm dici potest exitiabili bello defuncti sumus: quod nec civile tantum aut sociale appellaveris, neque externum etiam; sed quoddam commune ex omnibus, & plusquam bellum. Quo non Germania in Europa magis, quam in Germania Europa certavit, incertum, pro ea, an contra eam. Sed si in fatis fuit quodammodo, ut robustissima fortissimaq; orbis terrarum pars, in unum bellum, ut experiretur vires suas, concurreret; dicendum propemodum est, ferali huic scenæ non debuisse theatrum aliud statui, quàm bellicosissima omnium quod natio daret. Hoc exitu tamen ut quanto fors nostra hoc statu rerum acerbior esset ac tristior, tantò illustrior existeret gloria, cùm nulla gens alia hîc gesserit partes, aut quicquam magnificum ac laude egerit dignum, quæ nostris ad id non manibus tantum ac opibus, verum consiliis etiam fuerit usa: quo superatæ in partibus Germaniæ decus non nisi ipsos Germanos maneret: iidemq; & victi & sui victores existerent. Quod in futuris annalibus cum legent posteri, miserabuntur illi quidem fortassis atrocitatem fati nostri; sed magis admirabuntur virtutem, mereri confessi terrarum orbis imperium invictum populum, qui principatum Europæ & tenuisset jam olim, & denuò sibi in semetipso quamvis asseruisset. Quare cur abblandiri sibi gentes aliæ, & gestis rebus gloriari velint magnopere, caussa non est. Nisi ad laudem ac famam interpretari voluerint, quod pertinacia illa-

rum

rum calamitatibus tantis ac cladibus, quantas vix ætas ulla vidit ante, & nos tamdiu perpessi sumus, dederint caussam. Hæserit alibi diutius bellum; nusquam incubit vehementius; nusquam majoribus viribus id gestum, aut pluribus præliis depugnatum; aut quo exercere usque furorem posset, ostensum fuit. Quanti & quot conducti exercitus? Quoties conflictum acie? Quot urbes & castro aut capta obsidione aut expugnata viribus? Quantum profusum sanguinis, quo maxima flumina etiam & campi quamvis ingentes, quin totæ provinciæ pene, aut mundatæ fuerunt aut infectæ? Quid nunc de villis, de pagis, de multò infinitis oppidis memorem, quæ militaris licentia aut furor vel igne delevit vel exscidit ferro? Ex quo ruina, & solitudo, & vastitas non quidem per partes aliquas; sed universam, quanta patet, Germaniam, velut procella & turbine quodam, invectæ dispersæq; sunt. Quæ belli hujus magnitudinem ac gravitatem testenturnè magis, an detestentur ad posteros, nihil nunc dicere attinet. Sed si ad nostra revertimur, quis erat superioribus annis & hujus & aliarum Academiarum status, quæso, atq; fortuna? Subit profectò recogitanti illius temporis faciem horror ingens, cum per acroateria omnia subselliaque magnum silentium miraq; incederet vastitas; aut collocatus in cathedra doctor mœrore ac cura anxius vix solveret vocem, & tribus quatuorve sectantibus, præciperet ægre ac expediret, quæ per terrores atq; formidines domi formaverat. Quæ omnia cum ex pactitio saltem armorum otio & intersititia illa quiete, quam impetravimus hactenus, mutata in melius adeò sint, non sine ingente nostro commodoque ac fructu; quantò majora, & excellentiora magisque perpetua ac firma licebit sperare, cùm justa modò solidaque est reddita pax, quæ non sequestrat arma, sed tollit penitus; non interfindit quiete temporaria bellum, sed finit; & certam mansuramque & metu omni ac solicitudine vacuam nobis securitatem indulget? Merito igitur nunc gratulamur invicem faustis ominibus, & Deo immortali, auctori ac largitori incredibilis hujus ac in-

spera-

ANNO CHRISTI

ſperatæ felicitatis, & canimus laudes & reddimus gratias: non modò privatim, & prout cuique ſua dicta pietas; ſed publicè etiam hoc ritu ac ceremonia, quo Sereniſſimus Princeps præſcripſit. Quæ craſtinæ lucis ſolennitas quò magis decorè atque conſpectè peragatur, vos admonemus, ut ſequenti mane ſub ipſam ſextam in D. AUGUSTI Collegio conveniatis, laudatoq; hymnis pſalmisque miſericordiſſimo Numine in templum arcis procedentes Patres, quibus in foro ſe Civitatis Senatus junget, comitemini, vacaturi qua par eſt religione animi ac pietate, quæ ibi, & poſtdeinde in parochiali templo, peragentur, ſacris officiisq; divinis. Quibus peractis, cùm matutinis tum pomeridianis non procedendum vobis ad compotationes hilariaque memineritis (quæ minimè diei religioni conveniunt, & Sereniſſimus Elector graviter interdixit) ſed ſuæ quisque domi iis navabit rebus operam, quæ pietatem incitantque ac movent; & Dei pacem atque benevolentiam magis magisque conciliant ac promerentur. Quem in libelli fine devotá mente veneramur, bonasque precamur preces, ut æternitatem ſuis addat muneribus, & hanc recuperatæ poſt tot annorum tumultus ac tempeſtates efflorefcentem pacis ſegetem emicantemque in herbam primùm tueatur clementer; neque adurere eam ullam rubiginem aut feram tempeſtatem evertere; ſed bene evenire atquè grandeſcere; nosque & poſteros noſtros eorumque progeniem, & ſi quam illi daturi rurſus ſunt prolem, maturos ejus atque perpetuos fructus carpere ſinat, ſedatis non modò atque compoſitis bellis undique, ſed ipſo eorum nomine quoque extincto atque deleto: ut ubique terrarum fixâ fundataque pax in conſtantiſſimi amoris irruptum fœdus gentes omnes copulet, & nos, quibus æternæ veritatis lux patuit propius, tanquam veriſſima & fallax minimè teſſerâ, non dicto & nomine; ſed re & facto monſtret ac doceat Chriſtianos. PP. ad d. XXI, Julij Anno recuperatæ gratiæ CIↃ IↃC I.

EPI-

EPIGRAMMA RECTORIS in eandem festivitatem.

Cum mea pace iterum Germania clara fruatur;
Hinc celebrat festum Leucoris alma DEO.
Tota Professorum series, totusq; senatus
Mane domus sacræ limina nota subit.
Sexcentos certum est Studiosos sponte secutos:
Præsentes totidem fama fuisse refert.
Carmina cantantur varia modulamine rerum
Dulcisonis chordis ductilibusq; tubis.
Pace nihil melius: nil Martis tristius armis:
Destruit hic agros: erigit illa domos.
Dicimus ergò DEO magnæ præconia laudis,
Qui dedit his nostris finibus istud opus.

RECTOR. 1650. d. Lucæ.

IOHANNES SCHARFIUS, S.S. Theol. D. & P.P.

Inscripti 240

Inter Inscriptos.

Abraham Calovius, SS. Theologiæ Doctor & Prof. Publ. Pastor, Circuli Electoralis Superintendens Generalis, & Consistorij Ecclesiastici Assessor.

Georgius Dietericus von Raschken/ Eques Misnicus.

Cuno Christophorus: Iohannes Heinricus von Birckholtz/ Eq. Lusati.

Wolff Abraham von Schlieben Eques Misnicus.

Eustachius à Thümen/ Nobil. March.

Iohan. Christoph. à Goltz/ Nob. March.

Hanß Ernst von Rotwedel/ Nobil. Neo-March.

Iohannes Ernestus von Stächow/ Brand. Marchicus.

Ioachim Adolph. à Röbel, Nob. Mesa March.

Matthias Mladosseuich Croata Zagrabiensis, Nobil. à Srtenicuecz.

RECTOR. 1651. d. 1. Maij.

CHRISTIANUS TAUBMANNUS, U.I.D.

Inscripti 266

Inter Inscriptos

Bernd

ANNO CHRISTI

Bernd Friedrich de Rindstorff.

Hans Katte : Melchior Katte : Melchior Heinrich Katte : Cuno Katte : Wolff Christoff Schierstehde : Friedrich Ludewig Schirstehde / Equites Saxonici.

Adamus Heinricus à Güntersbergk, Nob. Neo-Marchici.

Caspar Ioachim à Goltze/Nobil. Neomarch.

Caspar Otto à Blanckensee/ Nob. Neomarch.

Christoph ab Heidebregk : Bernhardus à Blanckenburgk : Christianus ab Heidebregk, Nob. Pomerani

Iacob Diederich von Barstorff/Nob. March.

Iohannes Siegfridus à Lüttechau, Eques Misnicus.

Caspar Christoph à Nostitz, Eques Lusatus.

Franciscus Dubilans ab Eickstet/ Mob. Pom.

1651. d. Lucæ.

RECTOR.

MICHAEL SENNERTUS, Medicinæ Doctor & Prof. Publ.

Inscripti 191

Inter Inscriptos

Bogislavv von Somnitz/ Nob. Pomeran.

Wolff Albrecht von Löhn/Nob. Lusat.

David von Bulow / Nobil. March.

Eilhardus Töniges, Nobil. Borussus.

1652. d. 1. May.

RECTOR.

M. CHRISTIANUS TRENSCHIUS, Hayna Misnicus. Logic. & Metaph. Prof. Publ.

Inscripti 312.

Inter Inscriptos.

Andreas Kunadus, SS. Theol. D. PP. & Consistorij Ecclesiastici Assessor.

Bernhard⁹ Adolphus Metzsch.

Ernst Christian de Ditfordt, Nob. Brunsuicensis.

Rudigerus Christianus de Wedell, Nob March.

Luderus à Licht / Nobilis Bremens.

Hubertus Ludolphus à Stechovv, Nob March.

Chri-

Anno Christi

Christoph: Werner: Ludevvich von Görne/ Nobiles Marchici.
Christophorus à Franckenberg, Eques Siles.
Iohannes Georgius Adam à Löben Brandrohdâ Thüring.
Ioachimus Henningus Iatzkovv, Nobilis Borussus.
Caspar Wichman von Löben/ Eq. Siles.
Fridrich Wilhelm: Conrad Moritz von Rochaw/ Eq. March.
Anton Philippus: Hilmar von Münchausen.

RECTOR.

JOHANNES MEISNERUS, SS. Theolog. Doct. Prof. Publ. & Alumnorum Electoral. Ephorus. 1652. d. Lucæ.

Inscripti 219.

Inter Inscriptos

Dietrich Levin von Schachten/ Eq Hassiæ.
Christoph Heinrich von Schachten/Eques Halberstad.
Werner von Schachten/Eques Halberstad.
Johannes Georgius à Körbitz/ Dresdensis.
Fridricus Guilielmus à Bröck Nob. Prussus
Christophorus Heinricus von Schleinitz in Gródel Misn.

RECTOR

GOTTFRIDUS SUEVUS, Leor. Sil. I.U.D. & Prof. Publ. 1653. d. 1. Maij.

Inscripti. 350

Inter Inscriptos

Casparus Wenceslaus à Kottulinsky, Siles.
Cuno Friedrich: Hanß Cuert: Krafft Burchardt: von Bodenhausen/ uff Wulffingerode vnd Radiß.
Hanß Heldrich von Köseritz.
Laurentius Georgius: Casparus: Ioachimus Reinholholdus à Crockovv, Nob. Pom.
Hanß Heinrich: Wolff Christoph von Kottwitz/ Nobiles Infer. Lusat.
Melchior à Katte Magdeburgens.
Christianus Aribertus, Georg-Ariberti Illustriss. Prin. Anhaltin. Com. Ascan. Dn. Serv. ac Berneb. legitimus ac unicus filius.

Anno Christi

Ferdinandus Iohannes ab Oppe, Nob. Anhalt.

Caspar Friedrich à Schirftedte, Nob. Archiepisc. Magd.

Ernestus Gottlieb von Pröck/ Nob. Prussus.

Iacobus Fridericus von Winterfeldt/ Nob. March.

Hoc anno Comitia Universalia Ratisbonæ habita sunt Imperante FERDINANDO III augusto & invictissimo. Propositio in Curiâ Ratisbon. solenniter facta est die XIX. Mens. Junij, cujus capita ex literis & scriptis publicis repetenda sunt. Durantibus Comitiis, FERDINANDUS IV. Hungar. Bohemiæq. Rex FERDINANDI III. Imperatoris filius die XXI Maji Styl. Vet. Augustæ in Regem Romanorum electus; & Ratisbonæ die IIX Iunij ab Electore Moguntino coronatus est. D. XXV. Iulij, ELEONORA Ducissa Mantuæ Imperatoris FERDINANDI III. conjunx ab eodem Electore coronatur.

A Serenissimo Electore nostro ad Comitia ista amandati sunt HENRICUS à FRIESEN, Jun. Consiliarius intimus, IOHANNES ERNESTUS PISTORIS in Seuselitz/ Consiliarius Appellationum, & D. AUGUSTINUS STRAUCHIUS; Consiliarius Appellat: & in hac Academia Profess. Cod. &c. qui in locum Ordinarij defuncti D. JEREMIÆ REUSNERI, absens confirmatus est.

Det DEUS, ut ea ubique deliberentur & concludantur, quæ ad tranquillandas penitus Imperij res, ad pacis Religiosæ pariter ac profanæ stabilimentum & Ecclesiarum pressarum allevamentum faciunt.

In felicitate quoque Academiæ nostræ per hoc semestre meritò censetur, tum numerus inscriptorum, quo ab Anno 1629 nullus reperitur major, tum Actus Doctoralis in Facultate Juridicâ, octo Licentiatorum: cui numero, parem nullâ Facultatum superiorum habuit.

1653. d. Lucæ.

R E C T O R.

MARCUS BANZERUS Augustanus, Med. Doctor & Prof. Publ. Collegijq; Medici Senior.

Inscripti 246

Inter Inscriptos.

Geor-

Georgius Heinricus ab Arnnihm Nobilis Misnicus.
Johannes Christophorus à Straus Nob. Neo Marchic.
Johannes Christophorus à Sack Nobil. Neomarchic⁹,
Caspar Seyfried: Heinrich Ernst: Wolff Christoff von Karuß/ Nobil. Lusati.
Johann Ernestus à Staupitz Nobil. Lusatus.

ANNO CHRISTI

Eod. Anno, d. 14. Febr. Præsente Serenissimo, Celsissimoq; Dno. Dn. Johanne Georgio Electoratus Sax. Hæreditario Principe Dn. D. Abraham Calovius Pastor & Circuli Electoralis Superintendens Generalis publicè & solenniter investitus est. à Dno. Jacobo Wellero Doctore Theologo & Serenissimo Dn. Dn. Electori à Concionibus aulicis Primarijs &c.

RECTOR

AUGUSTUS BUCHNERUS. 1654.

Inscripti 220 *Cal. Maij.*

Inter Inscriptos.

Eovvald Georg à Lettaw Nobilis Pomeranus Hæres Machmini.
Hericus à Belovv Nobil. Pomeranus hæreditarius in Dunno & Symbo.
Joachim Friedrich von Schlaberndorff.
Johannes Georgius Opel Dresdensis.
Rudiger von Massaw Nobil. Pomer.
Johann Christophorus Lielgenau à Lielgenaw.
Carll Friedrich von Kradn Wismario Megapolitanus.
Gerhard⁹ Milzovius à Waß/ Norvvegus.
Adamus Ernestus Löser Eques Misnicus.
Hans Ernst Knoche Eques Misnicus.
Hans Rudolff von Landskron Nob. Sil.

De Obitu FERDINANDI IV. Regis Romanorum ista notata sunt.

COmmemoranda adhuc FERDINANDI IV. Romanorum Regis mors est, quæ M. Junium nobis feralem fecit. Lætum & prosperum ipsi superiore anno, cum summi fastigij fortuna in eum solenni ceremonia. d. VIII. transferretur. Oaijt Viennæ. d. XXIX. à media nocte, exanthematum morbo. Præsagia mortis referuntur, novæ stellæ

 exor-

ANNO CHRISTI exortus, quæ tribus Septimanis fulsit ante: tum magna ventorum, quæ pridiè, quam finiretur, incessit tempestas, & mox secutus terræ ingens tremor: aquila etiam, quæ ex Imperatorij Palatij area, ubi obambulare & cibos accipere annos quamplurimos sueverat, in S. Michaelis turrim levavit se primùm, & inde longius tulit ex omnium oculis, post Regis demùm reversa excessum. Aera Campana denique in Cæsareano sacello, quæ sponte, ut si ad Sacra vocarent ter sonuerunt.

R E C T O R.

1654. d. 18. Octob. ANDREAS KUNADUS SS. Theol. D. Prof. Publ. Consistorij Ecclesiastici Assessor & Alumnor. Electoral. Ephorus.

Inscripti. 166

Inter Inscriptos.

Otto Christianus Nobil. de Plotho, Saxo.
Hans Albrecht von Schierstett Nob. March.
Georg Rudolph Schenck zu Schweinßburg. Nobil. Hassus.

Sub hoc Rectoratu notata sunt sequentia.

Glacialis illa aquarum eluvio, qua albis ex diuturnis pluvijs & liquefactis nivibus majorem in modum intumescens, cum glacie, intra, intra alveum prope pagum GRIEBE ad dimidium miliare accumulata, viam aliam non reperiret, effractis non uno in loco aggeribus, perrupit, & totam planitiem occupavit, ut Lipsiam ire volentibus, per integrum miliare usq; ad KEMBERGAM, navigio utendum esset. Singulariter verò pagum Academiæ Eutzsch dictum, adflixit & mundavit, ut illac peculiare quasi fluentum instituisse videretur. Accidit 8. circiter Februarij & duravit per integrum Mensem usq; ad 10. Martij non sine insigni damno & detrimento Colonorum.

DEINDE.

Nova dotatio hujus Academiæ, qua Serenissimus Princeps Elector Saxoniæ, Dominus & Nutritius noster clementissimus impetrata à Statibus Provincialibus ad qualemcunq; Scholarum & Academiarum instaurationem, liberali unius

unius & alterius Nummi Censorij, quom vocant Collatione, de priore Nummo, quem decisis inde 1000. fl. Magnifico Dn. D. Wellero Concionatori Aulico primario & 1000. Thal. Dn. Johanni Rauhen Dantiscano, Novæ Didactices Professori solvendis, integrum huic Academiæ destinarat, primitias. fl. exsolvi clementissimè fecit, cum annexâ hac severissimâ dispositione ut tres partes pro reficiendo Fisco Academico elocentur, quarta verò pro compensatione residui Salarij secundum proportionem in Dominos Professores & illorum Hæredes distribuatur. Cujus rei initium factum in Consistorio d. 17. Dec. 1654.

ANNO CHRISTI

R E C T O R. *1655. Cal. Maij.*

HENRICUS COSELIUS Pragâ Bohemus J.U.D. Pandect. Prof. Publ.

Inscript. 233

Inter Inscriptos:

Conradt Gottfriedt ab Uchtritz Nobil. March.
Gottlob à Werther Turing.
Henricus Centurius ab Ende.
Fridric Wilhelm von Rochaw.
Wolf Ernst von Haken.
Adam Heinrich von Schönberg Nob. Misn.
Caspar Borck Nobil. Neomarch.

Summa Omnium Inscriptorum.

In Matricula	I. ab Anno	1502.	ad. 1552.	Inscripti	16070.
	II.	1552.	1565.		8461.
	III.	1565.	1587.		11902.
	IV.	1587.	1610.		12557.
	V.	1610.	1645.		14330.
	VI.	1645.	1655. usq; ad d. Lucæ,		4538.
				Summa	67858.

Sub

Celebratum est Festum Jubilæum Pacis religiosæ, d. 25. Sept. Jussu Serenissimi Electoris JOHANNIS GEORGII Primi qui paulò ante, festivitatem illam vicinis & exteris & Locis Evangelicis quoq; Theologis notam fieri voluit, transmisso ad Consistorium Ecclesiasticum Wittebergense, hoc Mandato, insinuato d. 3. Septemb. Anno 1655.

Von GOttes Gnaden Johann Georg / Hertzog zu Sachsen Jülich Cleve vnd Berg / Churfürst/etc.

Würdige Hochgelahrte/ liebe andächtige vnd getrewe / Wir mögen Euch nicht bergen / welcher gestalt Wir/ GOtt zu Lob vnd Ehren/ auff den 25. Septembris nechstkünfftig in Vnsern Churfürstenthumb vnd incorporirten Landen / ein öffentlich Danck Fest halten zulassen/ entschlossen/ Gestalt Wir Euch förderlichst eine Instuction vnd was derselben anhängig/ zuschicken zulassen, bedacht sein wollen/ dieweil Wir aber darbey eine Nothdurfft zu sein erachtet/ Euch solches weil die Zeit kurtz / zuvorhero zu notificiren/ Als/ begehren Wir hiermit gnädigst/ Ihr wollet nicht allein Euch dißfals gefast halten / sondern auch solches Ewern benachbarten Theologis, in Vnsern Landen vnd an andern Evangelischen Orten/ in Schrifften zuerkennen geben / Daran geschicht Vnsere Meinung / Datum Dreßden am 29. Augusti Anno 1655.

Friedrich Metzsch.

B. Behem.

Den Würdigen vnd Hochgelahrten vnsern lieben andächtigen vnd getrewen/ verordenten des Consistorij zu Wittemberg.

Quo

Quo mandato accepto, vicinis & exteris Evangelicis Consistorijs ac Ministerijs Theologicis in plerisque locis & Civitatibus Imperialibus Evangelicis, nec non alijs extra Imperium indictam festivitatem quam citissimè significavimus: hâc Literarum impressarum formula.

Vnsere freundbereitwillige Dienste zuvorn/

Wolehrnwürdige / Wolehrnveste / Groß- vnd Vorachtbare/ Hoch- vnd Wolgelahrte/ insonders günstige geehrte Herren vnd liebe Freunde.

DJeselben erinnern sich ohne vnsere anführen/ welcher Gestalt auff bevorstehenden 25. hujus der Tag an welchen zu Augspurg der Religions Frieden Anno 1555. geschlossen worden / gefellig / Geben jhnen hiernechst auß mitkommender Copey zuvernehmen/ wie daß der Durchläuchtigste Churfürst zu Sachsen vnd Burggraf zu Magdeburg / etc. Vnser gnädigster Herr in Sr. Churf. Durchl. Churfürstenthumb vnd incorporirten Landen ein öffentlich Danck vnd Jubelfest Gott zu Lob vnn Ehren dessentwegen halten zulassen / entschlossen/ vnd darneben gnädigst begehret solches vnseren benachbarten Theologis in dero Landen vnd an andern Evangelischen Orten in Schrifften zuerkennen zugeben / Wie nun höchstgedachter Sr. Churf. Durchl. gnädigsten Verordnung wir vnsers Orts schuldigste folge billich leisten/ also haben wir auch nicht vmbhin gekundt dererselben Christ hochfürstliches Anordnen denen Herren zuerkennen zugeben / nicht zweifflende die selben hierauß mehrhöchstermelter Sr. Churf. Durchl. Gottseligstes höchstlöblichstes intent wolgemeint erkennen / vnd nebenst derselben auß gleichmessiger hertz Christlicher Danckbarkeit gegen die hohe gnade Gottes dardurch diese hundert Jahr hero der liebe Kirchenfried wunderbarlich erhalten/ vnd bestetiget / durch antrieb des heiligen Geistes Gott zu preisen ümbtreten werden/ wormit schliessende die Herren Wir Gottes

ANNO CHRISTI Allmächtigen Schutz treulichst empfehlen / Geben Wittenberg den 5. Septebris Anno 1655.

Verordnete des Churf. Sächs. Geistl. Consistorij zu Wittenberg.

Specialius mandatum de celebrando festo, unà cum Instructione Intimatione & Formulá precationis transmissum est, d. 14. Septembr. dicti anni quæ omnia subjungere placuit.

MANDATUM.

Von GOttes Gnaden Johann Georg / Hertzog zu Sachsen Jülich Cleve und Berg / Churfürst / etc.

Würdige / Hochgelehrte / liebe andächtige vnd getrewe / Demnach wir auß hochwichtigen Vrsachen / zuförderst aber dem Allmächtigen Gott zu Lob / Ehr vnd Preiß wegen des verliehenen vnd nunmehr 100 Jahr erhaltenen werthen Religion Friedens auff den 25 Septembris nechstkünfftig / mit göttlicher Gnade / ein öffentlich Jubelfest begehen zu lassen / entschlossen / wie Euch allbereit / vor wenig tagen angedeutet worden. Als thun wir Euch hierbey die zu solchem Werck gehörige Instruction, Intimation vnd Gebet überschicken / gnedigst begehrende / Ihr wollet solche allen Euch untergebenen Superintendenten vnseumblich zufertigen / vnd Ihnen aufferlegen / das Sie dieselben alsobalden denen an Sie gewiesenen Pfarrern in Städten vnd Dörffern zuschicken / vnd daran seyn / daß vnserer Christlichen Anordnung allerdings schuldige folge vnd Gehorsam geleistet werde. Dahero denn alle Superintendenten vnd Pfarrer diese Verfügung jedes Orts weltlicher Obrigkeit vnd Gerichtsherrn alsobalden Communiciren sollen / damit dieselben / was Ihnen in einem oder dem andern in acht zunehmen gebühre / bey zeiten wissen / vnd sich darnach richten mögen / Daran geschicht Vnsere Meinung / Datum Dreßden am 5 Septembris Anno 1655.

B. Behem.

Den Würdigen vnd Hochgelahrten vnsern lieben andächtigen vnd getrewen / verordenten des Consistorij zu Wittemberg.

IN-

INSTUCTION
Und
Ordnung/
Nach welcher in
Unser/ von Gottes Gnaden
JOHANNS GEORGEN/
Hertzogen zu Sachsen/ Jülich/ Cleve und Berg/
deß Heiligen Röm: Reichs Ertz-Marschallens und Churfürstens/ Landgrafens in Düringen / Marggrafens zu Meissen / auch Ober- und Nieder-Lausitz / Burggrafens zu Magdeburg / Grafens zu der Marck und Ravensburg / Herrns zum Ravenstein / etc. Churfürstenthumb / und gehörigen Alten und Neuen Landen / das instehende Jubilæum, und Evangelisch Danckfest / auff den 25. Septemb. Anno 1655. zu halten.

NAch dem wir uns mit schuldigem Danck zurück erinnert / wie die Gnade JESU CHRISTI sich herrlich am 25. Tage Septembris Anno 1555. und also für ein hundert Jahren/ erwiesen / indem durch einhelligen Schluß und Bewilligung der damaligen Röm. Käys. und Königl. Majestät/ sampt der Churfürsten/Fürsten/Geist: und Weltlichen/ auch andern fürnehmen Ständen deß Heil. Römischen Reichs ein hochtheuer / allgemeiner / hochverpönter Religions-Friede / zwischen denen/ so genanten / Catholischen und der Augspurgischen Confession Verwandten/Ständen/auff allgemeinen Reichstag ist beschlossen/auffgerichtet und confirmiret worden / Krafft welches allgemeinen Friedens Käyserl. und Königl. Maj. auch Churfürsten / Fürsten und Stände deß Heil. Reichs bey Käyserl. und Königl. Würden/ Fürstlichen Ehren / wahren Worten und Poen deß Landfriedens sich verbunden / keinen Stand deß Reichs / von wegen der Augspurgischen Confession und derselbigen Lehre / mit der That gewaltiger Weise zu überziehen/ zu beschädigen/ vergewaltigen/ oder in andere Wege/ wider sein Conscientz Wissen und Willen / von dieser

Anno Christi Augspurgischen Confessions-Religion/ Glauben/ Kirchengebräuchen/ Ordnungen vnd Ceremonien/ so sie auffgericht oder nochmals auffrichten mögen/ in jhren Fürstenthumb/ Landen vnd Herrschafften zu tringen/ oder durch Mandat, oder in einiger anderer Gestalt/ zu beschweren oder zu verachten / sondern bey solcher Religion, Glauben / Kirchengebräuchen / Ordnung vnd Ceremonien / auch jhrer Haab/Güter/ligend vnd fahrend/Land/Leuten/ Herrschafften/ Obrigkeiten/ Herrlichkeiten vnd Gerechtigkeiten ruhig vnd friedlich bleiben zu lassen / So haben wir auff reiffe vorhergegangene Rahtschlagung/ gnädigst entschlossen/ dem Allmächtigen / grundgütigen GOTT/zu gebührendem Lob/ Ehr vnd Preiß/ auch fernere Gnade/ vnd mächtiger Erhaltung/dieses hoch-edlen Kleinods/ein Evangelisches Jubelfest / in vnserm Churfürstenthum vnd Landen / hochfeyerlich begehen/vnd halten zu lassen/ Vnd solches/ damit alles ordentlich vnd in guter Gleichförmigkeit geschehen möchte / auff nachgesetzte Weiß vnd Mas.

Auffs Erste / wollen Wir / daß dieses Jubelfest den 25. Tag Septembris Alten/vnd 5. Tag Octobr. newen Calenders/ in Vnserm Churfürstenthumb vnd Landen/solle gefeyret werden.

Fürs Andere / daß die zwey nechst vorhergehende Sonntage/ dieses Fest/ mutatis mutandis, laut deß hierbeykommenden Formulars,in Städten vnd Dörffern / von allen Cantzeln / nach gehaltenen Predigten verkündiget / vnd das Volck treulich / zu hertzlicher Andacht / vnd Christlicher Begehung dieses Fest / angermahnet werde.

Zum Dritten/soll den Montag zuvor/als den 24.Septembr. oder bey denen/so den Newen Calender gebrauchen/den 4.Octobr. dieses Fest/vmb Ein Vhr/mit dreyen vnterschiedlichen langen Pulsen / mit allen Glocken / eine gantze Stunde lang eingeläutet / vnd darauff eine Vesper / mit Singen / Lesen vnd Beten gehalten / vnd wo es füglich seyn kan / vnd sonsten das Predigen / in den Sonn-Abend-Vespern gebräuchlich/eine Predigt gehalten werden.

Dergleichen sol zum Vierdten/auch geschehen an allen Orten/zur Mittagspredigt / an dem Fest.

Zum Fünfften/ordnen Wir / daß man die Kirchen mit dem besten Ornat/der jedes Orts verhanden/zieren / vnd die Musicam

Voca-

Vocalem vnd Instrumentalem / so gut als es jedes Orts seyn kan / mit schönen Jubilate vnd Cantate / GOtt zu Ehren / vnd hertzfreudige Dancksagung zu erwecken / erklingen lasse. *ANNO CHRISTI*

Zum Sechsten / soll den Mittag zuvor / als den Montag / Beicht gesessen / vnd den Festtag das heilige Abendmahl gehalten werden.

Zum Siebenden / soll hiemit alles Kauffen vnd Verkauffen / das gantze Fest über / ernstlich verboten seyn / die Thor in den Städten / unter währenden Predigten / zugehalten bleiben / vnd keinem einzigen Handels- vnd Handwercksmann / bey Vermeidung vnnachläßlicher Straffe / das Fest über / einen Laden auffzumachen / oder darinnen zu arbeyten / erlaubet seyn.

Vnd weil zum Achten / nicht unbillich / daß auff solche Zeit alles / so viel müglich / in guter Ordnung / zierlich verrichtet werde / so würde nicht unbequem seyn / daß auff den Universitäten / Rector, Magistri vnd Doctores in einem Collegio, in den Städten aber / vnd sonderlich / wo eigene Rahtsstüle in der Kirchen wehren / die Bürgemeistere vnd Rahtsverwanten / auff dem Rahthause sich versamleten / etwa mit einem feinen Christlichen Lied / jhre Andacht ermunterten / vnd so dann / unter dem letztern Puls / im Proceß / vnd guter Ordnung / miteinander zugleich / zur Kirchen vnd solcher gestalt hernach / wieder herausgiengen.

Vnd daß zum Neundten / eine Conformität in vnsern Landen gehalten werde / so haben wir durch Vnsere Theologen / gewisse Texte / an statt der Epistel / vnd Evangelien außlesen lassen / hiermit begehrende / daß zur Vesper / am Montag / der hundert vnd sieben vnd viertzigste Psalm / mit dieser Vorrede / gelesen werde:

Eure Christliche Liebe / wolle mit gebührender Andacht / vnd Ehr-erbietung anhören / den hundert sieben vnd viertzigsten Psalm / in welchem GOttes wunderbarliche Providentz / vnd väterliche Fürsorge / dadurch er alles in allen / regiret vnd erhält / damit er seine Kirche baue vnd samle / sein heiliges Göttliches Wort jhr vertraue / vnd den wahren Gottesdienst fortpflantze / herrlich beschrieben wird / vnd lautet zu Teutsch also:

Vnd kan hernach zur selbiger Vesper-Predigt / oder wo sie nicht

ANNO CHRISTI gebräuchlich/den folgenden Festtag/zur Frühpredigt/ an statt deß Textes/der hundert vnd neun vnd viertzigste Psalm erkläret/ wo aber beyde Predigten üblich/ein ander bequemer Text gebraucht/ oder vorbemeldter Psalm/ in zwey Predigten getheilet werden/ Als darinnen die Eigenschafft deß heiligen Evangelij beschrieben wird/ so Friede vnd Freude erwecket/ auch Könige vnd Fürsten/ daß sie GOtt zu Ehren leben/vnd sich Christi Reich unterwerffen/ zwinget.

Auff dem Fest selbsten/ soll Vormittag/an statt der Epistel gelesen werden/ der hundert vnd acht vnd dreissigste Psalm/ mit dieser Vorrede:

Euer Christliche Liebe/ wolle mit Fleiß vnd gebührender Andacht/anhören den 138. Psalm/ darinnen David/ vnserm GOtt hertzlich dancket/ daß er die Erkänntnüß seines Namens so herrlich gemacht/ vnd außgebreitet/ daß auch die Könige GOtt dafür rühmen/ Vnd vertröstet/ wie GOtt ferner helffen werde/die Wort lauten also:

An statt deß Evangelii soll gelesen vnd erkläret werden/ der hundert vnd fünff vnd zwantzigste Psalm.

Zu Mittage soll gelesen vnd erkläret werden auß dem 49. Cap. Esa. der 7.8.9.10.11.12.13. Vers.

Endlichen so wird zum Zehenden/ auch das Formular deß Gebets/ so nach den Predigten/ dieses Fest über/ soll abgelesen werden/ mit überschicket/ Die Gesänge so da können gebraucht werden/ vnd derer Disposition, den Superintendenten vnd Pfarrern übergeben wird/ sind folgende:

HErr GOtt dich loben wir.
Allein GOtt in der Höh sey Ehr.
Nun lob mein Seel den HErren.
Nun lasst vns GOtt dem HErren.
Erhalt vns/HErr/bey deinem Wort.
Es wolt uns GOtt genädig seyn.
Ein veste Burg/ist unser GOtt.
Wär GOtt nicht mit vns. diese Zeit.
Danckt dem HErrn heut vnd allezeit.

Der

Der getreue / barmhertzige GOtt / vnd Vater vnsers Heilandes Jesu Christi / helffe nur / das alles Jhm zu Ehren / zu Erhaltung seines heiligen alleinseligmachenden Worts / vnd zur Seelen Heil vnd Seligkeit gereichen möge. ANNO CHRISTI

FORMULA

Der Abkündigung deß Jubilæi auff den Cantzeln / wegen deß am 25 Septembris / Anno 1555 / zu Augspurg / publicirten Religion-Friedens / wie solches Fest / also bald nach gehaltenen Predigten / noch vor ablesung deß Gebets / soll intimirt werden.

Geliebte vnd Außerwehlte in dem HErrn / Was der Mann / nach dem Hertzen deß HErrn / König David / höchstrühmlich / vnd allen Christlichen Potentaten vnd Hertzen / zum löblichen Exempel / wird nachgeschrieben / daß er für ein jegliches Werck gedancket dem Heiligen / dem Höchsten / mit einem schönen Liede / er habe gesungen von gantzem Hertzen / vnd den geliebet / der jhn gemacht hatte: Eben das hat der Durchlauchtigste / Hochgeborne Fürst vnd Herr / Herr JOHANN GEORG / Hertzog zu Sachsen / Jülich / Cleve vnd Berg / deß heiligen Römischen Reichs Ertzmarschall vnd Churfürst / Landgraff in Düringen / Marggraff zu Meissen / auch Ober- vnd Niederlausitz / Burggraff zu Magdeburg / Graff zu der Marck vnd Ravensberg / Herr zu Ravenstein / ꝛc. Vnser allerseits gnädigster Herr / als ein Pfleger vnd Säug-Amme der Christlichen Kirchen / hocherleuchtet jederzeit / wol beobachtet. Denn nach dem auß Christeiferiger Liebe gegen GOtt / vnd seinem alleinseligmachenden Wort / sich höchstgedachte Churfürstl. Durchlaucht. zu rück erinnert / was für hohe vnaußsprechliche Gnade / die vnerschöpffliche Güte vnd Barmhertzigkeit GOttes / nunmehr auff künfftigen 25. Tag Septemb. für hundert Jahren / seiner Christlichen Kirchen verliehen / da durch Krieg / vnd das vnChristliche Interim alles in Geist- vnd Weltlichen Stand / zernichtet gewe-

sen

ANNO CHRISTI sen/Er nicht allein den Heldengeist/ deß Durchlauchtigsten vnd Hochgebornen Fürstens vnd Herrns/Herrn Moritzen/Hertzogens zu Sachsen/deß heiligen Römischen Reichs Ertzmarschallen / vñ Churfürsten/Landgrafens in Düringen/ Marggrafens zu Meissen/vnd Burggrafens zu Magdeburg / Christmildester Gedächtnüß/ Seiner Churfürstl. Durchl. Groß-Herrn-Vaters / Herrn Bruders / erwecket/daß Anno 1552. mit Käyserl. Maj. Er den Passauischen Vertrag/zwischen denen / so genanten Carolischen vnd Augspurgischen Confession - Verwandten / als einen Anfang zum heilsamen Religion - vnd Prophan - Frieden gemacht/ dergestalt vnd also/daß kein Theil dem andern/umb der Religion willen/beschwerlich seyn solten / Sondern hernacher unter derselben höchstgeehrten Groß-Herrn-Vaters / Churfürsten Augusti/ Christmildester Gedächtnüß/im angezogenen 1555. Jahr seine väterliche/himlische Güte/weiter so reichlich spüren / vnd mächtiglich sehen lassen/daß im Allgemeinen Reichstag/deß Röm. Reichs/ eben an dem Ort/da/dazumal vor 25. Jahrn unser Glaubens-Bekentnüß/die Augspurgische Confession / offentlich war übergeben/vnd verlesen worden / der hochverpönte Religionsfriede/ auffs kräfftigste/vnd verbindlichste / von beeder Religion Zugethanen/in damals friedlichen vnd glücklichen Zustand deß Reichs/ ist auffgerichtet/beliebet vnd beschlossen worden / Krafft welches Friedens/der auch in den Oßnabrugischen Friedens-Tractaten/ auffs neue ist stabilirt worden/sich das Röm. Reich in Ruhe befunden/vnd die wahre alleinseligmachende Lehr/der ungeänderten Augspurgischen Confession, sich weit vnd breit außbreitend/ herrlich erbauet/So haben Sie daher jhrer Schuldigkeit zu seyn erachtet/jhrem heiligen GOtt / insonderheit/ auch für diese grosse Wolthat / von gantzem Hertzen zu dancken/vnd Jhm dafür ein schönes Lob zu singen/zu welchem Sie die Churfürstliche Gedancken gefasset/in dero gantzen Churfürstenthumb / vnd allen dero zugehörigen Landen/ GOtt dem HErrn zu Ehren vnd schuldigster Danckbarkeit/ein Jubilæum, das ist/ein öffentliches Danckfest auff gedachten 25. Tag.Septembris außzuschreiben / vnd solcher gestalt zu halten/daß den Tag zuvor/umb Ein Uhr mit allen Glocken/durch drey unterschiedliche Pulse/das Fest eingeläutet/

vnd

vnd darauff von Zwey Uhr soll Vesper gehalten werden/ die Leu- te auch zur Beicht sich einstellen/künfftigen Tag / die Predigten auß denen fürgegebenen Texten/gleich als auff hohen Festtagen/ mit hertzlicher Andacht besuchen / vnd den gantzen Tag GOtt zu Ehren vnd schuldigsten Lob-Opffer / für solche grosse Gnade an- wenden.

ANNO CHRISTI

Wird demnach Euer Christliche Liebe / hiermit von GOt- tes wegen/an statt höchst-ermeldter Seiner Churfürstl. Durchl. ernstlich ermahnet vnd erinnert/für allen Dingen/ihr Hertz durch rechtschaffene Busse zu bereiten / damit sie GOtt das schuldigste Danck-vnd Lob-Opffer darbringen/vnd erhörlich beten möchten: Vnd wenn sie werden benntten Vor-Abendes/mit allen Glocken/ das Fest/umb Ein Uhr eingeläutet hören/daß sie sich/so dann zur Vesper/vnd die/so da Geistlich hungert/zur Beicht: vnd gnädig- ster Absolution, den Tag darauff zum Gehör Göttlichen Wor- tes/wie vor: also auch nachmittag / gleich als in den hohen Fest- tagen/mit Fleiß einstellen/mit bußfertigen/ zerknirschten vnd zer- schlagenen Hertzen für GOtt erscheinen/denselben die Farren ih- rer Lippen/ mit hertzlicher Andacht / opffern / umb fernere Gnade vnd Erhaltung deß Wortes Gottes / wie auch allgemeinen Pro- phan.vnd Religion-Friedens / zu der hochgelobten Dreyfaltig- keit/zu Hans/vnd in der Kirchen beten / vnd von andächtiger fey- erlicher Begehung dieses Fests sich nichts Weltlichs abhalten lassen wolle: Inmassen dann höchsternennter Vnser gnädigster Churfürst vnd Herr / hiermit auch ernstlich wil / daß auff diesem Fest alle Hand: vnd Pferd-Arbeit/Krämerey/Kauffen vnd Ver- kauffen/vnd anders/so sonsten an Werckeltagen zu geschehen pfle- get/gäntzlich nachbleiben/in den Städten unter währenden Pre- digten/die Thor zugehalten/vnd bey Vermeidung unnachlässiger Straffe/von der weltlichen Oberkeit/ aller Orten/ der angeführ- ten Puncten halber/Verordnung geschehen soll: Gestalt nun ei- nem jedwedern frommen Christen/sein eigen Hertz vnd Christen- thum treiben wird / daß er diese unaußsprechliche Wolthaten er- kenne/GOtt dafür hertzlich dancke vnd preise/der solche Fürstliche Gedancken seinem Gesalbten/ Vnserm gnädigsten Herrn / einge- geben / Dahero auch andächtig seufftze / daß unser Heiland vnd

ANNO CHRISTI Erlöser Christus Jesus / nechst ferner Erhaltung / seines heilsamen und allein seligmachenden Worts und dem rechten Gebrauch der hochtheuren heiligen Sacramenten / solche / von Seiner Churfürstl. Durchlaucht. Wolthat am Hause Gottes erwiesen / reichlich belohnen / Sie und Ihr gantzes Churfürstliches Haus und alle hohe nahe Anverwandten in Fried und Ruhe bey beständigster Gesundheit immerdar für sich stehen / und Sie / als den Hochgesegneten der hochgebenedeyten Dreyfaltigkeit seiner Kirchen zum Trost / gnädigst bey diesen weitansehenden gefährlichen Zeiten erhalten wolle / Also ist kein Zweiffel / werden wir uns Christlich und Gottselich erzeigen / so werde GOtt im Himmel solches wol gefallen / Er unser Gebet erhören / ferner unser GOtt und Vater / umb deß blutigen Verdienstes Jesu Christi willen / bleiben / das heilige Evangelium bey uns erhalten / und endlich zu sich in die ewige Hütten einnehmen / darzu uns verhelffe GOtt Vater / GOtt Sohn / GOtt heiliger Geist / hochgelobet in Ewigkeit.

Gebet /

So auff gnädigste Anordnung

Deß

Churfürsten zu Sachsen und Burggraffens zu Magdeburg / Herrn /

Herrn Johanns Georgen / etc. nach der öffentlichen Beicht und Absolution im

Evangelischen Jubelfest den 25. Septemb. dieses 1655 Jahrs soll abgelesen werden.

O Allmächtiger GOtt und Vater unsers Heilands und Erlösers Jesu Christi / Wir treten heut an diesem Tag / da du gleich vor hundert Jahren deinen
Psal. 90. Knechten deine Werck / und unsern Kindern deine Ehre erzei-
Ps. 103. und 90. get / uns gekrönet mit Gnad und Barmhertzigkeit / bist uns freundlich gewesen / und den theuren hochverpöenten Religions-Frieden im gantzen Heiligen Römischen Reich hast schliessen lassen /

für

für dein heiliges Angesicht / vnd bekennen mit Rew vnd Leid / daß da wir billich für solche unaußsprechliche Wolthat dich im wahren Glauben durch ein heiliges Christliches Leben hätten sollen preisen/wir hergegen gesündiget / unrecht gethan / vnd Gottlos gewesen/von deinen Geboten vnd Rechten gewichen / unser Vertrauen auff dich/der du Toden aufferweckest / allein nicht gesetzet/ dich nicht über alles von gantzen Hertzen/von gantzer Seele / von allen Kräfften vnd von gantzem Gemüte geliebet/ deinen heiligen Namen nicht geehret / dein heiliges Göttliches Wort nicht mit Freuden im Heiligen Geist auffgenommen / viel weniger Frucht gebracht in Gedult/ das Gottlose Wesen verleugnet / vnd gegen dich Gottselig / gegen vns züchtig vnd gegen dem Nechsten also gerecht gelebet / daß wir als außerwehlten Gottes-Heiligen vnd Geliebten hätten angezogen hertzliches Erbarmen / Freundlichkeit/Demut/Sanfftmut/Gedult : Aber allein solche vnd viel andere unsere Sünden reuen vns von grund der Seelen / wir müssen vns schämen/daß wir vns an dir/O grundgütiger Gott/so sehr versündiget haben vnd deinem Gebot sind ungehorsam gewesen: Allein HERR Vnser GOTT/wie du bist barmhertzig/ vnd gnädig/vnd gedultig/vnd von grosser Gnad vnd Trew/vnd vergiebest Missethat / Vbertretung vnd Sünde : Also hast du vns unsere Sünde nicht zugerechnet/vnd bist nicht mit deinen Knechten ins Gericht gegangen / sondern da wir wol verdienet zeitliches vnd ewiges Verdamnüß/daß du einen Hunger ins Land geschicket hättest/nicht nach Brod/oder Durst nach Wasser / sondern nach deinem heiligen Wort / welches allein ist unsers Hertzens Trost vnd Freude: damit wir erfahren vnd inne worden wären / was für Jammer vnd Hertzleid es bringe / den HErrn seinen GOtt verlassen/vnd jhn nicht fürchten / so hast du vns doch regiret mit viel verschonen/dein heiliges Wort mit grosser Schaar der Evangelisten gegeben / dasselbe lassen lauffen vnd den Bund deß Friedens erhalten. Ach wie haben die Feinde so gewaltig darwider getobet/vnd die Leute so vergeblich geredet / Sie haben sich miteinander vereiniget / vnd einen Bund miteinander gemacht wider dein Volck vnd deine Verborgene: Aber du HErr unser GOtt hast vns geholffen vnd errettet durch die rechte Hand deiner Gerech-

ANNO CHRISTI

2. Cor. 1.
Luc. 10.
Deut. 6.
1. Thess. 1.
Luc. 8.
Tit. 2.
Coloss. 3.
Dan. 9.
Deut. 34.
Exod. 20.
Ps. 86. 145.
Psal. 143.
Amos. 8.
Jer. 15.
Jer. 2.
Sap. 12.
Psal. 68.
2. Thess. 3.
Psal. 2.
Psal. 33.
Es. 41.

ANNO CHRISTI rechtigkeit Du hast eine Hülffe gesendet/ daß man getrost lehren können/ Dafür dancken wir dir/ O grosser GOtt/ vnd bringen dar

Psal. 12. die Farren vnserer Lippen: Vnsere Seele lobet dich/ vnd was in

Ose. 14. vns ist deinen heiligen Namen: Vnsere Seele lobet dich / vnd

Psal. 103. vergiß nicht / was du jhr gutes gethan hast: der du vns alle vnsere Sünde vergiebst vnd heilest alle vnser Gebrechen / der du die

Amos. 9. zerfallene Hütten Davids wieder hast auffgerichtet / vnd dein heiliges Wort vnd den heilsamen Religions-Frieden wider das Wüten vnd Toben der höllischen Pforten vnd der grausamen Wasserflut deß hochschädlichen Krieges / unter vns erhalten: Dafür lobet dich unser Mund/ vnd preiset dich unser Hertz / nimmermehr soll deiner Güte vergessen seyn/ sondern alle/ die nach dir

Psal. 40. fragen/ werden sich freuen vnd frölich seyn / vnd die dein Heil lieben/ allwege sagen: Hochgelobet sey GOtt.

Wir bitten aber ferner demütiglich/ du wollest / O grundgütiger GOtt/ auch vns vnd unser Nachkommen lassen im Licht dei-

Psal. 89. nes Antlitz wandeln / in den Häusern deß Friedens wohnen / dein

Esa. 22. theuer Wort / so unser Seele erquickt / vnd ein helles Licht ist auff

Psal. 94. unsern Wegen/ erhalten/ damit der Morgenstern der Gnad vnd

Psal. 119. Huld Jesu Christi in unsern Hertzen auffgehe / Hergegen wollest

2. Pet. 1. du allen Rotten vnd Aergernüssen mächtiglich steuern / deine hochbetrübte vnd hochbedrengte Kirchen wider deß Teuffels Gewalt vnd der Welt Toben väterlich schützen vnd trösten. O HErr stehe bey allen/ so umb deines heiligen Namens willen angefochten vnd verfolget werden/ vnd hilff jhnen vnd vns gnädiglich. Laß dir auch/ O frommer GOtt/ ferner in allen Gnaden befohlen seyn unsern lieben Landesvater/ Seine Churfürstliche Durchlauchtigkeit zu Sachsen/ vnd sein gantzes Churfürstliches Haus mit allen nahen Anverwandten/ vnd wie du die Ehre Jesu Christi auff dieses Haus geleget / daß dein heiliges Evangelium unter dessen Schutz ist wieder auffgegangen/ vnd bißhero mächtiglich gewachsen vnd erhalten worden: Also wollest du den Himmel deiner Gnade vnd Güte reichlich über deinen Gesalbten vnd seinem gantzen Churfürstlichen Hause auffthun / damit Er lebe immer vnd ewiglich/ sey mit Ehren vnd Freude gekrönet / sehe das Glück Jerusalem immerdar/ Friede über Israel: Gib/ O barmhertziger

GOtt/

Gott/ Fried vnd gut Regiment/ treibe von vns ab Krieg/ Pestilentz vnd andere Noht/ Segne das Werck vnserer Hände / Erhalte gnädiglich das edle Kleinod der ungeänderten Augspurgischen Confession, vnd den sich darauff-gründeten hochverpœnten Religion-Friede/ zerstreue alle Gedancken / die sich darwider legen/ Vnruh zu stifften / vnd hilff / daß wir vnter dem Schutz vnd Schirm Vnserer gnädigsten Obrigkeit ein geruhiges vnd stilles Leben führen mögen/ in aller Gottseligkeit vnd Erbarkeit/ so wollen wir dich für diese vnd alle andere Wolthaten loben/rühmen/ehren vnd preisen/hier zeitlich vnd dort ewiglich/Amen/HErr JEsu/sag hierzu Amen. *ANNO CHRISTI*

INTIMATIO

RECTOR

ACADEMIÆ WITTEBERGENSIS,

HENRICUS COSELIUS

Pragensis Bohemus J. U. D. Pand. P. P. Curiæ Electoralis, Scabinatus ac Facultatis Juridicæ Assessor,

CIVIBUS ACADEMICIS S. P. D.

SEsquiseculum fermè est, quod MARTINUS LUTHERUS instinctu afflatuq; divino purgando Augiæ Romani stabulo primum admovit manus, cùm asserturus liberali manu unici Servatoris merita, fœdissimas indulgentiarum nundinas ore calamoq; invicto aggrederetur. *A. C. cIↃ IↃ XVII.* Amplius seculum est, cum orthodoxæ nostræ fidei forma edita à confessoribus publicè, & comprehensa scripto exhibita Imperatori atq; Ordinibus fuit, ut ad cælestium oraculorum præscripta sincerâ & incorruptâ æstimatione exigeretur. *A. C. cIↃ IↃ. XXX.* Hodie ipsum exit seculum (quod felix faustumq; esse jubeat Deus) ex quo selenni amplissimaq; formulâ Religioni nostræ data in Augustanis comitijs pax, sancitumq; lege publica est, ne cuiquam profiteri eam fraudi deinceps, & cum *a. d. VII. Kalend. Octob. A. C. cIↃ IↃ LV.*

 peri-

periculo capitis ac fortunarum conjunctum esset. Neutrum horum aut fieri unquam crediderit temere, aut fructum eorum constare nobis potuisse in præsens, qui statum illorum temporum cogitet, rerumq; eventus opibus præsidijsq; humanis æstimet potius, quàm ad divinæ destinationis ordinem referat. Facta hæc omnia tamen novimus, &, quod incomparabile beneficium Numinis est, salva omnia integraq; cernimus hodiè ac intuemur. Non nudius tertius demum, cum moveret Lutherus arma, tyrannis pontificia ceperat: plurimorum annorum vetustate in illud coaluerat robur, quod viribus nullis in ordinem redigi, aut vinci posse crederetur. Nec jam pro primo summove Episcopo, sed pro terreno numine colebatur Romanus Præsul: cujus brevia decretaq; multò sanctius, quàm divinarum literarum oracula, non debile illud ac imperitum vulgus adorabat tantùm; verum & qui opinionem sapientiæ habebant. Quid eminentissimas potestates commemorem? Supra quas universas se Petri ille vicarius, ille servorum servus, extulerat adeò, ut insultare prostratis, ut conculcare pedibus supplices non vereretur, omnes lineas vel impotentissimæ superbiæ jam prætergressus. His munimentis innixum lacessere temere ac adoriri impune; hujus insidiarum multiplices laqueos, sævitiæ machinas ac dira fulmina, exire & evitare posse privatum hominem, & nullis omninò opibus ac copijs fretum, cui mortalium simile vero videri possit? Evasit LUTHERUS tamen, & inter tot ictus petitionesq; improbas tecto, quod dicitur, latere discessit. Nimirum ab omni parte ipsum tegebat & tuebatur Dei favor: qui beneficia sua sibi perire nolebat amplius, & tantam quotidie innocentissimarum animarum intercipi turbam. Venerant enim, venerant modò destinata fatis tempora, cùm revelandum iniquitatis mysterium, prodendusq; orbi perditionis filius esset, ne pestilentius noceret occultus. Sævit quippe impune ignota morborum vis: & tollit venenum ex facili, cùm latet fallitq;, & nulla contra andidotus adest. Sed parum erat productam veritatem in lucem: agnoscenda etiam pro partu legitimo erat, tollendaq; parentibus

veluti,

veluti, & nutricatio ei tutelaq; præstanda, ut adolesceret, & faceret corpus, & vires roburq; assumeret. Inter ea quam rursus jactata illa, quantisq; objecta laboribus ac difficultatibus denuo fuit? Edita quidem Augustæ jam erat formula fidei, quâ tamen securitatis spe atq; fiduciâ, cùm confessores ejus post paullò peterentur armis, & jam religionis controversiæ non dicto & rationibus, sed ferro & viribus disceptarentur in acie, ubi victoria penes optimam caussam stare semper haud solet? Quin conclamatum de nostris rebus actumq; videbatur penitus, cùm victis fusisq; nostris copijs, captis detentisvè ducibus, volitarent latè & triumpharent, qui contra veritatem signa intulerant. Sed omnem humanæ spei captum divina consilia superant: quæ cum suapte nitantur vi, humanis præsidiis haud egent. Ita, quæ pietatis partes oppressæ paullò videbantur ante, se commoverunt iterum, ac resurrexerunt brevi: miraq; fatorum industria, conversa feliciter in adversarios fuerunt arma, quæ hactenus ipsis pugnaverant. Hoc temperamento tamen, ut simul ostenderetur pax, ineunda constituendaq; sine mora, modò quæ petebantur justissime, fide bonâ concederentur. Felix Passavium, quæ fundamenta pulcherrimæ jecisti structuræ! Felicior Augusta, vereque augusta, quæ culmen fastigiumq; imposuisti augustum. Multa quidem tum dabant se, quæ molientium manus impedirent strenuè, & operam omnem elidere frustrariq; viderentur. Sed confutavit hæc omnia, qui supra nos curat negotium: itaq; tractantium aspiravit animis, ut conveniret deniq;, & VII. Kal. Octobr. promulgaretur lex, quæ conscientijs libertatem plenissimam, securitatem religioni statueret atq; sanciret. Bene sit manibus tuis, CAROLE Imperator Invicte! Bene & tuis, FERDINANDE Auguste Rex! Vestræ bonitati, vestræ sapientiæ debetur hoc munus, & omnis illa felicitas, quæ nos ex eo usq; mansit die, donec nescio quo infausto sidere armorum iterum moveretur tempestas. Servet te Deus, FERDINANDE Tertie, Semper Auguste, servet te Deus, qui ijsdem, hoc est proprijs tuæ genti domesticisq; virtutibus imposuisti finem bello, restituisti pacem Germaniæ, in tuto atq; tranquillo

ANNO CHRISTI

A. C. clɔ Iɔ LII.

A. C. clɔ Iɔ LV.

quillo

quillo collocasti religionem. Improbasti arma, quia bonus es; dedisti pacem, quia sapiens es. Indubitata ac certa pacis bona; bellorum casus ancipites sunt; & quibus nitimur armis, iisdem opprimimur sæpius: nec usquam minus fortuna, quàm in bellis respondet. Ira furorq; circumspiciunt arma: bonum & sapientem pacis consilia decent. Hæc nemini nocet, & juxta victori ac victo prodest. Nocere nemini velle, bonitatis est: & salutaria quærere, proprium sapientiæ opus. Macte hac mente, IMPERATOR AUGUSTE, macte inquam, & prudentia hæc indulsisti patriæ bona, eadem tuere atq; conserva. Aderit quoq; his beneficijs suis Deus, nec denegabit posteris, quæ tantâ benignitate majoribus, tantâ & nobis hactenus indulsit. Quod ut mereri liceat, Supplicationem in crastinum, per omnes provincias suas Serenissimus Elector, atque nutritius noster benignissimus, inter hymnos precesq;, & laudum ac gratiarum solutiones celebrandam indixit. Hoc ritu enim cum revelatæ veritatis primùm, & editæ postea ac publicatæ orthodoxæ fidei nostræ memoriam superioribus annis recoluerit; eundem honorem diei crastini etiam dare meritis, & tertium Evangelicum Jubilæum promulgare, pietatis suæ existimavit. Magnum enim & singulare beneficium Numinis; magna, & supra quàm dici potest, felicitas est, nosse veritatem cælestem; dein profiteri palàm, & colere procul formidine posse, quod noveris optimum. Constringit ac deprimit animos timor; libertas dilatat ac erigit: nec toti vocare temere pietati possumus, cum solicitudo ac metus mentem diffindunt. Non defuturos arbitror, qui optimi Principis institutum sanctissimum aut reprehendant, aut rideant. Nam quibus excepta sibilis & suggillata vocibus fuerit primi Jubilæi Evangelici solennitas, eruditos haud latet. De qua cùm redditurus esset non ignobilis aliàs rerum Gallicarum * conditor, tanquam de re ab hæreticis (ita nos vocat) hactenus non usurpatâ & æmulatione Jubilæi Catholici, quod promulgatum sub ipsum illud fuerat tempus, susceptâ, *Ridiculum*, inquit, *est, quod aggredior*. Mox ipsum solenne, *ludicrum* vocat: Idq; cùm æmulatu Pontificis à Serenissimo Prin-

* *Gabriel Barthol. Grammōdꝰ in Sacro Regis Con-*

Principe nostro peristrinxisset indictum; *sic imitatur*, ait, *homines simia, putidum & infame animal; sic mentitur humanam psittacus vocem, cujus non capit ipse articulos, nedum obstrusa sensus: sic Hyena devorat, quem imitatâ voce allexit hominem.* Deinde commemoratò vaticinio Husfij, quo ex cineribus anseris, hoc est suis, post centum annos emersurum olorem prædixerat: *Olore*, inquit, *Lutherum significat. centum post annos hæresiarcham, quem Lutherani fatidica sic voce prænunciatum velut à Deo jactant, nescio unde ducto ab olore in Lutherum augurio: nisi quod olor nigra intus carne, pelle extimâ albus est, quod probe hæreticis convenit, passim hypocritis. Olor amphibium animal est, utriq; elemento æque debitum, qualis Luthero vita fuit, primum Catholico Romano, & inter Catholicos monacho, postmodum apostatæ & hæretico.* Miror profectò virum tantæ dignitatis, tanti judicij, cum sibi constat, usq; adeò oblitum hic sui, ut ad satyricam prope & scenicam dicacitatem descenderet, divagatus longissimè à præcursoris, quem jactat, Thuani, vestigijs, immemorq; promissi, quo nihil se odio gratiæq; daturum erat professus. Quid enim hîc aliud, quam mera loligo & declamatoria, ne dicam scurrilis, cavillatio est, quæ neq; Principem togæ, nec magnum Historicum decere potest? Narrare res gestas sine falsi admistione, non ad censurum vocare, & pronunciare de illis in partem alterutram, proprium maximumq; Historici munus est. Si tamen quandoq; pro emolumento lectoris eò ipsi transeundum est, modestè & sobriè, & salvâ gravitate candoreq; id facere debet: sedulò cavens, ne irrisor argutulus, ne calumniator malignus appareat. Nusquam Thuanus *hæreticos* nos, nusquam *hæresiarcham* Lutherum appellat, licet Catholicus, itaq; perpetuo tuetur candoris & gravitatis propositum, ut omnem lasciviam acerbitatemq; verborum habeat procul, sine ambitu, sine studio ac obtrectatione partium liber ac verus. Sed magnus hujusmodi atq; sublimis, & supra affectus assurgens animus in quosvis haud cadit. Sæpeq; id fit, ut quibus amorem & charitatem induere debeat religio, eosdem in iras tristissimas & atrocissima odia incitet. Quæ simul incubuere animis semel, nihil mo-

Anno Christi

sistorio Senator, & Parlamenti Tolosani Præses, lib. 11. Histor. Gallic: extremo.

Lib. 1. Hist. proemio.

ANNO CHRISTI

** vide Thuanum lib. LV. extremo.*

** Monpenseriâ, Guisij Sororet: Thuanus lib. XCV. Idem Thuanus lib. XCVI.*

derati habere sinunt: eoq; non nullos abripiunt, ut pro religione & dicere quidlibet, & facere, non pulchrum modò, atq; magnificum; sed pium & sanctum etiam putent. Quid * Sepulvedam impulit, ut quicquid Hispani in Americana India avarè, libidinosè, immaniter egerant, defenderet pertinaciter, quàm quia nihil non condendum ijs existimabat, qui propagandæ religioni Catholicæ naverent operam, qui titulus expeditioni illi in barbaros obtendebatur. Quid de * illustri fæmina in Gallijs dicam? *Quæ mendacium ad bonam causam tuendam prodesse, & Catholicum Zelotam, cum mentiretur, quàm Politicum, cùm vera diceret, plus gratiæ apud Deum mereri affirmabat?* Eandem, ut Jacobo Clementi Dominicano, immane parricidium Regis, quem via sceptroq;, Catholicum licet, sectarijs tamen, ut ipsi videbatur, nimis indulgentem, putabat indignum, persuaderet, post exquisita blandimenta, mellitosque, ut ille loquitur, verborum globulos, nec pudicitiæ suæ pepercisse, arguerunt nonnulli. Quid? ridicula ergo & ludicra res est, adire templorum sacraria, auscultare sermones sacros, reddere laudes, reddere gratias Deo, canendis hymnis psalmisq;, fundendis orationibus precibusq; operam dare? Hæc Jubilæorum nostrorum negotia sunt: alios actus supplicationes nostræ ignorant. Viderint Pontificij potius, quid dicant causæ, cum Jubilæos suos in lucri compendia, in nundinationes turpissimas, & nescio quem mimum convertunt. Deportatur sublimis in sellâ regia Pontifex ad Basilicam Petri: sequitur longa Cardinalium & Cleri pompa. Cum ventum ad templi limen, descendit de solio Pontifex: portam, quam sacram appellant, accedit: obstructam offendens cæmentitio opere argènteo malleo, ter pulsat. Nec mora, fabri intus ac operæ assunt cum dolabris: tralaticium murum dejiciunt illico, aditum pandunt, utrumne intraturo Pontifici magis, an, ut conclusum ibi indulgentiarum examen habeat, quo facta à Pontifice veniâ libero evolat impetu in partes omnes divagaturum? Profectò hæc apta theatris ac scenis, hoc est, ridicula ludicraq; sunt, & relinquenda histrionibus potiùs, quàm Sacerdotum principibus usurpanda. Non

æmu-

æmulatio nobis Jubilæa produxit; persuasit pietatis ratio: nec instituta tum primum nobis Jubilæa solennitas fuit; sed multo diu ante, cum Academiæ natalem centesimum faustis omnibus & gratulationibus festis celebraremus. Sed ludant Adversarij, ut volunt, & instituta nostra sanctissima subsannent; nos Serenissimi Principis læti lubentesque sequemur auspicia, impositasque pietatis partes agemus strenuè, gratulati invicem, & bonas precati preces, ut alterum etiam seculum placidè quieteq; transigere, & partam semel sancitamq; pacem ad natos natorum, & qui ab illis nascentur, transferre liceat. Hæc enim est, quæ tuetur templa ac aras: quæ cultum Dei & reverentiam, quæ sacra omnia profanaq; conservat. Hinc sapientiæ studia, hinc cæteræ artes omnes, ac mercimonia florent. Hinc frequentantur civitates, coluntur agri, familiæ crescunt, augentur fortunæ, status cujusq;, & robur, & incrementum capit. Omnia fovet, omnia recreat, sustinetq; pax: nec quicquam tam amœnum aut bonum est, quod illa non suavius meliusq; efficiat. Hæc illa Pandora est delapsa cælo, quæ, quicquid juvat aut prodest, impertit ac donat. Non ut insidietur dolosè, ceu Hesiodèa illa, ac sumat pœnas; sed ut muneribus suis omnibus prosit, felices faciat omnes, qui rectè & sapienter uti velint. Cæterum, ut pro indictà solennitate decenter omnia ac ordine fiant, agite, ACADEMICI CIVES, & mane die crastini sub VI. matutinam in Augusteo Collegio convenite. Collaudato hymnis ibi ac psalmis Deo immortali, prosequimini inde procedentes Patres, quibus in foro Civitatis Senatus conjunget se, in templum arcis; atq; hinc rursus peractis sacris in Urbis basilicam deducite pompam, vacaturi & ibi divinis officijs, votisq; ac precibus, quæ pro quiete ac felicitate patriæ, salute ac securitate Ecclesiæ, nuncupabuntur. Quæ ut obstringant numen & efficacia sint, non conceptæ verborum formulæ facient, sed purus & innocens animus, sed mores casti ac sancti. Hæc sunt, quæ preces nostras commendent Deo, quæ acceptabiles reddant victimas nostras, & quicquid petimus adeò, impetrent facile atq; obtineant.

ANNO CHRISTI

neant. Huc itaq; vertite animos, in hoc incumbite omni opum vi, & conferendis in posterum beneficijs Numinis ut concinnetis vos dignos, pro jam collatis ac præstitis, non verbo atq; in speciem, sed facto ipso ac re, exhibete vos gratos. Cum cœlum serenum & sudum, verenda tempestas est: cum mare tranquillum & jacens, cogitandnm de hieme, quæ quatiat navem ac vexet. Surgunt ex placido repente venti; & sæpe amœnum clementemq; diem tonitrua & procellosæ pluviæ turbant. Vertuntur æque velociter humanæ res: & subita fortunarum mutatio est. Solus non mutat ingenium, qui dies noctesq; in generis humani exitium excubat: atq; hoc unum perpetuo agit, ut affligat ac perdat. Cujus avertere tela atq; refringere, disijcere atq; elidere machinas, sola pietas, sola integritas vitæ ac innocentia potest. PP. VI. Kalend. Octobr, anno recuperatæ gratiæ cIɔ Iɔc LV.

De ipso Actu celebrati Jubilæi in Academia & Urbe Wittebergensi in Matriculâ Academicâ, sequentia notata sunt.

Mandatum hoc Serenissimi Electoris summâ, quâ fieri potuit devotione & solennitate executa est, Academia & urbs Vittebergensis. Concionem Die Profesto 24. Septembr. â meridie habuit, Dn. D. Johannes Meisnerus, ex Psalmo CXLVII. Ipso Festo, d. 25. Senatus Academicus, una cum cohorte literaria ingenti in Collegio D. Augusti manè horâ 6ta, in Cœnaculo sive Atrio majore convenit. Factâq; unâ & alterâ cantione germanicâ, ordine justo & prolixo per urbem processit: quibus Senatus oppidanus in Curiâ collectus, resonantibus inde instrumentis Musicis variis, per medium forum se conjunxit assumptus in eum, qui cuiq; debetur, locum. Quo agmine facto, Templum ad Arcem ingressi & habita concione â Dn. D. Johanne Scharsio, ex Ps. CXXV. in templum Parochiale: Ordine eodem progressi sunt universi, post horam octavam, E Curiâ iterum buccinis aliisq; instrumentis Musicis, durante per forum processu laudes divinæ decantatæ. Concionem habuit Dn. D. Abraham Calovius, Past. & Superintendens Generalis ex eodem CXXV.

Ps. A

Ps. A Meridie frequentissimè iterum in Templo eodem Patres Academici & Senatorij unà cum civitate, cæteri comparuerant audientes Dn. D. Andream Kunadum, explicantem pro concione cap. Es. XLIX. versus. 7. --- 13. Cæterum Totaq; Festivitas organorum, Tympanorum, aliorumq; Instrumentorum, & harmoniarum suavissimo conventu, mirificè in utroq; Templo auctaq; finita est. Placeant Deo Sacrificia hæc laudum & labiorum, Idem Pacem Religiosam quæ devotionem istam solennem & universalem nobis injunxit, per alterum hoc seculum, si quod futurum est & ad finem usq; mundi perpetuò illibatam ac inconcussam servet.

Sequitur CATALOGUS
PROMOTORUM
In omnibus Facultatibus.

CATALOGUS
Promotorum in Facultate Theologicâ cum designatione temporis, Decanorum, Præsidum, & Promotorum.

I.

BACCALAUREI BIBLICI, admissi ad lecturam Biblicam.

M. Petrus Lupinus, & M. Lampertus Schumar de Bomiâ M. Georgius Gyndman de Dantisco M. Simon Guchonis, M. Mauritius Metten de Magdeburg.	Anno 1505. 14. Maji Mag. nostro Ludovico Henning de Borussiâ Decano.

M. Sebastianus Kuchmeister, de Freibergâ, Decano Pollichio 1507.

M. Wolfangus Ostermeyer / Augustini de Mocano. M. Nicolaus Ambsdorff. Alexander Schvveingen, Minorita.	Anno 1507. Decano Pollichio.

M. Johannes de Mechlinâ, Anno & Decano eodem.
Isbrandus de Bolsvvardiâ, 18. Septembr. 1508. Decan. Trutsettero.

ANNO CHRISTI Iohannes de Spangenberg. &
M. Wenceslaus Linck, 9. Febr. Decano Staupitio.
M. Martinus Luder, Augustinianus 9. Mart. 1509. Decano eodem.
M. Johan Feldkirch, die Jovis proximo post Exaudi 1509. Decano eodem.
Johannis de Campis. Ordin. Carmel de conventu Magdeburg Fer. 5. post Pentecost. 1509. Decano eodem admissus, & respondit 9. Nov. Decano Truttfettero, Præside Wolfgang Monac.
Melchior Myrisch, Prior August. Anno Eodem Fer. 5. post Jacob. respondit pro Bibliis, & 8. Novembr. Decano Jod. Truttfetter ad lecturam Bibliorum admissus fuit.
Petrus Bornis, Minoritanus S. literarum lector finitâ disputatione, præside Alexand. Schrenningen, Minoritâ 4. Non. August. 1510. Dec. Petr. Lupino admissus.
Tilemannus Schnabell, &
M. Wenceslaus Stockheim, die S. Franc. 1512. Decano Carelstadio.
M. Barthol. Bernhardi, ex Feldkirchen Facult. artium Decanus, præside Wenc. Linck, Decano &
Andreas Hoferichter/August. Ordin. S. Theolog. lector studiique Magdeburg. Regens secundarius præside Mart. Luder, disputarunt, & promoti sunt 1512. Vigil. S. Andr.
M. Andreas Kandorff, Decano. D. Carlstad præside D. Lupino, Vigiliâ S. Matthæi 1514.
Iohan Langus, Erfurdianus Ord S. August: S Theol. lector Erfurdianus, præside Iohan. Hergott, Augustiniano, 21. Novemb. Decano D. Lupino promotus 1515.
Johannes Henrici, Parthenopolitan. Ordinis D. Dominici præside & Decan. D. Lupino fer. 2 post S. Andrea promot⁹.
M. Simon Henig, Prutenus, Ecclesiæ Parochialis Witembergensis Pastor &
M. Simon Behem, de Avv, d. 25 Sept. Anno 1516. Decano Carlstadio.
M. Franciscus Güntherus, Nordhusanus præside D. Luthero ut &
M. Io-

M.Iohannes Montanus, Hessus, præside D. Lupino, itemque Martinus Glaser, Ordinis S. August. Præside Luth 21. Sept. Anno 1517. à Decano Luthero Baccalaurei Biblici publicè promoti & proclamati sunt. *Anno Christi*

M.Nicasius Claij, Herzberg. Præside & Decano Carlstad. 14. Iunij. promotus Anno 1518.

Jacobus Fenererius, Zvickaviens. Minoritan. 20. August. 1518. Dec. Carlstadio.

M.Iohan. Eisleben, 4. Non. Septemb. Decano Petr. Fontano 1519. respondit pro Baccal. Bibl. & unâ cum percelebri Domino.

M. Philippo Melanchthone, qui 5 Idus Sept. disertissimè respondit 13. Kalend. Octobr. in Baccal. Biblic. promotus est.

Hieronymus Mathiæ, Ordin. Prædicat. Decano D. Lupino 1519. 6. Novemb.

Heinricus Greiff/ Cisterciens. Præside Luthero, Decano D. Lupino 9. Febr. 1520.

Iohannes Westman, Prior Lippiens. Feriâ 2. post diem animarum 1520. Decano Luthero.

M.Iohann. Cuelsamer, è Babenbergâ M. Novembr. Anno & Decano eodem.

Henricus Zutphaniensis, Ord. S. Augustin. M. Ian. 1521. præside D. Lupino, Decano Luthero. *Martyr.*

Antonius Zimerman, præside Carlstadio, Decano Luthero 21. mart. 1521.

Iohannes Schlachymhauffen, è Moraviâ Præside & Decano Luthero Anno 1521. 21. martij.

Iacobus Iperensis, S. Theol. Lector & prior Antverpiens. & Laurentius Neuen-Hanensis, præside & Decano Carlstadio, die Lunæ post Ascens. Domini 1521.

Christophorus Hoffman, Onolzbachus. d. 19. Iulij Decano & anno eodem.

Thomas Novidagius, præside Ioh. Dölitio Decano Carlstadio 4. Octobr. 1521.

Henricus Aurifaber, Decan. & Præside Carlstad. 11. Octobr. Anno 1521.

God-

Godschalcus Crupp, Horvidianus. } Postridie Galli Decano
Godscalcus Cruse, } & Anno eodem.

Iacobus Glap, Conventus Haynensis prior Ordin. Servorum B. Virginis 1521. 16. Novemb. præside & Decano D. Dolitio.

Johan. Wunschald, Ordin. Minor. Præside Carlstadio, Decano Dölitio, Anno 1521. 29. Novembr.

II. SENTENTIARII

Admissi ad Sententias, vel lecturam libri I. & II. Magistri Sententiarum.

M. Simon Duchonis, } Anno 1506. Decano
M. Petrus Lupinus, } Pollichio.

M. Mauritius Metten, Anno 1507. Decano Pollichio.

M. Iohann. de Mechliniâ, Anno & Decano eodem.

M. Nicolaus Ambsdorff, Decanus Facultat. Artium, & Canonicus Eccles. Omnium Sanctor. Anno 1508. Decano Jodoco Trutfettero Erfordiensi.

M. Sebastianus Kuchmeister, de Freiberg. Et

M. Andreas Bodenstein, de Carlstad. Anno & Decano eodem.

Iohannes Bethel, de Spangenberg Augustinianus F. 5. post visitat. 1509. Decano Staupitio.

Wenceslaus Linck, anno 1509. Decano Trutfettero 8. Calend. Novembr.

Melchior Mivitz, Decano Wolfgang, Monac. præside Petro Lupino. 8. Nov. 1510.

Petrus de Pornis, Decano præside & Anno eodem, vigiliâ S. Andreæ ad Sententias respondit, & admissus est.

M. Iohannes de Feldkirchen, Canonicus Eccles. omnium Sanctor. Decano & Præside Mart. Polichio 1511. vigiliâ Assumtion.

Iohannes à Campen, Provinciar. Saxoniæ Ordinis Carmelitar. fer. 6. post Bernhard. Decano, Præside, & anno eodem.

M. Georgius Elner, de Staffelstein, S. Theol. Baccal. Biblic. 5. Martij 1512. promotus ad Sententias.

Tilemannus Schnabel, &

Andreas Hoffrichter/ fer. 6. post Purificat. 1513. Decano Wenceslao Linck publicè renunciati sunt Baccalaurei Sententiarum.

Wen-

Wenceslaus Stockeim, Decano D.Lupino Præside Polichio, respondit pro admissione ad sententias,& promotus est vigiliâ D.Cathar Anno 1513.

Iohannes Henrici, Ordinis Prædicatorum Decano D. Calrstadio Anno 1516. 16. Iun.

Bartholomæus Bernhardi, Feldkirchensis, Eodem anno & Decano 26.Sept.

Simon Cæsar, S. Theol. Baccal. Biblicus Coloniensis, 27. Ian. 1517. præside D.Lupino, Decano Iohan. Hergot.

Franciscus Güntherus, Nordhusianus Biblic. Baccalaureus, consecutus ulteriorem, quem ad sententias vocant, gradum 19. Iulij 1518. Decano Carlstadio.

Nicasius Clarij, Herzberg. 13. Kal. Octobr. 1519. Decano Petro Fontano.

Hieronymus Matthiæ, Prædicatorum Ordin. prior Magdeburg. præside & vice Decano Petro Lupino, Anno 1520.

Iacobus Furer, Minoritan. Decano Luthero præside D. Lupino. Anno 1521.

Iohannes Kuelhamer, Decano & Præside Carlstad. die Lunæ post Ascens. Dn. 1521.

Henricus Zutphaniensis, præside Feldkirchio Decano Carlstadio 11. Octobr. 1521.

III. AD FORMATURAM SEU LECTURAM libri tertij & quarti sententiarum Lombardi Admissi.

M.Martinus Polichius, Mellerstad. Medic. Doctor 17. Ian. 1503 Decano Ioh. Staupitio.

M.Dionysius } Anno 1503. 10. Martij sub Ioh. Staupit. admissi.
M.Sigismundus Epp, Ordin. S August. }
M.Casparus Lipsiens. Ordin. S. Bened. }

M.Iohannes Mantel, Ordin. August. } Anno 1506. Decano Mag. nostro Martin. Pollichio.
M.Iohannes Prebis, Marianus. }
M.Thomas Suecus. }

M.Petrus Lupinus, } Anno 1507. Decan. eodem.
Iohannes Hergot, }

M.Iohannes de Mechliniâ, Anno & Decano eodem

Anno Christi

M. Nicolaus Ambsdorff, Anno 1508. 18. Sept. Decano Iodoc. Truttfettero.

M. Sebastianus Kuchmeister, de Fribergâ 8. Decembr. 1508. Decano eodem.

Wolfgangus Ostermeyer, Decano Staupitio Anno 1508. 29. Decembr. admissus, respondit pro formaturâ 13. Ian. 1509.

M. Andreas Carlstad respondit pro formaturâ fer. 6. post Ascension. Domini 1509. Decano Staupitio.

Isbrandus de Bolsbardiâ vigil. Petri & Pauli Anno 1509. Decano eodem.

Iohann. Spangenberg, præside Wolfgang. Monac.

Wenceslaus Linck, præside Polichio, disputatione circulari finitâ, 16. Calend. Iunij pro formaturâ examinati, & 8. Idus August 1510. formati sunt, Decano Petro Lupino.

Petrus de Bornis, Decano Polichio pro-festo Lucæ 1511.

Iohan. de Campis, Baccalaureus Sententent iarum 25. Iun. 1512 respondit pro formaturâ Decano Carlstadio, & admissus est.

Iohannes Delitius, de Feldkirchen artium liberalium Magister acutissimus Ecclesiæ omn. Sanct. Canon. vigiliâ S. Augustin. respondit & formatus est, Decano & anno eodem.

Georgius Elner, præside Andr. Bodenstein, Decano VVenceslao Linck fer. 6. post Lucæ 1512.

Tilemannus Schnabel, pro formaturâ respondit Decano Mellerstadio præside D. Luder fer. 6. post. Exalt. Conc. formatus Anno 1513.

Andreas Hoffrichter/Aurelianus præside VVenceslao; itidem Aureliano VVitemberg. Convent. priore, Decano D. Lupino, formatus 1513. de Martin. Episcop.

Iohannes Pictor, Lipsens. Ordin. S. August. S. Theol. Baccalaureus formatus Coloniæ prævia responsione solemni ac Cathedrali, præside VVenceslao Linck, Decano 6. fer. post Elisabeth. admissus est.

Iohannes Frosch, Babenbergens. Ordinis Servor. B. Virginis de monte Carmeli S. Theol. Baccalaur. formatus Tholossensis, præviâ solemni & Cathedrali responsione, præside D. Carlstadio, admissus est fer. 6. post. S. Georgi. *Decano* VVenc. Linck Anno 1514.

Io-

Iohann.Henrici,Ord.Prædic.Anno 1516. Decano & Præside Iohanne Hergot de Nordthausen,M.Novembr formatus.
Simon Cæsar,Ordin.S.Augustin. prior Herzbergens. præside D.Luthero,Decano Lupino 11.Febr.1517.formatus.
Bartholomæus Bernhardi, S, Theologiæ sententiarius, 2. Iulij admissus ad formaturam.Anno 1518.Decano Carlstadio.
M.Franc.Güntherus,3Id.Novembr. 1519. Decano Petro Fontano.
Hieronymus Matthiæ, prior Magdeburg. Professor omnium Sanctorum Anno 1520. Decano Luthero respondit pro formaturâ.
Iohanes Kuelsamer;die Magdal. 1521. Decano Carlstad.
Godschalcus Cropp,Ordin.Augustin.Decano & præside D. Dölitio 15. Novembr. 1521.
Iacobus Furer,Minorita,Decano præside & anno eodem,22. Novembr.
Iohann.Wesermannus,Lippianus Decano & præsid. Eodem Anno 1522.3.Ian.
Nicolaus Coci, Tanglimensis, Decano Carlstadio præside D.Iod Ionâ 18.Novembr.1522.

Anno Christi

IV. AD LICENTIAM THEOLOGIÆ ADMISSI.

M.Martinus Pollichius, Mellerstadiâ, ad responsionem pro licentià admissus M.Ianuar. 1503. Decano Staupitio.
M.Iohann.Mantel,Augustinianus, &
M.Iohann Prebis,Marianus 29.April.1506.Decano Polichio.
Magister quidam Erfurdiensis Baccalaureus formatus VViennensis, prædicator Augustæ, consequutus est Anno 1507. Decano Polichio 26.Iunij,licentiam, promotionibus Religiosorum Patrum, Prioris Monacensis & Nurbergensis Augustinianorum.
M.Petrus Lupinus 29.Sept.1508.Decano Truttfettero.
M.Iohannes Teuschlin, de Frickenhausen Baccalaureus formatus Lipsiensis 7.Novembr.1508.Decano Trutfettero ad licentiam admissus.

ANNO CHRISTI

M. Walfangus Oftermeyer 8 Martij 1509. *Decano Staupitio.*

Alexander Schvvenningen, Anno 1509 *Decano* Staupitio feriâ 5 post Pentecoſtes promotore Petro Lupino.

Isbrandus de Polsbardiâ, fer. 6. ante Franciſci, *Decano* Staupitio.

Mauritius Mette, die S. Hieronymi *Decano* & præſide Petro Lupino.

M. Andr. de Carlſtad, Eccleſiæ omnium Sanct. Canonicus, & S. Theol. Baccal. formatus reſpondit & examinatus eſt *Decano* VVolfgango Auguſtini de Monaco, præſide Martino Polichio 25. Octobr. 1510. & 31. Octobr. à *Decano* publicè renunciatus.

Iohannes Spangenberg, *Decano* Polichio fer. 6. poſt Aſſumt. 1511.

VVenceslaus de Colditz, Auguſt. Ordin. prior conventus Witeb. Anno & *Decano* eodem.

M. Iohann. de Meſchlinia prior Enchuſenſis, Anno & *Decano* eodem fer. 6. poſt Nativ. Mar.

Nicolaus de Ambsdorff, artium Magiſter & S Theol. Baccal. formatus, Eccleſ. omnium Sanct, Canonicus *Ducalis*, *Decano* & præſide *D.* Lupino 1511. die *D.* Barbaræ.

M. Sebaſtian. Kuchmeiſter, de Fribergâ, S. Theol. Baccal. formatus Eccleſ omn. Sanct. Canonic. &

Iohan. Campis, Provinc. Carmel *Decano* Carlſtadio Anno 1612, die Wenceslai licentiam conſequuti ſunt.

Religioſo Patri Martino Luder, artium Magiſtro, & fratri Auguſtiniano die S. Franciſci 1512 *Decano* Carlſtad. Licentia Magiſtrandi in S. Theolog collata eſt.

Petrus Bornis, (Fontanus) Minoritani Cœnobij Gardianus, S. Theol. Baccal. formatus, præſide Mellerſtadio, *Decano* VVenc. Linck, die S. Luciæ 1512 renunciatus.

Tilemannus Schnabel, S. Theol. Baccal formatus, *Decano* & præſide Carlſtadio, Feſto S. *Dionyſ.* 1514.

Iohann. Pictor, Lipſenſ. Præſide Martino Luder *Decano* VVenc. Linck Anno 1514. Sabbatho poſt Luciæ privatim, & fer. 2. poſt publicè renunciatus.

Andr.

Andr. Hoffrichter, S. Theol. Baccal. formatus, præside D. Lustino 3. fer. post annunciat: publicè renunciatus.

Melchior Miritsch, Prior Dresdens: Ordinis Augustin. Baccalaur. formatus Anno 1516. Decano D. Martin. Luther, die S. Gregorii.

Johann Frosch Bambergens. Carmelita S. Theol. Baccal. formatus Tholossensis, præside Martino Luthero fer. 3. post Conversion. D. Pauli 1516. à Decano D. Lupino promot⁹.

Johann. Henrici, Ordinis Prædicatorum 23. Martij 1517. vice Decano D. Carlstadio in lectorio novæ domus publicè licentiatus est.

Johann. Dölitius Feldkirchens. S. Theol. Baccal. formatus Eccles. omn. Sanctor. Canonicus Ducalis, præside ac Decano Lupino, 9. Martij Licentiatus.

Jacobus Sperensis, Prior Antuerpiens: Carlstadio præside, Decano & promotore, d. 12. Jul. 1521.

Tilemannus Plettenerus Magister, & Vice-Rector 20. Septem. præside & Decano Carlstadio 1521.

Franciscus Güntherus Northus. Episcopus Lochanus Decano & anno Eodem 14. Octobr.

Jodocus Jonas J. U. Lic. Præpositus Eccles. omnium Sanctor. præside & Decano Carlstadio, Anno 1521. 24. Sept.

Johannes Brismannus Minoritanus, Theol. Baccal. formatus, præside Andr. Carlstadio Decano Johann. Dolitio 30. Octobr. 1521.

Johann. Westermannus, Ord. Augustin. die Veneris post Simon: Judæ 1512. D. Dölitio Feldkirchio præside, Decano Carlstadio.

Godschalcus, Cropp, Decano & præside Carlstadio 28. Nov. Anno eodem.

Johannes Draco, & Johannes Culhamer } Decano J. Jonâ Anno 1523.

Caspar Glatius, & JacobusOtthen, Paroch⁹ Northusens. } Decan. Eodem Anno 1524.

Ambrosius Moybanus, Uratislav. Parochus, Decano eodem Anno 1525.

Anno Christi

Caspar Cruciger, Lipsiensis ⎫ Decan. J.
Johann. Bugenhagius, Pomeranus Eccl. Witeb. Past. & ⎬ Joná præsid Luther.
Johann. Æpinus Superint: Hamburgensis ⎭ 16. Jun. 1533.

Nicolaus Glossen Concionat. Revaliens. 17. Jun. Decan. & promat. J. Joná 1533.

Hieronymus Weller, à Freibergo, & ⎫ Decano & Præside Lu-
M. Nicolaus Medler ⎭ thero 1535. 11. Sept.

M. Jacobus Schenck, & ⎫ Decan. & Præsid. eodem 10. Octobr.
Philippus Moth ⎭ 1536.

Petrus Palladius Danus, & ⎫ Dec. & Præs. eodem
Tilemannus N. Licentiatus Lovaniens. ⎭ Anno 1537. 1. Jun.

Cyriacus Gerichen ex Cerbst. Pastor Bernburg: 6. Sept. 1538. Præside & Decano Luthero.

M. Joachim. Mörlinus, Witenbergensis, Pastor in Arnstatt Thuringiæ, &c. & præs. Luthero. Anno 1540.

Johann. Maccabæus, Scotus, Baccalaureus Theol. formatus Coloniensis, præside & Decan. D. Luthero 3. Febr. 1542.

M. Henricus Lüneburgens. Decano & Præside Luthero 7. Julij Anno 1542.

M. Johannes Marpach Lindacens. vocatus Pastor in Ecclesia Isni. præside & Decano Luthero 16. Febr. 1543.

Hieronymus Noppus, Pastor Regenspurg Eccles. &

M. Fridericus Backofen Lipsiensis, Pastor Ecclesiæ Hammelbergens. in Buchoniá 24. April. præside & Decano Luthero 1524.

M. Erasmus Alberus, Pastor in Staden propè Francof: præside & Decano Luthero 24. Augu 1543.

Theodorus Fabricius, &

Stanislaus Litvanus, Baccalaur. formatus Theologiæ Cracoviensis, præside & Decano Luthero 23. Maij 1544.

M. Georgius Major Nurmbergensis, &

M. Johannes Fabricius, Monacensis præside & Decano D. Luthero 12. Novembr. 1544.

M. Petrus Hegemon, Francus, præside & Decano D. Luthero, 3. Julij 1545.

M. Maxi-

M. Maximilianus Mörlinus Witebergens. Pastor Coburgens: quem D. Lutherus, iturus ad oppidum Islebiam, ad gradum Doctoreum admittendum censuit, Decano Casparo Crucigero, præside Philippo Melanchthone d. 12. Martij 1546. *ANNO CHRISTI*

M. Melchior Isinderus Suidnicensis Decano Casparo. Crucigero, præside Philippo 8. Novembr. 1548.

M. Johannes Aurifaber, Uratislaviens. Decano Johanne Bugenhagio, præside Philippo 19. Jun. 1550.

Georgius Venetus Nobilis Prutenus, Decano Bugenhagio præside Philippo, 19. Sept. 1550.

M. Tilemannus Heshusius, Wesaliensis Decano Bugenhagio præside Philippo, 5. Maij 1553.

M. Henricus Schenius Munderus, vocatus ad Ecclesiarum gubernationem in ditione Ducis Brunsvicensis Erici, Decano Bugenhagio, præside Philippo 6. Febr. 1554.

M. Georgius Æmylius, Mansfeldensis vocatus ad gubernationem Ecclesiæ Stolbergensis, &

Simon Musæus, vocatus ad gubernationem Ecclesiæ Uratislaviens. &

M. Petrus Prætorius Cotbusianus, disputarunt præside Philippo, Decano Bugenhagio, 5. Maij 1554.

M. Paulus ab Eizen vocatus ad gubernationem Ecclesiæ Hamburgens. Decano Bugenhag. Præside Philippo 19. Maij 1556.

M. Conradus Becker Brunsvicensis Decano Bugenhagio, Præside Philippo. d. 3. Nov. 1556.

M. Paulus Eberus Pastor Witembergens. &

M. Johannes Kogeler, Quedlinburgensis, Ecclesiastes Stetinensis, nec non

M. Cymbrius Erasmus Lætus, Danus, Professor in Accademi Haffniensi, ut &

M. Paulus Crellius Islebiensis, Decano D. Georg. Majore, præside Philippo 28. Nov. 1559. pro licentiâ disputarunt.

M. David Voyt / Professor in Acad. Regij Montis, Borussiæ, Decano D. Majore, Præside Philippo (5. hebdomadibus ante obitum) 15. Martij 1560.

M. Caspar

Anno Christi

M. Caspar Cruciger Witebergens. Casp. Filius 16. Maij 1561. præside D. Paulo Ebero, Decano D. Majore.

M. Henricus Mollerus Hamburgens. Profes. Theolog. Ebr. M. Fridericus Widebannus, Past. Witebergens. Præside & Decano D. Majore. M Nicolaus Selneccerus. M. Christoph. Pezelius Plavensis, Prof. Theol, M. Johannes Bugenhagius, Prof. Theol.	Præside & Decano D. Majore 5. Maij Anno 1570.
M. Casparus Eberhardus M. Sigfriedus Saccus M. Jacobus Lechnerus M. Johannes Garcæus M. Adamus Rotherus M. Georgius Langevoit	Præside, Decano Anno & Mense eodem, d. 26.

M. Johannes Schütz, hujus Academiæ Cancellarius, &
M. Martinus Henricus Theol Profess. Præside *D.* Jacobo Andreæ præposito, & Cancellario Academiæ Tübingensis, *Decano D.* Joh. Bugenhagio, pro licentiâ *Disputarunt.* 17. Octobr. Anno 1580.

M. Andreas Gödig, aliàs Jodocus, *Decano* Polycarpo Lysero, præside *D.* Joh. Matthæo, 29. Maij Anno 1584.

M. Ambrosius Reudenius, S. Lingvæ & Scripturæ apud Jenenses Professor, *Decano* & præside Polyc. Lysero 12. Jun. Anno 1584.

M. Johann. Fleischerus Pastor Uratislav. &
M. Conradus Bergius, Rector Gymnas. Stetin. d. 4. Julij Anno 1589. præside *D. D*avide Voito, *D*ecano *D.* Andr. Jodoco.

M. Christoph. Günderman, Pastor ad *D.* Thomam. & Profess. Theol. Lipsiæ, & M. Petrus Calaminus Profess. Theol. & concionator in templo arcis. M. Georgius Schönfeld Zanensis, & Johann Christoph Flurerus Francus.	Præside *D.* Urbano Pierio, *Decano* Henrico Majo, An. 1590. 18. Sept.

M. Petrus

M. Petrus Streuberus Pastor Soraviensis, *M.* Paulus Aulæander Prof. & hic & Dial & M. Wolfgang. Franzius, Plavensis,	*Decano D.* Pierio, præside *D. Majo* 1599. 4. *Decembr.*
Samuel Huberus, Bernas, Helvetius Prof. Theol. hîc M. Salomo Gesnerus, Boleslaviensis Prof. Theolog. hîc *M.* Vitus Wolfrumus, Pastor Eccles. Zviccav. *M.* Laurentius Drabutius Past. Eccles. Chemnicens.	*Decan.* & præside *D.* Polycarp. Lysero Anno, 1593.
M. VVolfgangus Mamphrasius, Superintend. Wurzensis. *M. David* Rungius Gryphisvvaldensis Pomer. Prof. Ebrææ Lingv. in Acad. Patria, ut & Philippus Nicolaj, Ecclesiæ Palæopolit. Antistes Wiedungæ in Hassiâ.	Decano *D.* Gesnero, præside *D.* Ægid. Hunnio, Anno 1594.
M. Iohann. Georgius Volckmarus Lübensteinensis Variscus, Histor. Profess. *M. D*aniel Cramerus Organi Aust. extraord. Prof.	Decano *D* Hunnio præside *D.* Gesnero Anno 1595.
Daniel Stangius Osdeburg Eccl. Past. M. Andr. Schiffmannus, Eccles. Tremon. ad *D.* Mariam pastor. Henricus Tettelbachius Palatinus.	Decan. D. Hüttero præside D. Rungio Anno 1598.

Christophorus Schleupnerus Eccles. Græcens. in Styriâ Past. Decano & præside *D.* Hüttero Anno 1598.

Matthias Hoë ab Hoëneck Nobilis Austriacus, Anno 1601. 23. Octobr. Decano D. Leonh. Huttero, præside D. Ægidio Hunnio.

Johannes Regius, *D*antiscan° Borussus, Gymnasij Thoruniensis in Borussiâ Rector & Ecclesiast. Anno 1603. 11. Novemb. *D*ecano Leonh. Hüttero, præside D. Georg. Mylio.

Anno Christi

M. Fridericus Balduinus Dresdensis, Decano & Præside D. Leonh. Hüttero Anno 1605. 28. Jun.

M. Joh. Behm Regiomontan. Borussus. Decano D. Wolfg. Franzio, præside D. Frid Balduino 21. Octobr. 1608.

M. Ægidius Strauch, Witembergens. Ecclesiæ Offitiensis designatus Pastor & Superint. Decano D. Hüttero, præside D. Wolfg. Franzio 1610. 16. Febr.

M. Abraham Suarinus Scenticensis, Ecclesiæ Delitianæ Pastor & Superint. &

M. Polycarpus Lyserus Extraordin. Theol. Prof. hic ut &

M. Antonius Menschingius Ecclesiastes in Aplern. in Comitatu Schavvenburg, Decano D. Balduino præside D. Johan Forstero. d. 26. & 27. Jul. 1610. pro licentia Disputarunt

M. Balthasar Meisner Dresdens. Philos. Pract. P. P. hic. Decano & Præside D. Leonh. Hüttero d. 21. & 22. Nov. 1611.

M. Nicolaus Hunnius Ecclesiæ Eileberg. Past. & Superint d. 3. & 4. Sept. 1612. Decano & præside D. Frid. Baldvino.

M. Fridericus Faber Ecclesiæ Stetin. ad D. Nicol. Pastor. d. 8. Jul. 1614. Decano & Præside D. Wolfgang. Franzio.

M. Christoph. Gilbertus Torgensis, Ecclesiæ Ahasinæ in Austria Superiori pastor, Decano, & præside D. Balduino, Anno 1617. 4. Julij.

M. Paulus Röberus Würzensis, illustrissimæ Aulæ Archi-Episcopatus Magdeb. Christianæ Wilhelmeæ Conc. aulic°, &

M. Johann Stegmannus Sutzfeldensis Francus Ecclesiæ Stadhagensis, Pastor, & Superint. & illustris Ernestei ibid. Prof. Decano & Præside, D. Wolfgang. Franzio pro licentiâ Disputarunt ipsa festivitate Jubilæâ seculi Lutherani Anno 1617. d. 24. Octobr.

M. Hieronymus Nymannus Witebergensis, Ecclesiæ Bischoffvverdensis Past. & Super. præside D. Balth. Meisnero, Decano D. Franzio, 30. Januar. Anno 1618.

M. Valentinus Leydæus Suerinensis Designatus Prof. Theol. Rostoch. Decano D. Frider. Balduino, præside D. Nic. Hunnio d 7. Maij 1619.

Imanuel König Præpositus Cussinensis, præside & Decano D. Frid. Balduino d. 24. August. 1621.

M. Ægi-

M. Ægidius Hunnius, Col. Phil. Decanus, & designatus Superint. Sangerhusianus, ut & ANNO CHRISTI

M. Andreas Grosheningius Ecclesiæ Coburgensis Pastor & Inspector, præside & Decano id. Balth. Meisnero disputatarunt, 30. August. 1622.

M. Jacobus Martini Prof. Theol, hic, præside & Decano D. Balduino 27. Junij 1623.

M. Johannes Müllerus Ethices Profess. Publicus Past. & Insp. in Abbat. D. Michaël. Luneburg. ut &.

M. Laurentius Andreæ in Aulâ Cosvvigensi Ecclesiastes, designatus Superint. Weidens. Anno 1624 17 Decembr. Decano D. Jac. Martin. præside D. Balth. Meisnero.

M. Enoch Hüzingius Rector Scholæ Gdanensis Johannitanæ præside Jac. Martini, Decano D. Balduino 11. Octobr 1625.

Iohannes Cothmann⁹ designatus Prof. Theol. Rostoch Dec. D. Balth. Meisnero, præside D. Frid. Balduino, d. 2. Maij Anno 1626.

M. Sebastianus Starck Lausingensis, Præside & Decano D. Jac. Martini d. 7. Jun. 1627.

M Iohann. Cozebue Past Magdeb. ad D. Iacob. Consist. Adsessor & Scholæ Ephorus &

M. Balth. Fuhrmannus Superint. & Præpositus Clödens. 4. Decembr. 1628. Decano D. Iac. Martin. Præside D. Paulo Röbero.

M. Frid. Kornmannus Phil. Pract. P. P. & designatus Pastor Halberstad. ad D. Martin. 7. Ian. 1629. Decano D. Iac. Martini præside D. Wilh. Lysero.

M. Paulus Sperlingius design. Pastor Stolpensis Decano D. Wilh. Lysero, præside D. Iac. Martini 29. Decembr 1629.

M. Iohann. Bottsaccus Hervord. Westphal. designatus Gymnasij Dantiscani Rector & ad S. Trinitatis Pastor Decano D. Iacobo Martini, & præside D. Paulo Röbero Anno 1630. 15. Iulij.

M. Eusebius Bohemus Diac. Witeberg. & design. Superint. Cygneus 19. Jun. 1632. Decano D. Iac. Martini, præside D. Wilh. Lysero.

ANNO CHRISTI

M. Godofridus Olearius. Fac. Phil. Decanus & Ecclesiæ Witteberg Diaconus Halæ ad D. Ulrici design. Pastor præside D. Ioh. Hülseman. Decano D. Iacob. Martini, 1634. 20. Maij.

M. Godofredus Cundisius Ecclesiæ Leisnensis Pastor & Super. Dec. & Præside D. Iac. Martini 26. Iun. 1634.

M. Iohann. Scharffius Logic. & Metaph. P. P. Decano D. Wilh. Lysero præside D. Paulo Röbero 29 & 30. Iulij 1635.

M. Iacobus Weller S. Theol. Prof. Extraordin. Decano, & præside D. Lysero 1. Octobr. 1635.

M. Iohannes Olearius, Hallensis Super. Querfurtensis, &

M. Christophor' Skgelius Ecclesiastes Uratislav. & Gymnas. ibidem S. Theol. Prof. *Decano* & Præside D. Ioh. Hülsem. disputarunt 22. Febr. 1638.

M. Balthasar Balduinus Past. & Super. Chemnicensis &

M. Martinus Casselius Super. Iesiensis *Decano* & Præside *D.* Iac. Martini 7. & 8. Maij. 1638.

M. Simon Ursinus Super. & Prof. Theol. Viadrinus &

Michaël Behmius, Regiomontanus Borussus præside *D.* Röbero, *Decano D.* Iac. *Martini* 27. Aug. Anno 1638.

M. Enoch Himmelius Past. & Super. Orlamund. *Decano* D. Iac. Martin. Præside *D.* Wilh. Lysero 10. Octobr. Anno 1640.

M. Petrus Rhebinderus Fac. Phil. Adjunct. designatus Past. & Super. Lunæburg *Decano D.* Lysero, Præside *D.* Ioh. Hulsemanno d. 20. & 21. Maij 1641.

M. Gottfried *Meisnerus*, Past. & Super. Iessensis *Decano D:* Paul Röbero, Præside *D.* Iac. Martin. 1643. 20. April.

M. Iohannes Tobias Major, Ienensis *Decano D.* Wilh. Lysero, præside *D. P*aul. Röbero 7. Sept. 1643.

M. Iohann. Christoph. Seldius Fac. Phil. Adjunctus, & designatus Past. & Super. Romhild. *Decan.* & Præs. *D.* Lysero 6. *Maij* 1645.

Ioachimus Bucholtz Brandenburgens. Past. & Super. Ileburgens. Pro- *Decan. D.* Paul. Röbero præside *D.* Iac. *Martin.* 10. Octobr. pro Licentia disputavit, & 20. Octobr. à Pro-Decano *D.* Wilhel. Lysero renunciatus fuit.

M. Zacha-

M. Zacharias Laurentij Klingius Nericius Suecus, Decano D. Jac. Martini, præs. D. Paul. Röbero 16. Octobr. 1646.

M. Iohannes Meisnerus, Torgensis Theol. Prof extraordinarius, ut & Coll. Phil. adjunctus Decano & Præside D. Ioh. Scharffio 16 & 17. Octobr. 1649.

M. Michael VVendelerus, Moralium Prof. Publ. Decano & Præside D. Paulo Röbero, sub moderatione D. Joh. Scharffij 1. Novembr. 1649.

M. Iohann. Andreas Quensted, Quedlinburg. Theol. Prof. Extraordin. Decano D. Paul. Röbero sub moderatione D. Ioh. Scharffij 20. & 21. Febr. 1650.

M. Sixtus Bertram, Pastor ad D. Ulrici & Scholarcha Halens. Sax. Decano & Præsid. D Ioh Scharffio d. 25 Maij. 1650.

M. Constantinus Ziegra/ Döbelâ. Misnicus Colleg. Phil. Adjunct. Decan. D. Joh. Scharffio, præside L. Joh. Meisnero 10. Octobr. 1650.

M. Daniel Voitus, Ecclesiæ Drosnensis Past. & Diæceseos Sternbergens. Super. Præside D. Abraham Calovio, Decano D. Joh. Meisnero 20. Martij 1651.

M. Andreas Kühne, Dresdensis, designat. Past. & Super. Herzberg. Decano D. Abraham. Calovio, Præside D. Ioh. Scharffio 13 & 14. August. 1651. disputavit pro Licentiâ & 18. Augusti à Decano renunciatus est.

M. Christianus Weberus, Mutinensis, Ecclesiæ primariæ Uratislav. Minister vocatus, Decano D. Abrahamo Calovio, præside D. Ioh. Meisnero 13. Jan. 1653. disputavit, & sequ. die renunciatus est.

M. Fridericus Holzmannus, Veitlamensis Francus, Fac. Phil. Adjunct. Eccles. Grimensis Past & Super. Decano & præside D. Abrahamo Calovio 17. Martij 1653. disputavit & ab eodem 21 Mart. Licentiatus renunciatus est.

M. Samuel Pomarius, Silesius. Fac. Phil. Adjunct. Ecclesiastes Suevo-Colonensis Decano & Præside D. Andreâ Kunado 17. Octobr. 1653. disputavit, & postridie ab eodem renunciatus est;

M. Elias Reheboldus, Torgensis Decano D. Abrahamo Calovio,

Jovio, præside D. Ioh. Scharffio 6. & 7. Decembr. disputavit, 19. ejusdem mensis Anno 1654. à Decano renunciatus.

V. DOCTORES THEOLOGIÆ HIC CREATI.

M. Martinus Pollichius, Mellerstadius Medicinæ Doctor Primus Academ. Rector Anno 1503. 27. Jan. expensis ab Illustrissimi. Principibus Ducibus Saxoniæ Friderico & Iohanne Fratribus Germanis in templo Parochiali per Iohannem Staupitium vicarium Ordinis Augustini per Germaniam, & Decanum, primus Doctor, seu Magister Theologiæ hic promotus.

M. quidam Erphurdiensis Baccal. formatus Winensis Prædicator Augustæ, Licentiam hic consequutus, 14. Iulij 1507. insigniis Magistratibus Theologiæ est candidatus, Decano Martino Pollichio.

M. Iohannes Theuschlin, de Frickenhausen promotus est Magister Theologiæ vesperiis, & aliis fieri solitis præmissis, ut &

M. Petrus Lupinus, Canonicus Ecclesiæ omnium Sanctorum 11. Novemb. 1508. Decano Iodoco Truttfettero.

Wolfgangus Ostermeyer, de Monac. Augustinianus, ut &

Alexander Schvveningius, Ord, Minor. 20. August. Decano Staupitio vesperiati sunt in Ecclesia omnium Sanctorum & 21. August. 1509. à Magistro Ioh. Vost. à Magdeburg. ad hoc officium præter ordinem, consentiente collegio, vocato, candidati.

M. Isbrandus de Polsbardiâ, Decano Staupitio profesto Galli vesperiatus & sequenti die promotus per Iodocum Truttfetterum 1509.

Andreas Bodenstein, de Carlstadt Ecclesiæ Omnium Sanct. Canonicus 12. Nov. 1510. vesperiatus & 13. Nov. promot' per Petr. Lupinum, Decano Wolfgang. de Monac. Galli fuêre dictus Wolfgangus, & Nicolaus Grünperg, emancipator Pollichius.

M. Io-

M.Iohannes Hergott, de Nordhausen prior Borussiæ Ordinis Fratrum Eremitarum S. Augustini; Et
M.Iohannes de Mechliniâ, Prior Enthusens. præmissæ professionis; ut &
M.Iohannes Bethel, de Spangenberg Eremitanæ professionis; nec non
M.VVenceslaus Linck, de Coldiz Eremitanus S. Augustini 17. Cal. Octobr. 1511. Decano Martino Pollichio vesperiati, & sequenti die per Ioh. Staupitium candidati sunt.

Religiosus Pater & Frater Martinus Luder de Mansfeld. Ordinis Eremitarum S. Augustini S. Theolog. Licentiatus, Decano VVenc. Linck. 18. Octobr. quæ fuit Festivitas, S. Lucæ horâ primâ pomeridianâ secundum formam statutorum à Magistro nostro eximio Domino Archidiacono Ecclesiaste omnium Sanctorum Andreâ Bodenstein ex Carlstad vesperiatus est, præsentibus Domino de Universitate plurimisq; aliis venerabilibus hospitibus, sequenti die ad pulsum majoris campanæ congregatis, ut prius, Patribus & hospitibus idem Pater, à præfato Magistro nostro, Andreâ, Doctoralibus insigniis in S. Theologiâ secundum formam statutorum est insignitus. Galli fuerunt Magister VVenceslaus Linck Augustinianus, & Magister Nicolaus Viridimontanus, Ecclesiæ Parochialis Pastor, Præfatus insuper Doctor novellus dedit danda.

M.Tilemannus Schnabel Eremitanus, religionis Augustanæ de Alsfeldiâ Hassiæ &
M.Iohannes Pictoris de Lippiâ VVestphaliæ Ordinis & voti præmissorum, ut &
M.Andreas Hoffrichter / etiam Augustinianus de Mundelstad Franconię. nec non
M.Melchior Miriz, de Dresden, Augustinianus Theologiæ Licentiati anno 1515. 9. Sept. per Decanum D. Mart. Luderum vesperiati & sequenti die per eundem solemnitèr Doctoralibus sunt insigniti Emancipator fuit Petrus Lupinus, Galli Ioh. Hergott & Nicol. Grünberg,

Petrus

ANNO CHRISTI

Petrus Fontanus, Minoritanus vesperiatus est per Lupinum Decanum 11. Ian. 1518. & 12. per eundem Doctoralibus insigniis: Emancipator fuit Carlstadius & Doctor Iohannes Est: Campianus, ad hoc admissus.

Iohannes Frosch, S. Theol. Lic Carmelitarum Augustæ prior Decanus D. Luthero, per Carlstadium Anno 1518. 21. Novembr. vesperiatus & sequenti die per eundem promotus Emancipatore Petro Lupino, Gallis Martino Luthero, & Lic. Nicol. Amsdorff.

Iohannes Dölicius de Feldkirch Custos ædis omnium Sanct. 23. Julij Anno 1524. fascibus Doctoralibus est insignitus, Promotore & Decano Carlstadio.

M. Tilemannus Plettner, vice Rector, &

Iodocus Ionas, I.U. Licent. Præpositus Ecclesiæ O:S 14. Octob. 1521 Theolog. Doctores, Decano & Promotore Carlstadio renunciati.

Godschalcus Crause, Brunsuicensis Ordinis Benedicti 28. Nov. 1521. Decano Ioh. Dölicio promotus.

Ioh. Brisman, Minorità Anno 1522. 21. Ian promotore D. Iodoco Ionâ, Decano D. Dölicio promotus.

Iohann. Westerman, prior Lippiens. S. August. & Godschalcus Cropp Hervord. ejusdem Ordinis Anno 1512. 3. Febr. Decano & Promotore Carlstadio.

{ Iohannes Draconites, Carlstadius, &
{ Iohannes Culsamerus de Babenbergâ Anno 1523. Decano D. Iusto Ionâ.

{ Casparus Gdatius, &
{ Iacobus Oethe, Pastor Nordhusiens. Decano Iusto Ionâ Anno 1524.

Ambrosius Moybanus, Uratislaviens. Parochus 26. Iunij 1525. Decano eodem.

{ Casparus Cruciger, Lipsiensis, &
{ Iohann. Bugenhagius, Pomeranus, Ecclesiæ Witeb. Pastor ut &
{ Iohannes Æpinus Superint. Hamburg. Anno 1533. Promotore D. Iusto Ionâ 17. Iunij.

Hie-

{ Hieronymus VVellerus, Fribergens. &
{ Nicolaus Medlerus, Anno 1535. 14. Sept. Decano D. Luthero Promotore D. Ionâ.

{ Iacobus Schenck, &
{ Philippus Moth, Decano D. Luthero, Promotore D. Casparo Cruciger. d. 12, Octobr. Anno 1535.

{ Petrus Palladius, Danus &
{ Tilemannus N. Lic. Lovaniens. 6. Iunij 1537. Decano D. Luthero promotore D. Ionâ.

Cyriacus Gerichen, Pastor Bernburg 9. Sept. 1538. Decano D. Luthero, Promot. D Ionâ.

Ioachimus Morlinus, Pastor in Arnstadt, Decano & Promotore D. Luthero 16. Sept. 1540.

Iohannes Maccabæus, Scotus, vocatus à Danorum Rege ad munus Ecclesiarum gubernationem 6. Febr. 1542. Decano & Promotore D. Luthero.

Henricus Luneburgensis, vocatus Rostochium ad Profess. Theologic. 11. Julij 1542. Decano & Promotore D. Luthero.

Iohannes Marpach, Past. in Eccles. Ioni Decano Luthero, Promotore D. Ioh. Pomerano Mens. Febr. 1543.

{ Hieronymus Noppus, Pastor Regenspurg. ut &
{ Friedericus Backofen, Lipsiensis, Ecclesiæ Hamelberg. Past. 26. April. 1543. Decano Luthero, Promotore Casparo Crucigero.

Erasmus Albertus, Pastor Stadens. d. 11. Octobr. 1543. Decano D. Luthero, *P*romotore D. Ioh. *P*omerano urbis Episcopo.

Theodorus Fabricius, &
Stanislaus Litvanus 29. Maji 1544. *Decano D.* Luthero promotore Casp. Crucigero.

{ Georgius Major, &
{ Iohannes Fabricius. *Decano D.* Luthero & promotore *D.* Joh. Bugenhagio *P*omerano, Urbis Episcopo d. 18. *De*cembr. 1544.

*P*etrus Hegemon, Francus 17. Sept. 1545, *Decano D.* Luthero, promotore *D.* Georg. Majore.

Anno Christi

Maximilianus Mőrlinus 15. Maij. 1546. *Decano*, & Promotore D. Casp. Crucigero.

Melchior Isinderus 10. Novembr. 1548 Decano *D.* Crucigero, Promotore D. Majore.

Iohannes Aurifaber, Uratislaviens. 26. Iunij 1550. Decano D. Ioh. Bugenhagio, Promotore D. Majore.

Georgius Venetus, Nobilis Prutenus 20. Octobr. 1550. Decano Iohann. Bugenhagio, Promotore D. Majore.

Tilemannus Hoshusius, 16. Maji 1553. Decano D. Bugenhagio, Promotore D. Majore.

Henricus Schenius, Munderus 28. Febr. 1554. Decano Bugenhagio, Promotore D. Majore.

Georgius Æmylius Mansfeldensis, &
Simon Musæus, ut &
Petrus Prætorius, Cotbusianus Decano Bugenhagio, Promotore D. Ioh. Forstero Angustano, 8 Maij 1554.

Paulus ab Eitzen, Hamburgens. 27. Maji 1556. Decano D. Bugenhagio, Promotore D. Majore.

Cunradus Becker, Brunsuicensis 5. Novembr. 1556. Decano D. Bugenhagio, Promotore D. Majore.

Paulus Eberus, Kittingensis, &
Iohannes Cogelerus, Quedlinburgens. ut &
Cymbrius Erasmus, Lætus Danus. necnon
Paulus Crellius, Islebiensis 7 Decembr. 1559. *Decano* & Promotore *D.* Majore.

*D*avid Voyt, d. 19 Martij 1560 *Decano* & vice Cancellario *D.* Majore, Promotore *D.* Ebero.

Casparus Cruciger,
Henricus Mollerus,
Fridericus Widebramus,
Nicolaus Selneccerus,
Christophorus Pezelius,
Iohannes Bugenhagius.
} Decano & Promotore *D.* Georg. Majore 11. Maji 1570.

Caspa-

Casparus Eberhardus,
Siegfriedus Saccus,
Iacobus Lechnerus.
Iohann. Garcæus,
Adamus Rotherus,
Georgius Langevoit. } Decano, & Promotore D. Majore 29. Maji 1570.

Iohannes Schütz,
Martinus Henricus,
Ambrosius Reudenius,
Andreas Iodocus, } Decano, & Promotore D. Polyc. Lysero 16. Iun. 1584.

{ Iohannes Fleischerus, Uratisl. &
Cunradus Bergius, Stetinens. } Decano D. Andreâ Iodoco, Promotore *D*avide Voito. 15. Iulij 1589.

Christophorus Gunderman,
*P*etrus Calaminus,
*P*etrus Steuberus,
*P*aulus Aulæander, &
Georgius Schonfeld, *Past.* & Superint. *D*elitianus. } *P*romotore *D*. *P*ierio, Vice - *D*ecano *D.* Henrico Majer, 25. Ian. 1591.

Samuel Hüberus,
Salomo Gesnerus,
Vitus VVolframus,
Laurentius *D*rabucius, } *P*romotore & *D*ecano *D*. *P*olyc. Lysero 1593. 20. August.

VVolfgang. Mamphrasius,
*D*avid Rungius, Gryphevvald.
*P*hilippus Nicolai, } *D*ecano *D*. Gesnero promot. *D*. *P*olyic. Lysero 4. Iulij 1594.

Iohann. Georgius Volcmarus, S. Theolog. Lic. & *P*rofess. *D*ecano *D*. *D*avide Rungio, *P*romotore *D*. Ægidio Hunnio.

*D*aniel Cramerus, Stetin. Eccles. *P*astor.
VVolfgang. Franzius,
*D*aniel Stangius, ut &
Andr. Schaffmannus, } *D*ecano *D*. Ægidio Hunnio, *P*romotore *D*. Salomone Gesnero 13. Iun. 1598.

ANNO CHRISTI

Christoph. Schleupnerus, Decano D. Ægidio Hunnio, Promotore D. Davide Rungio 19. Sept. 1598.

Matthias Höe ab Höeneck, Nobilis Austriacus, promotore & Decano D. Leonh. Huttero, Anno 1603.

Fridericus Balduinus, Dresdensis, Decano Leonh. Huttero, Promotore D. Georg. Mylio Superint. 23. Iulij 1605.

Iohannes Behm, Regiomontanus 1608. Calendis Novembr. Decano Wolfg. Franzio Promotore D. Leonh. Huttero.

Ægidius Strauch, Witeb. ut &
Abraham. Suarinus, Decano D. Franzio, Promotore D. Fried. Balduino 6. Nov. 1610.

Polycarpus Lyserus, d. 17. Decembr. 1611. Decano D. Huttero, Promotore D. Franzio.

Balthasar Meisnerus, Decano D. Huttero, Promotore D. Ioh. Forstero 21. Ian. 1612.

Nicolaus Hunnius, Decano D. Fried. Balduino, Promotore D. Leonh. Huttero, 15. Sept. 1612.

Friedericus Faber, Decano D. Wolfgang. Franzio, Promotore D. Balduino 19. Iulij Anno 1614.

Christianus Gilbertus,
Paulus Röberus, ut &
Iosua Stegmannus, Anno jubilæo Lutherano primo 1617. 4. Novembr. durante adhuc festivitate jubileâ renunciati Decano Wolfgang. Franzio, Promotore D. Balth. Meisnero.

Andreas Grophenning, 5. Nov. 1622. Rectore Magnifico & Decano D. Nicol. Hunnio, Promotore D. Bathasar. Meisnero.

Iacobus Martini, &
Ægidius Hunnius, ut &
Valentinus Legdæus, Decano & promotore D. Frid. Balduino 16. Octobr. 1623.

Laurent. Andreæ, Superint. Plaviensis Decano & Promotore D. Iac. Martini 16. Octob. 1627.

Iohan-

Johann. Hülsemannus Theol. in hâc Academiâ designatus P. P. qui Licentiam ante Marpurgi adeptus fuerat, Theologiæ Doctor renunciatus est, 26. Jan. 1630. Decano D. Wilh. Lysero, Promotore D. Paulo Röbero.

{ Sebastianus Starcke Superintendens Torgensis, ut &
{ Balth. Fuhrmannus Præpositus Clödensis in jubileo Augusti. Confessionis Anno Christi 1530. 17. August. Decano Jac. Martini promotore D. Wilh. Lysero Doctores Theologiæ renunciati sunt.

Johann. Bottsaccus, 15 Febr. 1631. Decano D. Paulo Röbero, promotore D. Johanne Hülsemanno.

{ Johann. Cothmannus, &
{ Godfriedus Olearius, ut &
{ Godfriedus Cundisius 15. Julij 1634. Decano & Promotore D. Jac. Martini, Pro Decan. D. Johann. Hulsemanno.

Jacobus VVellerus, 20. Octobr. 1635, Decano D. Johanne Hulsemanno, Promotore D. Paulo Röbero.

Enoch Hüzingius, Balth. Balduinus, Martinus Caselius, Simon Ursinus, & Michael Behmius } Decano D. Jac. Martini, Promotore D. VVilhelm. Lysero 28. August. 1638.

Johann. Müllerus Uratislaviensis Ecclesiæ Hamburgens. ad Divum Petri Pastor.
Paulus Sperlingius Lauchâ Thuringus, Ecclesiæ Frieberg. Past. & Superint.
Enoch Himelius Dürlacensis Pastor & Superint. Orlamündt. ut &
Petrus Rhebinderus Lubec. Ecclesiæ Lunæb. Pastor & Superint. } Decano D. VVilh. Lysero Promotore Johan. Hulsemanno 12. Octobr. 1641.

{ Johann. Olearius Archi-Episcopus Magdeburg Concionator Aulicus, ut &
{ Gottfried Meisnerus Past. & Superint. Jessens. 21. Novembr. 1643. Decano D. Johann. Hulsemanno Promotore D. Jacobo Martin.

Anno Christi Christophorus Schlegelius } Decano D. VVilhelm. Lysero
Johan. Tobias Major & } Promotore D. Paul. Röbero 14.
Johann. Christoph. Seldius } Octob. 1645.

{ Johann. Scharffius Logic. P. P. & Theol. Profess. Extraordin. ut &
Zacharias Laurentij Klingius Nericius Suecus, Decano & Promotore *D.* VVilhelmo Lysero pro Cancellario D. Paulo Röbero, 18. Maij 1647.

{ Johannes Meisnerus S. S. Theolog. Prof. Publicus VViteberg. ut &
Michael Wendlerus, Moralium hîc P. P. necnon
Johann. Andreas Quendstedt S. S. Theolog. *Profes.* hîc Extraordinarius, & Colleg *Philos.* Adjunct. itemq;
Sixtus Bertramus *Pastor* ad D. Ulrici & Scholarcha Hallensis, 12. Novembr. Anno 1650. Rectore Magnifico & *Promotore* D. Johann. Scharffio, *Pro-* Cancellario D. Abraham Calovio, Doctores renunciati sunt.

{ Daniel Voitus, Ecclesiæ Drosnensis *Pastor*, & *Diœces.* Sternbergensis Superintendens.
Andreas Kühn, Ecclesiæ Hertzbergensis *Pastor* & vicinarum Superintendens.
Christianus Reinhardus *Pirnensis*, Ecclesiæ *Patriæ Pastor* & vicinarum Superintendens.
Christianus Bilefeldus Lubecensis, Ecclesiæ Wernigerodensis *Pastor* & vicinarum Superintendens. d. 4. Octobr. Anno 1655. Rectore Magnifico Henrico Coselio J. U. *D.* *Promotore D.* Johan. Meisnero *Pro-* Cancellario *D.* Andreæ Kunado *Doctores* nunciati sunt.

Summa Promot. Doct. 154.

CATALOGUS
Doctorum in Utroque Jure, in hac Academiâ *Promotorum.*

Quantum ex Indicibus Antecessorum deprehendi potuit.

Paulus Huttens, Ecclesiæ Beatæ Virginis Erfordiensis Canonicus In Jure Canonico promotus 1508

Udal-

Udalricus de Denstedt, Cantor, Ecclesiæ Omnium Sanctorum. 1508

Caspar Schicker Zvvickaviensis, Syndicus Ecclesiæ Omnium Sanctorum. 1508

Paulus Penckovv de Magdeburga D. Jur. Canon. 1509

Thomas Molitor Peban. Torgens. D. Jur. Can. 1509

M. Matthæus Torgavv D. U. Iur. 1509

Augustinus Hanneman Jüttberg. 1511

Ludovicus Painer Iur. Utr. D. 1512

Nicolaus Cyrsus Hannauensis In Utroq; I. D. 1513

Henricus Horn Decanus Ecclesiæ S. Bonifacij Halberstad. D. Jur. Can. 1513

Christophorus de Bethsthitz I. Can. D. 1516

Micolaus Kindt I. U. D. 1517

Gregorius Hegius de Bruck
Iohannes Schwertfeger
VVernerus Lesch } In Utroq; Iure 1521

Udalricus Pincker D. U. I. 1526

Sebaldus Mönsterer Nürenberg. 1527

Georgius de Boyneburg I. U. D. 1528

Caspar à Duethleben. Equestris Ordinis. 1529

Casparus Ezelius 1541

Christophorus Grosserus. 1544

Benedictus Pauli 1548

Michael Teuberus Eislebiensis I. U. D. 1550

Iohannes Schurstab Norib. 1550

Iohannes Schneydevveyn, Stolbergensis
Christophorus Trautenbuel Halberstad. Syndicus Civitatis Goslariensis
Steffanus Clodius, Operam ille postea dedit Principibus Vinariensib⁹, ut patet ex Oratione Ioachimi de Beust, de vita & obitu Iohannis Schneydevvini habita 1577.
Antonius Freudeman Hallensis.
Ulricus Sitzinger VVormaciensis, Maximiliani I. Imperatoris & Reipubl. Noribergensis Consiliarius. Beust. dicto loc. } 1551

Andreas

ANNO CHRISTI

Andreas VVulfius VVitteb, 1551
Ioannes à Borcken 1552
Georgius Müller, Mansfeld. 1552
Chilianus Goldſtein Hall. 1553
M. Leonhardus Ioſtelius Dresd. 1554
*P*aulus Guſebelius Longicampianus 1554
M. Georgius Cracovius *P*omeranus 1554
Iohannes Reynnerus Oldenburg 1556
M. Matthias Colerus Aldenburg 1558
Victor Ottingus Revalienſis 1560
Ericus Hoyer *P*atricius Bremenſis 1561
*P*aulus Goldſtein 1561
Philippus Junger Oſchacienſis 1562
Lazarus Colerus 1567
Fridericus Traubot Salcenſis 1569
M. Zacharias Starck/Senfftenbergenſis 1572
Chriſtophorus Aneſorgus 1572
*D*aniel Mollerus Brunſuic. 1577

M. Iohannes Limmerus Lützenſis
*P*aulus Vetzerus Lipſenſis
M. Georgius VVinclerus Ilenbergenſis
} 1580

Andreas Rauchbar 1585

Iohannes *P*erſon Witteb. Baſileæ Licentiam adeptus.
Iohann. Müllerus Quedlimb.
Georgius Volradus Aurbachius.
Thomas Frantzius Magdeburg.
} 1589. Uno actu promoti

M. Theodorus Möſtelius Lipſ.
Iacobus Gödeman Lunæb. 1590
M. Leonhardus Còppelius Norib. 1597

Georgius Sturius *P*runſuic.
VVolfg. Hirſchbach Gothanus.
M. Auguſtinus Fridſius VVitteb.
Auguſtinus Rhau *P*rof. Gryphiſvv.
Val. Guil. Förſterus Marpurg.
Iacobus Bornitius Torgenſis
} 1598. Uno actu promoti

Chri-

Christophorus Crauthofius Neo-Brandeb.		1601
Erasmus Unruhe Torgensis.		
Magnus Lebzelter Lipſ.		1603
Christianus Alberti Witteb.		1605
Andreas Seifartus		1606
Tiburtius Ruhelius Witteb.		1607
Michael Ledererus Torg.		1607
Bonaventura Cotta de Gotthis		1608
Carolus Sitovius Anclam Pomeranus		
Joh. Wilh. Unzerus. Hal. Sax.		
Johannes Bauman Eſchenbach Palatin⁹		1609
Martinus Jonius Magdeburg.		
Petrus Meier Herford. Weſtph.		1612
Paulus Nicolai Dresd.	Uno actu	1615
Christianus Kremberg Hänichensis		
Gottfr. Reutter Bitterfeld.		
Balthaſ. Henckelius Jütreboc.		
Jeremias Reusnerus Leorinus.		
Conradus Carpzovius Witteb.		1619
Johannes Hund, aliàs Canisius, Weſtph.		
Joh. Strauchius Witteb.		
Cyriacus Heidelberger Sondershuſanus		1619
Benedictus Carpzovius Witteb.		
Christianus Lentzius Dresdensis		1623
Nicol. Schafhauſen Livonus		
Paulus Hornius.		
Johann. Caſpar Großgebaur Meiningâ Henneberg.		
Georgius Schaltz Leor. Siles.		1624
Henningus Grosius Witteb.		
Nicolaus Schultz Leor. Siles.		1627
Corbinianus Brodtkorb		1630
Fridricus Tüntzelius Dresdensis		
Tobias Mævius Jütrebocensis		
Franciſcus Schaper Brunſuicensis		1632
Conradus Seyffardt Hall.		

ANNO CHRISTI	Georgius Reymannus Borussus Johan Caspar Berringer	1634
	Arnoldus Stille Hannoveranus Ernestus Pfuhl Marchiacus	1635
	Christophorus Wacke Numburg Melchior Albhardt Finstervvald.	1637
	Michael Ledererus Witteb. Augustus Carpzovius	1638
	Augustinus Strauchius Delitianus	1641
	Joh. Bartholom. Reusnerus Witteb. Christoph. Breslerus Novisor. Siles. Gottfriedt Suevus Leor. Siles.	1643
	David Korbmacher Herford Westph. Henricus Coselius Prag. Bohemus	1646
	Georgius Henricus Cöppelius Dresd. Christianus Sigismundus Graff Lichtenburgens. Gottfr. Schneider Bitterfeld. Saxo. Justus Bernhardus Hoyer Herfurdia Westphalus	1648
	Petrus Gartz Hamburg. Jacobus Unruhe Hal. Saxo. Reverendissimi Archi Ep. Magdeburg. Administrator. Consiliarius. Johan. Titius Quedelburg. Reipubl. Northusanæ Syndicus. Fridricus à Jena Servestâ. Anhaltin. In Acad. Francofort. Prof. Publ. Michael König Misnicus, Sereniss. ArchiEpisc. Magdeb. Administrator. Consiliar. & Judicij Salinaris Halæ Præfectus. Samuel Ritter Hall. Saxo. Prof Pub. Hîc. Thomas de Wedig. Hall. Saxo. Scabinatus ibid. Assess. David Cichorius Hojersvverda Lusatus.	1653
	Isaac Leickherus Augustanus, Electoralis Quæsturæ Lips. Præfectus. Franciscus Ottho Ratherß Mindâ Westphalus ibidemq; Practicus.	1654

M. Caspar

M. Caspar Alexandri Kyrizâ-Marchicus, Illustrissimi Ducis Brunsuic. ac Lunæburg. Consiliarius, Guelferbyt. } 1654
Rudolphus Stadtländer Sedino Pom.
Christianus Keyling Königsbruccâ Lusatus.
Gottfriedt zur Horst/ Wittebergensis, Curiæ Electoralis & Consistorij Ecclesiastici Advocatus ordinarius. } 1655
Christianus Fickelschererus Lusatus, Juris Practicus.

CATALOGUS

Licentiatorum in Utroq; Jure in Academia Wittebergensi

Qui gradum Doctoris deinceps assumpsisse, ex Indicibus Antecessorum non reperiuntur.

Conradus Dulcis Hamburgensis 1508
Andreas Czulßdorff U. J. Lic. 1508
M. Petrus de Freibergâ J. U. L. 1518
Johannes Steinheiser U. J. L. 1519
Sebastianus Heller J.U.L. 1527
Ludovicus Trauterbuel } 1528
Nicolaus Anthonius
Valentinus Gotheim Hall. 1582
M. Abraham Rockenbach Zeapolitanus } 1583
Sebastianus à Bergen Hamb.
Nicolaus Claudius Reval Liv. } 1587
Johann. Müllerus Quedlinburg
Liberius Hoffman de Friderichroda Thuring.
M. Martiuus Colerus Cizensis 1589
Philippus Steinacker Quedlinb. 1591
Reinholdus Drejer Lemgovius 1591
Joachim Navenius Sedinensis 1594
Nicol. Rodoffius Sitta Lusat. 1605
Ferdin Starck Dresd. 1608
Georgius Albertus spenlinus 1608
Adamus Leupoldt Spremb. Lusat. 1630
Cornelius Crull Halberstad. 1631.

Anno Christi	Johannes Schreiterus Wurcens.	1645
	Christophorus Kühn Uratislav.	1647
	Andreas Jahn Belgrâ Misn.	1647
	Johannes Caspar Curio Dresd.	1650
	Joachimus Nerger Grypbberg. Siles.	1652
	Hermannus Helm Holsato Dithmarsus	1653
	Casparus Lyserus Lips.	1653
	Georgius Fridericus Barneman Coalb. Saxo.	1654
	Christianus Wehse Curiæ Electoralis Advocatus ordinar.	1655

CATALOGUS
Doctorum in Medicina in hac Academia Promotorum.

Bernhardus Schiller artium & Philosophiæ Magister primus omnium (Nemo enim ante ipsum in aliqua Facultate hujus Academiæ gradum assecutus erat) in Doctorem Medicinæ promotus est 1502

Factus postea est ordinarius Medicinæ lector in inclyto Friburgensi Gymnasio.

Jacobus Lausthein } 1504
Validus Eberhardus Bel filius Dni. Ordinarij } 1504

Simon Steyn, Artium & Philosophiæ Magister &c. Medicinæ Licentiatus. } 1510
Christophorus Jodoci Lignitzensis } 1510

Philippus Egranus } 1511
Ulricus Erbar } 1511
Hieronymus Cingulatoris Aurimontanus } 1511
Sebastianus Berenringk } 1511

Thomas Esckhaus } Medicinæ Licentiati } 1518. d. 13. Sept.
Martinus Berger } Medicinæ Licentiati } 1518. d. 13. Sept.
Alexius Neuman artium Magister } 1518. d. 13. Sept.

Stephanus Wyldius ex Pleynfelt Philosophiæ Magister 1521. die 28. Januar.

Augustinus Schurff Medicinæ Licenciatus. 1521 d. 3. Junij

Hinricus Stägkman Medicinæ Licentiatus 1521. d. 12. Junij

Nicolaus Moller Medicinæ Licentiatus. 1522. d. 3. Febr.

Georgius

Georgius Stortz, Medicinæ Licentiatus. }
Iohannes Magenbachius, Medicinæ Licentiat. } 1523.d.9.Decemb.
Erhardus Hegenwald, Medicinæ Licentiatus. 1526.d.6.Febr.
Stephanus Schön. 1527.d.29.Ianuar.
Gregorius Reys, Artium Magister. 1527.d.21.Mart.
Basylius Axt. Francofurdensis in Medicina Licentiatus. }
Dominicus Burgowver, Artium Magister. } 1527.d.22.Iulij.
Franciscus Hirtzenberger, Artium Magister. 1528.d.25.August.
Wolfgangus Talhauser, }
Petrus Schoer, } Artium Magistri. 1528.d.14.Sept.
Leo Albertus, Memmingensis. 1530.d.3.Februar.
Georgius Senfried. 1531.d.23.Januar.
Stephanus Hullier, Burgundus. 1531.d.25.April.
Leonhardus Matthæus, }
Christophorus Spörer, } 1533. Mens. Sept.
Matthias Ritzburger, }
Hieronymus Schaller, } 1536.d.12.Ianuar.
Iacobus Milichius, }
Christophorus Pfundstein/ } Medicinæ Licentiati. 1536. d. 16.Nov.
Iohannes Sigismundus, Gorlicensis Medinæ Licentiatus. 1538.28.Nov.
M.Iohannes Dachius Torgensis. }
Mathias Thim, Vinariensis. } 1539.d.13.Febr.
Iohannes Karsch/Hallensis. }
Fridericus Lohr, Magdeburgensis. } 1540. Mense Majo.
M.Iohannes Brettschneider/ (Placotomus.) 1543.d.7.Iunij.
Melchior Fend, Medicinæ Licentiatus. }
Hieronymus Oeder. } 1543.d.3.Iulij.
M.Erasmus Flack. 1545.d.10.Sept.
M.Petrus Sibylenus, Torgensis. 1548.d.7.August.

NB. Hæc prima fuit post bellum Schmalcaldicum promotio, nec ulla processit in aliis facultatibus.

M.Guarus VVigandus, Guarinus. 1548.d.13.Nov.

ANNO CHRISTI

Sebastianus Weußner/Bolislaviensis. 1549. d. 30. Iulij.
Vitus Ortet, Winsheim. 1550. d. 4. Febr.
M. Paulus Vadinus, Salisburgensis. 1550. d. 6. Nov.
M. Iohannes Alberti, Cygneus. 1550. d. 30. Decembr.
M. Ieremias à Bert, Wesalens. 1553. d. 22. Sept.
Casparus Wilhelmi.
Iohannes Dumerichius.
Christophorus Schrönitz. } 1555. d. 23. April.
M. Franciscus Rodevvalth, Brunsuicensis. 1556. d. 28. Maji.
M. Heinricus Paxmannus.
M. Iohannes Gœbelius, Cygnens. } 1557. d. 17. Iulij.
Paulus Lutherus, Reverendi Viri D. Martini Lutheri Filius.
Severinus Gœbelius, ex Regiomonte Prussiæ. } 1557. d. 29. Iulij.
Iohannes Mominger, Anspacensis. 1559.
M. Andreas Rosa, Sueinfordianus. Eod. ann. 3. August.
Caspar Peucerus, Budissinus Artium & Philosoph. Magister. 1560. d. 30. Ianuar.
M. Iohannes Schütler, Crossensis. 1560. d. 20 Junij.
M. Sigismundus Schornelius, Naumburgensis.
M. Joachimus Struppius, Gelnhusensis. } 1560. d. 14. Nov.
M. Abrahamus Werner, Cygnæus. 1562. d. 26. Octobr.
M Badaser Summer, Torgensis.
M Philippus Büchammer, Hallensis.
Michael Lingelius, Viennensis. } 1563. d. 8. Iulij.
M Petrus Cnemiander, Lubanensis. 1565. Mens. April.
M. Michael Schreiber, Auernachensis.
M. Petrus Wandereysen, Nürenbergensis. } 1566. Mens. Nov.
M. Georgius Agricola, Ambergensis.
M. Fabianus Summer, Bohemus. } 1570. d. 6. April.
Hieronymus Schaller, Noribergensis. 1570. Mens. Majo.

M. Se-

M. Sebaſtinus Theodoricus, VVinshemius.
Urbanus Zueſnerus, Carinthius. — 1571. d. 13. Iulij.

M. Salomon Albertus, Norimbergenſis.
M. Iohannes Lehman, Ileburgenſis.
Hieronymus Drachſtedt, Hallenſis.
M. Caſpar Connerding, Hildeſianus.
M. Gregorius Heiland, Cizenſis. — 1574. Menſ. Majo

M. Bartholomæ' Schönborn, Wittebergenſis Licent.
Samuel Melis, Magdeburgenſis.
M. Gallus Emmen, Iutrebocenſis.
Petrus Apianus, Spirenſis. — 1576. Menſ. Iun.

M. Adamus Huberus, Mezericenſis Moravus.
M. Valentinus Eſpich, Dreſdenſis. — 1577. d. 27. Auguſt.

M. Andreas Schato, Torgenſis.
M. Georgius Mylius, Annæbergenſis.
M. Caſper Strubius, VVittebergenſis. — 1578. d. 6. Iunij.

Andreas Ebersdorffer, Viennenſis. 1580. d. 15. Sept.
M. Michael Henig, Dreſdenſis. 1581. Non. Decembr.
Franciſcus Rodevvaldt, Iunior Hamburgenſis 1585. d. 29. Iunij
Ioſephus Stubendorfferus, Hallenſis. 1587. d. 16. Febr.
Gregorius Burenius, VVittebergenſis. 1590. in æſtate.
M. Erneſtus Hettenbachius, Mergerhumenſis Francus. 1591. d. 20. April.

M. Hieronimus Nymmannus, Torgenſis.
Bartholomæus Hierovius, Thorunenſis Boruſſus.
M. Caſparus Kelheymer, Torgenſis.
Georgius Herbertus, Rigenſis. — 1593. d. 16. Oct.

Iohannes Armbruſter, VValtdorffenſis VVittenbergicus. 1597. d. 30. Auguſt.

M. Iacobus Cocus, Ederslebienſis Thuringus.
M. Iohannes Georgius, Magnus Auguſtanus. — 1597. d. 13. Decembr.

M. Mel-

ANNO CHRISTI

M.Melchior Jöstelius, Dresd.Mathem. Prof. Publ.
M.Daniel Torschmidt, Freibergensis.
M.Tobias Tandler, Torgensis.
M.Casparus Horn, Freibergensis.
Stephanus Marcellus, Austriacus.
Basilius Plinius, Rigens. Livoneus.
} 1600. d. 18. Octobr.

M.Barthasar Schulzius, Gryhemb. Pomeran. Illustr. Ducis Pomeran. Casimiri, Medicus.
M.Georgius Belser, Ulmensis Physicus Erlenbergensis.
M.Daniel Sennertus, Uratislaviens.
Tobias Knobloch, Marcobrettanus Francus.
} 1601. d. 8. Sept.

Ionas Pesserl, Iglaviensis Moravus.
M.Paulus Reinholdus Cygnæus.
Conradus Schantzenberger, Flensburgensis Holsatus.
} 1650. d. 10. Sept.

Philippus Leoboldi, Quedlinburgensis Med. Lic.
Timotheus Ulricus, Torgensis Philosoph. Magister.
} 1607. d. 27. Octobr.

M.Petrus Schmilauer à Schmilau Iglaviensis 1608. d. 13. Decembr.

M.Ambrosius Rhodius, Kembergensis Mathem.P.P.
Johannes Palemonius, Magdeburgensis
Andreas Zieglerus, Coronâ Transylvanus.
} 1610. d. 7. Octobr.

Iohannes Ioachimus Anomæus, Lincensis Austriacus Med. Lic.
M.Wolgangus Schallerus, Friburgensis Misnicus.
} 1612. d. 14. Iulij.

Antonius Kröss, Dresdensis.
Balthasar Hettenbach, Wittebergensis.
M. Augustus Cademannus, Dresdensis.
} 1614. d. 19. Iulij.

M. Gre-

M. Gregorius Nymmannus, Wittebergensis. 1618. d. 29. Iunij.
Melchior Eccius, Leoberga-Silesius. 1619. d. 16. Febr.
Laurentius Eichstadius, Stetinensis Pomeranus. 1621. d. 18. Sept.

Michael Friderici, Wilstria Holsatus.
Daniel Winckler, Nimicensis Silesius.
Martinus Heider, Freistadiensis Siles.
Nicolans Rosbach, Mulbergens. Misnicus.
} 1624. d. 15. Ianuar.

M. Iacobus Ianus, Lubensis Lusatus.
Daniel Gesner, Uratisl. Silesius.
M. Iohannes Dörre, Magdeburgensis.
Laurentius Bapst, Viennensis Austrius.
} 1627. d. 4. Decembr.

Florianus Gerstman, Boleslav. Silesius
Martinus Weisius, Lubena Lusatus.
Iohan. Georgius Laurentius Lubena Lusatus.
Ieremias Girnt Gloga Silesius.
} 1629. d. 12. Maji.

M. Tobias Majus, Ilmenâ Thuringus.
Caspar Suevus. Leoberga Silesius.
} 1630. d. 11. Iunij.

Simon Paulli, Rostochiensis. 1630. d. 17. August.

M. Andreas Mavius, VVeissenfelda Misnicus.
Petrus Geiling, Stargardia Pomer.
} 1632. d. 24. Iulij.

Gottfried Acidalius Marchicus. 1640 d. 1. Dec.

David Preibisius, Gloga Silesius.
Ieremias Bertram, Dresda Misnicus.
} 1641. d. 12. Octobr.

Georgius Lothus, Regiomontanus. 1648. d. 18. Octobr.

Michael Sennertus, VVittebergensis.
Iustus Fidus Clobius, Wittebergens.
} 1650. d. 12. Novemb.

M. Christianus Muche, Mulberga Misnicus.
August⁹ Wanckel, Dresdens. } Fratres.
Wilhelm⁹ Wanckel, Dresdens. } Fratres.
} 1654. d. 29. Sept.

CATALOGUS LICENTIATORUM IN

MEDICINA

Qui gradum Doctoris deinceps assumsisse non reperiuntur.

Blasius Auxt, Medicinæ Baccalaur. 1523. d. 9. Decembr.
Simon Bartholomæi, Medicinæ Licentiatus.
Iohannes Cornarius.
Iacobus Prempser, Artium M. 1526. d 6. Febr.
Conradus Birckhammer. 1526. M. Majo.
Matthæus Ratzenberger. 1528. d. 8. Octobr.
Christophorus Pfundtstein. 1536. d. 16. Nov.
M. Valentinus Mavius, Ascanius. 1600.
Philippus Leopoldi, Quedlinburgensis. 1602. d. 20. April.
M. Iohannes Ioachimus Anomæus Austriacus. 1608. d. 20. Decembr.
Michael Clobius, VVittebergensis Saxo. 1615.
Iohannes Raicus Schlacovvaldensis Bohemus.
M. Martinus Crusius, Brandeburgensis. 1618. d. 23. Octob.
Georgius Bayer, Physicus Reipubl. Martisburgensis. 1625.
Martinus May, Weidenbacensis Francus. 1625.
Casparus Amthor, Schleusing Francus. 1626.
M. Tobias Snolshik, Francus. 1627. d. 16. Iulij.
Paulus Schröter, Lipsensis. 1645. d. 11. April.
Sigismundus Corassius, Steinâ Silesius. 1649. d. 31. Mart.
Anthonius Guntherus Billich Ihevera Frisius. 1650. d. 10. April.
Franciscus Adamus Kessius Grimma Misnicus. 1652. *Mens.* Febr.
Iohannes Tarnovius Forsta Lusatus. die 14. Decembr.
Samuel Sturm, Luccâ Lusatus. 1654.

CATA-

CATALOGUS DECANORUM ET PROMOTORUM

In

Magistros Philosophiæ ab anno 1502. usque 1655.

	Promoti	
Festo Purific. Mariæ. Sigismundo Epp, art. *Magist.* & Theolog. Baccal.	XIV	*A. C.* 1502
Festo Jacobi. Dionysio Bickel, Theol. Baccl.	XII	1503
Casparo Grünhein, Th. Baccal. promoti ab eod. nulli.		
Festo Purif. Mariæ. Thomæ Kollin. Theol. Baccl.	IX	1504
Festo Jacobi, Simon Duchkonis, Bohem. de Auffigk.	IIX	
Festo Purif. Mariæ. Georgio Zimmerman, Bruten.	IX	1505
12. Augusti Petro Lupino de Radheym, Theol. Bacc.	XIII	
10. Febr. Sebastiano Kuchenmeister, Freibergens.	XI	1506
*15. Augusti. M. M*atthæo Beskau, I.U.L.	XI	
Idem per hyemem.	IV	1507
Simon Stein *Med.* Baccal.	o	
21. Febr. Andreæ Bodenstein de Carlstad.	V	1508
16. Augusti Nicolao de Amsdorff.	V	
Chiliano Reuthero de *M*ellerstadt.	V	1509
Conrado König de Studgarth.	IIX	
*15. Febr. M*atthæo Beskau, I.U L.	IV	1510
20. Augusti. Sebastiano Archimagiro, Freibergens.	IIX	
17 Febr. Nicolao de Amsdorff.	XI	1511
5. Augusti. Georgio Elnero de Stafelstein Th.B.	I	
10. Febr. Johann. Dölst, de Feldkirchen Th.B.	VII	1512
Johann. Stöb, aliàs Günckelin de VVangen.	o	
18. Decembr. Bartholom. Bernhard. Feldkirch. Th: B.	VII	
Simon Heins de Brugk.	o	1513
22 Febr. Otto Beckman de VVartenberg.	IX	1514
Iohanne Reubero de Bockenheim, *M*oguntino I.U.Bac.	o	
Cal. Febr. Bonifacio de Rode Zörvvig.	IIX	1515
Heinrico Stackmanno, Brunsuic.	o	
30. Jan. Urbano Sprecher de Iessen.	VII	1516

	Iodoco *Mörlin*, de Feldkirchen.	o
1517	*Nonas Febr.* Sebastiano Küchenmeister Freib. Th. Lic.	IV
	Iacobo Prembdsel, Torg.	o
1518	*3. Idus Febr* Iohannes Ferreomontano, Th. B.	XVII
	*M*artino Röser, Gichingensi.	o
1519	*14. Feb.* Augustino Schurff, de S. Gallo. Constantiens. *M*ed. Bac.	XIV
	Nicasio Clajo, Herzberg. Th. Bacc.	o
1520	*9. Febr.* Georg Elnero, de Staffelstein.	XVII
	Iohann. Dölst, Feldkirch	o
1521	*24 Jan.* Iohann. Stöb, alias Günckelin de Wangen.	XVI
	Iohanne Reuber, I.U.L.	o
1522	Henrico Stackmann, Med. Lic.	XXIII
	Iacobo Postomio, Torgens.	o
1523	*28. Jan.* Martino Rösero.	IV
	Mens. Octobr. Laurent. Lyrano.	IV
1524	*4. Febr.* Iohann. Agricola.	IV
	Iohanne Vollmar.	o
1525	*22. May.* Melchiore Fendio, Nordling.	II
1526	*10. Jan* Iohanne Coccio, Lubec.	III.
1528	*prid. Cal. Majas*, Francisco Winariensi.	II.
	17. Octobr. Iacobo Milichio.	VI
	Videntur hisce annis parcæ fuisse Promotiones, adeoq; incerti alij atq; alij Decanorum, partim ob turbas à Carlstadio motas, partim propter pestem.	
1529	*12. Augusti*, Chiliano Goldstein.	XIII
	Mens. Novembr. Vito Winshemio.	IV
1530	*Mens. Apr.* promotione altera.	IV
	Cal. Augusti Ambrosio Berndt.	VI
1531	*prid. Cal Febr.* Casparo Crucigero.	VI
	4. Sept. Georgio Brennero.	IV
1532	*30. Jan.* Conrado Lago.	XII
	29. Augusti Vito Ammerbachio.	VII
1533	*6. Febr.* Vito Dietrich, Noriberg.	VII
	25. Sept. Iohann. Saxo Holsat.	VI
	13. Novembr. Wilhelmo Ryveno, Trajectino.	II

4. Febr.

4.*Febr*. Sub altera Promotione.	*VII*	*An.Ch.*1534
5.*Sept*.Alexandro Alesio,Scoto.	*XI*	
Francisco Burckardo VVinariensi	*XII*	1535
& ante Nundinas Lipsicas *Mens Maij* Promotore *M*.Philippo.	*IV*	
18.*Julij*,Jacobo *Milichio* per æstat.	*VI*	
27.*April*,idem per hyemem.	*IX*	1536
29.*August*.*M*elchiori Fendio,*Med*.Lic.	*VI*	
Mens.Jan.Philippo *M*elanchtone	*XIV*	1537
Octavo Idus Junij,Ambrosio Bernd.	*III*	
Mens.Septembr.eod.Decan.& ann.	*XIII*	
Mens.Jan.Vito VVinshemio.	*XVII*	1538
19.*Sept*.Conrado Lago.	*XIV*	
3.*id.Febr*.Vito Ammerbachio	*XIII*	1539
10.*Julij*,Johanne Saxonio,Holsatiensi	*V*	
Et altera Promotione Sub eod.Decan.18.*Sept*.	*XV*	
5.*Febr*.Christiano Neumair/Bavaro.	*XV*	1540
15.*April*.eod.Decano	*IV*	
23.*Sept*.Heinrico Smedensteinio,Lunæburgensi.	*XXII*	
8.*Martij*,Erasmo Reinholdo,Salfeldensi.	*XXII*	1541
Sub eodem Decano altera Promotione.	*IV*	
15.*Sept*.Johanne *M*arcello,Regiomontano	*XXI*	
9.*Febr*.Georg.Joachim.Rhetico	*XXII*	1542
20.*April*.Decano eod.	*X*	
8.*Augusti*,Paulo Ebero Kytzingensi	*XXX*	
25.*Jan*.*M*.Christophoro Jona Pruteno	*XXXI*	1543
11.*Septembr*.Andrea Aurifabro,Uratislav.	*XXIX*	
prid.Cal.Febr.Erasmo Flockio,Noriberg.	*XXXV*	1544
24.*April*.in altera Promotione.	*III*	
4.*Sept*.Guilhelmo Ryveno,Traject.	*XXXIV*	
3.*Febr*.Johanne Durstenio	*XXXIX*	1545
16.*April*.altera promotione eod.Decan.	*X*	
1.*Septembr*.Johanne Aurifabro Uratislav.	*XL*	
25.*Febr*.Johanne Stolsio,VVitteberg.	*XXXIX*	1546
3.*Non.Aug*.Johanne Stigelio.	*XXIV*	
Eod.Decano prid.*Cal.Octobr*.	*IX*	
d.Lucæ.Philippo *M*elanchtone.	o	

An. Ch. 1548	*7. Febr.* Philipp. Melanchtone.	XIII
	18. Septembr. eod. anno	XXV
1549	*19. Febr.* Vito Winshemio.	XLIII
	Et altera Promotione penult. *April.*	XV
	20. August. Erasmo Reinholdo Salveldensi	XXXIII
	& 17. Octobr. in altera promotione.	VIII
1550	*11. Febr.* Johanne Marcello Regiomontano	XLII
	14. Augusti An. Jubilae, Paulo Ebero Kitthingensi	L
1551	*Matthiae Apostoli* Sebastiano Matthaeo, Witteb.	XLV
	11. Augusti, Luca Hetzero Torg.	XL
1552	*In die S. Petri,* Andrea Weslingo Osnabrugensi	XXXIII
	28. Junii, Martino Simon. Brandeb.	XXIV
	Idem per Hyem.	o
1553	*3. August.* Sebast. Theodor. Winshemio	XVIII
1554	*15. Febr.* Matthaeo Blochingero Witteb.	XXX
	ultima Julii Decano M. Casparo Peucero Budissin.	L
1555	*5. Martii* Decan. M. Caspar. Wilhelmo. Hall.	XLIV
	Cal. August. Valentino Trutigero Hallensi.	XXXIX
1556	*27. Februar.* Antonio Waltero, Wesaliensi.	XXXVII
	13. Augusti Bartholomaeo Lasan. Cygneo	XXXV
1557	*16. Febr.* Henrico Paxmanno Lunaeburgic.	XLIIX
	5. August. M. Barthol. Calckreutero Crossaeo	XXXV
1558	*10. Febr.* M. Jacob Lechnero Austriaco	XXXI
	4. August. M. Petro Vincentio Uratisl.	XXXIIX
1559	*16. Febr.* M. Paulo Dumerich. Hallensi.	XXXII
	18. Septembr. M. Esromo Rudingero Papapergensis	XXV
1560	*Non Martii,* Matthias Gunderam Franco	XLIIX
	6. Idus Augusti, M. Casparo Crucigero: Witteb. PP.	XXXIII
1561	*4. Martii,* M. Johan. Knor. Franco	XLVII
	12. Augusti, M. Eusebio Menio, Erfurdensi.	XXIX
1562	*13. Cal. Mart.* M. Johan. Sturione Varisco	XXXIV
	8. Octobr. M. Henrico Mollero Hamb.	XXI
1563	*prid. Cal. Martii,* Johan. Majore Theol. Doctore & Poëta Coronato	L
	10. Augusti, M. Hieronymo Osio. P. L. Thuringo.	XL

24. Febr.

24.Febr. M.Barthol.Schönborn Witteb.	LIII	*A. Ch.* 1564.
15.Augusti. M.Baldaſaro Rhau, Naumburgenſ. Sil.	XXXIIX	
20.Martij, M.Alberto Lemeiger Hamburg.	XXXIV	1565
23.Augusti, M.Wolfgango Zeiſeno Fuldenſi.	XXI	
5.Martij, M.Johan Bugenhagio Witteb.	XXXIX	1566
20.Augusti, M.Laurentio Dürnhofero.Noriberg.	XXXIIX	
18.Febr. M.Joach.Ferinario.Noviſor.	XXXII	1567
12.Augusti, Abraham Wernero Cygnæo Med.D.P.P.	XXV	
9.Martij, M.Sebaſtiano Theodorico Winshemio P.P.	XLII	1568
24.Augusti, M.Chriſtophoro Pezelio Plauens.	XXX	
10 Martij. M Mattheo Blochingero Witteb.	XLV	1569
8 Cal.Septembr. M.Johan.Balduino.VVitteb.	XXIX	
7.Cal.Martij, Esromo Rüdingero	XLVI	1570
29.August. Edone Hilderico Friſio	XLIII	
13.Martij, Euſebio Menio P.P.	LV	1571
6.Septembr. Abdia Prætorio Soldquel.	XXXIV	
4 Martij, Alberto Lemeiger P.P.	LVII	1572
2.Septembr. Martino Salbachio.VVitteb.	XXXVII	
5.Martij, Bartholom.Schönborn.Med.Lic.	XLIX	1573
3.Septembr. Burckhardo Matthæo VVitteb.	XXXV	
9.Martij, M.Martino Henrico.Sagan. P.P.	XLIX	1574
26 Augusti, M.Andrea Scatone Torg.P.P.	XXVI	
Cal.Mart. Caſparo Alteneich. Colon.	XLII	1575
25.Augusti, M.Martino Oberndorfor.Rochlic.	XXXVI	
Ibid.Martij Salomone Alberto.Norib.Med.D.P.P.	XXXIV	1576
28.Augusti, M.Simone Sibero VVitteb.	XXIV	
5.Martij, M.Valentino Schindlero.Oderan.P.P.	XXVI	1577
3.Septembr. M.Cyriaco VVolfio.Huxarienſi	XXIV	
4.Martij, Conrado Bergio Pomeran.P.P.	XXV	1578
*2.Septembr.M.M*ichaele Reichardo Ratisbon P.P.	XXXI	
16.Cal.April.M. Petro Albino Nivemont.P.P.	XXIIX	1579
1.Septembr. Caſparo Strubio.VVitteb.P.P.	XXVI	
8.Martij, Valentino Espich.*M*ed D.P.P.	XXXIX	1580
9.Septembr.M. Balthaſare *M*encið.Nimec.Adjunct.	XXXII	
7.Martij,M. Nicolao Thödeno Ditmarſo P.P.	XXXI	1581
Non Septembr. M. Barthol.Tilemanno.	XXVII	

20. Martij

*An.Ch.*1582 *20.Martij,M.* Andrea Franckenbergero.P.P. XXXIX
4.Septembr.M. Johan.Hagio. VVitteb. XLVI
1583 *19.Martij,M.* Johan.Grunio.Noribergensi.P.P. XXIIX
4.Idus Septembr. Leonhard. Ezlero,Uratisl. Wittebergensium Ludi Rectori XXXIII
1584 *prid.Cal.April.* Andrea Schatone Torg. *Med.*D.PP. XXXIII
8.Septembr.M. Ernesto Hettenbachio. Franco XXXI
1585 *23.Martij.M.M*ichael Reichardt.P.P. XXXVII
14.Septembr.M. Hieronymo Nymmanno.Torg. XXIX
1586 *22.Martij M.* Valentino Schindlero Oederensi P.P. XXXIII
13.Septembr Samuele *M*acrino Goslariensi *M*ed.D. XXXV
1587 *4.April.* Casparo Strubio VVitteb.*M*ed.D.P.P. XXXVII
12.Septembr.M. Simone Gronenberg Freyenvvald. XXXIIX
1588 *19.Martij,M.* Petro Albino.Nivemont.P.P. LIII
10.Sept.M Antonio Evonymo.Carynth.Teicheno XXXIIX
1589 *18.Martij.M.* Petro Othone P.P. XXXIV
Non.Cal.Octobr. VVolfgango Heylingero. J.U.L. XXXI
1590 *7.Aprilis,M.* Nicolao Thodeno P.P. XXXVII
15 Septembr.M. Johan Grunio.P.P. XXIIX
1591 *23.Martij,* Paulo Auleandro Nisseno.P.P. XXXII
11.Kal.Octobr. Alberto Voito Basilevoreo Prusso.P.P. XXIV
1592 *21.Martij,* Andrea Schatone D. & P.P. XV
19.Septembr. M. Augustino Fridsio VVitteb. XXIII
1593 *3.Non April.M.M*ichaele Reichart. P.P. XXIIX
11.Septembr.M. Zacharia Beuthero.VVitteb. XXXIIX
1594 *17.Martij. M.* Petro Othone *M*agdeburgense P.P. LIV
17.Septembr. Casparo Kellheymero.Torgens. *M*ed.D. XLI
1595 *8.April M.* Johann. Hagio VVittebergens. P.P. LXVII
22.Septembr M. Fridrico Tilemanno VVittebergensi. XXXVI
1596 *3.Cal.April.M.* Anthonio Evonymo Carintho. P.P. XLV
21.Septembr. VVolfgango Frantzio Plauensi. Theol. Licent. XLIIX
1597 *Id.Martii.* Fridr.Tilemanno VVitteberg.J.U.D.P.P. XLIII
27 Septembr. Christian.Salbachio.VVitteb. XIIX
1598 *3.Aprilis.* Laurentio Fabricio Dantisc.Boruss. LIIX
26.Septembr. Jacobo Coco *M*ed. D. XXXIII

6. Cal.

6.*Cal.Mart.* VVolfgango Franzio Plauens.Th. D.*P.P.* *XL* *A. Ch.* 1599
25.*Sept.* Georgio VVeckero. Ileburgensi.*Med*.D.*P.P.* *XXII*
5.*Idus Martij*.Adamo Theodoro Adami F. Sibero *XXIIX* 1600
9.*Cal.Octobr.* *M. M*artino Helvvigio Boleslav. Siles. Adj. *XXXV*
ultim. Martij, Melchiore Jöstelio. Dresd. *Med*. D. *M*atth. Super. *P. P.* *XXXI* 1601
10.*Octobr. M.* Fridrico Taubmanno. Franco.Poës.*P.P.* *XXX*
23.*Martij M.*Erasmo Schmidt. Delitiano.Græc.L.*P.P.* *XXXV* 1602
Cal.Maij, Andrea Ursino, J.U.D.Adj. o
19.*Octobr.M.*Laurent.Rhodomanno Cherusco Histor.*P.P.* in Panegyri seculari quos inter primum locum obtinuit D. Parens meus Casparus Suevus Leorinus. *LXIV*

De quo actu promotionis Decanus ista annotavit.

Omnes sumptus Prandij examinis publici, & quæ cum his cohærent, Serenissimus Saxoniæ Elector clementissimè suppeditavit, ita ut hi 64. Candidati nihil solverint, quam singuli 7 ½. Joachimicos ad Examen privatum afferendos. Et finita solennitate, Candidati Quæstori Electorali, qui curam totius Convivij Magisterialis in se jubente Electore susceperat, sponte ex Contributione poculum deauratum pro honorario obtulerunt, &c.

12. *Apr.l. id. M.*Laur.Rhodom.Stolbergico Hercin. *XXI* 1603
5.*Octobr.M.M*artino Helvvigio *Phi.Pr.P.P.* *XXXIV*
27.*Martij*, *M.*Jacob.*M*artini. Halberstad.Log.*P.P.* *XXXV* 1604
25.*Septembr.M.*Conrado Rühelio VVitteberg.Adj. *XXXII*
19.*Mart.M.*Laurent.Fabricio.Ebr.Ling.*P.P.* *XL* 1605
24.*Septemb.*Georgio VVeckero Phys.*P.P.* *XXX*
7.*Eid. April.* Adamo Theodoro Adami F. Sibero Oratoriæ *P.P.* *XXV* 1606
23.*Sept.*Andrea Ursino. J.U.D.Adj. *XXXI*
23.*Mart. M*elchiore Jöstelio Dresdensi *M*ath.sup.*P.P.* *XXXII* 1607
10.*Cal.Octobr.*Frid.Taubmanno.*Poes.P.P.* *XXXV*
15.*Martij*, *M.*Erasmo Schmidt.Græc.Ling. *P.P.* *XXXIII* 1608
20.*Septemb.M.*Ambrosio Rhodio.Kemberg.Adj. *XXVI*
5.*April.M.* Jacob.*M*artini.Log.*P.P.* *XXXV* 1609
26.*Septemb.*Johanne VVanckelio.Histor.*P.P.* *XXIX*

*An.Ch.*1610 *27.Martii*, M.Henrico Velstenio Phil.Pr.P.P. LIV
18.Septembr. Ambrosio Rhodio. Kemberg. Mathem. inf. P. P. XXXIIX
1611 *die Martis post Judica.* M. Laurentio Fabricio.Ebr.L.PP. LVI
24.Septembr. D.Georgio Weckero.Phys.P.P. XLII
1612 *Cal. April.* Adamo Theod. Adami F. Sibero. El.P.P. XXXII
22.Septembr. Fridrico Taubmanno.Poes.P.P. XXIX
1613 *23.Martii*, M.Erasmo Schmidt.Græc.ling.P.P. XXXI
12.Octobr. M.Jacobo Martini.Log.& Ph. Pract.P.P. XXIII
1614 *prid.Id.April* Johanne Wanckelio.Hipor.P.P. XXVI
20.Sept. Ambrosio Rhodio Med.D.Math.super P.P. XXXIV
1615 *28.Martii*, Johan. Rodenborch.Antverpiensi.Poës.P.P. XLIV
26.Septembr. M.Laurentio Fabricio.Ebr.L.P.P. XXXIII
1616 *19.Martii*, D.Georgio Weckero.Mëdico.Phys.P.P. XLVI
24.Septembr. M.Ernesto Hettenbachio.Witteb.Adj. XXIII
1617 *8.April.* M.Erasmo Schmidt.Gr.l.& Math.inf.P.P. XXXVI
23.Septembr. Jacobo Martini.Log.& Phil Pr.P.P. XXXIV
1618 *23.Martii*, Ambrosio Rhodio.D.Math.super.P.P. XXXI
22.Septembr. M.Georgio Gutkio.Coloniensi March.Adjunct. XXXIV
1619 *16.Mart.* M.Augusto Buchnero Dresdens.Poës.P.P. XLV
22. Septembr. M. Reinholdo Franckenbergero Witteb. Hist. P. P. XXX
1620 *prid.Non.April.* Johanne Avenario J.U.L.& Eloq. P.P. XXXII
26.Septembr. M.Abraham.Heineccio Witteb.Adj. XXXIX
1621 *20 Martii*, M.Laurentio Fabricio.Ebr.l.P.P. XXXIV
25.Septembr. D.Georgio Weckero. Phys.P.P. XXIX
1622 *19.April.* M.Erasmo Schmidt. Delitiano. Græc. L. & Mathem. inf P. P. XLI
24 Sept. M.Ægidio Hunnio.Theol.Lic.Adj. XXXII
1623 *Kal.April.* M.Jacobo Martini.Log.& Phil.P.P. XXVII
23.Sept. Ambrosio Rhodio.Mathem Super.P.P. XVII
1624 *16.Martii*, Augusto Buchnero, Poës.P.P. XXXV
21.Septembr. M.Johanne Snoilshik Labacense Carniolano Adjunct. XXXV

5. April.

5.*April.* M.Reinhold Franckenbergero Hiſtor. P. P. XXXII *An. Ch.* 1625
27.*Septemb.* Johan. Avenario. aliàs Habermann/*Phil.* Magiſtro, & J.U.L. Eloq. *P.P.* XXV
d.8.*Mart.* M. Abrahamo Heineccio Log. & Metaph. *P.P.* XX 1626
26.*Sept.* M Joachimo Reichardo Witteb. Adjuncto. XVII
13.*Martij,* M. Fridrico Kornmanno Uratisl. *Phil. Pr. P.P.* X 1627
25.*Sept.* M. Laurentio Fabricio Ebr. L. *P.P.* XVII
D. Ceorgio Weckero *Phyſ. P.P.* XIIX 1628
M. Chriſtiano Jentzchio Oschatzienſi, Adjuncto. XVI
26.*Martij,* M. Eraſmo Schmidio. gr. l. & Math. inf. *P.P.* XXII 1629
9.*Cal. Octobr.* Ambroſio Rhodio. Math. Super. *P.P.* X
16 *Martij,* Auguſto Buchnero. *Poëſ. P.P.* XXIV 1630
11.*Cal Octob.* M. Chriſtiano Reinhardo Witteb. Adj XXII
29.*Martij,* M Reinholdo Franckenbergero. Hiſt. *P.P.* XXI 1631
27.*Septemb.* Johanne Arenario J.U L. Or. *P.P.* XIIX
20.*Martij,* M. Johanne Scharfio Log. & Metaph. *P.P.* XIX 1632
7 *Cal. Octob.* M. Nicolao Zapfio. Thur. Adj. XIV
9.*April.* Wilhelmo Nigrino Cada-Bohemo. *Phil. Pr. P. P.* XXIII 1633
15.*Octobr.* Martino Troſtio. Ebr. Ling. *P.P.* VIII
26.*Martij,* M. Eraſmo Schmidio. Græc Ling. & Mathem inf. *P. P.* XII 1634
23.*Sept.* Gottfridt Oleario Adj. Theol. D. Eccleſiæ Hallenſis ad S. Ulrici *P*aſtore, Gymnaſijq; Inſpectore XV
27.*Martij,* Auguſto Buchnero. Poeſ. & Orat. Prof. *P.* XI 1635
M. Reinholdo Franckenbergero. Hiſt. *Prof. P.* VIII
5.*April.* Johanne Scharffio. S S. Theol. L. Log. & Metaph *P.P.* XXIII 1636
26.*Septemb.* Jacobo Wellerò Neukircho-Variſco. SS. Theol. D. ejusd. *P.P.* Extraord. & Ebreæ Linguæ Ordin. XXV
d.28.*Martij,* M VVilhelmo Nigrino *Phil. Pr. P.P.* VIII 1637
26.*Sept.* M. Johanne Sperlingen. *Phyſ. P.P.* V
13.*Martij,* *M.* Chriſtophoro Nottnagelio Mathem. ſuper. *P. P.* XVII 1638
25.*Septembr.* *M.* Michaële Schneidero Adjunct. Bitterfeld. XII

An.Ch.1639 2. *April.* Jacob. VVellero Th.D.&c. *XIV*
13.*Octob.* *M.* Johanne Erico Ostermanno Sorbigensi. Gr.L. P.P. *IIX*
1640 21.*April.* *M.* Nicolao Pompejo Lusato. *Math.* inf.P.P. *IX*
13. *Octob.* *M.* Andreâ Sennerto VVitebergens. Ebr. L. P.P. *X*
1641 28. *April.* Augusto Buchnero. Poës. & Eloq. P.P. *X*
14. *Octob.* *M.* Reinholdo Franckenbergero histor. P.P. *XI*
1642 26. *April.* Johanne Scharfio S.S. Theol. L. ejusdem Prof. Extraord. itemq; Log. & *M*etaph. Ordinar. *XII*
11. *Octob.* *M.* Christiano Trentschio. Hayná-*M*isnico, Adj. *XII*
1643 26. *April.* *M.* Johanne Sperlingen/Phys. P.P. *XII*
12. *Octob.* Christophoro Nottnagelio Franco. *M*atth. super. P.P. *XIV*
1644 25. *April.* *M.* Johanne Erico Ostermanno Gr. L. P. P. *XI*
8. *Octob.* *M.* Johan. Christophoro Seldio Franc. Adj. *XI*
1645 22. *April.* *M.* Nicolao Pompejo *M*ath. inf. P.P. *XIV*
16. *Octobr.* *M.* Andreâ Sennerto Sanct. Ling. P.P. *IX*
1646 28. *April.* *M.* *M*ichaele VVendlero Phil. Pr. P.P. *XXXIII*
13. *Octobr.* *M.* Johanne *M*eisnero Torg. Adj. *XVII*
1647 29. *April* Augusto Buchnero, Poës. & Eloq. P.P. *XIX*
14. *Octobr.* *M.* Reinholdo Franckenbergero. Histor. P.P. *XX*
1648 Johann. Scharffio D. & P. P. &c. *XXV*
10. *Octobr.* *M.* Constantino Ziegra Dôbelâ *M*isnico Adj. *XXI*
1649 Johanne Sperlingen Phys. P.P. *XVII*
9. *Octobr.* Christophoro Nottnagelio. *M*ath. super. P.P. *XX*
1650 22. *April.* *M.* Johann. Erico Ostermanno Gr. L. P.P. *XXII*
14. *Octobr.* *M.* Friderico Holtzmanno Franco Adj. *XXVII*
1651 29. *April.* *M.* Nicolao Pompejo. *M*ath. inf. P.P. *XXV*
14. *Octobr.* *M.* Andrea Sennerto. Sanct. & Orient. L. L. P.P. *XX*

26. *April.*

26. *April.* Michaële Wendlero, SS. Theol. D. & Moral. Prof. P. XLVII 1652
12. *Octobr.* Iohann. Andrea Quendtstedt, SS. Theol. D. ejusd. Prof. Extraord. Coll. Phil. Adj. XXVI
26. *April.* M. Christiano Trentschio. Log. & Met. P.P. XXIII 1653
11. *Octobr.* Augusto Buchnero. Prof. P. & Academ Senior. XV
25. *Aprilis.* M. Reinholdo Franckenbergero. Hist. PP. XIII 1654
10. *Octobr.* M. Christiano Bilfeld. Lubecense Adj. XXIII
d. 26. *April.* M. Iohanne Sperlingio. Physices P.P. XXIII 1655
d. 16. *Octobr.* M. Christophoro Nottnagelio, Mathem. super. Prof. P. XXII

Summa 7467.

CATALOGUS
Illustrissimarum & Illustrium Personarum
Quæ
RECTORATUS
MAGNIFICENTISSIMI
In hac Academia munere functæ fuerunt.

d. Lucæ. Melchior, Comes de Barby & Mülingen. A.C. 1510
1. *May.* Guolfgangus Comes Palat. Rheni, Utriusq; Bavariæ Dux. 1515
d. Lucæ. Bernhardus Comes de Eberstein.
1. *May.* Udalricus Comes de Reinstein. 1516
1 *May.* Barnimus, Dux Pomeraniæ, &c. 1519
d. Lucæ. Christoph Schlick, Comes in Bassan. 1520
1. *May* Guolfgangus Comes & Dominus in Stolberg. 1521
d. Lucæ. Ulricus Schillingius, à Constat, Pincerna Ducatus Sueviæ. 1530
d. Lucæ. Iohann. Ernestus Dux Saxoniæ. 1534
1. *May.* Albertus Dux Brunsuic: 1535
d. Lucæ. Caspar Ulricus, Comes â Reinstein, Dominus in Blanckenburg. 1553
d. Lucæ. Stanislaus, Comes in Gorca. 1554
1. *May.* Christoph, Comes in Barby. 1555

Anno Christi *1.May.*David Ungnad, Baro de Sonneck & Frauenburg. 1557
*1.May.*Adolphus Comes in Nassau. 1558
*d.Lucæ.*Henricus Baro à Starenberg.
*1 May.*Christoph Baro à Donau. 1559
*d.Lucæ.*Ernestus Ludovicus Dux Pomer. 1563
*1.May.*Barnimus Dux Pomer. 1564
*d.Lucæ.*Iohann.Georg.Comes in Solm.Dominus in Müncenburg & Sonnevvald.
*1.May.*Sigism.Ludovicus Austriæ, Baro in Polheim & Wartenburg. 1565
*1.May.*Bohuslaus Ioachimus Baro à Lobkovvitz & Hassenstein, Dominus in Litzkovv. 1569
*1.May.*Stephanus Gans, Baro in Budlitz, Marchiæ Brandeburgensis Marescalcus hæreditarius. 1570
*d.Lucæ.*Michael Slavata, Dominus à Chlum & Cossenberg. 1571
*d.Lucæ.*Johannes, Comes Hardecij, Glociæ & Machlandiæ. 1572
*1.May.*Iohannes Cyriacus, Lib.Baro in Polhaim & VVartenburg. 1575
*d.Lucæ.*Andreas VVolfg Baro Austr. in Polheim. 1576
*d.Lucæ.*Ladislaus à Schleinitz, Lib.Baro. 1579
*1.May.*Ernestus, Dux Brunsuic. 1584
*d.Lucæ.*Augustus, Dux Brunsuic.
*d.Lucæ.*Franciscus Banfilosonci. Comes Dobocensis, *Baro* in Huniad &c. 1588
*d.Lucæ.*VVighardus L.*B.*à Promnitz. 1590
*d.Lucæ,*Augustus, Dux Saxoniæ per ann.4.cum semisse gessit Rectoratum. 1601
*d 18.Octobr.*Comes Emericus Thurzo de *B*ettlensalvva, Hungar *P*alatini filius. 1615
*d.Lucæ,*Gustavus, Gustavi M.Suec. Regis filius. 1632

Summa XXXV.

Pro

Professores Theologiæ in Academiâ VVittebergensi qui Rectoratum gesserunt. ab Anno 1502.

Anno Christi

Thomas Köllin, Artium Magister & Sacræ Theologiæ Baccalaureus. 1504
Petrus Lupinus. 1506
Iodocus Trutfetter, Isennachens. 1507
Nicolaus Viridimontanus. 1508
Andreas Bodensteyn, Carlstat. 1511
Nicolaus de Amsdorff, S. Theol. Lic. 1513
Caspar Glacius Theologiæ Doctor. 1524
(Not. tunc temporis Illustres Personæ electi sunt Rectores, nec Prorectores iis adjuncti)
Iustus Jonas Artium & Sacræ Theol. D. 1526
Iterum Anno 1530. tertium Anno 1536
Casparus Cruciger Artium & Theol. D. 1533
iterum Rector Anno 1538. & 1542. & 1546.
Georgius Major. 1540
iterum Rector Anno 1544. iterum 1559. iter. 1561. iter. 1567.
Iohannes Försterus, Augustanus Sacræ Theol. D. 1550
Petrus Prætorius, Cotbusianus Doct. Theol. Concionator in Templo Arcis. 1555
Paulus Eberus Cithingensis Lector Theologiæ & Linguæ Ebreæ. 1557
Paulus Crellius S. Theologiæ D. & in hac Academiâ Lector & in templo Arcis Concionator. 1563
Iterum Rector 1569
Caspar Cruciger, S. Theol. Licentiatus. 1564
Iterum Rector Anno 1591.
M. Iohannes Bugenhagius, postea Doctor. 1568
iterum Rector 1575. & 1584.
Henricus Mollerus S. Theol. D. & Prof. 1573
M. Iohannes Schutz, Halensis Theol. Professor Publ. 1577
M. Martinus Heinricus Sacrar. Liter. P. P. 1580

Iohan-

ANNO CHRISTI

Iohannes Matthæus Smalkaldensis, Theol. *D.*& P.P. 1582

Andreas Iodocus Lübekynensis Petrimontius S. Theol D.& Prof. Publ. 1586

Georgius Mylius S. Theol. D.& P. P. 1588

Henricus Majus Sangerhusanus S. Th. D.& Prof. Publ. 1590

Ægidius Hunnius VVinendensis VVirtembergicus S. Theol. D.& Prof. Primarius Publicus. 1592

Salomon *Gesnerus*, *B*oleslau. Sil. Theolog. D.& P.P. 1594

Iterum Rector 1600

David Rungius, *Gryphisvvald.* Pomer. S. Theol. Doctor & P. Publ. 1596

Iterum Rector 1602

Leonhartus Hutterus Ulmensis Suevus S. Theol. D.& Prof. P. 1598

Iterum Rector Anno 1604 it. *1610* it. *1616*

VVolfgangus Frantzius Plavensis Voitlandus SS. Theol. D. & Prof. P. 1606

It. Anno 1612. It *1618*.

Iohannes Försterus Auribachius SS. Theol. D. & Prof. Publ. 1608

*B*althasar Meisnerus, S. Theol. D.& Prof. P. 1614

Iter. *1620* It. *1626*.

Nicolaus Hunnius, Marpurg. S. Theol. D.& P. P. 1622

Iacobus Martini, S. Theol *D.*& P.P. 1624

Iter. *1628*., It. *1634*. It. *1640*. It. *1646*

VVilhelmus Lyserus S. Theol. D. & *P.P.* 1630

Iterum *1636*. Iter. *1642*, It. *1648*.

Iohannes Hulsemannus, S. Theol D.& *P.P.* 1632

Iterum *1638*. It. Ann. *1644*.

Iohannes Scharfius, Croppenstad. Halberstad. Saxo S. Theol. D.& *P.P.* 1650

Iohannes Meisnerus, Torgens. Th. D. & *P. P.* Anno 1652

Andreas Kunadus Döbelensis Th. D. *P.P.* Anno 1654

Pro-

Professores Jurisprudentiæ, qui Rectoratum gesserunt.

	Anno Christi
Vincentius Ravennas Italus J. U.D. }	1504
Hieronymus Schurff, Artium & J.U,D. }	
Laurentius Slamavv Sacrorum Canonum Doctor.	1505
Christoferus Scheurl, Nüremberg.	1505
Casparus Schicker, Decretorum *D.*	1509
Conradus Künigk/de Stuckgardiâ Artium & U.I.D.	1510
Guolfgangus Reisenpusch I. U.*D.*	1511
Matthæus Beskau Torg. Art.& I.U. D.	1513
Andreas Czulsdorff, Iur. Lic.	1517
Wolfgangus Stehelin, Art.& I.U.D.	1519
Iohannes Svvertfeger, I. U.D.	1522
Iohannes Apel U.I. D.	1524
Benedictus Pauli, Iurium Licentiatus. iterum Rector 1540.	1526
Caspar de Teitleben, U.I.*D.* iterum Vice-Rector Anno 1534.	1529
Christophorus Blanius, Iurium Licent.	1531
Sebaldus Munsterer, LL. Doctor. iterum Vice-Rector Anno 1535.	1533
Blighardus Sindringerus, Heydelbergensis U.I.D.	1537
Melchior Kling/U.I.D.	1539
Christianus Goltstein, I.U.D,	1541
Laurentius Zoch, I.U. *D.*	1543
Udalricus Mordeisen, I.U D.	1545
Iohannes Trauttenbull U.I.*D.*	1550
Laurentius Lindeman, D.U.I.	1552
Iohannes Schneidevvin, I. U.D. Iterum Rector 1558. It. 1561.	1553
Ioachimus â Beust, Doct. Iuris & Consiliarius Sax. Lector Iuris. Iterum Rector 1569 & 1578.	1555.
Georgius Cracovius, I.U.D.	1559
Vitus Ortel, Iun. I.U. D.	1563

ANNO CHRISTI

Michael Teuberus, I.U.D. 1565
iterum Rector 1576. & 1583.
Iohannes Bosonius, I.U.D. 1567
Matthæus VVesenbecius. Anno 1571
Iterum Rector Anno 1573 d. Lucæ.
Vitus Ortelius, VVinshemius filius I.U.D. & P.P. 1574 d. Luc. ut & 1575. iter. 1580.
M. Casparus Alteneich, Coloniensis Instit. Iur. P.P. 1577
Iohannes Limmerus Lutzensis I.U.D. & P.P. 1585
Iohannes Zangerus, I.U.D. & P.P. 1587
Iterum Rector Anno 1599. & 1605.
Eberhardus à VVeyhe I.U.D. Elect. Sax. Consiliarius & Prof. Decretalium. 1589
Petrus VVesenbecius, I.U.D. & Prof. Cod. 1591
Petrus Heigius, Stralsund. Pomeranus I. U. D. Illustrissimor. Saxoniæ Ducum Consiliarius & *P.P.* 1593
Ludovicus Person, VVitebergensis I.U.D. & *Pandect. Prof. P.* 1595
Thomas Frantzius Magdeburg. I.U.D. & *P.P.* 1597
Bartholomæus Reusnerus, Uratislav. I.U.D. & *Pandect. P. P.* 1601
Iterum Rector Anno 1607. it. 1617.
Lucas Beckmannus, Hamburg. I.U. D. sti Vet. & Consuetud. feudal. *Prof. P.* 1603
Iterum Rector Anno 1609. Iterum 1619.
VVolfgangus Hirschbachius, Gothanus I.U.D. Cod. & Causarum Criminalium *Prof. Publ.* 1611
Erasmus Unruh, Torgens. I.U.*D.* 1613. It. 1621
Valentinus Guilielmus Försterus, Marpurg. I. U. D. & Instit. *P.P.* 1615
Ieremias Reusnerus, Leorin. Sil I.U.D. & *P. P.* 1623
Iter. 1633. It. 1649.
Conradus Carpzovius D & *P.P.* 1625. It. 1635
Gottfridus Reuter, Bitterfeld. Saxo *D.* & *P.P.* 1627
Henningus Groß/ *D. P.P.* 1629. Iter. 1637
Iohannes Strauchius D. & Ordinarius. 1631. Iter. 1639

Chri-

Christianus Taubmannus D. & *P.P.* 1641. Iterum 1651. *Anno Christi*
Augustinus Strauchius D. & *P.P.* 1643
Christophorus Wacke. D. & *P. P.* 1645
Gottfriedt Suevus, Leorinus Silesius D. & *P.P.* 1647
Iterum Annō 1653.
Henricus Coselius, *Pragensis* D. *Pandect. P.P.* 1655

Quibus addendi sunt
Qui Superioribus annis vixerunt nec ad Rectoratum pervenerunt.

Cornelius Crull, Halberstad. J. U.L. ffti infortiati & Novi *P. P.* Anno 1640. Mense Majo, obiit Anno 1641. in Septemb.
Fridericus *Pretorius*, D. Graboviâ Megapolitanus *Prof.* Cod. Anno 1641. Mense Septembr. obiit d. 3. Febr. 1642.

Aliorum & antiquiorum Nomina reperire non licuit:

Professores Medicinæ qui simul Rectoratum gesserunt, eo anno, qui adjectus est.

Martinus *Polich* de Mellerstadt Artium & Medicinæ Doctor 1502
Theodoricus Blochius de Hildesſem. 1508
Simon Steyn, Art. & Medic. D. 1509
Udalricus Erbar, Artium & Med. *D.* 1512
Iohannes Svvabe, Art & Med. *D.* 1514
Petrus de Borchardis. Art. & Med. *D.* 1520
Thomas Esthaus. Med. *D.* 1523
Augustinus Schurff, Art. & Med. *D.* 1525
Iterum Rector 1537. Anno 1545.
Henricus Stagkman, Art & Med. *D.* 1527
Iacobus *Postomius* Torganus, Art. Magister & Medicinarum Licent. 1529
Melchior Fendt, Artium Magister & Medic. Licentiatus. 1532
iterum 1543. Iterum Anno 1553.
Caspar Lindeman, Artium & Medic. *D.* 1534
Georgius Curio, Artium & Medicinæ *D.* 1539

ANNO CHRISTI

Jacobus Milichius Med. *D.* 1541

Iterum Rector 1549. iterum Anno 1556.

Vitus Ortelius Winsemius Artis Medicinæ *Doctor.* 1551

iterum Rector Anno 1558. iterum 1566.

Caspar Peucerus, Budissinus Artis Medicæ Doctor. Gener Philippi Melanchtonis. 1560

Iterum Anno 1564. Iter. 1568.

Iohannes Hermannus, Norlingensis Philos. & Artis Medicæ Doctor Gener D. Melchioris Fendij. 1562

Abrahamus Wernerus, Philos. ac Medicinæ Doctor & Professor. 1570

Sebastianus Theodoricus, Philosoph. ac Medicinæ Doct. & Prof. 1572

Salomon Albertus, Norib. *P*hilosoph & Medic. D. & *Prof. P.* 1576

Iterum Anno 1581. iter. 1587.

Iohannes Matthesius, filius ex valle Ioachimicâ, Medic. D. & *P.P.* 1578

Franciscus Faber, Fribergensis *Phil.* & Art. Med D. & *Prof. P.* 1583

Iterum Rector Anno 1589.

Valentinus Espich, Dresd. Medicæ Artis D. & *Prof. P.* 1585

Iterum Rector Anno 1591.

Andreas Schato, Torgensis *P*hilos. & Medic. D. & *P. P.* 1593

Iterum Rector Anno 1599.

Erneſtus Hettenbach, Mergenthumensis Francus *Philos.* & Med. *D.* & *Prof. Publ.* 1595

Iterum Rector Anno 1601. & 1603. & 1609. It. 1615.

Iohannes Iessenius â Iessen Illustrissimor. Sax. *Ducum* Medicus & *Prof.* 1597

*D*aniel Sennertus, Uratislav. *P*hilosoph. & Medic. *D.* & hujus *Prof. P.* 1605

Iterum Anno 1611. Iter. anno 1617. Iter. 1623. Iter. 1629. Iter. 1635.

Tobi-

Tobias Tandlerus Torgens. Philos. & Medic. Doct. & hujus P. P. 1607. It. 1613.

Wolfgangus Schaller Freibergensis Philos. & Medic. Doct. & P. P. 1619. It. 1625

Gregorius Nymmannus Phil. & Medicinæ D. Botan. & Anatom. P.P. 1621. It 1627. It. 1631. It 1637

Johannes Georgius Pelshoferus Græciensis Styrus Med. D. [illegible] & P.P. 1632

Marcus Bantzerus Augustanus Med. D. & P. P. 1639. It. 1643. It. 1647. itr. 1653.

Conradus Victor Schneider Bitterfeldâ Saxo. Phil. & Med. D. & Anatom. atq; Botan P. P. 1641
Iterum 1645. It. 1649.
Ittrum hoc Anno 1655

Michael Sennertus Wittebergensis Medicinæ D. & Profes. Publ. 1651

Quibus accedunt

D. Johannes Ehring Naumburg. Pathog. P.P. 1640

& D. Jeremias Bertram. Dresdensis Anatom. & Botan. P. P. Anno 1641. Qui & ipsi Rectoratum adepti haud sunt.

Superiorum verò Professorum Nomina non reperiuntur.

Professores Philosophiæ qui Rectoratum gesserunt.

Bartholomæus Kranopoll 1503

Sebastianus Archimarus de Fribergâ 1512

M. Georgius Ebner Staffelstein. 1514

M. Balthasar Fabricius Phacchus utriusq; Humanitatis Professor. 1517

Johannes Stöb, alias Gingelyn de Wangen Artium ingen. Mag. 1518. Iterum Rector Anno 1528

M. Bartholomæus Bernhardi de Veldtkirchen 1518

Johannes Ferreus Hessus 1521

Philippus Melanchthon 1523
Iterum Rector 1538

Anno Christi

Hermannus Zülichius Artium Magister 1525
M. Johannes Volmar ex Villungen 1528
M. Johannes Bernhardus Velcurio de Veldkirchen 1530
M. Franciscus Vinariensis 1533
M. Jacobus Milichius Friburgensis 1536
M. Vitus Ortel à Winsheym 1540
Matthæus Aurogallus 1542
Johannes Saxo Hatstedius 1544
M. Johannes Marcellus Regiomontanus 1546
Erasmus Reinholdus Salveldensis Mathem. Prof. 1549
Paulus Eberus Art. Liberal. Magister 1551
M. Sebastianus Theodoricus Winshemensis. 1554
M. Matthæus Plöchinger Witebergensis, Lector in Academiâ. 1557
Petrus Vincentius Uratislav. Dialecticæ, Oratoriæ ac doctrinæ Ethicæ Professor. 1560
M. Erasmus Rudingerus Papebergensis Physicæ Doctrinæ Professor 1562
Joachimi Camerarij Gener.
M. Henricus Mollerus Hamburg. Linguæ Sacræ Interpres ac Prof. Publ. 1565
M. Eusebius Menius 1566
M. Albertus Lehenmeier Hamburg. Oratoriæ P. P. 1570
Bartholomæus Schönborn Med Lic. & Math. Prof. 1572
Hieronymus Schallerus Noriberg. Philos. ac Medic. Doct. & Physicæ P. P. 1574
M. Valentinus Schindler Hebr. Linguæ P. P. 1579
Andreas Schato Med. D. & doctrinæ Physicæ P. P. 1581
M. Nicolaus Thodenus Prof. Græcæ Linguæ 1584
Petrus Albinus Nicomontius opt. art. Mag. & Prof. Publ. 1586
Michael Reichart Ratisbon. opt. Art. P. P. 1588
Caspar Strubius Wittebergensis Philosoph. & Medic. Doct. & Mathematum Prof Publ. 1590
Johannes Grunius Noriberg. opt. Art. Magister. Dialect. & Ethices Profes. Publ. ac Alumnorum Electoralium Præceptor & Inspector 1592

M. Pe-

M. Petrus Otho Magdeburgensis Mathematum Prof. Publ. 1594 *Anno Christi*

Johannes Hagius Wittebergensis optim. Art. Magister & Mathematum Prof. Publ. 1596

Antonius Evonymus Carinthus Teichenus Opt. Art. Magister Ehic. & Dialect. Prof. Publ. ac Alumnor. Electoral. Præceptor & Inspector 1598

M. Laurentius Fabricius Dantiscan. Hebrææ Linguæ Profes. Publ. 1600

Georgius VVeckerus Philosoph. & Medic. Doct. ac Physices Prof. P. 1602

Adamus Theodorus Siberus Philosoph. & Eloquentiæ Magister ac Prof. 1604

Melchior Jöstelius Dresdens. Philos. & Medic. D. Mathematicus & PP. 1606

Fridericus Taubmannus Poeta & Humanitatis Prof. 1608

M. Erasmus Schmidt Delitianus, Græcus Professor, & alumnorum Electoralium Inspector 1610. It. 16-8

M. Jacobus Martini Halberstad. Professor Logicus 1612

M. Johannes VVanckelius Histor. PP. 1614

Ambrosius Rhodius Kembergensis Philos. & Med. D. Mathematum Superior. PP. 1616
Iterum Anno 1630.

Augustus Buchnerus Dresd. Poes. & Elequentiæ *P.P.* 1618
Iterum Anno 1632. Iterum 1654.

M. Reinholdus Franckenbergerus Witteberg. Histor. *PP.* 1620
Iterum Anno 1634.

Johannes Avenarius J.U.L. & Eloquentiæ *PP.* 1622

M. Laurentius Fabricius Dantiscanus Hebr. L. *PP.* & Facult. Philos. Senior 1624

Georgius VVeckerus Philos & Med. D. & Physic. *PP.* 1626

Johannes Scharfius Croppenstad. Saxo. S. Theol. Lic. & Logic. atq; Metaphys. *Prof. P.* 1636

Wil-

Anno Christi

Wilhelmus Nigrinus Cadâ Bohemus, Moralium P.P. 1638
M. Johannes Sperling Lauchâ-Thuringus Physicæ P.P. 1640
M. Christophorus Nottnagel Hilperhusâ Francus super. Mathem. PP. 1642
M. Johannes Ericus Ostermannus Græcar. Liter. PP. 1644
M. Nicolaus Pompeius Lusatus infer. Mathem. *PP.* 1646
M. Andreas Sennertus Witteberg. Sanctæ & Oriental Linguarum *PP.* 1648
Michael Wendelerus S. Theol. Licentiatus, & moralium *PP.* 1650
M. Christianus Trentschius Haynâ Misnicus Logic. & Metaphys. Prof. Publ. 1652

Cæterorum Professorum Facultatis Philosophicæ Nomina ab initio fundationis, usq; ad annum 1536. distinctè ac ordine non reperiuntur. Ab illo autem anno Philosophiam Professi sunt sequentes.

ORDO INSCRIPTIONIS PROFESSORUM ORDINARIORUM

Collegij Facultatis Philosoph ab Anno 1536.

Philippus Melanchton, Germaniæ Communis Præceptor 1536
Vitus Ortelius Winshemius, D. Græcæ L. *P.P.* 1537
Johannes Saxo, Holsatus. 1539
Erasmus Reinholdus, Salfeldens. Mathem. *PP.* 1540
Johannes Marcellus, Regiomont. & 1541
Georg. Ioachim. Rheticus. Math. *P.P.*
Paulus Eberus, Citzing. Th D. Ebr. L. *P.P.* 1542
Sebastian. Theodor. Winshemius Math. inf. *PP.* 1553
Matthæus Blochinger. Witteb. Math. hinc Ebr. L. *PP.*
Casparus Peucerus. Budiss. 1554
Petrus Vincentius, Uratisl. Orat. Log. & Phys. *P.P.* 1558
receptus anno superiore 1557
Esromus Rudingerus, Papeberg. Phys. *P.P.* 1559
Casparus Cruciger, Witteb. 1560

Eule-

Eusebius Menius, Erfurd. Or. *P. P.* 1561 *ANNO CHRISTI*
Henricus Mollerus, Hamb. Ebr. L. *P. P.* 1562
Johann Major. Th. D. receptus anno 1560.
Albertus Lemeiger, Hamb. Or. *P. P.* 1564
Johannes Bugenhagen, Witteb. receptus 1557. 1565
Abrahamus VVernerus, Med. D. 1567
Bartholomæus Schönborn, Med. L. Math. *P. P.* 1572
Martinus Henricus, Sagan. 1573
Andreas Schato, Torg. Mathem. & hinc. *Physic. PP.* receptus ipso hoc anno 1574
Salomon Alberti, Noriberg. *Phys. P. P.* 1575
Valentinus Schindlerus, Oderanus, Ebr. L. *P. P.* receptus anno 1571. 1576
Conradus Bergius, *P*omer. Or. *P. P.* 1577
*M*ichael Reichard, Ratisbon. Or. *P. P.* 1578
*P*etrus Albinus, *Poës. P. P.*
Caspar Strubius, VVitteberg. Math. inf. *P. P.* Valent. Espich, *M*ed. D. *Phys. P. P.* 1579
Nicol Thödenus, Gr. L. *P. P.* receptus anno 1576. 1580
Andreas Franckenberger, Or. *P. P.* receptus anno 1579. 1581
Johann Grunius, Log. & *Phy. Pr. P. P.* 1582
Anton. Evonymus, Carinth. Logic. & *Phil. Pr. P. P.* 1588
*P*etrus Otto, *M*agdeb. *M*ath. super *P. P.* receptus anno 1577.
*P*aulus Auleander, Nissen. Log. *P. P.* recept anno 1588. 1590
Albertus Voitus, *Pruss. Poës. P. P.* recept. anno 1588. 1591
Johannes Hagius, VVitteberg. *M*ath. inf. *P. P.* recept. anno 1592. 1594
Fridricus Tilemannus, Witteberg. Histor. *P. P.* receptus anno 1595. 1595
Laurent. Fabricius, Dantisc. Ebr. L. *P. P.* receptus anno 1593. 1697
VVolfgang. Frantzius Theol. Doct. Histor. *P. P.* receptus hoc ipso Anno 1598
Georg VVeckerus, *Phys. P. P.* receptus anno 1593. 1599
Adam. Theodor. Siberus, Or. *Poës.* & Gr. L. *P. P.* recept. 1593.

Anno Christi

*M*elchior Jöstelius, Dresd. *M*ath. super. *P. P.* receptus anno 1595. 1600

Fridricus Taubmannus, Fr. *Poes. P. P.* recept. anno 1595. 1601

Erasmus Schmidt, Delitian. Græc. L. *P. P.* recept. anno 1597.

Laurentius Rhodomannus, Stolberg. Hist. *P. P.* receptus ipso hoc anno 1601.

*24. Febr. M. M*artinus Helvvigius, Boleslaviensis Silesius, successit in *Profess.* Philos. *Pract. M.* Antonio Evonymo. 1602

22. Julij, M. Jacobus *M*artini, Halberstad. successit eidem 1602

M. Anton. Evonymo, in *Profess.* Log. & *M*etaph.

10. Octobr. Tobias Tandlerus, Torg. *M*ed. D. in *Profess. M*ath. infer. successor constitutus est, *M.* Johanni Hagio defuncto 1604. 1605

27. April. M. Johannes Wanckelius, Kemberg. successit in Histor *Profess.* Laurentio Rhodomanno defuncto anno 1606. *11. Januarij.* 1606

28. April. M. Henricus Velstenius, successit in *Prof. Phil.* Pract. 1606

*M. M*artino Helvvigio, Halberstadium discedenti.

*14. Junij. M*atthias Anomæus, *M*ed. D. successit in *Prof. M*ath. infer. 1607

Tobiæ Tandlero, in Colleg. *M*ed. cooptato.

18. Decemb. Ambrosius Rhodius, Kembergens. *Philos.* Fac. Adjunctus & *M*athemat. *Professor* Extraord. successit in *Profess. M*ath. infer. *M*atthiæ Anomæo, in Austriam discedenti. 1609

Mens. Septemb. Balthasar *M*eisnerus Theol. D. successit in *Prof.* Phil. Pr. 1611

M. Henrico Velstenio defuncto *28. April.*

*Mens. Decembr. M*elchiori Jöstelio, *M*ed. D. successit in Prof. *M*atth. super. 1611

Ambrosius Rhodius & ipse *M*ed. D.

Eodem

Eodem anno & Mense M. Tobias Tilemannus successit dicto Ambrosio Rhodio, in *Profes. Math.* infer.

ult. Jul. Johann. Rhodenburg Antvverpianus successit in *Prof. Poes.* 1613

Fridr. Taubmanno defuncto *24. Martij*

ineunte D. Balthasare *Meisnero* in Coll. Theol. cooptato & ipsa *Professio Phil. Pract.* unà commendata fuit 1614

M. Jacob. *Martini* Log. *Prof. P.*

M. Tobiâ Tilemanno *d. 25. Martij*, defuncto, & ipsa *Professio Math.* inf. simul commendata est 1614

M. Erasmo Schmidio Gr. L. *P. P.*

Cal. Martij, M. Jerem. Spigelius successit in *Prof.* Orator. 1616

Adamo Theodoro Sibero. b. m.

22. Martij, M. Augustus Buchnerus, Dresd. successit in *Profes. Poes.* Joh. Rhodenburgio, Th. D. 1616

Eodem anno 28. Sept. M. Reinholdus Franckenberger, Witteb. succedit in *Prof.* Histor.

M. Johann. Wanckelio.

27. Febr. Johann Avenarius, J. U. L. successit in *Prof.* Orat. 1618

M. Jerem. Spigelio discedenti Kembergam ad *Præposit.*

31. Julij, M. Abraham Heineccius, VVitteb. Adjunctus successit in *Prof.* Log. & *Metaph.* 1623

Jacobo *Martini*, ad *Profes.* Theol. evecto.

Eodem Anno & mense & die M. Johann *Müller*, Uratisl. Adjunctus & ipse, successit eidem

D. Jac. *Martini* in alterâ *Professione Phil. Practicæ.*

Mens. Januar. M. Fridricus Kornmannus, Uratisl. Adj. Fac. successit in *Prof. Ph. P.* 1625

Joh. *Müllero* Th. L. Lunæburgum ad *Pastoratum* vocato.

Mens. Junio, M. Johann Scharffius Croppenstad. Adjunct. Fac. Successor Constituitur in *Prof.* Log. & *Metaph.* 1627

M. Abrahamo Heineccio. b. m.

13. Febr. M. Wilhelmus Nigrinus, Castensis. in *Profess. Moral.* succedit 1629

M. Friderico Kornmanno, Th. L. Halberstadium ad *Pastoratum* vocato.

ANNO CHRISTI

*M*elchior Jöſtelius, Dreſd. *Math.* ſuper. *P. P.* receptus anno 1595. 1600

Fridricus Taubmannus, Fr. *Poeſ. P. P.* recept. anno 1595. 1601

Eraſmus Schmidt, Delitian. Græc. L. *P. P.* recept. anno 1597.

Laurentius Rhodomannus, Stolberg. Hiſt. *P. P.* receptus ipſo hoc anno 1601.

*24. Febr. M. M*artinus Helvvigius, Boleslavienſis Sileſius, ſucceſſit in *P*rofeſs. *P*hiloſ. *P*ract. *M.* Antonio Evonymo. 1602

22. Julij, M. Jacobus *M*artini, Halberſtad. ſucceſſit eidem 1602

M. Anton. Evonymo, in *P*rofeſs. Log. & *M*etaph.

10. Octobr. Tobias Tandlerus, Torg. *M*ed. D. in *P*rofeſs. *M*ath. infer. ſucceſſor conſtitutus eſt, *M.* Johanni Hagio defuncto 1604. 1605

27. April. M. Johannes Wanckelius, Kemberg. ſucceſſit in Hiſtor *P*rofeſs. Laurentio Rhodomanno defuncto anno 1606. *11. Januarij.* 1606

28. April. M. Henricus Velſtenius, ſuceeſſit in *P*roſ. *P*hil. *P*ract. 1606

*M. M*artino Helvvigio, Halberſtadium diſcedenti.

*14. Junij. M*atthias Anomæus, *M*ed. D. ſucceſſit in *P*roſ. *M*ath. infer. 1607

Tobiæ Tandlero, in Colleg. *M*ed. cooptato.

18. Decemb. Ambroſius Rhodius, Kembergenſ. *P*hiloſ. Fac. Adjunctus & *M*athemat. *P*rofeſſor Extraord. ſucceſſit in *P*rofeſs. *M*ath. infer. *M*atthiæ Anomæo, in Auſtriam diſcedenti. 1609

Menſ. Septemb. Balthaſar *M*eiſnerus Theol. D. ſucceſit in *P*roſ. *P*hil. *P*r. 1611

M. Henrico Velſtenio defuncto *28. April.*

*Menſ. Decembr. M*elchiori Jöſtelio, *M*ed. D. ſucceſſit in *P*roſ. *M*atth. ſuper. 1611

Ambroſius Rhodius & ipſe *M*ed. D.

Eodem

Eodem anno & Mense M. Tobias Tilemannus successit dicto Ambrosio Rhodio, in *Profes. Math.* infer.

ult Jul. Johann. Rhodenburg Antvverpianus successit in *Prof. Poes.* 1613

Fridr. Taubmanno defuncto *24. Martij*

ineunte D. Balthasare *Meisnero* in Coll. Theol. cooptato & ipsa *Professio Phil. Pract.* unâ commendata fuit 1614

M. Jacob. *Martini* Log. *Prof. P.*

M. Tobiâ Tilemanno *d. 25. Martij*, defuncto, & ipsa *Professio Math.* inf. simul commendata est 1614

M. Erasmo Schmidio Gr. L. *P. P.*

Cal. Martij, M. Jerem. Spigelius successit in *Prof.* Orator. 1616

Adamo Theodoro Sibero. b. m.

22. Martij, M. Augustus Buchnerus, Dresd. successit in *Profes. Poes.* Joh. Rhodenburgio, Th. D. 1616

Eodem anno 28. Sept. M. Reinholdus Franckenberger, Witteb. succedit in *Prof.* Histor.

M. Johann. Wanckelio.

27. Febr. Johann Avenarius. J. U. L. successit in *Prof.* Orat. 1618

M. Jerem. Spigelio discedenti Kembergam ad *Praeposit.*

31. Julij, M. Abraham Heineccius, VVitteb. Adjunctus successit in *Prof.* Log. & *Metaph.* 1623

Jacobo *Martini*, ad *Profes.* Theol. evecto.

Eodem Anno & mense & die M. Johann *Müller*, Uratisl. Adjunctus & ipse, successit eidem

D. Jac. *Martini* in alterâ *Professione Phil. Practicae.*

Mens. Januar. M. Fridricus Kornmannus, Uratisl. Adj. Fac. successit in *Prof. Ph. P.* 1625

Joh. *Müllero* Th. L. Lunaeburgum ad *Pastoratum* vocato.

Mens. Junio, M. Johann Scharffius Croppenstad. Adjunct. Fac. Successor Constituitur in *Prof.* Log. & *Metaph.* 1627

M. Abrahamo Heineccio. b. m.

13. Febr. M. Wilhelmus Nigrinus, Castensis. in *Profess. Moral.* succedit 1629

M. Friderico Kornmanno, Th. L. Halberstadium ad *Pastoratum* vocato.

 16. Junij

Anno 16.*Junij*, *M. Martinus* Trostius, Hanariens. surrogatus est in
Christi locum 1629
*M.*Laurentij Fabricij.Ebr.L.*P.P.*piè defuncti.
Mens.Januarij,Augus Buchnerus *Poes.P.P.*successit & in Profess. Oratoria unà 1631
Joh.Avenario J.U.L.piè defuncto.
12. *Februar. M.*Johannes Sperling, Laucha Thur. Successit in *Prof.Phys.* 1634
D.Georg.VVeckero.defuncto, 12.*Octobr.*
28.*Martij*,*M.*Christophorus Nottnagelius Hilperhus.Fr.successit in *Prof.Mathem.*super. 1634
D.Ambrosio Rhodio,defuncto piè anno 1633. 24.*August.*
Mens.Junio, Jacobus VVellerus, Th.D. & *Prof.* ejusd. extraord.succedit in *Profes.*Sanctæ L. 1636
*M*artino Trostio.*d.1.April.*pie defuncto.
27.*Novemb.M.*Johan.Ericus Ostermannus,Sorbius.Adj.Fac. succedit in *Profess.*Græc.L. 1637
*M.*Erasmo Schmidt.4.*Septemb.* piè defuncto.
Anno & Mense & die ijdem, *M.*Nicolaus *P*ompejus. Lus.eidem succedit.
*M.*Erasmo Schmidt,in *Prof.Math.*infer.
9.*Novemb. M.Mi*chael Schneider.Bitterfeld.Adj.Facult. successor Constitutus est in *Phil.*Pract.*Prof.* 1638
*M. Mi*chael.Nigrino.piè defuncto.
Mens.Octob. Jobann Scharffius,Theol.L. & Logic.& *Me*taph. *P.P.* successit & in *Profes.*unâ Phil.*Pract.* 1639
*M.Mi*chael. Schneidero defuncto piè 18. *April.*
30.*Maij.M.*Andreas Sennertus,VVitteberg.Facult.Phil.Adj. & Ling.Orient.*Prof.*extraord. h. t. Decanus successit & in *Prof.*Sanctæ L.Ordinariâ 1640
D.Jacob.VVellero,vocato Coadjutori Ecclesiar.Brunsuic.
3.*Octob.M.Mi*chael Wendelerus,Annebergâ *Misn.*Fac.*Phil.* Adj. successit in *Prof.Phil.Pract.* 1640
Johanni Scharffio.Td.Lic.Log.& *Met. P. P.*nunc vero & S.S. Theolog. extra ordinario.

2.*Junij*,

1. Junij. M. Christianus Trentschius, Haynâ-Misnic. Fac. Phil. Adjunctus, succedit in Prof. Log. & Metaph. D. Iohanni Scharffio ad Prof. Theolog. ordinar. evocato. 1649

Nomina

Professorum hodie docentium.

In Facultate Theologica.

D. Iohannes Scharfius, Croppenstadiâ Halberstadiensis Saxo Facultatis Theologicæ Senior, Templiq; ad arcem Præpositus.

D. Abraham Calovius, Morungâ Borussus, Consistorij Ecclesiastici Assessor, Pastor, & Circuli Electoralis Superintendens Generalis.

D. Iohannes Meisnerus, Torgensis Misnicus, Alumnorum Electoralium Ephorus.

D. Andreas Kunadus, Döbelensis Consistorij Ecclesiastici Assessor & Alumnorum Electoral. Ephorus.

In Facultate Iuridica.

D. Augustinus Strauch, Delitianus Misnicus. Comes Palatinus Cæsareus, Elect. Sax. & Illustrissim. Viduæ Anhaltinæ in Cosvvigk Consiliarius, Decretal. Prof. Publ. Facultatis Iuridicæ Ordinarius, Curiæ Provincialis Consistorij Ecclesiastici & Scabinatus Wittebergæ, Judicij Provincialis in Inferiori Lusatia Assessor & in Conventu deputationis Imperiali Francofurti ad mœnum Legatus Saxonicus.

D. Gottfried Suevus, Leorinus Silesius, Codicis Prof. P. Curiæ Electoralis, Consistorij Ecclesiastici, Scabinatus & Facultatis Jurid. Witteb. ut & Judicij Provincialis in Inferiori Lusatia Assessor.

D. Heinricus Coselius, Praga Bohemus Pandect. Prof. Publ. Curiæ Electoral. Scabinatus & Facultatis Juridicæ Assessor.

D. Samuel Ritter/ Hala Saxo. Digesti infortiati & novi Prof. Publ. Curiæ Electoralis, Scabinatus & Facultatis Iuridicæ Assessor.

D. Caspar Zieglerus, Lipsiensis Misnicus Institutionum Prof. Publ. Curiæ Electoral. Scabinatus & Facultatis Juridicæ Assessor.

In Facultate Medica.

D. Marcus Banzerus Augustanus Facultatis Senior.

D. Conradus Victor Schneider, Bitterfelda Saxo. Illustriss. Princip. Anhaltini Medicus.

D. Michael Sennertus, Wittebergæ Saxo.

In Facultate Philosophica.

Augustus Buchnerus, Dresdensis. Eloquent. & Poes. Prof. Publ. Academiæ & Facultatis Senior ut & Alumnorum Electoralium Ephorus.

Reinholdus Franckenberger, Wittebergensis, Historiar. Prof. Publ.

Johannes Sperling Lancha Thuring. Physices Prof. Publ.

Christophorus Nottnagel, Hilperhusa Francus. Mathematum Superior Prof. Publ.

Johann. Ericus Ostermannus, Sorbig. Sax. Græcæ L. Prof. P.

Nicolaus Pompejus, Lusatus Mathem. infer. Prof. P.

Andreas Sennertus, Witteb. Sanctæ & Oriental. Linguar. Prof. P.

Michael Wendelerus, Annæberg. Misnic. SS. Theol. D. & Moralium Prof. P.

Christianus Trentschius, Heynâ Misnicus Logic. & Metaphys. Prof. P.

Sequuntur

Sequuntur

INSCRIPTIONES VVITTEBERGENSES IN Templo Cœnobij Franciſcanorum,

I.

Helena Duciſſa Saxoniæ.

Anno 1273. 8. Id Septembris obiit Domina HELENA Conjunx ALBERTI, I. Ducis Saxoniæ Elect. Filia Ducis Ottonis de Brunſuig. Fundatrix hujus cœnobij.

II.

Johannes Dux Sax.

IOHANNES Dux Saxoniæ Frater Dominorum de Laurenborg obiit Anno 1228. 3. Calendas Auguſti.

III.

Albertus II. Elector Sax.

Anno 1297. Obiit ALBERTUS II. Dux Saxoniæ & Elector.

IV.

Hagne Duciſſa Sax.

Domina HAGNE Uxor. ALBERTI II. Ducis Saxoniæ Filia Imperat. Rodolphi Mortua eſt 1322.

V.

Wenceslaus Dux Sax.

Anno 1327. 17. Martij Mortuus eſt WENCESLAUS Dux Saxoniæ.

VI.

Jutta Duciſſa Sax.

Anno 1328. Mortua eſt Dn. JUTTA Duciſſa Saxoniæ RODOLPHI I. Conjunx Filia Marchionis Ottonis Longi Mater Ducum Saxoniæ Alberti Ottonis Iohannis & Rodolphi.

VII.

Albertus Dux Sax.

Anno 1329. 4. Aprilis Mortuus eſt Dux Saxoniæ ALBERTUS Filius RODOLPHI I. Elect. Saxoniæ Natu maximus.

IIX.

IIX.

Kunigunda Duciss. Sax.

Anno 1331. 9. Aprilis Mortua est Ducissa KUNIGUNDA Filia Regis Craconiæ Uxor Secunda Ducis RODOLPHI.

IX.

Hagne Duciß. Sax.

Anno. 1343. 9. Maji Mortua est Domina HAGNE Ducissa Saxoniæ quæ fuit Soror Comitis de Lindavv Uxor RODOLPHI Ducis Saxoniæ III. Mater Ducis Wenceslai.

X.

Otto Dux Sax.

Anno 1350. Tertia Feria *Paschæ* Mortuus est OTTO Dux Saxoniæ.

XI.

Elisabetha Duciß. Sax.

Anno 1353. Mortua est Domina ELISABETH RODOLPHI Junioris Ducis Sax. Filia.

XII.

Rodolphus I. Elector Sax.

Anno 1356. 12. Martij Mortuus est RODOLPHUS Senior Dux Saxon. Elector.

XIII.

Rudolphus II. Elector Saxo.

Anno 1370. 6. Decembris Obiit RODOLPHUS II. Dux Saxoniæ Elector.

XIV.

Elisabetha Duciß. Sax.

Anno 1373. Mortua est ELISABETH Ducissa Saxon. Uxor RODOLPHI.

XV.

Anna Duciß. Sax.

Anno 1395. Mortua est Dn. ANNA Conjunx RODOLPHI III. Ducis Saxon. Elect. quæ fuit Filia Balthasaris Landgrafij Thuringiæ.

XVI.

Wenceslaus Elector Sax.

Anno 1402. 14. Calend. Octob. Moritur WENCESLAUS Dux Saxoniæ Elector.

XVII.

XVII.

Rudolphus III. Elector Sax.

Anno 1419. 9. Junij Obiit RODOLPHUS III. Dux & Elector Saxoniæ Filius Major natu, Ducis WENCESLAI Elect.

XIIX.

Albertus III. Elector Sax.

Anno 1422. Mortuus est ALBERTUS Dux Saxoniæ Elector in Familia Anhaldina ultimus.

XIX.

Cecilia Duciß. Sax.

Anno 1429. Obiit CECILIA Relicta Vidua WENCESLAI Ducis Electoris Saxon. Filia FFANCISCI VICARII Imperialis in Padua.

XX.

Barbara Bucißs. Saxoniæ.

Anno 1435. Feria post Cantate Mortua est BARBARA Ducissa Lignicensis & Brigensis Conjunx II. RODOLPHI III. Ducis Saxon. Electoris.

XXI.

In Templo Arcis.

Nomen huic templo est, omnium SANCTORUM cujus Fundator primus fuit.

RUDOLPHUS II. Dux & Elector Saxoniæ Bernhardi abnepos; qui, cùm à Philippo Pulchro, Galliarum Rege, Spinam quandam ex Coronâ, Salvatori impresśâ; accepisset dono devotæ gratitudinis ergò, sacellum aliquod exstrui curavit: Anno 1360. Postea Elector FRIDERICUS III. Sapiens. Fundator Academiæ, sacellum illud in Templi hodierni splendidam formam eduxit, circa annum Domini 1490. Absolutum autem opus fuit novenij spatio, Anno 1499.

Inter Inscriptiones Templi hujus Sepulchrales, primùm se offert

FRIDERICI III. Electoris
Saxoniæ.

Hæcquicunq;.

Fridericus III. Elector Saxoniæ.

HÆc quicunq; vides oculo properante viator,
Ad sacra ne pigeat sistere busta pedem.
Ille ego Fridericus, Duce quo Saxonia felix
Ardua sacratum tollit ad astra caput.
Qui quamvis tota arderet Germania bellis,
Effeci pacem gentibus esse meis.
At senio tandem longis confectus ab annis,
Hic tegor exiguo conditus in tumulo.
Virtutum laudes & famam longa mearum
Posteritas semper, sit modo grata feret.

DECESSIT ANNO CHRISTI M. D. XXV.
DIE V. MAII.
VIXIT ANNOS LXII.
MENSES III.
DIES XIX.
HORAS FERE IV.

Sub statua ænea muro inclusa hi versus leguntur.

Ante petet cursu Bojemica jura supino.
Unde in Saxonicos defluit Albis agros:
Inclyta quam possit meritorum fama tuorum,
Occidere in populis Dux Friderice, tuis.
Aurea viderunt hæ gentes secula, regni
Dum tibi Saxonica sceptra tenere datum est.
Pace frui placida campiq; urbesq; solebant,
Horrenda extimuit classica nulla nurus.
Bella alii ferro, sed tu ratione gerebas,
Et sine vi victis sæpe debere manus.
Ingenio claros meruisti sæpe triumphos,
Militeq; haud ullo fixa trophæa tibi
Et pacis studiis florere ac artibus Urbes,
Contigit auspicio, Dux Friderice, tuo.
Fovisti spretas hac tempestate Camenas,
Unicus & studiis præmia digna dabas.
Namq; tuo sumptu flavum schola condita ad Albim est,
Hi vita verum traderet illa modum.

His

Hic Evangelij primum doctrina renata
Deterso cœpit pura nitere situ.
Induit hic veros vultus, iterumq; colorem
Accepit tandem relligio ipsa suum.
Et cum Germani sumsissent arma Tyranni,
Contra Evangelium sanctaq; jussa DEI:
Doctores tibi cura pios defendere soli,
Et Christi latè spargere dogma fuit.
His tibi pro meritis gratâ preconia voce
Posteritas omnis, virq; puerq; canent.
Nulla tuas unquam virtutes nesciet ætas,
Non jus in laudes mors habet atra tuas.

XXII.

Johannes Elector Saxoniæ.

Condita Saxonici sunt hic Ducis ossa Johannis,
Qui coluit verâ cum pietate DEum.
Et donec patriæ tenuit moderator habenas,
Tranquillæ custos pacis & autor erat.
Quanquam Evangelium dum spargi curat in orbem,
Insidiis vidit seq; suosq; peti.
Attamen has semper vicit ratione, nec unquam
Bellica civili prætulit arma togæ.
Inter felices animas, te Christe precamur,
Ipsius manes ut tueare pios.
DECESSIT ANNO CHRISTI
M. D. XXXII.

Sub statua ænea ita scriptum est.

Tu quoque Saxoniæ Johannes inclute Princeps,
Non virtute minor cognite fratre tuo:
Eximiâ Christum pietate fideq; colebas,
Vita piæ mentis testis eratque tua.
Vindelicis coràm sua Cæsare nuper in oris
Asseruit Christi lingua professa fidem.
Notior ut fieret divini gloria verbi,
Temporibus fulsit quæ rediviva tuis.
Utque Evangelij studium deponere velles,
Flectere non ullæ te potuere minæ.

Ista tui incendit constantia pectoris hostes,
Attulit. & passim multa pericla tibi.
Sed te difficili protexit tempore Christus,
Et gratam pacem pro pietate dedit.
At tua sæpe tamen moderatio profuit ingens,
Impia ne quisquam sumeret arma manu.
Hac longè superas aliorum laude triumphos,
Hæc virtus magno Principe digna fuit.
Ergo tuum à nullo nomen delebitur ævo,
Nec meriti laus est interitura tui.
Hic tua, dum Christus meliori corpora sorte
Restituet Justis, molliter ossa cubent:
Spiritus at vivat cœcique fruatur honore;
Interea Christi conditus in gremio.

DECESSIT ANNO ÆTATIS LXV.
DIE XVI. AUGUSTI.

Intimationem
ACADEMIÆ WITTEBERGENSIS
in funus
JOHANNIS, Electoris Saxoniæ.
hanc refert
BALTHASAR MENTZIUS, in Syntagm. Epitaphior.
Witteberg. lib. I.
quam hic addere placet.

Exemptus est rebus humanis Princeps optimus JOHANNES Dux Saxonię, cui volumus, ut hoc postremum officium hodiè præstetis, ut funus deducatis circiter horam septimam antemeridianam. Convenientis autem omnes ad Templum Arcis. Quod Xenophon dixit. Bonum Principem bono Patri similimum esse, id verè in hunc Principem conveniebat. Verè enim paternum animum erga suos omnes habebat. Tanta humanitas meretur, ut nos quoq; humani animi officia præstemus, & ejus funus pio studio deducamus & nostris precibus salutem universam DEO commendemus, quæ profectò hoc extincto magno in periculo est.

De-

XXIII.

Degenhardus Pfeffinger.

Ad Deum Omnipotentem.

Degenhardus Pfeffinger.

Suscipe defunctum clemens in sidera JESU:
Et dona requie meq; meosq; tua
Quod vivens precibus sum voce & mente secutus
Nolebam mortis non memor esse tua.

Obijt III. die Julij
M. D. XIX.

XXIV.

Henningus Godenus, D.

HENNINGO GODEN Havelbergensi, JureConsultorum suæ Ætatis facile Principi, hujus Ecclesiæ Præposito ac Beatæ Mariæ Erphurdiensis Scholastico Canonicoq; extrema ætate, sed Florentibus Honoribus Anno Christi 1521. 12. Cal. Februarij, hic Vita Functo Sepultoq; MATTHIAS MEIER Jure Consultus Cathedralis Hildensheimensis ac Prænominatæ Erphurdiensis Ecclesiæ Canonicus, ejus ultimæ Voluntatis Primarius Executor Patrono optime Merito, Gratitudinis Ergo F. C.

XXV.

Petrus Lupinus, D.

Anno Domini 1521. In die Philippi & Jacobi Apostolorum Doctissimus simul & optimus Vir Dominus PETRUS LUPINUS Radhemen: Philosophiæ & Sacrarum Literarum Doctor hujus Academiæ: Reformator vigilantissimus, Vivere desiit & forti alacriq; animo Creatori animam reddidit cujus Corpus hic sepultum est & tu pie viator cogita te quoq; mortalem.

XXVI.

Martinus Lutherus, D.

MARTINI LUTHERI S. Theologiæ D. Corpus H. L. S. E. qui Anno Christi 1546. 12. Cal. Martij Eislebii in Patria S. M. O. C. V. Anno 63. M. II. D. X.

In vicina tabula hi versus extant.

Hic prope Martini rursus victura Lutheri,
In parvo tumulo molliter ossa cubant.

(In alia vicina Tabula hoc distichon initiale legitur)

(Continet hic tumulus Martini membra Lutheri
Nesse sat hoc fueras sed tamen ista lege.)

(Cæteri Versus ijsdem sunt cum his sequentibus,
Eorumq; Autor dicitur Johannes Stigelius.

Quæ prius horrendis errorum pressa tenebris
Atq; operum obscurâ nube sepulta fuit;
Hoc monstrante iterum patefacta est gratia Christi.
Quæq; Deo acceptos nos facit esse Fides.
Namq; superstitio cum regnum cæca teneret,
Et premeret longo dogmata vera situ.
Ille Dei afflatu monitus verboq; vocatus,
Lucem Evangelij sparsit in orbe novam:
Instructusq; tubâ Paulinæ & fulmine linguæ,
Exploso cæpit vera docere dolo.
Utq; Agnum in mediâ Baptista ostendit eremo,
Qui pia pro populi victima labe foret:
Sic quoq; monstravit te, maximè Christe, Lutherus:
Cum totus tenebris obrutus orbis eras.
Et legis tabulæ, quas in Sinaide Moses,
Allisas fregit rupe Propheta Dei;
Quid distent Evangelio, quod pectora sanat,
Conscia quæ culpæ terruit ira Dei.
Hoc prius amissum discrimen reddidit orbi,
Essent ut Christi munera nota magis.
Arguit Ausonij fraudes atq; impia regna
Pontificis, populo quæ nocuere Dei.
Pollutasq; monens vitare idola per aras,
Ad verum adduxit corda levata Deum.
Magnanimusq; Deo cursum servante peregit,
Insidias contra multiplicesq; minas.
Tandem ex hac vita tranquillâ morte vocatus,
Ardua propitio venit ad astra Deo.

Sentit

Sentit ubi coram felicia gaudia Christo,
Veraq; post obitum præmia vivus habet.
Grata Deo tanto sit pro Doctore futura
Ætas, quæ Christi dogmata vera sciet,
Atq; oret precibus Deus hanc quam præbuit orbi
Lucem Evangelij, servet ut ipse sui.

Decessit in Patria sua Eisleben Anno A. Natali Christi 1546. die Februarij 18. An. Ætatis suæ 63. Academia Wittebergensis ut Filia Patri Dilecto F. C. Humi in ære, MARTINI LUTHERI S. Theologiæ D. Corpus h. l. s. e. qui Anno Christi 1546. 12. Cal. Martij Eislebij in Patria S. M. O C. V. Anno 63. M. II. D. X.

De Pompa Funebri B. Lutheri hæc lectu non indigna notavit Balthasar Mentzius.

DOctore *Martino Luthero* 18. Februarij, ipso die Concordiæ Islebij, in Domino beatè mortuo: postridiè hoc est, die 19. Febr. hora secunda pomeridiana, funus Christiana cum solennitate, & Ecclesiasticis cantionibus in templum D. Andreæ ejus loci angustissimum, deportatum est. Deduxerunt illud Principes & Comites: Inter quos fuit illustris Princeps Dn. Wolfgangus, Princeps in Anhaldt, & cum eo generosi Comites ac Domini, *Philippus, Johannes, Georgius,* fratres, *Volradus Johannes* & *VVolfgangus*, itidem fratres: & Dom. *Albertus* omnes Comites Mansfeldenses. Item Comes *Gebhardus* cum duobus filijs, *Georgio* & *Christophoro*: Dominus *Johannes Henricus* Comes Schvvartzburgensis, alijq; multi Proceres, cum magno cœtu nobilium matronarum: Deniq; & plebejorum hominum ingens multitudo. In templo D. *Jonas* orationem funebrem habuit ex loco quarto capitis epistolæ prioris ad Thessalonicenses. Hac finita discessum est, relicto corpore defuncti in templo cum decem civibus, ad custodiendum ipsum per noctem, adjunctis. Quamvis autem Comites Mansfeldenses Lutheri Corpus retinere & in sua ditione sepeliri cuperent: tamen cum id Dux Elector Saxoniæ *Johannes Fridericus* Witebergam reduci postulasset, ipsi gratificari maluernnt. Itaq; Sabbatho post natalem S. Valentini,

qui

qui erat dies vigesimus Februarij matutinam concionem habuit *M. Michael Celius*, ex dicto Esaiæ 56. Justus perit, & nemo considerat. Deinde post horam meridianam congregati sunt ijdem Principes & Comites, & Matronæ nobiles, quos supra notavimus: & cum illis magna plebis multitudo, qui omnes, eadem solennitate & pompa, qua antea, funus rursum e templo per urbem deduxerunt, extra portam usq; non sine maximo luctu. Id deinde avectum, eo die Halam perlatum est. Cæterum cum Halam veheretur, ex singulis pagis propinquis agricolæ ad nolæ sonum cum uxoribus & liberis occurrerunt, animi dolorem minime fictum, præ se ferentes.

Deinde sub horam quintam vespertinam cum jam ad urbem propius accederetur, egressi multi cives & matronæ per viam lapidibus stratam longo itinere funeri obviam processerunt. Tandem ubi ad portam ventum est, occurrerunt Concionatores: hos secuti sunt pleriq; omnes ex Senatorio ordine. Deinde Ludimagister cum universis suis discipulis, more consveto cantiones funebres decantantibus. Vulgus autem promiscuum ad exteriorem portam magna frequentia funus excepit. Viæ etiam civitatis à turba ita obsessæ, & currus advenientium tàm arctè cincti fuerunt, maximeq; ille, quo *Lutheri* corpus vehebatur, ut sæpius eis subsistendum fuerit, eoq; ad ædem D. virginis vix ad mediam septimam perventum est, ubi à tota multitudine Psal. de profundis non tam cantatus, quam fletu & verbis singultu interruptis expressus est. Fuisset etiam sermo factus ad populum, sed quia jam serò erat, corpus ilico in Sacrarium, juncta custodia depositum fuit. Proxima sequente Dominica, quæ erat 21. Febr. ad horam Sextam matutinam, quando rursus advehebatur funus: Senatus, Concionatores & Scholastici cum eadem solennitate & ceremonijs illud extra urbem deduxerunt: quibus priori die exceperant.

Sub ejus diei meridiem, cum Bitterfeldium ventum esset, in confinio ejus Ditionis Dominus *Erasmus Spiegel*, Præfectus VVitebergensis, *Gangolfus* ab *Heilingen* Diebensis

Theodo-

Theodoricus à *Taubenheim* Bremensis, missi à Duce Saxoniæ Electore *Johanne Friderico* D. N. C. decenti reverentia & Christianis ceremoniis, DD. Comites & reliquos, qui funus, sequebantur, exceperunt: Deinde à prandio *Kembergam* deduxerunt. Fuerunt autem hi Comites generosi Domini D. *Joannes* D. Joan: Hoyerus uterq; Mansfeldensis, qui cum Equitibus armatis circiter 45. Islebia funus comitati sunt, & postero die Lunæ id est 22. Februarij, Witebergam deduxerunt.

Cum Witebergam ad portam ab Elistra fluvio denominatam pervenerunt congregatos ex mandato Principis Electoris, *Joannis Friderici*, Dn. Rectorem, Doctores, Magistros & omnem universitatis cætum, cum senatu & toto populo: Continuò processerunt Evangelij ministi cum Scholasticis usitato ritu & ceremoniis, Christianas cantilenas per totam illam viam usq; ad templum arcis funeri præcinentes. Proximè ante funus equitarunt Præfecti, quos supra diximus à Principe funeri obviam missos fuisse. Deinde comites cum suis equitibus: tum quadriga supra quam defuncti corpus positum erat: quam statim in humiliori vehiculo secuta est, Conjunx ipsius *Catharina* cum filia & alijs quibusdam matronis. Inde tres filij. *Johannes*, *Paulus* & *Martinus*: Item frater ipsius, *Jacobus Lutherus*, civis Mansfeldensis, *Georgius* & *Cyriacus Kauffman*, ex eadem civitate; sororis filij, & alij ipsius propinqui. Hos secutus est, Magnificus Dn. Rector inclytæ illius Universitatis, & nonnulli Principum Comitum & Baronum filij, literarum gratia eò profecti. Deinde D. *Georgius Pontanus*. D. *Philippus Melanchton*. D. *Justus Jonas*. D. *Pomeranus*. D. *Casparus Crucigerus*, & cæteri grandæviores ejusdem ordinis. Inde reliqui Doctores & Magistri, tum Senatores omnes: Postea studiorum cætus florentissimus: ac civium universum agmen. Postremo maxima turba mulierum, matronarum, virginum, puerorum, qui omnes hujus viri mortem graviter lugebant, & lamentabili voce deplorabant. Incredibile est, quanta hominum turba, quàm confertim, in foro & omnibus vicis, tam brevi temporis spacio confluxerit. Multi certò

Nnn affir-

affirmabant se tantam multitudinem Witebergæ nunquam vidisse. Porro *Lutheri* corpus in templum arcis deportatum ad dextrum suggesti collocatum est. Deinde præmissis funebrib. quibusdam Cantionibus, venerabilis D. *Pomeranus* suggestum ascendit & coram aliquot millibus ibidem auscultantibus, dulcissimam & valdè piam concionem habuit.

Concione finita, D. *Philippus Melanchton* præclaram habuit orationem funebrem: Cum ut affectum & luctum suum testaretur: tùm ut Ecclesiæ dolores mitigaret. His ita peractis, Magisti quidam viri docti ad id officium electi, defuncti corpus in sepulchrum demittentes quieti dederunt.

Atq; ita in arce Witebergensi jacet terræ mandatum corpus Reverendi Patris *Martini Lutheri*, præstantissimum Spiritus sancti organon. Jacet autem propè Suggestum; in quo tot præclaras & sanctas conciones in præsentia Ducum & Electorum Saxoniæ totiusq; Ecclesiæ antè habuerat: Jacet inquam seminatus in infirmitate, ut illo die resurgat in potentia ut Apostolus loquitur. 1. Cor. 15.

Hanc descriptionem Pompæ funebris. D. M. L. ut ab illis, qui αὐτόπται fuerunt, bona fide in literas relata est, hic inserere volui: non tantum, ut agnoscatur pietas & gratitudo istius seculi erga defunctum hoc præstantissimum Dei organon, sed multò magis, ut extet ad omnem posteritatis memoriam vera solida & perspicua refutatio mendaciorum, quę Adversarij veritatis Papistæ & Jesuitæ de morte hujus sancti viri impudenter conficta etiam publicis scriptis in vulgus spargere non erubuerunt.

XXVII.

Philippus Melanchthon.

PHILIPPI MELANCHTHONIS S. V. Corpus H. L. S. E. Qui Anno Christi 1560. 13. Cal. Maij, in hac Urbe M. O. C. V. Anno S. LXIII. M. II. D. II.

In

In tabula hi versus leguntur

VItam fortunasq; suas studiumque laboris.
Quique operæ sanctam consiliique fidem:
Impendit divina tuis Ecclesia rebus,
Teque pius variâ juvit & auxit ope.
Hac in parte sibi post mortem structa Melanchthon,
Communi in luctu busta Philippus habet.
Quæ templi foribus magni vicina Lutheri,
E Regione solum quod tegit ossa videt.
Bretta hunc vitales natum produxit in auras,
Bretta Palatini limes amœnus agri.
Unde propinqua petens adiit bonitate suorum
Diverso Aonidum templa sacrata loco.
Ludus eum puerum accepit Phorcenidos urbis,
Eitelbergiaci mox schola Gymnasij.
Doctrinæ hinc fecit juvenem alma Tubinga Magistrum,
Eximium laudis gessit ubi ille decus.
Inde triumphator monachorum Capnio jussit
Albidos tunc ripam visere Saxonici.
Tunc nova Dux Fridericus ubi collegia Musis
Romani fundans Ensifer imperij;
Undiq; conductis præstanti laude parabat,
Artis & ingenij reddere clara viris.
Hic socio ipso annis viginti octoq; Lutheri,
VVittenbergiacæ res fuit ampla Scholæ:
Quam septem bis adhuc provexit deinde gubernans,
Fluctivagam ut vastum per mare nauta ratem.
Heu tempestates quas hic perpessus, & ad quam
Sævos hæc scopulos acta carina fuit.
Quantum externi odij, quantum invidiæq; suorum,
Ingratorum hominum quæ maledicta tulit?
Ipse tamen quamvis reflantibus undiq; ventis,
Directum est, retinens vera, secutus iter.
Fortia nec clamor latrantis pectora turbæ,
Nec vulgus strepitu movit inane suo.

Summa petit locum, nemo hunc superare, nec ipse
Posset, si Musis otia suppeterent.
Ista sub obliquo vivunt quaeq; Sole locata,
Quique sub opposito frigidum axe jacent.
Scripta sed illius memor admiratur & acta
Plurima, quae solida nomina laudis habent,
Nunc opus eximium est fidei Confessio sancta,
Ante tuos, Caesar Carole lecta pedes.
Languida qua Christi jam dudum Ecclesia nutans,
Rursum audet validum tollere lata suos.
Concurrant inimici omnes licet undiq; hoc unus
Confutare potest improba dicta liber.
Sic tua nunc terris flores bona fama Philippe,
Vivit & aeternum Spiritus ante Deum:
Corpus at exanimum tumulo hoc requiescit humatum,
Condecorant grata quem monumenta Schola;
Ille quod expletus senio curisq; gravatum
Sexaginta annis exuit atq; tribus.
Sic morbo ut paucis nisi debilitante diebus,
Muneris officium fecerit omne sui.
Atq; olim aethereas veniet revocatus in auras,
Integer & mortis liber ab inde metu.
Sancte vir & salve Pater optime, te tua semper
Nos soboles merita relligione colet.
Doctrinae nobis verae tu ductor & autor,
Haec tua clarae aetas munera lucis habet.
Salve iterum atque, tua nos immota manebit
Semper apud memores gloria, nomen, honor.

ACADEMIA WITEBERGENSIS.

PHILIPPO MELANCHTHONI Parenti & Praeceptori opt. merito P. Joachimus Camerarius amico SS. M. F.

Ad dextrum latus ita scriptum est.

Natus est Dominus PHILIPPUS MELANCHTHON Anno Christi 1497. Mensis Februarij die 16. Post. 6. Horam Vespertinam in oppido Palatinatus Bretta.

Ad

Mortuus est Dominus PHILIPPUS MELANCHTHON, Anno CHRISTI 1560. Mensis Aprilis Die 19. Dodrante Horæ Post 6. Vespertinam Wittebergæ. Humi in ære, Philippi Melanchthonis S. V. Corpus H. L. S. qvi Anno CHRISTI 1560. 13. Cal. Maji in hac urbe M.O.C.V. Anno 63. M.II.D.II.

XXIIX.

Johannes Schneidevvinus, D.

IOHANNES SCHNEIDEWINUS, I.U.D. & hujus Celeberrimæ Academiæ Professor III. Nonas Decembris anno 1568. in CHRISTO IESU placide obdormivit anno Ætatis 49. Climacterico Septimo.

Inscriptio Momenti parieti affixi hac est.

Clarissimi & ornatissimi Viri pietate doctrina, sapientia, virtute & autoritate præstantissimi D. IOHANNIS SCHNEIDEWINI, I.U. Doctoris & Professoris in Academia Wittebergensi Illustrissim. Principis ac Domini, Domini Augusti Ducis Saxoniæ Electoris &c. Consiliarij pia & celebranda memoria qvi in CHRISTO obiit, anno à CHRISTO incarnato 1568. 4. Decembr.

In vicina tabula ista leguntur.

Hæc gener & nati charo monumenta parenti
Schneidvvino officiis constituère piis.
Hunc fœcunda tulit venis Stolberga metalli,
Lumine sed verbi ditior ipsa sacri.
Charus erat Luthere tibi ceu filius, instar.
Hunc quoq; fovisti, docte Philippe, patris.
Religionis amans, veri studiosus & æqui,
Integer & vitæ vir fideiq; fuit.
Laudibus & dignus geminis, dum certat utrinq;
Iuris in hoc sanctâ cum pietate decus.
Leucoris hunc annos retinens Academia multos,
Ornata est meritis & probitate viri.
Sic tria lustra docens & binos insuper annos,
Semina Romani juris aperta dedit.

Consiliis aulas rexit Comitumq; Ducumq;
Justitiæ vindex, arbiter, autor erat.
Hunc ad se terris ereptum & mole laborum,
Ipse DEus vitæ de statione vocat.
Nunc prope Lutherum placidâ cum pace quiescit,
Adventum expectans, optime Christe, tuum.
Nunc etiam vivens cœli perfectus in aula,
Percipit in Domino jura sacrata DEO.
Eunomia huic, Charites, Themis & cum Pallade Musæ,
Religio atq; Fides hæc pia justa ferunt.

XXIX.

Fridericus Brandt.

Anno 1548. Vicessimo quinto Mensis Augusti decessit ex hac vita FRIDERICUS V. BRANDT, de Lindo, ætatis suæ Anno 63.

Ossa sub hoc recubant Friderici marmore Brandt
Qui fuit ore, manu consilioq; potens.

XXX.

Margaris à Wolckenitz.

Anno 1549. vicesimo octavo die Februarij decessit ex hac vita MARGARIS à WOLCKENITZ, GEORGII à WALWITZ à Doberitz chariss. conjunx.

XXXI.

Sebastianus à Walvvitz.

Frigida in hoc tumulo conduntur membra SEBASTI
Qui de WALWICIA stirpe creatus erat.
Quem non sola suæ decorant insignia gentis
Solus & antiquæ nobilitatis honos.
Sed præstans virtute fuit, sic fortis in armis
Justitiæ vellet cultor ut esse simul.
Adjuvit justis pugnantes pannonas armis,
Hungaricis Turcos ut removeret agris.
Impia Westphalica cum dogmata in urbe vagantur,
Motaq; seditio perniciosa fuit.
Hic ingens furor est oppressus vindice Christo
VVALVVICIO cum sunt prælia facta duce.

Fran-

Francius Ausoniis cum Rex Bella intulit arvis
Pro Domino fidus bellica signa tulit.
Ipsius & Regi Danorum est cognita virtus,
Laudata est dubio tempore firma fides.
Iustus erat judex & pœnas leniit æquo,
Oppida Saxonici dum regit ista soli.
Ortus Marchiaci de stirpe Albertus Achillis.
Contra vicinos dum nova bella movet.
Hunc Dux Mauritius patriis depellit ab oris,
Attamen,accepto vulnere victor obit.
VValvvicioq; humeros dum tristi vulnerat ictu,
Tabe globus lenta pectora fide necat.
Sed te vere Deus casta pietate colebat,
Dona tenens Christi justificante fide.
Ergo animam tibi commendas, exordia vitæ
Hausit non dubiæ speque fideque novæ.
Felix in Domino morientia membra relinquens
Vivit conspectu mens fruiturq; Dei.

Decessit ex hac vita Anno 1554. Die 24. Novembr.

XXXII.

Barbara à Schönberg Conjunx Sebastiani Walvvicij
cujus Inscriptio hæc legitur.

Hic quoq; WALWICIO quondam conjuncta SEBASTO,
BARBARA SCHöNBERGO, sanguine nata cubat.
Quæ Patris atq; viri genus ornans lumine morum,
Fœminei sexus gloria rara fuit.
Cum vir rem gereret foris armis illa regebat,
Cum licita partam rem ratione domi.
Forma,pudor,mores, industria gratia,virtus
Lingua in Consiliis inq; ope prompta manus.
In voce atq; animis sedet,& quæ prævia natis,
Lux est, exemplum posteritatis erit.
Ergo usura thori fuit huic data plena leporis,
Stirps, in virtutes matris it atq; patris.
Hanc cum lacte suo virtutis semine pavit,
Et jussit meritis fidere CHRISTE tuis.

Cum-

Cumq́, DEI ad lucem vir cessit ab orbe vocatus
In viduo mansit religiosa thoro.
In morbo fulsere preces: fiducia CHRISTI,
Virtus aequo animo tristia fata ferens.
Ergo credibile est salvem hanc requiescere terris,
Quae fuerat nullo tempore digna mori.
Filius hoc posuit monumentum utriq; parenti,
Ut quos junxit amor, jungat & una dies.

piè placideq; defuncta est Celendis Martij Anno reparatae salutis nostrae M. D.LXXVII.

XXXIII.

Georgius Major, D.

Reverendo & Clariss. Viro GEORGIO MAJORI.S. Theolog. Doctori & Profess. sub hoc Marmore in CHRISTO quiescenti defuncto laboribus curis doloribus & miseriis hujus vitae Anno CHRISTI, 1574. die 28. Novembr. Aetatis 73 Conjunx & Liberi superstites hoc mon. P.

Quod vixi in fide vixi filij DEI, qui dilexit me & semet ipsum tradidit pro me.

MONUMENTI sive EPITAPHII affixi muro septentrionali sub organo &c. inscriptio talis est.

Reverendus & Clarissimus Vir Dn. Georgius Major S. Theol. Doctor, natus Noriberga Anno Christi 1502. d. 25. Apr. Venit in has terras & in aulam Illustriß. Pr. Friderici III. Sax. Ducis & Elect. Anno 1511. postea in hanc Academiam Anno 1521.

Vixitq; hic studiorum causa Principis ac Senatus Norici sumtu annos 7. Anno verò 1528. ducta uxore virgine nobili MARGARETHA à MOCHAW, sequenti anno 1529. Magdeburgam missus à Rev. Dn. D. MARTINO LUTHERO, scholam ibi aperuit & rexit feliciss. annos 7. cum dimidio. Inde in hanc Academiam regressus anno 1537. Ecclesiastae in hoc templo munus summa cum laude gessit, annos ibidem 7. Anno autem 1542. delectus in numerum Assessorum Judicij in hac Urbe Ecclesiastici muneri illi praefuit usq́, ad vitae suae finem annos totos 32 Anno 1544. ornatus publico Doctorum in Theologia testimonio & gradu simul & in nume-

mc-

merum Professorum Collegij Theologici cooptatus est. Missus anno 1546. ad defensionem publicæ doctrinæ Ratisbonam ibiq; in colloquio una cum aliis Malvendæ Hispano sophistæ oppositus. Mox bello Saxonico exilio aliquandiu cum conjuge & liberis viventibus decem hinc inde oberravit inter ingentia pericula, sed anno 1547. propè elapso, ab Illustriss. & Clementiss. Principibus Saxon. Ducibus MAURITIO & fratre AUGUSTO, Electoribus gubernationi Ecclesiæ Mersburgensis adjungitur: Ac recollecta tandem atq; instaurata denuò Academia anno 1548. in locum pristinum restituitur. Anno demum 1551. Ecclesiæ Islebiensis ac cæterarum in comitatu Mansfeldensi gubernatio atq;, inspectio ei commendatur: annuente Comitum voluntati Duce Electore MAURICIO præfuitq; ei muneri annum integrum, obrutus eo loci præter meritum calumniis, & clamoribus iniquissimis ac postea etiam à Flacio & sociis laceratus crudeliter. Anno ergò 1552. reversus in Academiam quod reliquum vitæ fuit in munere sibi demandato placidè hic transegit, ultus suorum insectatorum injurias, calumnias & rabiem patientia, silentio, precatione & in officio diligentia immutabili: defunctus honore Magistratus in hac Academia summi vicibus sex. Atq; anno Domini 1574. post totius penes triennij decubitum fractus & confectus morbo, curis, casibus, adversis, & amissione suorum, aliisq; doloribus & miseriis hujus vitæ, in Academiam cœlestem evocatus est, in ardenti invocatione DEI placidissimè decedens. ac suis universis dulce desiderium relinquens, cum vitæ annos complevisset 72. Septimanas 31. præmisisset ex suis, filios masculos sex: natas quatuor: nepotes neptesq; 16. generos duos, nurum unam, relinquens post se præter conjugem sibi chariss. filias ex senatu 2. generos 3. atq; ex his nepotes neptesq; viventes 19. qui memoriæ ac gratitudinis ergò conjugi, Patri, avo, soceroq; chariss. de Ecclesia deq; ipsis opt. merito.

M. H. S. S. P. curarunt.

XXXIV.

Iohannes Schutz, D.

Anno Christi 1531. Vices Mart. Matut. 4. in hanc Lucem editus est Halæ Sax. R. & Cl. Vir Dn. JOHANN SCHUTZ, S.S. Theologiæ D. & Professor inclutæ Acad. Witeb. Cancel. hujus

Ecclesiæ *Præpositus* cujus Corpus hic depositum gloriosam resusc. expectat decessit 24. Julij circa Mat. 2. Anno Domini 1584. Ætatis 53.

XXXV.

Matthæus Wesenbecius, JC.

Hac Matthæe tenes te Wesenbece sub urna,
Sed laus doctrinæ nescit in orbe mori.
Obiit 5. Junij Anno Domini 1586. Ætatis 55.

Super insigne Wesenbecij ad dextrum latus inscriptum est ORA & LABORA, ad sinistrum verò, IN LABORE PRÆMIUM.

XXXVI.

Raban à Canstein.

RABANUS, MORDIANI F. à CANSTEIN, adolescens ex antiquiss. juxtaque nobiliss. in Westphalia familia oriundus, cum annum ætatis suæ 16. ageret, in hac Leucorea Academia variolorum morbo subitò correptus, piè obiit Anno 1588, Mense Martio, die 14. post 12. horam.

JOB. XIX.

Scio vindicem meum vivere & postremo in terram surrecturum esse, & postea hoc ipsum meum corpus mea cute circumdatum iri, & me ex eo visurum esse DEum, quem quidem ego ipse visurus sum & meis ipsius, non alterius oculis aspecturus.

XXXVII.

Georgius Tilenus, J. U. D.

Clarissimo Viro sapientia, doctrina, dignitate, consilio, & omnibus virtutibus præstanti DN. GEORGIO TILENO, Aurimontano Silesio J. U. D. & Illustriss. Ducis Monsterbergensis Consiliario, de patria pietatis & literarum studiis præclariss. merito, qui cum anno CHRISTI 1590. die 6. Febr. Uratislaviæ nuptias celebrasset, ibidem die 27. post quæ fuit 4. Martij intra 12. & 1 noctis horam, in ardentissima filij DEI invocatione ex hac vita discessit, sepultus in æde D. Elisabethæ, magno cum totius Silesiæ dolore, Anno ætatis suæ 33. die 22. Balthasar Mencius Nimecensis Saxo M. E. L. P. sinceræ amicitiæ & jucundissimæ consuetudinis sanctiq; promissi non imme-

mor

mor, amico charissimo opt. Max. de se & bonis B. M. hoc pietatis monumentum Witebergæ in acerbissimo luctu posuit.

Cum sciret Lachesis te, si fruerere senecta,
Æternum musis vivere posse tuis:
Ingenij cursum properata morte morata est;
Et florem vitæ falce cita secuit.
O sic ante diem vatum spes magna jacebis,
Spes & amicitiæ magna, TILENE meæ.
Natus in Elisia terra, patre vera docente
Sacra, DEI, auriferis, qua Catus errat agris.
Nunc iterum Elysios fatis poscentibus agros
Ingrederis, superi qua patet ora poli.
Ergò digressi veneramur nomina Vates:
Atq; ego sed vates, Carmine; ego, lachrymis.
Carminis autori carmen debetur: amico
Par amor, in fratris funere do lachrymas.

Psal. CXII.

Bonorum Memoria Sempiterna.

XXXIIX.

Josephus Engel.

Hoc Monumentum piæ religiosæq; consuetudinis intuitu, fieri atque erigi fecere ejus, de cujus obitu præsens testatur tumulus, hæredes, spe gloriosæ resurrectionis in sanctiss. & nunquam intermorituræ recordationis tesseram, Anno salutis humanæ 1588. die Michaëlis.

Hujus verò talis inscriptio legitur.

Anno Christi 1587. die Martij in Christo pie obdormiebat IOSEPHUS ENGEL, à VVagram Stir. Austriacus.

En jacet hoc tumulo quem vix Academiæ ut auram
Libasset nostræ, sustulit aura poli.
Miserat hunc claro natum de stemmate VVagram
Austria quo generi quæreret arte decus.
Sed sibi quam patrij firmarant lumine muri
Extera præripiunt spemq; fidemq; loca.
Quemq; expectabat peregrinis moribus auctum
Spe patriæ excultum prævenit aula poli.

Nec malè nam patrium quem præparat arte lyceum
Nostra sic cœlo præparat illa Schola
Stira fugat gnatum, gnatum VVitteberga fugarunt,
Ad patriam summi (sorte parante) domum.
Hunc malus in vita vexabat Ansfus & Albis,
Sors jugulat; cœli rettulit illud amor.

XXXIX.

Johannes Limmerus, D.

IOHANNES LIMMERUS, Lucensis, I.U.D. ac Professor in hac Incluta VVittebergensi Academia, Facultatis Iuridicæ Senior, Ecclesiastici nec non Curialis Iudicij Assessor, inter ardentes ad DEUM preces in CHRISTO IESU expiravit 6. Die Maji, media Vespertina. Ætatis Anno 43. salutis verò humanæ 1591. Sub insigni versiculus hic legitur.

In vita & morte es tu mea CHRISTE salus.

XL.

Franciscus Faber, D.

FRANCISCUS FABER, Freibergensis trium Medicorum D. ANTHONII FABRI, D. FRANCISCI WORMANNI & IOHANNIS RENTMANNI, Filius, Nepos & Gener, ipseq; Facultatis Medicæ D. & Professor in hac Incluta Academia Annos 13. nec non bis Universitatis Scholasticæ Rector, sub hoc Lapide in spe lætæ resurrectionis quiescit mortuus.

Anno Domini 1593. 7. Aprilis Ætatis 51. D.F.D.F.F.

Nobilis ingenio, studiis, pietate, labore,
Vir gravis & præstans arte Machaoniâ:
Mitibus in mites aliis qui flexerat herbis
Parcas ipse sibi flectere non potuit.
Omnia Morta rapit, virtus est sola superstes,
Parcarum in mites despiciens calathos.

Magdalena, uxor, viro desid. poni curavit.

XLI.

Petrus Otto.

Mihi est Christus & in vita & in morte Lucrum.

HAc Petrus Ottonis recubat sub mole sepulchri,
Ille Mathematici ductor ad astra poli.

Deum

Deum sacra Leucorij moderatur regna Lycai,
Occubat & cœli patria regna migrat.
Qui teris hoc saxum in saxo durior hoc es,
Dices: His bene sit corporis exuviis.
Obiit 23. Aprilis Anno Christi 1595. hora noct. 11.

XLI.

Johann Georgius Volckmar. D.

Tumulus JOHANN GEORGII VOLCKMARI Lobensteina-Varisci, S.S.Th.D. & ejusdem Prof. quondam publici.

Hic jacet exutis nimium citò VOLCKMARUS annis,
Ad juga suggestus magne Luthere tui.
Hinc populum docuit cathedræ de luce juventam
Ingenij mira judicioq; fide.
Si magis annosam licuisset condere vitam,
Ac scriptis animum notificare libris,
Tot verbis non esset opus hoc scalpere saxum,
Sufficerent quatuor: VOLCKMARUS hic situs est.

Obiit piæ ætatis patientiæ & constantiæ exemplum 15. Martij Anno Christi 1596.

XLIII.

VVolfgangus Diefstetetorus.

Sub Effigie Puerulì defuncti ad pedes ejus hi versus leguntur.

Ad te cum jubeas infantes Christe venire,
Talibus & tribuas dulcia regna poli:
Excipias VVOLFFGANGI animam salvesq; teneli,
Ex DIFFSTETERO qui patre natus erat.
Reddere te vitam cum norint Christe parentes,
Commendant sese, filiolumq; tibi.

XLIV.

Michael Reichardus.

Clarissimus & Humanissimus MICHAEL REICHARDUS Ratisbonensis Oratoriæ Facultatis in Witebergensi Academia Professor Publicus & Collegij Philosophici Senior, de tota Academia, de Studiis Liberalibus, de viduis & pupillis meritissimus. Natus Anno S. LIX. Placide in Christo obiit An. Christi 1597. die 2. Sept. Hora 10. P. M.

XLV.

Andreas Schato, D.

Hic situs est ANDREAS SCHATO Torgensis Medicinæ D. & Facultatis Senior in Academia Witebergensi per Annos 29. Raro exemplo variarum disciplinarum Mathematum Physices & Medicinæ Professor, omnibus Scholasticis honoribus perfunctus Magna cum Laude virtutis Doctrinæ sapientiæ & industriæ quibus etiam insignia Nobilitatis ab Imperatore meruit exemplum boni Viri, boni Professoris boni CHRISTIANI. obiit 17. d. Martij, Anno Christi 1603. Ætatis 64.

XLVI.

David Rungius, D.

Hic situs est DAVID RUNGIUS Pomeranus SS. Theol. D. quam & 9. Annos publice privatimq; cum fide & laude summa, hic Professus est Trium Linguarum, Latinæ, Græcæ & Ebrææ, sed & omnis Doctrinæ Liberalis pertissimus, magni ingenij pariter ac Judicij Disputator subtilis ac perspicax Candore, Modestia, pacis, Studio ac Morum suavitate omnibus Carus & æstimatus. Rostochium V. CL. DAVIDIS CHYTRÆI Successor serio seduloq; evocatus non ire, sed hic mori debuit, quod animosissime fecit non Quinctij Anno Ætatis 40. Christiano 1604.

XLVII.

Salomon Gesnersu, D.

Pietati & Memoriæ Rev. & Cl. Viri, SALOMONIS GESNERI Boleslavia Silesij S.S. Theologiæ D. & Professoris, in Schola quidem Annos 12. Legendo & Disputando in Templo hoc 10. Concionando utrinq; fide & industria opt. mer. qui Ingenio, Doctrina, Judicio, eloquentia, Zelo Religionis & vitæ integritate, par summis Ævi sui Theologis Monumentis de Doctrina Christiana editis, nomini suo famam pietate domum Æternam sibi vivus Curavit. Heredd. hoc quod est è Saxo P. C. defuncto 7. eid. Febr. Ætatis suæ 46. Christi 1605.

XLIIX.

XLIIX.

Johannes Zangerus, D.

Pietati & Memoriæ JOHANNIS ZANGERI Brunſuicenſis Saxonis U. J. D. & Profeſſoris Decretalium in hac Electorali Witteberga per 26. Annos, Celeberrimi Aſſeſſoris Judicij Curialis nec non EccleſiaſticiConſiſtorij ibidem ut & Judicij Provincialis & Regij illius in Luſatia inferioris, ſpectatiſſimi Senioris & CapitisCollegij Juridici meritiſſimi, Viri meritisſimi in hanc totam Academiam optimi maximi, qui non tam Ætate conſumptus, quam laborum pertinaci aſſiduitate fractus, inter ardentes ad Deum preces in Chriſto Jeſu placide exſpiravit die 6. Septembr. Hora 5. Matut, Ætatis ſuæ Ann. 50. Chriſti vero 1607. Heredes hoc debiti & ſinceri Amoris ſignum ex intimo pietatis affectu lugentes P.

XLIX.

Leonhartus Hutterus, D.

LEONHARTI HUTTERI Ulmenſis SS. Theologiæ Doctoris ejusdemq; in hac Academia Profeſſoris Celeberrimi, Annis fere 21. Collegij Theologici Senioris, jam Quartum Rectoris, ætatis Anno 53. pie defuncti Anno Chriſti 1616. Sept. 23. Corpus hoc Monumento ſepultum eſt.

L.

Erneſtus Hettenbach, D.

Chriſto Redemptori Sacrum. ERNESTUS HETTENBACH Mergethumeniæ francorum 1552. 6. Non Februarij natus, Medicinæ Doctor per annos 27. & Profeſſor Publicus, Facultatis & Academiæ Senior qui Non. Octobris hora veſper 11. piè in Domino obdormivit An. Domini 1616. ſuæ ætatis 64 Menſ. 8. Marito ac Patri bene merito Conjux & liberi ſuperſtites Monumentum hoc P. C.

LI.

Benedictus Carpzovius, D.

BENEDICTUS CARPZOVIUS J. U. D. Academiæ hujus quondam Profeſſor Publ. dehinc Electoris Saxoniæ CHRISTIANI I. viduæ P. M. Cancellarius & Electoris Saxon. JOHANNIS GEORGII Conſiliarius. Natus 22. Octobr. Anno Chriſti 1565. pie obiit 26. Novembr. Anni 1624.

Carpzo-

Carpzovius senior cubat hic, ô flete relicti,
Hic simul Ars, Pietas, Suada Themisq; cubant.
Saxea Saxonia es si non hæc funera defles,
Saxeus hinc quisquis siccus abire potest.

LII.

Balthasar Meisnerus, D.

BALTHASARI MEISNERO Dresdensi S.S. Theologiæ D. & Professori Publ. Viro extra controversiam singulari, in quo ingenium cum industria, Doctrina cum Annis, pietas cum comitate semper certarunt. MAGDALENA Personia, cum liberis Quinque superstitibus conjugi incomparabili & supra quam dici potest amato, non tam Memoriæ, quam immortalem sibi ac perpetuam editis Scriptis comparavit, quam testandi sanctissimi affectus causa & ut reconditi Corporis locus indicaretur hoc Saxum Posuit.

Natus est Anno 1587. die. 3. M. Februarij. Denatus Anno 1626. d. 29. Decembr. in ipso Tertio suo Rectoratu cum jam 13. An. SS. Theologiam Professus Publice non modo hanc Academiam sed universum orbem CHRISTIANUM in sui amorem & Admirationem convertisset.

Occiduum quicquid circumtulit ac moribundum
Meisnerus, tumuli marmor id omne premit.
At quæ post cineres semper victura perennant,
Vel pia fama vehit, vel rutila astra tenent.

LIII.

VVolfgangus Franzius, D.

WOLFGANGUS FRANZIUS, Theologus magni nominis & Ebrææ linguæ interpres felicissimus, Witebergæ mortalitatem exuit Anno 1628. d. 26. Octobris, cum vixisset annos 64.

LIV.

Erasmus Unruhius, D.

ERASMUS UNRUHE In Rabenstein J. U. D. Professor Publicus, summa Doctrina, Prudentia, singulari & magno rerum usu præditus, qui cum per Annos 23. Docuisset publice totidemq; tam in Provinciali Curia quam in Scabinatu Witebergensi dicundo pariter & Respondendo Juri Assedisset Ter.

Rector

Rector, sæpius Decanus, in omnibus officiis Muniisq; ingenti cum laude, industriæ, Fidei Dexteritatis versatus esset Torgæ in Patria, ubi ante Annos 51. Natus erat in ipsis Comitiis quibus publico Academiæ Nomine intererat Anno 1628. die 10. Mens. Martij extinctus, & tandem hic reportatus à suis hoc ipso in Monumento conditus est.

Juris & innocui vates sanctissimus æqui,
Hac jacet Unruhius Doctor Erasmus humo.
Cecilia huic conjuncta sua est, sata patre Lysero,
Ut torus ambobus unus, ita & tumulus.

LV.

Bartholomæus Reusnerus, D.

BARTHOLOMÆUS REUSNERUS Uratislaviensis Silesius U. J. D. & Professor emeritus, Juridicæ Facultatis Ordinarius & Vicedecanus perpetuus, ac in Academia Senior, Serenis. præterea Saxoniæ Electoris Consiliari⁹, Curiæ Provincialis & Dicasterij, nec non Consistorij Ecclesiastici hic Witebergæ & Supremi Appellationum Judicij Assessor Dresdæ, Obiit Anno Christi 1629. Mense Novembr. die 16. Ætatis Anno 64. Professionis 35.

LVI.

Georgius VVeckerus, D.

GEORGIUS WECKERUS Philos. ac Medicinæ D. Professor P. & Academ. Senior, hic situs est, qui cum per 44. Annos Medicinam exercuisset felicissime per 40. in hac Academia Physicen esset Professus, Rectoratum bis, Decanatum sexies administrasset atq; cum priore Conjuge GERTRUDE BERGERA Ann. 43. cum altera vero Mens 2. dies 18. Vixisset, inter media sani ac valentis Hominis munia, forti Apoplexia oppressus exspiravit, Natus est Ilenbergæ An Ch. 1566. die VI. Febr. obiit Witeb. die 13. Octobr. An. Ch. 1633. Vixit Annos 67. Mens. 8. dies 7.

LVII.

Daniel Sennertus.

Calcare si quis hoc solum quondam potes, resiste, dum quid te velit Saxum Legas: hic situs est DANIEL SENNERTUS Uratislaviensis Silesius, qui exercenda docendoq; Medicinam 35. Ann. Publice, quoddam quasi Salutis egit augurium: eaq; de re inter Electorales Archiatros asscriptus in locum principem sua virtute aspiravit, Natus est d.25. Novembr. An. 1572. obiit d.21. Julij An. 1637. Gloria & Nomine, quod illustribus animi ingeniiq; ac universam Europam, & sibi paravit vivus, & huic circumfudit Academiæ superstes perpetuo ac immortalis. Patri incomparabili & de se etiam optime merito superstites Liberi Mœrentes, Lugentesq; P P.

LIIX.

M. Erasmus Schmidt.

D. O. M. S.

Hic interquiescens placide alteram vitam præstolatur, M. ERASMUS SCHMIDT Delitianus, Thomæ Cons. F. græc. liter. necnon Mathem. Prof. Publ. qui quam diu in vita fuit singulare pietatis, modestiæ, probitatis ac innocentiæ exemplum omnibus luculentissimè præluxit, natus est publ. literarum bono d.17. April. An. 1570. earundemq; maximè vero græcarum, quarum summus vates & vindex exstitit damno. Denatus 4. Septembr. Anno 1637. cum docuisset publicè 40. ipsos annos, Ephoriæ Alumnorum Elector. An. 37. visitationi Scholarum Illustr. Ann. 34. incredibili fidei atq; industriæ laude præfuisset vita quam cum alijs communem habuit Ann 67. Mens. 4. minus paucis diebus fuit, sed quam ingenio & excellenti eruditione ipse comparavit sibi immortalis est, nec nisi cum literarum gloria finienda Marito desideratiss. Patri optimo, Socero benemerito, Uxor, Filia, gener testandæ pietatis, affectusq; causa P. C.

LIX.

Gregorius Nymmannus, D.

D. O. M. S. Nec non Memor: GREGORII NYMMANNI Philosophi ac Medici Ordinarij in quo ingenium studium doctri-

doctrina ars ut summa præcellentiaq; fuerint non eum tamen potuerunt eximere necessitati, quæ omnes manet, quare cum ex lienis & hypochondriorum morbo atroci ac lento d. 18. Octobr. An. Ch. 1538. decessisset functus illatæ huc ejus reliquiæ sunt & sub hoc lapide in spem communem in solo Patrio conditæ & sepultæ, vexit Ann. 46. Mens. 9 d. 4. Medicinam docuit publicè exercuitq; nobiliter Ann. 21. ex Anatom. Botanicæq; Professore in primum Collegij ejus & summum locum virtutis ac eruditionis meritò provectus quarum fama ac laus immortalis est marito ac parenti opt. desideratiss. Superstitum pietas persuit dicavit.

LX.

Johannes Strauchius.

Hic situs est JOHANNES STRAUCHIUS: Qui Natus Wittenbergæ d. 26. Junij An. 1588. ductusq; à prima usq; Ætate per omnem eruditarum artium cultum, Jurisprudentiæ se dedit, atq; in eo Studiorum Genere indefessa Industria ita profecit nobiliter, ut Gradu assumto ad summos togæ honores ac dignitates aspirarit. Vixit Ann. 51. Mens. 3. & D. Totidem, dicundo Juri in suprema Curia Dresdæ, Consiliarius Electoralis operatus est Ann. 7. in Appellationum Curia Ann. 9. Totidem quoque Jura apud nos Publicæ docuit, & facultati Juridicæ ordinarium dedit ac caput: causasq; Ecclesiastici Fori dijudicavit. Decessit d. 29. Septembr. Ann. 1639. ex febri maligna, in ipso Rectoratu Secundo, quem propius finem adduxerat. Pietatis, Candoris, Justitiæ atq; modestiæ singularis laus, & absolutæ doctrinæ gloria, quam vivus sibi peperit, tam diu durabit in Terris, quam diu virtutis ac sapientiæ nomen non evilescet. CATHARINA BLUMIA suo & sex de septem superstitum liberorum nomine, Marito, Patriq; incomparabili, ac ea de causa desideratissimo, non sine ingentibus Lacrimis P. C.

LXI.

Jacobus Martini.

Hic Situs est D. JACOBUS MARTINI Profes. Theol. Primarius & Templi arcis Præpos. totiusq; Profes. Ordin. Senior; Acumine ingenij, judicij gravitate, doctrinæ Copia & Excel-

lentia meritorum cum summis seculi viris comparandus, in suo Genere postponendus Nemini. Natus est ad d. 17. Octob. in Agro Halberstad. An. 1570. Decessit ad d. 30. Maij, An. 1649. Quod excurrit Theologiam ex orthodox: nostram Religionem pro Cathedra, pro suggestu, in publica luce, qua voce, qua scriptis docuisset non tantum & illustrasset Nobiliter; verum asservisset quoq; magnifice, idq; toto CHRISTIANO orbe victuram Gloriam & immortale nomen sibi peperisset, Uxor novissima & utriusq; Matrimonij liberi Nepotesq; Superstites Marito, Patri, avo opt. Desideratissimo. P. C.

LXII.

VVilhelmus Lyserus.

Christo Redemptori Sacrum & Bonæ Memoriæ WILHELMI POLYCARPI LYSERI & ELISABETHÆ CRANACHIÆ F. LYSERI: qui ingenio, Judicio, & Theologica eruditione juxta atq; prudentia ut paucos habuit pares, sic de Ecclesia & Academicis Studiis, Paternæ avitæq; gloriæ vestigijs insistens, non sine efficacissimæ industriæ Exemplo illustri optime clarissimeq; meritus est. Annor 18. Adolescens Philos. Magister Creatus plerasq; Germaniæ academias adiit, Præcipuas insedit, hinc Belgio, Gallia, Britanniaq; Lustratis cum nondum 30. Ann. fecisset Summo Theolog. gradu ornatus simulq; Torgensi Ecclesiæ Ducatus Antistes est, ex ea Provincia sexto post Anno in Acad. Wittenberg. venit interq; Professores Asscriptus 25. Ann. Sacras literas cum magna laude docuit publice Ecclesiæ Misenensi ingenuæ inter Canonicos Ann. 1. Decanus præfuit 2. Ann. Academicum Magistratum gessit Quater, in novissimo Ad 6. id. Februar. An. Ch. 1649. obiit diem qui 6. Cal. Novembr. An. Ch. 1592. Brunsuigæ Natus fuerat. CATHARINA BOSIA Liberiq;, cum ex priore Uxore, REGINA TINTZELIA, tres; tum quinq; ex illa superstites, Marito & Patri optimo desideratissimo, non sine amarissimis lacrimis P. C.

LXIII.

LXIII.

Jeremias Reusnerus.

D. M. Æ. S. & BB. MM.

JEREMIÆ REUSNERI JCti & in Academia Wittenb. Antecessoris Ordinarij ac Senioris, Consiliarij Electoralis Saxonici, Curiæ Provincialis, Scabinatus & Consistorij Ecclesiastici Assessoris, qui Leorini Silesiorum natus Anno Christi 1590. ad 4. Nonas Majas 9. Cal. Novembr. Anno Christi 1628. Clariss. Virgini ANNÆ MARIÆ SCHROTERIÆ Nuptus atq; ex ea Pater 9. liberorum binorum Masculi cæterorum sequioris sexus factus, cum in honoribus & oneribus publicis, Deo pietatem, proximo æquitatem, sibi sobrietatem approbasset, satis annorum vitæq; satur plenus fidei plenus spei excessit Anno Christi 1652. pridie Cal. Octobres qui D. Michaëli sacer erat, ejus quod claudi potuit heic recondi, & quicquid istud monumenti est Marito ac Parenti incomparabili & exemplis omnibus nobilissime de se merito vidua liberiq; superstites perpetuò mœrori damnati P. C.

Have lector & abi Mortalitatis tuæ & æternitatis memor.

INSCRIPTIONES

Quæ

In Templo Parochiali reperiuntur.

I.

Udalricus Erbarus, D.

Quæ mecum multis genuit pia mater alumnis,
Hæc mihi nupta fuit, hæc mihi nata fuit,
Hæc peperit patri natam per vulnera mortem,
Qui tulerat moriens nocte mucrone foro.
En hic Udalricus, si nescis, Rector & idem
Philosophus, Medicus condor in hoc tumulo.
ὁ τάφος Οὐδάλρικον ἔχει ἀρχηγὸν ἰατρὸν,
οὗτος κηδεύομαι τραύματος ὁμιλητῶ:

Hic lapis Udalricon habet Medicumq; Monarcham,
Conditur is duro vulnere discipuli.

UDALRICUS ERBARUS, cum anno 1512. Rectoris Magnifici officio fungeretur, à Nobili quodam occisus est, quemadmodum ex fastis Academicis Balthasar Mencius annotavit.

II.

Martinus Pollichius Mellerstadius, D.

Anno A Nat. Domini 1514. 6. Kl. Januarij Præstantissimus, Dn. MARTINUS POLLICHIUS, Mellerstadius, artium Philosophiæ Medicarumq; Doctor, Sacræ Theologiæ Magister hujus Gymnasij Rector Primus & Parens diem ext. clausit.

Hic jacet extinctus proh Mellerstadius ille
Martinus Pollich, gloria magna virùm.
Philosophus, Vates, Medicusq; Theologus ille,
Proh jacet hic nostræ Duxq. parensq; scholæ.
Quique reformator Vice Cancellarius omnes
Sustinuit casus: spiritus astra subit.

III.

Iohann. de Osten.

Musisq; Imaginibusque clarus Patriis,
Ecclesiæ quæ devotus caminiæ
IOHANNES de OSTEN, Eques Pomeraniæ
Florem Deo juventæ periit consecrans:
Valere dic Viator manibus pium.

Obiit prid. eid. Januar. Anno 1519.

Bene merenti posuit ALEXANDER de OSTEN, frater.

IV.

Iohannes Rhagius, D.

LAurea Germani viridans tibi cæsaris una est,
Altera Romulei munere Pontificis.
Tertia Sacrificâ plexa est de Numinis arâ:
Cingunt docticomas Laurea serta comas,
Rhetoricen, Sophiam, Vatum, monumenta professus,
Annis viginti plusvé minusvé tribus.
Danubius, Rhenus testatur & odera & Albis,
Spirasq; cum doctâ Sequana Gallus aquâ,

Jam

Jam sexagenos complecti vividus annos,
Nec scis quo loculo quavé cubabis humo.
Sic tibi non census, fastus, possessio, fraudes,
Sed pax, libertas, gratia, chara fuit.
Extra fortunam est carmen, quod lamina corpus
Signat, ubi positum quavé tegatur humo.
Ut si quem tanget pietas, miseratio, casus,
Ingemat & fati sit memes ille sui.

IOHANNIS RHAGII, Æsticampiani Lusani, Poëtæ Laur. & Theol. Doctoris Epitaphium hoc & ipsum laminæ æneæ in muro orientali ad sinistrum Altaris inscriptum est.

Desiit vivere pridie. Kal Jun. Anno Dom. 1520.

V.

Casparus Lindemannus, D.

Anno 1536. Mense Septembr. die sexta exemptus est rebus humanis CASPAR LINDEMANNUS, Medicinæ Doctor.

HIc sita Lindmanni sunt frigida Casparis ossa,
Qui Medicâ clarus Doctor in arte fuit.
Et quoniam insigni doctrinæ adjunxerat usum,
Saxonici Medicum contigit esse Ducis.
Tantum ipsi peperere decus moresq; fidesq;,
Egregiâ quantum laudis ab arte tulit.
Quare perpetuum tali ratione favorem,
Judicio meruit Principis ille boni,
Pectore non ficto Numen cœleste colebat,
Te fontem medicæ Christe professus opis.
Ergo animæ ipsius concedas maxime Christe,
In gremio ut vivat non moritura tuo

VI.

Christophorus Breitenbach.

Hoc sita CHRISTOPHORI, tenui sunt ossa sepulchro
Qui genus à magnis nobile traxit avis.
Nam fuit è veteri Mysorum sanguine natus,
Qui Breitembachi nomine clarus erat.
Tristia terribili quo tempore bella tumultu
Moverat Albiacis Mars violentus agris.

Flo-

Florida Christophori, fugiens hæc bella juventus,
Ex hoc decessit carcere, ad astra Dei.
Dum vixit Studiosus erat pietatis amator,
Instructus vera cognitione Dei.
Virtutem coluit, Musas dilexit, honestus
Moribus ornavit stemmata clara bonis.
Quare nunc fruitur vitæ cœlestis honore,
Et capit in CHRISTI gaudia vera situ.

Decessit anno 1546. die 12. Octobris.

VII.

Laurentius Zochius, D.

Proximus hic tumulus LAURENTI continet ossa,
Qui veteri ZOCHA stirpe creatus erat.
Juris erat Doctor, nec tantum curia vocem
Ipsius & solita est tota probare fidem:
Verum etiam casti mores & justa voluntas
Ipsius & pietas vera probata DEO est.
Luxerunt ipsum nati conjunxq́; socerq́;,
Qui juris nostro tempore lumen erat.
Qui cognomen habet Schurffi, quod laude perenni
Ornat doctrinæ justitiæq́; suæ.

Decessit Anno 1547. die 27. Mens. Februar.

IIX.

Casparus Cruciger, D.

1548. 15. Novembris, CASPAR CRUCIGER, Theologiæ Doctor, Magna Ingenij præstantia, ornatus. Linguarum, Mathematum & universæ Philosophiæ cognitione instructus ex hac mortali vita pie decessit ætatis suæ 45.

IX.

Christophorus Schrammius.

Anno 1549. d. 11. Maij Lipsiæ diem suum obiit CHRISTOPHORUS SCHRAM, Senator & Bibliopola Witteberge.
Felices animæ, vitæ cum fine sub ipso,
In CHRISTI claudunt fata suprema fide.
Schrammius has inter cœlesti sede receptus.
CHRISTOPHORUS, fidei præmia digna capit.

Con-

Consiliis cives texit, juvitq; senatum,
Iusticia, ingenio, viribus, arte fide.
Hanc sedem cinerum servans· de stirpe relicta,
Hæredes regni collige CHRISTE tui.

X.

Elisabetha Rothia, Christ. Arndt. D.

ELISABETHÆ SEBASTIANI ROTHII, filiæ Conjugi dilectissimæ CHRISTOPHORI ARNDT, U. J. D. DD.

Hanc quisquis cernis picturam huc dirige vultum
Atq; meas breviter perlege quæso vices.
Lipsia nascenti vitalem præbuit auram,
Cum primum cœpi hac edita luce frui.
Me ROHTIUS genitor multis virtutibus auctus.
Quiq; Machaonia clarus in arte fuit.
CHRISTOPHORO hac ipsa ingenio qui floret in Urbe,
Et legum fontes non sine laude docet.
Connubio junxit dulci ex quo filius ortus
Qui mihi curarum dulce levamen erat.
Sed DEUS ex hac me terrena sede vocavit.
Nondum ut erant vitæ bis duo Lustra meæ
Hæc mihi dilectus struxit Monumenta Maritus
Gaudet at æterno mens mea læta Deo.

Obiit anno 1555. die 25. Decembris in Festo Natalis Christi Mane horo 7.

XI.

Johannes Forsterus, D.

JOHANNES FORSTERUS S. Theologiæ Doctor & Ebrææ Linguæ Professor in Academia Witebergensi, in Christi invocatione placide mortuus est Anno 1556. 8. Decemb.

Vivus salvi pars
Et celebris Sacra Doctor
Quisq; Palestina docuit
Forsterus sancta vir pietate

Huc moriens corpus posuit sed Sp.

Perpetua gaudens luc s. rst. t.

quia inscriptio admodum contrita & corrupta liquidò satis cognosci nequit, ideò fragmenta saltem, qualia hodiè extent, subjeci.

XII.

Johannes Bugenhagius. D.

Anno Domini 1558 20. die Aprilis, Ætatis suæ Anno 73. Mortuus est Reverendus vir, Doctor JOHANNES BUGENHAGIUS Pomeranus Pastor Ecclesiæ Witebergensis Annos 38.

Ossa sub hoc tumulo Doctoris sunt Pomerani
Condita, sed superas incolit umbra domos.
Pastor in hoc templo multos perfidus in annos,
Eximiâ pavit sedulitate gregem.
Bis duo lustra suo Sol jam perfecit in orbe,
Octoq; annorum præteriere dies:
Leucoream quando hanc peregrinus venit in urbem,
Arx quæ nascentis relligionis erat.
At nunc grandævus multo fractusq; labore
Absolvit vitæ fata suprema suæ.
Quando senex decies septem & tres vixerat annos,
Jamq; erat ingratum vivere, dulce mori.
Debita si capiti est unquam reverentia cano,
Ille senex certè dignus honore fuit.
Non sibi divitias, sibi non quæsivit honores,
Propositum, Christe ut te celebraret, erat.
Ore stiloq; tuum Christe illustravit honorem,
Detexit Satanæ Pontificumq; dolos.
Errorum tenebras quoq; te ductore fugavit
E templis, cultus restituitq; tuos.
Magnaq; ut hoc fieret subiisse pericula vitæ,
Illum Saxonici littoris ora probat.
Illud testatur patriæ, Pomerania, tellus,
Dania idem meminit Rege beata suo.

In

In qua Evangelij nascentis semina primum
Non parvo sparsit sacra labore suo.
Quanta animi integritas fuerit, probitasq́; fidesq́;,
Quantum doctrinæ cum pietate decus;
Illius hoc semper post fata fatebitur ætas,
Si quis adhuc candor posteritatis erit.
Oderat ex animo causantes jurgia lites,
Et semper pacis mens studiosa fuit.
Ingenij lux recta fuit. verumq́; colebat,
Pectore in ipsius non mica fraudis erat.
Justitia nulli, nulli pietate secundus,
Vitaq́; non ulla labe notata fuit.
Non læsit quenquam, non obtrectabat amicis,
Protulit ingenio scommata nulla suo.
Non illum tenuit dominandi sæva cupido,
Gloria nec, stultis quæ solet esse comes.
Vir sapiens, gravis & doctus castusq́; piusq́;,
In quo candoris laus celebranda fuit.
Magnanimus primum Christo auxiliante Lutherus
Ausonij fregit vimq́; dolumq́; lupi.
Contulit hic mox se Doctor Pomeranus ad ipsum,
Ut citius cæptum proveheretur opus.
Lux Evangelij est terrarum sparsa per orbem,
Sedulus ut doctos scripsit uterq́; libros.
Ceu David Jonathan fidum dilexit amicum,
Sic fuit hos inter non simulatus amor.
Sedibus æthereis vivunt nunc ambo recepti,
Præmia quisq́; suo & digna labore capit.

Georgius Cracovius Doctor. F. C.

XIII.

Georgius Major. fil.

EPITHAPHIUM.

GEORGII MAIORIS, filij Reverendi Viri, GEORGIJ MAIORIS Doctoris Theologiæ:

HAc requiescis humo post fata peracta GEORGI
MAIOR habens clari nomen utrumq; patris.

Præstantis pietate senis sermone diserti,
Exculti studijs ingenioq; gravis:
Qui similis facie referens, quem pectore, fratres
Ipse tuos natu maximus inter eras.
Quæ puer imbiberas doctrinæ semina Christi
Non sine fruge tui cordis alebat ager,
Cum patre, cœlesti cum flamine, numen adorans
Æterno genitum de genitore λόγον.
Te Mediatoris credebas propter honorem
Et data cum precibus λύτρα, placere Deo:
Per Mediatorem vitæ tibi dona perennis
Restitui nôras, non dubitante fide:
Teq; regi sacro consolatore petebas,
Rore salutifero qui pia corda rigat.
Quin & doctus eras: puer utq; vocare solebas
Mitibus ac studijs tempora multa dare.
Sic adolescenti tibi docta volumina Juris
Atq; fori leges discere cura fuit.
Sic in judicijs causisq; forensibus usus
Jam juvenescentis ceperat esse tui.
Adde quod eloquio non es petulanter abusus,
Turpibus os vanum prostituendo reis:
Justitiæ sed amans, veriq; tenax & honesti,
Qua decet hâc miseris parte patronus eras.
Ad reliquas laudes accedis & hoc decus, unde
Non minus egregiæ nomina laudis habes.
Te viguit sine labe quod & sine lite marito
Sanctus honor casti certa fidesq; thori.
Fœminea una quater fecit te prole parentem,
Quæ tibi casta Dei contigit uxor ope.
Quinq; sed ut vitæ tribus annis aucta fugacis
Lustra peregisti, vita peracta fugit.
Vita paracta preces fugit, inter & optima verba,
Voce quibus celebras deficiente Deum.
Obrepit placido similis, tibi, morsq; sopori:
Nil animæ, corpus præter inane, jacet.

Spiri-

Spiritus æthereâ lætatur in arce superstes
Contuitu CHRISTI colloquioq; fruens.
Decessit 8. Maij, Anno 1558.

XIV.

Georgius & Christophorus Major.

EPITAPHIUM.

Anno 1558. die 8. Maij GEORGIO & CHRISTOPHORO An: sequenti eodem die duob. fratrib. ex hac vita evocatis in his cubiculis dormientib. filijs cariss. GEORGIUS MAIOR Theol. D. FF.

Hæc sunt ô Nati luctus monumenta Paterni
Quos anni spatio sustulit una dies.
Spemq; senectutis carumq; levamen ademit
Et desiderium liquit inane mihi.
Sed levo spe luctum certa mox affore tempus
Lætior amplexus cum mihi vester erit.

R.

Siste Pater lacrymas nec enim sors nostra dolenda est
Erepti terris vivimus ante Deum
Vivit enim noster devicta morte Redemptor
Qui tribuit vitæ gaudia vera pijs.
Felix hæc anima est morientia membra relinquens
Quæ Christum novit non dubitante fide.

Ego sum resurrectio & vita, qui credit in me etiamsi mortuus fuerit, vivet.

XV.

Caspar Schiltelius.

Urbs jacet ad ripas Istri quæ limitis instar
Separat à Rhætis Norica rura jugis
Hæc tibi nascenti tribuit cunabula CASPAR
Qui de SCHILTELIA nomina stirpe tenes.
Sed cum Leucorea Musis addictus in urbe,
Imbiberes artes cum pietate bonas.
Invidit Patriæ tantum mors pallida lumen.
Et juvenem terris abstulit ante diem.
Nam moreris lenta consumptus viscera tabe.
Ut rosa quæ succo deficiente cadit.

Sed veluti granum Tritici quod creditur arvis
Cum putruit, verno Sole resurgit humo:
Corpora sic terris quæ nunc putredo resolvit
è patulo tollent membra novata Solo.
Vita homini CHRISTUS cui qui confidere novit,
Ille vel in media vivere morte potest.
Hac spe non alia, Nato Monumenta Parentes
Hoc ipso posito constituere loco

Obijt 24. Julij Anno 1558.

XVI.

Gregorius Baro à Lamperg.

EPITAPHIUM.

Generoso Domino, Domino GREGORIO, BARONI à LAMBERG & Domino in Saustein, Haugsdorf & Manpreis &c. Scriptum à Cognato Domino HENRICO DN. à STARENBERGK & Dn. in Wildberg.

Quem florere vides vides hodiè, cras occidit ille
Quid sumus ah miseri, pulvis & umbra sumus.
Pulvis & umbra sumus, metam properamus ad unam,
Qui bene desierit vivere, salvus erit.
Sic quoq; GREGORIUM lumen vitale reliquit
Qui LAMPERGIACO sanguine natus erat.
Vivus ad æthercam migravit spiritus arcem
Ejus in hoc tumulo molliter ossa cubant.

GREGORIUS BARO à LAMPERG Moriturus.

Dum te CHRISTE, sequor, cupiens tua dogmata rectè
Discere, & è puris fontibus illa peto,
Tu quoq; me sequeris, medioq; in flore juventæ
Abripis, ut doceas in meliore Schola
Ergo lubens moriar, fiat tua sancta voluntas
Sim semper tecum, perpetuoq; tuus.

Vitus VVinshemius Senior.

Distichon in Memoriam obitu.

Ex ista vitæ secessi valle Calendis
Augusti, Salvus vivificante Deo.

1558. d. 1. Augusti,

XVII.

XVII.

Anna Camerar Rudingeri.

Dic. Mem S.

ANNÆ JOACHIMI CAMER: Pabeperg. f. fœminæ spect. piet. & diligentiæ ingenio præstanti & omni Matronali laude atq; virtute muliebri ornatæ quæ anno M. 4. ante filiolo elato & d. n. filia una filiola & viro superstit: postquam acerr. morborum cruciatus animo constante pertulerat, perseverans in precibus ardentissimis & religiosis: invocatione filij Dei, seq; ipsam & alios confirmans salutarib. verbis ita felici fine clausit vitam in terris S. An. æt. 30. Conjugij 10. CHRISTI JESU 1558. 16. Cal. Octobr. in hac Urbe Wittenberg, quo venerat cum Marito ESROMO RUDINGERO Pabeperg. Accersito ad doctrinam Acad. publ. cui hic Uxori Carisſ. deq; S. O. M. extra hoc templum sepultæ in luctu ac mœrore gratus & memor H. M. P. C.

Beati mortui Q. I. D. M.

XIIX.

Iohannes Krebs.

Hoc monumentum carissimo suo filio JOHANNI KREBS piè in CHRISTO defuncto hic Witebergæ, die 5. Februarij Anno 1560. honesta & pia matrona APOLLONIA KREBSIN, fieri curavit.

XIX.

Caspar Nimeck.

Anno Domini 1562. post Fest. Omnium Sanctor. die Sabbathi Obijt CASPAR NIMECK cognomento Kelner Civis Witebergæ. Anno ætatis suæ 45.

Tetrastichon.

CorporIs eXVItur VInCLo CasparVs, Vt VnDIs
ConDItVr eoVs BaLtheVs ensIferI:
Uxor in extinctum velut ante benigna maritum
Ultima cum lachrimis hæc monumenta dedit.

XX. M.

XX.

M. Johannes Sturio Diaconus.

EPITAPHIUM

Viri Reverendi & Clarissimi viri, M. JOHANNIS STURIONIS, fidelis ministri Ecclesiæ Witebergensis.

Urbe Variscorum natus, quæ Curia fertur,
Hic positus tenui STURIO dormit humo.
Ingenium, virtus, pietas, doctrina, fidesq;
Spectata est urbi Leucoreæq; Scholæ
Doctrina vocem sonuit bis quatuor annos
In templo Sacras jussus obire vices.
Hic fidei ad normam Scripturæ sensa referre,
Et recte potuit verba secare Dei.
Nec pia libertas, quam poscit lingua docentis,
Facundisve aberat lucidus ordo sonis.
Arte potens vario naturæq; abdita scrutans
Ægrotis medicam sæpe ferebat opem.
Integritas candorq; animi studiumq; juvandi
Nota fuere aliis: nota fuere suis.
Deniq; cum præses studiorum publicus esset,
Sublatum immiti funere Parca tulit.
Sed merita & pietas, qua Christum hominesq; colebat,
Hunc terris faciunt & superesse polo:

Uxor & Liberi F. F. 1562.

XXI.

Sara Bugenhagia Cracovij.

HEic propè dilectum sunt condita SARA Parentem,
Qui BUGENHAGIJ nomine clarus erat
Exteriore loco templi mea sculpta figura est
Additaq; ætatis tempora certa meæ.
Quæ fuerit vitæ ratio, quiq; exitus hujus:
Hæc brevibus numeris significata lege
Per tria CRACOVIO Doctori Lustra Marito
Fida thori consors junctaq; costa fui.
Ingenio & Sanctis præstabam moribus uxor,
Displicuit caro nec mea forma viro.

Qua-

Quatuór ex illo peperi, CHRISTO auspice, natos.
Ter quoq; fœminea probe beata fui.
Septimus ille labor Lucinæ sustulit ægram
Claudentem in Christi fata suprema fide.
At me non ficto complexus amore Maritus
Constituit luctus hæc monumenta sui.
Tu quisquis transis vitæ, non immemor hujus
Dic, nihil est firmum, perpetuumq; nihil.

XXII.

Melchior Fendius, D.

MELCHIORI FENDIO Viro Clariss. Philosophiæ & Medicinæ Doctori ac Professori eximio, qui natus in urbe Imperiali Rhetiæ inferioris Norlinga, venit in hanc Academiam Anno Christi 1513. atq; in ea docendo & meditando gloriam immortalem consecutus vitam in terris finiit 5. Idus Novem. An. salutis Nostræ 1564. completis Annis vitæ octo & septuaginta, socero Chariss. JOHANN HERMANNUS Philosophiæ & Medicinæ Doctor & Professor Gener ingentium beneficiorum memor, quibus ab eo affectus est, hoc monumentum observantiæ erga benemeritum & gratitud. suæ Testif. causa P.

XXIII.

Franciscus Oldenhorst, Hamburgensis.

HÆc Tibi Gambrivia JANUS MOLLERUS in Urbe,
Dum tu Leucorea conditus urbe jaces.
Hæc FRANCISCE tuis monumenta paravimus umbris,
Legitimo Soror est cui tua juncta thoro
Te clarum ingenio clari genuere Parentes
Virtute officijs, Religione fide.
Horum igitur cum tu virtutis semina haberes
Auxisti studijs mor tamen illa bonis.
Utq; forent olim rebus communibus usu
Firmasti exemplis & patris & Patriæ.
Nec tamen hæc summum statuebas esse saluti
Finem quo dici vita beata queat:
Vera tibi virtus sacris è fontibus hausta est,
Quæ credit verbis optime CHRISTE tuis.

Ergo erat hic longe donis majoribus auctus
Quam vel Aristides, vel sacer esse Numa.
Nam lux ipse Patris λόγος hoc in pectore veram
Virtutem accendit, notitiamq; Dei.
Ergo Creatorem venerans & debitor hujus
Transegit castos, & sine labe dies,
Ac ut erat flatus sacri mens vivida sedes,
Sic rexit mores hic sine labe suos.
Hei mihi quæ spes est Patriæ prærepta quod illam
Officijs poterat, req; juvare sua.
Sed melior Cœlum Patria est, ubi luce perenni
Splendidus æterni conspicit ora Dei.
Corpus humi dormit, sociæ dum reddita massæ
Mens sit perpetuis læta futura bonis

Mortuus est FRANCISCUS OLDENHORST Hamburgensis, Calendis Januarij Anno Christi 1565. Ætatis suæ 21.

XXIV.

Johannes Draconites, D.

Qui vatum in folijs Christum & velamine Mosis
Quæsijt, Isacijs fontibus ora lavans,
Luce Draconites clarâ jam conspicit, ipsum
Plenius, è vivo sacraq; fonte bibit.

Placidè in Christo obdormivit JOHANN DRACONITES S. Theol. D. die 18. Aprilis Anno 1566. Egressus 72. Ætatis Annum.

XXV.

Canutus Schrammius.

EPITHAPHIUM.

Nobilissimi Adolescentis CANUTI SCHRAMMII, PETRI SCHRAMII, Equitis Aurati Filij.

Qui satus est celebri CANUTUS stirpe Parentum
Quà Daniæ tractus Scandia nomen habet
Hic lue continuæ febris consumptus, ut ævi
Vix egressus erat bis duo lustra, jacet.

Huic

Huic Pater in Procerum conventu & Corpore regni
Præcipuopositus jura dat æqua loco.
Utilis & belli rebus terraq; mariq;
Auratiq; Equitis Nomina clara gerens
Illustris Regni columen, splendorq; decusq; est
à cujus pendent optima consilijs.
Inq; Mari summam rerum concredidit illi
Rex Daniæ genitor Rex Friderice tuus
Præfectusq; tuæ classi. tibi sæpe probavit
Virtutem, ingenium, fortia corda, fidem.
At Matrem pietas commendat, & ardor honesti
Et morum gravitas, & sine labe pudor.
Hæc quoq; præcipuè CRABBORUM stirpe creata
Condecorat morum nobilitate genus.
Semina virtutum ducens ab utroq; parente
Augebat studijs filius illa bonis.
Et phyliræ ludum visit, quemq; alluit albis
Nobilis ingenio, moribus, arte, fide.
Jamq; nova intulerat Domui ornamenta paternæ,
Et Patriæ rebus spes nova factus erat.
Cum mors atra tulit juvenem, quem tempore nullo
Passa foret virtus, ingeniumq; mori.
Nunc procul à patria jacet, aspectuq; Parentum
Cui Cœlum patria est, & Pater ipse Deus.
Obijt die ultimo Junij Anno Christi 1566. Ætatis suæ 21.
CANUTUS SCHRAM Danus.

Mihi vita Christus est, & mors lucrum Phil. 1.

Humi in lapide Sepulchrali.

Natus in Illustri Danorum gente CANUTUS,
Corporis hic posuit frigida membra sui.
PETRUS erat Pater huic cognomine SCHRAMMIUS, auro
Nobilium insigni condecoratus Eques.
Spiritus angelicis adjunctus cœtibus unà
Exultans grata voce Deum celebrat.
Quemq; fide coluit, Christum precibusq; vocavit,
Nunc coram aspiciens audit & alloquitur.

XXVI.

Elisabetha Palsmannia, Durnhoferi.

CAra Dei requies Hebræo nomine dicta
HELISABE dulci læta quiete fruor.
Torga Solum natale mihi Witeberga sepulcrum
Munia sed templi sacra Maritus obit:
Nomine LAURENTEM referens & pectore firmo,
Qui decio templi ferre negabat opes.
Illi juncta thoro, bis septem pariter annos
egimus & concors vita duobus erat
Pignoraq; in lucem sexus utriusq; ferebam
Undecimi partus fracta labore fui.
Ut Baptista tuæ referentem nomina Matris:
Sic quoq; sum mores sis imitata fidem
Ergo curarum requies medicina dolorum
Jam mihi mors facta est tu pie Christe Salus.

ELISABETHÆ PALSMANINÆ Torgensi, spectata fide & Matronali virtute fœminæ, quæ cum Marito hujus Ecclesiæ Ministro, in conjugio pio vixit ann. 14. relictis liberis ternis, uno filiolo & filiolis duabus superstit, postquam decies peperisset, undecimo partu fœtus trimestris extinctæ anno ætatis 34. JESU CHRISTI 1567. die 20. Julij & in Domino mortuæ, atq; extra hoc oppidum sepultæ. M. LAURENTIUS DURNHOFER Noribergensis Maritus superstes Conjugi Cariss. in luctu & mœrore H. M. P. C.

XXVII.

Bartholomæus Vogelius.

Epithaphium honesti & prudentis viri D. BARTHOLOMÆI VOGELII, Bibliopolæ & Senatoris Vitebergensis qui piè obijt Anno Christi 1569. 13. Aprilis qui erat dies Mercurij post festum Paschatos.

Hæc est effigies in imagine BARTHOLOMÆI,
VOGELII & charæ conjugis ac sobolis.
Patria VVolckstenium nascenti præbuit ortum,
Leucoream petijt mox puer inde Scholam.

Impe-

Impediit cursum studiorum angusta facultas,
Mutato est factus Bibliopola statu.
Primus curavit summi monumenta Lutheri,
Sumtibus excudi publica scripta suis.
MARGARIS Uxor erat prior, ex qua pignora septem
Nata, statim rapuit mortis avara manus.
Filia Doctoris STELII fuit altera Conjunx
BARBARA, quæ partu pignora quina dedit.
Quindenos annos fuit hac gravis urbe senator
Tutatus leges, cumq; pudore fidem.
At postquam tredecim vivendo lustra peregit,
In Domino clausit fata suprema Deo.
Hæc monumenta viro statuit fidissima Conjunx
Vogeliaq; simul tota propago domus.

XXIIX.

Matthias à Schulenburg.

EPITAPHIUM.

Vera nobilitate, pietate, omni virtutum genere, & eruditione præstantissimi MATTHIÆ à SCHULENBURG, JOACHIMI in Locknitz, Lübenau, Penckun, Liebrofs, Zybezyn Zauch, &c. Domini & Castrum Westerburg, in Diecæsi Halberstadiensi pignoris jure detinentis filij, Anno Salutiferæ Nativitatis Christi 1569. die Augusti Mensis 7. ad dimidium quadrantem post Sextam horam matutinam, cum ardenti invocatione filij Dei placidè defuncti.

MATTHIA dilecte Deo (nam nomen Ebrais
Sic sonat) hic sacra conditus æde jaces.
Quem SCHULEBURGIACÆ gentis florem invida parca
Heu præmaturo funere mersit humo.
Cum tua te virtus & corpore major, & annis
Evehere in cœlum laudibus inciperet:
Tantus amor superum, tanta observantia legum,
Et vitæ integritas, & sine labe fides.
Ac in judicio candor gravitasq; virilis,
Ac in fronte pudor, mente pudicitia.

Iste non virtutis erat simulator, & umbrae.

Namq; λόγος rexit pectora justa fide.

Ergo Deo dilectus erat pietate paratur

Ante homines pariter gratia & ante Deum.

Si quid erant cera Maiorum opulentia, virtus.

Ingenium, probitas, gloria, forma, fides.

Ex his unum aliquod debebat fata morari.

Cuncta tibi in summo quae micuere gradu.

Nec sola haec stabant, sederant divinitus aucta

Praesidijs Sophiae, notitiaq; Dei.

Omnis enim virtus, omnis sapientia mundi,

Absq; Deo quamvis magna, inimica Deo est.

Ut pietas rexit vitam sic finijt illam,

Ut prece capta fuit sic prece clausa fuit.

Faelix morte tua es: namq; inter & oscula & ulnas,

Christe tuas summi conspicis ora Patris.

Qui natum Patri JOACHIMO reddet ut olim.

Urbe Naim Natum maesta recepit Anus.

Hodie Michi

Cras Tibi.

Humi in lapide sepulchrali ista leguntur.

MATTHIAS jacet hac magnus Schulnburgus in urna

Qui genus a veteri nobilitate trahit.

Igne sacri flatus lucebat plurima virtus

Quam rexit Christi cognitione fides.

Mens recti veriq; tenax & amica Sacrorum

Integra, labe carens, aequa, pudica, gravis.

Nobilis his donis vivens ut nobilis esset

Post mortem hic celebri conditus ipse loco est.

XXIX.

Elisabetha Schrammia.

Dicta Dei requies hic ELISABETHA quiescit

Winsiaca ad Viadrum quae fuit orta domo.

SCHRAMMIUS huic conjunx edi sacra scripta paravit.

Dictus ob id vero nomine Christophorus.

Bis

Bis duo lustra sui vivens, post fata mariti,
In viduo mansit relligiosa thoro.
Infantum Medica assistens, uterumq; ferentum,
Casta, gravis, prudens, sedula, larga, pia.
Conjugis ære fuit sedes hæc empta quietis:
Nunc vera ELISABE plena quiete Dei est.
Famam igitur natis, desideriumq; reliquit,
Matronis, terræ membra, animamq; Deo.

1569.

XXX.

Paulus Eberus, D.

D. PAULO EBERO Patri Charissimo qui obiit 4. id Decembr. Anno 1569. 4. Quadr. Ante Hor. 10. Prand. cum vixisset Annos 58. d. 32. Witeb. Fuisset Annos 38. Ecclesiæ hujus Pastor Annos 10. Liberi Mœsti P.

Σωμάτιον Παύλου στιπρὸν ἐνθάδε κεῖται Ἐβήρου,
ᾧ πόνος ἦν ῥέζειν χρηστὰ λέγειν τε βροτοῖς.
—— —— jacet Pauli hic contractum corpus Eberi,
Qui studuit facere & dicere recta alijs.

Cum præter spem alia atq; alia ad Paulum Eberum spectantia intermissa h. l. sunt, quapropter dimittet Lector ad sequentia signa *.* *oculos sub* Sss.

XXXI.

M. Petrus Ezelius. Diaconus.

PETRUS in hac recubat defunctus EZELIUS urna
Vivus in hac Præco ceu fuit æde Dei,
Cui pietas populiq; Salus & gloria Christi
Et curæ ante alios semper egenus erat.
Lustra ministerij tria cum compleat & annum
Dilectus pariter civibus atq; Deo.
Transijt ad superos: ubi mente superstes in ævum.
Gaudia quæ docuit viva, beatus habet.
Placidè decessit anno suæ 42. Calendar. Maij Anno 1570.
Uxor & Liberi FF.

XXXII.

M Sebastian Froschelius Archidiaconus.

Hoc sita FROSCHELII recubant senis ossa sepulchro
Qui docuit cætus ter tria lustra pios,

Et

Et vitæ ſeptem atq; octo prope luſtra per egit
Deq; fide & CHRISTO publica ſcripta dedit.
Mortuus in Domino hic, quod erat mortale, reliquit
Viveret ut melior pars meliore loco.
Sancta ubi ſemper habent animæ commercia lætæ
Cum CHRISTO, vivis agminibusq; patrum.

Anno CHRISTI 1570. die 20. Decembr. M. SEBASTIANUS FROSCHEL Ambergenſis, cùm fideliter huic Eccleſiæ per annos 45. Diaconi loco inſerviiſſet ex hac mortali vita piè deceſſit.

XXXIII.

Thomas Heylinger.

Qui gravis & prudens hujus tulit Urbis habenas
Hic Heilingeri Conſulis oſſa jacent.
Nil magis optavit quam civibus eſſe ſaluti,
Conſilio varijs prævenïente malis.
Verum ubi ſex decies & ſex exegerat annos,
Particulam tellus poſcit & æthra ſuam.
Omnis homo cinis areſcens & cæra liqueſcens
Flos levis, umbra fugax, bulla caduca, nihil.

I. M. D.

Mortuus 27. Aprilis 1571.

XXXIV.

Marcus Hohenfelderi.

Oſſa arida audite vetbum Domini, hæc dicit Dominus Deus oſſibus his, Ecce ego intromittam in vos Spiritum & vivetis Ezech. 37.

Ut tener è viridi flos pendens decidit ulmo
Imbris ubi validi vis inimica ruit:
Haud ſecus in primo vernantis flore juventæ
MARCUS Pieridum ſpesq; decusq; cadit.
Hic HOHENFELDRORUM generoſo ſtemmate natus
Magna ſoli Auſtriaci fama futurus erat,
Verùm aliter viſum eſt Domino qui cuncta gubernat,
Cujus ad arbitrium vitaq; morsq; venit.

Flos

Flos ergò cecidit: Sed rursum surget in altum
Afflatu tactus vivificante Dei.
O quam læta dies quo corpus & ossa virescent
Arida quæ succo nunc pereunte jacent.
Tunc vivent iterum mens & caro juncta per ævum
Sentiet & cœli gaudia totus homo.
In Christo vita est: didicit qui fidere Christo,
Hic etiam in media vivere morte potest.

Vitam in terris suam clausit 4. Nonas Maij
Anno 1571.

REverendus & clarissimus Vir Dominus PAULUS EBERUS sacræ Theologiæ Doctor & Professor, natus in urbe Franciæ Kittinga honestis Parentibus Anno Christi 1511. d. 8. Novembris, infelici quodam casu equo excussus, & ab illo longè lateq; raptatus corporis decus, staturam ac robur amisit puer, anno Christi 1524. ætatis tredecimo; vidit anno sequenti tristem Patriæ calamitatem, ortam à seditiosissi: tumultibus rústicorum, tota passim Germania commotorum postea Noribergâ audito aliquandiu viro Clarissimo D. Joachimo Camerario, & jactis eruditionis solidæ fundamentis felicissimis, venit in hanc Academiam Anno Christi 1532 ætatis 21. ubi dilegentia & assiduitate summa audivit annos quatuordecim Lutherum & Philippum & ut erat ingenio & doctrinarum avido & capaci, & ad summa omnia facto, intra hoc tempus cognitis omnibus Philosophiæ partibus, sic enitere atq; inclarescere cæpit, ut anno 1544. in senatum Professorum cooptaretur ac præcipuam in docendo laudem omnium testimonio demereretur. Vidit & hujus Academiæ & oppidi calamitates & liberationes Anno 1547. & obsidionem animo excelso & magno partulit. Anno vero 1558. propter pietatem, doctrinam, prudentiam & fidem excellentem, consentientibus Academiæ & Senatus Oppidani suffragijs, ad gubernationem Ecclesiæ in hoc Oppido vocatus, & gravissimo judicio Illustrissimi & inclyti Principis & Domini, Domini Augusti Saxoniæ Ducis & Septemviri munere illo judi-

ctatus est dignissimus cui præfuit vigilantia, sollicitudine & fide summa, & quidem inter manifesta & illustria præsentiæ ac benedictionis divinæ testimonia annos undecim, adhibitus inspectioni Ecclesiarum in his regionibus, colloquijs item & Synodis Ecclesiasticis aliquot, in quibus præcipuè prudentia, virtus, pietas, fides & integritas ejus perpetua enituit, eumq charum fecit Principi, Academiæ, Ecclesiæ, & bonis ubiq; universis. Anno autem 1569. die 10. Decembris, ætatis 58. fractu non tàm ætate, quàm dolore, quem ex dissidijs Ecclesiastic percipiebat acerbissimum, & domestica postremi illius an sui calamitate, cum paulò ante tria familiæ suæ funera extulisset, in quibus & Conjugis fuit HELENÆ KUTNERINÆ, quàm dilexit tenerrimis in ardenti Dei invocatione placidissimè discessit, prospiciens ac præsagiens animo mutationes tristes, quæ non multò post in hac Schola evenerunt: Huic de quatuor denis liberis superstites duo filij, & duæ natæ, ut Patri suavissimo & charissimo, gratitudinis & pietatis ergo monumentum hoc suo sumptu fieri curarunt.

XXXV.

Abdias Prætorius.

Epitaphium Reverendi & Clariss. Viri Dn. ABDIÆ PRÆTORII Soltquellensis, Witebergæ piæ defuncti 9. die Januarij Anno 1573. Anno vero ætatis suæ 49.

QUO duce Francfurti quondam præclara fuerunt
Cis Viadrum celebris docta lycea scholæ:
Ejus in hoc tumulo jam molliter ossa quiescunt,
Mens subijt superæ templa beata domus,
Scire cupis quisnam fuerit Prætorius ille,
Cui vivo Abdiæ nomen & omen erat.
Pugnando veræ pro relligionis amore
Non metuit curas sustinuisse graves.
Ingenio quanto linguas vulgaverit, hujus
Aurea testantur publica scripta viri.
Ergo volvetur donec vertigine cælum,
Perpetuo illius fama superstes erit.

XXXVI.

XXXVI.

Margarita Majorina.

DIC. MEM. S.

MARGARITÆ MAIORINÆ, Drachstadiæ fœminæ opt. quæ Matronali laude & virtute præstans in Conjugio pio cum Marito FRIDERICO DRACHSTADIO &c. Vixit an 20. octonorum liberorum Mater, ex quibus quaternos. Reliquit superstites, cumq; vixisset annos 40. Menses, 7. d. 9. H. 6. in fide sancta diem suum obijt. Ann. Jesu Christi 1573. Tert. Cal. Febr. cui in area æis hujus sepultæ maritus Fr. DRACHSTADIUS uxori chariss. in luctu & mœrore hoc mon. pos.

XXXVII.

Fridricus Drachstadt.

Viri clarissimi & Consultissimi D. FRIDERICI DRACHSTETS, Consistorij Electoralis Ecclesiast. Wittebergæ Assessoris Ordinarij: ibidem scabinatus & judicij aulici supremi Saxonici Protonotarij ad annos 48 dignissimi 8. die Maij. Anno seculari 1600. cum vixisset annos 71 piè defuncti.

Veni Domine Jesu Christe, veni & noli tardare, oviculæ certè tuæ nos sumus sanguine tuo redemptæ de tuis humeris nos pendentes in æterna gaudia tecum transferto.

Hac Fridrice Dracostadij grandæve sub urna
Mortuus in Christo contumulate jaces.
Postquam magnorum proavorum stemmate claro
Et virtute tua nobilitatus eras.
Postquam Consilijs prudentibus optima quæq;
Curasti Ducibus Saxonicisq; dijs
Ut te assessorem sacra Consistoria haberent
Arte usu eximium judicioq; gravem.
Ut te sincerum Cultorem Ecclesia Christi,
Foverit in gremio sanctificata suo.
O quam dulce cubas corpus quam dulce quiescis
Expectans alios qui sine fine dies.
Illic æterno splendore ornaberis illic
Incipies vitæ participare novæ.

Qualem non oculus vidit non audijt auris
Qualis spe nobis, re tibi læta datur.

Margaretha	Frider.	Maria
Majorin	Drachst.	Stetnerin.

XXXIIX.

M. Martinus Salbach.

EPITAPHIUM.

Reverendi & Clariss. viri M. MARTINI SALBACHII Wittebergensis, piè defuncti 31. Julij Anno Christi 1573. Anno ætatis suæ 37.

Hic sua MARTINUS posuit SALBACHIUS ossa,
Divini in Patria præco ministerij.
Artibus & linguis & docto carmine præstans
Civibus & doctis carus amicitia.
Quod Studium veri cum pace quietus amaret,
Confessus pura Religione fidem.
Nunc Christi merito vitæ promissa beatæ
Salvus in æterna præmia luce capit.

Katharina Freindin Conjunx F. C.

XXXIX.

Anna Hetzerina.

Monumentum hoc poni curaverunt cognati honestissimæ Matronæ, ANNÆ HETZERINÆ Torgensis, Conjugis viri prudentissimi CHRISTOPHORI NIMECII Consulis, Anno 1573. die 18 Maij pie defunctæ.

Abdita dum venis inquirens æra profundis
Pannona CHRISTOPHORUS rura NIMECUS adit.
Disjitus à cara consorte, & Leucoris urbe,
Externo posuit membra caduca solo.
Felix, si fasces & certa negotia vitæ
Gessisset sorti non aliena suæ
Namq; & jura suis norat dare civibus æqua.
Ac omni in vitæ parte modestus erat.
Sed suus est cunctis error, certisq; relictis
Interdum dubias mente sequuntur opes.

Casta

Casta domi interea rem fecit & Anna mariti
Sustinuit casus forte fideq; sua.
Viventisq; Dei, templum mens credula Christo,
Mansit in officio firma tenaxq; suo.
Namq; pios motus accendit munere verbi,
Qui patris & nati numine flatus abit.
Itq; suam vitam ad norma rationis inivit
Illustre eximiæ conjugis instar habens.
Sic Christi meritis innitens clausit eandem,
Et mentem cœlo reddidit, ossa solo.
Sed cineri comites juncti probitasq; pudorq;
Quæq; DEum atq; homines jungit amore fides.
Communem hic reditum expectant in lumina vitæ,
Dissita tunc cœlum corpora junget idem.

XL.

Johann. Abrab. à Bernstein.

JOHANNES ABRAHAMUS à BERNSTEIN, Viri Nobilitate, generis atque virtute præstantis IOHANNIS CHRISTOFORI à BERNSTEIN, in Porten filius. Nascitur ex ELISABETHA HIRSFELDIA, Domi Paternæ Decembris D. 3. Anno 1563. Mittitur à Parentibus Anno nono ætatis cum fratre IOHANNE SIGISMUNDO, liberalium artium discendi gratia in Lipsensem Acadamiam, ubi fermè biennium fideli ac diligenti M. REINERI REINECEJI, Præceptoris sui institutione usus, cum iisdem Witebergam proficiscitur, cum nondum annum integrum egisset placida morte obiit in ædibus D. CASPARI Crucigeri. Februarij D. 19. Anno 1575.

XLI.

Casparus Eberhardi, D.

CASPAR EBERHARDI, Schneidebergensis Sacræ Theologiæ Doctor & Professor Pastor Ecclesiæ Witebergensis verbi divini ac Lutheranæ doctrinæ defensor constantissimus obiit 21. Octobr. anno 1575. cum vixisset annos 52. Scholas vero & Ecclesias rexisset an. 30.

S*Axonicas cum Dux regeret Fridericus habenas,*
Vindice quo cecidit fraus scelerata Papæ,

Natales hausi niveis in montibus auras.
Et Christo in sacro nomina fonte dedi.
In regnum ut subiit Janus, Confessio sub quo
Tradita Dive tibi Carole sacra fuit:
Obtulit Aonidum castris me cura parentum,
E verbo agnovi salvificante DEum.
Tempore quo invictus fidei constantibus ausis,
Verus eras patriæ, Jan-Friderice, parens:
Pierio ingeniosa choro me turba cooptans,
Ingenio jussit liberiore frui.
Inde ubi Mauritius terror Regumq; Ducumq;
Imperij ferret sceptra potente manu;
Nomen honorificum accepi titulumq; Magistri,
Cum posita est capiti laurea prima meo.
Felices tandem cum pace superstite gentes
Augusto exciperent aurea secla Duce.
Fructum etiam merito pro mille laboribus hausi.
Et fulsit nostris purpura honesta comis.
Hoc vivo moriorq; libens sub vindice verbi
Salvifici, ac Christo spes mea fixa Deo est.
Saxonicam æternum servent pia Numina stirpem,
O Auguste, DEus te, sobolemq; tegat.

LXII.

Carolus à Schleinitz, Lib. Baro.

Ut tenerè viridi flos pendens decidit ulmo
Imbris ubi validi vis inimica ruit.
Haud secus in primo vernantis flore juventæ
CAROLUS aonidum spesq; decusq; cadit.
Hic de SCHLEINIZIA prognatus gente Baronum
Magna sui generis fama futurus erat
Verùm aliter visum est CHRISTO quem totus amavit
Cujus ad arbitrium vivimus & morimur.

XLIII.

Georgius Schvveickerus.

Hoc Monumentum clarissimo Fratri suo erudito & honesto Adolescenti Domino GEORGIO SCHWEICKERO, piè in

In CHRISTO anno θεογονίας 1581. die 24. apr. qui fuit D. Georgio sacer, hic Wittebergæ defuncto: humanissimus & doctissimus Vir D. ANTONIUS SCHWEICKER Medicinæ Candidatus Poni Curavit.

Quisquis ades, Tabulæ ne sic mirere colores
SCHWEICKERI studiis ut moveare parum:
Hujus ad Exemplum Patrios tempsisse Penates
Discito divitias spernere disce puer
Hic tibi vel Juvenis, verum pietatis imago
Hunc sequere in studiis sedulitate tuis.
Atque ita SCHWEICKERO veluti tibi dextera sedes
Æthereas sortem Judicis urna dabit.

XLIV.

Hermannus Winterkamp.

Obiit HERMANNUS WINTERKAMPIUS, Lubecensis 12. die Aprilis Anno reparatæ sal 1582. cum vixisset annos 17. Mens. 7 dies 12. annis dignus Nestoriis.

HERMANNUM, cui nomen hyems cum pectine fecit.
Urbs Lubecc dedit, Leucoris ora capit.
Copia doctrinæ, & virtus maturior annis
Persuasit morti, ut crederes esse senem.

XLV.

Nicol. Seidlitz, Nobil.

NICOLEOS jacet hic raptus sub flore juventæ
SEIDLICIA ducens Nobile stemma domo.
Leucorei cultor Ludi translatus ad astra,
Doctoris Christi pendet ab ore sacro.
Quisquis mente inhiat ad commercia vitæ
Tædia præsentis spemq; sequentis habet.

Obiit 15. Septembr. Anno 1582. ætatis suæ 30.

XLVI.

Gregorius Matthæus.

Amplissimi & prudentissimi Viri, Dn. GREGORII MATTHÆI, Illustrissimorum Ducum Monsterberg. in Silesia an. 6. Consil & oppidi Witeberg. an. 28. Senatoris & 15. an. Consul Syndiciq; an. ætatis suæ 61. Christi verò 1584. Cal. Octob. piè mortui, conjunx & liberi mæstiss. H.M.P.C.

Anti-

Antiquæ hic fidei & virtutis imago, sepulchrum
MATTHÆUS fati lege peremtus, habes,
Consulis obtinuit laudabile munus, & æqua.
Jura dabat civi Leucoris alma tuo.
Notitiam legum studiis cœlestibus auxit:
Desipit, æthereâ, qui sine luce sapit.
Fruge fidem ornavit: testificatur egena
Turba querens patrem jam cecidisse suum.
Ergò olim Christo redeunte æterna capesset
Præmia. Nam cœli sideris instar erit.
Talia non illis fas est sperare, DEorum
Qui dona in fraudes perniciemq; locant.

M. B. M. N.

XLVII.

Johannes à Zettritz.

Ego sum vita veritas & vita.

Diem suum placidè in Christo obiit Wittebergæ, Nobilis IOHANNES à ZETTERIZ, & Neihausen de Waldenburg Silesius. 9. Die mensis Iulij An. 1585.

XLIIX.

Vitus Winshemius, D.

Dominus VITUS ORTEL WINSHEMIUS, Pater Medicæ Artis Doctor & Græcæ Linguæ Profess. P. de hac Academia opt. meritus pie in Christo obiit An. Domini 1570. 3. Non. Januar.

Exprimit hæc Vitum patrem natumq; tabella,
Et patre Pontano, Stymphelioq; satum.
Quarum quæ prior est lecto conjuncta pudico,
Ante diem sine spe prolis adempta fuit.
Quæ fato in vacuum successerat Anna cubile,
Auxit Vite tuum sorte ferace genus.
Sex nati superant Christoq; tegente supersint,
Et patrias artes officiumq; colant.
Parca duas natas & natum sustulit unum,
Fila quibus vitæ non diuturna dedit.
Extinctæ matris curam levat Anna parenti,
Nam matrem in natæ moribus esse videt.

Nomen

Nomen Winshemiis patrum virtute paratum
Et partu matris, nescit in orbe mori.

XLIX.

David Voitus, D.

Vir Reverendus & Clarisſ. Dn. DAVID VOITUS, SS. Theolog. Doctor & Professor Publicus, Ecclesiæ Wittebergensis Pastor & Elect. Saxon. Superintendens, in Domino obdormivit anno 1589. die 26. Novembr. paulo ante horam 4. matutin. cum ad complendum ætatis Annum 60. Menses duo de essent.

L.

Thomas Calixtus.

THOMÆ CALIXTI, Schmelen. Viri ornatissimi & spectatissimi, JurisConsulti præstantissimi, de tota Patria optimè meriti, qui piè obiit Anno 1591. Decembris die 9. hora 7. matutina, cum vixisset annos 68. in matrimonio cum honestiss. & castiss. matrona.

Norma boni DEus est solus: lex sanctio sacra
Lege vigente DEI lex sacra sarta manet.
Sic quia dispensat cunctis suâ jura CALIXTUS
In Christum credens jura salutis habet.

LI.

Salomon Albertus.

SALOMON ALBERTUS, Septemviralis in Aula Dresdensi Medicus:

In gratiam suorum exspectantium beatam illam spem & illustrem illum adventum gloriæ magni illius DEI & Servatoris nostri JESU CHRISTI hoc Monim. ff.

Huc posuit SALOMON ALBERTUS, quatuor umbras:
Uxorem, Matrem, Filiosq; duos
Surgere nemo potest divinæ lucis ad auram,
Qui non mortali ponitur umbra solo.

LII.

Johannes Richardus.

JOHANNES, CHRISTOPHORI RICHARDI, Notar. Publ. in Sup. Lusatia. filius, Stud, & nota publ. moritur

anno Christo 1594. Mense Maji die 16 Anno ætatis 29. Budissini natus anno Christi 1565. M. XB, die 5. in hac Urbe vita functus.

CHRISTE tua vitam mihi morte & funere sanus.
Reddis proq; solo est nunc polus ille salus.
Ille salus vera est, ibi mens mea reddita: reddes
Sic aliquando meis meq; meosq; mihi.

IOHANNES RICHARDUS, obiit bis quinta nitente
Post nonas Maij lux ut in orbe rubet.

LIII.

Fridericus Tilemannus, D.

HÆc Tilemannus habet vacui cava panda sepulchri,
*Sed cava non unus * hæc Tilemannus habet.*
Omnis & humani simul hæc miracula sensus
Ad latus exuvias deposuere suas.
Natura Sophos & variæ pollentia linguæ,
Et non exhausta gurges in historia.
Et legum ac jurum vigor aureus, osq; venustum
Quod Charites digitis expoliere suis.
Et pietas, & prisca fides, & quicquid honestum,
Heu quam non magno funere quanta jacent.
Hic lapis est durus, mors dura est, durus & ipse es,
Qui potes hinc siccis lector abire genis.

Obiit Anno Christi 1598 die 9. Junij cum vixisset annos 29. Menses. 3.

A. A. M. M

Mihi vero sufficit Domine emoriar ut συντέλειας ἴχνος præhendam.

LIV.

Jeremias Neve.

D. I. M. M. S.

Dotibus ingenij præstans & stirpis avitæ
Patruq; meritis clarus atq; patrui.
Quos Asclepiadis Germania protulit ambos
E literalis septimusq; fratribus.
Quorum de numero Themidis Respublica, qui nos
Binosq; laudat asseclas apollinis:

JE-

JEREMIAS tumulo situs est hoc NÆVIUS acta
Ætatis ab quarta suæ vix ennade.
Heu breve vita bonum: summis quam rara senectus
Truncante fila prorogatur Atropo.
Majorum negat æs titulos ac ferre sepulti
Terra ossa condidit, fama servat gloriam.

Wittebergæ anno ab O.R.1598 D 2.M.Decembr. Iulian. circa hor.8.vespert.C.V.Anno 36.Mens 4.min.dieb 3.Nat.Anno 1562. D.5. Mens. Augu. H. 8.pom. JEREMIÆ NÆVIO. Dresden.I. V. perito Fratri cariss.memoriæ ergò Frs. & Srs. Superst.

H. M. P. P.

LV.

Georgius à Miltitz, Nobil.

In obitum cum virtutis & doctrinæ tum Generis Nobilitate conspicui Adolescentis GEORGII à MILTITZ, piè defuncti Witebergæ 14 Martij anno 1600. ætat. 17.

O vitam invitam! o spem exspem! sortemq; gemendam
O fata tristia! commoda atq; incommoda.
Vita fugax hominum est, volucriq; simillima somno
Et omnibus breve est, & irreparabile.
Tempus: purpureum florem mors atra juventæ
Carpit, senectam demetitq; marcidam.
Mente vigescentem rarâ gente atq; vigentem
Cara (heu) dies Speculum juventæ atra abstulit.
MILTIZIUM morale: decus Patriæq; perenne;
Alter mihi hoc non carior; non rarior.
At citius moriens, citius, petit ætheris aulam
Elysium & ipse cum beatis incolit
Christicolis; præmisse, haud periisse putetis,
Et cum Deo tenere regna cælica.

LVI.

Ægidius Hunnius, D.

ÆGIDII HUNNII, Theol.D.& in Academiis Marpurg. per ann.16. Witeb.11.Professoris Ecclesiæ hujus Pastoris & in Elect.Saxon.Superintend. corpus sub hoc tumulo sepultum

est qui natus ann. Christi 1550. die 21. Decembr. pie in Domino ann. Salvatoris 1553. die 4. Aprilis obdormivit cum vixisset ann 52. Menses 3. dies 14.

LVII.

Lucas Cranach.

Memoriæ & Spei æternæ.

LUCÆ CRANACI, Lucæ illius Germani Apellis F. ingenio & arte æmuli. Natus fuit Wittebergæ 4. Non. Octobr. ann. Christi 1515. inter Cives Reipub. hujus primarius & tandem etiam Consul. fide, Auctoritate, Comitate item & liberalitate eximius Concordiæ, si alius quisquam, semper studiosus: Adsertor Religionis constantissimus viva imago seculi sui, hoc est LUTHERANI quod habuit mortale, deposuit, die Conversionis, Pauli, quam historiam extremum etiam artis suæ specimen reliquit anno 1586. Hæredes fieri fecerunt.

LIIX.

Barbara & Magdalena.

Memoriæ & pietati!

BARBARÆ & MADALENÆ, CRANACHIARUM, quarum illa GEORGII PONTANI, Elect. Saxon. Cancellarij è LUCÆ CRANACHIO, secundo nupsit anno 1541. quatuor Liberorum Mater, ex quibus unus, Patri cognominis superstes obiit 10. Febr. ann. 1550. Altera AUGUSTINI SCHURFFII, Profess. Witteb. & Elect. Sax. Medici F. nata ann. 1520. 11. Aug. 19. Nupsit anno. 1551. Marita ann. 33. peperit filios duos, tres filias quarum una ELISABETHA Matri superstes POLYCARPO LYSERO, Elect. Sax. & Acad. Theolog. Primario nupserat. Nepotes reliquit plurimos pronepotes quinq;, vidua ipsos 20. annos 4. Non. Ian. animam Christo Servatori reddidit ann. 1606. Hæredes poni curarunt.

LIX.

Georgius Milius, D.

Hic situs est GEORGIUS MYLIUS, S. Theolog D. Ecclesiarum Elector Sax. Superintendens Generalis & Academiæ Witteb. Professor (quondam etiam Jenens.) Primarius autoritate, constantia, zelo, pietatis, Eloquentia admirabilis hostium

hostium Christianæ Religionis terror Magni Lutheri spiritu & veritate Magnus Discipulus cum luctu & desiderio bonorum omnium Mortalitati ereptus ætatis suæ An. 59. Christiano 1607. cui Heredes hoc quicquid est è Saxo Monumentum P. C.

LX.

Samuel Selfisch.

Deo Sacrum.

Vir integerrimus & prudentissimus Dn. SAMUEL SELFISCH Bibliopola, hujusq; urbis per 46. annos Senator & Consul optimè meritus. Natus est Erfurdiæ Anno 1629. pridie Martini Patre JOHANNE & Matre CATHARINA Weißenbörnin. Contraxit Matrimonium cum MARIA RUHELIA Anno 1557. die 20. Januarij, ex qua 12. procreavit liberos; eaq; defuncta, denuò sibi junxit MARGARETHAM RUBINIAM Anno 1583. Mense Novembri, duarum filiarum factam Matrem. Denatus est die 8. Januarij Anno 1615. cum vixisset annos 85. Mensem 1. Dies 25. Sex liberis defunctis, ex utroq; Conjugio filios & filias reliquit superstites 8. viditq; vivens Nepotes 72. Pronepotes 14. atq; in universum à 123. liberis, Nepotibus, Generis & Nuribus; Pater, Avus, Proavus, Socer & Prosocer fuit salutatus. Ejus Memoriæ hoc Monumentum, Hæredes superstites posuere; cujus anima sit in benedictione.

LXI.

Fridericus Balduinus, D.

Deo opt. Max. & Æternæ Memoriæ FRIDERICI BALDUINI S. S. Theol. D. & Prof. Publ. ut & Ecclesiæ Hujus Antistitis Viri vere Apostolici & non nisi cum Maximis laudibus nominandi usq; adeo ipsum absoluta eruditio summa pietas inusitata vitæ innocentia Morumq; supra seculi captum probitas admirabilem omnibus fecerant & Maximorum Theologorum Gloriæ æquarant Sophia Barvvassera Filijq; superstites amissione desideratissimi conjugis Patris indulgentissimi benè meritissimi quotidiana ejulatione Damnati S. P. Natus est Dresdæ Ann. 1575. d. 17. Novembr. obiit Witebergæ

Ann. 1627. die 1. Maij, quum 12. Annos Theologiam in hac Academia docuisset publice 20. Annos rexisset Ecclesiam.

O mors quantum virum extinxisti!
Sed bene habet.
Virtus Balduini immortalis est.

LXII.

Lucas Becmannus, D.

LUCÆ BECMANNO J.U.D. Serenissimi Electoris Saxoniæ & aliorum S. Imperij Principum Consiliario Professori Publico in hac Academia & tam Ecclesiastici quam secularis Consistorij Assessori, qui natus Hamburgi 1570. Mense Decembr. Wittebergæ cum per Annos 26. jurisprudentiæ studia doctrina publica illustrasset non sine multorum desiderio & lacrimis Anno 1624. d. 7. Febr. obiit Hered. hoc mon. P. C.

LXIII.

Johannes Lentz.

D. O. M. S.

JOHANNES LENTZ Vir Consultissimus, Consul hujus Urbis Patriæ suæ amplissimus, Curiæ Electoral. Advocatus integerrimus, Theatrum orbis ingreditur d. 21. Februar. Anno 1565. pietatem, iuris scientiam, experientiam, fidem, candorem deq; Repub. Urbica bene merendi Studium bonis omnibus approbat non uni vero desideratus egreditur 19. Julij Anno 1627.

Parenti suo ut quam de se optime merito, ita heu quondam longe amantissimo, Liberi mœstissimi quicquid hoc Monumenti.

Apocal. XIV.

Beati Mortui qui in Domino moriuntur à modò, jam dicit Spiritus ut requiescant à laboribus suis. Opera enim sequuntur illos,

LXIV.

Barbara Summia Joh. Lentzij.

Triuno Sacrum

BARBARA SUMMIA Uxor Viri Amplissimi JOHANNIS LENTZ Consulis Wittenberg. Matrona honestissima cui & veritas

veritas & vicinitas nullam non sequioris sexus virtutem adscribebant. Nata Ann.1565.in Matrimonium elocata An.1589. Denata Ann. 1624. Mortale quicquid circumtulit incertam resurrectionis spem hic deposuit magno sui & Marito & Liberis desiderio relicto.

Genetrici dulcissimæ optimè meritæ pietatis & gratitudinis hoc monumentum Liberi superstites P. C.

Job. XIX.

Scio quod Redemptor meus vivit & in novissimo die de terra surrecturus sum.

LXV.

Fridricus Venus.

Defunctus Vir Nobilis, Strenuus & Magnus FRIDRICUS VENUS von Graupen, Witebergensis Castri Præfectus. Ipse loquitur:

Hic galeam atq; ensem salvumq; hastile relinquo
Expugnanda armis terra, sed astra fide.
Hæc sequitur plures quos bello nactus honores
Quæ cœlo restat, gloria sola manet

Natus anno Christi 1566. die Dom. Palmarum Anno Christi 1634. d.1. Octobr. Mortuus & 9. hujus Sepultus hic VVitteb. anno ætatis suæ 69.

LXVI.

Paulus Roberus.

PAULUS ROBERUS S.S. Theol. Doct. & Profes. Publ. nec non ejusdem Facult. Senior, Consistorij Ecclesiastici Assessor, Pastor Wittenbergens. Ecclesiæ, Cæterarumq; in Territorio Electorali Superintendens Generalis.

Hic situs est,

Qui pro uberrimi Ingenij capacitate præter divinarum literarum scientiam, eruditarum Linguarum varietatem non modo; sed omnem prope modum liberales artes complexus animo, Pœtæ, Musici, Methematici, nec non Historici Philosophiq; laudes Æquaverat

Natus est Wurcenæ Misniæ oppido ad d. 6. Februarij Anno Christi 1587. decessit Wittenbergæ ad d.18. M. Martij, an. 1651.

cum

cum vixisset Annos 64. Ecclesiis [illegible] Annos [illegible] 24. publice, privatim, [illegible] & inno-
centia maxime clarus.

MARIA HAHNIA & [illegible] sexus superstites Liberi, Mari-
to Patrique optimo, sanctissimo, desideratissimo cum [illegible] Lacrymas P.S.

In Imaginem in Templo positam.

Quisquis non vidisti, Tarsensem concipe Paulum,
 [illegible] hoc devotum hominem cuncta Paulum:
Sic tibi [illegible]. [illegible] imago,
 Et pariter vitae regula justa patet.

Sanctae memoriae bene meritissimo p[illegible].

s.

Johannes Ericus Ostermannus P.P.

LXVII.

Bogislaus Fabricius.

SEPULCHRUM.

Dn. BOGISLAI FABRICII Philos. & Theol. Studios. qui natus est Stetini Pomera 6. Octobris Anno 1633. Denatus vero Witteberga 19. Novembris Anno 1651. Humatus tandem 7. Decembr. Anno jam dicto.

Phil. I.

Christus mihi vita Mors mihi lucrum.

LXIIX.

Dorothea Sophia Lenzia.

Christo Servatori S.

&

Bonae Memoriae.

DOROTHEÆ SOPHIÆ STRAUCHIÆ, Lenzijs avis Consularibus Parentibus Cancellariatu claris, in admirationem juxta & exemplum sexus natae in qua altitudo mentis cum pari modestia, prudentia cum sanctitate, cum comitate gravitas, ita semper certarunt, ut soli pietati aequitatiq; ejus cuncta decederent. Nata est Quedlinburgi d. 14. Maij An. 1621. Expiravit à novissimo Puerperio ad d. 8. ejusd. Mens. An. 1655. Senum liberum Mater trium in Mascula stirpe totidem in altera.

Augu-

Augustinus Strauchius, Antecessor Ordinarius, Consiliarius & inpræsenti Legatus Saxonicus, Maritus superstes incomparabili Conjugi, luctu ac desiderio æterno confusus.

H. M. F. C.

INSCRIPTIONES

Quæ

In Cœmiterio Templi Parochialis reperiuntur.

LXIX.

Ursula à Bernitz.

Anno 1537. Mens Octobri die 26. exempta est rebus humanis Ursula à Bernitz, gravida uxor Ambrosii, quæ optimè præparata & contumulata ad mort. p. m. fide Jesu Christi cum maxima laude & fortitudine decessit.

Hoc tumulo mœstus posuit tua frigida membra
Ambrosius Conjunx Ursula casta tuus.
Et Christum, magna quem tu pietate colebas,
Ut tibi det cœli gaudia vera rogat:

Seminatur corpus animale, resurget corpus spirituale.

LXX.

Margaridos Metia.

Qui credit in Filium, habet vitam æternam Anno 1538.

Ipse Jubes ad te pueros o Christe venire,
Atq; hos perpetua morte perire negas.
Hac spe Margaridos posuere huc ossa parentes,
Nobilis ex Metia, quæ sata gente fuit.
Et tibi qui gemitus audis ac vota piorum,
Commendant natam maxime Christe suam.

LXXI.

Hagna Schurffia.

Hic Augustini Schurffi, castissima Conjunx
Condita cum natis bis tribus. Hagna jacet
Quæ quoniam toto te pectore, Christe colebat;
Concedas animæ gaudia vera piæ.

Obijt 27. Januarij, 40.

LXXII.

Barbara Marschalckin.

Anno Domini 1541. Undecima Februarij, obijt BARBARA MARSCHALKIN à Biberstein, Uxor Doctoris Melchioris Kling Juris Consulti.

LXXIII.

Augustinus Schurffius, D.

Hic Augustini conduntur frigida membra,
Cognomen Schurffi nobile cujus erat.
Qui Medicus multis aliis præstantior unus,
Ingenio pollens, arte, fideq; fuit.
Pectus erat sapiens & publica commoda curans,
Multum igitur toti profuit ipse Scholæ.
Et quia cognovit cælestia munera Christi,
Justifica coluit te Deus alme fide.
Corpore at hic posito, quod spe votisq; petebat,
In cœlo fruitur mens bonitate Dei.

Decessit Anno 1548. die 9. Maij.

LXXIV.

Elsabetha Karpenüberin.

Hic pia MATTHIÆ Conjunx est Condita Elisa
Qui meruit nomen Carpophori officijs.
Ipsius mores capi & sine labe fuerunt,
Justifica coluit te quoq; Christe fide.

Decessit Anno 1549. die 22. Augusti.

LXXV.

Johan. Nicrus, famulus Philip. Melanchtonis.

JOHANNES Patrij NICRI discessit ab undis
Huc accersitus voce Philippe tua.
Quem comes exilij juvit precibusq; fideq;
Nam vere gnato credidit ille Dei.
Ipsius hic Dominus sepelivit corpus inane
Vivit conspectu mens fruiturq; Dei.

Decessit anno 1553. die 3. April.

LXXVI.

Antonius VValtherus.

Waltherus tumulo situs est Antonius isto,
Editus ad ripas, clare Mosella, tuas.

Exi-

Eximias cujus dotes en candide lector,
Descriptas studio simplicitatis habes.
Ingenium, pietas, castæq; modestia vitæ,
Copia doctrinæ maxima, pacis amor.
Virtutes nativæ illi fucoq; carentes,
Et decus & vitæ norma fuere viro.
Artibus ingenuis tenerumq; amando juventam
Traduxit spacium temporis omne sui.
Teq; Dei gnatum constanti voce professus,
Serviit in cætu, maxime Christe, tuo.
Nunc mens juncta Deo cæli lætatur honore,
Ossa cubant summo vivificanda die.

Decessit ex hac vita ANTONIUS WALTHERUS Græcæ & Latinæ Linguæ, in Academia Witeberg. Professor Anno 1557. die 13. Mensis Januarij.

LXXVII.

Catharina Krappina Conj. Philip. Melancht.

Proximus hic tumulus CATHARINÆ contigit ossa
Quæ CRAPPO quondam Consule nata fuit.
Conjugio casto fuerat quæ nupta Philippo
Ex scriptis cujus nomina nota manent
Virtutes habuit donatas numine Christi
Matronæ Paulus, quas docet esse decus
Hic absente viro sepelivit filia corpus.
Vivit conspectu mens fruiturq; Dei.

Decessit Anno 1557. die 11. Octobr.

LXXIIX.

Appollonia à Gunderoda.

Corpus Apoloniæ cubat hoc mortali sepulchro,
Quæ sata Gunterodæ sanguine gentis erat.
Nuptaq; non humili celebratis laude maritis,
Ante tibi Cruciger, deinde Fasolde tibi.
Casta Deo studuit vera pietate probari,
Exemplum studuit conjugis esse bonæ:
Sedula, frugalis, verax, moderata, benigna,
Desidiæ, litis, luxuriæq; fugax.

Quatuor hæc natas, tria mascula pignora lecti,
Te peperit, Cruciger, facta parente parens.
Teq; Fasolde duas peperit genitore puellas;
Militæ novies fida ministra suæ:
Imbuit & sobolem pietatis lacte tenellam,
Unde fides animis affluit unde salus.
Tres natæ, puer unus adhuc monimenta prioris
Conjugij vivunt de bonitate Dei:
Parva superstes adhuc blanditur & una Fasoldo,
Legitimi pignus filia dulce thori.
Hanc reliquam sobolem, tibi Christe, piumq;, maritum
Commendans precibus jam moritura pijs:
Commendans animam fugientem, exordia vitæ
Hausit, non dubia speq; fideq; novæ.
Ergo Redemtoris gremio susceptus Jesu,
Vivit Apolloniæ Spiritus ante Deum.
Lætaturq; sciens fore rursus ut excita Christus
Jungat & exuvijs vestiat ossa suis.

Cariss: ac innocentiss: filiolæ
Infantis Catharinulæ parentes.
Apollonia, Melchior Fasoldus,
Dulcis filiolæ tenella membra,
Leni morte soluta, condidere
Hoc, ut tecta quiescerent, sepulchro,
Donec voce resuscitata Christi
Supremum venientis ad triumphum,
Vitæ, lætitiæ, beatioris,
Clara & conspectu Dei fruantur.

Obijt Anno 1557. die 30. Januarij ætatis 49.

LXXIX.

Georgius & Christopharus Major.

Anno 1558. die 8. Maij, GEORGIUS, & sequenti anno eodem die CHRISTOPHORUS, fratres, filij Reverendi D. GEORGII MAIORIS Sacræ Theologiæ Doctoris ex hac mortali vita evocati, his duobus cubiculis inclusi, expectant Redemptorem resuscitaturum mortuos in Domino ad æternam vitam & lætitiam.

LXXX

LXXX.

Catharina Rosin.

1558. die 22. Septembr.

Obiit honesta Matrona CATHARINA Conjunx M. Andreæ Rosæ.

O Catharina DEus cum te requiescere jussit
Exigua hic terræ condita mole jaces.
Quæ Christum verbis fassa es quem corde fovebas
Atq; fides factis usq; probata tuis.
Tu requiem capies donec de pulvere corpus
Suscipiat Christus & super astra vehat.
Ut te Leucoream de valeq; traxit ad urbem;
Sic & ad æterna Leucorin ipse trahat.

LXXXI.

Philippus Neidelius.

Hac placide saxi sub mole quiesco PHILIPPUS,
Qui sum NEIDELIO de genitore satus.
Sanctorum mors est somnus: sic transige vitam,
O homo ut in CHRISTI vivere morte queas.
Qui moritur CHRISTO, vivit, tibi sum quia Christe
Mortuus, ergo mihi vivere Christe dabis.
Obiit 6. Cal. Novembr. An. 1558. Conrad. pa. F. F.

LXXXII.

Jacobus Milichius, D.

Anno 1569. die 10. Novembr. decessit Vir Cl. JACOBUS MILICHIUS. Doctor artis Medicæ, eruditione & virtute excellens, cujus labores studiis doctrinarum profuerunt ut & scripta ejus ostendunt.

LXXXIII.

Johannes, Magdalena & Agneta Chranachiorum.

JOHANNI nato ex prima Uxore BARBARA Doct. PONT. filia, & mortuo Anno 1548. MAGDALENÆ natæ ex altera filia Doctoris SCHURFFII, mortuæ anno 1554. & AGNETÆ mortuę anno 60. tribus dilectis liberis suis hunc lapidem posuit LUCAS CRANACHIUS.

Funera quid frustra lugetis nostra Parentes?
Hic nam sub saxo molliter ossa cubant.

Spiritus at nostra fruitur cœlestibus auris
Ergo tuas lachrymas fundere mitte pater.

LXXXIV.

Magdalena Winshemia.

Hoc mea sub tumulo carissima conditur Uxor
Complexu rapuit quam fera parca meo.
Annos bis septem mihi cum conjuncta fuisset
Conjugij duras pertulit usq; vices
Corde DEum puro semper venerata pioq; est,
Et promptè didicit dogmata Christe tua
Meq; semel casto sibi quem conjunxit amore
Officiis fovit prompta volensq; suis
Et moriens liquit casti sex pignora lecti
Quæ specimen nostri semper amoris erunt.
Illius hic positum corpus nunc ritè quiescit
Spiritus at verum conspicit usq; DEum.
Laudibus hunc celebrans veris haudq; irrita fundens
Vota quibus natis prospera cuncta petit.

Obiit die 21. Junij Hor. 9. P. M. Anno 1560.

M. Sebast. Theod. Winsh. Cariss. Conjug. suæ. F.

LXXXV.

Basilius Matthæi.

Epitaphium BASILII MATTHÆI, Senatoris Wittebergensis decessit ex hac mortali vita in vera DEI agnitione 7. Martij 1561.

LXXXVI.

Margaretha Matthæi.

Honestissimæ Matronæ MARGARETHÆ MATTHÆI, Conjugis D. MARTINI KELNERI, decessit 27. Augusti anno 1562.

LXXXVII.

Garberta Mollerin.

HENRICO suta MOLLERO GARBERTA quiescit
Hoc tumulo Patriæ spes generosa domus.
Sed Fatum invidit: fato meliore rependit
Damna tamen Cœli nam facit arce frui.

Decessit 18. Octobr. ann. 1562.

An-

LXXXIIX.

Andreas Mor:son.

EPITHAPHIUM.

Hac propè dilectos positus sub mole parentes
ANDREAS MORISON, post sua fata cubat.
Qui ceu semper erat Christi sermonis amator
Sic placide summum clausit in orbe diem.
Conjunx mœsta viro nati, posuere parenti
Cum lachrymis luctus hac monumenta sui.
Ipse sed in Christo vero quem corde colebat
Vivit, & in cœlis gaudia vera capit.

Decessit 10. Febr. anno Christi 1563. ætatis ferè 60.

LXXXIX.

Sara Bugenhagia.

Anno 1563 d. 17. Decembr. mortua & sepulta est hoc loco honestissima Matrona SARA, filia Reverendi V. Doctoris BUGENHAGII, Pomerani & Conjunx GEORGII CRACOVII, J.U.D. & in hac Academia Professoris.

XC.

Timotheus Eberus.

TIMOTHEI tegit hoc saxum breve corpus EBERI
Spiritus angelico cum grege lætus agit.

30. Januar. Anno 1564.

XCI.

Josephus Froschesserus.

JOSEPHO FROSCHESSERO, Argentinensi, Iacobi F. quem in ipsa ætatis flore ex oculis hominum mors eripuit ANNA LUCARTIN, Mater acerbo in officio diligens, hoc monumentum pro munere extremo cum lachrymis p.

Vixit annos 21. dies 6. Obiit 3. Cal. Maji anno 1564.

XCII.

Anna Fendia.

Anno 1565. ANNA Cla. Dn. D. MELCHIORIS Fendij Conjunx veræ pietatis, & Mariti amantissima, cum quo in Conjugio annos supra 30. piè vivens, præmissum in æternam vitam 3. mense piè decedens, est secuta die 26. Januarij.

Mar-

XCIII.

Martinus Lutherus, Martini F.

Hac Martinus humo dormit post fata Lutherus,
Cui pater Helias tertius ille fuit.
Nomen idem cum patre, eadem cum patre manebat
Nixa fides, meritis, maxime Christe, tuis.
Isq; Heilingero natam de Consule ducens
Annam legitimo junxit amore sibi.
Hinc celebrem laudem laudata à virgine duxit,
Mens erat his eadem, par amor, una fides.
Nil stabile est terris, vix quinq; peregerat annos,
Mors rupit grati vincula conjugij.
Sed nunc arce poli vivit, terrisq; morante
Pro socero & charâ conjuge vota facit.
Laetaturq; die quo reddita corpora vitae
Convenient Christi judicis ante thronum.
Aeternumq; Dei vultu & sermone fruentur,
Splendida luce novâ justitiâq; Dei.

Obiit anno Christi 1565. die 3. Martij.

XCIV.

Susanna Moschvvicia.

SUSANNÆ MOSCHWICIÆ, Clariss. Viri D. JACOBI MILICHII, Philosophi & Medicinæ Doctoris & Professoris publici Ordinarij, Conjugis & relictæ viduæ monumentum, quæ in Domino piè obdormivit anno 1567. die 23. Junij.

XCV.

Valentinus Wendlerus.

Anno 1568 die 23. Maji in Christo obdormivit Vir pietate, doctrina ornatiss. veræq; doctrinæ cœlestis studiosiss. D. VALENTINUS WENDLERUS, Penicensis, cui Deus sit propitius

XCVI.

Bartholomaeus Vogelius.

Epitaphium honesti & prudentis Viri Dn. BARTHOL. VOGELII, Bibliopolæ & Senatoris Witteberg. qui piè obiit ann. Christi 1569.

Bar-

Bartholomeus in hoc tumulo Vogelius ossa
Condita habet, vivit Spiritus ante DEum.
Sumtibus hic primus summi monumenta Lutheri
Edidit, æterni munera magna Dei.
Leucoreæ prudens & fidus in urbe senator
Et legum custos, justitiæq; fuit.
In Christo tandem, tredecim cum lustra peregit,
Finiit hic vita fata suprema sua.
Qui vitam claudunt ô terq; quaterq; beati
Inq; fide & vera cognitione DEI.

XCVII.

Bartholomæus Vogelius, inf.

Mollis adhuc infans prognatus patre VOGELO,
Conditus hac dormit BARTHOLOMÆUS humo,
Felicem puerum, quem Christi Sanguine tinctum
Mors cita venturum præripit ante malum.

XCIIX.

Catharina Burchardina.

Beati in Domino mortui confestim, & jam: dicit Spiritus
APOCAL. XIV.

Beatæ animæ & depositis hic eandem ad spem corpusculi exuviis CATHARINÆ BURCHARDÆ, D. FRANCISCI BURCHARDI, Wiuariensis filiæ, anno ætatis 37. Conjugij 12. hoc ipso ubi nata erat loco 26. Augusti anno 1569. pie defunctæ conjug. castiss. & opt. supra complures abortus, duorum filiorum & totidem filiarum & superstites liberi VICTORINUS, CATHARINA & ANNASTASIUS, dolentes M.P.

Conjugis hoc tumulo posuit Wesenbecius ossa
Vita cui ut nomen pure pudensq; fuit.

XCIX.

Albertus Alector.

Optimo & honesto Juveni ALBERTO ALECTORI. Embdensi Frisio opt. art. & Medicinæ Studioso, qui anno Christi 1570. die 23. Octobr. hora 7. antemer. placidè in Christo obdormivit: hoc monumentum parentes mœstissimi posuerunt.

Xxx M.Se-

C.

M. Sebastianus Matthæi.

Viro pietate, virtute, sapientia & doctrina præstanti Domino M. SEBASTIANO MATTHÆI, Reipublicæ Wittebergensis Judici vigilantissimo in Christo Jesu defuncto, Conjunx superstes Marito carissimo in luctu & mœrore hoc Monumentum parari curavit. Obiit 8. Aprilis ann. Domin. 1571, ætat. suæ 55.

CI.

Caspar Princkius.

Hoc ego sub gelido requiesco marmore CASPAR
PRINCKIUS, ut tristi funera sorte tuli.
Quem quod cum sociis malefidis navibus irem,
Mersit insanas naufraga puppis aquas.
Atq; ibi vi multa validus rapit æquore vortex
Nec quod me sub aquis sustinuisset erat.
Quod licuit solum vitæ ipso in limine Christus
Firmiter arrepta est anchora sacra mihi.
Cujus ego hic nixus meritis ac vulnere vitam
Deposui plenus speq; fideq; nova.
Anxius interea genitor virtutibus urbem
Qui replet patriam consiliisq; bonis.
Anxius at frustra hæc sperat num credidit arte
Instructum patriæ me fore præsidium.
Nil mea mireris potius tua respice fata
Illaq; dum legis hæc posse venire puta.
Omnia sunt invisa homini terra, æquora, venti
In cœlo patriam discat ut esse suam.

CII.

Philippus Jacobus Hallerus.

D. O. M.

MEMORIÆ

PHILIPPO JACOBO HALLERO, à H. CHRISTOPH. HALLERI ab Hallerstein, Sparneck & Waltstein, Com. Pal. Eq. aur. Carol. V. à consiliis & Ser. Dn. Philip. Allobrog. Duc. Domus præfect. filio obedientiss. ap. Belgas nato & enutrito opt. spei adol. qui jurisprud. Aug. Vindel. primo, mox senis, ubiq; autem

tem locorum opti. moribus præditus, clarisq; virtutibus ornatus pietati operam dedit. Epatisq; inflammatione correptus, Witebergæ, cum magno totius Acad mærore placidissimè extinctus fuit, die 12. Octobris anno 1572.

CIII.

Johannes Widebramus, Friderici fil.

Natus JOANNES WIDEBRAMO, patre superstes
In terris menses quinq; novemq; puer
Liber ab ærumnis, & Christi morte renatus
Cœlestis patria gaudet habere patrem.
Ossa tegit tellus, animam sinus almus Abrahæ
Ambo brevi jungat tempore summa dies.

Obiit 7. Martij, anno Christi 1574.

CIV.

Edvardus Mejerus, Bremensis.

Conditus hoc tumulo florentibus occidit annis
Eximia præstans, qui pietate fuit.
Quiq; suum omnigena formarat pectus ab arte
Nec minus excultis moribus auctus erat.
Patria Brema fuit celebri vicina Visurgi,
Qua Heroum genitrix Saxonis ora jacet.
Nobilibus virtute viris & fortibus ausis,
Ejus erat summa laude probata fides.
Nam Cronobergiaca Gualterum stirpè creatum
Bernardumq; domus Werlebiæ erudiit.
Astreæ Themidos cultor fuit acer, & æquus
Quæ Lanus Hassiaci perluit arva soli,
Jamq; bipertiti sinuosa volumina Juris
Legerat ingenio judicioq; pari.
Quando ad Leucoreı se contulit Albidos urbem
Vita ubi mortalis fata suprema tulit.
O spes fallaces nam si te passa fuissent
Implere ætatem fata Edvarde tuam.
Patria quæ insignes tibi clara spe spondit honores,
Et stabilita tua & tuta fuisset ope.
Nunc tamen abscedens terris hac laude superstes
Vivis, vita tibi quod fuit acta benè.

Et quibus amorum currens vigilante fuisti
Quod constante tuum nomen honore colunt.
Dicendus merito es felix hoc nomine, sed plus
Quod Christum agnosti non dubitante fide.
Petrus Albinus. Nivemontius.

Ornatissimo, pietate ac eruditione præstanti D. EDVARDO MEIERO, Bremensis, qui diem obiit Wittebergæ anno 1575. Idibus Martiis. F.C.

CV.

Johannes Franciscus, Jegerdorffensis Silesius.

Hoc sita JOHANNIS FRANCISCI membra sepulchro
Æternum vivit spiritus ante DEum.
Quem genitore pio Carnovia protulit atq;
Artibus erudiit cum pietate bonis.
Fovit & in studiis quinos hunc Leucoris annos
Doctrina unde tulit cum pietate decus.
Sedulus arripuit veterum præcepta Sophorum
Quæ linguam & mores ingeniumq; colunt.
Cumq; decem fragilis vitæ geminaverat annos
In Christo subita febre perustus obit.
Hæc pietas ipsi fratris monumenta locavit
Hic manet adventum Christe benigne tuum.
Obiit 31. Augusti anno 1575.

CVI.

Nicolaus Hancko.

EPITAPHIUM.

Exiguum peragens (pereunt sic optima) vitam
Huc NICOLAUS HANCKO corpus intulit.
Miserat Albiacus quem Uratislavia Musis
Clarum scientia, & pium necat febris.
Flebilis ille suis quia fratribus occidit, urnam
Hanc Abrahamus sumtibus locat suis.
Tu cuicunq; vigor mediæ est ætatis, inhoras
Grassatur haud certas, age sis mortis memor.
Obiit Anno Christi 1576. 26. Septembris.

Jaco-

CVII.

Jacobus Grobius.

In hoc Dormitorio, quiescunt ossa JACOBI GROBII bonæ spei pueri M. Jacobi Grobij & Elisabethæ Odorinæ filij 16. Cal. April. Anno 1577. inter parentum vota placidè mortui.

Prima fui Patris Soboles & chara sed eheu!
In terris parvo tempore chara fui,
Nam mors me primo nimis invida sustulit anno,
Inter vagitus, næniolasq; rudes.
Non posset genitor tantum perferre dolorum
Jungeret & fatis sors sua fata meis:
Corpore nos olim jungi ni sciret uterq;
Cum dabit horrificum buccina diasonum.

M. B. M. N.

CIIX.

Paulus Grosserus.

Dn. PAULO GROSSERO Onolsbachens. Domini Christophori Grosseri J. U. D. filio; juveni splendore generis, virtute eruditione & morum suavitate ornatiss. filio suo suaviss. Witebergæ, piè defuncto Cordula Roetzelia, mater mœstiss. h. m. f. c. Obiit ad 12. Cal. Julij, Anno Christi 1577. cum vixisset annos 22. Menses 2. dies 17.

CIX.

Johannes Fluthius.

JOHANNI CONRADI FLUTHI Pharmacopolæ filiolo, qui natus anno 76. prid. Cal. Septembr. Obijt anno 77. prid Cal. Septemb. parens fieri jussit.

Sapientiæ IV.

Rapti sunt, ne malitia mutaret intellectum eorum, nec falsa doctrina animas eorum deciperet.

CX.

Gertrudt Geyerbergera.

Sic etiam longis arbor consumitur annis
Cui tamen ante annos vis juvenilis erat.
Qualis in hoc mulier senio confecta sepulchro est
Geyerberge prius quæ tibi juncta fuit.

Nam cinis est hominum finis, brevis omnibus ætas,
Cujus imago levi germine tota latet.
Cæpit heri, crescitq; hodie, cras herba labascet
Si super ira noti ducta frementis erit.
Vita quid est? Mors est: quid mors? est vita piorum
In vita labor est in nece tuta quies.

I. M. Doct.

Obijt Anno 1577. die 26. Sept. anno ætat. 74.

CXI.

Johannes Schurstab.

JOHANNI SCHURSTABIO Noribergensi L. L. Studioso in ardentiss. numinis divini invocatione piè mortuo, Barbara Pfintzingerina, mater mæstiss. filio amantiss. non sine lacrymis H. M. P. C.

Annis florebam, sed vis nimis invida lethi,
Spe citius vitam ponere jussit humo.
Parce tamen, genitrix lachrymis, tibi in æthere reddar
Et tecum æterna tempora lucis agam.
Præcessi, sequere, & veterem testantia amorem
Oscula dilectus accipe, redde, genis.

M. B. M. N.

Obijt anno Chri 1578. 16. Decembris.

CXII.

VValpurgis Lindnerina.

Epitaphium honestæ ac piæ matronæ WALPURGIS, Magni Person, quondam civis Witeberg, relictæ viduæ 3. Cal. Febr. Ann. 1579. in Christo placidè defunctæ.

Quæ jacet hoc tumulo Matrona recondita mæsto,
LINDNERO claro sanguine natæ patris.
Nupta duobus erat sociali lege maritis
Pingendi eximia claruit arte prior.
Vendentis alter Scotiæ qui littora liquit,
Relligionis amans mercibus æquus erat.
Ex hoc natorum bis ter cum facta fuisset
Mater supremum clausit in orbe diem.
Ossa tenet tumulus sed ad æthera vecta residit
Mens ubi læta videt cælica templa Dei.

CXIII.

CXIII.

Valentinus Espich.

D. O. S.

Hoc Monumentum VALENTINO ESPICH Witebergensi, qui paucis post mensibus, quam editus in lucem est, eam iterum reliquit in Christo mortuus, Parentes filio dilectiss. cum lacrymis posuere Vixit mens. 3. dies 2. horam. 1. Obijt. d. 6. Jan. Anno 1580.

Quæ brevis hic, cœlo vita perennis.

CXIV.

Johann Hertceg, Zolosij Ungari,

Dum Studijs inhiat, procul à natalibus oris,
Ungariæ pubis laus non postrema JOANNES,
Subdita quem trucibus tellus Szolosia Turcis
Progenuit: patriæ cum jam relevare ruinas
Ingenio posset, fato properante peremtus
Corpore mole sub hac, sed in æthere mente quiescit.

Obijt hora prima antelucana diei Aprilis 18. Anno 1580, ætatis suæ 28.

Joh. Lit. Danet.

CXV.

Michael Teuber V. I. D.

Anno Christi 1581. MICHAEL TEUBERUS J. U. D. fil dilect. p. c. Intrinsecus in dextra tabula.

Tu quicunq; meos ab Imagine discere vultus
Expetis en mentis discito verba meæ.
Cum prece submedia mundi de fece recedam
Ex precio Christi sidera clara petam.
Interea tumulo mea molliter ossa quiescant
Donec in adventu judicis ora levem.

In sinistra.

Indicat infelix operosi cura sepulchri
Quanta mihi misero spes sit ademta patri.

CXVI.

Georgius Schwveigkerus.

TUMULUS.

Honesti, eruditi ac pij juvenis, GEORGII SCHWEIGKERI Mona-

Monacensis, pietatis & Artium Studiosi, placide in Christo 24. April Anno 1581 defuncti.

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Frater Antonius, amoris ergò poni curavit.

Christus vita, mors lucrum.

CXVII.

Dorothea Bernerin.

Hoc tumulo Ambrosij placide Dorothea quiescit
Uxor Bernerii casta pudica pia.
Vivere quae poterat multos dignissima in annos:
Ante diem & tempus, mors fera falce secat.
Mens habitat coelos: recubant hic molliter ossa
Donec cum Christo fiat rediviva suo.

Johann. Mencius Pastor Eck.

Obijt d. 22. May 1581. aetat. suae 24.

CXIIX.

Georgius Metzgerus.

Anno salutis 1581. 2. die Augusti pie defunctus est GEORGIUS METZGERUS Rotenburgensis Ph. Studiosus, anno aetatis suae 20. G. M.

CXIX.

Huldricus Motzius.

D. O. M. S.

HULDRICO MOTZIO Juris & opt. art. Studioso, in inclyta Witebergensium Schola cum eruditionis ornamenti, gaudij qui spem magnam patriae, parentibusq; fecisset, in ipso flore vitae inter amplexus C. I. D. Praeceptorum Witebergae pie sanctéq; defuncto Anno Christi 1582. Januarij die 5. aetatis suae an. 22. filio chariss. B. M. pietatis & amoris causa Sebaldus Lauinganus civis H. M. P. eidem resurrectionem vitamq; beatiss. comprecans. *Abacuc. II.*

Justus sua fide vivit.

CXX.

CXX.

Ludemilde Friedeßin.

D. O. M. S.

LUDEMILLA FRIDESINA ALBINA prisca Matronarum virtute ornatissimæ uxori, unanimi, concordi, fideli, dulcissimæ, cum qua sine lite vixerat PETRUS ALBINUS Nivemontius Conjunx desolatissim. mœroris indefess. M. P. vixit Anno 22. Mens. 5. Obijt 2. puerpera Cal. Mart. Anno 1582. Corpus terra, meliora cœlum possidet θύμε βλέψον ἄνω.

Vitam, ego, te, geminam vixi, vivente, fuisti,
Supra hanc, quam vivo tu quia vita mihi.
Morte tua exanimis vivam, nam conditur unà, hic,
Maxima, tecum, anima, pars, LUDEMILLA, mea.

Salvatur mulier per filiorum generationem si manserit in fide, dilectione, sanctificatione & modestia

Securus moritur, qui scit se morte renasci
Mors ea nec dici, sed nova vita potest.

CXXI.

Johann Petrus Albinus.

JOHANN PETRUS, Petri F. Albinus, obijt Anno 1582. ætatis die 25. hor. 20.

Magnus amor, per magna fides quam maxima virtus
Alterius vitam morte parare sua.

In tumulo hoc legitur

Depositum.

Johannis Petri Albini Petri Hivemontij.

P.

CXXII.

Augustinus Ritter.

Nobilissimæ Musarum Soboli AUGUSTINO RITTERO Gorlic. Lusat. inter assidua opt. art in quin. in Academia An. studia piaq; vota animam Christo Servatori, an ætatis suæ 23. tradenti, monumentum hoc filio suaviss. Valentinus Ritterus parens Gorlic. Cons. ac in lætiss. spem resurrect. mœrens posuit Anno reparatæ salutis 1582.

Ardua dum vigili contemplor sidera mente,
Me jubet æternam Christus adire Scholam.

Obijt 24. Martij Anno 1582.

CXXIII.

Marthæ Heiligerin.

Hoc tumulo medium, quæ vix bene vixerat annum
Parva HEILINGERI filia MARTHA jacet.
Vita bonum fragile est, palma non longius una
Palma velut verti, sit quoq; vita potest.

L. M. D.

Obiit 8. Aprilis ann. 1583.

CXXIV.

Andreas Madinus,

Ascania ANDREAS genitus MADINUS in urbe
Hic sua telluri membra fovenda dedit.
Non sine laude pium, qui Depositoris obibat
Munus Leucoreæ sunt ubi sceptra Scholæ.
Corporis exuvias posuit tellure sub ista
Spiritus in cœlis regna beata videt.

Obiit 24. Martij Anno 84. ætatis suæ 26.

CXXV.

Johannes Fridricus à VVeihe.

Depositum hic est spe certissimæ resurrectionis corpusculum IOHANNIS FRIDERICI à WEIHE, J.C. filioli chariss. qui dum in hoc mundo, annum 4. menses 16. dies consumserat, ipse sontico morbo consumtus & mortuus est 8. Junij. 1574.

Felix ô nimium futurus olim
Est cui sic citius mors placebit
Quam mundo malè serius perire.

P. P. M. F. C.

CXXVI.

Andreas Teuberus.

His situs ANDREAS TEUBERUS, flore juventæ
Expectas florem vere sequente novum.
Unica spes generis post fratrum fata manebat,
Sed mors ante diem spem juvenemq; tulit.
Cumq; fide vera Christum sub morte vocaret
Mors ratio ad vitam, Christus ad astra via est.

Obiit 23. Junij Anno Dn. 1574.

CXXVII.

Catharina Lammerin,

Hic

Hic sata LIMMERO Catharina parente quiescit
Dumq; fide Christo est insita, surget humo.
Nascitur 8. Jan. Obiit Anno 1584. die Sept. 20.

CXXIIX.

Catharina Tangerina.

Erepta est CATHARINA tibi data vita caduca
Sed nova per Christum reddita vita tibi est.
Liquisti quod erat mortale æterna prehendens
Hæc vitæ & mortis sint monumenta suæ.

Obiit anno 1584. ætatis 1.

CXXIX.

Johann. Bezholdi.

Ornatissimo, pietate ac eruditione juveni, JOAN. BEZHOLDO, Rotenburgo Tauberano Franco, Witebergæ bonas literas discenti 29 Aprilis anno Christi 1585. pie defuncto: filio plurimum dilecto memoriæ ergò parentes hæc posuere lugentes

Quem tibi commisit studio, Witteberga, fideli,
Tubaris exundans Franca per arva vadum:
Musarum ut castris eductum, celsa per astra
Eveheres Patriæ non sine honore suæ.
Invida Pieris in Parcarum falce recisum
Justi, carnivoris vermibus ire cibum.
Turbaris hunc plorat, plorat Roteburgica tellus
Et crudæ matris nomen habere jubent.
Vindiciis tu exurge novis & sedula nutrix,
Quæ nunc commisit germina blanda fove.
Sic tibi, quæ dixere prius maledicta, fatiscent,
Omnibus atq; oris sedula mater eris.

CXXX.

Michael Voitus.

Micat semper virtus ut Sol.

Hic situs est MICHAEL VOITUS, cui Norica tellus
Patria chara fuit: nunc polus est patria.
Obiit in Christo ea nocte, quæ secuta fuit diem 27. Maij anni
VenI ô IesV, VenI Vt LIberes nos eX DaMnIs.

CXXXI.

Georgius Roll.

Rollius hic recubat tener annis indole pollens
Olsnensis cujus Consulis aula patrem.
Si Patris ac gnati eadem est persona, recumbit
In scrobe, quæ natum condidit, ipse pater.
Crede Pater gnatus pascenti corpore vermes.
Nam cor ibi est sensus res ubi cara sibi.
Proles una fuit, quæ cum relinqueret auras
Rellictum est patri nomen inane, patris.
Jam spes una levat luctum, quod in æthere tandem
Unio cum sobole est prisca futura patri.

Anno 1585. d. 2. Julij hor. 7. vespertin obijt doctissimus & summæ spei juvenis GRORGIUS ROLL Olsnensis, Nobilis Clarissimi Viri MICHAELIS ROLLII Illustriss. Principum Monsterbergensium in Silesia Consiliarij filius anno ætatis 20.

CXXXII.

Martinus Goltzprysius.

Unicus hic proles Martinus tabe peremtus,
Goltzprysius patria contumulatur humo.
Cultor erat pietatis, erat studiosus hic æqui,
Arcadia doctus ludere suave chely.
At nato unigenæ pro tædis quæ dedit urnam
Debuit orba parens occubuisse prius.

Obijt d. 26. Augusti Anno 1585. ætatis suæ 21.

CXXXIII.

Euphrosina Rauchbarina.

EUPHROSINÆ filiola ANDREÆ RAUCHBAR J.U.D. & Professoris, cum nondum ætate duas explevisset menses, moritur 11. Decembris Anno 1585.

Hac jacet EUPHROSINE Teuberi neptis in urna
Filia Rauchbaro quæ patre prima fuit.
Vidit in hoc mundo vitiiq; pericula mundi
Nam cita mors longis est medicina malis.
Si patribus nobis ad cœlos ire cupido est,
Ne doleas natam morte præisse tuam.

I. M. D.

CXXXIV.

CXXXIV.

Euphrosyna Pauls.

EPITAPHIUM.

Honestiss. Matronæ EUPHROSINÆ, Cl. viri D. Michaëlis Teuberi, J.U.D. conjugis cariss. piè defunctæ 6. Iulij. ann. 1586.

Hic jacet Euphrosyne, Benedicti filia Pauli
Quæ pia Teuberi conjugis uxor erat.
Corpore parva quidem fuit, ast in corpore parvo
Mens imbuta Dei magna timore fuit.
Sum hinc dum vixit cum sedulitate studebat
Posse placere Deo, posse placere viro.
Occubuit placidè ceu vixit si cupis ergò
Vivere, sicq; mori, disce timere DEum.
Nam malè non moritur, sed vitæ pro brevis usu
Æternam vitam qui benè vixit habet.

CXXXV.

Michael Teuberus, D.

Epitaphium Clarissimi Viri MICHAELIS TEUBERI, JC. celeberrimi piè defuncti 15 Septembr anno 1586.

Ante dies septem decies heu morte solutæ
Hic prope Teuberus conjugis ossa cubat.
Justitiâ clarus, nulli pietate secundus,
Doctior haud quisquam jure in utroq; fuit.
Nec tamen hunc pietas, Themis aut doctrina valebat
Morte levare, licet vivere dignus erat.
Sed post sex decies agitur dum certius Annos,
Morte datur vitâ nunc meliore frui.
Nempe mori didicit vitæ dum fila trahebat;
Ergo quisquis amas vivere, disce mori.

CXXXVI.

Johannes Kniphoff.

Anno Domini 1586. die 22. Decembr. Obiit IOHANNES KNIPHOFF, Hildesiensis Saxo LL. Studiosus suæ ætatis Ann. 22.

CXXXVII.

Gregorius Rudolphi.

Hic sita GREGORII requiescunt ossa RUDOLPHI,
Dum Deus hæc menti junget ut ante suæ.

[illegible]

Qua fidei specimen [illegible]

Ejus & [illegible]

[illegible]

Officij cultor [illegible] modestus in omni

[illegible] ante homines gessit & ante Deum.

Namq; fidem in Christum vera virtute probans.

[illegible] & vitæ [illegible] nova est.

Gratia [illegible] carmine [illegible]

Quem cœlo pietas [illegible] & alma fides.

1588. 4 Januarij.

CXXXIIX.

M. Johannes Breitnerus.

Requiescit sub hoc saxo, pietate virtute & eruditione ornatiss. Iuvenis, Dn. M. IOHANNES BREITNERUS Schorndorffensis, Melchioris Breitneri Reip. Schorndorf. Consulis filius, lætam expectans resurrectionem. Piè in Christo obdormivit die 14. Ianuarij hora 6. vespert. ann. salutis 1588. ætatis suæ 23.

CXXXIX.

Casparus Mostelius.

Mole sub hac lapidis CASPARI molliter ossa
Mostely recubant, spiritus astra tenet.
Plavia quem genuit, formavit Curia, rexit,
Quæ caput ad cœlos fert Witeberga suum.
Is cum ter senos annos vixisset & unum,
Heu præmatura morte peremtus obit,
Mox ubi defunctos tumulis revocabit Jesus,
Surget, & æterna sorte beatus erit.

Obiit anno 1588. Febr. die 16. h. 5. vesp.

CXL.

Dorothea à Weihe.

Genere & pietate lectissimæ & scitissimę virgunculæ DOROTHEÆ a WEIHE, D. Eberhardi à Weihe, I. C. & Professoris &c. filiolæ cariss. natæ an. 1584. 26. Iulij piè & placidè mortuæ ann 1588. 18 April. in spem certissimam resurrectionis, posuerunt mœstissimi parentes.

Nil meum quod debui reddidi, quod per me perdidi per Christum recepi.

CXLI.

Ambrosius Bernutzius.

Obiit 1588. die 22. Aprilis Ambrosius Bernutzius, ætat. suæ 71.

Mortuus hic recubat clausis Ambrosius annis
Bernutius, patriæ fama decusq; domus.
Cui rapto septem post acta decennia, Janus
Hæc monumenta gener Mentzius instituit.

CLXII.

Clara, filiola M. Iohann. Galli.

CLARA fuit terris prænomine luminis usu,
In Cœlis Christi clara perennis ero.
Clara sub hoc tumulo Jani dulcissima Galli
Filia præpropero funere rapta jacet.
Angelicas inter turmas jam lumine claro
Clara micans verum nominis omen habet.

Obiit 27. Aprilis Anno 1588.

CXLIII.

Laurentius Matthiæ, Holsatus.

Obiit LAURENTIUS MATTHIÆ, Holsatus Husensis, anno 1588. 22. die Maji, & sub hoc Saxo requiescit.

CXLIV.

Hartmannus Hübschmann.

HARTMANNUS qui HUBSCHMAN, terra requiescit in ista
Cui qui Thuringus vivere Saltza dedit.
Ast ubi Leucorides sequitur sua numina Musas
Occubuit repetens æthera grata piis.

Obiit die 18. Junij hora 8. matutina anno 1688.

CXLV.

Johannes Matthæi, D.

Reverendi Viri JOHANNIS MATTHÆI, Smalcaldensis D. Theologiæ & tandem post varia exilia in hac Academia S S. Literarum Professoris fidelissimi A.S. 1588. Septembr. 18. Magno cum Studiosæ Juventutis mœrore elatum corpus beatam resurrectionem hic expectat.

Mun-

[illegible]
[illegible]

CXLVI.

Anna Stympfelia.

ANNA STYMPFELIA D. Viti Winsemii F.U.I.D. Prof. & Consil. Saxon. Uxor cariss. obijt Anno Christi 1588. id. Febr.

CXLVII.

Elisabeth Person.

Hic ternis tumulata cubo cum fratribus infans
　　Person Elisabeth Immanuele sata.
Venturis praerepta malis, damnisq; nefandis
　　In Christi gremio jubila sancta cano.

1589.

CXLIIX.

Christianus Schlebingius.

Molliter hac hospes recubat Schlebingius urna
　　à Christo primum nomen ut omen habens.
Christo etenim sacra baptismatis initus unda
　　In Christi vixit, Christi obijtq; fide.
Lucem ipsi primam dedit Osnabruga favente
　　Nomine Westphalici nobile sidus agri.
Patris aves forsan vitam cognoscere & artes
　　Ut nati hinc noscat certius ingenium,
Nominis ille fuit similis famaeq; celebris
　　Passim in Saxonicis Westphalicisq; Scholis.
Hannovera id loquitur Brema, atq; Hervordia quamq;
　　Westphalici dixi nobile sidus agri.
Ille ubi Palladiam pubem pietate fideq;
　　Sincera ac Clarijs artibus excoluit.
Quin etiam sacris templorum accitus habenis,
　　Aeterni sonuit dogmata pura Dei.
Transijt in sebolem simul haec cum semine virtus,
　　In nato eluxit patris & ingenium.
Hinc ipsi quamvis afflictis viribus esset
　　In studijs aetas tota peracta fuit.

Jhena

Jhena ipsum integra docuit Trieberide & Albim
Sex tantum menses vidit & ingemuit.
Ingemuit nulli fatales parere Parcas,
Cumq; malis æqua falce secare bonos.

Indormiit 28. Aprilis Anno Christi 1590. ætatis 22.

CXLIX.

Catharina Burchardin.

CATHARINÆ Johannis Burchardi, Davidis Voiti Theologi & Pastoris Witebergensis Conjunx quinquagenaria obiit decendio post mortem Mariti ad 4. Decembr. anno 89.

Sanguine Burchardi & Voiti pietate mariti
Virtutumq; omni fœmina clara choro.
Hic Catharina cubo vitamq; expecto beatam
Quam nova vivet homo, quæ vetus ivit humo.
Sunt tamen hic inter lacrumas extincta meorum
Atq; brevi ob fata morte secuta virum.
Parraq; non valuit tumulo viduare propinquo
Quæ potuit thalamo me spoliare viri.
Quisquis es oro pium cinerem ne lædito: namq;
Nil nisi sub tumulo hoc terra cinisq; jacent.
Terra cinisq; jacent fateor, sum facto sed ante
Civis fausta polo, quam cinis hausta solo.

CL.

Cyriacus Engelke.

CYRIACO ENGELKE, Patricio Elbingensi Borusso præclaro nato: cui pietas singularis & virtutum eximiarum alacre studium insignem gratiam honoremq; conciliarat. Cui S.S.LL.M. quamjam felici diligentia sua ostendebat accurata cognitio eximiam laudem paratura, deq; patria optimè medendi occasionem datura fuit quod Deo tamen visum aliter est. in Christo pientissimè his Witebergæ summo cum matris amantissimæ dolore, multò patriæ aliud sperantis gemitu, anno Christi 1590. 6. Cal. Octobris, ætatis suæ 20. de mortuo.

H. P. EST. M.

Heic spes Elbingæ & fidæ unica cura parentis
Deposui gelida funeris ossa domo.

Z z z Pa-

Patria cui voluit Legum sanctam esse Magistram,
Leucorin hunc tumulum, jusserat esse DEus
Factum utrinq; benè est nam Consul avusq; paterq;
Non mihi sed patrio me genuere solo.
Hæredem laudisq; suæ pulcriq; laboris
Quæ mutas certa Curia nostra vice.
Crescebam & Patriis se offendit rebus arista
Verùm maturos non habitura dies.
Protinus in terram spico vernante relapsum
Abdidit etiam nunc longa moratur hyems.
Olim autem æternas surgam redivivus ad auras
Ver ubi perpetuum nobilis auster aget.
Sic vixi benè sic obij si illustria vitæ
Mors non invito tempora præripuit.

Cyriacus Engelcke, Elbingensis Borussus.

CLI.

Michael Varadinus.Ungarus.

Dum bene sperata virtutum laude placeret,
Varadij Michael patria cura soli.
Mortuus in priscas olim reditura figuras,
Nuper in hac sterili membra reliquit humo.
Dum tamen exuvias retinebit corporis urna
Hospita sidereum pars colit ipsa polum.
Quisquis es & gelida positum spectabis arena,
Expectes vitæ tu quoq. fata tuæ.

Cœtus Ungaricus posuit, emigrantis ex hac vita salutis Anno 1590. die 7. Mensis Octobris ætatis 24.

CLII.

Agatha Thom. Friedsij.

D. M. S.

In Christi Jesu agnitione vera, placidè obdormivit matrona pia AGATHA integerr. viri Thomæ Friedsij relicta vidua anno Salutis [illegible] mens. Septembr. die [illegible] hora post 5. [illegible] cum vixisset annos Conjugij X. viduitatis [illegible] curriculi totius ærumnosi ferè [illegible] relictis & superstitibus Thoma, [illegible] I.U.D. Jona deq; [illegible] piæ memoriæ nepte [illegible], cui

[illegible]

in memoriam resurrectionis sanctorum liberi mœrentes monimentum P.C.

PSAL. IV.

In pace requiescam & dormiam, quia tu Domine solus confidenter me habitare facis.

CLIII.

Iohannes Grunius.

E P I T A P H I U M.

Pij & eruditi juvenis JOHANNIS GRUNII, qui placidè in Christo obdormivit 12. Cal. Januarij hora 12. nocturna anno post natum Christum 1592.

Hunc tumulo lacrumans nati miserabile corpus
Supposui senij spem columenq; mei.
Jam lustris quatuor binos adjecerat annos
Doctrina ambiguum est an pietate prior.
Ardua Pimplai superaverat, illius ergo
Fronti intentabant laurea serta Deæ.
Hic operum medio retrò ad interiora coacta
Frigoribus scabies cor juvenile necat.
Ut sentit tacitam labi per viscera mortem
Christe ades atq; hoc me carcere solve, refert.
Jam mihi munde vale, Frater, cariq; parentes
Atq; sodalitij turba valete mei.
Me DEus ipse vocat jam me cœlestibus oris
Invitat, salvo, quod mihi dulce fuit.
Talibus expirat, me fac quoq; maxime Christe
Tam placida humanum claudere morte diem.

CLIV.

Andreas à Seidwitz.

Hæc mihi supremum benè fusa viator habeto
Christe tibi vivo, Christe tibi moriar.
Christe cutem quoniam geris ob nos de cute nostra
Simnè revictura hac decute falsus ego,
Sic moriar quamvis hic immaturus; at illic
Non immaturè Christe tibi associor.

Andreas à Seidwitz, Georgij in Buschwitz, Pultzwerda Filius, ætat. 23. ann. Obiit 14. Febr. Anno 92.

CLV.

Maria Salbachin.

EPITAPHIUM.

Honestæ Matronæ MARIÆ SALBACHIÆ, Conjugis M. Johannis Knorij Franci piè in Christo defunctæ, &c.

Ergonè tot lacrimis Maria es deducta sepulchris
Salbachia ô magnum connubiale decus.
Hac vix ter, denos ac tres exegeret annos.
Triste puerperium tristia fata tulit.
Hæc quoniam sobolem peperit dilecta marito
Septeno in partu morte soluta cadit.
Non cecidit sed & hac in Christi Sanguine vivit
Vulneribus vivet Christe redempta tuis.

Decessit die 22. Novembr. hor. 2. post merid. Anno Christi 1593 ætatis verò suæ 33.

CLVI.

Christophorus Cegledius, Ungarus.

Mente adiit cœlum hac posuit sed corpus arena
Cui benè de Christi nomine nomen erat.
Pannoniæ Patachi, has etiam quod misit in auras
Artibus ingenijs tempora prima dedit.
Hic procul à patria telam dum texit eandem
Ingenio præstans, nec pietate minor.
Annos bis denos ac vix transmittit, & unum
Deliciæ matris, spes cadit atq; patris.
Heu quam vernantis citò languent lilia campi
Tam citò summa dies cuilibet una venit.

Parentes mœstiss. p.

Vita defunctus Immanuele nostro inter h. 7. & 8. matut. d. 28. Novembr. anno Epochæ Christi 1593.

CLVII.

Petrus Wesenbecius.

PETRO Nobilissimi Matthæi Wesenbecij, filio in lucem suscepto anno Dom. 1570. C. April. postea vera in Christum fide magno-

magnoq; cum desiderio ad Patriam cœlestem evocato 3. non Jan. Anni 1599. Viro cum pietate erga Deum, tum mansuetudine erga Cunctos præstanti, Monumentum hoc posuit mœsta Mater Martha Puchnerin.

CLIIX.

Melchior Breus.

Christo Servatori Sacrum.

Egregiæ indolis ac spei adolescens MELCHIOR BREUS Fribergensis Eliæ filius, natus 2. Augusti anno 73. cum in hanc Academiam venisset pietatis & artium opt. studiosissimus semestri vix interjecto præmatura morte extinctus, commune & immutabile debitum naturæ Deoq; persolvit anno ætatis suæ 20. Christi 98. M. FF. B. F. E. B. 25.

CLIX.

Salome Mollerin.

Quam mihi terra dedit Salomen Witebergia natam
Hujus in hoc tumulo contigit ossa rogo.
Pone jacent soceri de, primo fœdere Reschi
Pulvere contigui subruta membra loci.
Redde mihi, quæ mors tibi reddidit utraq; cœlo
Expectata diu pignora redde mihi.
Spiritibus jungenda suis, jungenda beatis
Cœlitibus, sunt hoc membra reposta loco.

Georgius Mylius D. fecit & posuit filiæ ac socero piæ recordationis ergo 2. Febr. 1594.

CLX.

Casparus VVinshemius.

DIIS MANIBUS.

CASPARI WINSHEMI, VITI WINSHEMII JCti F.

Si quis nobilium, si quis virtutis amicus,
Non moriturus erat, non moriturus eram.
Sed nihil hæc: scenâ fracta quia corporis omnes
Ultima nos vestis putrida terra manet
Nec moror, hoc fretus patriaq; privaq; virtus
Quod nomen lethæ surripuere meum.

Et postliminiò quod Christo vindice corpus
Integrum gelidus qui modo pulvis ero,

Decessit Casparus VVinshemius Anno salutis 1595. d. 22. Martij hor. 2. pom. ætat. 27.

CLXI.

Samuel Calixtus.

Christo Servatori Sacrum.

Fensburg Holsatus moribus & literis sanctissimis præditus 20 Jun anno orbis redempti 1594. ætat. suæ 23. dum obijt.

Ossa sub hoc tumulo Samuelis clausa Calixti
Et patris patriæ spesq; decusq; jacent.
Occidit ante diem primo sub flore juventæ
In medio Clarij tramite fixus agri.
Sed nihil ut terris perfectum fata relinquunt
Sic etiam hunc fieri non voluere senem.

Memoriæ causa Johannes Calixtus V. D. minister filio suo dilectissimo mærens posuit.

CLXII.

Adamus Mollerus.

Anno Domini 1594. 16. Octobr. pius & doctus juvenis Dn. ADAMUS MOLLERUS Furstenvvald, suæ ætat. 20. an. placidè obdormivit.

Aspice quæso nitens marmor quod pulvere jactum
Disce legens, quis sim, quis fu & omnis homo,
Aridus est terræ pulvis, miserabilis exul,
Mortalis, fœnum, labilis umbra, nihil,
Vix studiosorum gustaram gaudia vitæ,
Surreptus cœto nunc ego pace fruor.

Hiob I.

Dominus dedit Dominus abstulit sicut Domino placuit, ita factum est.

CLXIII.

Emanuel Schot.

D. O. M.

Heîc jacet Emanuel Personi nominis hæres,
Nuper fraterni copula quinta jugi,

Hunc

Hunc Themis, hunc pietas, hunc plebs, hunc curia laudant,
Fletq; Marita virum mascula trina patrem.

Obijt VViteb. Anno Christi 1695. 13. Junij.

CLXIV.

Christoff à Berga.

D. E. V. S.

EPITAPHIUM.

Nobilissimi nec non ad ardua quæq; nati juvenis Dn. CHRISTOPHORI à BERGE Silesij, qui piè ex hac demigravit vita Anno 96. Maij d. 4. hora die 11. ætatis suæ anno 21.

Dum plantandus eram per summa cacumina montis,
Cum de monte mihi nomina clara data.
Ut flos purpureus spina dejectus ab alta
Flatibus adversis Austriacoq; malo.
Huic ergò tumulo trado mea membra caduca,
Spiritus at cœli culmina summa tenet.

Joh. 16.

Confidite, ego mundum vici.

D. V. W. D. V. K.

CLXV.

Johannes Canutus.

EPITAPHIUM.

Docti & honesti juvenis JOHANNIS CANUTI Husensis Holsati 12. die Julij piè defuncti Anno Christi 1596. ætat. suæ 23.

Hac ego vitali privatus luce Canutus
Deposui luteæ viscera pellis humo.
Mens traducta polo viget enthea: Musa beatos
In terra manes fontis honore colit.

CLXVI.

Jacobus Rungius.

Hoc loco quiescunt exuviæ JACOBI RUNGII, qui natus 14. Septembr. anno 1596. pater Davido Rungio SS. Theol. Doctore & Professore publico. Obijt 13. Decembr. eodem anno.

Marc. X.

Talium est regnorum cœlorum.

CLXVII.

CLXVII.

Johannes Sommer Torgensis.

JOHANNES, filius Balthasaris Sommeri Doctoris Medicinæ, hic quiescit, expectans lætum adventum Jesu Christi, discessit anno 1598. Mens. Julij d. 21. h. 6. P. M.

Summerum rapuit juvenem mors horrida, vitam
    Christus justitiæ Sol sacer ipse dabit.
Hic tandem in cineres ubi flamma resolverit orbem
    Lætitiæ, capiet, proprietate, decus.

B. M. N.

CLXIIX.

M. Bartholomæus Stenius.

TUMULUS.

M. BARTHOLOMÆI STENII, Rev. & Clariss. Viri Barth. Superintend. Heckstad. F.

Ecquis in hoc posuit sua mortua membra sepulchro
    Ah juvenis spondam Stenius ille valens.
Qualis erat? Clariâ spectabilis arte Magister,
    Sincerus, constans insuper, atq; pius.
Unde erat? Heckstadio: moriendo qualiter ævi
    Extremum clausit? cognitione λογȣ,
Sub mole his igitur corpus modo inane quiescit,
    Mens ast in Christi gaudet ovatq; sinu.

Obijt d. 28. Octobr. h. 6. vespert. An. D. 1598. ætatis suæ 27.

CLXIX.

Jeremias Neve.

Sub hoc lapide conditæ sunt exuviæ JEREMIÆ NÆVII Dresdensis, juris utriusq; periti nati Ann 1562. die S. Augusti circa 8. vespert. ac denati circiter eandem horam vespertinam Anno 1598. die 2. Decembr. Juliani, expectantis cum omnibus electis lætam resurrectionem ad vitam æternam sub adventum Servatoris sui Christi Jesu.

CLXX.

M. Christian Salbach.

Pietate, doctrina ac virtute ornatissimo Viro M. CHRISTIANO SAL-

SALBACHIO Scholæ Senatoriæ Rectori vidua relicta Catharina. H. M. P.

Momenti exigui vulgores esse putatur
Infantum teneros erudysse greges.
Quanta sed est terra cives generare poloq;
Tanta quoq; imberbes ritè docere Scholas.
Præstitit hoc mira Salbachius arte fideq;
Pulpita Gymnasij pulverulenta regens.
Undecim in hoc ludo dum Pædotriba per annos
Lusitas, ac cæli plantat & ornat opes.
Incola sidereæ nunc arcis, ubi orbe relicto
Splendida, quam colit præmia messis habet.

Piè obijt die 14. Martij Anno Christi 1599.

CLXXI.

Veronica im Hoff.

Hic sita est fœmina.

Genere pietate omnibusq; corporis & animi dotibus præstantissima VERONICA patricia Noribergensis, uxor Clariss. Viri Dn. Bartholomæi Hierovij Thorunienſis Borussi Med. Doctoris & Acad. hujus Profess. p. Nata fuit anno Salutis 1579. Patre ampliss. ac senatorio D. Jer. im Hoff, Matre Wirbeccia Witebergensi, mense tertio à nuptijs correpta fuit dysenteria epidemica, obijtq; sanctissimè anno Christi 1599. die Augusti 19. ætatis suæ anno 20.

CLXXII.

Christianus im Hoff.

Situs est & hic CHRISTIANUS im HOFF frater ejusdem germanus SS. LL. Stud. qui cum simul V. Augusti eod. fluxu tentari cæpisset mortuus est beatissimè, Anno ætatis 19. die ante Sororis, obijt 6. quia verò in omni vita imò & morbo ac morte, ipso admiraculum usq; conjunctissimi fuere, ne vel jam post funera sejungerentur uno hoc eodemq; tumulo contecti sunt. Nil ultra verum j, nunc chare viator & precare his sanctis exuvijs sacram quietem cœlestisq; decus perenne vitæ, & tu vive piè moriq; disce.

CLXXIII.

Melchior Reich.

Hic situs est MELCIOR REICH, Hanoveranus Saxo; Erici Patris patriæ Honoratiss. F. doctis summæ indolis adolescens Jurium studiosus, qui cum agebat annum undevigesimum, Christo Servatori spiritum terræ corpus tradidit.

In Tumulum.

Nil mihi Fortuna mihi nil virtusq; negabat
Nil nunc defuncto funere terra negat.
Nil anima cœli negat inclyta patria cujus
Spes una & vivi & deficientis erat.

Anno Sal. 1599. 8. Septembr.

CLXXIV.

Lucas Leiserus.

Christo Sacrum.

LUCÆ LEISERO in inclyta hac Academia Patria pietatis & literarum Studioso filio charissimo, qui 2. Maij Anno 1583. natus atq; 23. Augusti ipso die Bartholomæi Anno 1599. hora noct. 11. dysenteria morbo tum epidemio extinctus, vera in Christum fide & precum ardore piè placideq; expiravit Parentes superstites Polycarpus Leyserus Sacræ Theolog. Doctor Elisabetha Lucæ Cranachij Consulis filia, hoc Monumentum indicium amoris, levamen mœroris, fulcimentum spei testimonium fidei, de beata carnis hujus resurrectioni ad vitam æternam posuerunt. Sit anima ipsius in benedictione & Requie sempiterna Amen.

Ad Ostij Parochialis dextram marmori porphiriaco inauratis literis incisum, sed in templum translatum muro sacrarij occidentali in clusum, & sequens monumento impositum est.

Dormit in hoc tumulo Lucas Lyserus, at eheu
Ipse sub ætatis verè virtute jacet
Ut tria lustra recens cum binis egerat annis
Texit eum tenus pulvere mollis humus.
Te Polycarpe satus puer est Lysere parente
Elisabeth genitrix Cranachiana fuit.

Justo

Justus uterq; parens pater antistesq; disertus
Et mater vitæ regula tanta suis.
Castalidum fontes fuit admiratus & undas
His sua fœcundis ora rigavit aquis.
Haud majus lucrum duxit quam vivere Musis
Tempe Leucoridos visere amœna suæ.
Maxima speravit pater accrescentibus annis
Maxima quæ patri mors inopina tulit.
At bene cum Luca reor actum quippe, suavi
Amplexu fruitur colloquioq; Dei.
Inter & electos habitat sanctos & in ævum
Inter syderiæ vivit in arce domus.
Et quamvis corpus putri retinetur in urna
Id tamen illa dies ultima restituet.

CLXXV.

Anna Fluthin.

MEMORIÆ

Lectissimæ fœminæ ANNÆ FLUTHIÆ Clarissimi Viri BENEDICTI CARPZOVII JCti & Prof. Ordinarij, quondam Maritæ, quæ ut Sexus potioris binos alterius totidem liberos pepererat, quintum parturiens unà cum fœtu occubuit Anno Conjugij 9. ætatis 26. Christi 1599. d. 6. Decembr. Hoc Monumentum Maritus superstes & gratus. P.C.

TUMULUS

Præstantiss. fœminæ Annæ Flutenæ Benedicti Carpzovij J. C. & Professoris Publ. quondam maritæ.

Hic ego post fatum Carpzovias Anna quiesco
Dicta fui specimen nobile conjugij
Quintum parturiens dum proli cogito vitam
Eripitur proli vita simulq; mihi.
Terra meum facta est ego prolis facta sepulchrum,
Nonnè sepulturæ tristis imago meæ?
At Deus in cœlo est, qui solvet utrumq; sepulcrum.
Et decus & vitam reddet utriq; suam.
Qui transis ne te lacrumis impende: Sed æstum
Fati nosce mei, disce timere tui.

Occubuit unà cum fœtu anno ætatis suæ 26. Conjugij 9. Christi 1599. 4. Decembr.

CLXXVI.

Emanuel Person.

Christo Immanueli scriptum.

NatVs erat qVI ter septena LVCe noVeMbrIs
HICCe pVer beLLVs post sua fata CVbat
Cui Pater Emanuel Person tam munere vitæ
Functus adhuc patrium nomen habere dabat.
Quiq; dehinc matri Ruhelino sanguine natæ,
Solamen vidui dulce doloris erat.
Ast febre oppressVs grassante potItVr olyMpo
IVnIVs Vt qVInos tVrbat ab aXe DIes.

CLXXVII.

Martinus Colerus D.

Clarissimo JCto MARTINO COLERO, Patria Cizensi quem apoplexia subitò correptum Deus ex hac ærumnosa vita placidissimè evocavit 21. Novembr. anni 1601. cum nondum quadragesimum ætatis annum complevisset viro cum pietate tum vitæ integritate conspicuo marito ac patri dilectissimo hoc monumentum relicta vidua trinaq; Soboles amoris & pietatis ergo posuerunt.

CLXXIIX.

Ambrosius Reuterus.

MEMORIÆ

AMBROSII REUTERI, Norib. qui fortuna usus varia adhuc adolescens sub initium reformatæ Ecclesiæ Luthero æquior Lipsiæ carceri includitur. Inde Q. mirabili modo evadens ab ijsdem, qui fugitivum reprehendere missi per imprudentiam securior redditur: Honores gessit in Repub. Witeberg. præcipuos, puin & Academiæ & Consistorio scriptionibus publicis operam navavit, Ann 16. Multa perpess. bello præsertim germ. liberum 23. pater officio boni, viri boniq; Christiani functus, obijt 5. eid. Quinct. Anno Christi 1564. ætatii 67.

CLXXIX.

Anna Bürstenbinderia.

MEMORIÆ

ANNÆ BÜRSTENBINDERIÆ Coburgi Fr. Natæ opt. Fœminæ taliq;

taliq; Conjugio planæ dignæ, in quo vixit summa fide annos 14. vidua 15. obijt 27. Aug. Anno 1578. Cariss. patri Matri H. M.P.C. Filius Conradus Reuterus Reip. Bitterfeld. Cos. Anno Christi 1502.

CLXXX.

Petrus Brenningus.

Olim Quæstor Schlibæ, ad Viatores.

Quæstor eram SCHLIBÆ genuit SCHLEUSINGA celebris
Palladis intrepidus post Martis castra secutus
Ungariam inde redux ducta cum Conjuge vixi
Quæ fuit orta domo GRIBENUM hæc pignora lecti
Viva dedit quatuor, quorum tres livida semper
Mors rapuit, primus rapuit spes unica Matris
Lustra ubi quinq; habeo podagræ sentisco dolores
Quæ misere septem corpus compunxerat annis
Corpus ubi quassum est mundanas desere curas
Spiritus ut solidus Domino servetur Jesu
Exuvias hinc pono meas, ad Mœnia templi
Hic ubi tumba meos cineres subjecta recondit.

CLXXXI.

Nicolaus Reusnerus.

BARTHOLOMÆI REUSNERI JC. & in Acad. Professoris ac Senioris filiolus NICOLAUS, hic jacet. Natus 13. Decemb. à merid. An. 1607. Denatus 30. Jan. itid. à Merid. Anno 1608.

CLXXXII.

Andreas Ursinus D.

C. R. M. S.

ANDREÆ URSINO J. U. D. Supremæ Curiæ Electoralis & Consistorij hujus Advocato, viro solida eruditione singulari pietate, delenifico morum candore, spectabiliq; rerum agendarum peritia clarissimo Hieronymus Nymmannus Wittebergensis SS. Theol. D. Pastor Superintendens, ac templi Cathedralis Misenensis Concionator, cum Conjuge suavissima ANNA MARIA Socero ac Parenti suo desideratissimo hoc pijssimi affectus & æviternæ memoriæ Monum. P.C. Natus est Sanderslebiæ, Anno 1568. d. 30. Novembr. circa 2. hor.

 ante-

antemerid, Parentibus honestissimis à quibus cum domi benedoctus atq; eductus feliciter exorsam in Schola Patria Studiorum etiam in tribus Gymnasijs, sex Academiis feliciiTunè pertexuisset adjecit animum ad virginem lectissimam Vir. Rev. & Clariss. Dn. M. PETRI HARINGII Pastoris ac Superintendentis Cöthensis relictam filiam, eamq; duxit uxorem anno 1597. d. 3. Octobr. à qua in quatuordecim annorum Conjugio 4. filiorum & 3. filiarum Parens factus hac vita excessit Witebergæ Anno 1612. d. 15. Jan. hor. 3. matutin. cum vixisset annos 43. mens. 1. hebd. 2 dies 3.

Bustum corpus habet paries testamen amoris
Fama solum peragrat Spiritus astra colit.

CLXXXIII.

Anna Maria, VVanckelij.

EPITAPHIUM.

Pietate, Castitate, Conjugalis amoris sinceritate, ANNÆ MARTÆ WANCKELIÆ Filiæ Clarissimi olim PETRI Apiani D. & Illustrissimi Principis Pomæraniæ Medici.

Uxoris verò.

Clarissimi & Excellentissimi Viri M. JOHANNIS WANCKELII Histor. in alma hac Witteberg P P. quo mox subsecutum mœstis marit ita alloquitur.

Cur quæso spargis tantos de pectore questus
Et longos gemitus chare marite trahis?
Parce rogo lachrymis haustum dimitte dolorem
Auget enim luctus non moderatur onus.
Nec prodest! video quid mundus præstet iniquus.
Est satius Christo jam propiore frui.
O quam læta dies hæc quæ me carcere solvit
Ut liceat clara in luce videre Deum!
Ad me mox venias ad candida gaudia cœli
Surge, veni, propera! Surge, Marite, veni!

Ultimum clausit diem d. 22. Jun. An. æræ Christianæ 1616.

Philipp. I. vers. 23.

Cupio dissolvi & esse cum Christo.

CLXXXIV.

CLXXXIV.

Johannes VVanckel.

EPITAPHIUM.

Clarissimi & doctissimi Viri JOHANNIS WANCKELII Phil. & Professoris P. qui obijt 10. Junij media decima vespertina Anni 1616. cum vixisset annos 62 Mens. 4. D. 10.

WANCKELII lapis exuvias tegit iste JOHANNIS
    Inseruit clario quem pia musa choro
Hunc genitum patte Matthia Kemberga puellum
    Mox ducta erudijt Grima, Sibere, tuo
Inde Magisterij hic decoratus honore ter annos
    Sex pubem docuit Grammata Torga duam
Hinc studium Friderice tibi Guilielme fidemq;
    Sex annis aulæ pars quotacunq; probat.
Leucoris extremos vitæ sibi vdndicat annos
    Hinc grato extincti nunc fovet ossa fini.
Pignora bina prior sexus utriusq; marita
    Annos terq; decem tresq; ingata parit.
Altera jam fessæ solamen dulcæ senectæ
    Percupiit cineres contumulare viri.
Verum enixa duas unaq; superstite natas
    Ordine converso tendit ad astra viam.
Sit tibi terta levis genitor dulcissime noster
    Nec tumulus durus prægravet ossa tibi.

Instauratum & renovatum à pietatis filialibus, retinentissimis Nepotibus An. Ær. Chr. 1653.

In memoria æterna erunt justi.

CLXXXV.

Valentinus Guilielmus Förstерus, D.

VALENTINO GUILIELMO FORSTERO J.U.D. & Profes. Publ. Valentinus Anna Margarita Wilhelmus Carolus Fridericus Liberi Patri optimo desideratissimo Meorsnres Pos vixit Annos 46. Publice docuit An. 13. Obiit 4. Cal. Novembr. Anno A. Christo Nato 1620. pietate virtute ingenio & Editis Lucubrationibus superstes.

CLXXXVI.

CLXXXVI.

Georgius Daniel Koschvvitz.

Beati qui moriuntur in Domino.

Ornatissimo & integerrimo Dn. GEORGIO DANIEL COSCHWITZIO Stregaviæ in Silesia, Patre CASPARE, Matreq; HELENA ERCKENBERGIA Anno 1596. die 11. Decembr. nato. In Schola patria & Lignicensi piè educato, dehinc in Pharmacopæa arte probè informato, multosq; annos diversis in locis exercitato, post in celeberrima Witebergensi Academia Pharmacopolæ fidelissimo Apoplectico malo die 27. Maij, Anno 1628. piè in Christo denato. Marito & parenti ut olim suavissimo, ita nunc desideratissimo hoc pietatis & memoriæ monumentum, mœstissima vidua ROSINA GROSSIA cum tribus liberis superstes P. C.

CLXXXVII.

Laurentius Fabricius.

LAURENTIUS FABRICIUS, Danriscanus, Ebrææ & Aliarum Orientalium Linguarum Witebergæ Annos 36. Prof celeberrimus bis fascibus hujus Academiæ potitus, Decanatu Philosophico Sexies defunctus Facultatis ejusdem imo & totius Academiæ Senior gravissimus, Anno ætatis 75. pie ex hac vita egressus, ad diem 28. Aprilis Anni 1629. sub hoc tumulo gloriosum Christi Adventum expectat.

CLXXXIIX.

Johannes Ernestus Reichelm D.

M. S.

Sta viator, lege Lector, his situs est JOHANNES ERNESTUS REICHELM U. J. D. multorum Principum Consiliarij Reipubl. Hallensis Syndici emeriti & ELISABETHÆ GRÆFIÆ Consularis familiæ Matronæ filius desideratissimus, ætate adolescens, animo senex, speculum pietatis, exemplum humanitatis antiquissimæ familiæ decus omnibus charus vixit annos 29. hebdomadas 15 natus Halis Sax. Denatus Wittebergæ emortuali Christi Salvatoris die 8. April 31. & præterea audi & para te Mors manet & monet.

CXC.

CLXXXIX.

Jacobus Homs.

Hic jacet præstantissimus & ornatissimus, vir juvenis JACOBUS Homs; Scotus, natus honestis parentibus & pijs Edenburg primariæ civitatis in Scotia; qui post multā peregrinationem militiam unà & Mercaturam agendo diem suum obijt Witebergæ 14. Januarij Anno Domini 1632. ætat suæ 36. cujus funus honestissimè & decenti pompa procuratum est à præstantissimo Domino & populari suo fidelissimo ROBERTO BREMERO Mercatore apud Londinenses in Anglia primario.

CXC.

Ambrosius Rhodius, D.

Vir. Claris. & Excellentis. AMBROSIUS RHODIUS Kembergensis Med. D. & Math. Super Witeberg. Professor Celeber. Magni illius Tychonis Brahei discipulus γνησιος Fascibus hujus Academiæ Witeber bis Ordinarie bis Vicario positis Decanatu Philosophico sexies Defunctus aquilicijs & Geodæticis de hac Urbe & vicinia optime meritus Anno ætatis 57. inchoati die 6. 24. Augusti Anno 1633. beate obiit & sub hoc Marmore gloriosum adventum Christi expectat.

CXCI.

Godofredus Reuterus, D.

Deo opt, Max. Sacr. & Memoriæ GODOFREDI REUTERI JC. & Antecessoris in Acad. Witeb. in qua de Jure inter Assessores Amplissimi Ordinis Respondit Annos 17. Professor ordinarius Publice docuit Annos 10. & totidem Serenissimæ Electrici in Lichtenburg & Illustris. Anhaldinæ principis in Coswvig Viduis à Consiliis fuit non sine magna innocentiæ integritatis doctrinæ, fidei & Prudentiæ laude. Natus est Bitterfeldæ die 14. Augusti Anno 1585. obiit Witebergæ die 27. Mensis Junij Anno 1634. cum jam tres integros Menses decubuisset post 7. Liberos, quos genuit insigne pietatis, probitatis Candorisq; exemplum omnibus relinquens Conjunx. M. P.

CXCII.

Michael Ledererus D.

Sub hoc monumento quiescit.

Vir Consultissimus atq; Excellentissimus Dn. MICHAEL LEDERERUS J. U. D. Assessorum amplissimæ Facultatis Juridicæ Senior, Curiæ Provincialis Electoratus Saxonici Advocatus & Practicus celeberrimus, qui natus est Torgæ Anno 1578. Calend. Junij vespertino tempore inter 7. & 8. & anno 1635. 16. Cal. Febr. inter 3. matutinam plenus fidei ac spei Christianæ tam leni placidaq; morte finitus est, ut ab astantibus liberis & uxore conjunctissima vix sentiretur.

CXCIII.

Jeremias Gottfreds Reichelm.

D. O. M. S.

Et bonæ memoriæ JEREMIÆ GODOFREDI REICHELMI J. U. C. eximij, qui natus Halæ Saxonum 8. Non. Novemb. 1607. in hac Academia, quam fermè sexennium sedem studiorum habuerat propediem eruditionis fructus editurus 8. Cal. Maij Anni 1635. in ipso flore ætatis obijt, & huc ad fratris amantissimi cineres humatus est. JEREMIAS REICHELM J. C. & Reipubl. Hallensis Ex Syndicus, & ELISABETHA GRÆFIA, Parentes afflictissimi Fil. opt. desideratissimo, in quo multum gaudij atq; solatij quo temporum ætatisq; lenirent molestias amiserunt, turbato denuò naturæ ordine, cum quod Parentibus debebat filius, id nunc Parentes Filio præstiterint posuere.

Ingentes lacrimas comprimit iste lapis.

CXCIV.

Casparus & Fridricus, fil. Lyserij Christo S.

Quod mortale attulerunt 29. Jan. 1635. 10. Jan. 1636. CASPARUS & FRIDERICUS dulcissimi, suavissimi puerul & discedentes reliquerunt 26. Mart. 1635. & 18. Julij 1636. pijs cum lacrimis, huc deposuerunt WILHELMUS LYSERUS SS. Theol. D. & P. P. & CATHARINA Dn. CASPAR BOSEN Senatoris & ædilis Lipsiensis F. Parentes.

Dies mortis immortalitati natalis.

195. An-

CXCV.

Andreas Mitthmannus.

D. O. M. S.

ANDREÆ MITTHMANNO, Wratislaviâ Silesio N. P. C. Consistorij Academici ProtoNotario & Advocato, MARIA VOGELSANGERIA Libriq; 4. ex 6. superstites Marito & Patri desideratissimo mœrentes posuerunt. Obijt d. 28. Febr. An. 1636. cum 47. annos cum dimidio ferè vivus fecisset.

Symbolum.

Auxilium Mediatoris Vulnera Sanat.

CXCVI.

Elisabetha Lentzia.

Quidquid natum est, occidit & redit in terram omne, quod ortum de terra. Inde itaq;, viator, hic sita est, ELISABETHA LENZIA, JOHANNIS LENZII, Viri Consularis, & Electoralis curiæ Advocati, filia: PETRI MULLERI Senatorij ordinis, primo Annos admodum 14. Deinde WILHELMI NIGRINI, Philos. Practicæ Prof. Publ. in Quintum annum uxor: Nam ut homo nata erat, ita necesse habuit mori. Facta Mater sexies filias duas, aliam ex priore, & aliam ex Posteriore conjuge, cum singulari fidei, probitatis & innocentiæ laude post se reliquit. Nata est d. 24. Augusti An. Chr. 1593. obijt d. 25. M. Junij An. 1636 cum 43 ætatis nondum explevisset. WILHELMUS NIGRINUS piissimæ ac desideratissimæ uxori, in qua nil unquam conquestus, nisi quod mortua est. Moerens posuit.

CXCVII.

Tobias Mevius.

Hic situs est.

TOBIAS MEVIUS J. U. D. Qui Natus Jutroboci An. 1602. Cal. April. Et Wittenbergæ 8. eid. Maij Ann. 1637. denatus est, postquam Ann. 2. in Curia Electorali Advocati partibus, & totidem apud Illustres Barbyens Comites Consiliarij, apud celsiss. vero Anhaltin. Principem Ann. 1. singulari fidei atq; prudentiæ laude esset perfunctus, & ob has ipsas res, nec non insignem Candorem & recti studiosum animum, incredibile desiderium sui apud plures, quibus tantæ virtutes curæ, reliquisset.

Anna Frisia, Cum liberis [illegible]. Marito [illegible] qui cum [illegible] annos 7. Ann. conjunctissime [illegible] amoris Monumentum [illegible], perpetuumq; luctus [illegible] P.C.

CXCIIX.

Antonius Crusius. D.

D. O. M. S.

Hic ordo rerum est, nascimur & denascimur sortemur, morimur & sumus tales, nec [illegible] est quicquam [illegible] semel, qua praeceptus lege. hic fixit [illegible] quietem Antonius Crusius Medicinae Doctor & Prof. Publ. qui natus est Dresdae Patre Consiliari Anno Christi 1589. d. 15. Octobr. obiit d. 5. ejusdem mensis Ann. 1637. Magno totius civitatis desiderio ac luctu, cum exercenda quam felicissime arte sua magnam laudem ac famam comparasset, sibi & ordinem omnes praeterea singulari candore, modestia probitate, ad amorem benevolentiam & sui studium, cum invitasset mirifice, tum sibi [illegible] sibi obstrinxisset Elisabetha a Lorcia optime merito desideratissimo conjugi, plena, moerore & lacrimis P.C.

CXCIX.

Michael Schneiderus.

Siste viator, & quid te literatum hoc Saxum velit accipe. Situs hic est MICHAEL SCHNEIDERUS Philos. & lib. art. Mag. nec non Philos. Pract. P. P. Qui ex hac nostra, & post Jenensi Academia Profectus cum locupletandae eruditionis Caussa inferiorem Germaniam, Belgium, Britanniasq; ac Gallias peragrasset, atq; doctissimis quibusq; inibi ac celeberrimis viris non perfunctorie innotuisset; Jamq; reversus domum 9. Linguarum peritus, ex quibus Ebraea & orientales reliq; cum Latina & Graeca nominandae praecipue sunt, ad summum in Theologia gradum aspirasset, lento atq; atroci morbo correptus, tandemq; inter ipsa initia Professoriae dignitatis, cum paullo ante Decanatu Collegij, quem Adjunctus adhuc acceperat decessisset, confectus extinctusq; magno literarum malo est ingens ac acerbiss. sui desiderium Multis relinquens.

Michael

Michael Schneiderus Præfecturæ Wittebergensis Quæstor, Desideratissimo Filio, & in quo plusquam Filium, Levamentum certe & præstantiss. solatium ingravescentis ætatis amisit turbato naturæ ordine Mœrens. P. C.

Natus est Betterfeldæ d. 20. Septembr. Anno 1612. Obiit d. 18. April Anno 1639. cum vixisset Ann. 26. Mens 7.

S. T. T. L.

CC. *Gothofredus Strauchius.*

C. R. S.

Heic ad latus fratrum quiescit GOTHOFRIDUS STRAUCHIUS Magnifici Viri Dn. Johannis Strauchii J.U.D.P.P. ejusq; Colleg. Ord. ac Catharinæ Blumiæ filiolus, novissimè editus ann. 1639. d. 11. Aug. qui cum blandissima qua pollebat indole brevi oblectasset matrem viduam, papularum malo decessit d. 10. Jan. an. 1643. desideratissimo filiolo, mœstissima superstes Mater, cum lacrumis Saxum hoc P.

CCI. *Anna Catharina Pelshöferin.*

In Domino quiescit, Mater cum Puerperio trimestri ANNA CATHARINA PELSHOFERIN, Uxor L. Johann Scharffii P.P. desideratissima fœmina, ob singularem pietatem honestatem & fidem in Maritum laudatissima. Nata Dresdæ Anno 1606. è nobili sanguine Patre Vito Pelshofero Cæsareo Officiali & Legato, Matre Sabina Grebmengerin ex generoso Rauchenbergerio Stemmate orta, pie ac placide obiit 1640. die 21. Decembr. Ann. ætat 24. ejus momoria sit in benedictione.

CCII. *Charitas Ursula Reusneria.*

D. O. M. S.

Siste Viator, sita hic est Fœmina Sanctiss. & optima CHARITAS URSULA REUSNERIA, ex antiqua nobiliss. ac erudita Reusnerorũm, Hottomannorum & Zangerorum gente, oriundæ, quæ cum linguarum & artium peritia sexum suum adolescens superaret, juncta fuit NICOLAO SCHULTZEN J. U. D. & Facult. Jurid. Assess. atq; duorum filiorum ex eo mater facta, eximiæ hæc virtutis, singularis pietatis, atq; in Maritum per 14. ann. studij dabat exemplum. Nata est in hac

 Urbe

Urbe d. 23. Decembr. Anno Christi 1608. Obijt d. 29. Martij Anno 1641. cum vixisset annos 32. Menses 3. ac dies 11.

CCIII. *Cornelius Crullius. L.*

Hic situs est CORNELIUS CRULLIUS JCtus & Antecessor, quem exquisitam ob eruditionem, probitatem, prudentiam, aliasq; præclaras virtutes, ut boni, quiq; ac docti viventem, amarunt singulariter, ita nunc properata, ereptum morte acerbe, ac vehementer lugent, ac dolent. Natus est, Quedlinburgi, d. 23. Decembr. Anno Christi 1601. obijt Dresdæ in itinere, d. 18. Septembr Anno 1641. nondum quadragenarius & deportatus, domum, hic conditus sepultusq; est, cum annum 1. Mens 4. & docuisset publice jus & in Electorali curia Ecclesiastico Consistorio, ac Scabinatu definiendis disceptantium, controversijs, assedisset Vitus Ottho & Margaretha Elisabetha parvi & orphani, atq; hoc infelices magis patri optimo desideratissimo Curante Materna Avia. P C.

CCIV. *Fridericus Pretorius, D.*

Hic situs est FRIDERICUS PRÆTORIUS JCtus, in Cujus funere, si per naturam rerum liceret pietatem justitiam, innocentiam proprias ejus virtutes, ubertim flevisse vero simile sit, natus est Graboviæ Mechalburgicæ Ditionis d. 25. Januarij Anno Christi 1594. obijt Wittenbergæ, d. 4. Februarij Anno Christi 1642. cum vixisset annos 48. 6. Amplissimo cancellariatus munere, in Quedlinburgensi Aula esset defunctus atq; ex eo huc revocatus civile Jus docuisset publicè Mens 4. & de eodem in Scabinatu & Dicasterio Electorali Respondisset summam prudentiæ solertiæq; & probitatis laudem post se relinquens. Christina Selfischia denuò vidua & acerbissimo orbitatis malo in felix marito optimo desideratissimo lugens mœrensq; P. C.

CCV. *Anna Margareta fil. Sennerti.*

ANNA MARGARETA ANDREÆ SENNERTI Sanctæ Linguæ Prof Publ. filia secundo genita hic sita est, nata Anno Christi 1642. die 27. Martij Mortua 1643. die 22. Martij Christus vita mea.

CCVI. *Hedvvigis Paulina.*

Christo Servatori & Bonæ memoriæ Hedvvigis Paulinæ

Cujus

Cujus Pietate nihil sanctius; Probitate innocentius; Fide sincerius, Castius; Elegantia & Comitate morum nihil honestius nihil ex actius fuit: Nec non CATHARINÆ HEDVVIGIS, dulcissimæ Pupulæ, quæ velut in amplexu Matris hic acquiescit; CHRISTIANUS TAUBMANNUS JC. & Prof. Publ. incomparabili conjugi & in exemplum absolutiss. natæ; parvulæq; filiæ; Acerbissimo luctu perpetuoq; desiderio earum damnatus P. C. Nata illa est d. 10. Aug. Anno 1615. bis facta Mater Annis 11. Quibus convixit marito, obiit D. V. Novemb. Anno 1644. Hæc cum ad d. 14. Octobr. Anno 1644. prodiisset in lucem ad d. 14. Jan. Anno 1645. maturæ ut sequeretur Matrem ab eadem decessit. In Christo vivunt gaudia perpetua.

CCVII. Christianus Fridericus, Lyserus.

CHRISTO

Viator perge legendo, condolendo, CHRISTIANUS FRIDERICUS elegantissimus pusio nascitur 3. Augusti 1643. obijt 19. Decemb 1644. CATHARINULA Ephemeris infans nascitur 20. obijt 23. Jun. 1645. WILHEMUS LYSERUS D. CATHARINA BOSIA Parentes præter ordinem superstites, præmissis pignoribus jungi optant. vita punctum, mors æternitati puncto propior hanc cogita

CCIIX. Elisabetha Cranachia, Polycarp. Lyseri.

Spei Christianæ S.

ELISABETHA gente CRANACHIA, POLYCARPI LYSERI Senioris, Theol. celeberrimi Seren. Elector. Saxon. à Concionib. Aulic. primar. Confessionarij & Consiliarij Ecclesiastici quondam uxor, ab cujus obitu viduitatem colens vixit annos 35. Mater 5. filiorum 8. filiarum Socrus 10. Generorum 4. Nurium Avia 35. Nepotum 19. Neptium Prosocrus 5. Progenerorum 3. Proavia 4. Pronepotum 2 Proneptium orbi quem nata d. 3. M. Decemb. Anno 1560. intravit vitæ & felicitatis caducæ satur, ætatis anno 85. valedicens d. 16. Mens Septembr. Anno 1645. animæ in æternitate jam requiescentis unionem cum corpore futuram hic sita exspectat.

CCIX. Anna Mariæ Bassen

Marmoris sepulchralis inscriptio, Christo animarum Sospitatori sacrum & ANNÆ MARIÆ BASSEÆ Augustanæ

inge-

ingenio, pietate, constantia, moribus, sexui suo in exemplum natæ MARCUS BANZERUS AUGUSTANUS Medicinæ Doctor & Professor primarius ac Senior, incomparabili conjugi, invictæ & individuæ exulii fortunarumq; sociæ, qui cum 27. Annis sine querela ex voto animi egit, non sine veris & copiosis Lacrimis & acerbissimo desiderio ejus P.C. Nata est 20. Augusti Ann. 1600. obiit d. 9. Sept. Anno Christi 1646. Ave dulcissima anima & macta Cœlestibus gaudiis, juncti denuo felicitati æterna perfruamur, meo me secuturum die læta excepta.

CCX. *Johannes Gottfridus Suevus.*

Christo Resuscitatori Sacr. JOHANNES GOTTFRIDUS Paterni nominis spes prima, delicium unicum Parentum Gottfridi Suevi J. U. D. P. P. & Annæ Dorotheæ Reusneriæ. Natus d. 24. Januarii, Obijt Anno 1646. acerbiss. Parentum luctu Conditus hic beatam resurrectionem præstolatur.

D. D. D. A. S. N. D. B.

CCXI. *Johann Nicolaus* Sperling.

Filio suo unico JOHANNI NICOLAO, qui annos absolverat 7. minus d. 17. natus anno 1639. d. 6. Decembr. Denatus anno 1646 d 19. Novembr. hoc posuit monumentum Pater mœstissimus JOHANNES Sperling Professor Publ. Veni Domine Jesu & exiguos hos vivifica cineres.

CCXII. *Nicolaus Schultz Leor. Sil.*

Christo Resuscitatori S. Situm hic est quod mortale habuit NICOLAUS SCHULTZ Leor. Sil. J. U. D. qui cum in Curia Regia Districk. Leor. Præses per Illustr. Dnn. Comit. in Baroy Consiliar. In facult. Jurid. hujus Acad Witteb. Assess. In Curia Elector Advocatus primar. fidem. solertiam. dexteritatem omnibus ubiq; probasset lento confectus morbo, pie ac placide exspiravit, Anno Christi 1647. d. 7. Apr. ætat. 49. Ingenti luctu Catharinæ Thamiæ, quæ Marito desideratissimo Monumentum hoc P. C.

CCXIII. *Magdalena Tuchscherera.*

MAGDALENÆ TUCHSCHERERÆ, incomparab. indolis & singularis exempli feminæ, in qua cum pietate probitas, cum castitate, integritate, fide, hilaritas animi &

lepor,

lepor, & exactissima comitas, semper certarunt quæ nupta plurimum V. CL. ERASMO SCHMIDIO, Græc. Lit. & Mathem. P.P. 14. Ann. deinde JOHANNI ERICO OSTERMANNO, Græc. Lit. & ipsi P. P. Ann. 9. summa concordia & ex sententia animi plane utriq; convixit, utrumq; puellæ unius parentem fecit Maritus superstes Uxori Sanctiss. Piissimæ, exemplis omnibus optime semper de se meritæ; In qua nihil unquam invenit quod quereretur, quam quod mortua est; plenus Lacrimis perpetuoq; desiderio ejus damnatus P. D. Nata Misenæ d. 3. Julij Anno 1602. denata Wittebergæ d. 13. Octobr. Anno 1647. vixit in seculo Ann. 45. Mens 3. d. 10. Victura in Cœlo gaudia perpetua.

CCXIV. Michael Blum.

Jesu Christo R. & M. MICHAEL BLUMIo SS. Theol. cultori, filio optimo & desideratissimo, qui natus An. Chr. 1622. d. 10. Jan. Witteb. suâ indole insignem universæ familiæ faciebat spem; Sed in ipso ætatis flore. Heu! immaturo funere subducitur è vivis d. 5. Mart. An. Chr. 1649. hoc amoris monumentum ut quem mortalem genuerunt, immortalem credunt afflictissimi Parentes MICHAEL BLUMIUS Reip. Witteb. Consul & MARIA WOGAVIA Patricij Gen. apud Halens. cum lacr. posuerunt. *Psal. XVI. vers. 11.*

CCXV. Christophorus Jeremias Bresler.

D. O. M. S. Sub hoc tumulo quiescit, CHRISTOPHORUS JEREMIAS, CHRISTOPHORI BRESLERI J. U. D. Consiliarij Barbiensis, Facultatis Juridicæ Assessoris & Syndici hujus loci, ex ANNA MARIA REUSNERIA filiolus qui Wittebergæ d. 4. Mart. Ann. 1646. natus & sequenti Mense d. 20. April. in Domino denatus est, expectans gloriosissimam resurrectionem omnium Beatorum.

CCXVI. Michaelis Schneiderus.

C. S. & MICHAELI SCHNEIDERO Quæsturæ Wittebergensis præfecto, quem eruditio ac Literæ fecerunt clarum experientia ac infinitarum rerum usus & integritati par circumspectio ad Amplissimam dignitatem evexerunt Gessit præfecturam supra Annos 30. inq; illa plurima gravissima su-

ſtinuit munera, cum ſingulari abſtinentiæ, fidei ac induſtriæ laude, quam ejus individui comites, favorquè principis ſeptemviri & ſingulorum amor ſunt conſecuti. Natus Bitterfeldæ d. 11. Februarij Menſis ſub 9. veſpertinam Anno 1582. ac quievit Wittenbergæ d. 8. Aprilis Anno 1649. cum ordinum omnium, quos ſua facilitate ſibi conjunxerat, & boni cujusq; ingenti Luctu ſuorum autem æterno mœrore. Superſtites de prima conjuge Maria Reutera liberi Tres, ex quibus Nepotum 10. Spirans viderat itemq; ex Matrimonio ſecundo vidua Dorothea Schonia, Patri & Marito deſideratiſſimo bene meritiſſimo F. C.

CCXVII. Chriſtophorus VVackius.

Chriſto Servatori Memoriæq; perpetuæ, CHRISTOPHORI WACKII JC. qui ex Advocato Curiæ Electoral. & Facultatis Juridicæ Aſſeſſore Anhaltinæ Principis viduæ Conſiliarius, & demum Profeſſor Publ. Nullis non boni & Viri & Conſultoris & Profeſſoris partibus functus egregie ingenij, doctrinæ, prudentiæ Judiciiq; ac integritatis non exiguam laudem poſt ſe reliquit. Natus eſt Numburgi An. Chr. 1596. Obijt Cosvvigæ Anhaltinorum in ipſa arce Principali forti Apoplexia, paucis horis exſtinctus, cum munus conſiliarij 14. Profeſſoris 7. adminis traſſet, in univerſum autem 53. Annos egiſſet vivens. Heu mihi, quam propero Turbine vitam hominum verſant fata rapacia! Quam cito quæ ſteterant præcipitata ruunt! Interim mors vita eſt Mortua Chriſto. MARTHA HELLERIA incomparabili Conjugi, nec oculis tantum, ſed ipſa vita dulçiori non ſine ingentibus lachrimis & incredibili deſiderio quam celerrime ad eum perveniendi P. Victura cum eo ſed lachrimarum expers gaudia perpetua.

CCXIIX. Johannes Conrad Suevus.

Chriſto Reſuſcitatori S. JOHANNEM CONRADUM filiolum ſecundo genitum deſideratiſſimum Natum d. 12. Novem. Ann. Chr. 1649. finitum d. 13. Martij Ann. Chr. 1650. Civem alterum æternitati transſcripſerunt Parentes mœſtiſſimi GOTTFRIEDT SUEVUS U. J. D. P. P. & ANNA DOROTHEA REUSNERIA.

Sub

Sub hoc Saxo quod mortale fuit in spem resurrectionis deponentes.

CCXIX. M. Matthæus Ranftius.

Tumulus Viri clarissimi Domini MATTHÆI RANFTII liberalium artium Magistri & Theologiæ Candidati dignissimi. Natus Taubenheimij est, pago prope Misenam siti ad diem 4 Septembr. Anni 1603. Moritur Witteb. 22. Decemb. à media nocte hora 1. Anno 50.

Hoc tumulo Matthæo jaces hic corporis artus
Hic tua post ortus contegit ossa lapis.
Spiritus æthereas colit unde recesserat arces
Atq; tuum nomen Leucoris alma canit
Pauca cubent parvo feliciter ossa sepulchro
Judicis ad sedem dum tuba summa vocet.

Fratri Charissimo P. C. frater Superstes.

CCXX. Jeremias Henricus Jahn.

C. S. Sub hoc tumulo quiescit JEREMIAS HEINRICUS, ANDREÆ JAHN U. J. L. & Elector Curiæ & Facultat. Jurid. Protonotarij hujus loci, ex MAGDALENA REUSNERIA filiolus, Natus Wittebergæ d. 4. Maij Mens. Hor. 4. pomerid. Anno 1651. Obijt in sequenti die 5. ejusd. Mens. Hor. 9. præstolans gloriosam resurrectionem & vitam æternam.

CCXXI. Dorothea fil. Calovij.

I. N. I. DOROTHEA D. ABRAHAM CALOVII Professoris Theologi & REGINÆ FRISIÆ filiola. Nata & Renata Dantisci Borussorum Ann. 1649. d. 29. Decembr. Denata Wittebergæ Saxonum Anno 1651. die 27. Augusti. Hic quiescit corpore in terra peregrina, spiritu triumphat in vera patria, gloriosam expectans resurrectionem, Parentes mœstissimi. H. M. P. C.

CCXXII. Dorothea Mevia.

TRINITATI SACRUM!

O Spes fallaces! ô res humanas!
Hic jacet, ah jacet nimium citò.

Dei gloriosum donum, fœminij Sexus decus & ornamentum, pietatis, fidei, prudentiæ, benignitatis, venustatis atq; pudicitiæ singulare exemplum, unæ post Jesum delitiæ meæ,

DOROTHEA mea, Coniux amantissima & in omnibus optima, ampliss. viri, [illegible] Meri, JC. & Annæ [illegible] filia, [illegible] Matrona. Quæ nata Wittebergæ A. 1629. Baptizata [illegible] Jan. [illegible] mecum [illegible] Martii, (heu breve tempus!) ac [illegible] puerperii [illegible] paucis post lacrymabilem partum [illegible] & [illegible] expirans Anno ætatis [illegible] expleto.

Iam Cælum nunc [illegible] & ipsa Calestis

At ego Maritus [illegible] luctu [illegible] orbitatem hanc meam [illegible], donec [illegible], ô Mea desideratissima & cum ipsa æternitate coniugæ. Hoc [illegible] mea Dorothea, [illegible] optimum! Johannes Andreas Quenstedt; Th. D. P. Extraord. Coll. Phil. Adj. & p. t. Decanus. Uxori incomparabili & bene meritissimæ, quam ipsa vita chariorem habuit, & de qua [illegible] desiderio [illegible] lacrymarum plenus H. M. P. C.

CCXXIII. Christianus Taubmannus, D.

Christo sacrum & immortali memoriæ CHRISTIANI TAUBMANNI JCti. Professoris Academici Publici. Facultatis Juridicæ. Scabinatus Electoralis quæ est & Provincialis curiæ Lusatiæ Inferioris Adsessoris, quem virum, quod cum integritate vitæ consummatam juris & rerum pulcherrimarum omnium scientiam conjunxerat, doctior orbis qua patet maxime Taubmanni nominis paterniq; gloriæ hæredem legitimum veneratur, eoq; quod cũ in illo in tantum fastigium evecta, cum eodem Taubmanna gens occidit veris lacrimis luget mœsta & teneræ ætatis filiola unicè superstes CHRISTINA ELISABETHA Patri semper optimo. Hoc pietatis Monumentum P C. Natus Wittebergæ est 27. Septem. Anno 1597. supremam obijt intempesta nocte 28. Novembr. 1651.

CCXXIV. Maria Rosina VVanckelia.

Christo Redemptori S.

Sub hoc tumulo, sita sunt ossa MARIÆ ROSINÆ WANCKELLIÆ incomparabilis prorsus indolis & fœminæ

exem-

exempli egregij, quæ pietati & sanctimoniæ adversus Deum, æquitati & candori adversus proximum, Castitati & modestiæ adversus se ipsam unice studuit.

Nupta autem

Daniel Rõmero Thoruniensi, Ecclesiæ huj. Wittenb. Diacono ipsi ut Marito fidem industriamq; & amorem quod potuit probavit puellæ item unicæ, cui nomen JOANNA SOPHIA parentem fecit ☉ Ann. æræ Christian 1632 d. 6. Sept. postquam vixit in seculo Ann. 22. Mens. 2 in Conjugio ann. circiter unic. secuta Parentes præmissos opt. JOHANN WANCKELIUM Doct. Medicum & ROSINA LOTTERIN Relinquens præter fratres germanos cum sororib. filiolam, & viduum, qui uxori optimæ optimeq; de se meritæ, in quæ nihil unquam reperire habuit, quod quereretur quam quod tantillo tempore ipsi gaudio fuit, multis quidem cum lacrumis in spem tamen restitutionis firmissimam. H. M. L. M. Q. P. C.

In memoria æterna erunt justi.

CCXXV. Dorothea Elisabetha Mulichia.

C. S. S. Et DOROTHEÆ ELISABETHÆ MULICHIÆ quam formæ venustas amabilem, animi decus & inusitata probitas admirabilem omnibus fecerant. Nata est Wittenbergæ d. 15. Julij An. 1619. sub Merid. acquievit d. 13. Julij Anno 1653. ad noctem mediam, cum paulò ante defuncta partu novissimo 12. liberum quorum octo reliquit superstites, facta esset Mater CHRISTOPHORUS NOTTNAGELIUS, P. P. Uxori incomparabili, & de qua nihil unquam questus, nisi quod mortua est, lugens perpetuoq; desiderio ejus perfixus P.

CCXVI. Anna Catharina fil. Coselij. D.

Christo Sacr. & ANNÆ CATARINÆ delicatissimæ parvulæ HENRICUS COSELIUS J. U. D. & P. P. cum ELISABETA BUCHNERIA parentes afflictissimi turbato naturæ ordine P. Nata est d. 11. Decembr. & quinto post denata, ante Deum vivit secula perpetua.

CCXXVII. Dorothea Hopfneria, Andr. Kunadi.

C. S. S. DOROTHEA HOPFNERIA ANDREÆ KUNADI S. Theol. D. & P. P. Rectoris Academiæ Magnif.

Uxor. pietate, pudicitia, humilitate & ſtudio rei familiaris clariſſima fœmina. Nata Lipſiæ 8 Febr. An Chr. 1616 Pie denata eſt Witteb. 16. Martij An. Chr. 1655. Facta Mater octo liberorum, ſeptem reliquit ſuperſtites. Cui ex officio pietatis hoc monumentum P. C Viduus mœſtiſsimus. Memoria Juſti in benedictione.

CCXXIIX. Samuel Antherus.

Ad Literatum lapidem hunc ſiſte, Viator literate. Saxum es, qui tibi loquitur hoc ſaxum, ſi legis. nec luges. SAMUEL ANTHERUS, quem honeſtiſſimi Parentes M. NICOLAUS ANTHERUS & ANNA STIRIA caſtis impetrarunt votis filium unicum, felices, quod diuturno tandem potirentur deſiderio, quod brevi parum fruerentur gaudio, infelices:

Quem STROPPA Sileſiorum excepit infantem
WINTZIGIUM erudijt puerum
WRATISLAVIA formavit Adoleſcentem.

Exaſciandum ALMA HÆC LEUCORIS nacta eſt juvenem quo haberent olim in Viro ac Sene Magiſtræ, Nutrix, Patria, de quo gauderent & gloriarentur.

Tot illa vota, tantamq; ſpem 23. April A. S. M. 1655. Æt. 22. finitus, in herba ſecum oppreſſit atq; huc condidit. Ita nempe, qui tardius dederat, citò repetere voluit donum hoc, & minari fructum, at florem decerpere. Si jus in Autumnum vitæ habet Deus, in ver non habet, anguſtum habet. Tu auguſtum id ſatis hic agnoſce L. C. & ante, quam pacem his oſſibus precatus abeas animo victori, cœliti novo gratulare. Qui dum compoſitis peregre corporis exſuvijs, patriam tenet, Et quam nunquam acquiſiviſſet Vivens ſapientiam, moriendo invenit non inter Philoſophiæ ſed æternitatis Candidatos adſcriptus Brabeo coronæ immarceſſibilis inſignitus, Myrto ac laurui noſtræ.

Quas honeſta ipſi jam parabat ambitio,
Supremum acclamat vale.
Vale igitur & Tu,
Atq; ut cum ipſo æternam ex voto inchoes vitam
Spem vitæ brevis inchoare longam deſine. F.

IN-

INSCRIPTIONES

Quæ

In Campo Sancto extra portam reperiuntur.

CCXXIX. Elisabetha Lutheri.

Hic dormit ELISABETH, filiola M. Lutheri Anno 1528. 3. Augusti.

CCXXX. Georgius Melanchton.

Hic posuit nati mœstus pater ossa Melanchton
Ut animam serves, te bone Christe, rogat.
Ann. 1529.

CCXXXI. Fridricus Jonas.

Anno Domini 29. ætat. 2.

Filius hoc Saxe tegitur FRIDERICUS JONÆ
Mens latet in Christi non moritura sinu.

CCXXXII. Vitus Amerbachius.

VITUS AMERBACHIUS, Viti charissima proles
Hic jacet exigua contumulatus humo.
Natus est 4 Cal. Aug. An. Dn. 1534. Decessit 5. Cal. Mart.

CCXXXIII. Magdalena Lutheri.

Dormio cum Sanctis hic Magdalena Lutheri
Filia & instrato tuta quiesco meo.
Die Sept. 20. Anno 1542. ætat. suæ 14.

CCXXXIV. Martinus Hegius.

Hic HEGII tumulus MARTINI continet ossa.
Libera cui Frisiæ patria terra fuit.
Doctrinæ studijs clarus virtute fideq;
Commendat moriens se tibi gnate Dei.
Anno 1544.

CCXXXV. Johannes Sartorius.

JOHANNES SARTORIUS filius Ludolphi Schroders Luneburgensis, decessit anno ætatis suæ 16. Anno Domini 1544. 1. Augusti.

Non est voluntas patris cœlestis, ut pereat unus de parvulis istis. Matt. XIIX.

CCXXXVI.

CCXXXVI. *Christophorus Melvvizius.*

Hoc pia Melvvicio posuit sua funera Saxum
Mœsta viro conjunx pignora mœsta patri
Nec modo cum liberis uxor castissima luget
Sed quoq; Leucorei plurima turba gregis.
Sedulus inprimis cœlestia jussa curabat
Confessus verbum pectore & ore Dei.
Integer in vita pius & virtutis amator
Sincerus justus semper & æquus erat
Deniq; cuncta virum decorabant nomina laudum
Quæ bonus in vita cinis habere potest.
At nunc ereptus curis & carcere carnis
Ætherea præsens cernit in arce Deum.

Decessit Christophorus Melvvitz anno salutis 1551. 6. Calend. January.

CCXXXVII. *Matthias Jeger.*

Hac ego Matthias condor Jegerus in urna,
Qua mihi post vitæ tempora parta quies.
Si quæris patriam quæ me produxit in auras,
Saxonis imperio subdita fido fuit.
Post Witeberga meæ traduxit tempora vitæ,
Atq; inter cives fecit habere locum.
Omnia quæ mores poterant ornare virorum
Ornarunt vitam cum probitate meam.
Postquam lustra duo socia cum Conjnge vixi
Solvunt connubij fata suprema jugum.
Corpus in obducta requiescit cespitis umbra
Mens adijt superi patria templa poli
Sed mihi curavit monumentum hoc Balthasar edi
Mentius affini, proprietate suo.

Obyt Ann. Dom. 1555. die 19. Febr.

CCXXXIIX. *Paulus Lutherus.*

PAULUS LUTHERUS Reverendi Domini D. MARTINI LUTHERI ex filio Paulo Medicinæ Doctore Nepos, moritur An. Chr. 1558. die 23. Febr. ætatis suæ 5.

Parvus

Parvus in hac tegitur Lutheri filius urna,
Cum patre qui Paulo nomen habebat idem.
Quiq; fidem confessus avi conceffit ad astra,
Pro patre terreno nunc habet ille Deum.
Felices pueri fidei quos verba tenentes,
Evocat ad cæli docta theatra Deus.

CCXXXIX. Leonhartus Salbachius.

EPITAPHIUM.

Ossa LEONHARTI parva conduntur in urna
Cu pater Ambrosius, Magdala mater erat.
Hic patris æterni revocatus voce sepulchro
Angelico capiet gaudia digna choro.

Obijt 9. Cal. Sept. an. 1563.

CCXL. Magdalena Peucerin.

MAGDALENA filia D. CASPARIS PEUCERI Neptis D. Philippi Melanchtonis hoc loco sepulta jacet. Obijt die 4. Septembris Anno Christi 1566.

CCXLI. Catharina Salbachia.

Hoc Catharina jacet tumulo Salbachia, busto
Membra cubant, cœlo Spiritus astra tenet.

Placidè extingvitur Anno reparatæ salutis humanæ in ipso festo sacrosanctæ Trinitatis.

CCXLII. Samuel Theodorus.

SAMUEL M. Baldass. Theod. Gorl. F. Clar. & Rev. viri D. Johannis Forsteri ex filia nepoti nato M. IIII. d. IX. parantes mœsti H. M. P. Obijt M. Aug. D. VII. CIC. IC. 76.

CCXLIII. Nicolaus Lyra.

D. S. A. NICOLAO LYRÆ filiolo tenerrimo inter preces & suspiria suorum placidissimè mortuo Anno Christi Emanuelis nostri 1578. Mens. Jan. d. 15. Hor. 7. A. M. Nicolaus Lyra & Maria Magdalena Mencia parentes mœstiss. cum vixisset Ann. 3. Mens. 2. d. 10. H. X. in beatissimæ resurrectionis signum H. M. P.

Menciadum tetigi materno sangvine stemma;
Elysio genitor natus in orbe fuit
De me spes matri fuit ampla, sed irrita, namq;
Non usum lustro me fera Parca tulit.

Dddd Squa-

Squalebat vertex lue, nativumq́; colorem
Absumsit stimulis flamma aliena suis:
Fudi vota tamen blæsa puerilia lingua,
Aligeri teneram dum caperent animam.
Cum quibus ante Deum dulces jam misceo lusus
Et careo curis, sorde, dolore, metu.
Salve chara parens mea, tu pater optime salve
Vos salvete, quibus sanguine junctus eram.
Alma dies instat rursus qua jungimur, ergò
Fas vanis lachrymis est adhibere modum.

CCXLIV. Urbanus Mulmann.

Conditur hoc tumulo præstans pietate senator
Mulman qui patriæ Leucoris urbis erat.
Hic piâ post obitum septem quoq́; pignora liquit,
Hæc statuunt patri quæ monumenta suo
Spiritus æthereæ vitæ est transcriptus, at ossa
Expectant reditum Maxime Christe tuum.

Jacob Pulmannepos F.

Obijt Anno 1580. die 18. Janu.

CCXLV. Albinus Ermericus.

ALBINO ERMERICO Leorino Silesio artis Medicæ Studioso qui 12. Cal. Octobr. An. Christi 1582. peste hic grassante mortem obijt. Frater Matthæus Ermerich H. M. P. C. vixit annos 25. Mens. 3. d. 1.

CCXLVI. Anna Wiederstadts.

Obijt Anno Christi 1583. die 17. ætat. suæ 49.
Annorum atq́; animi jacet hic spes Anna Philippo
Ergo sit & requies Anna perenna tibi.

CCXLVII. Augustinus Petzelius.

Vulnere ergo perij, sed dulcia lucra reporto
Nam pro morte mihi vita beata redit.
Fata quid ergò gemis mater mea mortis iniquæ
Ulter erit Christus, qui male facta videt.

Obyt 1581. 15. Jun. ætat. 27.

CCXLIIX.

CCXLIIX. Fridricus Voitus.

FRIDERICUS, Davidis Voiti Theologi filius obijt die Conversionis Pauli Anno 1589 cum ageret anno ætat 19.

Hunc tumulum chari nato struxere Parentes
Ut mea defuncti molliter ossa cubent.
Vita fuit brevior terris: æterna sequetur,
Vivere quam incipio clara per astra poli,
Quisquis es inde mori discas: prudentia nunquam
Sic te destituet, quatuor ampla docens.
Nempe homo quod sibimet peccando sit necis autor
Evadas Christi quod loca mortis ope.
Quod tibi securo hic liceat non esse quod usus
Sit, fragili ut parcat sæpè rogare Deum.

CCXLIX. Nicolaus Lyra.

Hic ego Nicoleus Lyra dormio, siste viator
Ex hoc qui fuerim, carmine disce modum.
Me natum Elysijs Glogovia protulit agris,
Agnovit civem me Witeberga suum.
Menciadum de stirpe mihi sociata marita est
Quæ nomen Mariæ Magdalidosq; tenet
Deserui placida vitam cum morte, reliqui
Fœmellam, & sexu de potiore marem.
Uxor mœsta, sua pro relligione fideq;
Hæc caro posuit marmora parva viro.

Placidè ex hac vita decessit Anno ætatis 51. Christi incarnati 1591. M. May. d. 17. H. V. ant. Merid.

CCL. Anna Richterin.

Honestissimæ atq; omni matronali virtute ornatissimæ fœminæ Annæ R. Balthasaris Mencij & Barbaræ Iegeræ filiæ honesti viri Bartholomæi Richteri civis Iessensis conjugi religiosissimæ, quæ Witebergæ in complexu sobolis fratrum & Sororum spiritum misericordi patri, reliquias corpusculi magnæ matri reddidit Anno Christi 1594. d. 7. Aprilis ætatis 57. Conjugi 37. Balthasar Mencius Sorori chariss. hoc pietatis monimentum A. E. P.

Vixi igitur cursumq; datum sine labe peregi
Hancq; mihi optavi post mea fata domum.
Sum satâ Menciadum longâ de stirpe, Nimecum
Et vitam, & mores cum pietate dedit.
Si quod inest omen, dixi cognominis Anna
Annæ, quam memorant Biblia Sacra tibi
Richterus mihi primus erat, charusq; maritus
Cui liqui thalami pignora multa mei.
Sunt binæ in vivis natæ, quas opto benignè
Augeat atq; sua Jova secundet ope.
Bis mihi præluxit tædas Hymenæus, & ultra
Me voluit septem lustra tenere torum.
Sed quoniam ordo jugalis habet mala multa maritus
Vita mihi alter erat, Mors mihi & alter erat.
Infelix nupsi, felix sum mortua, felix
Nunc vivo, & felix Numina cerno sacra.

CCLI. Anna Hartungs.

Hartungi, quæ nata fuit, Blumiq marita
Andreæ, jacet hic Anna pudica, pia.
Confecit messem, septenaq; lustra: reliquit
Pignora bina, ferox cætera Parca tulit.
Numinis aspectu fruitur mens, corpus in urna
Expectat reditum maxime Christe tuum.

27. Decemb. 4. Cal. Jan. Anno 1590.

CCLII. Traurfreud Birnbaum.

Traurfreudus D. Urbani Pierij filius in Christo obdormivit, 9. Martij, ætatis suæ 24 Hebdom. Anno 1592.

CCLIII. Bertha Felderina.

Honestissima fœmina, BERTHA Viri ornatissimi JOHANNIS FELDRI arcis Schonborchianæ in Ducatu Wirtembergico præfecto integerrimi vidua, Mater ELEONORÆ Conjugis ÆGYDII HUNNII Doctoris Theologi, hic ad Nepotis sui M. LUDOVICI HUNNII latus sepulta jacet, quæ annos nata 78. 18. Octobris, Anno salutis humanæ 1592. placide in Domi- bdormivit.

Humi

Humi verò

Sub hoc tumulo sepulta jacet, pia & honesta matrona Bertha Feldrina, beatæ recordationis, socrus Ægidij Hunnij, Theologiæ Doctoris, Professoris, & Pastoris Witebergensis.

CCLIV. Casparus Sommer.

Caspar Balthasaris Sommeri Medicinæ Doctoris Torgensis filius hic sepultus quiescit, expectans lætum adventum Christi discessit ex hac vita ærumnosa An. 1594. Mens. Mart. die 13. Hora 4. p. m.

Johann.

Sanguis Jesu Christi purificat nos ab omni peccato
Pater hoc Mon. illi posuit.

Subjectum insigne cui facies Solis incisum.

Sommeri soboles jacet hac Casparus in umbra
Hunc illi extremum fata dedere locum.
Hyberno mœstus, cecidit qui tempore, certò
Æstive lætus Sole resurget humo.

CCLV. Petrus VVolterus.

Mole sub hac Petri Wolteri membra quiescunt
Cui vitam & nomen clara Lubeca edit
Felix morte sua Petrus est, da Christe Redemptor
Quod Petrus est ut nos esse queamus idem.

Decessit 26. Martij anno Christi 1597. ætat. 28.

Sic Deus dilexit mundum, ut filium suum unigenitum daret, ut omnis qui credit in eum non pereat, sed habeat vitam æternam. Joh. 3.

CCLVI. Andreas Fridemannus.

Reverend. & Cl. viri Noachi, Superint. Querfurt.
Hac Fridemanniades lapidis sub mole quiesco:
Nec poteram tumulo floridiore tegi
Quod dilecta putas me circum pignora matrum
Hocce peregrino contumulata solo?
Integritas vitæ, morumq; virilis honestas,
Et studij vigilax & pietatis amor.
Clarabant juvenem poterantq; referre parentem
Hos nisi conatus frangeret atra dies.

Jamq; Magistralis sperabam præmia mitræ
Quem finierant vitæ lustra quaterna meæ.
Ista quidem magnifacienda, sed omnibus unum
Præfero, quod in faciem posse videre DEI.

Obiit die 30. Julij Anno 1598. ætatis suæ 20.

M.P. Quem Dij diligunt moritur juvenis.

CCLVII. Johannes Schutz, Witeberg.

Hic ego cui pietas, doctrina, modestia laudem,
Arrogat ex vero Schuziades tumulor.
Cuncta venerabant contage suburbia pestis
Tuta sed in muris cuncta fuere diu.
Ipse sub accursum Rhedæ funebris inhorrens
Suspectam feci primus in urbe fidem.
Quo læthi moriare modo, nihil ô homo refert
Hoc demum refert qua moriare fide.

Obiit 20. Aug. A. Dom. 1598 ætatis suæ 17. P.C. Tutores
A.B. & B.R.

CCLIIX. Ludovicus Hunnius.

M. LUDOVICUS HUNNIUS, Marpurgi natus anno 1577. die 23 Febr. ex D. Ægidio Hunnio, Patre, Eleonora Felderina Matre, in doctrina pietatis egregie institutus, anno ætatis 17. Magisterij gradum assecutus est. pius in Deum parentibus in omnibus ita obsequentissimus, qui 19. ætatis anno gravi morbo correptus post 8. Septimanarum ægrotationem 30. Junij anno 1596. placide in Domino obdormivit.

CCLIX. Iohannes Roligius.

Hac positus tellure cubat post fata Johannes.
Cui cognomen erat de patre Roligius.
Cunas Annaberga dedit Witteberga sepulchrum,
Artibus excoluit Misnicas Afra rudem.
Vixerat hic annumq; bis tres trieteridas at nunc
Æternos vivit cœlica in arce dies.

Obiit Anno 1601. 10. Januarij H. 4. pomeridiana.

CCLX. Laurentius Rhodomannus.

LAURENTIUS RHODOMANNUS, Cheruscus Professor Histor. Publ. qui cum memoriam nominis sui Præstantissimis

Græ-

Græcarum Literarum monumentis inſcriptam orbi Europæo vivus ſuſpendiſſet perfunctus hoc tantillum loci invenit ubi corporis reliquias conderet prid. eid. Ian. anno Chriſti 1606. ad latus maritæ Adelheidis Feminæ præſtantiſſimæ.

CCLXI. Andreas Tſchornaccius.

Ille ego qui vivus Tſchornacci nomina geſſi
Andrea, cineris Marte furente gero.
Quam Senftberga mihi dedit, heu Witeberga repoſcit
Vitam crudelis, ſæva Magiſtra, modo.
Tu mea Chriſte ſalus reddes mihi: Nam tua præſens
Vulnera vulneribus ſunt medicina meis.

Anno 1602.

CCLXII. *M. Chriſtophorus Libhardus.*

Anno 1602. die 6. Iunij piè in Chriſto obdormivit M. CHRISTOPHORUS LIBHARTUS, Wonſidelius, Variſcus, cui Deus ſit propitius.

Chriſte tibi vivo, morior tibi Chriſte redemtor,
Tu mea tu mortis ſpes in agone manes.

CCLXIII. Henricus Velſtenius.

CHRISTO SACRUM.

HENRICUS VELSTENIUS, Optimarum artium & Philoſophiæ moralis per quadriennium Profeſſor vixit annos 31. humatus ad d. 3. Non. Maji anno 1611.

CCLXIV. Eliſabetha Mullerin.

CHR. SACR. Heic ſita eſt.

ELISABETA MULLERIANA, Cl. Viri D. M. Henrici Velſtenij, Profeſſoris Ethici per triennium, Uxor. duarum filiarum Mater vixit annos 23. Menſ. 2. humata ad d. 10. Febr. ann. 1611.

CCLXV. Fridericus Taubmannus.

FRIDERICO TAUBMANNO, Wonſeſati Franco, Viro pietatis zelo publice notiſsimo literarum Græcarum & Latinarum Vindici acerrimo barbariei extirpatori feliciſsimo, Europæ totius lumini ſplendidiſsimo, Poetæ incomparabili & humanitatis in celeberrima Witebergenſium Academia Profeſſori clariſsimo, marito & patri deſideratiſsimo, ann. Chriſtiano 1613. d. 24. Martij ætatis 48. piè in Chriſto defuncto, monumentum hoc vidua & Liberi mœſtiſsimi affectu pio & grato P. C.

Ada-

CCLXVI. *Adamus Theodorus Siberus.*

Christo Sacrum, tumulus ADAMI THEODORI, Adami Siberi F. Professoris Eloquentiæ Romanæ anno 1615.

CCLXVII. *Georgius Schultzius, D.*

Sub hoc monumento quiescit Vir Clarissimus atq; Excellentiss. Dn. GEORGIUS SCHULTZIUS, Leorinus Silesius, U.I.D. Facultatis Iuridicæ Assessor, Curiæ *Provincialis* Electoratus Saxon Advocatus & Practicus, nec non Illustriss. & Generosissimorum Comitum Barbiensium quondam Cancellarius & Consiliarius, qui natus est Leobergæ, in Silesia Anno à nato Christo 1599. die. 2. Septembr. mortuus vero d. 5. Octob. Witteb. Anno 1634.

CCLXIIX. *Martinus Trostius.*

Martinus Trostius, Huxariensis Linguarum Orientis in Academia Wittebergensi Professor celeberrimus, quas nova & compendiosissima ratione docuit, vitâ functus est anno recuperatæ gratiæ 1636. d. 8. Aprilis.

CCLXIX. *Anna Maria Schurerin. D.O.M.S.*

Quæ vita nostra est floris instar emicat caditq; sæpè maximè cum jam nitet. Testis est ANNA MARGARITA, Zachariæ Schureri, Senatorii viri & Annæ Frisiæ filia, quæ cum in ipso Adolescentis ætatis flore inopini fati genere exstincta esset, hic dormitorium sibi ac quietis sedem invenit. Nata est d. 8. Maij. A.C. 1620. decessit d. 3. Iunij. A.C. 1637.

Infelicißima Mater filiæ beatissimæ, de cujus annis jam lætiora omnia expectabat, non sine ingentibus lacrimis turbato naturæ ordine fieri curavit.

CCLXX. *Maria Elisabetha Schurerin.*

CHRISTO SERVATORI.

Hic ad dulcissimæ Sororis latus dormit MARIA ELISABETHA SCHURERA, duodecennis adolescentula, quippe quæ auspicata vitam est d 18. Aug. A. 1625. & d. 4. Iunij d. 1637. acquievit. Quid agis mors quæ cum omnia calces consumas solvas hîc duas arctissimè amantes conjunxisti.

ANNA FRISIA, misera mater & in tot luctus suo superstes malo desideratissimæ filiæ P. C.

Johan-

CCLXXI. Johannes Georgius Pelshoferus.

D. O. M. S. Hic ordo perſtat, quicquid editum eſt ſemel mortalitatis continetur legibus nihil futurum vix quod eſſe cœperat, inde, hic ſitus eſt JOHANNES GEORGIUS PELSHOFERUS, quem eruditio excellens & rarus candor in Academiæ hujus clariſſimæ lucem evexerunt, ut inter Patres ac Profeſſores cæteros Medicinam doceret publicè exerceretq; quo Munere functus ipſos 10. annos induſtria ac dexteritate ſumma & ſibi non parum nominis ac famæ & loco quem tutus haud vulgare decus comparavit. Natus eſt Græzij in Styria Anno 1599. Obijt Wittenbergæ d. 11. Junij Anno Chriſti 1637. ANNA WECKERA Marito deſideratiſſimo & incomparabili mœrens poſuit.

CCLXXII. Arnoldus Still.

D. O. M. S. Humana cuncta fumus, umbra, vanitas & ſcenæ imago, & verbo ut abſolvam, Nihil. Hic ſitus eſt ARNOLDUS STILL J. U. D. qui cum egregiam doctrinam acquiſiverit ſibi, factum eſt, ut ob animi dexteritatem in Ordinem Advocatorum Curiæ Electoralis Saxonicæ ac Collegium Aſſeſſorum Facultatis Juridicæ Wittebergenſis fuerit allectus. Natus is eſt Hanoveræ Brunſuigorum Anno 1608. die 2. Feſti Pentecoſtes. Præmaturè denatus Witebergæ d. 6. Septembr. Anno 1637. Nomine ac Fama ſpirans perpetuo. Cui monumentum hoc ipſius vidua ANNA DOROTHEA REUSNERIA cum filiola ex duabus unica ſuperſtite, animi mœrore plena ac perturbatione poſuit, ut ipſa ſolatij initium, tu autem, Viator, Mortalitatis haberes ſpeculum, defunctiq; faveres cineribus.

Summa Inſcriptionum, quæ in Cœnobio & in Templo ad Arcem reperiuntur ſunt	63
Quæ in Templo, Cœmiterio Parochiali, & Suburbano, ſunt	272
Omnium verò	335

Inscriptiones aliæ

Præter sepulchrales in præcedentibus relatas.

In porta Templi ad arcem.

Divi Friderici Ducis Saxoniæ Sacri Romani Imperij & ejusdem Cæsareæ majestatis, Archimarschalli Electoris & locum tenentis generalis Landgrafij Thuringiæ & Marchionis Misniæ sumptu 1518.

Struximus hæc Divis & nostræ cuncta saluti,
Et pro Saxonicæ posteritate domus.

Super Tabula parij marmoris ad Suggesti dextrum latus, in qua Dominica Passionis historia exprimitur una cum imposita Effigie Fridrici Tertij hæc inscriptio legitur.

FRIDERICUS III. Dux Saxoniæ Elector, hujus Templi & Academiæ Fundator.

Ad dextrum latus insigniorum Electoralium aliorumq; Saxonicorum Territoriorum in eadem Tabula hi versus inscripti sunt.

Ab urbe vectam Sueviæ
Habente nomen Cæsaris
Divino honori hanc tabulam
Dux FRIDERICUS TERTIUS
Saxoniæ collocavit
Imperij Sacri ensifer
Landgravius Thuringiæ
Misnensiumq; Marchio.

AD SINISTRUM VERO LATUS.

Eximiam meruit laudem: memoranda vetustas
Artifice ingenio
Nec desinit hujus; quas laudes; temporis artes
Viridio eulogio
Qualis & hæc ars est: à cive: repertâ: recenter
Suevia clara tuo
Hanc igitur tabulam: sanctorum examina servant
Primitias operis.

Inscri-

Inscriptio Spinarum binarum Ceti, catenis ferreis affixarum.

Omnes terrigenæ prægrandem cernite Cete
Bis septemq; pedum costa de latere tensa,
Cuncti potentis opus, non perscrutabile cuivis,
Perspicuis undis sub talia monstra creavit.
Wer ist von allen so ein sinniger Mann/
Der Gotteswerck außgründen kan
Wie er über XIV. Fuß eines Walfisches Grad
In dem durchsichtigen Wasser geschaffen hat.

Inscriptio

Super forma & longitudine corporis Servatoris nostri, quam de monumento Jerosolymis desumtam ferunt pronâ & supinâ parte exhibitâ syndone quasi involutâ.

Disce homo cura salus matris spes unica Jesus,
Dum mille ærumnas dum pius usq; tulit.
De cruce grata quies mundum apprehendit Joseph
Syndone: cui corpus signa dedit lacerum.
Non est crede mihi quem spectas amice Viator,
Illius at præfert hæc tibi signa: Vale.

Singularia cætera, cornu

Quoddam ingens admodum venatorij, nec non costam magnitudinis prægrandis, quam Gigantis cujusdam esse ferunt, & prætereaq; picturas quasdam, Alberti Dureri Nürnbergensis & Lucæ Cranachij, vulgo Lucas Mahlers/ cùm inscriptione careant neq; repræsentari adeò sermone vel scriptione possim, lubens prætereo. Descripsit eadem ut & alia ad ipsam Urbem Wittebergam pertinentia Balthasar Mentzius in Syntagm. Epitaphiorum Wittebergensium Lib. 1.

In Collegio Divi Augusti

Inscriptio Ipsius Collegij ingressu.

Pietate & munificentia Illustrissimi Principis Domini Augusti Ducis Saxon. Romani Imp. Electoris & Archimarschalli Landgrafij Thuring. Marchionis Misniæ & Burggravij Magdeburgensis, Nutritoris Ecclesiæ & Scholar. clementiss. hæc domus quæ fuit Doctoris Lutheri comparata & extructa est.

In Cœnaculo ejusdem Collegij Majore sub ingressu, exhibetur effigies Martini Polichij Mellerstady, cum hac inscriptione.

Martino Polichio Mallerstad. Franco divinar. humanarq; scientiar. eruditiss. Electoris Friderici Sapientiss. optimar. liter. morq; domi Doctori foris, terra, mari ductori ubiq; consultori fido felici constitutæ, hic Academiæ Authori Rectori primo, & in Cathedra Medica Antecessori Viro suo seculo claro caroq; Poni curavit Doct. Johannes Jessenius à Jessen. Rector Friderico Taubmanno Fr.

Circa ejus effigiem scriptum extat

Aureus hocce loco stare diu merui.

Super effigie Christi crucifixi hi versus leguntur.

QUi me cernis homo te cerne tuumq; reatum
Nam sine morte forem, tu nisi mortis eras.
Quòt patior, tua culpa facit, quodq; impleo legem,
Justitiam mereor, tu modò crede, tibi.
A cruce tu pende, namq; in cruce pendeo pro te
Qui Deus & qui sum crimine purus homo.
Sed pro labe tua factus vadis ante parentem
Quæ tu debueras hæc cruce solvo mea.
Te finxi pro te solvi, te ex hoste recepi;
Sum tuus, atq; meum sit meritum omne tuum.
Quid majus poteram dare, vel tu poscere majus?
Magnus amor certè est hostis amore mori.
En caput, ut spinis urgetur? ut æmula Soli
Lumina, jam tenebras, omnia mortis, habent.
Os quoq; quo veræ trado præcepta salutis,
Inficitur tristi felle meroq; gravi.
En faciem qua sancta oculos gens pascere gaudet
Quam pugnos & quam livida sputa tulit?
Quæq; manus ad opem promptæ, sunt tegmen & umbra,
Dispansæ in rigido stipite vulnus habent.
Cerne pedes unco fixos, quibus æquora pressi
Summa: quibus colubri frango nocentis opus

Cor

Cor, quod amore tui flagrat, terebrabitur hasta.
Vixq; habet in nobis jam nova plaga locum.
Restat lingua, favens hosti, & læta arva latroni
Discipulo Matrem dans: animamq; Patri.
Est transacta salus & vatum fata priorum;
Ergo meæ vitæ finis origo tuæ est.

Super Effigie Electorum, in statura juxta ibidem exhibitorum hæ leguntur subscriptiones.

FRIDRICUS III. Dei benignitate Dux Sax. &c.
INCHOAVIT

JOHANNES Dei benign. Dux. Sax. &c.
CONSERVAVIT.

JOHANNES FRIDERICUS D. B. Dux &c.
FUNDAVIT.

MAURITIUS D. B. Dux Sax &c. bello dissipatam.
INSTAURAVIT.

AUGUSTUS D. B. Dux Sax. &c.
EXORNAVIT, AMPLIFICAVIT, & CONFIRMAVIT.

Videntur ibidem CHRISTIANI I. & II. Electorum Laudatissimorum Effigies: quibus adhuc nulla subscriptio addita est.

In muro Templi ipsius subtecto versus meridiem hæc scripta extant.

Domus mea Domus orationis est, cujus repurgatio à Latronibus Papistis A. V. D. D. Martino Luthero inchoata 1517. Dei beneficio in præsentem annum 1570. duravit, quo anno restauratio ædificij hujus templi facta est. *Deus constituit regnum tuum, confirma hoc Deus, quod operatus es in nobis* Psal. 68. Octavo Idus Septemb. Anno 1570.

In Templo Porochiali

Sub organo Choro Musico sequens epigramma adscriptum extat.

Sacra Jovis numerisq; animat Jesseius heros
Cujus ad exemplum nunc quoq; templa sonant.
Promptius arcanos animi vox blanda recessus
Intrat & ignota discutit arte situm:

Atq; vias laxat divinæ motibus auræ?
Vatis ut Elisæ nos pia gesta docent.
Nec res digna sacro magis est quam Musica cultu,
Ergo sit illecebris hanc temerare nefas:
Ast operâ aut opibus quicunq; hanc adjuvat artem,
Grata dat his homini munera, grata Deo.
Talis Esaiæ celebranda industria Becci:
Plenius hoc præsens qui dedit autor opus.

Ibidem sub eminentijs sequens dictum Psal. 150.

Laudate Deum in chordis & organo,
Laudate eum in cymbalis bene sonantibus,
Laudate eum in cymbalis Jubilationis,
Omnis Spiritus laudet Dominum Halleluja.

Ad fores Scholæ oppidanæ sequentia dicta inscripta sunt.

Disce bonas artes, per quas Ecclesia crescit.
Dum datur ingenio, disce juventa frui.

MENANDER.

Κάλλιστον ἐστὶ κτῆμα παιδεία βροτοῖς
Διπλοῦν ὁρῶσιν οἱ μαθόντες γράμματα
Θεοῦ μὲν ἐκτὸς οὐδεὶς εὐτυχεῖ βροτοῖς
Præsens videt omnia Christus
Patiens terit omnia virtus.

Οἴμεν καὶ ἐλπίστον.

Anno Domini 1564. Mense Julio, hujus Scholæ ædificatio incepta est, quo tempore Illustrissimus Princeps Saxoniæ Augustus Sacri Romani Imperij Elector, has terras regebat, qui sua munificentia ad hanc ædificationem adjutor fuit. Ecclesiæ hujus Pastor erat D. PAULUS EBERUS, Kittingensis. Et in hac Civitate Consul Dominus THOMAS HEILINGERUS.
Supra Epigraphen excisa sunt insignia Electorum Saxoniæ, duo scilicet gladij decussatim sese intersecantes, & sertum rutaceum, clypeo uno comprehensa: Ipsisq; subscriptum: Disce, fili mi, sapientiam, & lætabitur cor meum, ut respondere possit his, qui mihi convitium faciunt. *Prov. 27.*

Ad Coloss. 2.

In CHRISTO sunt omnes thesauri sapientiæ & scientiæ reconditi.

Sequen-

Sequentia verò non quidem Saxonis incisa sed muris Scholæ circumcirca majusculis literis inscripta sunt.

Sermo Christi habitet in vobis opulenter cum omni sapientia. *Colos. 3.*

Attende lectioni, exhortationi, doctrinæ, hæc exerce, in his esto, ut tuus profectus manifestus sit in omnibus, attende tibi ipsi & doctrinæ, persiste in his. *1. Timoth. 4.*

Sinite parvulos, & nolite eos prohibere ad me venire, talium enim est Regnum cœlorum, videte, ne contemnatis unum ex his pusillis, *Matth. 18.*

Domine ad quem ibimus, verba vitæ æternæ habes. *Johan. 6.*

Oves meæ vocem meam audiunt, & ego cognosco eas, & sequuntur me & ego vitam æternam do eis, nec peribunt in æternum, neq; rapiet eas quisquam è manu mea. *Joh. 10.*

Item.

Initia sapientiæ timor Domini. Lucerna pedibus meis verbum tuum, & lumen semitis meis, Non me pudet Evangelij CHRISTI, potentia siquidem Dei est ad salutem omni credenti. *Rom. 1.*

Fac cum servo tuo secundum misericordiam tuam, & statuta tua doce me. Non est voluntas Patris vestri, qui in cœlis est, ut pereat unus de pusillis istis. *Matth. 18.*

Item.

Qui susceperit unum pusillum talem in nomine meo, me suscipit, & qui offenderit unum ex pusillis istis, qui in me credunt, præstiterit ei, ut suspendatur mola asinaria in collum ejus, ac demergatur in altitudine maris.

INDEX

INDEX
INSCRIPTIONUM
Quæ in Cœnobio Franciſcanorum ut & in Templo ad arcem reperiuntur. Sub L11.

P. Pe-

INDEX
INSCRIPTIONUM
In Templo, & Cœmiterio Parochiali, necnon suburbano.

Ffff *Anna*

INDEX INSCRIPTIONUM

Quæ in Cœnobio Franciſcanorum ut & in Templo ad arcem reperiuntur. Sub LII.

P. Pe-

INDEX INSCRIPTIONUM

In Templo, & Cœmiterio Parochiali, necnon suburbano.

Dorothea

E.

F.

G.

H.

I.

L.

M.

Melchior

N.

P.

S.

T.

F I N I S.

adp. Clemens Braun
An. 1793. f. 40 x.

adp. Clemens Braun
An. 1793. p. 40. x.